NAZ.
I

LVIII
C
42

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
LVIII
C
42
NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

JOHANNIS NICOLAI

Antiq. Prof. in Academ. Tubing.

LIBRI IV.

DE

SEPULCHRIS HEBRÆORUM:

IN QUIBUS

Variorum populorum mores proponuntur, multa obſcura loca enucleantur, uſus approbantur & abuſus rejiciuntur, genuina Hebræorum Sepulcrorum forma oſtenditur, illorumque ritus in illis exhibentur

ET FIGURIS ÆNEIS ILLUSTRANTUR.

LUGDUNI BATAVORUM,

Apud HENRICUM TEERING, Bibliop.

è regione Academiæ in angulo plateæ dicta de Klok-ſteeg.

MDCCVI.

Digitized by Google

Digitized by Google

SERENISSIMO CELSISSIMOQUE PRINCIPI AC DOMINO

DN. ERNESTO LUDOVICO

LANDGRAVIO HASSIÆ, PRINCIPI HERSFELDIÆ, COMITI CATIMELIBOCI, DECIÆ, ZIEGENHAINÆ, NIDDÆ, SCHAUMBURGI, ISENBURGI ET BUDINGÆ &c.

DOMINO & PRINCIPI SUO CLEMENTISSIMO HUNC

TRACTATUM

CUM

VOTO OMNIGENÆ PROSPERITATIS, FELICISSIMI IMPERII, INCONCUSSÆ VALETUDINIS,

SUBJECTISSIME

DAT, DEDICAT, SACRAT

AUCTOR.

Digitized by Google

DEDICATIO.

QUÆ mihi adhuc, *Sereniſſime* ac *Celſiſſime Princeps*, cauſæ fuerunt, quæ me nunc ad hoc qualecunque meum opuſculum dedicandum impulerunt, brevibus jam explicabo. Et ut uno verbo dicam, Generis Serenitatis Tuæ vetuſtas, nobilitas Majorum ſplendidiſſima, in me quoque beneficia magna, cum Giſſæ degerem, collata. Nam quod attinet *Familiam Sereniſſimam*, nullis quicquam cedit *Europæ* familiis, (quippe ex nomine ipſo hoc augurandum; quippe *Celſisſima Domus Hasſiaca* videtur nomen traxiſſe à *Marte* ipſo, qui antiquis As, vel Heſſ, dictus, fuitque *Iapheti* filii *Noachi* nepos & *Gomeri* filius,) cujus Inſignia Ideam Principis Chriſtiani ante oculos ponunt, ubi primo ſe ſiſtit mihi *caper exiliens* fortiter pro grege pugnans & commiſſum ſolito ducens amore gregem, uti elogium hoc tribuit *Serenisſimæ Domui Bernhard Prætorius in Eclog. funebri Celſiſſimi ac Potentiſſimi Guilielmi Dn. Philippi F. & Guilielmi II. Haſſiæ Landgravii* his verbis:

Ex hac quæ ſupereſt ſe casſide Barbiger effert
Cui gregis hirſuti Dux amat eſſe, caper.

Symbolum ſanè *generoſi animi*, qui alter ille tutatrix Deus & invictus clypeus, quo ſe præmunire Princeps neceſſe habet, ſi ita ad gubernaculum re-

rerum ſedere velit, ne ſub pondere illo curarum ſuccumbat & animum abjiciat, ſed ut palmæ inſtar oneroſo Sceptro aſſurgat; quare & in Inſignibus additur *Stellis armatus & alis*, quæ & alias Principe dignas virtutes ſignificant. Nam pulchra & propria hæc illorum imago eſt, qui mentem ſervant liberam & ab omni fraudem pigmento alienam. Inprimis autem ſignare videntur beneficia in Subditos maxima. Sicut enim ſidera illa ſplendorem habent, ut uſibus mortalium deſerviant; ita & hoc, *Sereniſſime Princeps*, præſtas, cum beneficentiſſimus in Subditos & omnibus egenis ſubſidio præſtò es. Imò ſtella notat verbum Dei, quæ in *corde Tuo* ut ſtella lucidiſſima ſplendet, quod ceu ſtellam polarem ſequeris in regimine Tuo laudatiſſimo, ſub quo veluti ſub alis expanſis Subditi quietè degunt: Hinc etiam factum ut Fama Tua, *Celſiſſime Princeps*, volitarit per orbem & pietatem admirentur. Sed quid de *Leone* læva parte ſentiendum? Nonne, *Sereniſſime Princeps*, à Deo ad gubernandam Rempublicam conſtitutus, ut bonos defendas & malos punias? Hinc optime hoc expreſſit *Sereniſſimus b. m. Princeps Mauritius* in quadam Inſcriptione portæ *Smalkaldienſi* affixa his verbis:

Sed Leo juſtitiæ typus eſt, cui nobilis ira
Parcens ſubjectis ſueta domare feros.

En! Magiſtratus boni officium, quod maxima laude geris, *Princeps Celſiſſime*, pacem conſervas, recte judicas, probos tueris, malos punis, afflictos è manu violatoris eripis, nemini injuriam inferſ, nec innocentem profundis ſanguinem, peregrinos, viduas, orphanos & pauperes defendis, eoſque paterno quaſi tractas affectu, ut merito quadret in Te ſymbolum illud *Philip. Picinelli fol.* 403. *Leoni* inſcriptum: *Omnibus idem.* Erga bonos comis, ſermone affabilis, vultu amabilis, ut merito de Serenitate Tua dicere cogar, quod *Bernhardus Prætorius in Eclog. funebri Celſiſſ. & Sereniſſ. Princ. ac Domini Guilielmi Dn. Philippi Fil. Dn. Guil. II.* refert de *Philippo Juniore*, qui *Rheinfeldii* 12. *Kal. Decemb.* 1583. obiit, dixit: omnibus acceptus, redamatus ab omnibus Heros, indigenis, alienigenis, illuſtribus, imo ſummis & minimis fuit, nec enim fas,

Principis à facie quenquam diſcedere triſtem.

Nihil jam dicam de *cornibus galeiſque*, quæ in Inſignibus conſpiciuntur & documenta ſunt *Generoſitatis*, cui galeatum caput ardentiſſime precor. *Galea* tametſi in ſolius capitis tutelam accommodata ſit, attamen epigraphen accipere poteſt TOTVM SERVAT. Enimvero capitis incolumitatem certa totius reliqui corporis ſanitas conſequitur.

Op-

Opportune *Cornelius à Lapide in Epheſ.* Galea principem corporis partem, puta caput ipſum, à quo cætera membra, totuſque homo pendet, tuetur. Sit itaque caput Tuum, *Sereniſſime Princeps*, galeatum ab omnibus periculis & morbis tutum, ita & membra non habebunt aliquid, ut conquerantur; ſed tuta & incorrupta ſub capite tuto erunt. Obſervandum autem quod in Inſignibus *Celſiſſimæ Domus Haſſiacæ* unus tantum Leo inter alios coronatus conſpiciatur, quo forſitan ad jus primogenituræ reſpicitur, ubi primogenitus ſceptra tenet. Et hactenus etiam ſumma prudentia, juſtitia, magnanimitate, temperantia, urbanitate geſſiſti, ut jure *Serenitatem* inter Chriſtianos Principes referre poſſim. Ut ergo ad alias virtutes & laudes *Serenitatis Tuæ Celſiſſimæ* redeam, illa ſane ſilentii pede non tranſeunda, quod *Muſarum* inſignis *Fautor & Patronus* ſit, ita ut ipſa artibus liberalibus imbuta. Multorum ſane hodie animi ſtulta ſtolidaque opinione ſunt imbuti, ut Muſas atque literas Principibus fraudi magis, quàm laudi, & dedecori potius, quàm decori ſint; verum inſanam, barbaram ac brutam iſtorum hominum opinionem vivo quaſi exemplo refellis ac refutas ipſe, *Celſiſſime Princeps*, cum literas omni ſtudio foveas, & illis adminiculo ſis, quod & ipſo exemplo meo teſta-

ri

ripoſſem, ſi in his deprædicandis prolixus eſſe vellem. Interim tamen hoc ſilentio non prætereundum, quod cum paucis ab hinc annis *libellum de Triumphis Romanorum* dedicarem, illum tanto favore acceperit, ut nil niſi comitatem & beneficentiſſimum Principem intelligerem. Quare ut meam gratiarum actionem aliquo modo devoto oſtenderem, hunc libellum de *Sepulcris Hebræorum Serenitati Tuæ Celſisſimæ* ſacrum devotiſſime eſſe volui. Agit quidem de Sepulchris; ſed longe abſint Sepulchra à *Serenitate Tua & Celſisſima Familia*; potius floreat & vigeat quam longiſſime, quam diutiſſime. Accipe ergo, *Serenisſime Princeps*, hanc teſſeram, quam ſubjectiſſime offert humillimus Cliens & favoris radiis illuſtra, tunc Sepulcra hæc non tumulata erunt.

Tuæ Serenitatis

Dabam Tubing. die 16. Novembr. 1705.

devotiſſ. Cliens

JOHANNES NICOLAI
Antiquit. Prof. Tubing.

PRÆ-

Digitized by Google

PRÆFATIO.

CUM ſæpisſime in Sacra Scriptura Sepulchrorum Hebræorum mentio fiat, & non omnibus conſtet, qualis & quænam illorum forma, & ſitus fuerit; hinc in illorum gratiam nobiſcum conſtituimus, paulò uberius hanc materiam tractare, ut certitudo illorum eò melius pateat. Non dubitamus ergo quin Tractatus hic rei literariæ magno uſui futurus. Deſcripſimus quantum fieri potuit ex Sacra Scriptura & Rabbinorum ſcriptis horum formam aliaſque ceremonias, quæ ad ornatum horum requirebantur. Accipe ſerena fronte, Benevole Lector, hunc Tractatum, & perlegere dignare. Habebis certe non ubivis obvia. Vale & me ulterius favore & amore perſequere.

** *Viro*

Digitized by Google

Viro Nobiliſſimo ac Excellentiſſimo,

DN. JOHANNI NICOLAI,

PROFESSORI IN PERANTIQUA UNIVERSITATE TUBINGENSI ANTIQUITATUM P. QUAM CELEBERRIMO, FAUTORI SUO HONORATISSIMO,

S. P. D.

JOH. CHRISTOPH. PFAFF, Th. D. & P. P.
ac Theologici ibidem Stipendii Superattendens.

SEpulturæ quæ cauſa ſubſit atque ratio, frequens inter vivos quæſtio eſt. Pluribus ſuadere eam τὸ πρέπον videtur, quòd indigna res foret, ſi corpora, quæ tam honeſtè habita, præſertim ad Patris cœleſtis imaginem renovata, membra viva Chriſti, Sanctique Spiritus fuerant templa, ſtercorum ad inſtar negligerentur. Funeribus quidem, humo tegi & à vermibus terræ potiùs quàm volucribus cœli conſumi, haud adeò glorioſum cenſebant Gentiles, quibus illuſtrior rogus videbatur quàm tumulus.

lus. Quin canes in Hircaniâ, quibus objecta cadavera, alebantur, dicti inde ſepulchrales. Scythæ inter epulas mortuorum carnes deglutiebant. Maſſagetæ ac Derbices propinquos, cum ſenuiſſent, devorabant jugulatos, honeſtiùs intra ſe condi, quàm à vermibus comedi, putantes. Plures tamen cadavera cremabant, Romani quippe, Græci, Galli, & apud Tacitum, ipſi quoque Germani. Tanta verò tot Gentium ſtultitia indicio eſt, *ipſas ſpem non habuiſſe*, quæ præcipuum ſepulturæ fundamentum. *Stulte tu*, inquit Paulus, *quod ſeminas, non reviviſcit, niſi prius computruerit.* Et Deus ipſe ad hominem lapſum: *Terra es*, præſertim in tumulo, *& in terram*, in reſurrectione ſc. juxta Iſidorum, *reverteris.* Quò ſpectat & illud Prudentii:

Quæ pigra cadavera quondam
Tumulis patefacta jacebant,
Volucres rapientur in auras,
Animas comitata priores.

Hinc maxima cura ſepulcris
Impenditur, hinc reſolutos
Honor ultimus accipit artus,
Et funeris ambitus ornat.

** 2 *Quid-*

Digitized by Google

Quidnam ſibi ſaxa cavata
Quid pulchra volunt monumenta,
Niſi quod res creditur illis
Non mortua ſed data ſomno?

Sapienter itaque, Vir Excellentiſſime, non tàm Gentilium, quibus Ἀνάστασις fabula ac irriſio, Mauſolea, quàm Ebræorum eruis dormitoria. Sic enim ex mediâ mortis caligine ſtudiis facem affers ſanctioribus, vivis delicias, Tuique Nominis celeberrimi memoriam clariſſimis conſecrans monumentis. VALE & bono publico VIVE.

Tub. 9. Cal. Jun.
A. CIↃ IↃ CCIV.

IN-

INDEX
CAPITUM
HUJUS TRACTATUS DE SEPULCHRIS HEBRÆORUM.

LIBER PRIMUS.

Cap.		Pag.
I.	*De Nomenclatura Hebræorum.*	2
II.	*De Nomenclatura Græcorum.*	13
III.	*De Nomenclatura Latinorum.*	25
IV.	*De Actu Hebræorum in Sepulcris obſervato.*	27
V.	*De Actu in Sepulcris obſervato ex Nomenclatura Græcorum & Latinorum.*	34
VI.	*De Ammah ſeu Cubito.*	37

LIBER SECUNDUS.

I.	*De Sepulturæ Jure.*	38
II.	*De Cauſis finalibus Sepulturæ.*	42
III.	*De variis Sepulturæ generibus, & quidem humatione & crematione.*	47
IV.	*De variorum populorum Sepultura, & quidem Babyloniorum & Perſarum.*	52
V.	*De Sepultura Ægyptiorum, Sepulturæque ritibus.*	54
VI.	*De Sepultura Æthiopum.*	57

Digitized by Google

VII. *De Indorum Sepultura, & aliorum.* 59
VIII. *De aliorum Barbarorum variis ſepeliendi ritibus.* 62
IX. *De Sepultura vivorum quarundam Gentium.* 64
X. *De Sepulcris in Aſia.* 69
XI. *De Sepulcris in Africa.* 77
XII. *De Sepulcris in Europa.* 86
XIII. *De Ornamentis Sepulchrorum internis.* 89
XIV. *De pecunia, armis aliiſque rebus conſepultis.* 99
XV. *De Ornamentis Sepulcrorum externis.* 107

LIBER TERTIUS.

I. *De Sepulcris Hebræorum ante diluvium.* 112
II. *De Sepulcrorum Hebræorum diſcrimine, & quidem inventorum & nocentium.* 120
III. *De Sepulchris Hebræorum vulgaribus.* 126
IV. *De diſcrimine Sepulcrorum vulgarium ſcil. hominum bonæ famæ.* 128
V. *De Sepulcris vulgaribus datis ultima ſupplicia paſſis.* 133
VI. *De iis quibus Sepulcrum denegatum.* 140
VII. *De Sepulcris Nobilioribus Familiarum.* 147
VIII. *De Sepulcris Hebræorum communibus hæreditariis.* 154
IX. *De Regum Hebræorum Sepulcris.* 157
X. *De Forma Sepulcrorum Nobiliorum ex Scriptura Sacra.* 163

XI.

XI. *De Forma Sepulcrorum Nobilium ex Miſchna.* 174
XII. *De horum Kokin applicatione ad Scripturam.* 182
XIII. *De Locis Sepulchrorum Hebræorum, intra & extra civitatem conceſſis.* 184
XIV. *De Sepultura in Domibus & Hortis vel Sylvis.* 192
XV. *De loco Sepulturæ in agro, montibus, vallibus, ſub arboribus & ad vias.* 194
XVI. *De Sepultura animalium aliarumque rerum apud Hebræos uſitata.* 213
XVII. *De Viſitatione Sepulcrorum Judaica.* 216
XVIII. *De Sepulcri Chriſti Fatis, & viſitatione ejus ſequioribus temporibus facta.* 219

LIBER QUARTUS.

I. *De Ornamentis Sepulchrorum externis, & quidem* מצבה ſtatua. 222
II. *De* נפש *&* ציון. 228
III. *De Sepulcris calce notatis.* 233
IV. *De Sepulcrorum Hebræorum Epitaphiis.* 237
V. *De Pyramidibus & Mauſoleis Hebræorum.* 246
VI. *De Synagogis defunctorum Sepulchris impoſitis.* 250
VII. *De Templis Sepulcris ſuperſtructis.* 255
VIII. *De Ornamentis Internis Sepulcrorum Hebræorum ſcil. Unctura.* 260
IX. *De Veſtibus cadaverum Hebræorum Sepulchralibus regiis.* 263

X.

INDEX CAPITUM.

X. *De Rabbinorum ſeu Doctorum veſtibus Sepulcralibus & plebejorum.* 266
XI. *De Faſciis Sepulcralibus.* 270
XII. *De Sudario Chriſti Sepulchrali, & aliis rebus conſepultis.* 275
XIII. *De Sepulcrorum morali explicatione.* 278

JO.

Digitized by Google

IN NOMINE JESU

TRACTATUS DE SEPULCHRIS HEBRÆORUM,

ET IIS, QUÆ AD SEPULCHRA PERTINENT.

PROLOGUS.

DE Sepulchris illorumque formis apud Hebræos uſitatis quædam tradere nobiſcum conſtituimus, materia ſanè utiliſſima, quæ ſæpe in Scriptura Veteris & Novi Teſtamenti occurrit. Cum autem pauci formas Hebræorum veterum Sepulcrorum intelligunt, quia à noſtris planè diverſæ erant; hinc in ſubſidium illorum, qui non ſolum ſacra Biblia legunt, ſed & ad intelligendum Scripturæ ſenſum geſtiunt, quædam de his eorumque ornamentis & quæ alia ad illa pertinentia in medium proferre voluimus, minimè dubitantes, quin rei literariæ maximo uſui futura ſint. Argumentum eſt nobiliſſimum & maximè neceſſarium, quod nocte dieque mente revolvere debemus, quia noſtrum ultimum domicilium, in quo uſque ad extremum judicium morari nos oportet. Accipite hæc Lectores B. ſerenis frontibus, Deumque Ter Optimum

 Maxi-

Digitized by Google

Maximum precibus flagitate, ut nos omnes Spiritu ſuo regat, quo Sepulcra nobis ſemper ante oculos ponamus & mortalitatem & pietatem diſcamus.

LIBRI PRIMI

CAPUT I.

De Nomenclatura Hebræorum.

I. In Nomenclatura Hebræorum, quæ de Sepulcris & rebus ad Sepulcra pertinentibus agit, varia nomina examinanda veniunt, quæ ſi accuratius evolvantur, magnam lucem accendunt iis, quæ in ſequentibus tractanda erunt. Inter hæc primo loco ſe offert *Theca* ſeu *vas* Hebræis voce ארון dicta eſt *Geneſ.* L. 26. Quamvis autem hoc in loco ſit caſus extraordinarius; reperimus tamen eandem vocem apud Rabbinos de ordinario loculo pronunciari: vid. *Comment. in Bava Batra* 6. 8. quam ſententiam etiam retinet Angl. Interpres, qui interpretatus eſt: *And he was put in an arke*, quod *Henricus Ainsworth. Commentar. in h. l. fol. m.* 172. *edit. Lond.* ita explicat: *an arke or chiſt, coffin: to be ready at their removall out of Ægypt.* vid. cl. *Buxtorff. Lexic. Rabbino Talmudic. fol. m.* 224. Retinet etiam nomen hoc *Paraphraſ. Chaldaic.* quæ per *arcam* exponit: vid. *Paul. Fag.* Calculum addit *Schindler. in Lexic. Pentaglott. fol. m.* 122. qui ארון ſignificare dicit *arcam*, *ciſtam*, *ſcrinium*, *thecam ligneam* ad res inanimatas conſervandas paratam. *Targum* in hoc loco ponit בארונא, Targum Hieroſolymitanum בְּגְלוֹסְקְמָא quod eſt Græcum *γλωσσόκομον*, *loculus*, *feretrum*, *capulus* qui & Latinis arca.

II. Multa de hac arca referunt Rabbini, dicentes: *Joſephum* ſibi ipſi de hac ante mortem proſpexiſſe, fabricatâ in hunc finem arcâ, uti *Aben-Ezra* ad h. l. per ה Emphaticum in voce בָּארון præfixô ב Kametzato incluſum innui hariolatur: וטעם בָּארון בקמצות הבית היא שהכין לנפשו: , *Ratio cur in* בָּארון *litera* ב *habeat Kametz (quaſi δεικτικῶς Moſes dixerit: poſitus eſt in arcam illam) hæc eſt, quia eam ſibi ipſi præparaverat.* Aliam verò punctationis

nis cauſam adfert *Chaſſekuni*: בארון הב"ת בקמץ ללמדך שבחיי בחרוהו ולו והכינוהו בכל שאר אבות לא הוזכר ארון: *Litera* ב *in voce* בָּאָרוֹן *cum Kametz ſcripta eſt, ut docearis, quod vivente adhuc Joſepho eam ſibi elegerint & fabricarint: de nullo cæterorum Patriarcharum mentio fit alicujus arcæ.* Nemo itaque erit, qui non fateri cogatur per ארון arcam feralem, aut capulum, vel loculum, ſive ſarcophagum intelligi. *Jonathan Ben Uziel in Targum Hieroſolymitan.* uti paulò ante diximus, tranſtulit גלוסקמא quod ipſum Græcum *γλωσσόκομον lib.* II. *Anthol. c.* XLVII. *carm.* I. *verſ.* de loculo funebri uſurpatum. Ex his ſatis patet per ארון *thecam* ſeu loculum funeralem indicari, cui incluſus fuerit *Joſephus.*

III. B. *Sebaſtianus Schmidius* in recentiſſima Bibliorum verſione reddit *Urnam*. Quod materiam communiter tradunt fuiſſe ארון של מתכת fuſilem, h. e. metallicam, vel æneam, vel ferream; nam vox מתכת quodcunque fuſile notat, & de quovis metallorum genere poteſt accipi. Imò ex plumbo conflatam fuiſſe quidam arbitrantur. Ita in *Pthirath Moſche fol.* XVI. *col.* 2. ארונא של יוסף של עופרת היה, *capulus Joſephi fuit plumbeus.* At *Arabs Patricides*, cujus verba cl. *Johan. Henric. Hottinger lib.* I. *Smegmat. Oriental. cap.* VIII. *pag.* 379. excerpſit, *Joſephum capulo marmoreo incluſum* ſcribit. Non ſolùm autem *Joſephi* cadaver loculo incluſum aſſerit cl. *Heidegger. in Patriarch. hiſtor. Exercit.* III. §. 60. *pag. m.* 113. ſed etiam fratrum & aliorum Patriarcharum, qui in *Ægypto* obiiſſent, probatque opinionem ex cap. VII. *Act. vers.* 16. & *Joſeph. Antiquit. Judaic. lib.* II. 4. Quæ ſententia non adeò improbabilis videtur. Antiquiſſimus etenim eſt ritus defunctorum corpora *thecis* vel *loculis* includere.

IV. Quod ad quantitatem attinet; ex Rabbinorum Scriptis colligitur, quod longitudo IV. cubit. latitudo VI. palm. totidemque profunditas fuerit. *Pthirath Moſche* loc. cit. ſtatuit quinque cubitorum fuiſſe: conf. *Præcell. Joh. Benedict. Carpzov. diſſert. Philolog. de Sepultur. Joſeph. Patriarch. edit. Lipſ.* 1697. de quibus in ſequent. cum de forma Sepulchrorum acturi ſumus, pluribus agetur. Modò hìc monuiſſe juvat, quod ארון loculus, *theca* vel *capulus* fuerit, cui cadavera includerentur, & in quo conſervarentur. Qui mos in hunc uſque diem retentus fuit.

V. Huc referimus etiam illud משכב, 2. *Paralip.* XVI. 14. quod à radice שכב deſcendit, ſignificatque *cubuit*, *jacuit*. Dicitur (1) de habitantibus, *Levit.* XXVI. 1. *Sam.* XXVI. (2) de *dormientibus*, qui jacent, *Pſalm.* LVII. *Job.* XXVII. (3) *de mortuis*, qui dormientibus haut abſimiles ſunt, 2. *Samuel.* VII. 12. *Eſai.* XLIII. 17. & aliis in locis plurimis. Unde משכב *lectus funeris*, 2. *Paral.* XVI. confer. *Schindler. Lexic. Pentaglott. fol. m.* 1851. Vid. clar. *Buxtorff. Lexic. Rabbino-Talmudic.* fol. m. 2386. Et benè hoc vocabulum Sepulcris ſeu feretris vel lectulis funebribus convenit, quia corpora in illis recondita jacent, ac ſi in cubilibus dormirent; hinc non incommodè *dormitoria* dici poſſent.

VI. Inſtrumenti index videtur eſſe מטה *lectica*, de qua 2. *Sam.* III. 31. & *in Bava Batra.* Deſcendit à radice נטה *reclinavit*, unde מטה lectus reclinatorius: vid. fol. 1333. *Lexic. Rabbino-Talmud.* Lectus in quo reclinat, decumbit, ſe extendit & jacet ſomnum capiens, ægrotus, aut mortuus: lectus dormientium, cibum capientium, ægrotantium & cadaverum: confer. *Schindler. Lexic. Pentaglott. fol. m.* 1111. ubi plura. Ejuſmodi lectica occurrit in funere Abneri l. c. quod aliàs nomen communiter uſurpari ſolet de lecto, in quo dormimus, ſeu cibum capimus, qualem lectum locabant in conclavi *Eliæ*, 2. *Reg.* IV. 10. in quali recumbebat *Jacob* ægrotans, *Gen.* XLVIII. 2. XLIX. 33. ubi Anglus ſemper legit BED. Plura de hac voce attulit *B. Geier in Commentar. ad Proverb. Salom. c.* XXVI. 14. ut proinde idem ſit nomen recubitorii noſtri, tum quando dormimus quotidie, tum quando dormituri ſumus ſomnium mortis diuturnum, de quo ſaluberrime cogitabimus ſemper lectum noſtrum adituri aut aſpectantes, revocanteſque in memoriam illud à *lecto* ad *lethum*.

VII. Locus conſiderandus venit, qui vel (1) à *forma* dicitur מערה *ſpelunca*, *caverna*, *Geneſ.* XIX. & habitabat *Lot* in *ſpelunca*. Angl. *And he dwelt in a cave. Gen.* XXIII. & dedit mihi מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה *ſpeluncam duplicitatis.* Eſt enim *ſpelunca ſeu ſpecus cavitas petræ, aut terræ, tanquam os in labia deductum. Iſidor lib.* 14. 9. Specus eſt foſſa ſub terra, qua proſpici poteſt. *Anglus Thomas de S. Quercu* ita deſcribit ſpeluncam; *a den or cave in the earth, or hole in the rock.* Ita vocatur ſepulchrum Patriarcharum מערה & paſſim *Lazari* σπήλαιον *Joh.* XI. 38. Chriſti

σπήλαιον:

σπήλαιον & ἄντρον à Scriptoribus Eccleſiaſtic. apud D. *Quenſted. de ſepultur. veter. pag.* 247. *ſeq. Talmudici* obſervante *Buxtorffio in Lexic. Rabbino-Talmudic. fol. m.* 2343. diſtinguunt inter hæc vocabula, & iis eſt בור *Ciſterna rotunda*, שיח *foſſa longa & anguſta*, מערה ſpelunca quadrata tecta tabulato, cui tamen ineſt orificium. Ex his ſane conſtat, qualem formam מערה habuerit. Non enim de qualibet ſpelunca, ſed tantum quadrata orificium habente dicitur; cum aliàs alia quoque dentur vocabula, quæ ſpeluncam ſignificent, quæ tamen quoad formam ab hac diſtinguuntur. Vel (2) *a fine* קבר *Gen.* xxxv. 20. קבורה appellatur. Nomen קֶבֶר *ſepulchrum* deſcendit à radice קָבַר *operuit terra*, *ſepelivit*, *tumulavit*. Unde קבר ſepulcrum in hunc finem factum, ut cadavera in illud conjiciantur. Ita etiam notat actionem & locum ubi quis jacet: vid. *Schindler. Lexic. Pentaglott. fol. m.* 1582. *Buxtorff. Lexic. Rabbino-Talmudic. fol. m.* 1963. (2) notat etiam apud Rabbinos uterum mulierum, quia aliquando eſt ſepulcrum infantis, cum in utero moritur. *Henricus Ainsworth. Comment. in Geneſ.* xxxvii. 35. *fol. m.* 135. *edit. Londin.* vocabulum קבר exponit ſepulchrum, quod manibus cavatum & confectum, quando ita differit, diſcrimen faciens inter hoc & שאול *grave*, *the word meaneth not the grave digged or made with hands named in Hebrew* קבר *but the common place or ſtate of death*, *here called in Hebrew Scheol.*

VIII. Clar. Fridericus *Mullerus* Profeſſor quondam Giſſenſ. ſtatuit, vocabulum שאול in Sacris aliquando ſignificare *Sepulchrum*, quando ita differit: Non dubium eſt, quin aliquando שאול in Sacris ſignificet ſepulchrum. Conſtat hoc ex *Geneſ.* xxxvii. 35. *&* *Pſalm.* xvi. 10. Ad probandam hanc ſuam opinionem *Rivetum* adducit, *Exerc.* 151. *f.* 576. *in Gen.* 37. Verum huic opponimus verba *B. Johannis Eberhardi Buſmanni Præceptoris quondam mei fideliſſimi in Academia Helmſtad.* quæ leguntur in *diſſertatione Philolog. de Scheol Hebr. edit.* 1682. Poſtquam enim ille omnia loca Scripturæ accurata diligentia perpendiſſet §. xv. in hæc erumpit verba: Hæc ſunt loca illa (non plura nec pauciora) in quibus vocabulum שאול in Codice Hebræo uſurpatum reperies. Quibus omnibus & ſingulis probè conſideratis, cuivis, nî fallor, ad oculum patebit, nullum eorum (excepto forſan uno vel altero, de quo tamen adhuc dubitari poteſt) de

Digitized by Google

Sepulchro neceſſario eſſe intelligendum (Dico neceſſario, non pauca enim, ſi primo intuitu rem conſideres, non incommodè de eodem, dummodo cætera forent paria, intelligi & accipi poſſe non negârim) multa tamen contra ita eſſe comparata, ut de Sepulcro nullo modo intelligi poſſint, nec debeant. Loquuntur illa omnia vel *in genere* de obſcuro, abſcondito & omni hominum viventium conſortio ordinarie remoto quodam loco (qualis Græcis eſt vel erat ᾅδης) eoque omnium infimo (qualis eſt profunditas maris, vel potius venter ceti in profundo maris, inferiores partes terræ, abyſſus ſeu vorago quædam ſubterranea, & ſimilia) vel *in ſpecie*, & quidem magis, ut videtur, propriè, de loco illo, vel potius ſtatu, qui hominem excipit poſt mortem. Quam ſententiam firmis argumentis in citata diſſertatione probat, quæ evolvatur.

IX. Conſentiunt his non pauci è Theologis & Philologis, quorum teſtimonia è B. *Luthero*, *Matthia Flacio*, *Davide Chytrao*, *Jacobo Heerbrando*, *Salomone Geſnero*, *Balthaſar. Meiſnero*, *D. Johann. Gerhardo*, *Daniele Cramero*, *Johanne Tarnovio*, ut & (quantum ad Reformatos) è *Paulo Fagio*, *Matthia Martinio*, *Petro Ravanell.* aliiſque collegit *D. Grabius.* Nos ut dictis fidem faciamus, unum vel alterum inprimis integrum Lutheri locum, prolixiorem quidem, verum ſententiam noſtram egregiè illuſtrantem, hîc adſcribemus, & quæ à *Dn. Grabio* omiſſa ſunt, addemus. Ita ergò *Lutherus* in enarrationibus ſeu Commentario in Geneſ. ad c. XLII. *v.* 38. Neceſſe eſt, ait, aliud eſſe קבר & aliud שאול. Sicut autem Sepulcrum קבר commune eſt tam piis, quàm impiis; ita & שאולה. Hæc certa res eſt, & petita ex uſu ſacrarum Literarum, niſi quod hæc eſt differentia. Sepulcrum קבר propriè terra eſt, quæ effoditur, & in qua conditur corpus mortuum, multi enim moriuntur, qui non humantur, ut qui laniantur à beſtiis, aut in crucem aguntur, aut cremantur, illis non conceditur ſepultura, & tamen omnes dicuntur deſcendere ad infernum ex hac vita. Recte ergò hæc diſtinguuntur, ita ut ſepulchrum ſit locus, in quo corpus, oſſaque demortuorum reconduntur certo tempore, certa perſona & loco: שאולה autem commune quoddam receptaculum, non corporum tantum, ſed & animarum, ubi omnes mortui congregantur. *Auguſtinus* vocat abdita receptacula animarum in *Enchiridio ad Laurentium cap.* 109.

X. Eſt

Digitized by Google

X. Eſt igitur Chaos illud nobis quidem incognitum, in quo non eſt differentia locorum, temporum, perſonarum, quo deſcendunt etiam hi, qui carent ſepulchris. Eſt locus communis, ſi modò locus dici debet, non pro corpore, ſed pro anima. Propriè igitur & definitivè שאולה locus vel receptaculum eſt animarum. Qualis autem ille locus ſit, infinitis quæſtionibus à veteribus diſputatum & quæſitum eſt. Nobis hæc differentia ſufficiat, quod ſicut corpus ſervatur in terra, ita anima reſoluta venit in ſuum שאולה ſcheolah. Nec traduntur diverſa ſcheolah piorum & impiorum. Alii acutè ſanè diſputant, & ſunt varia argumenta in utramque partem, quæ me parum movent. In parabola de *divite* & *Lazaro* dicitur dives ſepultus eſſe in inferno, non corporis, ſed animæ ſepulcro, & tamen de piis aliter ſentiendum eſt, quàm de impiis in eadem שאולה exiſtentibus. Sicut hîc inquit Jacob, & ſupra etiam (cap. XXXVII. 35.) Deſcendam lugens ad filium meum in infernum, & (cap. XLIV. 29.) Deducetis canos meos in infernum. Et de morte piorum certus & clariſſimus locus eſt apud *Eſaiam*, cum inquit: Intrant pii in pacem requieſcunt in cubiculis ſuis. Item *Gen.* XV. Tu autem ibis ad patres tuos in pace, & ſepelieris in ſenectute bona. Et cap. XXV. Abraham collectus eſt ad populos ſuos. Hîc eſt ſcheolah, i. e. locus quidam, in quem colliguntur pii, quem appellat *Eſaias pacem cap.* LVII. Veniat pax, requieſcat in cubili ſuo, qui ambulavit in directione ſua, ibi ſanè loquitur de mortuis. Sic ad *Joſiam* dicitur 2. *Paral.* XXXIV. Jam enim colligam te ad patres tuos, & infereris in ſepulcrum tuum in pace: nec videbunt oculi tui malum omne, quod inducturus ſum ſuper locum iſtum. Hæc omnia ex Scriptura Sacra manifeſta ſunt & certa, quod Sancti ſecundum corpus vadunt in קבר ſicut *Abraham* in agro *Ephron* è regione Mambre ſepelitur: ſecundum animam verò ingrediuntur cubicula ſua, in ſcheola, ubi congregantur cum Patribus ſuis. Ac habent quidem pii infernum, in quem deſcendunt, ſed ut requieſcant in eo. Et quanquam cum mœrore deſcendunt, tamen ad quietem & pacem tranſeunt.

XI. Atque adeò nihil aliud eſt deſcenſus ille piorum, quàm mutatio hujus vitæ in alium ſtatum, ubi amplius non vivitur

ſub

ſub Sole & ſuper terram, ſed relicta vita hac intrant in cubiculum ſive ſtratum ſuum, in quo dormiunt & requieſcunt, donec corpus & anima rurſus copulentur in futura & æterna vita. Itaque Scriptura prorſus nihil habet de Purgatorio, ſed ait, Sanctos & juſtos tranſire in ſuum *Scheolah*, ubi ſuaviſſima pace & quiete fruuntur. Juſtus autem eſt, qui licet ſit peccator, tamen ſi credit in Filium Dei & accipit abſolutionem à peccatis per miniſterium verbi, baptizatus eſt, & Sacramento altaris participavit, verè abſolutus & juſtus eſt. Huic verò non eſt paratum purgatorium, ſed ſepulchrum animæ, *Scheolah* piorum pax & quies in cubili ſuo. Ante Chriſtum dictus eſt ſinus Abrahæ, & eadem appellatione ipſe quoque utitur, quam haud dubiè ex ſermonibus piorum & patrum mutuatus eſt, cum dicit *Lazarum* tranſlatum eſſe in ſinum *Abrahæ*. Scheolah autem divitis erant flammæ, atque is ſtatus & conditio impiorum ſoli Deo cognitus eſt, qui à nobis comprehendi non poteſt. Corpus vero Divitis repoſitum fuit in קבר. Hæc mea ſententia eſt de hiſce appellationibus.

XII. Pergit B. Lutherus: Ac tantum quidem nos de receptaculis corporum & animarum cognitum habemus, קבר eſſe locum pro corpore: *Scheolah* verò pro anima dormiente (quieſcente à laboribus ſuis *Apocal.* XIV. 13.) ſive piorum, ſive impiorum, ſed diverſa conditione, & qualis ea quies ſit, nos neſcimus. Idem operationibus in *Pſalm.* XVI. *Tom.* 2. *Jenenſ. Lat. f.* 171. b. Videmus Scripturam duo loca tribuere mortuis, foveam corpori, & infernum animæ. Rurſus in additionibus in locum *Hoſe.* XIII. *Tom.* IV. *Latin. Jen. fol.* 687. b. Hieronymus dicit, inter mortem & inferos hoc intereſt, Mors eſt, qua anima ſeparatur à corpore, Infernus locus, in quo recluduntur animæ, ſive in refrigerio, ſive in pœnis, pro qualitate meritorum. Quod dicit propter Patriarchas, qui in infernum ſeſe deſcendere fatentur. Sed qualis ille ſit locus, & quid aut qualiter in eo ſint, agant, habeant animæ, neſcimus, quia Scriptura non dicit. Exiſtimatur ſanè poſt reſurrectionem Chriſti nullum eſſe piorum infernum, licet pro eo finxerint Purgatorium homines audaces. Sed qui intelligunt, quid ſit peccatum per legem excitatum, & deſperationem adducens, ipſi intelligunt, quid ſit mors & infernus. Et in antecedentibus:

Ut

Ut mors corpus occidit, ita infernus animam rapit. Inde in Scripturis duo iſta loca diſtribuuntur, ut קבר Sepulchrum corpori, שאול infernus animæ deputetur. *Pſalm.* VI. Non eſt in morte, qui memor ſit tui, in inferno quis confitebitur tibi? *Pſalm.* CXV. Non mortui laudabunt te Domine, neque omnes qui deſcendunt in infernum, (Hebr. ולא כל-ירדי דומה, nec omnes deſcendentes in ſilentium, vel locum ſilentii) *David Chytræus Comment. in Geneſ.* XXV. *num.* 2. diligentiſſimè expendenda eſt forma verborum, quæ Moſes de Abrahamo mortuo uſurpat: Congregatus eſt ad populum ſuum. Docet enim animas piorum non diſſipari, ut pecudum animæ evaneſcunt, ſed congregari & colligi ad populum ſuum, hoc eſt, in cœtum beatæ Eccleſiæ. Hinc verba *Eſaiæ cap.* LVI. ſumta ſunt: Viri ſancti colliguntur, & nemo eſt, qui conſiderat. Antequam veniat calamitas colliguntur juſti & veniunt in pacem & requieſcunt in cubilibus ſuis, quia rectè ambulaverunt. *Sap.* III. Juſtorum animæ in manu Dei ſunt. Cum enim animæ piorum vivant poſt mortem & colligantur ad populum ſuum, neceſſe eſt, aliquod receptaculum eſſe, in quo expertes omnium malorum & beatæ verſentur, donec ſtatuto tempore in vetus domicilium corporis renovati redeant. Id hoſpitium excipiens animas poſt mortem variis nominibus in Scriptura appellatur. *Luc.* XVI. *ſinus Abrahæ*, h. e. congregatio ſeu cœtus omnium piorum, qui fide promiſſionis traditæ *Abraham* ſalvati ſunt. *Luc.* XXIII. *Paradiſus. Sap.* III. *manus Dei.*

XIII. Johannes *Tarnovius Comment. in Pſalm.* IX. שאול ſignificat propriè commune animarum poſt hanc vitam receptaculum, ut קבר corporum. *Theodoric. Hackſpan. part.* 2. *notar. Philolog. Theologic. in varia & difficiliora loca Scripturæ pag.* 976. Contra eos, qui שאול de ſepulchro accipiunt (*Hoſ.* XIII. 14.) urgendum, quod rectè notavit *Lutherus*, שאול & מות ita conjungi in Scripturis, ut illud animam, hoc verò corpus ſpectet, quem videſis exemplis rem illuſtrantem: vid. *D. Abraham Calov. in Bibl. illuſtrat. Tom.* 2. *p.* 758. & *Joh. Quiſtorp. in annot. Bibl. ad Pſalm.* LXXXIX. 49. Sunt & alii viri doctiſſimi, qui vocabulum שאול hoc modo explicant, quorum authoritate & conſenſu ſententiam noſtram roborabimus. D. *Calixtus* vir Hebraicæ linguæ peritus in lucubrat. V. T. ad *Geneſ.* XXXVII. 35. שאול plus quàm ſexagies in Sacris occurrit, & a-

Digitized by Google

liàs infernum, aliàs ſepulcrum, ſtatum defunctorum, mortem, pernitiem & exitium ſignificat. Græcis ubique (excipe *Ezech.* XXXII. 21. & ſi quis forte adhuc alius locus poſſit obſervari) redditur ᾅδης in dialecto Helleniſtica --- Quænam verò ſingulis locis obtinere debeat ſignificatio phraſis & res, de qua verba fiunt & cohærentia textus indicio erunt. Et mox in reſponſ. ad Object. Pontif. Reſpondeo, deſcendere ad mortuos Scheolah ſive in ſepulchrum, eſſe periphraſin mortis, atque adeò nihil aliud, quàm in cenſum mortuorum venire, ſive ſimpliciter mori. Ita ſanè non rarò ſumitur, ut patet ex locis ſupra allatis. B. *D. Titius Theologus pius in diſp. de ſtatu animarum ſeparat.* §. 9. Certum eſt deſcendere Scheolah ad mortuos ſive in ſepulchrum Hebræis phraſin eſſe notantem nil aliud, quàm in cenſum mortuorum venire, ſive ſimpliciter mori, etiamſi non omnes mortui ſepulcrum ſemper inveniant. *Excell.* D. *Noldius Theolog. Hafnienſ. in annot. & vindic. ad Concordant. particular. Ebr. Chald. pag.* 823. שאול in genere notat ſtatum mortuorum, in quo homines nihil ſciunt eorum, quæ geruntur in hoc mundo, *Eccl.* IX. 5. Et *Schmidius in Job.* XIV. 3. & VII. 9. & XVII. 16. addit: Non dari locum Scripturæ perſpicuum, in quo vox שאול notet ſepulchrum vel locum ſubterraneum. Anglus *Henric. Ainsworth. Comment. in Geneſ.* XXXVII. *fol. m.* 136. *edit. Londin.* ſcribit: *By this Hell* שאול *therefore in Scripture is not meant the place of the damned onely, but of all that goe out of this world. D. Auguſtus Pfeiffer. in Dub. vexat. Script. Sacr. pag.* 198. Phraſis Jacobæa (deſcendere ad Scheol) notat ſtatum mortis in genere ſine illatione neceſſaria vel ſepulcri vel inferni. Et in probatione *num.* 1. deſcendere ad שאול eſt devenire ad eum ſtatum, quem ordinariè, ut ut non ſemper inſequi ſolet ſepultura i. e. mortis. --- Plura de ſignificatione שאול attulit *Jacobus Windet* Anglus de ſtatu vita functorum, non ſemper probanda, eruditè tamen. *Sect.* 2. probat שאול deſignare ſtatum communem vita functorum, quod præſertim quatenus vox toti phraſi immerſa eſt, verum eſt. Videatur cl. *Samuel Bochart. in Hierozoic. part.* 2. *lib.* V. *c.* XIX. *Joh. Lightfoot in Hor. Hebr. Talmud. ad Luc.* XVI. 26. qui ex Rabbinorum Scriptis varia teſtimonia in probationem harum rerum producunt, Item in *cap.* XXIII. 45. *Luc.*

XIV. Addimus

Digitized by Google

XIV. Addimus adhuc cl. dequo Orientalium literatura benè meritum Philologum *Chriſtophorum Crineſium Academiæ Altorfinæ* quondam Profeſſorem, cujus in שמוח ſive exercit. Hebraic. *πενταμερῶν part.* 1. *Exercit.* 1. *quæſt.* 2. & 9. & *ſeqq.* hæc ſunt verba, ſententiæ Lutheri planè ὁμόψηφα: Cum nuſpiam adhibeatur (vocabulum שאול) neque etiam in ſolemnioribus pompis exequialibus, quando corpora vita ſua functorum, terræ redduntur, ſed ſemper ibi ſerviat proprium ἐνταφιασμῷ קבר vel קבורה ex rad. קבר *terra operuit*, humavit, unde & *Chaldæi* ſuum ſepulchrum קבר & Syri ܩܒܪܐ & Arabes قبر denominant, proinde neceſſe eſt, aliud eſſe שאול, & aliud קבר, ſicut *Luther. in annot. ad* 42. *Geneſ.* concludit. Quid igitur tandem שאול? Ecce illud tibi Reverendi patris Lutheri verbis: Scheol, dicentis, eſt commune quoddam receptaculum &c. Communem dicit tàm piis, quàm impiis ex uſu Scripturæ, licet rariſſimè de iis, de his vero frequenter in eadem prædicetur. Et §. 12. Sed ais: in uno Scheol ſimul exiſtentibus piis & impiis, una etiam & eadem erit eorundem conditio? Abſit: illud quidem S. Scriptura edocti affirmamus; hoc verò ex eadem pernegamus. Deſcendunt ſanè pii in שאול, non ut crucientur, ſed ut quieſcant in eodem. Et quanquam cum mœrore quandoque deſcendant, tamen ad quietem & pacem tranſeunt, *Gen.* xv. 15. *Eſa.* LVII. 2. Denique §. 16. Proinde concludimus propriam hujus vocis Scheol ſignificationem eſſe, quod denotat receptaculum generale animarum omnium omninò hominum, ex corporibus egredientium, in quo bonis benè, malis verò malè eſt --- Et commodius uno verbo nominari poſſe alio nullo, quàm infernus; conſentiente *Forſtero* in Lexico ſuo.

XV. Ex his conſtat falſam eorum eſſe ſententiam, qui Hebræum שאול ferè ſemper per Sepulcrum vertunt, idemque cum קבר eſſe exiſtimant. Equidem שאול metonym. interdum vel impropriè & metaphoricè pro Sepulchro (quemadmodum & pro ipſa morte, & adjunctis doloribus infernalibus) uſurpari, non negabimus (quamvis ᾅδης è *Crineſii* ſententia Græcis nuſpiam Sepulcrum notet) propriè interim & accuratè loquendo, aliud Hebræis videtur eſſe קבר ſepulchrum, aliud מות mors, aliud שאול infernus. Id quod vel ex ipſius vocabuli etymo in ipſa Scriptura manifeſtè patet, quod eſt שאל i. e. *poſtulavit* (vid.

 Schindler.

Schindler. Lexic. Pentaglott. fol. 1782.) quia ſatiari nec illud animarum receptaculum nec infernus poteſt, ſed ſemper plura poſtulat: cum contra ſepulcrum aut locus corporum vel terra egeſta, vel cadaveribus, vel denique ipſo aëre, ſive alio corpore facile ſatiari vel repleri queat, ut verba celeb. *Theolog. & Philolog. Joh. Tarnovii Comment. in Pſalm.* IX. *pag.* 235. ſonant, ubi eorum ſententiam, qui שאול cum קבר confundunt, refellit.

XVI. Sat diu in explicanda ſignificatione vocis שאול morati ſumus, tempus nunc poſtulat, ut ad alias nos conferamus voces. Inter quas occurrit שוחה & שִׁיחָה *fovea, foſſa longa* & *anguſta*: vid. *Buxtorff. Lexic. Rabbino-Talmudic. fol. m.* 2343. Radix eſt שָׁחַת corrupit, vel שוח incurvari deorſum, unde שחת fovea, quæ in genere quamvis foveam lacumve profundiorem excavatum notat. Interdum pro *Sepulcro* accipitur, ut *Pſalm.* XXX. 10. Cum deſcendero ad שחת foveam: Targum reddit בֵּית קְבוּרְתָא domum ſepulturæ, quæ nulla alia, quam Sepulcrum. Et nihil aliud *David* his verbis indicare voluit: quando ex tua conniventia morti traditus per hoſtes, deturbabor in Sepulchrum, ubi redigar in cinerem. Unde Anglus reddit, *unto corruption the grave or place where the body rotteth.* conf. *Pſalm.* XVI. 10. *Lorinus Comment. in Pſalm. fol. m.* 514. de Sepulchro accipit, quando ita: Hebræa dicitur שַׁחַת ſignificat *foveam, foſſamve* & commune damnatorum Sepulchrum. *(2)* Talmudici Sepulcra quoque חריצין vocant, quæ ſunt foveæ quadratæ & latæ: conf. *Buxtorff. Lexic. Rabbino-Talmud. fol. m.* 833. *Schindler. Lexic. Pentaglott. fol. m.* 661. (3) בור ciſterna rotunda: vid. de hac voce *Scheidii hydrograph. edit. Argentorat.* 1664.

XVII. Porro *locus*, quem cadaver in ſepulcro occupat, à Rabbinis vocatur כוך *Kok*, quæ vox multoties occurrit. *Berach.* 37. 2. אין חופרין כוכין וקברות במועד, *Non fodiunt foſſas aut ſepulchra in die feſto.* in *Bava Batra fol.* 100. 2. iterum occurrit, & fodiebant & educebant primogenita כחוך כוכיהן ex foveis ſeu ſepulcris ſuis. *Jalkut fol.* 62. *col.* 4. Sed quæ facies ſit hujus *Kok* non omnibus liquet. Ex *Comment. in Bava Batra* diſcimus *Kok* eſſe cavitatem in Sepulchri pariete, quæ inſtar canalis quadrati rectà abſque ulla declivie aut deflexione aliâ quacunque tendat in parietis ulteriora, longitudine IV. cubitorum, ubique patens æqualiter, in latum; ſenis palmis, in altum ſeptenis palmis, cujus figuram

Digitized by Google

ram hanc fuiſſe deprehendimus

In hujuſmodi cavitatem eſſe intrudendum cum ſuo cadavere loculum cenſet dictus Commentator. Non abſurdum hoc eſſe putamus, nec opinionem hanc rejicimus, quia *Kok* ſapit terminum technicum, cujus ſignificatum non felicius, quàm ex traditionibus diſcimus. Quamvis videamus, comparere aliquid in Sacris contra hujuſmodi *Kok*, de qua re alio loco pluribus agendum erit.

XVIII. Denique locus etiam communis ſeu Cœmiterium nominatus ארץ חיים: vid. *Hottinger. de cippis Hebr.* conf. Scripturæ loca *Eſai.* LIII. 8. *Ezech.* XXVI. 20. Teſtatur hoc *Schickard in* משפט המלך *cap.* VI. *theor.* XIX. *pag. m.* 428. *edit. Lipſ.* his verbis de Judæis differens: ideò Sepulchreta non vocant בית מתים *loca mortuorum*, ſed בית חיים *loca viventium vel vivorum* fiducia reſurrectionis: vid. cl. *Godofred. Thilo. diſſ. de Sepulchro Chriſti.* §. 3. Benè B. *Geier in libell. elegantiſſ. de luctu Hebr. cap.* VI. §. 10. *pag. m.* 123. *edit. Lipſ.* 1656. quando ita literis tradit: Nos hîc Ebræos noſtros attendimus, qui Sepulchreta ſua vocant בית החיים domum ſeu locum viventium; de quo titulo ſic loquitur *liber Minhagim c. ultim.* Mann ſolt es billig בית המותים (domum ſeu locum mortuorum) heiſſen; aber wie Zaddikim (gerechten) die der auf ſeyn/ wen ſie ſchon todt ſeyn/ noch leben ſie. Hebræi etiam Cœmiterium קברניט vocant. In *Aruch* ſcribitur teſte *Buxtorffio fol.* 1964. בקברנטי cum affixo, & exponitur בית קברות *locus Sepulchrorum. Gloſſat. Talmudic.* ſcribit eſſe linguæ Græcæ. Legitur & in *Jalkut. Exod. fol.* 66. 4. Et hæc de Nomenclatura Hebræorum de Sepulcris & ad illa pertinentibus ſufficiant.

CAPUT II.

De Nomenclatura Græcorum.

I. AD Græcos progredimur, illorumque varia nomina in medium producimus, quæ Sepulcra vel res ad Sepulcra pertinentes ſignificant. Inter hæc vas ipſum offendimus voce *σορῷ* expreſſum. Σορὸς autem eſt *loculus*, *capulum*, in quo defuncti geruntur. A qua voce Græca non multum abeſt German. Sarck. De *σορῷ* videatur *Plutarch. Num. f.* 25. LXX. Interp.

terp. *Gen.* L. 26. *Luc.* VII. 14. *Herodot.* 2. 78. conf. *Dieter. Antiq. N. T. fol.* 175. & doct. *Johann. Faes in animadverſ.* ad Gyrald. *pag. m.* 327. *edit. Helmſt.* Angl. *Franciſc. Rous in Archaeolog. Attic.* ritum hunc Græcis uſitatum deſcribens ita diſſerit: *Then they took him ad put him into a couch or bed*, ex more inter opulentiores recepto, uti benè ex Syro explicat *Grotius ad Luc.* VII. confer. *Balduin. Walæ. pag. m.* 622. vid. doct. *Joh. Faes. in animadverſ.* ad Gyrald. de vario ſepeliendi ritu *pag. m.* 184. *edit. Helmſtad.* Quem lectulum etiam Græci vocabant λέκτρον, de qua re *Martin. in Lexic. Etymolog.* videndum. Sic *Homerus* de *Achillis* cadavere *Odyſſ.* 24. *verſ.* 44. *Depoſuimus in lectis expurgato corpore pulcro*, Te ſcil. ô *Achilles.* Et *Iliad.* 24. *verſ.* 707. Hectoris cadaver dicitur jacuiſſe ἐν λεχέεσσι *in lectis*: vid. *Tr. noſtr. de luctu Græc. edit. Tilen.*

II. Succedit κλίνη, cujus mentionem facit *Thucyd. lib.* 2. *de bello Peloponeſ.* quæ mortuorum *theca* erat, teſte cl. *Salmaſio in Exercit. Plin. fol. m.* 849. *edit. Traject. ad Rhen.* 1689. *Joſeph.* XVII. *Antiq.* 10. *f.* 600. conf. *Tr. noſtr. de luctu Græcor. pag.* 83. Κλίνη autem lectus propriè erat, in quo reclinabantur & recumbebant, ita *Luc.* V. 18. de Paralytico uſurpatur jacente in lecto, ad quem locum *Hieronym. Epiſt.* 46. *ad Ruffin.* Jacebat quondam Paralyticus in lectulo, & ſic erat cunctis artubus diſſolutus, ut nec pedes ad ingrediendum nec manus movere poſſet ad precandum, & tamen profertur ab aliis, & reſtituitur priſtinæ ſanitati, ut portaret lectulum, qui dudum portabatur à lectulo. Unde etiam illi *Clinici* vocabantur, qui ob morbum in lecto baptizabantur. Hoc indicat *Cyprian. lib.* IV. *Epiſt.* VII. quæ ad *Magnum pag.* 210. vide de his pluribus diſſerentem *Suicerum in Obſervat. Sacr. pag. m.* 69. *cap.* 3. Deinde κλίνη etiam erat lectus, cui defunctus imponebatur: vid. *Kirchman. de funer. lib.* 2. *pag.* 159.

III. De λάρνακι quoque apud Authores teſtimonia exhibentur, *Thucyd.* 2. *f.* 120. *B.* De πυέλῳ *Schild. in Sueton.* 6. 50. *p.* 633. Nonnunquam etiam πύελον veteres *ſarcophagum* vel *arcam* appellarunt, teſte *Juvenale*, qui de *Alexandro* ita:

Qui figulo poſtquam munitam intraverit urbem
Sarcophago contentus erit

Πύελον intelligit. Nam Græci, qui corpora defunctorum non crema-

cremabant, condere ea ſoliti erant πυέλοις ex lapide ut plurimum factis, cui natura eſt corpora citò abſumere. Talis *Aſſius* fuit lapis, quem σαρκόφαγον propterea nuncuparunt. *Plin. lib.* 36. *c.* 16. In *Aſſo Troadis* Sarcophagus lapis fiſſili vena ſcinditur: vid. cl. *Salmaſ. Exercit. Plin. fol. m.* 847. Poſtea σαρκόφαγοι abſolutè dicti ſunt quilibet mortuorum loculi, etiam ſi ex alia materia fierent: vid. *Tr. noſtr. de luctu Græc. cap.* VII. *p.* 86. ubi etiam de aliis nominibus Græcis fuſe agitur, quæ huc transſcribere ſupervacaneum eſſe duximus. Plura qui legere deſiderat de *Sarcophago*, evolvat *animadverſ. in Gyrald. de vario ſepeliendi ritu doct. Johan. Faes pag. m.* 327. 328.

IV. Ad *inſtrumenta*, quæ ἅμαξαι vocantur, quarum meminit *Thucyd.* 2. *f.* 100. has recenſet doctiſſ. *Kirchmannus in Tract. de funerib. Roman. lib.* 2. *cap.* IX. *pag. m.* 173. Varia enim erant inſtrumenta, quorum ſubſidio cadavera efferebantur. Inter quæ recenſentur *Pheretra.* Feretrum autem dicitur Græcis φέρτρον καὶ φέρετρον. *Iſidor. Hiſpal. lib.* 20. *Origin. c.* 11. & vocatur inſtrumentum illud, quo mortui deferuntur. Nam φέρετρον dicitur ἀπὸ τοῦ φέρειν i. e. *ferendo:* vid. *Martin. Lexic.* in voce *feretrum. Thomas de S. Quercu* φέρετρον *a bier or coffin: alſo that whereon ſpoils were carried in triumph:* ut ſpolia Ducis ſuſpenſa, fabricato ad id feretro, gerens. Liv. Dicta vox à ferendo, quia in eo cadaver defunctum fertur, ut ſepeliatur. Vel feretrum, quaſi ferens atrum: clar. *Salmaſ. in Exercit. Plin. fol. m.* 859. & Latinè *capulus* appellatur, quod ſuper capita hominum feratur: cl. *Gisbert. Cuper. obſervat. lib.* 2. *cap.* 9. *pag. m.* 204. *edit. Ultraject.* 1670. ita: *Kapulum, in quo mortui deferuntur.* At verò *Non. Marcel. de propriet. ſerm. c.* 1. *§.* 13. Capulum dicitur, quod aliquam rem in ſe capit. Nam *Sarcophagum* i. e. Sepulchrum veteres dici voluerunt, quod corpora capiat. Verum cl. *Salmaſius fol. m.* 848. aſſerit, male prorſus dixiſſe *Nonium.* Melius gloſſarum veterum conſarcinatores, qui *Kapulum* aſſerunt eſſe, in quo mortui deferuntur, & cum *Kappa* ſcribi, ut diſtinguatur à *capulo* enſis, qui à capiendo dictus eſt, quod capiatur; at capulus mortuorum ex Græco κάπαλος quæ præſepem & φάτνην ſignificat.

V. *Feretra*, quibus plebejorum cadavera deportabantur, *Sandapilæ* appellabantur. *Fulgent. libell. de priſc. ſerm. ad Chalcidium*

Gram-

Grammat. refert, quod *Sandapilam* antiqui appellari voluerint *feretrum mortuorum* i. e. *loculum*, non in quo nobiliorum corpora, ſed in quo plebejorum & damnatorum cadavera portabantur, ſicut *Steſimbrotus Thaſius* de morte *Polycratis Samiorum* Regis ſcripſit: poſtquam de cruce depoſitus, *Sandapila* etiam deportatus eſt. *Thomas de S. Quercu* Anglus hoc confirmat ita ſcribens: Sandapila *a bier or coffin to bear the dead bodies of the poorer ſort, or ſuch as were executed*, dicta vel à *Sandalio* i. e. panno, quo operiebantur cadavera mortuorum. Martin. refert ad Arab. סנד *ſanad*, *fulcrum* & דפן *dapan*, *ſepelire.* Potius verò inquit à σανίδι & πυέλῳ quaſi Sanidapala. Hinc *Sandapila* eſt σανιδοπύελος ex tabulis vel aſſeribus compacta arca, in qua pauperum cadavera ad ſepeliendum ejiciuntur ſine ditiori apparatu. Græci σοροὺς vocant, quas ligneas fuiſſe conſtat, probatur hoc ex Lexicographo vetuſtiſſimo *Heſychio in Lexico Græco fol.* 421. inquiente: Κιβωτός, λάρναξ ξυλίνη ἢ σορός. Hebræi hujuſmodi *arcis* quoque uſos eſſe vel unus locus *Geneſ.* L. 28. demonſtrare ſatis eſt: *Mortuus eſt itaque Joſeph -- & poſitus eſt* בארון *in arca in Miſraim.* Hîc ſane Hebræi multa fabulantur de arca Joſephi, de qua fuſe egit cl. *Carpzov. in diſſert. de ſepultura Joſeph.* §. XVI. Cajetanus Scripturæ interpres egregius *thecam* marmoream interpretatur. Huic tamen contradicit *Pererius Comment. in h. l.* ligneam defendendo, quo ſcil. cum opus eſſet, minori labore majorique facilitate, quocunque libitum eſſet, tranſportari poſſet. Et hæc ſententia probabilior videtur illorum ſententia, qui aut marmoream, aut ferream, aut plumbeam vel aliûs metalli fuiſſe fingunt. Patet hoc ex Evangelio Dom. XVI. poſt Trinitatis ubi hæc extant: Καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ. Luther. Er trat ſin tu/ nû grot den Sarchan/ ſcil. arcam ligneam. Unde σοροπηγοὶ dicti Sandapilarii, qui arcas illas ligneas & ſandapilas compingebant: vid. *Nicorch. lib.* 2. *Anthol.*

VI. Locus dicitur τάφος *Matth.* XXIII. 29. ubi Chriſtus ad *Phariſæos*: *Væ vobis Scribæ & Phariſæi hypocritæ, qui ædificatis* τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, *Sepulcra Prophetarum.* Nomen autem τάφος, quod à θάπτειν derivari eſt notiſſimum, propriè Sepulchrum redditur, in quo ſignificatu nihil frequentius apud Scriptores. Θάπτω eſt *ſepelio*, *humo*; propriè *in terram recondo mortuum*: vid.

Dieterici

Digitized by Google

Dieterici Antiq. Bibl. fol. m. 367. Aliàs ambigua vox eſt & πολύσημος, cum propter verbi, à quo originem ducit, multiplices uſus ac poteſtates, tum alias etiam cauſas. *Geographis* enim eo nomine venit inſula quædam in mari Jonio ſita. Unde ita *Phavorinus in Lexic. Græc. p.* 1736. Τάφος ἡ νῆσος μία τῶν Ἐχινάδων νήσων ἔχει ὁμωνυμίαν πρὸς τὸ θάμβος, ὅτε καὶ αὐτὸ Τάφος λέγεται. Celebrantur in Scriptis veterum, qui eandem inhabitarunt, λῃσταὶ Τάφιοι, de quibus idem l. c. τοὺς Ταφίους πρότερον Τηλεβόας φασὶ καλεῖσθαι (confer. etiam *Heſychius* in Lexic.) κληθῆναι δὲ αὐτοὺς Ταφίους ἀπὸ Τάφου τινὸς βασιλέως. Meminit eorundem quoque *Strabo Geograph. l.* 10. Inſulam Τάφον poſtea πόλεων *fol.* 642. *Ed. nov.* cujus vero num præter eum & alii meminerint, non conſtare ſibi ſcribit in notis *Thomas de Pinedo.*

VII. Porrò τάφος, quod è θάπος Ἰωνικῇ τῶν στοιχείων factum docet *Euſtathius ad Homeri Odyſſ. ω.* idem eſt, quod ἔκπληξις, quam *Ariſtoteles* per ὑπερβάλλουσαν θαυμασιότητα definivit, quo de videatur *Pricæus in Matth. illuſtr. fol.* 81. Ita *Homerus Odyſſ. ω.* Τάφος δ' εἷλεν ἄνδρας ἕκαστον, qui & primitivo θάπτειν frequenter pro ἐκπλήττεσθαι uſus eſt. *Suidas in Lexic. pag.* 874. Τάφος καὶ παρὰ τοῖς θύταις σημεῖον dici ſcribit. Nonnunquam περίδειπνον, quod juxta Auctorem Etymologici in genere eſt ἡ ἐπὶ τοῖς ἀποθανοῦσι γενομένη ἑστίασις, non præciſe illud epulum, quod poſt ſepulturam celebratur, ut exiſtimat celeb. *Daniel Feſſel. in Adverſ. Sacr. L.* 1. *c.* 12. *pag. m.* 69. appellatur τάφος, cujus exemplum iterum ſuppeditat *Homerus*, qui *Iliad.* ψ *verſ.* 29. deſcribens convivium ſepulchrale *Patroclo* nondum ſepulto agitatum ait: αὐτὰρ ὁ τοῖσι τάφον μενοεικέα δαίνυ, ad quem locum notanda ſunt verba *Euſtathii*, quæ cum huc apprimè faciant & alias quoque τοῦ τάφου ſignificationes ſiſtant, placet integra ex ejuſdem Homer. παρεκβολαῖς *fol.* 1285. transſcribere: Τάφος οὐ κατά τινας ὁ μετὰ τὸ ταφῆναί τινα περίδειπνος, ἀλλ' ἁπλῶς ὁ ἐπὶ νεκρῷ ἐπὶ γοῦν πρὸς ἑσπέραν γενόμενος νῦν καὶ δόρπος ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγεται ὡς δηλοῖ τὸ δορπήσαμεν ἐνθάδε πάντες, καὶ δόρπον ἐφωπλίσαντο ἕκαστοι. Τὸ δὲ αὐτὸ καὶ δαῖτα ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ. οὐχ ἁπλῶς μέν τοι ἀλλὰ στυγερὰν ὡς ἐπὶ νεκρῷ γενομένην, ὃς ἐς στυγὲς κατὰ μῦθον ἄπεισιν. Οἱ δὲ γλωσσογράφοι φασὶν, ὅτι Κύπριοι καὶ τὸν φόνον τάφον καλοῦσιν. ἕτεροι δὲ καὶ τὴν ταφὴν τάφον λέγεσθαι οἴονται·

Digitized by Google

ὡς καὶ τὴν χολὴν χόλον. οἴτε τάφου μνῆμα ἤγουν τάφης μνημόσυνον. Ὃ δή φησιν ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ ποιητής. Καὶ τὸν ἐπιτάφιον δὲ ἀγῶνα τάφον καλεῖσθαί φασιν ὡς τὸ, ἐς τάφον ἔνθι πάντας ἐνίκα. Quæ totidem verbis repetit *Phavorinus l. c.* Nec omittendum, interdum vocem τάφος ad os vel ventrem transferri ab Auctoribus, quod in *Comment. de Fun.* obſervavit *Johannes Meurſius.*

VIII. Sed & Vultures dictos olim τάφους ἐμψύχους conſtat ex *Hermogenis* libro περὶ ἰδέων cap. περὶ σεμνότητος, à quo non multum abit, quod è Luciano ἔμψυχόν τινα τάφον hominem vocari nihil agentem vitaque indignum adnotavit *Eraſm. in Chiliad.* Quæ verò traditæ ſignificationes omnes à genuina illa & præſenti, quem expendimus, loco deſcendunt, quatenus ſcil. τάφος denotat τόπον τὸ σῶμα τοῦ τεθνηκότος περιέχοντα, ut alibi ſcribit *Phavorinus.* Τάφος hinc eſt locus ubi cadaver conditur: vid. cl. *Carol. Ortlob. diſſert. de Sepulcro Chriſti l.* 3. & hæc ſignificatio eſt hujus loci.

IX. Vocatur etiam μνημεῖον *Matth.* VIII. 28. XXIII. 27. XXVII. 52. 53. *Luc.* XI. 47. *Joh.* V. 28. Apud *Matthæum* hæc leguntur verba: *occurrunt ei* duo dæmoniaci ἐκ τῶν μνημείων è monumentis prodeuntes. Clarius locus *Matth. cap.* XXVII. 60. poſuitque ἐν τῷ μνημείῳ in monumento ſuo: vid. *Walæ. Comment. in h. l.* Ita Μνῆμα *Sepulchrum*, *Luc.* XXIII. 53. Ut μνῆμα dicitur Sepulchrum, ſic σῆμα *ſignum*, de eodem ex eo, quod ſignatis notis, quæ publicæ vocantur, oſtenderet humati corporis nomen & ſitum; quia *ſignum* erat depoſiti corporis. Sic *Atticos* vocaſſe τὰ μνήματα *Suidas* notavit. Apud *Homerum* bis hoc hemiſtichion obvenit: Ιλ. ψ. & ω. Μνῆμα *Act.* II. 29. Illud Sepulchrum patefecit *Hyrcanus* & indè ſuſtulit talenta 3000. vid. *Reiſner. Jeruſalem l. 2. c.* 11. *p.* 76. 77. Μνημεῖον Monumentum. Id quo nobis res aliqua in memoriam revocatur. Reſtringitur ad Sepulchrum *Luc.* XI. 47. quomodo etiam μνῆμα. Nam & mortuorum memoriam in poſteritatem ſervare volumus. Nam μνήματα ad memoriam poſteritatis οἰκοδομοῦνται. Ut *Græcis* vox μνημεῖον eſt id, quod recordari facit, gedenckmahl / μνημόσυνον, & ſpecie Sepulchrum. Sic & *Latinis Monumentum* eſt, quod memoriæ ſervandæ gratia extat, ait *Feſtus D. lib.* 11. *tit.* 7. *l.* 2. In quod ſi corpus & reliquiæ inferantur, fiet Sepulchrum. Neque ſemper ubi mortui cauſa factum *mo-*

numentum

numentum, ibi ſignificatur eſſe hominem ſepultum, ait *Feſtus*: (vid. Lexic. Jurid.) nam & Κενοτάφια dabantur, de quibus fuſe egimus in *Tract. de luctu Græcorum*.

X. Μνημεῖον *Matth* XXVII. 52. 53. legitur: Et monumenta μνημεῖα aperta ſunt. Et egreſſi ἐκ τῶν μνημείων ex monumentis: vid. *Comment. Balduin. Walæi ex Heinſio, pag. m.* 336. Inter prodigia, quæ Veſpaſiani mortem anteceſſerunt, recenſet *Xiphil. Ep. p.* 323. quod monumentum *Auguſti* ſua ſponte apertum fuerit, καὶ τὸ μνημεῖον τὸ τοῦ Αὐγούστου αὐτόματον ἀνοιχθέν. Chriſto reſurgente multi ſurrexêre è Sepulchris; & revixêre ex morte. *Juvenc. lib.* 4. *col.* 519.

Tum veterum monumenta virûm patuêre repulſis
Obicibus, vivaque anima per membra reverſa
Et viſum paſſa populi, per mœnia late
Erravere urbis.

Sic Μνημεῖον *Joh.* XX. 6. extat. *Simon Petrus* εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον. Ex quibus ſatis patet μνημεῖον fuiſſe locum ubi cadavera ſepulta. Μνημεῖον *Thucyd. libr.* v. ubi de honoribus *Braſidæ* mortuo decretis loquitur. Καὶ τὸ λοιπὸν οἱ Ἀμφιπολῖται περιέρξαντες αὐτοῦ τὸ μνημεῖον. Suidas in Lexico, Μνημεῖον ὁ τάφος. Et pergit, ἐχρήσαντο δὲ τῷ ὀνόματι οἱ ῥήτορες καὶ ἐπὶ τάφου. Καὶ τοῦ ἔργου, καὶ τοῦ πράγματος, οὗ μνημονεύοιτο ἄν τις. Quæ *Budæus*, ſuppreſſo nomine, in ſuum Lexicon Græcum tranſtulit. *Heſychius in Lexico ſuo fol.* 518. Μνῆμα, Μνημεῖον, Μνημόσυνον, Ἀνάθημα, Τάφος. Μνῆμα habetur apud *Dionem Caſſium*. Apud *Ariſtotelem lib.* 1. *Rhetor. cap.* v. §. 26. μνῆμαι exſtat, Muretus *Inſcriptiones* tranſtulit. Sed judicio *B. Chriſtophori Schraderi Præceptoris quondam in Alma Julia poſt fata etiam venerandi* in elegantiſſimo *Commentario* ad hunc locum *pag.* 53. rectius *Hermolaus*, *Victorius*, *Sigonius*, *Majoragius* verterint, MONUMENTA. Apud Patres Μνῆμαι ſunt memoriæ, exequiæ: vid. *Suicer. Theſaur. part.* 2. *fol. m.* 372. ubi plura.

XI. Occurrunt apud Euangeliſtas in hac re peculiaria Epitheta, ut τάφος κεκονιαμένος *Matth.* XXIII. 27. *Sepulcrum dealbatum*, ubi ſecundum *Phavorinum* τὸ κονιᾶν eſt τὸ διὰ τιτάνειος χρίειν τινὰ τοῖχον. Ita hanc vocem Interpretes, quos conſulere licuit, reddiderunt: & *Chryſoſtomo* in h. l. τάφοι κεκονιαμένοι ſunt τάφοι κεχρισμένοι γύψῳ τε καὶ ἀσβέστῳ. Vid. *Cat. Patr. Symb. in Matth.*

*Matth. p.*309. Optimè quoque Syrus ܕܕܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܩܒܪܐ ܡܟܠܫܐ *qui ſimiles eſtis ſepulchris calce obductis.* Significat enim ܟܠܫ *induxit tectorium calce*, deſcenditque inde nomen ܟܠܫܐ quod *Jacobus Elgais Auctor Lexic. Syr. Arab. MS.* exponit per النورة cæmentum apud *Ludovic. de Dieu in Matth. pag.* 1?3. Syriacæ verſioni reſpondet Arab. Nam & Arabs eadem utitur voce vertens المكلسة القبور: vid. *Eduard Pocock. in not. ad Port. Moſ. pag.* 82. *Hotting. Cipp. Hebr. pag.* 11. Æthiops uti *Magnif. Job. Ludolph in Lexic. Æthiop. Sepulcra gypſata, gypſo obducta* reddit. Perantiquum enim & frequentem fuiſſe Æthiopibus uſum *Gypſi* docet *Herodotus lib.* 3. *hiſtor. fol.* 108. *edit. Græc. confer. Kirchman. de funer. pag. m.* 65. *edit. Brunſvic.* 1661. Auctor verſionis Hebr. *in Matth.* habet קברות מולבנות ſecutus forte Vulgatam, quæ *dealbandi* vocabulum adhibet. Melius vim vocis expreſſiſſet, ſi reddidiſſet קברות כסוידות *Sepulchra calce obducta*, vel מצויינות בסיד *calce notata.*

XII. Hebræos autem *calce* antiquitus notaſſe Sepulchra, inſigne & prorſus luculentum teſtimonium exhibet *Miſchnah. Cod. Maaſur Scheni c.* V. §. 1. *fol.* 2. cujus exſcribendi labore, cum in notis ad Portam Moſis pag. 81. idem recitet cl. *Eduard Pocock.* & doct. *Iohannes Lightfoot in hor. Talmud.* facilè ſuperſedere poſſemus, niſi illud ipſum repetitum & dilucidius explicatum deprehendiſſemus *in Gemar. Babylon. Codic. Bava Kama cap.* VII. *fol.* פט. 1. è qua illud una cum inſerta Gemariſtarum commentatione adduxiſſe non pigebit, quæ ad mentem *Talmudiſtarum* ita reddimus: *Exſtat traditio: Vineam anni quarti notabant glebis terræ. Signabant nimirum eam tanquam terram. Cur adhibuerunt terram? Uti ex ea commodum aliquod percipiebatur*, (Gloſſ. alio tempore inferendo, arando &c.) *ita etiam ex hac vinea.* Poſt *factam enim redemptionem inceperunt eam in ſuos uſus convertere. Præputiatum autem* (non teſta ſed) *argilla* (*è qua vaſa teſtacea formant, ut habet* Gloſſ. ad Maaſur Scheni) *ſignabant, cum reſponderet argillæ. Cur autem uſurparunt argillam? Eſt illa nullius uſus, conſita enim nihil producit.* Id. (Gloſſ. ad Maaſ. Schen.) *ita etiam ex hac vinea nulla utilitas percipiebatur. Loca verò Sepulchrorum calce notabant, quoniam alba eſt inſtar oſſium,*

&

& ideo humectabant eam & effundebant ut eo magis albeſceret. Ex eodem fonte ſine dubio promanavit *Gloſſ. Raſchii*, quæ cum ad confirmandum hunc ritum inſigniter faciat, uti verbis Miſchn. מציינין את הקברות *Cod. Möed. Katon. cap.* 1. *fol.* ב. ſubnexa eſt, hîc apponetur: שמים סימנים על הקברות בסיד דחיור כעצמות כדי שלא ילכו אוכלי תרומה לשם: *Solebant Sepulcra calce notare, quia alba eſt inſtar oſſium, ne, qui oblationes comedebant, illuc accederent.* Addemus verba *Rambam*, quæ ad illuſtrandum ſimilem locum *Miſchna in Cod. Schekal. fol.* ב. profert, prout ea ex Arabica in Hebræam tranſlata linguam à R. *Ioſepho Ben Iſaac, ben Alphual* habemus, *Signabant Sepulcra hoc pacto, viſitabant ſingula, & quando inveniebant aliquod ab aqua dirutum, ſigno videlicet, quod ſuper Sepulchrum exſtructum erat, abolito, tum ſignabant, & denuo reſtaurabant illud, ut locus immunditiei notus manifeſtusque fieret, & ſacerdotes ab eodem recederent. Eſt autem illud jam pridem explanatum, quod ſignum ſepulchrale Calce fieri conſueverit.*

XIII. Apud *Lucam cap.* XI. *verſ.* 44. occurrunt μνημεῖα ἄδηλα monumenta quæ non apparent, ſeu ut *Æthiops* optime reddit: *Sepulcra quæ non ſunt ſignata*, quæ facile pollutionem afferre poterant. Hinc ex *Gemariſtarum* ſententia in *Cod. Moed. Kat.* Non ſignabant calce, quæ manifeſta erant; (cum perſpectiſſimum omnibus eſſet latere ibi immunditiem) ſed dubia, ubi quis ignoraret, an immundities lateret. Notandum autem hoc in loco, quod Chriſtus jubeat, ut ſibi omnes à Phariſæis caverent, qui eſſent inſtar Sepulchrorum non ſignatorum. Apud *Matthæum* comparabantur Sepulcris apparentibus, hic verò Sepulcris non apparentibus. Proinde apud Matthæum apertius notatur ſanctitatis externa ſimulatio, præter interiorem immunditiem. Quamquam utrumque hîc ſatis etiam ſignificatur; parabola quidem ſimili, ſed non eadem. Erit tamen eadem parabola, ſed expreſſius apud *Matthæum* poſita, ſi locus hic Lucæ ſic intelligatur. Eſtis monumenta quæ non apparent, hoc eſt, quorum interior pars non eſt conſpicua, & homines ſupra ambulantes neſciunt, quid illa intus habeant. Atque hunc in modum magis intelligendum putamus, quod veriſimile ſit, Lucam eadem cum *Matthæo* dicere voluiſſe; & ſic plerique. Nobis autem aliter de loco hoc videtur. Μνημεῖον nihil eſſe Helleniſtis aliud quam קבר infinita loca teſtantur: quod modò

dò τάφον, modò ταφὴν, modò μνημεῖον reddiderunt. Dicit ergò: Nihil aliud hypocritas eos eſſe, quàm Sepulchra ἄδηλα, h. e. aperta & fallacia, quæ cum damno ſuo homines calcarent, quod qui propius accederent teterrimo odore affligerentur: confer. *Heinſ. in h. l.* Sunt ergo Sepulchra non ſignata, quæ facile nocumentum afferre poſſunt, & à quibus non tam facile quis cavere poſſit, quam à ſignatis.

XIV. In *Matthæi cap.* XXVII. 60. additur epithetum καινὸν μνημεῖον proprium Sepulcrum, quod quis pro ſe & familia ſua exſtrui curavit. Ita & Joſephus Sepulcrum ſibi proprium paraverat, ut haberet Hieroſolymis advena ubi cum ſuis poſt fata conditus quieſceret. Joſephus ergo fati non minus memor ſui, maturius de dormitorio cogitavit, utque tanto frequentius memor eſſet mortis: confer. *Schmid.* in h. l. apud Lucam cap. XXIII. 53. μνῆμα λαξευτὸν vocatur: vid. not. ex *Caſaub. apud Balduin. Walæum pag.* 783. confer. Eraſm. in h. l. Et ita etiam Epitheta paucis perluſtravimus.

XV. Sunt etiam aliqui, qui quærunt, an dictione ᾅδου à ſacris Scriptoribus indicetur Sepulchrum? *Balduinus Walæus in annotat. ad Act. cap.* 2. *v.* 27. de *Sepulcro* explicat, ita diſſerens: ᾅδης vocabulum in hoc loco accipiendum pro *Sepulcro*: vide *Bezam in h. l.* Ita etiam *Johannes Druſius* in h. locum ſcribit, aſſerens: Ineptè faciunt, qui hunc locum aliter enarrant, quàm de *Sepulcro*. Verùm nos dicimus, quod quemadmodum שאול proprie de Sepulcro non accipitur, ita ᾅδης non *Sepulcrum* denotet. Sciendum igitur eſt, quod ᾅδης Græcis nihil aliud ſit in genere, quàm obſcurus, abſconditus, & ab omni humano conſortio remotus quidam locus, vel rectius, *ſtatus* ille, qui excipit mortem, ſive is refrigerii & quietis, ſive cruciatuum ſit plenus. Hoc ſenſu *Theognis* in ſententiis *verſ.* 1007. ſcribit:

Ὡς μάκαρ εὐδαίμων τε καὶ ὄλβιος, ὅςις ἄπειρος
Ἄθλων, εἰς ᾅδου δῶμα μέλαν κατέβη.

Quam felix, beatus & fortunatus eſt, quiſquis ignarus
Certaminum, in inferni domum obſcuram deſcenderit. h. e.

in ſtatum defunctorum pervenerit. Et *verſ.* 244.

—— ὅταν δνοφεροῖς ὑπὸ κεύθμασι γαίης
βῇς, πολυκωκύτους εἰς ἀΐδαο δόμους,

Οὐδὲ

Οὐδέ ποτ' ὐδὲ θανὼν ἀπολεῖς κλέος, ὐδέ γε λήσεις,
Ἄφθιτον ἀνθρώποις αἰὲν ἔχων ὄνομα.

—— Poſtquam tenebroſas ſub latebras terræ
Iveris, in ades luctuoſas inferni,
Non unquam neque mortuus amittes gloriam, neque etiam latebis,
Immarceſſibile ſemper hominibus habens nomen.

Quod autem ᾅδης non ſepulcrum ſed ſtatum mortuorum ſignificet, pluribus teſtimoniis Scriptorum tam ſacrorum quam profanorum oſtendit B. *Grabius* Theologus antehac Regiomontan. in appendice apologetic. libello *Urbani Rhegii* de formulis caute loquendi ſubjecta: confer. *B. Buſmanni diſſert. de* שאול, *qui fuſe* de hac voce egit. Ad alia nos conferimus, quæ ad Nomenclaturam Græcorum de Sepulcris pertinent.

XVI. Locus verò in quo plura dantur *Sepulcra* dicitur πολυάνδριον. Audiamus de hac voce plurium Auctorum teſtimonia. Πολυάνδριον vel πολυάνδριος uti *Heſychio in Lexic. fol.* 611. effertur, eſt τάφος, πολυχώρητος, μνῆμα. Suidas in Lexico ſuo utitur eadem terminatione qua Gyrald. in libr. de vario ſepeliendi ritu cap. IX. Πολυάνδριον. Μνῆμα, τάφος, τὸ θρυλλούμενον παρὰ πολλοῖς ξενοτάφιον. Cyrilli Gloſſator, quiſquis demum ſit, *ſtragem* exponit. *Gemma* vocabulorum, neſcio quiſnam Auctor, *Polyandrum* exponit *tumulum mortuorum*. Ad eum ferè modum quo nobiliſſimus *Caſpar Barthius lib.* XLIII. *cap.* XIII. illud explicat, inquiens: *Polyandrum eſt cœmiterium, locus ubi ſepulcra ſunt.* Gyraldus cap. IX. de ritu vario ſepeliendi ait: *Polyandrion dici, quod nos Chriſtiani Cœmiterium vocamus.* Quæ plane gemina ſunt illis, quibus *Antonius Nebriſſenſis in Quinquagena cap.* XII. *pag.* CII. utitur: Locus in quo mortui ſepeliuntur, quod Latine ſepulchretum, tum conditorium appellatur à Græcis πολυάνδριον, ut eſt in *Ezechiele*, dicatur in noſtra religione Κοιμητήριον Græcè. Inde verò appellationem habere videtur, quod *multos* i. e. *mortuos* habeat. Hujus nominis enim πολὺς comparativus πλείονες *mortuos* ſignificat. *Heſychius*, πλείονες, οἱ τετελευτηκότες. Quo ſenſu accipitur ab *oraculo Tarentino*, Ἄμεινον καὶ λῶϊον ἔσεσθαι σφίσι ποιουμένοις τὴν οἴκησιν μετὰ τῶν πλειόνων. *Petrus Victor. lib.* II. *Var. Lection. cap.* VII. *Ariſtides* Sophiſta idem ſignificatum ſuum facit: *Hac eos loquutos arbitror facile ad plures, mortuos, ſi modo etiam illo cum pluribus*

jacere

jacere exiſtimandi ſunt, quod mihi ſane non videtur. Eodem modo loqui *Johannem Catacuzenum in hiſtor. Matth. cap.* IX. & XVI. *Johannes Lorinus ad cap.* VII. *Sapientiæ fol.* 100. animadvertit. Quo ſenſu Latini nomine *plures* ſimiliter utuntur. Liquidum id ipſum eſſe putamus ex *Plauti Trinummo Act.* II. *Scen.* II.

—— Lacrumas hæc mihi, cum video,
Ejiciunt, quia ego ad hoc genus hominum duravi:
Cum prius me ad plures penetravi.

Quo ſenſu LXX. Interpp. locum *Ezechiel.* XXXIX. 15. גיא המון גוג Πολυάνδριον τοῦ Γώγ: *Targum* vero חילת אתר גושת גוג *vallem multitudinis* efferunt. *Johannes Piſcator.* Gogs hauffentz etc.

XVII. Quare nemo ambigit *Polyandrion* Chriſtianis venire nomine Κοιμητηρίου. Chriſtiani, quia mortuorum reſurrectionem credunt, & mortem ὕπνον potius & κοίμησιν, quàm θάνατον appellandam eſſe volunt, Sepulchra vocant Κοιμητήρια quaſi *dormitoria*, ſeu loca ad quietem & ſomnum comparata. *Chryſoſtomus Homil.* LXXXI. tom. V. Διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ὁ τόπος κοιμητήριον ὠνόμασαι, ἵνα μάθῃς, ὅτι οἱ τετελευτηκότες καὶ ἐνταῦθα κείμενοι οὐ τεθνήκασιν, ἀλλὰ κοιμῶνται καὶ καθεύδουσι: *Propterea ipſe etiam locus Cœmeterium appellatum eſt, ut diſcas, mortuos & hîc repoſitos non eſſe mortuos, ſed dormire.* Hinc frequens mentio Κοιμητηρίων apud priſcos hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Scriptores. Æmilianus Ægypti Præſes ſic Chriſtianorum Epiſcopos alloquitur apud *Euſebium lib.* VII. *cap.* XI. *pag.* 74. a. *Nullatenus verò licebit neque vobis, neque ullis aliis, vel conventus celebrare, vel in ſic appellata cœmeteria ingredi.* Plura teſtimonia vide apud cl. *Joh. Caſpar. Suicer. in Theſaur. Eccleſiaſt. ex Patrib. Græc. edit. Amſtel.* 1682. *fol. m.* 123. Hoc Cœmeterium etiam *Polyandrion* appellabant, uti probat celebr. *Johannes Faes in animadverſ. ad Gyrald. pag. m.* 326. *edit. Helmſtad.* Et hæc de Nomenclatura Græcorum dicta ſunto.

CAPUT

CAPUT III.

De Nomenclatura Latinorum.

I. Paucis quoque Nomenclaturam Latinorum perluſtrabimus, & quidem (1) vaſa, quæ ad ſepulturam requirebantur. Inter quæ eſt *Loculus*, Græce θήκη. Si vim vocis ſpectemus, θῆκαι repoſitoria dici poſſunt, quo verbo *Plato* 12. *de leg.* uſus eſt, cum de minuendis Sepulchrorum ſumtibus ageret. Adoleſcens apud *Lucam loculo* efferebatur, quia perfectam hominis menſuram non erat aſſecutus: vid. *Jacob. Guther. Tr. de jure Man. lib.* 2. *pag. m.* 314. qui loculorum formam, qui in monumentis vulgaribus, ita depingit:

De loculo *Plinius lib.* VII. *cap.* 11. ubi de *Pyrrhi* pollice in dextro pede loquitur, quem cremari cum reliquo corpore non potuiſſe tradunt, conditumque in loculo in templo. Idem *lib.* VII. *c.* XVI. Et ipſi vidimus in loculo aſſervatos. *Paulus Diacon. in Narſet.* Cujus corpus poſitum eſt in locello plumbeo. Loculus enim eſt parvum quoddam receptaculum, ſcribit *Martin. in Lexic. Etymolog. fol.* 1635. Thom. de S. Quercu reddit *a little place, or little room,* aut conditorium, ubi cadaver reponitur, *a bag, purſe, or little coffer, an ambry, a bier or cheſt, or coffin, wherein a dead body is carried.* Ex quibus elucet, loculum fuiſſe parvum vas, in quo mortui efferebantur parvi. Vid. *Laurentium Ramirez de Prado in Hypomnematib. ad Mart. pag.* 265.

II. Sequitur *Capulum* ſeu capulus, quem ſic depinxit *celeb. Cuper. in obſervat. lib.* 2. *cap.* 9. *pag. m.* 206. Jan. Guilielm. Laurenberg. in *Antiquario. edit. Lugdun.* 1622. *pag. m.* 68. Capulum dicit, quicquid aliquam rem capit: unde & Sepulchrum, capulum dicitur, quod corpora capiat. *Plaut. in Aſinar. Perii miſera, ut oſculatur carnifex, capuli decus.* Varro Coſmoto-

Digitized by Google

ryne περὶ φθορᾶς κόσμου: *Propter cunam capulum poſitum, nutrix tradit pollinctori.* Nonius Pappo præterit. *Dum iſtos invitabis ſuffragatores, pater prius in capulo, quam in curuli ſella ſuſpendit nates. De capulis* vide *Kirchmann. de funerib. Rom. pag. m.* 441. 442. *edit. Brunsvic. Martin. Lexic. Etymolog. fol. m.* 377. *edit. Bremenſ.* Thomas de S. Quercu *a coffin or ſepulcher* explicat.

III. *Arca* quoque ad vaſa pertinet Sepulchralia. Nam ſpeciatim in illa corpus integrum condebatur: vid. *Kirchmann. de funer. Roman. lib.* 3. *pag. m.* 442. *edit. Brunsvic.* Additur his quoque *Solium*, uti apud *Plin. lib.* XXXV. *cap.* XII. in hac ſignificatione reperitur. *Quin & defunctos*, inquit, *ſeſe multi fictilibus ſoliis condi maluerunt.* Ubi tamen monemus, quod in nonnullis exemplis legatur *doliis* pro *ſoliis*, ſed poſterior lectio oppido retinebitur, cum etiam *Florus lib.* IV. de morte *Cleopatræ* hac voce uſus: confer. *Martin. Lexic. Etymolog. fol. m.* 3681. qui ita, Solium loculamentum, in quo conduntur mortui & quaſi ſedeant in ſolio reclinantur: vid. *Curt. lib.* 10. confer. *Thom. de S. Quercu*, qui Solium *a bier or coffin for dead bodies* appellat.

IV. Inſtrumentum eſt in genere *pheretrum*: in ſpecie *Lectica* & *ſandapila* apud *Kirchmann. lib.* 2. *de funer. Rom. pag.* 173. ſeqq. *Quenſted. de ſepultur. veter. c.* VI. *pag. m.* 115. *ſeqq.* vid. *Tr. noſtr. de Luctu Græcor.* ubi de his fusè actum. LOCUS dicitur *Sepulchretum* vel Sepulchrum, de cujus Etymologia & Synonymia vid. *Kirchmann. lib.* 3. *cap.* 10. *pag. m.* 384. ſeqq. *Perott. Corn. cop. f.* 831. 56. *Thomas de S. Quercu* dicit, quod quidam velint Sepulchrum derivari à ſeorſum & pulchrum, quod propter recordationem doloris minimè pulchrum & jucundum; ſed potius eſt à ſepelio. Sepulchri homonymiam tradit *Rivet. in Gen.* XXXVII. *exerc.* 151. *fol.* 577. Sepulcretum eſt locus pluribus ſepulcris ſacer. Chriſtiani appellant Cœmeterium. Germanicè Gottes Acker i. e. agrum Dei: confer. D. *Quenſted. cap.* 8. *pag. m.* 198. *ſeqq.* vid. celeb. *Johan. Faes animadverſ. ad Gyrald. c.* 9. *pag. m.* 324. 325. *edit. Helmeſt.*

CAPUT

Digitized by Google

CAPUT IV.

De Actu Hebræorum in Sepulcris obſervato.

I. Cum ad Nomenclaturam etiam referri poſſit *Actus* & quod in eo occurrit, conſtituimus vocabula ad Actum pertinentia perluſtrare. Actus apud Hebræos indicatur familiariſſime verbo קבר *operuit terrâ*. Moris enim erat apud Hebræos cadavera terræ mandare, non cremare, & hic erat *actus* illorum circa Sepulcra. Cognoſcimus hinc *humationem* primum *actum* fuiſſe apud Hebræos, quos deinde imitati ſunt alii, de quibus *lib.* 2. fuſe.

II. Pertinet etiam ad Actum *Cadaver*, quod diverſa vocabula ſortitur in Sacris. Dicitur enim (1) מת *Geneſ.* XXIII. 2. 4. 6. ubi Anglus reddit *dead*. Deſcendit à radice מות *morte naturali obiit*, *vel violenta*, *occiſus Geneſ.* 2. 17. quo die comederis ex ea מות תמות *moriendo morieris*. Eris mortalis & morbis omnibus, omnibuſque maledictionibus obnoxius. Angl. *dying thou ſhalt dye that is ſhalt ſurely and ſoone dye.* Audiamus hic *Henricum Ainsworth. comment. in Geneſ. fol. m.* 12. loquentem: *Under the name death the Scripture comprehendeth deadly plagues as the puniſhment of Ægypt with locuſts, is called dead.* Exod. x. 17. *Alſo inward aſtoniſhments, feares, as Nabals heart died in him.* 1. Sam. XXV. 37. *Likewiſe outward deadly dangers, and miſeries as Paul was in deaths oft.* 2. Corinth. 11. 23. *And for the diſſolution of mans ſoule and body, which we commonly call death, when the ſoule (or ſpirit) goeth out of the man.* Gen. XXXV. 18. *And finally, death is the perdition of body and ſoul in the hell.* Matth. x. 28. 2. Theſſ. 1. 9. Apocal. x. 6. 14. Quando autem de vocabulo מת loquimur, intelligimus naturalem mortem ſeu diſſolutionem animæ & corporis. De aliis vocis ſignificatis vid. *Schindler. Lexic. Pentaglott. fol. m.* 986. *ſeq.* confer. *Buxtorff. in Lexic. Rabbino-Talmud. fol.* 1180. His omnibus adſtipulatur Angl. *Gr. William in Tract.* quem inſcripſit *the beſt Religion. fol. m.* 625. *edit. Londin.* ὁ θάνατός ἐςι ψυχῆς καὶ σώματος διάλυσις. Mors eſt *diſſolutio* animæ à corpore, ſive eſt *ſeparatio* unius ab altero, non *deſtru-*

 ctio.

ctio. Non autem per mortem intelligit ultimum mortis ictum, ſed omnia illa quæ mortem cauſant & promovent, quare ita cit. loco literis tradit: *And therefore by death is underſtood not onely the laſt finall ſtroke and fatall ſeparation of the body and ſoule, but alſo all other forerunners, and ſore cauſers of this diſſolution; as ſickneſſe &c.* Quod autem tunc, quando anima à corpore ſeparata fuit, homo cadaver dicatur, patet ex *Pſalm.* 143. 3. Sedere me fecit in tenebris כמתי quaſi mortuos, i. e. cadaveri jam æquiparatus ſum putrido: vid. B. *Geier. commentar. in h. l. pag. m.* 1302.

III. *Cadaver* quoque denotat עצמה & in plur. עצמות. *Joſ.* XXIV. 32. 1. *Reg.* XIII. 31. *Jerem.* VIII. 1. Occurrit hoc vocabulum quoque Gen. L. & *Exod.* XIII. 19. ubi ſemper עצמות legitur, quod ſignificat *oſſa*. Deſcendit à radice עצם robuſtus, ſolidus fuit. Hinc עֹצֶם & עֶצֶם robur, fortitudo, ita etiam *os ſolidum*, crus, quia in oſſibus conſiſtit robur corporis: vid. *Schindler. Lexic. Pentaglott. fol.* 1368. Et ita oſſa pro cadavere accipiuntur in his citatis locis. Verum etiam עצם in Hiphil העצים *claudere* ſignificat, quod mortuis ſeu cadaveribus convenit, quorum oculi ſunt clauſi. Unde Rabbini: אין מעצמין את המת בשבת *Non claudunt mortuum in Sabbatho* i. e. *oculos morientis*, Schabb. fol. 151. 2. juxta illud *Eſai.* XXXIII. 15. & *Eſai.* XXIX. 10. Vid. *Pagnin. Theſaur. in Rad.* עצם. Hinc עצימה clauſio, occluſio oculorum. Hoc munus Hebræi chariſſimis propinquis imponunt, morientium oculos claudere: vid. *Menoch. lib.* 8. *de Republ. Hebr. cap.* IV. *quæſt. B. Geier. Tr. de luctu Ebr. pag. m.* 50. De oculis claudendis vid. *Selden. de Synedr. Ebr. pag.* 359. *edit. Londin.* Præſtitit id officii patri *Jacobo Joſephus* filius *Gen.* XLVI. 4. ubi Anglus legit: *And Joſeph ſhall put his hand upon thine eyes*, quæ verba *Henric. Ainsworth.* ita explicat *fol. m.* 156. *edit. Lond. ſhall cloſe up thine eyes when thou dyeſt.* Vide de ritu hoc *Maimonid. in Miſch. tom.* 4. *tr. de luctu, cap.* 4. *ſect.* 12. confer. *Tr. noſtr. de luctu Græcor.* ubi fuſe de hoc ritu egimus, *c.* 3.

IV. Cadaver ſimiliter notat נבלה teſte *celeb. D. Nicolao Gurtlero in explicatione vocum Typico - Propheticarum edit. Bremenſ.* 1698. *pag. m.* 24. qui ita: נבלה πτῶμα animal mortuum, figura (1) hominis pii occiſi, aut humi jacentis. *Eſai.* XXVI. 19. Vivent mortui tui, cum cadavere meo reſurgent. Teſtes Jeſu Chriſti

Chriſti & ab Anti-Chriſto oppreſſi, & velut mortui in Sepulchro detenti, prodibunt in lucem, *Apoc.* 11.9. (2) notat victimam idolo oblatam. *Jer.* XVI.18. Contaminaverunt terram meam cadaveribus abominationum ſuarum. (3) hominem aut populum interitui vicinum, *Matth.* XXIV. 18. *ubicunque fuerit cadaver, illic cogentur aquilæ.* Pro cadavere accipitur in Scriptura variis in locis, ut 1. *Reg.* XIII. 29. *Eſai.* XXVI. 19. *Jerem.* IX. 21. XXVI. 23. *confer. Levit.* V. 2. *Deut.* XXI. 23. Loca hæc evolvamus & veritatem deprehendemus. Quod ad 1. *Reg.* XIII. 29. attinet, loquitur textus de Propheta quodam, quem Leo in via occiderat, de quo *verſ.* 25. Et ecce viri tranſeuntes viderunt נבלה cadaver projectum in via: & *verſ.* 29. Tulit ergo Prophetes נבלה cadaver viri Dei. Significatque referente *Schindlero in Lexic. fol. m.* 1060. *cadaver hominis vel beſtiæ non naturaliter mortuæ, omne corpus mortuum.* Idem confirmat *Jeremias cap.* IX. 21. Cadaver hominis cadet ſicut ſtercus in ſuperficie agri, i. e. homines gladio vel peſte occiſi, quaſi ſtercus in agro jacebunt. Similiter *Deut.* XIV. ne comedes omne נבלה *cadaver.* LXX. θνησιμαῖον morticinum, quod vitam exhalat ſine legitimo ritu mittendi ſanguinis. *Ainsworthius commentar. in h. l. fol. m.* 53. *edit. Londin.* bene expoſuit ita ſcribens: *yee ſhall not eate of any carkaſſe, that either dieth alone, or not orderly ſlaine*: confer. *Levit.* VII. 24. ubi iterum de cadavere beſtiæ loquitur, ne cadaveris adeps morticini comedatur, quod ſua ſponte mortuum, aut non legitimo modo mactatum. Duplex enim peccatum erat veſci adipe cadaveris, uti ex *Maimonide tom.* 2. *tract. de prohibit. cibis, cap.* 7. *ſect.* 2. *Ainsworthius Comment. in* h. l. refert his verbis: *He that eateth the fat of a dead beaſt, is guilty both for eating the fat, and for eating the dead or torn beaſt.* Quid autem fuerit נבלה fuſe explicat *Ainsworth. Commentar.* in *Levit.* XVII. *fol. m.* 101. ex *Maimonide in tract. de prohibitis ſeu interdictis cibis, cap.* IV. *ſect.* 1. 2. 3. 4. 8. cujus verba, licet prolixa, hîc adſcribere non pigebit, ut eò melius conſtet, quid Rabbini per cadaver intellectum velint. *Hee*, inquit, *that eateth (præſumptuoſly) ſo much as an olive of the fleſh of any cattell, that is dead, or wilde beaſt that is dead, or fowle that is dead, is to be beaten. And whatſoever is not killed ſo as is meet, loe that is a carkaſſe. Nothing is forbidden by the name of a carkaſſe, but the*

ſorts

ſorts of cleane things onely; becauſe they are fit to be ſlaine, and if they be ſlaine, after a lawfull manner, they are lawfull to be eaten. But uncleane things, whoſe ſlaying availeth them not, whether they be duely ſlaine, or dye alone, or the fleſh be cut off from them alive, who ſo eateth of them is not beaten as for a carkaſſe, but as for eating of from uncleane fleſh. Who ſo eateth a cleane bird alive all of it, is beaten as for eating of a carkaſſe. And it is unlawfull to eat of any beaſt that is borne, untill the eight night (after) Exod. XXII. 30. *for who ſo tarieth not eight daies for a beaſt, it is an untimely birth; though he is not beaten for that. The law forbiddeth that which inclineth to dye, though it be not already dead: and forbiddeth a dead thing, and that is a carkaſſe. There in not difference in the dath, whether in dye of it ſelfe alone, or whether it fall and dye, or whether it be ſtrangled untill it dye, or that a wilde beaſt hath rent and killed it.* i.e. *Qui tantum carnis (præſumptuoſè) edit, quantum eſt olea de mortuo cadavere beſtiæ, vel avis mortua verberatur. Et quicquid non legitimo modo mactatum, cadaver eſt. Nihil ſub nomine cadaveris prohibitum, quàm ſolum mundanarum rerum ſpecies, quia illæ aptæ ſunt, ut mactentur, & ſi legitimo modo mactata, comedere liceat. Verum res immunda, quarum mactatio legitime facta, vel quæ moriuntur, vel caro illarum adhuc viventium abſcinditur, & comeditur, non verberatur, acſi cadaver comediſſet, ſed quod carnem immundam comederit. Qui edit partum purum vivum, verberatur ob eſum cadaveris. Ita qui carnem immaturi partus edit beſtiæ mundæ, verberatur ob eſum cadaveris. Illegitimum enim eſt comedere carnem mundæ beſtiæ octo diebus nondum effluxis, juxta* Exod. XXII. 30. *qui itaque non octo dies moratur, eſt partus immaturus, licet ob hanc rem non verberetur. Lex prohibet morti proximum, licet nondum ſit mortuum: & prohibet rem mortuam & hoc eſt cadaver. Nulla differentia eſt inter mortuum, an ſua ſponte moriatur, an cadat & moriatur, an ſtranguletur, donec moriatur, vel an beſtia occiderit & lacerârit.* Conferantur huc quoque *Leges Hebr. à cl. Hottinger. edit. pag. m.* 212.

V. Cadaver itidem apud Hebræos פֶּגֶר appellatur, uti varia Scripturæ Sacræ loca teſtantur, ut 2. *Par.* XX. 24. — *vidit procul omnem late regionem plenam cadaveribus: & v.* 26. *inter cadavera*, h. e. corpora ſine anima, quippe פֶּגֶר corpus exanime

me ſignificat juxta *Schindler. fol.* 1420. & juxta *Buxtorff. fol.* 1697. corpus deſtructum. Ita 2. *Regum* xix. 35. de occiſo Exercitu Aſſyriorum legimus: -- *vidit omnia corpora mortuorum.* Huc referendus locus *Jerem.* xxxi. 40. ubi הפגרים reperimus, quod ſcil. illic interfecti fuiſſent Aſſyrii ab Angelo. Unde *vallis cadaverum*, ubi cadavera putruerunt. *Joh. Druſ.* in h. l. הפגרים Th. φαγαρὶμ Phagarim. In *Complut.* & apud Theodoret. καὶ πᾶσαν φάραγγα φαγαρὶμ. Vid. *Jerem.* xxxiii. 5. confer. *Num.* xiv. 29. Ita clare 1. *Sam.* xvii. Et *dabo* פֶּגֶר *cadaver caſtrorum Philiſtaeorum hodie avibus cœli.* Ex his ſatis apparet quod vocabulum cadaver denotet, in quo nulla anima, ſed corpus deſtructum.

VI. Voce נפש in Sacris quandoque ſignificari *cadaver* conſtat, licet Dn. *Frideric. Mullerus Profeſſor quondam Giſſenſis* hoc oppugnare videatur, quando in diſſertat. de Sepulcr. in hæc erumpit verba. *Sed aſſertores* hi deſtituuntur evidentia exemplorum; ut patebit inſpicienti loca, quæ huc allegantur ex *Hagg.* 2. 14. *Levit.* xix. 28. *Num.* v. 2. *Levit.* xxi. 11. Teſtes allegationis habeo *Glaſſ. Rhetor. Sacr. p.* 1101. *ſeq. Dieu in Geneſ.* ix. 4. *Druſ. apud cl. Hackſpan. Miſcell.* 1. 1. 11. *pag.* 12. *ſeq.* Videamus verò, quantum valeant loca ſingula. Sane *Hagg.* 2. 14. ſufficit intelligere טְמֵא נֶפֶשׁ *Theme Nepheſch* de impuro vivo, quia impura ſunt varia *Levit.* xxii. 4. ac viva monſtrantur nobis exerte, *Num.* xix. 18. *Levit.* xi. 44. Obſervatur quoque in Sacris ferè tribui tactum vivis, lapſum cadaveribus: vid. *Levit.* xi. 31. 32. *Num.* xix. 18. Hoc ſi univerſale eſt, nos arctè continebit intrà explicationem de impuro vivo. Jacent enim Prophetæ verba planiſſimè, ita: Si tetigerit, polluta anima, illa (ex verſ. præced. panem, vinum, oleum &c.) ſingula, an polluentur? Secundus ex *Levit.* xix. 28. locus eſt valde ambiguus: nec dum conſtat, an illud לְנֶפֶשׁ *Lanepheſch*, hîc vivum, aut mortuum, hominem ne, an aliud animans indigitet. Siquidem notari ſtigmate cutis potuit, vel, ut in notato conſervaretur defuncti memoria; vel ut notatus dicaretur animanti, cui pietatem, religionemque ſuam is devotum ibat: confer. *Brent. in h. l.* Tertius ex *Num.* v. 2. conf. *Num.* vi. 11. ix. 6. vii. 10. locus ſubinnuit, inceſtatos ſeu fœdatos ſeu pollutos funere; ſed ipſa locutio eſt Elliptica, & parturit, quamdiu

diu ſupplemento ſuo deſtituitur, meras ambiguitates. Unde enim iſtud טמא; cum variæ ſint cauſæ inducentes pollutionem? Ecquod verò iſtud נפש, ex tot animantium generibus, quibus idem nomen in Sacra Scriptura tribuitur, *Gen.* 1, 20. 21, 24. 9, 5. 10, 12. 15. 16 *&c*? Imò, quale iſtud eſt נפש; utrum ſpirans, an exanimatum? Denique præfixum ל (*Lamed*) quid indicat? an; quod, in commodum funeris, ceſſura ſit iſta pollutio? an; quod piaculum debeatur funeri? an; quod ultimi officii exhibitione contracta ſit impuritas? Contra has ſimileſque ambiguitates, quæratur prius ex *Num.* XIX. 11. ſeqq. 6, 7. congruum formulæ noſtræ ſupplementum; ac tum deſpiciatur, de incommodis vocabulorum. Omnia forte recident in eandem, cum loco ſequente difficultatem. Quartus enim idemque ultimus ex *Levit.* XXI. 11. conf. *Num.* 6, 6. 19, 11. 23, 10. locus expreſſa litera mortem adſcribit ipſi נפש. Verum ſalva res eſt, ſi meminerimus, נפש ſæpiſſimè ſtare loco nominis, utrique ſexui communis, conf. *Levit.* XXIV. 17. 18. & ſignificare totum ex anima & corpore compoſitum, animans, conf. *Gen.* 2, 7. 9, 5. 14, 21. Hic Latini commode per ſuppoſitum aut perſonam expriment נפש: & Hebræorum *Nepheſch meth* valebit Latino idem, quod hoc, aut ſimile, exemplum: mortua perſona, funus, exanimatus aliquis &c. Ita *Num.* XXIII. 10. iſtud נפשי moriatur, idem eſt, ac: ego moriar; interprete ipſo *Hackſpan. Miſcell.* 1. 1. 20. Abſolvi, pergit, exemplorum allegatorum examen; ac intelligo, exempla producta non eſſe idonea ad defendendam litem, quæ intendebatur; Itaque conquirenda erunt alia exempla, quæ fidem faciant, quod *Nepheſch* & *Niblah* uſurpentur promiſcue de cujuſvis animantis fœtido cadavere. Ex poſitis enim exemplis hoc ſolum patet: quod *Nepheſch meth* dicatur de funere ſeu de homine recenter mortuo: conf. *Flac.* 1. *Clav. Script. in voce Anima* §. 6. & 12. *Nepheſch meth* dici per Antiphraſin volunt *Glaſſ. l. c.* & *Hackſpan. in Pſalm.* 16. 10. *pag.* 68. Hos, ego non cenſeo. De Antiphraſi tamen videſis *Voſſ. Inſtitut. Orat.* 4. 13. 11. *pag.* 251. *ſeqq.* §. 13. *Nepheſch*, aliàs venire Judæis, pro Epitaphio, neminem latet. Huc uſque *Mullerus*.

VII. Verum hîc calculum Dn. *Mullero* addere non poſſumus: & quidem quod ad locum *Hagg. c.* 2. attinet, eidem viros

ros auctoritate pollentes opponimus, qui verba Prophetæ non de impuro vivo, ſed cadavere intelligunt. Ita *Munſter. comment. in h. l.* Immundus autem ſuper anima eſt, qui corpus hominis mortui tetigit. *Vatablus. Immundus*, pollutus animâ in omnibus iſtis. *Anima pro cadavere humano*, ut Levit. xxi. 1. Ita quoque *Clarius* in h. l. Johannes Druſius, pollutus animâ, i. e. *tactu cadaveris.* Hîc perſpicue *anima* pro cadavere ponitur. Firmabo hoc, inquit, teſtimonio Hieronymi: *Immundus in anima*, ſcribit, *dicebatur, qui corpus mortui hominis attigerat.* & paulo poſt, *pollutus in anima, h. e. qui contagione mortui eſt immundus effectus.* Idem ex Græco ἀκάθαρτος ἐπὶ ψυχῇ reddit, *pollutus ſuper mortuo.* Quod autem ex *Levit. cap.* xxii. 4. velit probare de impuro vivo intelligi, vix habebit. Textus enim ita ſonat: Qui tetigerit immundum ſuper anima. *Junius* & *Tremellius* vertunt *mortuo.* Et Anglus: *He that toucheth any thing that is uncleane by a ſoule:* per animam *Ainsworth.* intelligit *cadaver*, quando ita literis tradit: *by a ſoul, the Greecke tranſlateth any uncleaneſs of a ſoule, whereby the dead is meant.* Et licet etiam viva immundum reddant, uti ex Levit. cap. cit. & *Num.* xix. oſtenditur; attamen nulla re magis polluitur, quam ex cadavere: vid. *Ainsworth. fol. m.* 123.

VIII. Deinde locum ſecundum ex *Levitic. cap.* xix. 28. valde ambiguum eſſe aſſerit *Mullerus*, quod veritati contrarium videtur. Expreſſe enim ibi textus loquitur de *cadavere* ſeu *homine mortuo*, quando prohibet, ne *inciſionem* faciant Iſraëlitæ ob *mortuum*. De hoc ritu videatur B. *Geier. in libell. elegantiſſ. de luctu Hebræor. cap.* x. *§.* 2. *pag. m.* 230. 231. 233. *ſeq.* Hîc ſane *anima* ponitur pro homine mortuo, uti *Numer. cap.* vi. 6. clare indicatur, ubi textus ita legit: Omni tempore conſecrationis ſuæ ſuper mortuum (juxta Hebr. Anglus reddit *at a dead ſoule*) non ingredietur. Et *Targum* hîc referente *Ainsworthio* exponit, *at the ſonne of man that is dead*, i. e. *ſuper filium hominis, qui mortuus eſt.* Ita *anima* hoc loco ponitur pro corpore mortuo, ubi anima eſt ſeparata. Nam juxta *Canones* Hebræorum, mortuus non polluit, niſi anima ſeparata fuerit, *Maimon. in Tumath meth. c.* 2. *ſ.* 15. Chald. locum Levit. vertit cadaver. Et Moſes ſeipſum explicat *Deut.* xiv. 1. Ne inciditis, nec facietis calvitium ſuper mortuo לְנָפֶשׁ. Græcus retinet

tinet *animam.* Ita etiam apud *Latinos* anima pro corpore mortuo accipiebatur, uti ex *Virgilio Æneid.* 3. conſtat: *Animamque ſepulchro condimus.* Quare qui apud Hebræos inciſionem faciebat pro mortuo (Heb. anima) verberabatur juxta canones Hebræorum, *Maim. tr. de Idololatr. cap.* XII. *ſect.* 12. cujus verba Anglice recenſet *Ainsworth. Comment. in Levit. fol. m.* 118. his verbis: *He that did cut one gaſh for the dead, was to be beaten; and wheter he were a Prieſt, or an other Iſraelite, if he cut one gaſh for five dead perſons or five for one dead perſon, he was to be beaten five times.* Ex his clare elucet locum non eſſe ambiguum, uti voluit *Mullerus*, ſed clariſſimum.

IX. Simili ratione reſpondemus cum *Ainsworthio ad locum Numer. cap.* v. 2. quem putat ellipticum eſſe, niſi addatur מת. Præcipe ut ejiciant de caſtris omnem leproſum, & qui ſemine fluit, pollutuſque eſt ſuper (anima Hebr.) *defiled by a ſoule*, i. e. cadavere. Chaldæus hîc vertit *ſuper oſſibus animæ hominis*, accipiens *animam* pro *cadavere.* Sic quoque Quartum locum *Levit.* XXI. 11. explicant Doctores de corpore mortuo: confer. *Ainsworth. Comment. in h. l. fol. m.* 125. & 127. Quare meritò *Mulleri* opinionem rejicimus, & dicimus, quod נֶפֶשׁ ſemper pro mortuo ſumatur, quando pollutionem aliquam involvere dicitur. Et hæc de *actu* circa Sepulcra apud Hebræos obſervata ſufficiant.

CAPUT V.

De Actu in Sepulcris obſervato ex Nomenclatura Græcorum & Latinorum.

I. Actum ſignant Euangeliſtæ phraſi τίθεσθαι ἐν τῷ μνημείῳ, conf. *Apoc.* XI. 9. Idem aliàs indicatur verbo θάπτειν, quod videtur non minus late patere, quam Latinorum *ſepelio.* Scripſit enim de *Colchis Ælianus, lib.* IV. 1. τοὺς νεκροὺς ἐν βύρσαις θάπτουσι, καὶ καταῤῥάψαντες, ἐκ τῶν δένδρων ἐξαρτῶσι: *Colchi mortuos ſuos in pellibus ſepeliunt, & inſutos ex arboribus ſuſpendunt.* Id ipſum θάπτειν à LXX. *Geneſ.* L. 26. peculiariter adhibitum fuiſſe pro Hebr. חנט quod ſignificat ἐνταφιάζειν, i. e.

i. e. aromatibus condire. Obſervat *Druſ.* l. c. Sed in textu citato nondum evidenter potuimus reperire iſtum verbi uſum.

II. Bis occurrit hoc verbum in N. Teſtamento, nempe *Matth.* XXVI. 12. de muliere in domo Simonis leproſi unguentum in Chriſti caput effundente, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. & *Joh.* XIX. 40. καθὼς ἔθος ἐςὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. Utrobique vetus Interpres *ſepelire* vertit. Ita etiam *Caſtalio*, *Clarius*, *Druſius*. Beza, Piſcator & alii reddunt *funerare*, rectius omninò. Optimæ Gloſſæ: Ἐνταφιάζω *funero*. *Caſaubonus* in h. locum: Ego, inquit, diſtinguendum eſſe arbitror inter θάπτειν & ἐνταφιάζειν, idemque inter ἐνταφιασμὸν & ταφήν. Θάπτειν enim *ſepelire* ſignificat: at ἐνταφιάζειν *eſt corpus ad funus componere*, & ornamentis, ut ſic dicam, ſepulchralibus ornare: quæ Græcis ἐντάφια vocantur. Ergò quod funditur unguentum in Chriſti caput, id pertinet ad τὸν ἐνταφιασμὸν, non ad τὴν ταφήν. Hactenus ille. Ἐνταφιάζειν ergò eſt *ad ſepulturam parare*, & præcedit, utpote prius ordine, & τὸ θάπτειν *ſepelire* ſequitur ut poſterius. Patet hoc etiam ex *Gen.* L. 2. ubi Hebr. חנט ſignificat aromatibus condire corpora mortuorum: vid. *Nicol. Fuller. Miſcell. Sacr. lib.* VI. *cap.* XVIII. ubi quid Hebr. חנט, quid ἐνταφιάζειν & ἐνταφιασμὸς ſit fuſe exponitur: confer. huc *Dieteric. Antiquit. Bibl. fol. m.* 146. *Suicer. Theſaur. fol. m.* 1124. 1125. *Balduin. Wale. Comment. in h. l. Quenſted. de Sepultur. veter. cap.* V. *pag. m.* 79.

III. Apud Latinos *Actus* exprimitur verbis *ſepelire*, *humare*, *condere*. Sepultus enim intelligitur quovis modo conditus teſte *Plinio hiſtor. nat.* VII. 54. Humati dicuntur non niſi humo contecti, *Perott. fol.* 831. 52. Sepultura humari dixit *Cicero* 2. *de Legib.* 56. §. 8. Cadaver dicitur aliàs corpus mortuum exanimum, aliàs funus. Cadaver, inquit *Martin. in Lexic. Etymolog. fol. m.* 222. *edit. Brem.* eſt corpus exanime animalis, quia egreſsâ animâ non amplius inſiſtit & ambulat, ſed cadit, ut poſſit dici πεσὸν σῶμα, cadivus truncus. *Scal. l.* 3. *c.* 12. Eodem modo, Græcis πτῶμα à πίπτω; etiam πέσος *Euripidi in Phœniſſ.* 4. & πίσημα. Vocabul. Vet. vult dici *Cadaver*, quod ſit *caro vermibus data*, quæ Etymologia potius alluſiva.

IV. Appoſitè ad hanc rem *Servius in Æneid.* 11. *v.* 1. *f.* 1589. Conſuetudo, inquit, Romana fuit, ut polluti funere minimè

 ſacri-

ſacrificarent: ſi tamen contingeret, ut uno eodemque tempore & funeſtaretur quis, & cogeretur dare operam ſacrificiis, laborabat, ut ante ſacra compleret, quàm funus agnoſceret: Unde etiam Horatius Pulvillus in Capitolii dedicatione, cum ab inimicis ei filius extinctus nunciaretur, ait: Cadaver ſit, nec voluit funus agnoſcere donec templa dedicaret. Sic ille. CADAVER aliquando voce ANIMÆ per Synecdochen partis pro parte ſignificari, vult non nemo, fretus *Virgilio*, qui *Æneid.* III. 62. *ſeqq.* ita canit:

Ergò inſtauramus Polydoro funus, & ingens
Aggeritur tumulo tellus: ſtant manibus aræ
Cæruleis mœſtæ vittis atraque Cupreſſo:
Et circum Iliades crinem de more ſolutæ,
Inferimus tepido ſpumantia cymbia lacte,
Sanguinis & ſacri pateras: animamque Sepulcro
Condimus, & magna ſupremum voce ciemus.

Et *Æneid.* XI. *v.* 22. *ſeqq.*

Interea ſocios inhumataque corpora terræ
Mandemus: qui ſolus honos Acheronte ſub imo eſt:
Ite, ait: egregias animas, quæ ſanguine nobis
Hanc patriam.

An autem rectè, quæritur? ad quam quæſtionem *Negando* reſpondemus, quia in neutro Poetæ loco eſt quicquam, quod ad cadaver pertineat, ubi de Anima Poeta loquitur. Non in priore: Hi enim Trojani tumulum non aperuerant, ſed editiorem duntaxat faciunt, ut poſſit poſthac agnoſci Sepulcrum, neve denuo violetur ab imprudenter cæſuro ibi ligna. Ipſi ergò animæ juſta erant facienda, tum ad expiationem Sepulchri, ab Ænea violati, tum ad animam quiete ſua donandam. Cauſam illam *Donatus f.* 683. hanc *Servius f.* 681. in h. l. comprobant. In *poſteriore* Virgilii *loco* ANIMAS pro CADAVERIBUS non ſumi apparet ex toto undique contextu. Ideò Interpretes hîc per *Synecdochen* partis pro toto accipiunt ANIMAS pro VIRIS DEFUNCTIS. Fuit ille tropus huic loco adeò neceſſarius, ut neutiquam ſenſa animi ſatis expreſſiſſet, ſi aliter fuiſſet locutus Poeta. Ad animam enim redundant plurima commoda ab iſtis ſupremis muneribus, de quibus in loc. citat. confer.

confer. *Muller. diſſert. de Sepulcris, Kirchman. de funeribus Romanor. lib.* 4. *pag.* 330. *ſeq. Quenſted. de Sepult. veter. pag. m.* 164. *ſeq.*

CAPUT VI.

De Ammah ſeu Cubito.

I. Allegatur in *Bava Batra* 6. 8. אמה *Ammah* ſeu Cubitus, quo dimetienda ſint Sepulcra; quæritur, quanta ſit ejus Cubiti longitudo? Quippe obſervat ex Philippo Aquinate *Buxtorff. in Lexic. Rabbino-Talmudic. Radic.* אמם *fol.* 112. Triplex Cubiti genus fuiſſe in Sanctuario: Primum v. palmorum. Alterum ſex palmorum. Tertium x. palmorum. Tradit verò *Commentat. idem*, quod humanæ ſtaturæ ſufficiat dimenſum 3. Cubitorum. Monet enim iteratò, quod ipſius *Meth* ſeu mortui longitudo ſit 3. Cubitorum; ſed, quod *Koko* aſſignetur longitudo 4. Cubit. propter loculi tantam longitudinem. Porrò conſtat ex tract. cl. *Mulleri de ſtatuis* 5. 3. 5. *ſeqq.* uſitatiorem humanæ ſtaturæ modulum ſubſiſtere intra 6. pedes. Hinc adeò colligere pronum eſt, eſſe ternos Cubitos fere ſenis pedibus æquales; ac uno Cubito contineri binos pedes. Denique ſolemus pedi noſtro 4. palmos, atque 8. palmos pedi geminato tribuere. At ſupra Judæus dedit Cubito ſuo 6. טפחים *Thophechim*. Erunt itaque palmi 8. octoni ferè æquales 6. ſenis Thophechim: & 18. Thophechim erunt ferè æquiparanda 24. palmis. Hæc pro modulo Cubiti & Thophechim dicta ſunto. Quibus etiam finem libro primo imponimus.

FINIS LIBRI PRIMI.

Digitized by Google

LIBER SECUNDUS
DE
SEPULTURA ET SEPULCHRIS
VARIARUM GENTIUM.

Argumentum Libri Secundi.

I. NE longioribus ambagibus Lectores Benevolos detineamus, brevibus argumentum libri hujus referam, quod aget de Sepultura & Sepulchris diverſarum gentium ac nationum, quarum mores fuſe deſcripturi ſumus, minime dubitantes, quin labor hic maximo uſui ſit futurus. Hoc tantum precibus flagito ut benè memoriæ imprimantur ea, quæ non ſine longo labore congeſſimus. Non minimum etenim adminiculum eſſe poteſt ſtudioſis de Sepultura & Sepulcris ſermones habituris noſſe variorum populorum mores circa Sepulturas obſervatos, qui anſam dabunt meliori fructu proponendi ea, quæ ad ædificationem pertinent. Præmittemus itaque quædam ſummatim de Sepultura, deinde proponemus Sepulcra obſervata in *Aſia*, *Africa*, *Europa* & *America*.

CAPUT I.

De Sepulturæ Jure.

I. Sepultura à ſepeliendo, atque hoc vel à ſepiendo, quia locus, quo conditur cadaver, lapide vel humo ſepitur, vel à Chaldæo שפל *humilem eſſe*, quia ſepulti humili loco conduntur, dicitur. Propriè notat *rem ſepultam*, ſicut ſcriptura rem ſcriptam. Impropriè vel locum conditûs vel actum condendi, quo ſenſu & nos uſurpamus. Reſpondet vox Hebræa קבורה a

קבר

קבר, quod latiori notione ſignificat terræ reddere, ſtrictiori *terra condere.* Græcos voce θάπτειν eadem notione uſos eſſe liquet tum ex *Photio*, qui inter argumenta librorum Cteſiæ refert caput hoc καὶ περὶ τοῦ θάψαντος τὸν πατέρα διὰ τοῦ πυρὸς παρὰ τὸν νόμον, tum ex *Diogene Laërtio*, qui in proœmio tradit, *magos profanum ducere, igne ſepelire.* Sed & Latinis in uſu fuiſſe hanc notionem docet illud:

Nec nudum curo, ſepelit natura relictos.

Eſt autem Sepultura mortuorum, ut paucis finiamus, actio ejuſmodi, qua vivi poteſtatem habentes corpora defunctorum honeſte deducta loco idoneo decentibuſque ritibus humi recondunt, ad maturandam eorum putrefactionem, ac teſtandam ſpem reſurrectionis eorum futuræ, & ne corpora, quæ Templa fuerunt, vel eſſe debuerunt Spiritus Sancti, ludibrio exponantur, vel ab animantibus indignis modis dilanientur.

II. Ex quo fonte jus Sepulturæ deducendum varie diſquiritur. Ex jure Gentium derivant *Kirchmann. de funerib. Roman. appendic. c.* 3. *pag.* 683. *D. Quenſted. de Sepultura veter. c.* 11. *p.* 19. *ſeqq.* Verum nos cum aliis viris doctiſſimis ſtatuimus, Sepulturam eſſe *juris naturæ, divini* & *Gentium.* Quod ſit juris naturæ *Petr. Gregor. Tholoſan. in prælud. optimi Juriſconſulti lib.* 2. *cap.* 44. *edit. Lugdun.* 1583. probat auctoritate *Dionis Pruſaenſis Sophiſtæ*, qui jus Sepulturæ juris naturalis eſſe dixerit in oratione περὶ ἔθους de conſuetudine, ubi ita, Τὸ γοῦν μὴ κωλύειν τοὺς νεκροὺς θάπτειν, οὐδαμοῦ γέγραπται, πῶς γὰρ ἂν ὑπήκουον οἱ κρατοῦντες τοῖς τῶν ἡττωμένων ἐπιτάγμασιν, ἀλλὰ ἔθος ἐστὶ, τὸ ποιοῦν τῆς φιλανθρωπίας ταύτης τοὺς κατοιχομένους τυγχάνειν, i. e. *Nuſquam prohibitum eſt, mortuos ſepelire, quo enim victores obtemperare vellent juſſis illorum qui ſuccubuerunt? at conſuetudo eſt, quæ facit, ut defuncti fruantur hac humanitate*, hæc ibi. Neque potui ſatis mirari aliàs formicarum pietatem, quæ velut iſtius juris participes ſeſe inter ſe ſepeliunt mortuas, ut & ſcribit *Plin. lib.* XI. *c.* 30. Quæ vel ſolæ ad ſuadendam mortuorum curam ſufficere queunt.

III. Corpora defunctorum humi recondenda eſſe divino jure præceptum eſt. Ita enim divinum oraculum habet *Gen.* III. 19. *Terra es & in terram reverteris*: quibus verbis Deus Protoplaſtos docere voluit, quod illud, quod ex terra ortum,

terræ

terræ deberi neceſſe ſit: vid. *celeb. Andreæ Adami Hochſtetter. diſſ. de officio erga defunctos ſecundum legem naturæ, edit. Tubing.* 1701. conf. *Henric. Ainsworth. Comment. in Gen. fol. m.* 18. *edit. Londin.* Et *Eccleſ.* XII. 7. dicitur: וישב העפר על-הארץ כשהיה *Et revertatur pulvis in terram, quemadmodum erat.* Conferantur huc annotat. *B. Geier. in h. l. p. m.* 467. 468. Quod ſi cadavera inhumata relinquerentur, beſtiis potius in alimentum cederent, quàm in pulverem redigerentur. Quam indecorum hoc ſit, eruditè ſatis oſtendit prælaudatus *Hochſtetterus Fautor noſter venerandus* §. 15. 16. *diſſert. cit.* Neque etiam obſtat, quod ſepulti videantur vermium & ſerpentum eſurialis victima fieri, juxta illud *Syracid. cap.* X. 13. Ἐν γὰρ ἀποθανεῖν ἄνθρωπον, κληρονομήσει ἑρπετὰ καὶ θηρία καὶ σκώληκας. *Cum mortuus fuerit homo, hæreditabit ſerpentes, beſtias & vermes.* Ita vertit Vulgatus. Etenim ſi maximè verum eſſet, corpora humata infra terram à vermibus, ſerpentibus ac beſtiis corrodi & conſumi, tamen haut longo poſt intervallo ἐμμέσως, unà cum vermibus in terram redigerentur. Tum etiam regulariter & ordinarie humata corpora in pulverem reverti, experientia teſtatur, ubi à veſpillonibus ſæpe moventur corpora, in quibus nulla apparent veſtigia corroſionis, nulli vermes reperiuntur, & quæ ſæpius integra videntur, leviter mota in pulverem abeunt & evaneſcunt. Quæ verò de ſerpentibus habent, figmento ſimillima ſunt, inprimis ea, quæ de ſerpentibus ex ſpina dorſi hominis, vel ex ſpinæ medulla oriundis, *Plin. l.* X. *c.* 66. & ex aliis *Philipp. Camerar. Horar. Succiſ. l.* I. *c.* II. memorant. Quamvis enim quibuſdam in cadaveribus reperti eſſent, nihil inde adverſus divinam ſententiam pronuntiare fas eſſet, quia fieri poteſt, ut aliunde advenerint, non ex corpore prognati fuerint. Atque eandem ob cauſam terram *Syracid. cap.* XL. I. vocat μητέρα πάντων *matrem omnium*, quia mortuos ſinu ſuo excipit, & pulverem & oſſa noſtra uſque ad diem reſurrectionis complexu ſuo cuſtodit. Et *Nazianzen.* homines appellat διςαφέας, *bis ſepultos*, quod primùm in alvo matris tecti & quaſi ſepulti jaceant, antea quam in vitam hanc naſcantur: deinde in alveo terræ lateant, donec ad æternam vitam reſuſcitentur.

IV. Hinc adeo antiquiſſimus perpetuuſque in Eccleſia uſus obtinuit, ut defunctorum corpora mandarentur terræ. Exempla

pla multa occurrunt in Scriptura Sacra, ut *Geneſ.* XXIII. 14. 19. XXV. 9. XXXV. 8. 19. 47. *Num.* XX. 1. *Joſ.* XXIV. 30. & alia plurima. Quin & ipſe Deus morem hunc affirmavit *Deut.* XXXIV. 6. ubi ſervum ſuum *Moſen* ſepeliviſſe dicitur in terra *Moab*, è regione *Beth-Peor:* vid. diſſ. *B. Gerhardi de Sepultura Moſis.* Nam quod verba illa ויקבור אותו inter *Hebræos Aben-Ezra* aliique ad *Moſen*, quaſi ſeipſum ſepeliviſſe diceretur; alii ad Deum quidem, ſed miniſterio Angelorum utentem referunt, dilutum eſt. Quippe ad ſubjectum proximum, nimirum Jehovam referendum eſſe & ſeries contextus arguit, & Judas verſ. 9. inſinuat, tribuens id *Michaeli* Archangelo, hoc eſt, Jehovæ Chriſto, uti evincit παραλληλία text. *Zachar.* III. 2. ubi is, qui cum Sathana diſceptavit, cumque Deo increpandum commiſit, vocatur Jehova. Atque ei ſententiæ etiam R. *Abarbanel* calculum addit. Audiamus etiam Anglum *Henric. Ainsworth. comment. in h. l. Deut. fol. m.* 167. diſſerentem: *he burried him, that is Jehovah burried him, or Michael (that is Chriſt, who is Jehovah one with te Father.* Sed & accedit efficaciſſima ratio, neceſſitas nimirum putrefactionis corporum, ut poſtea ad reſurrectionem & renovationem ſint idonea. Cujus rei ſpecimen quotidie in ipſo naturæ curſu apparet, videlicet in proventu fructuum. Fructus enim quos è terra metimus, unde niſi ex putredine naſcuntur? Quippe ſemente facta niſi grana emoriantur & putreſcant, nihil proveniet. Cum igitur generationis principium & cauſa ſit corruptio, neceſſum eſt, ut ea præcedat. At corruptio omnimoda corporum & putrefactio ubi commodius, quam in utero terræ contingere poteſt? Qua argumentatione uſus eſt *Paulus* 1. *Cor.* XV. 37. 38. Unde in lingua noſtra paſſim moris eſt cœmeteria nuncupari *agros Domini* Gottes Acker/ quia in iis corpora piorum veluti quædam grana in ſpem futuræ reſurrectionis ſeminantur.

V. Neque ex divino tantum mandato, ſed etiam ex jure Gentium voluntario corporibus vita defunctis ſepultura debetur. Unde *Dio Chryſoſt.* inter *mores* ſeu ἔθη, quæ τοῖς ἐγγεγράφοις ſeu ſcripto juri apponit, poſt legatorum jura commemorat, μὴ κωλύειν τοὺς νεκροὺς θάπτειν, *non prohibere quo minus ſepeliantur mortui. Seneca* quoque *l.* 1. *Controv.* inter jura non ſcripta, ſed omnibus ſcriptis certiora ponit *humum porrigere cada-*

 veri.

veri. Et *Iſocrates in Panathen.* ubi *Adraſti Argivorum* Regis memorabilem recitat ſententiam, humare mortuos eſſe morem antiquum & jus patrium, quo omnes inter ſe homines utuntur, quodque non ab humano proditum ingenio, ſed à divina imperatum potentia videatur: confer. *Excell. Dn. Andreæ Adami Hochſtetteri Fautoris noſtri diſſert. moral. de officio erga defunct. ſecundum leges naturæ* §. 7. *Euripides* jus hoc Sepulchri νόμον βροτῶν *legem hominum*, Lucanus *hominum ritus*, Papinius *Terrarum leges & mundi fœdera*, Tacitus, *Sortis humanæ commercium*, Lyſias *Spem communem* vocant. Quique id juris aliis exſolvere detrectant, eos *hominem exuere* Claudianus, *naturæ dedecus* facere Leo Imperator, τὴν ὁσίαν ὑβρίζειν fas violare *Iſidorus* Peluſiota, dixere. Plura ex hoc jure Gentium voluntario qui cognoſcere avet, adeat licet *Hugonem Grot. de J. B. & P. l.* II. 19. I. Sanè etiam apud Athenienſes ſepulturæ tanta cura fuit, ut dux cæſos ſepeliri negligens morte mulctaretur. Sic *Alexander Magnus* milites ſuos magnifice ſepeliebat, ut auctor *Diodor. Sicul. lib.* 17. indicat. Et *Nicias* totum exercitum ſubſiſtere juſſit, ut duos milites ſepeliret. Et hæc de Jure Sepulturæ ſufficiant.

CAPUT II.

De Cauſis finalibus Sepulturæ.

I. Quem porrò in finem & Deus præceperit, & gentes receperint morem ſepeliendi, inquirendum. *Moſchion* olim cenſuit, ſepulta primò fuiſſe cadavera, ne giganteæ feritati mandendi homines obnoxia eſſent. Aliis videtur hoc modo homines velut ſponte ſolviſſe debitum, quod alioqui vel ab invitis natura repetit. Quippe homines ex terra ortum habere, non Deus tantum *Adamo* edixit, ſed & exotici Auctores paſſim agnoverunt. Si è terra originem traxerunt principia noſtræ mortalitatis, in terram etiam tandem reſolvi debent. Et tu quiſquis es, laborabis continuo in hoc mundo; donec revertaris in terram, de qua ſumtus es: vid. *Job.* x. 9. *Pſalm.* 103. 29. *Pſalm.* 145. 4. Quod ad Auctores exoticos; *Cicero* ex *Euri-*

Euripides Hypſipyle monuit, *terram terræ reddendam eſſe.* & *Propertius libr.* 2. de certo quodam defuncto cecinit: — *qui nunc jacet arida pulvis.* Hinc quidam Rex *Galliæ* ſuam tumbam hoc Epitaphio inſigniri voluit:

Risi, ploro, fui, non sum. Studui, requiesco
Lusi, non ludo, cecini, nunc mutio. Pavi
Corpus, alo vermes. Vigilavi, dormio. Dixi
Salve, dico vale. Rapui, rapior. Superavi
Vincor. Certavi, pace utor. Jure ego vixi
Jure igitur morior. Non obsto, obstare nequirem
Terra fui quondam; rursus sum terra. Nihil sum
Terra caduca vale, vermes salvete, recumbo.

Olim Gentilibus opinio inſedit, defunctorum corpora ſepelienda eſſe, ut animabus eorundem melius ſit. Hinc *Virgilius lib.* VI. *Æneid. v.* 324.

Hæc omnis quam cernis, inops inhumataque turba eſt:
Portitor ille, Charon: hi, quos vehit unda, ſepulti.
Nec ripas datur horrendas, nec rauca fluenta
Tranſportare prius quam ſedibus oſſa quierunt.

Quod autem ſepultura juventur, & quod viventes illis opitulentur, ſubjicit *verſ.* 364.

Per genitorem oro, per ſpem ſurgentis Juli,
Eripe me his invicte malis, aut tu mihi terram
Injice, namque potes, portuſque require Velinos.

Et poſtea:

Da dextram miſero, & tecum me tolle per undas,
Sedibus ut ſaltem placidis in morte quieſcam.

Sed certum eſt, nihil mortuis Sepulturam afferre ſolatii. Neque enim animæ fidelium uni Deo defixæ corporum defunctorum conditione afficiuntur. Sicut nihil prodeſt Sepultura animabus infidelium: ita nihil obeſt negata Sepultura animabus fidelium.

II. Veras igitur cauſas Sepulturæ in definitione §. 1. c. 1. expreſſimus. Prima eſt *neceſſitas putrefactionis corporum.* Nam hanc ob cauſam cadavera terræ mandantur, *ut* ſcil. *illa viſu & odore fœda à viventium medio amoverentur.* Ne ergò ex hujuſmodi cadaverum putrefactione aër vitium contrahat, adeoque

que prudentiſſimè cautum, ut cadavera terræ committerentur: confer. annot. venerand. *Dn. Johannis Faes ad Gyrald. pag. m.* 117. 118. *edit. Helmſtad.* Humata verò corpora & defoſſa profunde in pulverem cinereſque abiiſſe obſervatum eſt, quod perpetuæ iſti, quam natura amat, ἀνακυκλώσει vehementer congruit, & à *Cicerone* quoque agnitum eſt, reddi ea ratione terræ corpus, atque ita locatum ac ſitum quaſi operimento matris obduci, ut cum corpus terra ſit, quæ dederat, ipſa recipiat: confer. *Excell. Hochſtetter. diſſert. de offic. erga defunctos ſecundum legem natur. edit. Tubing.* 1701. §. 18.

III. Secunda eſt *teſtificatio ſpei reſurrectionis mortuorum.* Id probat *Calvinus plurib. argument. Inſtit. l.* 3. *c.* 25. Hinc adeò Spiritus Sanctus in narrandis ſepulturis non minus diligenter inſiſtit, quam in præcipuis fidei myſteriis. Quin id ipſum non obſcure inſinuat Chriſtus *Joh.* XII. 24. & *Paulus* 1. *Cor.* XV. 37. 38. Etiam Chriſtiani veteres ſæpe morem honeſtè condendi corpora ad hanc ſpem referunt. Imò id ipſum docuiſſe Democritum, teſtis eſt *Plin. lib.* VII. 55. Hinc jam *Apoſtolorum* ætate defunctos honeſte ſepelire ſoliti ſunt Chriſtiani, exemplo Stephani, quem viri timorati ſepeliverunt, *Act.* VIII. 2. Habuiſſe etiam Chriſtianos *Cœmeteria*, ad quæ defunctos deduxerint, patet ex 1. *Corinth.* XV. In luctu poſitos reſurrectionis ſpe conſolabantur, 1. *Theſſ.* IV. confer. *B. Hildebrand. antiq. Eccleſiaſt.* Bene quoque *Minutius Felix in Octav. pag. m.* 328. loquitur quando ita diſſerit: *Nec, ut creditis, ullum damnum ſepulturæ timemus*, ſed veterem & meliorem conſuetudinem humandi frequentamus. Vide adeò quàm in ſolatium noſtri reſurrectionem futuram omnis natura meditetur. Iiſdem argumentis in adſtruenda reſurrectione utuntur *Theophil. lib.* 2. *Juſtin. Apol.* 2. *Cydon. de contemn. morte. Athenagor. de reſurrect. mort. Tertull. de reſurrect. carnis.*

IV. Tertia eſt, *ne corpora hominum defuncta, vel hominum vel animantium reliquorum ludibriis & injuriis exponantur.* Eſt enim homo animal nobiliſſimum Deoque chariſſimum. Fidelium porrò corpora cum vita animarentur, templa fuerunt Spiritus S. membra Chriſti, organa ſervientia juſtitiæ, atque eundem uſum renovata recuperabunt. Indignum itaque foret, ſi iis alia animantia paſcerentur, vel ignominiæ ac injuriis omnium

expo-

Digitized by Google

expoſita ea paterent. Noſtram hanc ſententiam ſtabilimus verbis *Excell. Dn. Andreæ Adami Hochſtetteri Profeſſoris Moral. Academ. Tubing. celeber. Fautoris noſtri æſtumatiſſimi*; quæ huc transſcribere operæ pretium eſſe putamus. Habentur & leguntur illa §. 16. *diſſ. de officio erga defunct. pag. m.* 15. *Cum homo cæteris animantibus præſtet, indignum fuiſſe judicatum, ſi ejus corpore alia animantia paſcerentur, igitur inventam Sepulturam, ut id quantum poſſet, caveretur. Fundamentum ergo proximum erit humanæ naturæ excellentia atque dignitas & illa naturalis averſatio ne contemnamur. Igitur non ex præſumta ſolum aut ante obitum declarata voluntate hoc quicquid eſt officii præſtatur; cum etiam poſt mortem honeſte tractari velimus.* Conſentientem hic reperimus *Petrum Gregor. Tholoſan. in prælud. optim. Jnrisconſult. lib.* 2. *pag. m.* 339. *edit. Lugdun.* 1583.

V. Peccant igitur omnes contra humanitatem & decorum, qui tempore belli Sepulcra diruunt & cadavera condita nuda relinquunt, ut merito cum Athenienſibus querendum apud *Livium lib.* XXXI. Omnia Sepulcra monumentaque diruta eſſe, omnium nudatos manes, nullius oſſa terrà tegi. Non memorabimus *Cambyſen* vetuſta Sepulcra inſpicientem & recondita in illis corpora vellicantem. Nil dicemus de *Xerxe*, Beli tumulum aperiente; nil de *Philippo* in tumulos æque ac in hoſtes ſævienti: labem iis adſperſit crudele hoc flagitium, quam perennia hiſtoriæ monumenta æternum deteſtabuntur. Placet illos intueri, qui ſana moratiorum gentium monita & approbarunt & obſervarunt, neque cum iis, qui iraſci & inſidiari nequeunt, bella geſſerunt. Prudens Athenienſium decretum eſt, qui hos capite plecti voluerunt, quorum crudelitas ad Sepulcra uſque penetraret. Revocatur ſubinde in memoriam clementia *Caroli* V. quamdiu Sepulchrum B. Lutheri inſpicere licet: Cum enim *Ferdinandus Albanus* & *Epiſcopus Atrebatenſis* A. 1547. flagitarent, ut *Lutheri* tumulus dirueretur & cadaver effoſſum cremaretur, non prudenter minus, quàm clementer reſpondit: Nil ſibi ultra cum *Luthero* eſſe, habere illum alium judicem, ſibi bellum non eſſe cum mortuis, ſed cum ſuperſtitibus & armatis, quod refert *Piccart. Dec.* VI. *c.* 6. *Obſervat. Hiſt. Pol.* nec non *D. Johann. Meiſner. in deſcript. Eccleſ. Colleg. omnium Sanct. Witteb. pag.* 143. De qua re plura in capite de violatione Sepulcrorum.

 VI. Quod

Digitized by Google

VI. Quod ſi tamen caſu aliquo θεηλάτῳ aliaque neceſſitate ſontica aliqua culpa non accerſita quandoque contingit, ut carendum ſit Sepulchro, damnum illud fidelibus moderate ferendum eſt. Imprimis ſi id fiat propter nomen Chriſti & profeſſionem Euangelii. Quomodo Pontificia tyrannide & immanitate factum eſt, ut ſinceris Euangelii confeſſoribus unà cum luce terra, cœmeterium & Sepultura denegaretur, uti vel ex ſola hiſtoria *Buceri* & *Fagii* à *Balæo* & *Thuano* deſcripta, nec non uxoris *P. Martyris* aliorumque conſtat. Etenim ſi vita ipſa pro Chriſti nomine profundenda, multo magis Sepulturæ honos gloriæ Dei & veritatis confeſſioni poſtponendus eſt. Inprimis cum & Deus cuſtodiat omnia oſſa piorum, ut unum ex iis non confringatur, *Pſalm.* XXXIV. 21. & non ſolùm terra, ſed etiam mare & mors mortuos poſtliminio ſint redditura, *Apoc.* XX. 11. & Sanctorum mors ſemper pretioſa in oculis Domini, *Pſalm.* CXVI. 15. Præclarè *Auguſtin. de Civ. Dei lib.* 1. 12. Iſta omnia, i. e. curatio funeris, conditio Sepulturæ, pompa exequiarum, magis ſunt vivorum ſolatia, quàm mortuorum ſubſidia. Si aliquid prodeſt impio Sepultura pretioſa, oberit pio vilis & nulla. Præclaras exequias in conſpectu hominum exhibuit purpurato illi diviti turba famulorum, ſed multo clariores in conſpectu Domini ulceroſo illi pauperi miniſterium exhibuit Angelorum, qui eum extulerunt non in marmoreum tumulum, ſed in Abrahæ gremium ſuſtulerunt. Et cap. XII. Multa corpora Chriſtianorum terra non texit, ſed nullum eorum quiſquam à cœlo & terra ſeparavit, quam tota implet præſentia ſui, qui novit, unde reſuſcitet, quod creavit. Quin *Theodorus Cyrenæus* homo Gentilis *Lyſimacho* crucem minitanti reſpondit apud *Ciceronem Tuſcul. Quæſt. l.* 1. Terribilis ſit hæc purpuratis tuis: Θεοδώρῳ ὐδὲν μέλει, πότερον ὑπὲρ ἢ ὑπὸ γῆς σήπεται, *Theodori non intereſt, ubi, ſupra an infra terram putreſcat.*

VII. *Lilius Gregor. Gyraldus in libello de Sepultura & vario ſepeliendi ritu capit.* 1. *edit. Helmſtad.* 1676. *pag.* 2. alias cauſas haut contemnendas adduxit, quando in hæc erumpit verba: *Si tamen accuratius res ipſa perpendatur,* DUPLICEM *inprimis eam eſſe videbimus, ut ſcilicet poſteri ſibi quoque moriendum eſſe admoneantur, ſimul omnibus illuc tendentibus rectè ac ſanctè vivendum eſſe:*

Digitized by Google

eſſe: quibus rebus ad benè beateque vivendum natura quodammodo jure impellimur. Tritum illud Philoſophorum notum omnibus: Unius rei plures poſſunt eſſe fines. Ita quoque Sepulturæ. Etſi verò ejus finis non unus ſit, uti probavit celeb. *Quenſted. de Sepult. cap.* 1. qui ita: In alieno funere velut in quodam ſpeculo conditionis & naturæ noſtræ admonemur, unde etiam tumuli defunctorum, monimenta dicuntur: & Sepultura humanæ conditionis memoria, *Modeſtino in l. quidam in ſuo ff. de conditione & inſtit.* Quia memoriam non ſolùm ſitorum illibi, ſed & noſtræ mortalitatis nobis ingerunt. Qui plura de his legere deſiderat, evolvat *celeber. Johannis Faes annotationes eruditas* ad hunc locum, qui *pag.* 100. 101. *ſeq.* fuſe & erudite de his ſcripſit, cujus verba ob prolixitatem transſcribere ſuperſedemus.

CAPUT III.

De variis Sepulturæ generibus, & quidem humatione & crematione.

I. Quamvis olim ut & hodie apud varios populos varia Sepulturæ genera fuerint & ſint, attamen nullum antiquius reperimus quàm HUMATIONEM, quæ Patriarchis etiam uſitata, uti ex Scriptura Sacra patet. Imò *Cicero lib.* 2. *de Legib. num.* 56. genus hoc Sepulturæ antiquiſſimum aſſerit, qua mortui humantur. Verba ejus hæc ſunt: *Mihi quidem antiquiſſimum Sepulturæ genus fuiſſe videtur, quo apud Xenophontem Cyrus utitur. Redditur enim terræ corpus, & ita locatum & ſitum quaſi operimento matris obducitur.* Ipſi verò Sepulcro *Cyri* hoc inſcriptum fuiſſe ferunt *Epitaphium*:

Vir quicunque es & undecunque advenis:
(Neque enim te adventurum ignoravi) Ego ſum
Cyrus, qui Perſis imperium conſtitui: puſillum
Hoc terræ, quo meum tegitur corpus, mihi ne invideas.

Audiamus etiam Minuc. Felicem in *Octav. pag. m.* 327. *edit. Lugd. Batav.* 1672. ita loquentem: *Nec, ut creditis, ullum damnum Sepulturæ timemus, ſed veterem & meliorem conſuetudinem humandi frequentamus.* Et plurimæ etiam Nationes hoc ſepulturæ genus obſervarunt. Sic de *Ægyptiis* & *Perſis* tradit *Herodot.*

in

in Thalia quod mortuos ſepelierint. Quamquam poſterioribus ſeculis cremationem Perſis etiam uſurpatam fuiſſe conſtet ex *Ammiano Marcellin. lib.* 19. *Procopio lib.* 1. *de bello Perſico.*

II. Ipſis etiam Græcorum inſtitutis vetuſtioribus in uſu fuiſſe humationem teſtatur *Cicero,* qui in *lib.* 2. *de Legib.* ait: Nam & *Athenis* jam illo more à *Cecrope*, ut ajunt, permanſit hoc jus terra humandi: *Arnobius* quoque *l.* 6. *pag. m.* 193. ex Antiochi hiſtoriarum nono tradit; *Athenis in Minervio Cecropem eſſe mandatum terra.* Ita funeratus apud *Thucydidem lib.* IV. *Braſidas*, apud *Homerum Erato*, *Periandri* uxor: vid. *Tr. noſtr. de luctu Græc. cap.* XIII. *edit. Marpurgenſ. pag.* 162. Apud Romanos quoque *humatio* uſitata fuit: Nam ut *Plutarchus* in *Numa* refert, teſtamento cavit *Numa*, ne corpus ſuum poſt mortem combureretur. Hoc certè non feciſſet *Numa*, niſi jam tum igne cremandi ritus in uſu fuiſſet; atque ideo prohibuit, ne ſibi defuncto id fieret. *Plinius l.* VII. *c.* 54. ſcribit: Ipſum cremare apud Romanos non fuit veteris inſtituti, terrâ condebantur: confer. *Balthaſar. Boniſac. hiſtor. Ludicr. lib.* V. *cap.* XXIV. *pag. m.* 141. *edit. Bruxell.* 1656. videatur quoque *Excell. Hochſtetteri diſput. de offic. circa defunctos.* Magi inter *Perſas* teſte *Laërt. lib.* 10. nefas exiſtimarunt, igne ſepelire cadavera: vid. *Thom. Bartholin. antiquit. Danic. pag. m.* 300. *edit. Hafn.* 1689. *Johan. Baptiſt. Ferret. Muſ. Lapidar. edit. Veron.* 1672. *fol. m.* 350.

III. Viſa humatione antiquiſſimâ nos conferimus quoque ad cremationem, quæ ſequentibus ætatibus frequens nimis apud varios populos fuit. Sunt qui combuſtionem cadaverum Judæis uſitatam probari poſſe putent exemplis Sacris, tum Saulis & filiorum ejus à *Jabeſitis* combuſtorum, 1. *Sam.* XXXI. 12. quos præterea à *Davide* laudatos arbitrantur, 2. *Sam.* II. 5. tum *Jorami*, cui negatur feciſſe populus שרפה *combuſtionem*, ſecundum combuſtionem patrum ejus, 2. *Paralip.* XXI. 19. tum *Aſa*, cui Iſraelitæ dicuntur combuſſiſſe שרפה גדולה עד למאד combuſtionem magnam admodum, 2. *Paral.* XVI. 14. tum *Zedekia*, qui prædicitur moriturus כמשרפות *combuſtionibus patrum ſuorum*, *Jerem.* XXXIV. 5. Quibus exemplis fretus *Abulenſis Quæſt.* 18. *in* 1. *Reg.* XXXI. cenſet, combuſtionem olim receptam fuiſſe in funere Regio eatenus, ut non Reges toti cremarentur, ſed carnes duntaxat diffluerent, ſervatis oſſibus. Verum haut inducimur,

ducimur, ut de ſancto populo, cui à Deo Creatore diſertis verbis, ut terræ potius quam igni cadavera committerentur, injunctum erat, tale quid credamus. Neque verò id exempla allata evincunt. Nam *Jabeſitas* quod attinet, incertum eſt, an corpora *Saulis* & filiorum ejus, an aromata circa corpora combuſſerint, quod poſterius Chaldæo Paraphraſtæ placet. Quam ſuſpicionem auget, quod 1. *Paralip.* x. 11. 12. combuſtionis hujus nulla omninò mentio extet. Tum ſi ipſa cadavera cremata ſunt, factum id cenſeri poteſt ſingularem ob cauſam, ne *Philiſtæi* iis illuderent. Neque David ipſis laudi dediſſe legitur, quod eos combuſſerint, ſed quod eos ſepeliverint. Denique factum Jabeſitarum, hominum ſic ſatis anomalorum, divinæ inſtitutioni haud præſcribere poteſt. De *Joramo*, *Aſa* & *Zedekia* proclivius judicium. Nuſpiam enim vel de *Joramo* vel de *Aſa* & *Zedekia* legitur, eos combuſtos fuiſſe, ſed de patribus *Jorami*, *Aſa* & *Zedekia* hoc duntaxat legimus, iis eſſe factam שרפה *combuſtionem*. Nempe funeri Regio apud Iſraelitas hoc ſingulare eximiumque fuiſſe Hebræi putant, quod in honorem defuncti ſupellex Regia igni, quem ſelectiſſima myrrha & plurimum thus fovebat, tradita ſit, ſolo excepto ſceptro, quod unà cum cadavere recondi debuit. Vel certe ſoliti ſunt Thymiamata accendere inter ſepeliendum, fragrantiæ cauſa, ne peſtilenti odore inceſtarentur. Plus momenti videtur in loco *Amos.* vi. 10. Et tollet quemque eorum patruus ejus, ומסרפו & *comburet eum.* Ita Vulgatus. Hebræi verò eosque ſecuti alii vocem eam reddunt *avunculus ejus.* Optimè & ad verbum reddimus, & *cremator ejus*, cremator videlicet non tam cadaveris ejus, quàm Thymiamatum inter ſepeliendum accenſorum. Itaque proximus quivis, ſi non patruus, cui ὅσιον ἐνταφιάσαι τὸν τεθνηκότα, hîc מסרף *Cremator*, h. e. ἐνταφιαστὴς appellatur.

IV. Efferebatur cadaver ad rogum, ubi *Servius lib.* 11. *Æneid.* inquit, quod *pyra ſit exſtructio lignorum; rogum cum jam ardere cœperit, buſtum cum jam exuſtum.* Certi autem ritus ac cæremoniæ in comburendis defunctorum hominum cadaveribus adhibebantur. Nam quando defunctus unà cum lecto, qui unà cum defuncto comburebatur, erat collocatus, tum mortuo oculi aperiebantur, qui tempore mortis erant clauſi.

G Quem

Quem ad morem alluſit *Virgil. lib.* IV. *Æneid. v.* 244. *Dat ſomnos, adimitque, & lumina morte reſignat.* Illumque confirmat *Plin. lib.* II. *c.* 77. *pag.* 228. *Hiſtor. nat.* In rogum mortuo illato conſcendebat propinquior, ultimumque illi ungendi & oſculandi officium conferebat, *Valer. Maxim. lib.* 4. 1. 6. myrrhata potio in os illius inferebatur, ut ex *legib.* XII. *Tab.* quæ illam vetant, quæ potio tanquam cœna ad cœlum viatica fuit: Rogum incendens averſa facie perficiebat, & ob hanc cauſam, notante *Cerda fol.* 632. ut oſtenderet ſe invitum eſſe ad accendendum rogum, ſeu teſte *Servio*, ut demonſtraret, id neceſſitatis non voluntatis eſſe officium. Ventos præterea precabantur, ut faventes flammas properarent. *Propert. lib.* IV. *eleg.* VII.

Cur ventos non ipſe rogis ingrate petiſti?

Confer. *Homer. Iliad. p.* 811. Thus, unguenta, pix, reſina, & oleum addebatur. De *thure* vide *Lucan. lib.* 8. Oleo, *Homer. Iliad.* ψ. *pag.* 809. Pice & reſina, *Johan. Baptiſt. Caſal. fol. m.* 349. *de funeribus Roman.* Porrò dona & munera in rogum conjiciebantur, vid. *Sueton. in vit. Cæſar. c.* 83. Veſtimenta, *Virgil. lib.* VI. *Æneid. v.* 221. Non veſtimenta ſolùm, ſed & alia, quæ chara fuerunt, vid. *Johann. Kirchman. lib.* 3. *cap.* V. *pag.* 343. *de funer. Rom. Cæſar. lib.* VI. *de bell. Gallic. Eli. Sched. de Diis German. cap.* XLVIII. *pag. m.* 453. Et ea ratione arma cum defunctis cremabantur. *Tacit. de morib. German.* inquit: Sua cuique arma quorundam igni & equus adjicitur: conf. *Ælian. lib.* VII. *c.* 8. *var. hiſtor.* De Lapponibus *Johann. Scheffer. in lib. de moribus Lappon. pag. m.* 315. refert, quod iis etiam arma addantur, verba ejus hæc ſunt: *Ignitabulum, arcum & ſagittas penes mortui cadaver clam ſepeliunt.* Mortuo digitus abſcindebatur, *Roſin. lib.* V. *cap.* 39. *pag.* 994.

V. Rogi luſtratio, antequam faces ſubjicerentur, fieri ſolita à maxima quaque multitudine, quæ circumibat & ambiebat rogum, *Quintil. declam.* 329. *Dio lib.* LVI. *de funere Auguſti* loquitur: Iverunt circa pyram. *Virgil. lib.* II. *Æneid. v.* 188. Hæc decurſio ter fiebat, quod *Homer. Iliad.* XXIII. *& Apollon. lib.* I. confirmant. Ter ſepulchro perſolverunt juſta. (2) Fiebat ab armatis, *Homerus lib. ult. Odyſſ. Plato lib.* XII. *de Legib.* loquens hac de re, decurſionem fieri debere dicit ab armatis, quaſi procederent ad

Digitized by Google

ad hoſtilem pugnam, *Liv. lib.* xxv. *c.* xvii. pag. 268. (3) Fiebat ab Equitibus, uti *Dio lib.* xlvi. in funere Auguſti teſtatur. (4) Fiebat ululatu, *Homer. libr. ultim. Odyſſ.*

VI. Animalia mactabantur ut & homines ad rogum, Veterum erat ſuperſtitio, dum putabant, animas defunctorum ſanguine delectari, ideoque multa olim animalia ad rogum mactabantur. Homerus in funere *Patrocli lib.* xxiii. *Iliad. pag.* 809. Multas pingues oves & boves ante pyram excoriarunt & diſpoſuerunt. *Virgil. lib.* xi. *v.* 197. Confirmant hoc ſequentes Scriptores: *Quint. Calab.* in *exequiis Achil. lib.* 3, *lib.* 9. *Plin. lib.* iv. *epiſt.* 2. *Virgil. lib.* x. *v.* 518. *Serv. ad. lib.* v. *Æneid. Cicer. lib.* v. *Tuſcul. Diodor. Sicul. lib.* xix. *Pompon. Mela lib.* 2. *c.* 2. *Solin. c.* xvii. *Ludov. de la Cerda ad lib.* x. *Virgil. Æneid. fol.* 488. vid. *Johan. Kirchman. lib.* 3. *cap.* iv. *pag. m.* 332. *de funer. Rom.*

VII. Inter hos populorum ritus merito quis quærere poſſet, utrum rectius ſit, *terrâ obtegi*, quàm *cremari?* Si mortui conditio ſpectetur, parum videtur referre, num terrâ obruatur vel cremetur, utpote qui nihil perſentiſcet eorum, quæ corpori fiunt. Interim tamen ſi quid dicendum, eligimus eorum opinionem, qui judicant, ſatius eſſe corpus defuncti terra obruendum, & (1) ob *Antiquitatem*, hiſtoriæ ſiquidem teſtantur, longè antiquiorem eſſe ritum *humandi*, quàm *comburendi* defunctorum cadavera. Hinc legimus & antiquos Græcos defunctos humaſſe, *Cicero lib.* 2. *de legib.* (2) Ob populorum *conſenſum*: Etenim ſi quis antiquiorum evolvat monumenta, deprehendet, antiquiorem eſſe ritum humandi, quàm comburendi mortuos, quod teſtatur *Deſider. Herald.* (3) Ob ſapientiorum virorum *auctoritatem. Pythagoras*, *Stobæo* teſte, dixit: *corpus terra tegendum* ubi requieſcat. Hoc etiam docuerunt *Anaximenes Clazomen. Thales*, aliique. (4) Ob analogiam ſomni & majus amicorum ſolatium. Mortem ſomno comparari conſtat ex profanis Scriptoribus; imò in ipſis Scripturis ſomnus & dormitio à *Rabbinis* שכבה *cubatio* appellatur: majorem igitur cum ſomno habet convenientiam, ſi corpus defuncti terræ inferatur, ut ibi velut in lecto requieſcat, quàm ſi flammis accenſum comburatur, & quæ alia ſunt argumenta.

CAPUT IV.

De variorum populorum Sepultura, & quidem Babyloniorum & Perſarum.

I. DE Babyloniorum Sepultura refert *Strabo Geograph. l.* 16. *pag.* 550. quod lugeant mortuos, ut Ægyptii & alii permulti, quod ſepeliant in melle & cerâ cadaver obliniant. *Herodot. lib.* 1. *pag.* 83. & ex eo *Johann. Kirchman. de funer. Rom. p. m.* 41. Quod etiam alii populi fecerunt ex præcepto *Democriti*, qui præcepit, ut in melle ſervarent; ſed quare in melle? quia uti *Plin. lib.* XXII. *c.* 24. *pag. m.* 481. *natur. Hiſtor.* ait: Mellis natura talis eſt, ut putreſcere corpora non ſinat: conf. *Johann. Kirchman. de funer. Roman. lib.* 1. *cap.* 8. *pag. m.* 63. Melle condita corpora defuncta *Varro apud Non. c.* 3. *col.* 614. teſtatur. Lacedæmonii ſolebant corpora Regum procul à patria defunctorum in melle reponere, & ita domum reportare, cujus rei teſtis *Xenophon lib.* V. *pag.* 564. *de reb. Græc.* ubi de Rege *Ageſipolide* loquitur, qui non procul ab urbe Olyntho mortuus, in melle repoſitus & domum reportatus regia Sepultura affectus eſt. Id ipſum de *Ageſilao* in *Menelai* portu inter *Cyrenas* & *Ægyptum* mortuo refert *Diodor. Sicul. lib.* 15. *pag.* 401. *Biblioth. conf. Antiquitat. Dieteric. fol. m.* 150.

II. Quod ad *Perſarum* Sepulturam attinet, illos cerâ circumlitos mortuos condire ſolitos ex *Cicerone* aſſerit *Gyraldus de vario ſepeliendi ritu cap.* XXII. ut quam maxime corpora diuturna permanerent. *Ciceronis* locus, quem citat *Gyraldus*, habetur *lib.* 1. *Tuſcul. Quæſt.* cui addatur *Strabo lib.* XV. *Geograph.* qui ita de *Perſis* literis tradit: *Sola ſepeliunt corpora Perſæ cera oblinentes:* vid. *Herod. lib.* 1. Idipſum *Scythis* quoque tribuit jam dictus *Herodot. lib.* IV. vid. *Magium* in *Necrotaphologia*. *Cornelius Nepos* aut verius *Æmilius Probus* de *Ageſilao* ait, amicos Ageſilaum vita defunctum, quo ex portu, qui *Menelai* vocatur, inter *Cyrenas* & *Ægyptum Spartam* facilius perferre poſſent, cerâ circumfudiſſe atque ita domum retuliſſe, uti paulo ante

ante ex *Diodoro Siculo* recenſitum: confer. D. Quenſted. *de ſepultur. veterum pag. m.* 86. *edit. Witteb.* 1660.

III. Alius quoque mos in Sepultura defunctorum à Perſis obſervatur, quem recenſet *Hieronymus* apud *Gyraldum pag. m.* 307. *Perſas*, ait, *non prius cadavera humare, quam aut ab alite aut à cane traherentur.* Idem & *Procopius lib.* 1. *de bell. Perſico.* Hiſce adde *Theodoretum Sermone de Legib. Barnab. Briſſon. lib.* 1. *de regno Perſar.* 283. *Agathius* in ſecundo hiſtoriarum cum de Sepultura ageret *Memertoes Perſarum Regis* viri ſtrenuiſſimi: Tunc, inquit, in deſtinatum locum ſolum nudumque cadaver Regis mortui reliquerunt, canibus ſimul & avibus ejuſmodique cæteris carnivoris obſcœniſque animantibus vorandum: quandoquidem hunc *Perſæ* ſervant ſepeliendi ritum, ut nudata à canibus & feris oſſa, per campos diſperſa maneant: neque enim aut urna condere, aut terra obruere defunctorum corpora fas eſt Perſis. *Lucianus* tamen ſcribit *Perſas ſepeliri*, non cremari, uti apud *Græcos* moris, quia ignis Deus illorum, quem colunt, & propterea nefas illis videtur Deum hominum cadavera depaſci. Quod autem *Perſæ* ignem Deum arbitrati fuerint, teſtes plurimi Scriptores ſunt. *Cornelius à Lapide Commentar. in* 2. *Maccabæor. cap.* 1. de hoc ignis cultu hunc in modum ſcribit: *Perſæ* ignem colebant ut Deum, teſte *Barnab. Briſſon. lib.* 2. *de regn. Perſar.* Erudita quoque de hoc ritu *David Chytræus in regulis vitæ pag.* 135. habet. Unde apud *Plutarchum in vita Arta Xerxis* & *in vita Alexandri*, *Orimaſea ab* אור extat. Adde *Brentium in Comment. in cap.* VI. *Levit. R. Moſ. Maimon. in More Nevoch. lib.* 3. *c.* XXX. à Chaldæis Perſas hunc ritum accepiſſe pertendit. Cum eo facit *Johann. Selden. Syntag.* 2. *de Diis Syr. cap.* 8. *vid. annot. Beyer. in h. l.* conf. *Juſtin. lib.* X. *hiſtor. Curt. lib.* 3. *&* 4. *Strabo lib.* XV. *Geogr. Procop. lib.* 1. *Perſic. Balthaſ. Bonifac. Rhodigini hiſtor. ludic. lib.* XVI. *cap.* XV. *pag. m.* 479. 480. *Edit. Bruxell.* 1656. qui fusè.

CAPUT V.

De Sepultura Ægyptiorum, Sepulturæque ritibus.

I. Varios ſepeliendi ritus apud Ægyptios in uſu fuiſſe teſtantur Scriptores probati. *Diodorus Siculus lib.* 1. *Bibliothec. hiſt.* Regum Sepulturam deſcribens in hæc erumpit verba: Cum Regum Ægyptiorum aliquis vita deceſſit, illum omnes communi luctu deflent---&c. Interea quæ ad pompam faciunt, comparant. Poſtremo verò die cadaver in arca repoſitum, ante Sepulchri aditum collocant, libellumque de Regis rebus geſtis brevem recitant, tum ſi qui ſunt, qui velint, Regem vituperant. Si igitur vitia virtutes ſuperant, indignum Sepultura exiſtimant. Quare factum eſt, ut Ægyptiorum Reges quidam indigni habiti ſunt, ut Sepulturæ honore honeſtarentur. Hæc de Sepultura Regum Ægyptiorum: conf. *Alexander ab Alexandr. lib.* 3. *Genial. Dier. c.* 7.

II. Privatorum verò & popularium Sepulturam Diodorus Siculus quoque deſcribit multis verbis, quæ recenſuit *Gyraldus in libr. de vario ſepel. ritu cap.* XVII. *pag. m.* 368. *edit. Helmſtad.* Compoſito enim cadavere & uncto & bene curato tradebant cognatis, ita ſingulis ejus partibus etiam ſuperciliorum palpebrarumque pilis integrè ſervatis, ut omnis corporis ſpecies, dormientis more integra perduraret. Antequam ſepeliretur corpus, ſcribit ex probatis Auctoribus *Athanaſius Kircher. in Oedip. Ægyptiaco Tom.* 1. *fol. m.* 124. *edit. Rom.* prædicebatur à cognatis tum judicibus, tum defuncti amicis, Sepulturæ dies, aſſerentes, illum mortuum paludem tranſiturum. Conſentit hic *Gyraldus* l. c. aſſerens: Mortuum *Acheruſiam* paludem, quam & Stygem quidam nuncupant, tranſiturum exiſtimant, quam prope *Memphim* eſſe Auctores prodiderunt: vid. *Plato in Phædone fol.* 400. Adde *Robert. Stephan. in Lexic. Alexandrum ab Alexandro lib.* III. *Genial. Dier. cap.* VII. *Suid. in Lexic.* Hanc rem ex *Seneca* aliter *Servius* recitat: ait enim: *Circa Syenem locum eſſe, quem Ægyptii Phylas vocant, apud quem*

palus

palus eſt Styx, quod triſtitiam tranſeuntibus gignat, limoſa & papyris referta: ultra quam brevis eſt inſula, quæ Abatos appellata eſt, quod ſit inacceſſa, cujus & Poëta *Lucanus* meminit:

Hic Abatos quam noſtra vocat veneranda vetuſtas.

III. Lubet hoc loco Senecæ verba, ex quo Servius ſua habet, adducere, quæ *lib.* IV. *Quæſt. Natural. pag.* 724. leguntur his expreſſis verbis: *Philæ* inſula eſt aſpera & undique prærupta: duobus in unum coituris amnibus cingitur, qui Nilo mutantur & ejus nomen ferunt. Urbem totam complectitur. Hanc Nilus magnus magis, quàm violentus, egreſſus Æthiopiam, arenaſque, per quas iter ad commercia Indici maris eſt, prælabitur. Excipiunt eum cataractæ, nobilis inſigni ſpectaculo locus. Ibi per arduas exciſaſque pluribus locis rupes Nilus inſurgit, & vires ſuas concitat: frangitur enim occurrentibus ſaxis, & per anguſta eluctatus, ubicunque vincit, aut vincitur, fluctuat: & illic excitatis primum aquis, quas ſine tumultu leni alveo duxerat violentus & torrens per malignos tranſitus proſilit, diſſimilis ſibi: quippe ad id lutoſus & turbidus fluit. At ubi ſcopulos verberavit, ſpumat: & illi non ex natura ſua, ſed ex injuria loci color eſt. Tandemque eluctatus obſtantia in vaſtam altitudinem ſubito deſtitutus cadit cum ingenti circumjacentium regionum ſtrepitu. Quem perferre gens ibi à Perſis collocata non potuit, obtuſis aſſiduo fragore auribus, & ob hoc ſedibus ad quietiora tranſlatis — Primum incrementum Nili circa inſulam, quam modo retuli, Philas naſcitur. Exiguo ab hac ſpatio petra dividitur, ἄβατον Græci vocant: nec illam ulli, niſi antiſtites calcant: illa primum ſaxa auctum fluminis ſentiunt. Confirmant hoc *Ptol. & Heliodor; Lucanus lib.* X. *Bell. Pharſalic. Plin.* V. 9. *Sen. Nat. Ex.* 4. 2. *conf. Nicol. Lloyd. Dictionar. Geograph. pag. m.* 781. *edit. Genev. Strab. lib.* XVII. *Geograph.*

IV. Notanter etiam à Seneca Inſula *Abatos* vocatur, cujus meminit *Nicol. Lloyd. in Diction. Geograph. pag.* 3. inquiens: *Abatos Inſula Ægypti*, in palude Memphitica, ſic dicta quod *inacceſſa*, limi & papyri copia olim celeberrima. *Johannes Sulpicius Verulanus* ſic ad *Lucan.* locum commentatur: Abaton inſula ad quam ob limi & papyri copiam acceſſus eſt difficillimus, & ideò inacceſſibilis interpretatur. *Omnibonus Vincentinus*

tinus iis gemina tradit, inquiens: Cum ad Cataduppam perveneris locum haut procul ab Ægypto Abatonaravum locum magno fragore permeans, unde nomen accepit quaſi inacceſſibilis tum primum te ſentire incipit Ægyptus ex Cataduppo. Robert. Stephan. *Abatos inſula in palude Memphitica, ſic dicta, quod ad illam difficilis ſit acceſſus.*

V. Lectum quoque eſt, quod cadavera ad alteram regionem transferant. Transmiſſa verò palude, adſtant judices amplius quadraginta in hemicyclo præparato, trahiturque navis, quæ ab illis βάρις dicta eſt, ad hoc opus ab illis comparata. Eam verò navim nauta, qui ab ipſis Charon nuncupatur, regere dicitur, cui pro naulo *danacen* ſolvere conſueverunt. Βάρις quoque vox ab *Herodoto lib.* II. *c.* 96. *fol.* 124. adducitur: Χωρέει ταχέως, καὶ ἕλκει τὴν βάριν. *Laurentius Valla* transfert, protinus meat & trahit barim. Hoc verò nomen Βάρις non uni inditum reperitur. Mox enim civitatem ſignificat, teſte *Strabone lib.* VI. *Geograph. pag.* 176. Mox montem, judicio *Nicol. Damaſcen. lib.* 96. *Joſeph. citante lib.* I. *Antiq. c.* IV. Mox domus in modum turrium ædificatas, *Hieronym. in cap.* VIII. *Oſeæ.* Verum hoc loco Ægyptii navem indicant, qua vehunt cadavera Ægyptiaca ad Sepulcrum. Noſtri feretrum Bahr appellant inquit *Geſnerus in Mithridate diverſarum linguarum pag.* V. *voce Ægyptii.* Hoc ſenſu uſurpatum hoc nomen reperimus apud *Propertium lib.* III. *Eleg.* X. Poſſet ab hoc forſan Germanicum deduci Todten Bahr/ Cæterum reliquum ritum Gentiles quoque uſurparunt, qui putarunt *Charontem* eſſe nautam animarum, de quo plura diximus *in Tr. noſtr. de Theolog. Gentil. ex Sacra Scriptura, & in Tr. de luctu Græcorum*: cui pro portorio naulum dabant, hoc loco *danace* dicitur. Danace enim nummi nomen eſt, quem olim dabant mortuis, unaque cum iis ſepeliebant, quo Acheruſiam paludem tranſire poſſent naulo portitori dato: vid. celeb. *Joh. Faes in animadverſionib. ad Gyrald. pag. m.* 377. *edit. Helmſtad.* Qui quoque alios ritus Ægyptiorum in Sepultura obſervatos adduxit, quos hic adducere ſuperſedemus, ne longiores ſimus & nauſeam Lectori creemus. Evolvatur cit. Auctor *pag.* 369. 370. 378. *ſeq.* Ægyptii condire mortuos ſoliti fuerunt, ut domi eos ſervarent, *Cicer, lib.* 2. *Tuſc. Quæſt.* teſtatur: conf. Dieter.

CAPUT

Digitized by Google

CAPUT VI.

De Sepultura Æthiopum.

I. Varios Sepulturæ ritus Æthiopes habuiſſe ex Scriptoribus ſatis patet, quos in hoc capite in medium proferre operæ pretium eſſe duximus. De Æthiopibus ergò prodiderunt *Diodor. Sicul. Bibliothec.* 3. 1. *f.* 72. & *Strabo lib.* XVII. *Geograph. pag.* 689. quod mortuos alii in flumen præcipitent. *Alii quidem*, ait *Siculus*, *defunctos in fluminibus abjiciunt, id elementum optimum Sepulchrum arbitrantes.* Hos Sextus *Philoſophus lib.* 3. ἰχθυοφάγυς vocat, hoc eſt, ut quidam verterunt, *Piſcedulos*, idque ea ratione ab ipſis fieri prodit, ut à piſcibus cadavera vorentur, quod piſcibus ii victitent: vid. *lib.* III. *Pyrrhonic. Hypotheſ. cap.* XIV. Hos *Strabo* lib. cit. ſic deſcribit: *Ichthyophagorum regio mari vicina eſt. Veſcuntur piſcibus tum ipſi, tum eorum pecora & aquas pluvias è puteis foſſis hauſtas potant, pecorum carnes piſcibus preferunt. Domos ex oſſibus cetorum & oſtreorum conchis magna ex parte faciunt: nam trabium & fulcrorum uſum coſtæ praſtant, portas maxillæ, vertebris fiunt mortaria, in quibus piſces tundunt ad Solem aſſatos, poſtea ex his panem conficiunt, frumenti paululum admiſcentes -- piſces partim in furnis aſſant, partim crudos edunt.*

II. Alii ſunt *Æthiopes*, qui vitreis vaſis concluſos mortuos ſuos conſervant, ut nepotibus & poſteris eorum ſint notæ effigies, & idcircò eorum ſæpe ſint memores. *Herodotus* tamen *lib.* III. *Thalia cap.* XXIV. rem ita explicat: Poſteaquam, inquit, Æthiopes, qui Macrobii dicuntur, mortuum areſecerunt, totum gypſo induunt, picturaque exornant, & ejus, quoad fieri poteſt, effigiem repræſentant; dein Sepulcrum ei ex vitro, quod apud illos abundat & paſſim effoditur, circumdant, in cujus medio defunctus interlucet, nihilque fœditatis, vel tetri odoris exhibet, ſed omnia pene vivo aſſimilis. Sepulchrum hoc ipſum propinqui per annum intra ædes ſervant, omniumque illi rerum primitias offerunt; anno verò exacto efferunt, extraque urbem ſtatuunt. Hæc Herodotus: con-

confer. *Matth. Zimmerman. Florileg. Philolog. edit. Miſn.* 1687. *pag. m.* 717. Ubi tamen notandum, quod *Macrobii* vocentur ob longævam vitam, uti *Seneca lib.* 3. *de Ira* ait: Æthiopes alii ob longiſſimum vitæ ſpatium *Macrobii* appellantur. Hæc verba *Juſtus Lipſius* ita illuſtrat: *Macrobii eſſent Latinis longævi, habitant Africam ad Auſtrale mare.* Laurentius Valla in verſione *Herodoti fol.* CLXX. μακρόβιοι interpretatur *longævi.*

III. Cur autem Æthiopes defunctos in effigie gypſata formarint, ratio reddi poteſt, quoniam gypſus celerrime coit & ſiccatur, prout ait *Plin. lib.* XXVI. *cap.* XXIV. Non negamus quidem ex alia quoque materia effigies compoſitas fuiſſe defunctorum, ut horum intuitu in memoriam ſibi formas majorum revocare poſſint: Teſtatur enim *Diodor. Sicul. lib.* II. *Bibliothec. hiſtor. cap.* V. de Æthiopibus, quod eorum imagines ex argento & fictilibus effingantur; ditiorum quidem ex argento, tenuioris autem fortunæ hominum ex fictilibus, vel ut Gyraldus loquitur *gypſo* & *polline marmoreo.* Apud *Julium Firmic. de errore profanar. religion.* egregius locus reperitur: *Quia dolor*, inquit, *ex orbitate veniens nullis ſolatiis mitigabatur, imaginem ejus ex gypſo plaſtico opere perfecit. Herodotus lib.* 3. citato de Æthiopibus imagines ex gypſo fictas pariter ediſſerit. Quale genus effigierum omnium primus Lyſiſtratus Sicyonius frater Lyſippi invenit, uti *Plin.* tradit *lib.* XXXV. *cap.* XII. & ex eo *Jonſton. in Thaumatograph. claſſ.* IV. *cap.* XVI.

IV. In vaſculis vitreis ſuos ſolitos fuiſſe Æthiopes defunctos condere teſtimonia vetuſtiſſima probant, quæ nobis ſunt obvia. Herodot. loc. citato expreſſis verbis oſtendit, inquiens: Poſt hanc ad extremum inſpexere eorum Sepulcra, quæ dicuntur ex vitro facta & conſtructa, hunc in modum: Poſtquam mortuum ſive Ægyptiorum, ſive aliorum more areſecerunt, totum gypſo inducunt, picturaque exornantes repræſentant, quoad fieri poteſt, effigiem ejus, deinde & cippum ei cavum è vitro, quod apud illos multum eſt, & facile effoditur, circumdant. *Diodor. Sicul.* veſtigia *Herodoti* & fidem ſecutus, eadem de Æthiopibus ad nos transmiſit *lib.* II. *Biblioth. Hiſtor.* his verbis Latine traditis: Sepulturas defunctorum Æthiopes diverſas à reliquis faciunt. Salientes enim corpora, inque vaſis vitreis uda condentes ſupra columnas ponunt, ita per vi-

tra

tra defuncti corpus adſpicitur, quemadmodum ſcribit *Herodotus*. Plura qui deſiderat, evolvat celeb. *Johannis Faes animadverſ.* in h. l. *pag. m.* 232. Addit Frideric. Mullerus, quod alii in fictilibus alveolis eos circum templa defodiant, jusjurandum per eos exigant, & omnes pro diis habeant.

CAPUT VII.

De Indorum Sepultura, & aliorum.

I. Indorum varia ſepeliendi conſuetudo. Quidam parentes priuſquam annis aut morbo aliquo in maciem ſeniumque eant, velut Deorum hoſtias mactant, cæſorumque viſceribus epulari fas & maxime pium eſt. Hi ſane adeò hominem exuerunt, & cum ſua natura divortium fecerunt, ut impias manus & edaces ſuos dentes propriis parentibus & conſanguineis immittere atque infigere, eorumque carnem in viſceribus contumulare non abhorruerint, cum aut morbo, aut macie, aut ſenio confecti morti & Sepulchro vicini cenſebantur, ut ab ipſis immolati fuerint. De quibus hunc in modum loquitur & ſcribit *Pompon. Mela lib.* 3. *c.* 16. *pag.* 86. Quidam proximos parenteſque, priuſquam annis aut ægritudine in maciem eant, velut hoſtias cædunt, cæſorumque viſceribus epulari. Hunc morem etiam Scythæ, teſte *Porphyrio lib.* 3. *de Scythis*, obſervarunt, qui proprios parentes comederunt. De *Scythis*, *Maſſagetis*, *Derbicibus*, *Thebarenis*, *Hyrcanis*, *Caſpiis* & *Bactrianis* hominum immolationi etiam aſſuetis idem rurſus teſtatur *Porphyr. lib.* 2. Ideò (Maſſagetæ & Derbices) morbum prævenientes amicos ſenio confectos ſacrificant, atque epulantur. Eodem ferè modo cum ſenibus ſuis agunt *Thebareni*, *Hyrcani*, *Caſpii*, & *Bactriani*, &c. Sic etiam Padæi *Indiæ* populi auroram verſus habitantes amicos ſuos jam ſenes immolare & devorare conſueverunt, teſte *Herodoto lib.* III. *pag.* 198. Hinc intelligimus, quod *Tibullus* in ſequentibus verſibus per ſæva convivia epulationes illas amicorum intelligat *libr.* IV. *eleg.* 1. *pag. m.* 403. *edit. Traject.* 1659.

Impia nec ſævis celebrant convivia menſis
Ultima vicinus Phœbo tenet arva Padæus.

Confer. annot. *Simon. Abbes Gabbema* l. c. In hoc *Padæos* imitati fuerunt *Caucaſi* habitatores juxta *Strabonem lib.* xv. *pag.* 453. Et in regione Anſico inferioris Æthiopiæ parentes filios, filii parentes, & matres liberos Dæmonibus mactatos Diabolica ingluvie epulando conſumere non abhorrent, teſte *Dappero in deſcript. Africæ.* Amicorum ægrotantium & vi ſuffocatorum carnes cultris diſcindunt, coquunt, & immanibus faucibus & dentibus devorant incolæ regni *Dragoiam*; teſte M. P. *Veneto in deſcript. Orient. Region. lib.* III. *cap.* 17. *pag.* 83. *Inſulani Sumatræ* & *Javæ* juxta fidem *Vincentii* le Blanc & Barthoma. Et non ſolùm ita cum amicis vivis, ſed etiam defunctis olim agebant. *Petronius Arbiter Satyr. pag.* 148. Apud quaſdam gentes ſcimus adhuc legem ſervari, ut à propinquis ſuis conſumantur defuncti, adeò quidem ut objurgentur ægri frequenter, quod carnem ſuam faciant pejorem. *Tertullian. Apologet. adverſ. Gentes* idem de Scythis affirmat *pag.* 826. Ajunt apud quoſdam Gentiles Scytharum defunctum quemque à ſuis comedi. Sic & *Pompon. Mela lib.* II. *c.* 8. *pag.* 39. de ſitu orbis: Eſſedones funera parentum læti, & victimis, ac feſto coitu familiarum celebrant. Corpora ipſa laniata, & cæſis pecorum viſceribus immixta epulando conſumunt. De horum moribus pluribus egit *Gyrald. cap.* xx. de vario ſepeliendi ritu.

II. In Sepultura Regum Indorum res ita agitur, uti *Maurus Honoratus Comment. Virgilian.* teſtatur, ut quoties eorum Reges moriantur, cum his dilectique equi, ſervi & una de uxoribus, quæ Regi carior fuiſſet, incendatur: inter quas de hac ipſa re magna erat contentio. *Solinus cap.* LV. *pag.* 47. aliique nonnulli, non modò Regum uxores facere, ſed & privatorum, prodiderunt. *Solini* verba adſcribemus: *Apud Indos,* inquit, *quibus ad vivendi rationem propenſior cura eſt, multæ uxores in ejuſdem viri coëunt matrimonium, & cum maritus homo eſſe deſierit, apud graviſſimos Judices ſuam quæque de meritis agunt cauſam: & quæ officioſior cæteris ſententia vicerit judicantium, hoc primæ refert præmium, ut arbitratu ſuo adſcendat rogum conjugis, & umbris ejus ſemetipſam det inferias: cæteræ notæ vivunt.*

vivunt. Teſtes in hunc ritum habemus *Pintonem in itinerar. Indico Nobiliſſ. de Mandeslov. in Itiner. Indico. Eraſm. Franciſc. in Theatro curioſitat. diſcurſ. de funer. Adamus Rogerus* in der offene thur zum verborgene Heidenthumb part I. c. XIX. in Not. da der Konig von Siam verſcheiden/ Sturtzeten/ ſich nicht alleine ſeine Weiber/ ſondere auch unterſcheidliche Edelluthe mit ſeinem Todten Leichnam Frywillig ins feuer Franchoys Caron erzehlet auch in ſeiner Beſchrybung von Japon/ wen ez daſelbſt mit einem Herrn zum ſterben Kompt daz gemeinlich 10. 20. 30. oder auch wohl mehr nach dem die Herrn groſs/ und der unterthanen Viel ſind Ihren Bauch auf ſchneiden und mit ihren Herrn ſterben/ Viel der ienige die ſolches thun haben ſich dar zu Verbunde by ihres Herrn leb zeiten/ Dan wen ſie ſehn daz ſie der Herr lieb hat und ihnen eine ſonderbahre gunſt und Welthat erzeiget/ ſprechen ſie nach Verrichter Danckſagung/ Gebiedtende Herr. euer getreuen untherthane ſind Viel und was hab ich doch Verdienet ſolcher Eehr zu genieſſen/ dieſen leib wiewohl er meines Herrn iſt ſchenck ich euch wiederumb und ſprethe daz dieſer lieb nicht länger leben ſol als der Eure.

III. Occaſio nobis hoc loco datur diſcurrendi pluribus de hoc ritu, qui apud plurimas gentes & populos viguit, ut uxores in pyram ardentem maritorum fato functorum ſe conjicerent, & ita ſanguine, vita & corpore ſuo conjugum inferiis parentarent, eorumque umbris ſe immolare conſueſcerent. *Servius ad* V. *Æneid.* Fuit hoc majorum conſuetudo, ut quoties Reges moriebantur, cum his dilecti equi, vel ſervi, vel una de uxoribus charior circa rogum occiſi incenderentur. Hic abominabilis mos olim frequentatus fuit, ab *Urendis*, qui *Slavorum* ſeu *Thuringiorum* genus erant: *Unefridus* Anglus in Epiſtola ad Eduardum Regem. Thracibus, *Solinus Polyhiſtor. c.* 16. *Pompon. Mela de ſitu Orbis lib.* II. *c.* 2. Gallis, *Pompon. Mela lib.* III. *c.* 2. Indis, *Propert. lib.* III. *eleg.* 10. *pag.* 727. *Ælian. Var. Hiſtor. lib.* VII. *c.* 17. *Diodor. Sicul. lib.* XVII. *pag.* 620. *lib.* XXX. *pag.* 678. 679. 680. 688. Catheis, *Strabo lib.* XV. *pag.* 435. Adde de hoc ritu *Ariſtobulum* apud *Strabon. lib.* XV. *pag.* 460. *Valer. Maxim. lib.* II. *cap.* I. *Euſeb. lib.* VI. *de Præparat. Euangel. cap.* VI. *Philon. Jud. de Abrahamo*, alioſque: conf. *Jacob. Geuſ. de victim. human. pag. m.* 142. 143. *ſeq.*

IV. Alii Indorum vulturibus cadavera lanienda exponunt. Hi enim avidiſſimi ſunt humanorum cadaverum, uti *Plin. lib.* X. *c.* 6. de iis ſcribit, dicens: *Triduo antea ut biduo volare eos tradunt, ubi cadavera futura ſunt.* Aliqui *Taxilis* hoc tribuunt, ut *Hieronym. in epiſt. adverſ. Jovinian.* & ante eum *Ariſtobulus*,

Digitized by Google

ut eſt apud *Strabonem lib.* xv. *Geograph.* qui ex Ariſtobulo ait: *Mortuos vulturibus projiciunt.* Alii *Iberas* factitaſſe produnt, ut *Sil. Ital. lib.* 11. *Punicor.* Alii Indos cadavera cremaſſe referunt, uti eſt celeberrima Calani Sophiſtæ crematio apud Auctores veteres: vid. *Diodor. Sicul. libr.* XVII. *Biblioth. Hiſtor. pag.* 575. *Strabon. lib.* XV. *Geogr. pag.* 468. *Cicer. lib.* 1. *de divin. pag.* 90. 94. *Ælian. lib.* v. *c.* VI. Plura cremationis apud Indos obſervatæ indicia ſuppeditabunt *Strabo lib.* XV. *Geogr.* & *Cicer.* 5. *Tuſcul.* 77. Alii autem cadavera ſepeliverunt, & Sepulcris indiderunt, quæ ex *Cedro* facta ad *Nyſam Indiæ* urbem, uti *Curt.* 8. 10. 8. refert. Et inde ſuſpicari licet, non omnium Indorum fuiſſe ritum eundem circa funerum curationem: confer. *Herodot.* 3. 100. vid. Gyrald. quoque *de vario ſepeliendi ritu cap.* XX. ubi pluribus de hac materia agitur.

CAPUT VIII.

De aliorum Barbarorum variis ſepeliendi ritibus.

I. Quamvis de variis ſepeliendi ritibus fusè egerimus in Tr. noſtr. *de Theolog. ex Script. Sacr. pag. m.* 108. 109. 110. attamen hîc quædam addere lubet, & quidem de *Parthis* referimus, quod vulgo cadavera aut avibus aut canibus lanianda dederint. Audiamus de his *Juſtin. lib.* XLI. *cap.* III. *Hiſtor.* ſcribentem: *Parthos*, inquit, defunctorum cadavera canibus avibuſque lanianda proponere, nudaque poſt oſſa terræ condere: conf. *Voſſ. Inſtit.* In *Ceo*, vel ut Pompon. Mela in *Co* inſula decrepitos & emeritos ſenes mundo & vitæ & ſibi amplius inutiles propinato aconito præſentaneo morti dabant & ſacrabant: *Thebareni præcipitio; Sardi fuſtibus; Eruli ferro.* Quidam *Thraces* & *Indi* aqua & igne: vide Cœlium *Rhodigin. lib.* XVIII. *cap.* 26. & 28. ex *Menandro* & *Euſebio Præpar. lib.* 1. *c.* 3. & *lib.* XIX. *cap.* 26. & *lib.* XXVIII. *cap.* 22. *Alexandrum ab Alexandr. Genial. Dier. lib.* III. *c.* 2.

II. *Troglodytarum* Sepultura pene ridicula, quibus morem eſſe ajunt, ut defunctum in aliquem collem adducant; deinde religato ejus capite ad pedes ſaxis non ſine riſu petant: cum autem

Digitized by Google

autem aggere jactorum lapidum operuerint, diſcedunt, ut ſcribit *Sextus Philoſoph. lib.* 3. *Pyrrhon. Hypotheſ. cap.* 24. ſed magis ſignate *Strabo lib.* XVI. Ejuſdem ritus etiam meminit *Photius Bibliothec. pag.* 738. ex *lib.* 5. *Agatarchid. Hiſtor.* περὶ τῆς ἐρυθρὰν θάλασσαν *cap.* 30. conf. quoque *Gyrald. de vario ſepeliendi ritu cap.* XXIII. Maſſagetarum & Derbicum conſuetudo hæc fuit, uti de illis *Strabo lib.* II. refert. Mortis genus optimum cenſent Maſſagetæ, ſi ſenio confecti, cum carnibus ovillis in fruſta concidantur, unaque devorentur. Qui è morbo decedunt, eos abjiciunt tanquam impios & indignos, qui à feris vorentur. *D. Hieronym. adverſ. Jovian.* Maſſagetæ & Derbices miſerrimos putant, qui ægrotatione moriuntur, & parentes cognatos, propinquos cum ad ſenectam pervenerint, jugulatos devorant, rectius eſſe dicentes, ut à ſe potius, quàm à vermibus comedantur. Strabo amplius annum addit, quem egredi ſenes ſuos *Derbices* non permiſerunt. Qui, inquit, LXX. annum exceſſerunt, eos jugulant: carnes genere proximi abſumunt, vetulas ſtrangulant, inde ſepeliunt: qui intra LXX. annum moritur, non editur, ſed humatur: confer. *Ælian. lib.* IV. *var. cap.* I. De Maſſagetis vid. *Herodot. lib.* I. *Theodoret. de legib. Chryſoſtom. homil.* X. *in Matth. Euſeb. Præparat. Euangel. lib.* I. *c.* 3.

III. Porrò obſervandum, quoſdam fuiſſe, qui mortuos quidem comederint ſed *excepto capite, quod inaurabant:* quem morem *Sidonibus* tribuit *Zenobius cent.* V. *Proverb.* Οἱ Σιδῶνες, inquit, τοὺς γονεῖς ἐσθίουσι, χωρὶς τῆς κεφαλῆς, τὴν δὲ κεφαλὴν χρυσοῦσι. i. e. *Sidones parentes devorant, exceptô, quod inaurare ſolent, capite.* Et *Eſſendonibus.* Herodot. *lib.* 4. Iſſedones vel Eſſendones talibus moribus uti feruntur: Quoties pater alicui deceſſit, omnes ejus propinqui pecora adducunt, quæ ubi mactaverunt concideruntque, concidunt & mortuum patrem illius, à quo in convivium accipiuntur, commixtiſque omnibus carnibus convivium exhibent. Caput autem defuncti pilis nudatum purgatumque inaurant, eoque pro ſigillo utuntur, agentes illi quotannis majores hoſtias ceremoniaſque: conf. *Pompon. Mela lib.* 2. *& Solin. c.* 25. In inſulis, quæ *Balearides* à noſtris dicuntur, illud quidem moris eſt & fuit, ut ejus, qui deſiit, lignis quibuſdam corpus membratim in fruſta concide-

derent,

Digitized by Google

derent, & mox conciſum in vas componerent, dum demum ſaxorum & lapidum acervo accumularent, id quod *Diodor. Sicul. Biblioth. hiſt.* ſcriptum reliquit.

IV. De *Hyrcanis* & *Caſpiis* hæc ſcripta relicta ſunt. De *Caſpiis Strabo lib.* 11. in hunc ſcribit modum: *Caſpii* eos, qui ſeptuaginta amplius annos vixerunt, fame enectos in ſolitudinem ejiciunt, eminuſque ſpectantes, ſi à feretro detrahi eos ab avibus videant, prædicant beatos: ſin à feris aut canibus non item infelices; ſi omninò non detrahantur, infelices: conf. Porphyr. *lib.* 4. περὶ τ̃ ἐμψύχων ἀποχῆς, qui unà cum *Hieronym.* de *Hyrcanis* idem profert: vid. *Kirchman. de funer. pag.* 450. *Bactriani* etiam parentes & amicos morbo ſeniove confectos canibus dilacerandos projiciebant, qui ad hunc uſum enutriti *Sepulchrales* appellabantur *canes*, ut auctor eſt *Oneſicritus* apud *Strabonem lib.* XI. *pag.* 131. & *Porphyr. lib.* IV. *de non edend. animal.* & ut *Cicero* loquitur *lib.* 1. *Tuſcul. Quæſt. fol.* 69. Magorum mos eſt non humare corpora ſuorum, niſi à feris ſint antea laniata, in *Hyrcania* plebs publicos alit canes, Optimates domeſticos, nobile autem genus canum illud ſcimus eſſe: ſed pro ſua quiſque facultate parat, à quibus lanietur: eamque optimam illi eſſe cenſent ſepulturam: conf. *Geuſ. de victim. human. pag. m.* 416. Qui de his & aliis ritibus Sepulchralibus Gentilium plura legere deſiderat, ille evolvat *Gyrald. lib. de vario ſepeliendi ritu cap.* XVII. & *animadverſ. celeb. Johannis Faës edit. Helmſt. Tr. noſtr. de Theolog. Gentil. ex Script. pag.* 108. 109. *Kirchman. de funer. Roman. Quenſted. de antiquis ritib. Sepulchral. & Balth. Bonifac. Rhodigin. Hiſtor. ludicr. edit. Bruxell.* 1656.

CAPUT IX.

De Sepultura vivorum quarundam Gentium.

I. Statim hîc in anteceſſum monemus, quod per vivos intelligamus & eos qui vivi prope Sepulcrum immolantur & ſimul ſepeliuntur, & illos qui *vivi* ſimul cum defuncto terrâ obteguntur. Ita *Thracum* conjuges admodum olim exſul-

exſultabant, ſi per ſortem illis contigiſſet, UNA CUM VIRIS SEPELIRI, cum illi fato conceſſiſſent. De iis *Pompon. Mela de ſitu orbis lib.* II. *c.* 2. ita loquitur: *Nec fœminis* quidem ſegnis eſt animus ſuper mortuorum virorum corpora interfici, ſimulque ſepeliri votum eximium habent. *Herodotus lib.* V. *pag.* 248. de Thrauſis. Singuli plures uxores habent, quorum ubi quis deceſſit, diſceptatio magna fit inter uxores, acri amicorum circa hanc rem ſtudio, quænam dilecta fuerit à marito præcipuè. Quæ talis judicata eſt, & hunc honorem adepta, ea à viris & mulieribus adornata ad tumulum pro propinquiſſimo mactatur & immolatur, unaque cum viro humatur. De iiſdem forte Thracibus & Thrauſis loquitur *Lucianus de luctu pag.* 789. Sunt, qui equos & concubinas, rurſum alii, qui pincernas etiam in funere mactarint. In Africa hodie etiam populus eſt, qui cum Rex moriatur, ejus uxores, miniſtros, clientes, amicos & etiam equum, omnia corporis membra illis abſcindendo, & in mortario piſtillis contundendo, jugulat, & eodem cum Rege ſepulchro defodit; ſicut docet *Dapperus in deſcript. Africæ pag.* 369. Sed apud Americanos infantem cum defuncta matre vivum ſepelire mos obtinet, teſte *Martyre in deſcript. Novi orbis, decade* I. *cap.* 10. *pag.* 526. Apud Septentrionales gentes amicus amici manibus ſpontanea morte parentare, ſimulque cum eo contumulari non abhorrebat. Nam *Saxo lib.* V. refert, Aſmundum ob amicitiæ jusjurandum vivum ſe cum Aſviti cadavere (quod cum cane & equo terreno mandabatur antro) contumulari ſuſtinuiſſe, cibo quo veſceretur illato. Cum in terra *Nigritiarum* in regno *Benin* Rex rebus humanis eximatur per mortem, in aula tam profunda effoditur fovea, ut foſſores ipſi, aquis undique ex terra prorumpentibus nonnunquam ſubmergantur: in hanc regium cadaver ab amicis & clientibus præcipitatur. Hi, quos Rex vivus adhuc maximo amore & honore proſecutus fuit (qua de re non exigua inter eos rixa nonnunquam exardeſcit) tunc ſe etiam in foſſam demittunt, ſe ipſos ejus manibus immolant & ita cum Rege moriuntur.

II. Cum jam illi animam exhalaverint omnes, fovea rurſus terra oppletur & obruitur, cui operi intentis foſſoribus,

 magna

magna hominum multitudo ubique per plateas & domos obtruncatur. Quæ cædes repetitur, cum novus Rex memoriam prioris celebrare velit, ſed tunc in reos & mortis damnatos ſævitur, qui quotannis ad hoc feſtum ſervari, numero ferè quingenti crudeliſſimè immolantur, ſingulis tamen diebus non ultra viginti quinque occiſis. Sed cum tot reorum numeruſque facinoroſorum deficiat, quidam alta nocte aut obſcuris veſperis per plateas ambulantes unumquemque obvium arripiunt, & prædictæ lanienæ devovent. In regno *Lovango* inferioris Æthiopiæ cum Rege defuncto in ſubterranea ſpelunca omnis ejus ſupellex, multique ſervi necati & immolati collocantur. Hos ſervos in ora quæ vocatur aurea vulgo in excavatis arboribus vel *vivos* vel *occiſos* cum Regis cadavere concludunt.

III. In *Guinea* qui ſervi huic ſacrificio, cum eorum Rex deceſſerit, ſunt deſtinati, multos dies & noctes funeri aſſidere debent, & interim tam pretioſis ornamentis, quàm tobaco, oryza, & id genus aliis fructibus & frugibus, & tandem gallina cocta donantur, quam, ſi lubet, comedere poſſunt; cum jam verò cadaver Regis ſepeliendum effertur, fruges acceptas in ignem conjiciunt. Sed donatis pretioſis veſtibus & monilibus, atque armillis faſtuoſe compti & exornati *funus* ad tumulum proſequuntur, ubi ſtatim ſtrangulantur. Antiquis etiam temporibus in regno KONGO duodecim virgines pretioſiſſimis ornamentis excultæ VIVÆ in Sepulchrum Regis deſilire, & unà cum ejus funere contumulari conſueverunt. Quos ritus diligenter deſcripſit *Dapperus* in deſcriptione Regionum iſtarum.

IV. Eo modo antiqui *Scythæ* etiam ſuos hominum defoſſionibus poſt mortem honorarunt. *Herodot. lib.* III. *pag.* 241. Quem (Regem defunctum) poſtquam ſuper torum in loculo (Scythæ) poſuerint, haſtis hinc atque hinc defixis, deſuper ligna diſponunt, deinde pallio contegunt. In reliqua loculi ſpatioſitate aliquam ejus pallacam ſtrangulatam ſepeliunt, & eum, qui vinum miſcebat, & cocum & equiſonem & miniſtrum, & eum, qui erat à nunciis, nec non equos & aliarum rerum omnium primitias, quin etiam phialas aureas. Sed etiam illi captivis ad hanc immolationem uſi fuerunt, cum aliquis

liquis ex popularibus ſuis mortuus eſſet, & terræ mandaretur. Quo de ritu hoc modo *Nicetas Choniata in Annal.* de *Balduini* Imperio ſcribit, cujus verba Græca Latine expreſſa recenſemus: Scythæ qui Orientem vaſtabant, aliquot Romanos VIVOS (neque enim quiſquam erat, qui eos vel redimeret vel conſervaret) cum popularibus ſuis vel naturali morte defunctis, vel bello cæſis terra obruerunt, ſepultis unà equis velocibus, quibus inſederant, corneis arcubus & ancipitibus gladiis.

V. Eodem etiam modo cum Rex regni KAROUS in *Guinea* in prælio occubuiſſet, cum ſex hoſtium captivis humatus eſt, teſte eodem *Dappero* in deſcriptione *Africæ pag.* 423. Quæ omnia facta ſunt tam honoris cauſa, quàm ut his victimis humanis ſupra memoratorum Regum & Principum manes placarentur & quieſcerent, & non ſolùm captivi per defoſſionem mortuorum umbris morte ſua ſatisfecerunt, ſed etiam alium in finem, nempe ut ira divina expiaretur, *Romæ* Græcus & Græca, Gallus & Galla in foro boario VIVI defoſſi ſunt, victimarum inſtar, ſicut teſtantur *Plutarchus in Marcello pag.* 299. *Livius lib.* XXII. *pag.* 474. *M. Felix in Octav.* Virgines etiam Veſtales apud Romanos, cum corruptæ & vitiatæ deprehenderentur, & ita ſeſe, æternum ignem, Deam Veſtam, ſacrum ejus penetrale, ipſam urbem Romam, totum Romanum imperium, imò terram inceſtaſſe crederentur, VIVÆ pro victimis terra obruebantur, ut hac defoſſione ſcelus hoc expiaretur, & divinæ viæ reatus hoc flagitio contractus ſolveretur; nam ejuſmodi libidinoſa corpora purgari credebant, ut exiſtimant *Jacob. Durantius Caſelius lib.* 11. *Variar. Lection. cap.* 2. *Clemens Alexandrin. Pædagog.* III. Has virgines ita temeratas & corruptas IN TERRA DEFODI conſueviſſe teſtatur *C. Plinius libr.* IV. *epiſt.* 13. *Andr. Tiraquell. in Alexandr. ab Alexandro lib.* V. *c.* 12. *Genial. Dier. Euſeb. Chron. Olymp.* LXXIII. *Guiliel. Canter. novar. Lection. lib.* VII. *cap.* 6. *ex Scholiaſt. Sophoclis, Ovid. lib.* VI. *Faſtor. Sil. Ital. lib.* XIII. *Juvenal. Satyr.* IV. *v.* 10. *Propert. lib.* IV. *eleg.* 4. *pag.* 793.

VI. Adjungemus hîc, quod ab aliis obſervatum non reperimus, *totum* ſcil. *puniendi modum* ex *Halicarnaſſeo* & *Plutarcho* erutum. Ita autem *Dionyſius Halicarnaſſ. lib.* 11. *cap.* 86. ſcribit:

 Dela-

Digitized by Google

Delatæque (virgines Veſtales damnatæ) ad Collatinam portam intra muros in ſubterranea cella cum SEPULCHRALIBUS ORNAMENTIS inhumantur, nec monumento dignatæ, nec parentatione, aliiſve ſolennibus defunctorum honoribus. Plutarchi verba per Hermann. Cruſerium & Guilielm. Xilandrum tranſlata hic adponemus, cum Græcus textus nimis prolixus ſit. Ita autem *Plutarchus* loquitur in *Numa pag.* 67. Stupri verò comperta, juxta portam, quæ dicitur Collina, VIVA defoditur. Tumulus ibi intra muros terreus eſt in longum porrectus (agger Latino ſermone vocatus) in eo ædicula ſubterranea exſtruitur modica, gradus habet, quibus deſcenditur ſuperne. In ea lectus ponitur ſtratus & lucerna accenſa, eorum quoque quæ ad victum ſunt neceſſaria pauca, ut panis, aqua in ampulla, lac, oleum, quaſi corpus abominentur maximis conſecratum cæremoniis fame conficere: damnatam lecticæ indunt, atque undique obnubunt eam, vinciuntque loris, ut ne vocem quidem mittere iſta, quæ valeat exaudiri, queat. Ita eam per forum devehunt. Decedunt autem via omnes taciti, proſequunturque ſine voce atque ingenti cum mœſtitia. Neque eſt ſpectaculum illic ullum magis horrendum, nec triſtior facies civitatis ulla alia eſt die. Ubi ad locum illum eſt lectica delata, apparitores ei vincula demunt, Pontifex Maximus ante ſupplicium preces quaſdam arcanas tenſis ad cœlum manibus peragit. Inde ducit obvolutam, atque in ſcalis qua deſcenſus eſt, in domunculam conſtituit, tum avertit ſe cum aliis Sacerdotibus. Poſtquam illa deſcendit, retrahuntur ſcalæ, & ædicula multa injecta deſuper humo contegitur, donec complanatum ſolum aggeris eſt. Hactenus *Plutarchus*.

VII. De *Dumatis* refert *Porphyr. lib.* 11. aliquid parum diſſimile. *Dumetis* quoque in Arabia ſingulis annis puerum ſacrificabant, quo ſub ara ſepulto utebantur ſimulachri loco. Hodiè etiam *Japoniæ* incolæ ſe VIVOS terræ defodi & obrui curant, & ita Dæmonio ſuo *Xaca* immolantur. Geugues ſecretis ſtimulis incitati Diabolum vocantem illos ſequuntur, qui in profundiſſima antra & ſpeluncas à Dæmonibus præcipitati occumbunt, & quaſi Diabolo immolantur, ſicut recenſet *Arnold. Montan. in deſcript. Legat. Holland. ad Japan. Imp. pag.* 122.

Et

Et *Jeſuita Ludovic. Frojus in Epiſtol. Japan. ex Miaco anno* 1565. ſcripta. Sic quoque *Canidia* venefica ſcelerata apud *Horat. Epod.* v. puerum prætextatum furtim raptum necare intendit, ut ex ejus cadavere ſua maleficia adimpleret, ſicut ſcribit *Bond ad epod.* v. *pag.* 110. Et hæc de defoſſione vivorum & ſepultura illorum dicta ſunto. Plura quidem de Sepultura Gentium dicenda, ſcil. Arabum, qui Reges defodiunt in ſterquilinio, de quibus *Strabo lib.* xvi. *Geogr. p.* 618. §. 14. Scythis apud *Herodot.* iv. *c.* 127. Thracibus, vid. *Mela* 2. *Geogr.* 2. Germanis, vid. *Quenſted de ſepult. vet. c.* 16. *p.* 355. Hiſpanis Gallis & Danis, vid. *Quenſt. cap.* xiv. *pag.* 331. Sed de his fuſe egit *Gyraldus* de vario ſepeliendi ritu; quare hîc ſubſiſtimus, & Lectorem ad citatos Scriptores remittimus.

CAPUT X.

De Sepulcris in Aſia.

I. Hactenus perluſtravimus varios Gentilium ſepeliendi ritus, de quibus plura adhuc proferenda eſſent, nî hoc feciſſet ſæpe citatus *Gyraldus*, ad quem B. L. remittimus. Nos his miſſis ad *Sepulchra* ipſa progredimur, & ea quæ in *Aſia* fuerunt, percontamur, inter quæ *Aſſyriorum* Regum prima, de quibus *Arrian. lib.* vii. aſſerit, quod in *palude* non procul à *Babylone*, multa Aſſyriorum Regum SEPULCHRA exſtructa fuerint. Videatur *Matth. Theatr. hiſtor.* iii. *pag.* 35. confer. *Gyrald. de vario ſepeliendi ritu cap.* xviii. An autem ſtatim ab initio *Sepulcra Regum Aſſyriorum* in palude illa exſtructa fuerint? meritò dubitatur. Non ante Cyri obſidionem nil quicquam de hac re legitur, qui teſte *Herodoto lib.* 1. *c.* 190. Euphrate obſtructo paludem quaſi effecit. Bene ergo Anglus nobil. *Joh. Marſham. in Can. Chron. Secul.* xviii. *pag. m.* 628. 629. *ex Arriano* refert: *Alexander* per Pallacopam vectus, per lacus navigavit uſque in Arabum regionem, rurſumque per paludes navigans & Babylonem habens à ſiniſtra, dum ipſe eſſet triremis ſuæ gubernator, ventus obortus eſt, qui pileum & diadema ei alligatum abripuit: Diadema adhæſit arundini

ex iis, quæ Sepulcris veterum Regum adnatæ erant. Τῶν βασιλέων τῶν Ἀσσυρίων τοὺς τάφους ἐν ταῖς λίμναις τε εἶναι τοὺς πολλοὺς καὶ ἐν τοῖς ἕλεσι δεδομημένους, *Multa Aſſyriorum Regum Sepulcra in iis* paludibus *exſtructa* eſſe, temerè & fortuito contigit, per infauſtum illud diluvium quod induxit Cyrus: cui nullum unquam repertum eſt remedium.

II. Sepulcrum *Beli* deſcribit *Strabo Geograph. lib.* 16. *in princ.* his ferè verbis: Flumen, inquit, mediam urbem interluit, ejus latitudo ſtadium occupat, horti ſuper flumine (Euphrate) ſunt, ubi etiam Beli Sepultura eſt nunc eruta, quam Xerxes eruit, ut fertur. Ea Pyramis quædam erat quadrata, ex latere coctili ſtructa ſtadii altitudine, cujus quoque latus ſtadium obtinebat, &c. Hæc *Strabo.* Hujus etiam meminit *Herodot. lib.* 1. *c.* 181. 182. 183. Jovis *Beli* templum in altera urbis parte ſitum æneis portis figura quadrata, duorum undecunque ſtadiorum amplitudine; cujus in medio turris ſolida exſtructa longa & lata ſtadium, cui alia turris rurſus impoſita eſt: & huic ſubinde alia, ad octavam uſque: in ultima hac fuit fanum ingens, in quo lectus ſplendidè ſtratus & menſa aurea; ſtatua autem nulla. In inferiore autem fano magnum fuit Jovis ſimulacrum ſedens ex auro & magna menſa aurea, cujus ſcamnum & ſella ex auro ſunt. Confirmat hoc etiam *Arrian. lib.* VII. *de expedit. Alexandr. M. edit. Amſtel.* 1668. *curante Nicolao Blancardo Medic. celeb. pag. m.* 480. *&* *lib.* III. confer. *Ælian. Var. hiſtor. lib.* XIII. *cap.* III. *pag. m.* 659. *edit. Argentorat.* qui hæc recenſet: *Xerxes Darii filius effoſſo vetuſti Beli monumento vitream urnam reperit, ubi jacebat in oleo cadaver, non tamen plena fuit urna, vacuumque è ſummis labris ferè palmæ ſpatium habuit. Adjacebat urnæ columna exigua, in qua ſcriptum continebatur, eum qui Sepulchrum aperuiſſet, neque repleviſſet urnam, peſſime habiturum. Quo lecto, Xerxes expavit, & oleum celerrimè juſſit infundi, non tamen impletum eſt, &c.* Ex his & aliis teſtimoniis conſtat, quod Beli monumentum ſuperbiſſimum fuerit, quod ex deſcriptione Herodoti patet: conf. *Freinſheim. in Curt.* V. 1. 24. *ad vocem regia.*

III. *Semiramidis* Sepulcrum habes apud *Plutarchum in Apophthegm.* & *Stobæum ſerm.* 10. Deſcribit quoque hoc *Herodot. lib.* 1. *Clio, fol. m.* 77. his verbis: Supra portas urbis celeberrimas,

Pag. 70.

Digitized by Google

Digitized by Google

mas, loco edito atque conſpicuo ſepulcrum ſibi exſtruxit, atque his literis inſcripſit: SI CUI REGUM BABYLONIS POST ME FUTURORUM FUERIT PECUNIÆ PENURIA, APERTO SEPULCHRO SUMITO, QUANTUMCUNQUE LIBUERIT PECUNIÆ, NE TAMEN, NISI INDIGUERIT, ALIOQUI APERITO. NON ENIM IN REM EJUS FUERIT. Hoc Sepulcrum tamdiu fuit immotum, dum regnum pervenit ad *Darium*. Is indignum eſſe ratus ſe neque uti quippiam his portis (ideò autem non utebatur, quod ſupra caput ipſius tranſeuntis mortuus ſitus eſſet) neque ſumere pecunias repoſitas, & eas quidem ipſum provocantes, reſeravit monumentum, in quo non quidem pecunias invenit, ſed literas ita dicentes: NISI PECUNIÆ ESSES INEXPLEBILIS ET TURPIS LUCRI CUPIDUS, DEFUNCTORUM SEPULCRA NON APERUISSES.

IV. *Sardanapali* Sepulcrum habes deſcriptum apud *Camerarium Hor. Subciſ. cent.* 1. *c.* 97. *pag.* 450. *ſeq.* quod ad *Anchialen* fuiſſe prodit *Ariſtobulus* apud *Strabonem lib.* XIV. & lapideam imaginem hominis conſerentis dextræ manus digitos acſi crepitum digitis editurus eſſet, hoc modo: ✱ Literis Aſſyriis, ut ibidem tradit *Strabo* hæc Monumento Sardanapali inſcripta ſunt: Σαρδανάπαλος ὁ Ἀνακυνδαράξεω παῖς Ἀγχιάλην καὶ Τάρσον ἔδειμε ἐν ἡμέρῃ μιῇ. Σὺ δ' ὦ ξένε ἔσθιε, πῖνε, παῖζε. ὡς τ' ἄλλα τούτου οὐκ ἄξια τοῦ ἀποκροτήματος. i. e. *Sardanapalus Anacyndraxæ F. Anchialen & Tarſum unâ die ædificavit. Tu autem hoſpes, ede, bibe, lude: cætera enim ne hujus ſunt digna.* Crepitationem intelligit digitorum. Poſtrema Inſcriptionis verba apud *Suidam* explicantur hoc modo: ὡς τάγε ἄλλα τὰ ἀνθρώπινα οὐκ ὄντα τούτου ἄξια, τουτέστι, τοῦ τῶν δακτύλων ἀποκροτήματος: Nam cætera humana ne hujus quidem (digitorum videlicet crepitationis) ſunt digna. Inſiſtebat enim, ut ibi notat Suidas, monumento ſimulacrum, manibus ſupra caput tenſis velut concrepitantibus digitis. Ita intelligi debet hic geſtus tendentis manus ſupra caput, non ut fieret manuum comploſio, ſed ut tribus digitis erectis crepitatio ederetur, medio in pollicem incumbente & feriente indicem exſtantem, ad ſignificandum contemtum, ut monet *Andreas Schottus.* Eandem Inſcriptionem

nem paulo aliter *Arrianus* recenſet verbis his, quæ leguntur *lib.* 2. *de Expedit. Alexand. pag. m.* 91. *edit. Amſtel.* ΣΑΡΔΑΝΑΠΑΔΟΣ Ο ΑΝΑΚΥΝΔΑΡΑΞΟΥ ΠΑΙΣ, ΑΓΧΙΑΛΟΝ ΚΑΙ ΤΑΡΣΟΝ ΕΝ ΗΜΕΡΑ ΜΙΑ ΕΔΕΙΜΑΤΟ. ΣΥ ΔΕ Ω ΞΕΝΕ ΕΣΘΙΕ, ΚΑΙ ΠΙΝΕ, ΚΑΙ ΠΑΙΖΕ, ΩΣ Τ' ΑΛΛΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΟΥΚ ΟΝΤΑ ΤΟΥΤΟΥ ΑΞΙΑ. i. e. *Sardanapalus Anacyndaraxæ F. Anchialon & Tarſon uno die condidit. Tu verò Hoſpes ede, bibe, lude, quum cetera res humanæ tanti non ſint.*

V. Hoc Epicedium *Sardanapalus* ipſe ſibi compoſuit, ut ait *Diodorus*, & ſucceſſoribus SEPULCHRO ſuo poſt mortem inſcribendum mandavit: quod è lingua Barbarica Græcus aliquis tranſtulit. *Athen. lib.* XII. hanc Epigraphen ex *Clitarcho* refert. *Chœrilus* Poëta (ut ex *Strabone* colligas) Sardanapali Epitaphium verſibus expreſſit. Apud eundem Geographum hi verſus hodiè leguntur, quos ex Chryſippo protulit:

Εὖ εἰδὼς ὅτι θνητὸς ἔφυς, σὸν θυμὸν ἄεξε
Τερπόμενος θαλίησι· θανόντι τοι ὔτις ὄνησις.
Καὶ γὰρ ἐγὼ σποδός εἰμι, Νίνου μεγάλης βασιλεύσας
Ταῦτ' ἔχω, ὅσσ' ἔφαγον καὶ ἐφύβρισα, καὶ μετ' ἐρώτων
Τερπν' ἔπαθον· τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια κεῖνα λέλειπται.

Id eſt:

Cum te mortalem nôris, præſentibus exple
Deliciis animum: poſt mortem nulla voluptas:
Namque & ego, cinis ecce, Nini rex maximus olim
Hæc habeo, quæ edi, quæque exſaturata libido
Hauſit: at illa jacent multa, & præclara relicta.

Illa Epitaphii verba, ταῦτ' ἔχω, ὅσσ' ἔφαγον, Philoſophi tum *Stoici*, tum οἱ ἐκ περιπάτου, deriſerunt. *Cicero lib.* 2. *de Finib.* Corporis autem voluptas, inquit, ſi etiam præterita delectat, non intelligo cur *Ariſtoteles Sardanapali* Epigramma tantopere derideat, in quo ille Rex Aſſyriæ glorietur, ſe omneis ſecum libidinum voluptates abſtuliſſe. Idem, *Tuſcul. Quæſt. lib.* 5. Sardanapali opulentiſſimi Aſſyriæ Regis error agnoſcitur, qui incidi juſſit in buſto, Hæc habeo, quæ edi, &c. Quid aliud, inquit, Ariſtoteles, in bovis, non in Regis SEPULCHRO inſcriberes? hæc habere ſe mortuum dicit, quæ ne vivus quidem diutius habebat, quàm fruebatur.

VI. Pro

VI. Pro *Cyri* Sepulcro commendat ***Barnab. Briſſon. de regno Perſico Freinſhemius in Curt.*** 10. 1. 30. Quo mortis genere diem ſuum obierit Cyrus non convenit inter Auctores, ut prolixe monent ***Matth. Theatr. hiſtor.*** & ***Cluver. Epitom. hiſt. in Cyro.*** Cui parti nos addicamus, non ſatis videmus. ***Xenophontis*** in iſta re auctoritatem elevavit pridem ***Joh. Bebm Chronol. Manud. dec.*** 2. ***obſ.*** 1. ***f.*** 236. ***ſeq.*** Ac *Sepulcri* quanquam manifeſtiſſima veſtigia non præbent tutum argumentum pro morte, ex cauſis naturalibus, contracta. Quia potuit cadaver è Scythia vel furto relatum, vel pecunia redemtum eſſe. Poteſt funus imaginarium factum fuiſſe, ad velandam tantæ cladis turpitudinem, ***cl. Frideric. Muller. Profeſſ. quondam Giſſenſ.*** aſſerit, cui opinioni non adſtipulamur, quippe ex teſtimoniis claris Scriptorum, Cyrum in Sepulcro conditum fuiſſe. Nam *Alexander Magnus* in *Paſargadas* veniens *Cyri Sepulchrum* in hortis vidit: in quod *Ariſtobulus* juſſu Regis introiit, ſeque vidiſſe ait κλίνην χρυσῆν, καὶ τράπεζαν σὺν ἐκπώμασι, καὶ πύελον χρυσῆν, καὶ ἐσθῆτα πολλὴν, κόσμον τε λιθοκόλλητον, i. e. ***lectum aureum & menſam cum poculis aureumque alveum, veſtem plurimam ac mundum gemmis ornatum.*** Teſtatur hoc ***Arrian. lib.*** VI. ***de expedit. Alexandr. pag. m.*** 435. ***ſeq. edit. Amſtel.*** 1668. curante *Nicolao Blancardo*: cujus locum ex interpretatione ***Bonavent. Vulcan. Brug.*** recenſebimus: ***Eſſe enim***, inquit, ***Arrianus, apud Paſargadas in hortis regiis Cyri Sepulcrum, & circum id***, lucum omnis generis arboribus conſitum, aquiſque irriguum atque alto gramine hortum ipſum refertum eſſe: Sepulcrum ipſum ab ima parte ſaxo quadrato ſtructum, quadrangularem formam præ ſe ferre. In editiore parte ædiculam eſſe lapideo fornice contectam portulamque habere, quæ in eam ducat, ita anguſtam ut ægerrimè unus aliquis, neque is magnæ ſtaturæ, ingredi poſſit. In ædicula ſolium aureum eſſe poſitum, in quo Cyri corpus conditum ſervatur: ubi obſervandum, quod Græci πύελον χρυσῆν præferant, quæ ***Curtio*** præeunte mutavimus, ***ſolium aureum.*** Principio decimi: ***coronâ aureâ impoſita amiculo, cui adſueverat ipſe, ſolium, in quo corpus jacebat, velavit.*** Idem de loculo Alexandri cap. x. ***Ægyptii Chaldæique purgavêre corpus, repletumque eſt odoribus aureum ſolium, & capiti adjecta fortuna ejus inſignia.*** Eodem

ſen-

Digitized by Google

ſenſu *Plinius lib.* XXXV. *cap.* XII. *Quin & defunctos ſeſe multi fictilibus ſoliis condi maluère.* Et *Florus* de Cleopatra lib. IV. cap. XI. *In differto odoribus ſolio, juxta ſuum ſe collocavit Antonium.* Solium arcula erat, aut loculus, ubi defunctorum corpora condebantur. *Arrianus* paulo poſt, ἐν μέσῳ δὲ τῆς κλίνης ἡ πύελος ἔκειτο, ἣ τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἔχουσα. Unde *Heſychius* τὴν πύελον exponit λάρνακα. Suidas verò θήκην interpretatur. E quibus efficitur, falli interpretem, qui hic & ſeptenis ſequentibus locis τὴν πύελον *urnam* reddit, quaſi is genti mos fuerit, ut cineres reliquiæque corporum crematorum in urnis reponerentur. At ea conſuetudo *Romanorum*, non *Perſarum* fuit, aut *Græcorum*, qui ſuorum cadavera non comburebant. Unde in funere *Poppææ* velut inſolens notat *Tacitus Annal. lib.* XVI. Corpus non igni abolitum ut *Romanus* mos, ſed Regum externorum conſuetudine, differtum odoribus conditur, tumuloque *Juliorum* infertur. De *Perſis* autem & *Ægyptiis Herodot. lib.* III. refert, quod non cremarint, ſed melle circumlitos mortuos condierint. Solium igitur *Cyri* ita exſtructum, ut quadraret & magnitudini corporis reſponderet, quod de loculo *Alexandri Diodor. Sicul.* tradit *lib.* XVIII. neque *urna* aptari poteſt.

VII. In deſcriptione Sepulcri Cyri pergit *Arrianus*: lecticam ſolio adſtare, cujus pedes ex ſolido auro fabrefacti ſint, hanc tapetis Babyloniis ſtratam, ſtragulis purpureis ſubſtratis: lecticæ candyn regiam aliaſque veſtes Babylonii operis impoſitas eſſe. Quæritur autem num addendum ſit *purpurâ inſertis.* Non enim dicit τάπητα Βαβυλώνια, ſed ἐπιβλημάτων Βαβυλωνίων. At ἐπίβλημα notat inſertam in fine veſtis purpuram. *Heſychius* λῶμα interpretatur. Quare tapetia illa Babylonica fuère inſertitia ſive ἐνερραμμένα. Nam ut quædam intexi & immitti & inſui veſtibus dicebantur, ita & inſeri decantatiſſimum eſt. *Plutarchus Caton. Major.* habet ἐπίβλημα τῶν ποικίλων Βαβυλώνιον quod fuit ſtragula Babylonico opere acu picta. Quid per χαυνάκας *Arrianus* intelligat? docte oſtendit *Blancard* in annot. ad h. l. ex *Heſychio.* Notanter addit *Arrianus Candyn*, quæ vox Perſica eſt, quam retinuit interpres, & per *tunicam* reddere licebit. Imperitè autem à quibuſdam vertitur per *cidarim*, nam ea capitis tegumentum fuit. Nos *Curtii* verbo *amiculum*

culum reddimus, haut neſcii veſtem ſuperiorem plerumque ſignificare. Pari ratione ut apud Græcos tunica ἐπενδότης dicebatur, quæ pallio ſuberat, & ſupra interulam ſumebatur; ita & Perſæ CANDYN ex humeris ſuſpendebant, ut medio eſſet loco inter ſubuculam & pallam, quæ ſuprà omnia veſtimenta injiciebatur.

VIII. Hæc & alia reperta ſunt, quæ ad alium locum differimus, modò hîc addentes, quod in medio lecticæ ſolium corpus Cyri continens fuerit. Eſſe præterea intra ambitum in ipſo ad Sepulchrum aſcenſu exiguam quandam ædiculam, Magis exſtructam, qui quidem Sepulchrum cuſtodiebant, jam inde à Cambyſe Cyri filio cuſtodiæ munere à patribus in filios tranſmiſſo. Atque his quidem ovis in ſingulos dies à rege dabatur vinique & farinæ certus modus: ſingulis etiam menſibus equus unus, quem Cyro ſacrificarent. Titulus Sepulcri Perſicis literis inſcriptus hoc ſignificabat: Ω ΑΝΘΡΩΠΕ, ΕΓΩ ΚΥΡΟΣ ΕΙΜΙ Ο ΚΑΜΒΥΣΟΥ, Ο ΤΗΝ ΑΡΧΗΝ ΠΕΡΣΑΙΣ ΚΑΤΑΣΤΗΣΑΜΕΝΟΣ, ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣΑΣ, ΜΗ ΟΥΝ ΦΘΟΝΕΙ ΜΟΙ ΤΟΥ ΜΝΗΜΑΤΟΣ, h. e. O MORTALIS, CYRUS EGO SUM CAMBYSIS F. QUI PERSIS REGNUM CONSTITUI, ASIÆQUE IMPERAVI, ITAQUE NE MEO MONUMENTO INVIDEAS. Confer. huc annotat. *Nicolai Blancardi pag. m.* 438, qui ex *Plutarcho* quoque aliam ἐπιγραφὴν recitavit in vita *Alexandri*, quam *Ariſtobulus* quoque retulit his verbis: Ω ΑΝΘΡΩΠΕ ΟΣΤΙΣ ΕΙ ΚΑΙ ΠΟΘΕΝ ΗΚΕΙΣ (ΟΤΙ ΜΕΝ ΓΑΡ ΗΞΕΙΣ ΟΙΔΑ) ΕΓΩ ΚΥΡΟΣ ΕΙΜΙ Ο ΠΕΡΣΑΙΣ ΚΤΗΣΑΜΕΝΟΣ ΤΗΝ ΑΡΧΗΝ, ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ, ΜΗ ΟΥΝ ΦΘΟΝΗΣΗΣ ΜΟΙ ΤΟΥ ΜΝΗΜΑΤΟΣ, h. e. O HOMO, QUISQUIS ES, ET UNDECUMQUE VENISTI (NAM VENTURUM NOVI) EGO CYRUS SUM, QUI PERSIS IMPERIUM ACQUISIVI, ET REX ASIÆ FUI, NE IGITUR MIHI MONUMENTUM INVIDEAS. *Oneſicritus* tradidit, *turrim* fuiſſe δεκάστεγον, in ſupremo autem tabulato jacuiſſe *Cyrum* cum hac Græca Inſcriptione Perſicis literis exarata:

Ἐνθάδ' ἐγὼ κεῖμαι Κῦρος βασιλεὺς βασιλέων.

Id eſt:

Cyrus ego Rex olim regum conditus hic ſum.

De *Darii* Sepulcro pauca habet *Strabo lib.* xv. *Geograph.*

IX. Celebratur in Aſia quoque *Halyattis* patris *Crœſi* Sepulchrum ſplendidum & ſuperbum à *Crœſo* parenti exſtructum: vid. Angl. *Johann. Marſham. Can. Chron. pag. m.* 604. *edit. Lipſ.* 1676. quod ab *Herodoto libr.* 1. *Clio, cap.* XCIII. eleganter deſcriptum reperimus. Verba *Herodoti* ab *Henrico Stephano* recognita *fol. m.* 4c. *edit.* 1618. ita ſonant: Ibi eſt *Alyattis* Crœſi parentis Sepulchrum, cujus baſis è grandioribus eſt lapidibus: reliqua Sepulchri pars, aggeſtio eſt terræ. Quod Sepulchrum conſtruxiſſe feruntur homines emptitii atque operarii, & una cum his adjuvantes ancillæ. Ceterum ad noſtram uſque ætatem in ſummo tumulo quinque termini ſtabant, quibus literæ inſculptæ indicant, quæ ſinguli elaborarint: apparebatque ex menſura, ancillarum opus eſſe maximum. Sepulchri hujus ambitus ſtadiorum eſt ſex & duorum jugerum, latitudo jugerum tredecim: conf. *Nicol. Lloyd. Dictionar. Geograph. pag. m.* 83. *edit. Genev.* Ex his ſatis elucet, quàm magnificum fuerit Sepulcrum. Nec minus celebre eſt Hephæſtionis Ecbatanis Sepulcrum, de quo *Juſtin.* 12. 12. 11. *Freinſhem. in Curt.* 10. 4. 13.

X. *Mauſoli* Sepulcrum in *Caria* ab *Artemiſia* exſtructum magnis extollitur laudibus, ita ut inter ſeptem miracula mundi relatum. Defuncto enim marito *Mauſolo*, uxor *Artemiſia* molita eſt ingenti impetu operis conſervandæ mariti memoriæ cauſa Sepulchrum illud memoratiſſimum dignatumque numerari inter VII. miracula vel ſpectacula omnium terrarum. Videantur Scriptores graviſſimi de hoc Sepulchro diſſerentes, & omnes uno quaſi ore profitebuntur, illud ſtupenda elegantia formatum fuiſſe. Audiamus *Balthaſ. Bonifac. Rhodigin. in hiſtor. Ludicra lib.* III. *cap.* XXXVII. *pag. m.* 88. *edit. Bruxell.* 1656. loquentem: *Ceterum ad Artemiſiam revertor, quæ cariſſimo conjugi Sepulchrum mirandum excitavit, de quo quæcunque opere & ſumptu magnificentiſſima cenſerentur, Mauſolea dicta ſunt. Erat autem Mauſoleum Artemiſium quadrata moles è marmore fulgidiſſimo, in circuitu pedes quadringentos & undecim habens, quæ quinque & viginti cubitis attollebatur in altitudinem, & columnis triginta ſex circumcingebatur, undique ſtatuis nobiliſſimis*

ſimis referta, in cujus apice erat quadriga marmorea Regem vehens. Confer. huc *annot. Henric. Salmuth. ad Guidonis Pancirolli rerum memorabilium librum Tit.* XXXII. *pag. m.* 109. *edit. Francof.* 1660. Adſtipulatur his *Nicol. Lloydius in Dictionar. Geograph. pag. m.* 626. *edit. Genev. Eduard Simſon in Chronic. Cathol. part.* IV. *fol. m.* 112. *edit. Oxon. Vitruv.* VII. *archit. pag.* 290. Unde *Martial. epigr.* 1. *in amphitheatr. Cæſar.*

Aëre nec vacuo pendentia Mauſolea
Laudibus immodicis Cares in aſtra ferant:

id eſt, Nec *Cares* ſuum Mauſoleum velut in aëre ſuſpenſum ſupra aërem & ætherem extollant. Propter altitudinem operis pendentia Mauſolea dicuntur; quippe hujus, uti paulo ante diximus, altitudo ſublata erat moles, vel quia concamerata erat, vel quia columnis impendebat, vel ob nobilem illam quadrigam marmoream à Pythi ſummo pyramidis cacumini impoſitam, quæ velut in aëre pendere, & ſuſpenſis alis & equis volare videbatur. Copioſius Mauſoleum depinxit *Plin. lib.* XXXVI. *c.* V. plures paſſim mentionem fecere. *Cicer. Tuſcul.* 3. *Strab. lib.* XIV. *Herodot. lib.* VII. *Gell. lib.* X. 18. *Valer. Maxim. lib.* IV. *c.* 6. *Caſſiodor. Antipat. lib.* 1. *ep. Græc.* & alii. De Arati Sepulcro in Cilicia, vid. *Mela* 1. *Geograph.* 13. *pag.* 38. De incolis *Zeilan*, vid. B. *Geier. de luctu Hebr. cap.* VI. *pag. m.* 101.

CAPUT XI.

De Sepulchris in Africa.

I. Varia etiam celeberrima *Sepulcra* in Africa reperiri extra omnem dubitationis aleam ponimus. In Ægypto apud Memphim SEPULCRA *Cheopis* & *Chephrenis* in Pyramidibus demonſtrantur apud *Herodot. lib.* 2. *fol. m.* 157. *cap.* 124. *&* 127. qui evolvatur, & ſtatim pyramidum ſplendor & magnificentia, ſub quibus Reges ſepulti, patebit. Has proprio nomine Ægyptii appellabant ΝϪϹΤϒλλΔϹ ṄϕϮ Erantque moles maximæ, ſive lapideæ ſtrues ita erectæ, ut è lato in acutum mira altitudine tenderent: dictæ ab ipſa fi-

gura, quæ flammam imitatur igneam, πῦρ enim Græcis ignis eſt; unde & pyramis. Ignem certe pyramidis formam habere, Plato teſtatur: propterea quod cum in imo latus ſit circa materiem & fomentum, quo paſcitur, in acutam flammam, quæ cælum ſpectat, deſinit. Nam per baſin, materia concreta ſignificatur; per reliquum corpus, materia jam ad formam recipiendam parata & quaſi fermentata: per punctum ipſa informis & ſimpliciſſima ſubſtantia, ut eſt apud *Pierium lib.* LX. *Hieroglyph.* Tam altæ verò in Ægypto Pyramides fuiſſe traduntur, ut magna omnium admiratio fuerit, qua ratione in tantam altitudinem ſubvecta ſint cæmenta. Ideoque *Martialis* eas pro miraculis habet: *Barbara Pyramidum ſileat miracula Memphis*, *Epigr.* 1. *Herodot. lib.* II. octo plethrorum, h. e. octogenûm ait pedum. *Diodor. Sicul. lib.* I. paulò amplius ſexcentorum. *Strabo lib.* XVII. ςαδιαίας, ait, ſingulas, h. e. ſingulas pyramides ſingula ſtadia altas. Stadium autem, ut *Columella* & *Plinius* docent, continet pedes ſexcentos viginti quinque. Plinius altitudinem non exprimit. *Mela* ad quatuor jugera in altitudinem erigi affirmat. *Solinus* prodigiosè *Pyramides*, inquit, turres ſunt in Ægypto faſtigiatæ ultra excelſitatem omnem, quæ fieri manu poſſit. Itaque menſuram umbrarum egreſſæ, nullas habent umbras. Epigrammatar. *Græc. lib.* IV. *epigr.* εἰς τὰς ἐν Μέμφει πυραμίδας, ποιητικῶς, ait illas ſidera contingere: conf. *Ammian. Marcell. lib.* 22. *Caſſiodor. form.* 15. *lib.* VII. *Auſon. Edyl.* III.

II. Cur autem Ægyptiorum Reges Pyramides exſtruxerint, variæ dantur rationes. *Joſeph. lib.* 2. *c.* 5. inter ταλαιπωρίας Iſraelitarum in Ægypto, dicit illos in exſtruendis Pyramidibus laboraſſe. Iſraelitæ quidem regnante Nitocre, juxta *Marſhamium*, habitabant in *Goſhen*; in ſervitutem autem non ſunt redacti ante adventum Paſtorum: poſt tempus illud nullæ exſtructæ ſunt Pyramides, niſi ævo longe inferiore in Mœridis inſula, aut Labyrintho. Alii ineptiſſime exiſtimarunt, illas fuiſſe ὡρεῖα βασιλικὰ σιτοδόχα, ἃ κατεσκεύασε Ἰωσὴφ, horrea regia frumentaria extructa à Joſeph Patriarcha; nomenque ἀπὸ τοῦ πυροῦ, non ἀπὸ τοῦ πυρὸς deducunt, uti *Auctor Etymolog. Stephan.* & *Gregor. Nazianzen.* cujus verba adduxit *Balthaſ. Bonifac. Rhodigin. lib.* III. *Hiſtor. Ludicr. cap.* XXXVI. *pag.*

m.

Digitized by Google

m. 88. *edit. Bruxell.* quam opinionem refutatam habes in notis *Henric. Salmut. ad Guid. Panciroll. pag. m.* 104. Alii alias addunt rationes, inter quas & hæc eſt, quâ aſſeritur, Reges Ægyptios primum excogitaſſe id genus ædificii ad ſtultam oſtentationem in pecuniis erogandis: ſive ne pecuniam ſucceſſoribus præter modum relinquendo, inſidiandi ſibi cauſam præberent: ſive ne plebs ocio torperet. *Plin. lib.* XXXVI. *cap.* 12. *Chaſſan. in catalog. glor. Mund. part.* 12. *conſid.* 74. quamquam & alia hujus rei poſſit dari ratio, ut ſcil. ſub tam regio & admirabili ædificio terrâ conditi, immortalitatis famam conſequerentur. Ægyptii enim primi putantur ſcribente *Herodot. lib.* 2. *c.* 123. qui animam hominis immortalem eſſe dixerint & docuerint ejus tranſmigrationem in alia animalia terreſtria, marina, volucria, rurſuſque in corpus humanum intra 3000. annos fieri. Hinc tantum condiendi cadaveris ſtudium, tantæ in ſtruendis repoſitoriis impenſæ. Unde *Diodor. Sicul. lib.* 1. ſcribit de illis: De ſtructura domuum minus ſunt ſolliciti, in Sepulcris verò omnem ſuperant magnificentiam. Sane Regum Sepulcris Pyramides fuiſſe ſuperpoſitas ex illo *Lucani* colligitur,

Quum Ptolomæorum manes ſeriemque pudendam
Pyramides claudant.

Nec verò ob temporis duntaxat perpetuitatem, aut nominis immortalitatem, ut diximus; ſed vel ideò magnifica Regum Sepulcra Ægyptios ſub ingentibus Pyramidibus feciſſe *Pierius lib.* 60. *Hieroglyph.* exiſtimat, ut teſtarentur, corpore ſoluto & corrupto animam ſupereſſe, &c.

III. De Pyramidibus ſumma magnificentia erectis legatur *Athanaſ. Kircher. claſſ.* VIII. *fol. m.* 292. *ſeq.* qui ex *Herodoto*, *Diodoro*, *Strabone*, *Plinio*, *Petro Bellonio*, *Marco Grimano*, *Petro de Valla* plurima teſtimonia retulit, quæ teſtantur de illarum ſplendore, quæ adducere ſupervacaneum exiſtimamus; ſed in id incumbimus, ut probemus Reges Ægyptiorum ſub his reconditos fuiſſe. Hìc teſtem oculatum ex *Radzevilio* adducimus, qui *fol.* 161. *hiſtor. Itin.* expreſſe ſcribit: *Intrinſecus habet artificioſos & peramplos gradus, quibus æque ac extrinſecus ad ipſam uſque ſummitatem adſcenditur; habet & concamerationes, quarum duæ majores, una ſuper alteram erecta, quæ* SEPUL-

CHRA

CHRA *Regum Ægypti continebant: in inferiori extat etiam hodie* SEPULCHRUM *ſatis magnum, in quo corpus aliquod fuit repoſitum.* Confirmat hoc *Tito Livio Burattini*, referente *Kirchero in Oedip. Ægypt. fol. m.* 305. *edit. Roman.* his verbis: *Da queſti Piramidi ſino a quelle di Giza, che ſono circa dieci miglia Italiane poſte verſo Tramontana, era gia la famoſiſſima Citta di Memfi, & hora ancora ſono li* SEPOLCRI *delli antichi Egiptii, volgarmente chiamati le Mumie. Sei di queſti* SEPOLCRI *qui ſopra hò diſegnato, con l'arena all' intorno, che cavano dalla bocca quando vogliano entrare.* Ichnographiam cryptarum & Pyramidum circa Memphim nobis exhibet *Athanaſ. Kircher. fol. m.* 403. *Syntagm.* XIII. ex delineatione *Burratini Regis Poloniæ architecti*, quam citato loco evolvere licet.

IV. In Labyrintho Ægyptiaco SEPULCRA Regum aliquot reperiuntur, uti *Strabo* XVII. *Geograph. pag.* 662. *ſeq. pag.* 697. *ſeq.* teſtatur. Hunc deſcribit *Herodot. lib.* 2. *Euterp. cap.* CXLVIII. *fol. m.* 147. cujus verba ex *Valla* interpretatione hæc ſunt: *Regnantibus in Ægypto duodecim Regibus, placitum eſt eis aliquod relinquere commune omnibus monumentum, ex eoque placito fecerunt Labyrinthum paulo ſupra Mœridis ſtagnum, maxime urbem verſus qua dicitur Crocodilorum, quam ego aſpexi fama majorem.* Ubi in his verbis *Herodoti* obſervandum eſſe putamus, quo architecto uſi fuerint, quippe probabile non eſt, ipſis Regibus directoribus hoc ingens opus confectum. Architectum ergo hujus *Labyrinthi* nobis ſiſtit *Pompon. Mela lib.* 1. 9. qui in hæc erumpit verba: *Pſammetichi opus Labyrinthus domos ter mille, & regias duodecim perpetuo parietis ambitu amplexus, marmore exſtructus ac tectus, unum in ſe deſcenſum habet, intus penè innumerabiles vias,* &c. Porrò eundem Labyrinthum aſſerit paulo ſupra Mœridis ſtagnum fuiſſe, quod *Ptolemæo* palus ingens à *Memphi* 72. *m.* vid. *Nicol. Lloyd. Dictionar. Geograph. pag. m.* 651. *edit. Genev.* Situm optime deſcripſit & exhibuit *Athanaſ. Kircher. in Oedip. Ægypt.* Additur verſus urbem Crocodilorum, quæ in Nomo XV. dicta Crocodipolites. Copticè ΤⲀΒΙΡⲘⲤⲆⲞⲨⲬΙ, quia in hac urbe Crocodilorum cultus viguit. *Arſionem* hanc quoque civitatem dictam ex Strabone oſtendit citatus *Athanaſ. Kircher. fol. m.* 35. *Syntag.*

tag. 1. *Chorograph. Ægypt.* Sed iterum ad *Herodotum* nos conferimus dicentem: Si quis enim ex Græcorum narratione muros & operis ſpeciem ratiocinetur, minus concipiet, quàm pro labore & ſumptu hujus Labyrinthi: tametſi enim Epheſi templum memoratu dignum eſt, & in Samo; tamen pyramides erant narratione majores, quarum ſingulæ multis & magnis operibus Græciæ æquiparandæ ſunt. Sed eas quoque Labyrinthus antecellit. Etenim duodecim ejus aulæ ſunt tecto opertæ, portis oppoſitis altrinſecus: ſex ad Aquilonem contiguæ, totidem ad Auſtrum vergentes, eodem extrinſecus muro concluſæ. Bifaria in eo ſunt domicilia, una ſubterranea, altera ſuperiora illis impoſita; utraque tria millia quingenta: quorum ea, quæ ſuperiora ſunt, ipſi vidimus, & quæ aſpeximus, enarramus; ſubterranea verò auditu percepimus: nam qui Labyrintho præpoſiti Ægyptiorum, nolebant illa ullo pacto monſtrari, quod dicerent illic SEPULCHRA eſſe tum eorum Regum, qui ædificandi Labyrinthi fuerunt Auctores, tum ſacrorum Crocodilorum: ita de inferioribus docti comperimus: ſuperiora ipſi aſpeximus humanis operibus majora, nam anfractus ſeu egreſſus per tecta & regreſſus per aulas, uti erant diverſiſſimi, ita infinita me admiratione afficiebant. Ex aula in conclavia tranſitur, ex conclavibus in cubicula, è cubiculis in ſolaria alia, è conclavibus in aulas alias. Horum omnium lacunar, quemadmodum & parietes, lapideum eſt, ſculptilibus paſſim figuris ornatum: ſingulæ aulæ maxima ex parte digeſtæ albo lapide, columnarum ambitu redimitæ; angulo, quo finitur Labyrinthus, adhæret pyramis quadraginta paſſuum, in qua grandia animalia ſunt inſculpta, ad quam iter ſub terra fit.

V. Hæc eſt deſcriptio ab Herodoto curioſo rerum omnium inſpectore & admiratore obſervata, cujus deſcriptionem ſecuti, libenter hîc totius fabricæ rudem ſaltem quandam & ſuperficialem Ichnographiam exhibuiſſemus, ſi per tempus licuiſſet, ut de præſtantia ingenii talium operum Architecti conjicere poſſet Lector. Audiamus etiam *Athanaſium Kircherum*, qui *fol.* 307. *claſſ.* VIII. §. 3. *Oedip. Ægypt.* ita diſſerit: Situs eſt *Labyrinthus* ad lacum Mœridis verſus Crocodilopolim, teſte *Herodoto* & *Plinio*, quod *Sepulchrum Mœridis* eſſe volunt.

 Divi-

Dividitur id primum in duodecim juxta *Herodotum*, & *ſedecim* juxta *Plinium*, domicilia; tot videlicet aulas, ſeu potius ampla receptacula vaſtiſſimaque ædificia, quot olim Ægyptus univerſa in præfecturas, quas *Nomós* vocant, dividebatur: continebat præterea omnium Ægyptiorum Numinum templa; quibus complures quadragenûm ulnarum pyramides includebantur. Erant autem, teſte *Strabone*, ſingulæ aulæ Nomorum columnis ambitæ, invicem continuæ; viæ vero quæ ad eas tendunt ex adverſo ſunt muri, qui aulas ordine poſitas cingunt. Ante ingreſſam verò portam Cryptæ ſunt multæ ac longæ, quæ inter ſe tanta & tàm mirifica tortuoſitate vias implicatas tenent, ut nemo ingredi aulam ullam poſſit, nec egredi ſine duce, inexplicabili illo viarum errore deceptus. Sunt hîc & cœnacula altiſſima, porticuſque nonagenis gradibus ſinguli exſtructi, columnis ex porphyrite lapide fulciti, quos inter Deorum ſimulacra Regum ſtatuæ, & ſumma monſtroſarum imaginum congeries. Quarundam verò domorum talis eſt, ab ingenioſa Architecti inventione, ſitus & diſpoſitio, ut mox atque fores earum aperiuntur, formidabile tonitru audiri videatur. Hæc & alia recenſet *Kircher. l. c.*

VI. An autem Labyrinthus ab uno Regum exſtructus fuerit, haut probabile videtur, uti benè obſervavit Anglus *nobil. Johann. Marſhamius in Canon. Chron. pag. m.* 426. *edit. Lipſ.* quando ita diſſerit: Neque eſt vero diſſimile, opus illud non unius Regis fuiſſe, non unius ſeculi, ſed hiſce inchoatum temporibus, vix ultimis perfectum fuiſſe. Et *pag.* 415. inquit: *Seſoſtri* ſucceſſit *Lachares*, qui Labyrinthum ſibi Sepulcrum paravit, *Sync. pag.* 59. *Euſebio* Labaris, *Diodoro Mendes* ſive *Marrus* vocatur, qui (aliquanto poſt Seſoſtris tempora) Labyrinthum condidit in Nomo *Arſinoite*, poſtea dicto. Portentoſiſſimum humani ingenii opus durat etiam nunc, ait *Plinius lib.* XXXVI. *c.* XIII. in Ægypto (in Heracleopolite Nomo, qui factus eſt ante annos (ut tradunt) 3600 à Peteſuco, ſive Tithoe. Quanquam *Herodotus* totum opus Regum eſſe dicit, noviſſimaque Pſammetichi. *Plinio* conſentit *Strabo lib.* XVII. de *Labyrintho* agens: qui recenſitis aulis, tandem ita concludit: In fine hujus ædificii, quod plus ſtadio occupat, eſt Sepultura quædam pyramis quadrangula, cujus quodlibet latus

tus

tus quatuor fere jugerum & altitudo par. Sepulti nomen eſt *Simandes*. Dicunt, tot aulas ibi factas eſſe, quot præfecturæ. Eadem fere narrat *Abenephius* de عين شمس Ainſchemes, i. e. *Heliopoli*.

VII. In *Minervæ* templo, quod eſt in urbe *Sai* indicantur non tantum Regum, ſed & alia Sepulcra. Sais autem erat ſexta præfectura Saitica dicta, Copticè ⲠⲒⲦⲀⲂⲒⲢ ⲚⲦⲈⲤϢⲀⲆⲨ in qua *Minervam* cultam docet Strabo: Καὶ ἡ Σεβηννυτικὴ δὲ πόλις, καὶ ἡ ΣΑΙΣ Μητρόπολις τῆς κάτω χώρας, ἐν ᾗ τιμῶσι τὴν Ἀθηνᾶν· ἐν δὲ τῷ ἱερῷ αὐτῆς ἡ θήκη κεῖται τοῦ Ψαμμητίχου. i. e. *Inde Sebennitica urbs, & Sais inferioris Ægypti Metropolis, in hac Minervam colunt, utpote in cujus templo* PSAMMETICHI SEPULTURA *eſt*. Meminit etiam hujus templi Palladis Clemens *Alexandrinus lib.* IV. *Strom.* conf. Angli *Johann. Marshamii Canon. Chron. Secul.* XVII. *pag. m.* 568. In eodem templo Minervæ *Sepulcrum* Regis qui *Apries* dictus eſt, uti prodit *Herodotus libr.* II. *fol. m.* 155. *ſeq. cap.* CLXIX. cujus verba ex verſione *Vallæ* hæc ſunt: Eum iſti ubi ſtrangulavere, paternis in monumentis ſepeliverunt, quæ ſunt in *templo Minervæ*, proximè cœnaculum ad lævam manum intranti. Nam Saitani cunctos qui tribules eorum fuêre Reges intra templum ſepelierunt. Sunt enim, pergit *Herodot. cap.* LXX. SEPULCRA apud *Sain* in templo *Minervæ* poſt totum delubrum prope parietem, atque in fano ſtant ingentes obeli. In hoc ipſo itidem templo conſpicitur SEPULCHRUM *Amaſis*, uti *Herodot. lib.* III. *Thal. cap.* X. XVI. XXXVII. tradit: *Defunctuſque*, inquit, *& ſale* conditus eſt, & in SEPULCHRIS quæ ipſe ædificaverat ſitus intra Templum (Minervæ) conf. *Kirchman. lib.* 3. *de funer. Rom.* 16. *p.* 447.

VIII. In *Alexandria* locum, ubi Regum Sepulturæ ſint; oſtendit pluribuſque deſcribit *Alexandri Sepulcrum Strabo lib.* XVII. *pag.* 636. De hujus Alexandri ſepultura & ſepulcro vid. *Stat.* 3. *Sylvar.* 2. v. 117. *ſeq. Juſtin.* XIII. 4. 6. *Curt.* X. 10. 20. *Freinsheim. in Curt. l. c.* & in *Curt.* X. 1. 32. *Ælian. lib.* XII. *cap.* LXIV. *pag. m.* 642. 643. *edit. Argentor. & annot. Joh. Scheffer. in h. l.* & *lib.* XIII. *c.* 30. *Diodor. Sicul. Bibliothec.* 18. *f.* 592. *Sueton. in Auguſt.* 18. *Caſaubon. in h. l. Xiphilin. in*

 Sever.

Sever. f. 411. 46. *Herodian.* IV. 98. *f.* 549. *Suid. excerpt. in Severo & Caracalla f.* 870. Breviter omnia comprehendit Anglus *Eduard Simſon in Chronic. Catholic. part.* V. *fol. m.* 5. *edit. Oxonienſ.* cujus verba, quia Auctor in paucorum manibus, hic adſcribemus: *Aridaus*, inquit, *qui Alexandri Regis funus accurabat, poſtquam biennium propemodum* conſumſiſſet in magnifico funeris apparatu, tandem ad iter inſtitutum ſe accingit, corpus *Alexandri*, prout ipſe juſſerat, in templum Jovis Ammonis deportaturus, *Ptolomaus Lagi* Filius in honorem Alexandri, cum exercitu ad Syriam uſque obviam proceſſit, & acceptum corpus maximâ curâ proſecutus eſt. Illud autem in præſenti non ad Hammonem tranſvehere, ſed in condita nuper ab ipſo Alexandro urbe Alexandria ſcil. deponere ſecum conſtituerat. Quapropter ibi fecit delubrum auguſtiſſimum, in quo regium cadaver exſequiarum juſtis & ſacrificiis Heroicis, ludiſque magnificentiſſimis veneratus eſt.

IX. Cleopatra monumentum, cujus janua ita præparata erat, ut ſemel clauſa aperiri denuò nunquam potuerit, diſſerit *Strabo lib.* XV. *fol.* 513. *&* 515. confer. *Sueton. in Auguſt.* 17. *Flor.* 4. 11. 11. Sepulcra Regum in ſpeluncis circa *Thebas* advertit *Strabo lib.* XVII. *Geogr. pag.* 677. De *Memnonis* tumulo apud *Thebas* conſignavit nonnulla *Plinius Hiſtor. natural. lib.* X. 26. *pag.* 483. *lib.* XXXVI. 7. *p.* 389. & mira de ſepulchro *Memnonis* comminiſcuntur Auctores, *Plin. l. cit.* refert, Memnonidas aves quotannis advolare Ilium ex Æthiopia, & confligere ad *Memnonis* tumulum; & quidem in *Troade* ſupra *Æſopi* oſtia tumulus eſt, inquit *Strabo lib.* XIII. *pag.* 587. in quo oſtenditur ſepulchrum Memnonis, Tithoni filii. Simonides (vel potius Σήμος ὁ Ἠλεῖος vel ὁ Δήλιος teſtib. *Strabone lib.* XV. *p.* 728. & *Caſaubon. in loc.*) ait Memnonem ſepultum eſſe circa Paltum Syriæ, juxta flumen Badam. *Joſephus lib.* 2. *c.* 9. *bell. Judaic.* id magis ad auſtrum collocat: Duobus, inquit, ſtadiis ab urbe Ptolemaide eſt fluvius perexiguus, qui Beltus vocatur, juxta quem eſt Memnonis Sepulchrum.

X. Facetus in ea re nobis videtur *Strabo lib.* XVII. *Geograph.* qui inquit: *Creditur ſemel in die ſonitum quendam ictu haut magno effici à parte, qua in ſede ac baſi eſt. Atque cum ego ibi cum Ælio Gallo adeſſem & cum reliqua multitudine amicorum ac mili-*

Digitized by Google

militum, qui cum eo erant, circiter horam primam ſonitum audivi, ſeu a baſi, ſeu a coloſſo, ſeu à circumſtantibus de induſtria. Id enim haud quaquam affirmarim, cum propter incertam cauſam, omnia magis ſubeant, ut credam, quam ex lapidibus compoſitis ſic crepitum edi. Hujus ſtatuæ meminerunt *Plinius*, *Tacitus*, *Pauſanias*, *Lucianus*, *Philoſtratus*, *Tzetzes*, *Scaliger in Euſeb. n.* 400. quorum teſtimonia & verba citavit nobil. *Angl. Johannes Marsham. in Canon. Chronic. pag. m.* 425. 426. conf. *Eduard Simſon Chronic. Cathol. part.* 1. *fol. m.* 29. *edit. Oxon.* Ignoravit ita *Strabo*, beneficio Solis, aëris & aquæ excitari crepitum facile poſſe. Hujus Statuæ imaginem magica arte elaboratam pluribus deſcripſit *Athanaſ. Kircher. in Oedip. Ægypt. Tom.* 2. *fol. m.* 315. *edit. Rom.* Interim tamen *fol. ſeq.* oſtendit, quomodo naturali modo ejuſmodi ſtatua confici poſſet.

XI. De *Apis* Sepulchro videatur *Camerar. Hor. ſubciſiv. cent.* 1. *c.* LXXII. *pag.* 331. Porro memorabile eſt *Oſimandis Sepulcrum*, quod inter magnifica Regum Thebanorum SEPULCRA refertur. De hoc audiamus Diodorum, qui ex *Hecatæo Abderita* prodit: Sepulcra quoque, inquit, Regum priſcorum mirabili opere, & quæ minimè æquari à poſteris poſſint, fuiſſe ajunt. Referunt Sacerdotes XLVII. Sepulchra regia, quorum uſque ad Ptolomæum Lagum XVII. tantum ſupererant, in eorum libris ſcripta contineri, eorumque etiam plurima, quo tempore ad ea loca acceſſimus, abſumpta erant, Olympiade 180. Non ſolum verò ab Ægyptiis Sacerdotibus hæc traduntur, ſed Græci complures, & in his Hecatæus, qui Ptolomæi Lagi tempore Thebas profecti, hiſtorias Ægyptias ſcripſerunt, nobiſcum ſentiunt: de prioribus enim Regum SEPULCHRIS, in quibus traditur Jovis pellices conditas fuiſſe, recenſens ſingula, Regis monumentum, qui Simendius eſt, tradit fuiſſe ſtadiorum decem, &c. & quæ alia ſunt, quæ apud *Marshamium l. c. pag. m.* 427. 428. 429. & *Kircher. in Oedip. Ægypt. fol. m.* 309. 310. videnda ſunt. Ex quibus omnibus patet, magnificentiſſima fuiſſe in Africa Sepulcra.

CAPUT XII.

De Sepulchris in Europa.

I. Hactenus ſatis diu in deſcribendis Sepulcris in *Africa* occupati fuimus; nunc ad *Europam* nos convertimus & Sepulcra illius perluſtramus. Antiquiſſimis temporibus domi defunctos ſepeliviſſe Græciam teſtis eſt *Plato in Minoë* parum à fine *fol.* 45. Poſtea verò, cum certis in locis homines mortuos ſepelirent, plerumque eos locos eligebant, qui ad ſepulchra apti erant. Qui nunc hos ſcire deſiderat, ille evolvat *Platonem lib.* XII. *de Legibus* ſic ſtatuentem, cujus verba Latina è Græco tranſlata ita ſonant: Nullum in loco fœcundo & agro ad culturam apto Sepulchrum fiat. Sed is locus corpora defunctorum recipiat, qui ad cætera inutilis, & ad id tantum commodus viventes minimè lædit. Nec enim à vivis, neque à mortuis, terræ matris fœcunditas impedienda eſt. Habuiſſe autem & totas familias ſua certa Sepulcra conſtat ex *Demoſthenis Orat. adverſ. Eubulid.* ubi ait: Ἔθαψε τούτους εἰς τὰ πατρῷα μνήματα: *Sepeliit eos in patriis monumentis*, quæ quotquot è familia ſunt participant. Hinc Sepulcra familiaria Cajo dicuntur, quæ quis ſibi familiæque ſuæ conſtituit. Ubi itaque apud Græcos corpora integra condere cœperunt, HYPOGÆA fuerunt. Omnes itaque mortui in illis HYPOGÆIS in ſua quiſque arca poſiti jacebant: vid. *Tr. noſt. de Luctu Græcor. pag. m.* 155. *edit. Marpurg.*

II. In Græcia de Megarenſibus & Athenienſibus ſcribit *Plutarchus in Solone* his verbis: Terra autem mortuos Megarenſes condunt ad Orientem obverſos; ad occaſum Athenienſes, cui reclamans Hereas Megarenſis ait, Megarenſes quoque cadavera in occaſum verſa collocare. Sic apud *Ælianum libr.* V. *var. hiſtor. cap.* XIV. *pag. m.* 325. legimus, *ut ad occaſum ſpectet, ſepeliat.* Et *lib.* VII. *cap.* XIX. *pag. m.* 389. oſtendit, quomodo *Solon Megarenſes* verbis & ſtratagemate vicerit, nempe, reſeratis antiquis monumentis oſtendit, omnes Athenienſes verſus occaſum patrio more jacere: *Megarenſes* vero teme-

Digitized by Google

temerè & ſine diſcrimine ſepultos eſſe: vid. plur. *Tr. noſtr. de Luctu Graecor. pag. m.* 160. *edit. Marpurgenſ.* De *Lacedaemoniis Plutarch. Lycurg. & Ageſila. Aelian.* VI. 6. *Heraclid.* de *Republ. Lacedam.* De Thracibus *Herod. lib.* v. 8. Hi & alii populi Græcorum magnam Sepulcrorum curam habuerunt, impium eſſe putantes non inſepultum relinquere. Imò adeò receptus apud Græcos mos & veluti neceſſarius fuit, ut cadavera quamvis ignota in viis reperta mandarentur Sepulturæ, uti pluribus oſtendit *Petrus Moll. in not. & animadverſ. ad Longi Paſtoral. De Daphnide & Chloe, edit. Franequer.* 1660. *pag. m.* 32.

III. Hinc tot & tanta celeberrima monumenta vel Sepulchra apud ipſos extant. In via quæ *Corinthum* ducit, *Laidis* oſtenditur SEPULCRUM, cui leæna inſculpta eſt, prioribus pedibus arietem tenens: vid. *Gerhard.* van Stöcken *Amœnitat. hiſtor. ſ. rerum ſelectar. Centur.* 2. *pag. m.* 669. *edit. Norimberg.* 1658. In ſuburbano agro urbis Tritææ Achæorum, SEPULCRUM viſitur candido lapide exſtructum. In ſella ſedet eximia ſpecie puella, adſiſtit puellæ ancilla cum galerico, & adoleſcentulus plane impubes, tunica amictus & ſupra tunicam punicea chlamyde: ſequitur eum ſervulus cum jaculo venaticos canes ducens: vid. cit. *Gerhard* van Stöcken *Amœnitat. pag.* 676. Homero Sepulcrum ſplendidum exſtructum fuiſſe teſtantur Scriptorum teſtimonia. Eſt præterea inſignis locus 1. *Corinth.* xv. 29. qui de Corinthiorum Sepulcris loqui videtur non paucis, nec iis ignobilibus Interpretibus. De hujus loci interpretatione videantur cl. *M. Daniel. Grade diſſert. de baptiſmo ſuper mortuis. Henric. Muller. diſſ. de baptiſmo ſuper mortuis. Tarnov. Exerc. Bibl. pag.* 645. *Gerhard. T.* 4. *de Bapt. Frider. Muller.* diſſ. de *Sepulcris edit. Giſſ.* ad quos Scriptores Lectores remittimus.

IV. De Sepulcris *Romanorum*, videantur *Munſter.* IV. *Coſmograph.* 4. *f.* 394. *ſeqq. Annot. Philandr. in Vitruv.* 2. *arch.* 8. *p.* 73. *ſeq. Stat.* v. *Sylvar.* I. v. 225. *ſeq. Virgil.* VI. *Aeneid. v.* 175. & 212. *ſeq. Kirchman. de funer. Rom.* 2. 22. *pag.* 273. *lib.* III. 15. *p.* 434. *ſeqq. & cap.* XXVII. *pag.* 540. *Henric. Kipping. antiq. Rom. Gyraldum* de vario ritu ſepeliendi variis in locis. Quare his miſſis ad alios Europæ populos progredimur & Sepulchra illorum conſideramus. De Siculis confer. *Cicer.* 5.

Tu-

Tuſcul. 64. *ſeq.* De Scythis *Herodot.* 4. 71. De *Kiovia* lege *Camerar. Hor. ſubciſiv. cent.* 2. 70. *p.* 283. De his itaque populis, ut eo melius de ipſorum moribus conſtet, fuſius pauló agemus. Europæ enim regiones (1) Hiſpania, cujus partes ſunt Bætica, Luſitania, Provincia Tarraconenſis. (2) Gallia, cujus partes ſunt Gallia Tranſalpina & Ciſalpina. Tranſalpinæ partes ſunt (1) Gallia Comata, cujus partes ſunt Aquitanica, Celtica, Belgica. (2) Braccata. (3) Britannia major & minor. (4) Hibernia. (5) Germania ſuperior & inferior. (6) Dania. (7) Norwegia. (8) Suedia. (9) Italia. (10) Pannonia, (11) Illyricum. (12) Græcia. (13) Thracia. (14) Mœſia. (15) Scythia Europæ & (16) Sarmatia Europæa. Hæ regiones iterum in certas dividebantur partes, quarum quælibet certum Sepulcrorum ritum habebat. Quorundam ergò populorum Sepulcra adducemus.

V. Germani cadaveribus combuſtis Sepulcra non pretioſa erigebant, ſed, teſte Tacito, *Sepulcrum ceſpes erat;* imò Regibus etiam ac Principibus non ſplendida mauſolea ex cavato marmore, aut ſculpto affabre ligno, ſed tumulum tantum nudo ſtratum ceſpite erexerunt. Quales tumulos Regum ac Magnatum cadaveribus excitatos, prope veterem Upſaliam conſpici hodie adhuc, Sueci Scriptores memorant. Interdum etiam tumuli corona lapidum, ſilicumque ingentium rudi incultaque arte ſibi invicem incumbentium præcingebantur: qualia Monumenta in *Weſtphalia* & *Drentia Picardus* reperit ac deſcripſit. De horum & aliorum moribus videatur *Paul. Hachenberg. diſſert.* XII. *de re funebr. veter. German. pag. m.* 416. 417. Cum autem Chriſtianiſmum reciperent, mortui veſtiti in arcis ſive capſulis ligneis, quas poſtea Principes in ſtanneas ſive æneas mutarunt, reponebantur, & terræ mandabantur, qui ritus adhuc viget. De *Kioviorum* Sepulcris evolvendus eſt Herbinius, qui elegantem librum de *cryptis Kovienſibus edidit Regiomont.* 1675. De aliorum populorum Sepulcris plura poſſemus adducere, nî opus nimium creſceret. Remittimus tamen curioſos Lectores ad illos Scriptores, qui de his populis libros ediderunt.

VI. Priuſquam autem huic capiti de *Sepulcris Europæ* colophonem addamus, pauca quædam de SEPULCRIS MA-
GNA-

GNATUM per Europam adjicere. Quemadmodum enim Orientales Reges certa ſua Loca vel civitates Sepulturæ deſtinatas habebant; Ita & Reges & Principes Europæ horum veſtigia preſſerunt, & quilibet horum certum ſibi elegit locum Sepulcris ipſorum aptum. *Caſtellæ Veteris Reges* Legione in Hiſpaniis: *Galliæ* Reges in Cœnobio Dionyſiano: Angliæ, ad Londinum totius Angliæ epitomen, in templo Weſtmonaſterienſi, quod Henrici VII. ſacrario maximè celebre eſt: Scotiæ, Burſiæ: *Suecorum Reges*, *Stockholmiæ: Danorum*, *Barsholmiæ* & *Roeſchildiæ*. Apud Danos antiquos locus Sepulcrorum erat *Lethra* in meditullio Selandiæ, non longè ab oppido Roſchildia ſitæ, ubi hodie ab incolis monſtrantur veſtigia & Sepulcra *Haraldi Hylderan.* & Regis *Olai* oſtenduntur diverſa forma exſtructa. *Poloniæ* Reges, *Cracoviæ*: Electores *Saxoniæ*, *Freibergæ*; Palatini, *Heidelbergæ*; Brandenburgici, *Coloniæ ad Suevum*: Duces Auſtriaci, *Viennæ*: Principes & Duces Wurtenbergici, *Tubingæ*, ubi ſplendidiſſima monumenta conſpectui dantur: Megapolitani, *Sverini:* Pomerani, *Wolgaſti*: Holſati, *Sleſvici*, &c. vid. *Melchiorem Junium quæſt. polit.* CIX. Locum Sepulturæ Imperatoriæ certum deſtinatum non reperio, ſcribit *Limnæ. Tom.* I. *lib.* 2. *de jur. publ. cap.* XII. *in fine.* Quod res ipſa docet. *Carolus* enim cognomento *Magnus* & *Otto III. Aquisgrani* tumulati ſunt. *Arnolphus Imperat. Oetingæ. Cunradus I. Fuldæ.* Henricus Auceps, *Quedlinburgi*, *Lotharius II.* in Ducat. Brunſvic. Louiſe-Luttiv. Nunc ſepulcra in AMERICA ſequi deberent; verum de his inſpiciendus *Camerar. Hor. ſubciſ. cent.* I. *c.* XCVII. *pag.* 458. *&* *c.* XIV. *pag.* 87.

CAPUT XIII.

De Ornamentis Sepulchrorum internis.

I. Magnatum & Regum Sepulchra non ſolum erant magnifica & admirandæ artis & operis, uti oſtendunt *Hypogæa*. Tale Regum *Judæ* à *Salomone* exſtructum deſcribit *Drexel. in Salom. c.* 15. §. 1. *& Eraſm. Franciſc. Acerra Exotic. c.* XXXIII. *p.* 461. ubi hic eadem opera *Ægyptiorum Regum*

M quam-

quamplurimis Scriptoribus collatis recenſet. *Henrici VIII.* Regis *Angliæ* ſumptuoſiſſimum monumentum idem refert *part.* III. *Ocſaub. fol.* 926. Conditorium Imperatoris *Friederici Viennæ ad* D. *Stephan.* laudat Geiler un Hanelbuch *P.* II. *p.* 496. Duces *Saxoniæ* Conditorium quondam ſuum *Miſenæ* ad templum cathedrale habuerunt, unde hodie locus quoque iſte Capella Ducum audit viſu maximè digna. Ab *Henrico* tamen *Alberti* filio, qui *Annò M.* D. *XLI.* obiit, *Freiberga* fuit ſubſtituta, ubi ſplendiſſimum conditorium; ita etiam de aliis; ſed etiam variis Epitaphiis exornata erant, uti oſtendunt hoc Epitaphia Tubingenſia, quæ ſatis ſplendorem & magnificentiam declarant, quæ in Tract. noſtr. de *Donariis* antiquis dedimus.

II. Inter hæc ornamenta non minimam laudem merentur ſtatuæ & columnæ, quibus defunctorum nomina, facta & beneficia inſcribebantur, ut diu poſt fata illorum memoria remaneret. Nec illud veterum inſtitutum improbamus, quo Sepulcris ſymbola quædam addebant, quibus defuncti virtus aut ſtudium vitæ indicaretur. Sic *Leonidæ* tumulo *Leonem*, *Diogenis canem*, *Laidis Leænam*, *Ariſtomenis Meſſenii* & *Platonis aquilam* impoſuerunt. *Archimedis* cippo *Sphæræ* figuram & *cylindri* impreſſam fuiſſe, teſtis eſt *Cicer. Tom.* IV. *Oper. Quæſt. Tuſc. L.* V. *p.* 259. De pio monumentorum inter Chriſtianos uſu, vid. *Caſ. conſcient. Dunt. c.* XXII. *quæſt.* 21. Confer. *Aringh. Rom. ſubterran.* Similiter *Statuas* erectas fuiſſe probant Obeliſci & *Pyramides Ægyptiorum*, de quibus *Eraſmus Franciſc. Acerr. Exot. cap.* 32. fuſe egit: confer. *Athanaſ. Kircheri Obeliſ. Pamphil. edit. Roman.* de his in ſequentibus agemus, hoc capite tantum de ornamentis in Sepulcro & loculo contentis dicemus.

III. Quod igitur ad ornamenta Sepulcrorum attinet, varia conſideranda veniunt. Nam in loculis vel ligamentis conſpicimus cadavera, quæ apud varios populos varie fuerunt ornata. Ægyptiorum ritum circa cadavera ſi conſideremus, tunc illi non tantum unxerunt cadavera, ſed etiam linteo puriſſimo involuta faſciis certa arte circumligarunt, uti hoc oſtendit *Athanaſius Kircher. in Oedip. Ægypt. Syntagm.* XIII. *fol. m.* 396. *cap.* III. Exactis ſeptuaginta diebus cadaver, ubi abluerunt, ſindone byſſina inciſis loris involvunt gummi illinen-

nentes; quo Ægyptii glutinis loco plerumque utuntur. Faſciæ hæ, quibus involvebantur, variis hieroglyphicis ornatæ erant, quibus peculiaria vel ſingularia ſignificabant: vid. cit. *Kircher. Oedip. fol. m.* 421. 422. *ſeq.* Ita involucra cadaverum hieroglyphicis notata erant: vid. *fol.* 418. 419. imò & ipſa capſula vel loculus, cui imponebatur, vel quo recondebantur, hieroglyphicis prædita erat, uti Burattinus in epiſtola quadam Italica teſtatur, quam *Kircher. fol.* 400. citavit, & ſequentia verba retulit: *Tutte le caſſe di queſti cadaveri hanno dal capo un Idolo è da piedi un uccello, che pure adoravano nel muro poi ſopra caſſa, in alcune di queſte cave ſono delli gieroglifici, &c.* confirmat hoc *Petr. a Valle in Itinerar. ſuo fol.* 372. cujus verba Italica recitavit *Kircher. fol. m.* 406. in quibus teſtatur cadaver veſtibus ſeu pannis lini veſtitum, auro & gemmis ornatum caputque opertum fuiſſe: vid. *fol.* 406. 407. Conſtat hoc quoque ex Mumia Principis Ægyptiaci ante mille octingentos annos, quam D. *David de Wilm* Ordinibus *Hollandiæ* & *Weſt-Friſiæ* dono dedit inſcriptione elegantiſſima, quæ legitur in Collectionibus *Monumentorum Belgii Fœderati edit. Amſtel.* 1684. *pag. m.* 165. ſequentibus, ſuper thecam ſive capſam, in qua hæc reponitur:

VIR EMINENTISSIMUS
VIRTUTIS NITELA ET DOCTRINÆ EXCELLENTIA CULTISSIMUS
PER ORIENTEM ET ÆGYPTUM INFERIOREM
AC SUPERIOREM LONGA PEREGRINATIONE FULGENTISSIMUS,
AD ERUDITIONIS ET ABDITÆ ANTIQUITATIS DECUS EXORNANDUM
STUDIOSISSIMUS
DEDICAVIT MONUMENTUM HOC
VENERANDÆ ÆGYPTIACÆ ANTIQUITATIS,
CORPUS HUMANUM INTEGRUM
MIRANDA ÆGYPTIORUM ARTIFICIOSA
ENCHEIRESI ANTE ANNOS CIↃ CCC.
ET FORTE CIↃ. CIↃ. CIↃ. CONDITUM
CONTRA OMNEM PUTREDINIS INJURIAM
AROMATIBUS ET MULTIPLICI LINTEAMINUM INVOLUCRO
MUNITUM ET IN MUMIAM SOLIDATUM
IN PECTORE HIEROGLYPHICIS NOTIS INSIGNITUM
AC THECÆ LIGNEÆ INCLUSUM.

Extrinſecus collocatus eſt cippus Iſidis effigie inſignitus, ſive operculum loculi Ægyptiaci Mumiam hanc continentis.

IV. Imprimis autem iis cadaveribus, quæ in Mumiam condienda erant, apponebant aut inſerebant effigiem ligneam vel æneam *Oſiridis* vel *Iſidis* linteis multiplicibus involutam, ut indicarent terræ & materiali cauſæ principioque rerum altero (quod per Iſidem denotabant) & Soli; rerumque altero principio & cauſæ efficienti (quam per Oſiridem deſignabant) corpora deberi, utpote à quibus nutrita vegetata & producta ſunt. Plures autem & magis ſpecioſæ inveniuntur in Mumiarum Sepulcris, Iſidis quàm Oſiridis icunculæ; quia potius terræ quam Soli cadavera debentur: Ideoque teſte Plutarcho libr. de Iſide & Oſiride, conſecrata ſimulacra Oſiridis amiculis induta erant ſplendidis nulla variegatione exornatis, &c. Vel ſolebant Mumiis icunculam æneam Oſiridis apponere Ægyptii ſacerdotes, quia exiſtimabant, mortuis imperari Oſiridem, & quod idem ſit, quem Græci & Romani Plutonem & Ditem nuncupant: vid. *Collect. monumentor. Belgii Fœder. edit. Amſtel.* 1684.

V. Græci quoque linteo tenui involvebant corpus defuncti à muliere vel alio amico comparato. Quod linteum fuerit, teſtis eſt *Homerus Iliad.* 18. *fol.* 338. de *Patrocli* funere,

In lectis vero componentes linteo ſubtili texerunt
Ad pedes à capite, deſuper autem veſte albâ.

Plutarchus in *Arato* ad fin. Continuò, inquit, ex Ægæo cadaver veſte albâ in urbem intulerunt *Sicyonii*. Solebant autem in hunc uſum peculiariter texere, ut ait *Penelope* ſua illa tantopere laudata tela, *Odyſſ.* 2. *Homer.* cujus verba ex verſione *Sebaſtiani Caſtalionis* ita ſonant:

Juvenes mei proci, poſtquam mortuus eſt divinus Ulyſſes,
Suſtinete urgentes meas nuptias, donec textum
Perfecero, ne mihi vana fila pereant,
Laërti Heroi Sepulchrale, quando tandem ipſum
Fatum malum tollet aſpera mortis
Ne aliqua me in populo mulierum Achivarum culpet,
Siquidem abſque tegumento jacuerit multa poſſidens.

Pauſanias in Meſſen. l. IV. aſſerit, quod *Meſſenii* optimates ſuos coronatos & candida veſte obvelatos efferant. Id etiam affir-

firmat *Artemidorus lib.* 2. *c.* 3. Plutarchus *Quaeſt. Roman.* rationem reddit, cur veſtibus albis involverint ſepeliendos, inquiens: *Solum album ſincerum eſt*, & tinctura non imitabile, ac proinde convenit iis, qui ſepeliuntur. Mortuus enim ſimplex quippiam factus eſt impermixtum ac purum. Interim tamen non negandum apud Græcos, mortuos ſplendide ſepultos fuiſſe i. e. veſtibus pretioſiſſimis. Patet hoc ex *Euripide*, qui de *Alceſte* ita canit, cujus verba ex verſione *Philippi Melanchthon. edit. Francof.* 1562. *pag.* 338. recenſebimus:

Poſtquam ſenſit fatalem diem
Adeſſe, fluviali aqua candidum corpus
Lavit, & accipiens ex cedrinis arcis
Veſtem & ornamenta, decore induebatur.

VI. Similem ritum obſervarunt Romani, qui *togis* involverunt mortuos, uti hoc docet *Juvenal. Satyr.* III.

Pars magna Italiæ, ſi verum admittimus, in qua
Nemo togam ſumit niſi mortuus.

Et *Martial. lib.* IX. *Epigram.* LVIII.

Et pallens toga mortui tribulis.

Apulejus *lib.* 1. Florid. Nam illic quoque viderat hominem præſidere, hominem depugnare, togam quoque parari & voto & funeri: item pallio cadavera operiri & philoſophos. Ad quem locum *Colvius*: Toga voto paratur cum virilis ſumitur: *funeri*, cum eâ cadaver involvitur. Hinc lucem capit *Paulus Juris-conſultus in L.* XIX. *D.* de in rem verſo: *Filius familias togam emit, mortuo deinde eo pater ignorans & putans ſuam eſſe, dedicavit eam in funus ejus.* Nam togam in funus alicujus dedicare, nihil aliud eſt, quàm in id eam dare, ut eâ mortuus involvatur: vid. *D. Quenſted.* de rit. antiq. ſepeliendi, pag. 88. ubi ſimul monet, quod non omnes eadem toga amicti fuerint mortui, ſed ditiores pretioſiſſimis veſtibus induti fuerint: vid. *Kirchman. de funeribus Roman. pag. m.* 79. 80. *Kipping. de funer. in antiquit. Roman. Goodwin. Antholog. Roman.*

VII. Apud Germanos varius mortuorum veſtitus fuit. Ablutum conditumque aromatibus corpus *candida veſte* induebatur: vide pluribus differentem *Paul. Hachenbergium Profeſſ. quond. Heidelberg. in diſſert.* XX. *de re funebri German.* ubi quoque adfert teſtimonia, quod veſtis hæc in *veſtimentum Mona-*

chale mutatum *pag.* 421. *Pruſſi* cadaver ablutum aqua calida VESTIBUS ALBIS & CALCEIS indutum collocabant in ſella, & quidem erectum, ipſi propinantes: dicentes, EGO TIBI PROPINO: vid. *diſſert.* XIII. *pag.* 189. *de funer. veter. Pruſſor. Chriſtoph. Hartknoch. edit. Francof.* 1679. *Dani* veteres mortuos veſtibus pretioſiſſimis indutos quas habuerunt in tumulos inferebant, quemadmodum de *Norvegia* Rege Haquino memorat *Sturlæſonius*: Sepeliverunt Regem cum armatura plena & optimis veſtibus: & de *Egillo Egla*, eum egregiis veſtibus indutum miniſterio Grimi, tumulo illatum. His veſtimentis conſpiciendos ſe in altera vita crediditſſe, ex Saxone colligimus, apud quem *Hadingus* in ea loca vivus adductus, quæ morienti petenda eſſent, prætextatos amictoſque oſtro proceres conſpicatur. Ita etiam alii populi veſtibus induti dicuntur à Scriptoribus.

VIII. Cadavera quoque coronis & floribus exornata fuiſſe teſtatur Anglus *Franciſc. Rous in Archæolog. Attic. lib.* V. *c.* 22. *edit. Oxon.* his verbis: *Having thus clothed him with winding ſheet and his πέπλα, next they trim'd him with garlands.* Confirmat hoc *Suidas.* Dabantur autem mortuis coronæ, ut vitæ certamine perfunctis. Hunc ritum reſpiciens *Euſtathius* patrem ob mortem filii his verbis introducit: Quomodo te lacrymis coronabo. Exemplum praxeos hujus in *Euripide* videre licet, ubi *Talthybius Hecubam* alloquitur, ut *Aſtyanaci* hoc præſtet, abſente matre. Ita etiam eodem Auctore in *Hecuba Talthybius* loquitur, cujus verba ex verſione *Melanchthon. pag. m.* 12. hæc ſunt: Sed alii eorum mortuam ex manibus frondibus conſpergebant. Et in *Troad. pag. m.* 686. Habet enim coronas quemadmodum inferis convenit. Et in funere filiæ *Virginii*, *Halicarnaſſ. lib.* XI. Quare ædibus exſiliebant & mulieres & virgines, caſum illum lugentes, atque aliæ flores & coronas in lectum jaciebant. Valde itaque antiquus mos coronandi mortuos, & videtur hæc conſuetudo originem traxiſſe à Græcis, de quo ritu & coronis Græcorum mortuis datis fuſe egimus in *Tr. noſtr. de Luctu Græcor. pag. m.* 73. 74. 75. *cap.* VII. *edit. Marpurg.* Unde ritus hic adhuc inter Chriſtianos viget, quo defuncti coronis & floribus, inprimis virgines & juvenes, exornantur. Plura de floribus & coronis defun-

Digitized by Google

defunctis datis recenſere nolumus, ſed Lectores ad cit. Tr. *Kirchmann. Quenſted.* & alios remittimus.

IX. Multis etiam Gentibus uſitatum, ut *armillæ*, *annuli* & *clenodia* ſimul ſepelirentur cum cadaveribus. Apud *Danos* antiquos exornabantur variis cadavera clenodiis. *Armillis* nempe; quomodo *Egillus* fratri *Thorolfo* exequias faciens, illati in tumulum manus aureis exornavit armillis, teſtante *Eglis* Saga, apud *Thomam Bartholin. in Antiquitat. Danic. edit. Hafnienſ.* 1689. *lib.* 2. *cap.* x. *pag. m.* 500. his verbis: Egillus ad campum prælii contendit, & fratrem ſuum *Thorolſum* ibidem reperit cæſum. Cadaver ejus ſublatum ſepulturæ ſolito more adornavit. Tunc Sepulchrum effoderunt, & in illo *Thorolſum* cum univerſa ſua armatura atque veſtibus poſuerunt. Egillus prius quam diſcederet, utramque manum fratris ARMILLIS AUREIS circumdedit. *Soti* cadaver *aureâ armillâ* ſpoliaſſe *Hordum*, eamque rapinam acerbe tuliſſe defunctum, ita memorat *Holmveria* Saga, teſtante *Bartholino in Antiquit. Danic.* his verbis: Hordus è manu Soti auream armillam abſtraxit, quod tantum clenodium erat, ut tàm inſignem armillam in Iſlandiam nunquam delatam eſſe, traditum ſit. Cumque *Sotus* armilla ſpoliaretur, carmen cecinit:

Hordus me ſpoliavit
armilla illa egregia
multo minus volui
eam amittere
quam univerſum
Grani onus (aurum)
hæc fiet
neci
tibi & omnibus
qui eam poſſident.

Hordus cecinit:
Quamvis ſcirem
rata futura
omnia verba
bonorum actum deſtructoris, (Soti)
non tamen
contemptus ſenex
diutius frueretur
maris igne (auro)

Certe ſcias, ait Sotus, hanc armillam tibi neci fore, omnibuſque poſſeſſoribus, niſi poſſideant fœminæ.

X. Cum autem apud antiquos *Danos* exequiæ alicujus magni viri inſignes ducerentur, armillæ feretro præferebantur, uti colligi poteſt ex præcepto *Haſtingi Dani*, qui ſimulatis exe-

quiis

quiis ſuis Lunam urbem, eventu voto reſpondente, capere diſponens, poſt acceptum baptiſmum, mortem ſubitam fingit, & ab Comite & Epiſcopo civitatis, in urbe cum ſepeliri permiſſum eſt, militibus itaque congregatis ordinem celebrandi funeris ſui exponens, & hoc recenſente Dudone S. Quintini Decano mandavit: *Mihi modo facite feretrum, & ſuperponite me quaſi mortuum. Armillas & balikeos fieri ante feretrum facite.* Neque ille ritus Chriſtianos animos offendebat, cum & ARMILLAM capulo ſimul cum defuncto incluſam, ad pios deinde uſus tranſlatam, celebre ſuppeditet exemplum hiſtoria *Hallfrodi*, uti iterum *Bartholin. in Antiq. Danic. pag. m.* 502. 503. recenſet, qui ita loquitur: Hæc clenodia tibi à me donata accipies, trabeam è panno pretioſo, armillam & galeam. His te unquam privari non patere, tecum enim in Eccleſiam inferentur, cum te mortuo includentur capulo, ſi in itinere navali obieris. Halfrodus (cum ex Suecia in Iſlandiam trajiceret, defunctus) capulo incluſus, unà cum cimeliis ipſius trabea armilla & galea in mare projicitur. Cadaver Halfrodi (ab Hebridenſibus repertum) ad templum deportatum, honorificæ traditum eſt ſepulturæ. Calix facta eſt ex armilla: palla altaris ex trabea: candelabrum ex galea.

XI. Romanos nonnunquam ARMILLAS in Sepulchro ſecum inferri voluiſſe, Auctor Scævola in lege Medico XL. *ff.* de auro & argento legato, citata à celeb. *Thoma Bartholin. in lib. de armillis veter. edit. Amſtel.* 1676. *pag. m.* 84. Funerari me arbitrio viri mei volo, & inferri mihi quæcunque ſepulturæ meæ cauſa feram ex ornamentis, lineas duas ex margaritis & viriolas ex ſmaragdis. Quod ad annulos attinet, ſunt, qui dicunt, ſignatorios detractos fuiſſe, nec tumulo injectos fuiſſe, quibus ſe opponit *Kirchmann. lib.* 2. *c.* 20. qui affirmat, ſignatorium annulum eam ob cauſam detractum, ne in pollinctorum manus perveniret; ſed deinde redditum & cum cadavere combuſtum fuiſſe. Quam opinionem merito rejicit celeb. *Thom. Barthol. in Antiquit. Danic. pag. m.* 504. & probat, annulos, exceptô hôc, tumulo injectos & in illo ſepultos fuiſſe. Antiquitus autem conſueviſſe cadavera cum annulis in digito ſepulcris condi, multæ nos admonent hiſto-

riæ.

Digitized by Google

riæ. Celebris ea inprimis eſt, quam *Plato lib. 2. de Republ.* propoſuit, inquiens: Gygen fuiſſe ferunt mercenarium paſtorem ejus, qui tunc Lydio imperabat: magna autem imbrium tempeſtate exorta, motaque terra, ferunt, terram hiatum feciſſe in ea regione, ubi ille armenta paſcebat. Quæ cum vidiſſet mirabundus, in hiatum deſcendit, conſpexiſſeque & alia quæ fabulantur miranda, & equum æneum concavum, & per feneſtram cadaver in alvo equi animadverterit, majus quidem humana forma, hoc nihil aliud habebat, præter aureum in digito annulum: quo ſublato abiit. Novimus etiam ex *Egeſippo l. 1. c. ult. Ptolemæum* ex Alexandri mortui digito detraxiſſe annulum, quem in concionem protuliſſe ſcribit cl. *Hieronymus Bardius* ante paucos menſes in literis ad *Fortunat. Licetum* datis, quarum meminit in *libr. de annulis Antiquorum cap.* LXIII. *pag. m.* 243. *edit. Bonon.* 1644. quæ hæc ſunt: Oedipus etiam antiquitatum ſtudioſiſſimus mihi ſis quæſo in tenebricoſo annulo aureo, invento in noſtræ ſepulturæ fundamentis, dum de novo conſtrui, & in ampliorem formam educi curarem. Is habet intus has ſic literas deſcriptas, ✠. D. I. A. ✠. D. I. Z. ✠. S. A. B. ✠. Z. ✠. H. G. F. ✠. B. F. R. S. ✠. Z.

XII. Non ignoramus conſuetudinem antiquitus viguiſſe & adhuc vigere, quod nummi aurei, argentei certis characteribus inſigniti poſiti fuerint cum primo lapide inter fundamenta molium, potiſſimum Sacrarum, cujuſmodi ſunt templa & Sepulchra. Cum ergo conſtet, quod priſca gens Bardiorum crucis fuerit ſtudioſiſſima; hinc notis illis, efformatis in aureo annulo, in ſepulcri fundamentis condito, Sanctæ crucis præſidium imploravit, in hanc ſententiam ſolutis & explicatis: *Crux Domini Janverſium Adjutrix: Crux deſtrue inſidias (o) Zabuli: Crux ſalva animas Bardiorum: Crux Zelotis: Crux hanc gentem fore: Crux benedicta fuga rebelles Spiritus: Crux Zelare.* Præterea *Bernardino Scardeonio lib. 2. c. VI. de Patavinis Antiquitatibus* agenti, Ludovicus Patavinus Cardinalis creatus ab Eugenio IV. Romæ obiit, quo die ſepultus eſt, noctu effracto ſepulcro, cadaver ejus annulo & veſte ſpoliatum eſt; quod ſcil. cognoviſſent fures annulum pretioſiore gemma, veſtemque pariter conſtare pretioſa materia. Fatetur quoque *Fortu-*

tunatus Licetus pag. m. 244. ſibi ejuſmodi annulum à *Comite Jacobo Zabarella* argenteum oſtenſum fuiſſe in Sepulcro repertum, quando in hæc erumpit verba: *Dum hæc exararem, oſtendit mihi Comes Jacobus Zabarella Patavinus annulum argenteum, inventum anno M. DC. XI. in antiquiſſima Vrna marmorea cineribus plena*, tunc effoſſa Ateſte, municipio Patavino in vico Catalis appellato: cujus annuli ſuperficies interior orbicularis eſt: in pala fuit imaguncula, propter vetuſtatem nunc ignorabilis: non ita procul à funda ſuperficies exterior extuberat in duas eminentias triangulares; à quibus ad palam uſque characteres vetuſtate pariter nobis ignobiles viſuntur adhuc obſcuro veſtigio, nempe characterum apparent adhuc tenuia quædam rudimenta. Ex his allatis elucet, quod antiquiſſimus mos annulos recondendi cum cadaveribus in ſepulcris vel urnis.

XIII. Confirmant hoc quoque Scriptores Romanenſes. *Romæ* enim in vinea *Santarelli S. Mariam Majorem* inventum eſt *Cor* alabaſtrite, diu ſervatum apud *Hieronymum Brunum de Gualdo Nobilem Vicetinum*, Antiquarum rerum cultorem eximium; apud quem eſt inventa *Lucerna* vetus unà cum *annulo*, in quo deſcriptum erat MESSALINA. *Sebaſtianus Munſterus* etiam in ſua deſcriptione Italiæ *pag.* 148. literis tradit in Sepulcro Mariæ Honorii Imperatoris conjuge reperta fuiſſe monilia aliaque muliebria ornamenta. Teſtimoniis probant hoc multi Scriptorum aſſerentium quod annuli in Sepulcris & Sepulcralibus urnis reperti, quæ adducta leguntur apud *Fortunatum Licetum libr. de annulis Antiq. edit. Bonon. pag. m.* 245. 246. Confirmat hoc quoque de *Danis* antiquis *Bartholinus* in *Antiquitat. Danic. pag. m.* 505. *edit. Hafnienſ.* His & aliis pretioſis clenodiis cadavera in ſepulchris ornata fuiſſe evidentiſſimum; quare his miſſis ad alia nos conferimus, & noſtra perluſtramus tempora, in quibus ferè ſimile offendimus, ubi ſæpiſſimè pretioſa clenodia cum cadaveribus Principum Sepulcris adduntur, de qua re experientia loquitur.

C A-

CAPUT XIV.

De pecunia, armis aliiſque rebus conſepultis.

I. Non ſolùm *armillæ* & *annuli* conſepeliebantur, ſed etiam *aliæ res plurimæ*, quæ Sepulcris injiciebantur, hoc loco conſiderandæ veniunt. Adeò tenax & pertinax hæret humanis cordibus habendi cupiditas, atque flagrans & vehemens urget mortalium animos rerum ſuarum amor, ut eas vel poſt obitum poſſidere nitantur, ſecum pretioſiſſima quæque ſepelientes. Hinc Principum conſuetudinem eam fuiſſe legimus, ut vim auri maximam, gemmaſque & cimelia, theſaurumque omnem in Sepulchris ſuis collocarent. Videantur *Balthaſar. Boniſac. Rhodigin. Hiſtor. ludicr. lib.* XX. *cap.* 111. *pag. m.* 569. 570. *ſeq. edit. Bruxell.* & *celeb. D. Quenſted. in Tract. de ſepultura Veter. pag. m.* 333. ſeq. *edit. Witteberg.* 1660. Romanis quoque hunc ritum uſitatum fuiſſe patet ex *Ulpiani* reſponſo, quod prohibet, quod pecunia cum defunctis non ſit condenda. Et vix gentem reperire datur Gentiliſmi tenebris obcæcatam, quæ non defunctis pecuniarum vim appoſuerit, neque de Turcis minus atteſtatur *Petrus Tudebodus lib.* 3. *de Hieroſolymit. itin.* BYSANTIOS AUREOS cum mortuis ſepeliviſſe. Id moris apud Majores inoleviſſe indicat etiam arguta & perquam faceta Pſeudoli impoſtura apud *Plautum* in *ſc.* IV. Is enim ſervus ſenem divitem ac tenacem Sepulchrum vetus Metaphoricōs appellans, còrraſurus ex eo per ſycophantiam quampiam argentum, quo ſcortillum herili filio conciliaret. *Ex hoc,* inquit, *Sepulchro vetere viginti minas effodiam ego hodie.*

II. Teſtatur hoc quoque *Nicolaus Oreſmius Epiſcop. Tr. de mutation. monet. cap.* 11. inquiens: *Theodoricus Rex Italiæ aurum & argentum, quod more gentium in Sepulchris mortuorum erat reconditum, juſſit deponi; & uſui monetæ ad utilitatem publicam fecit afferri; dicens, culpæ genus eſſe inutiliter in abditis relinquere mortuorum, unde ſic vita poteſt ſuſtentari viventium.* Inde ob cupiditatem opum paſſim fracta Sepulchra, indicat *Iſidor. Peluſiot. epiſt.* 146. *lib.* 2. Effoſſa etiam è Sepulcris mortuorum orna-

menta docet *D. Hieronym.* inquiens: Solebant juxta antiquum morem aurum & quædam ornamenta vel mulierum vel virorum in Sepulchris condere: hæc quoque frangebat & effodiebat avaritia, ut cœlo & luci proderentur. Verum hanc conſuetudinem prohibuerunt *Spartani*, quorum lex fuit: NIHIL CUM MORTUO INHUMETUR. Et apud Athenienſes etiam aurum addi mortuis lege vetitum fuit, ut ſcribit *Cicero* 2. *de Legib.* conf. *Barthol. Keckerman.* de *Republ. Spartan. fol. m.* 1650. *cap.* XII. *Canon.* 3.

III. Ut autem hæc quarundam Gentium exemplis & teſtimoniis probemus, Pruſſos veteres producimus, qui hunc ritum tenaciſſime exercuerunt, referente *Hartknochio in diſſert.* XIII. *pag. m.* 193. qui in hæc erumpit verba: Cum denique defunctus erat tumulo inferendus, primo pyræ impoſitus comburebatur, deinde optimæ quoque veſtes rogo injiciebantur, ut & canes venatici, equi, &c. Poſt hæc omnes, qui funus illud efferebant, NUMMOS injiciebant SEPULCHRO, tanquam viatico mortuum donantes: videatur *Waiſſelius fol.* 26 Hæc quæ de Pruſſis diximus, *Gothis* etiam aliiſque *Germanis* fuerunt in uſu. Quod enim primo de pretioſis rebus combuſtis aut Sepulchro illatis diximus, illud *Suecos* itidem factitaſſe comprobat *Johannes Schefferus*, qui in *Upſalia cap.* XVIII. *pag.* 306. ſcribit, tempore *Guſtavi Adolphi* Regis maximè prope *Upſaliam* cum pretioſis rebus multis, aurea quoque vaſa cum NUMMIS fodientes accolæ invenerint. Plura etiam fortaſſis erui potuiſſe, niſi Rex religioſiſſimus ſpe lucelli cujuſcunque quietem defunctorum interpellare vetaſſet.

IV. Apud Danos hic mos uſitatus & frequens fuit, uſque dum Chriſtiana religione invecta ille abolitus, docente Saga *Bua*, referente cl. *Bartholino in Antiquit. Danic. pag. m.* 432. *edit. Hafn.* qui ita: *Quoniam Boo baptizatus fuerat, neque idolis unquam ſacrificaverat, Helya eum ad auſtrale templi latus ſepeliri fecit, nullâ ipſi appoſitâ pecuniâ.* Antea prodiga erat præpoſtera hæc in defunctos liberalitas. In rogum, quo *Haraldus Hyldetand Daniæ* Rex crematus, proceres *aurum* & *quodcunque opimum* eſſet, liberaliter in nutrimentum conjecerunt, *Saxone* ſcribente. Pecuniæ vim in *Soti* tumulo deprehendit & abſtulit *Hordus*, ut in hiſtoria ab ipſo conſcripta legitur. Huc refero, diſſerit

Bar-

Bartholin. pag. 432. *Antiq. Danic.* quod in Sogu af Droplaugar ſonum offendi: *Arneida Ketillum ſalutavit, & indicavit ſe illic carbones inveniſſe. Illi junctim terram effodientes, ſcrinium argento plenum invenerunt.* Sagaciter enim conjecerant, carbones ex pyra fuiſſe, qua mortui cujuſdam cadaver crematum, non ſine *theſauri* adjectione.

V. *Biamenſes* etiam, egentiſſima aliàs natio credita, tumulis honoratiorum in ſylvis exſtructis opum partem inferebant, quæ *Carolo* ejuſque fratri *Gunſteinio* atque TORO *Hundio* ditandis ſuffecerunt, à quibus tumulos dites exſpoliatos hiſtoria *S Olai* narrat, cujus verba Latina à *Bartholin.* reddita recenſemus: *Cum vero Thorerus, Gunſtenius & Carolus in altum devecti eſſent, concilium nauticum habuerunt. Thorerus tunc interrogavit, an pecuniam acquirere deſiderarent? reſpondebant ſinguli, ſe ad hoc* paratos eſſe, ſi opes facilè acquiri poſſent. Regeſſit Thorerus, pecuniam fortunæ adjumento acquiri quidem poſſe, ſed vix citra periculum. Omnes verò dixerunt, ſe ad ſubeundum periculum paratos eſſe, ſi ſpes prædæ aliqua eſſet. Dixit Thorerus, conſuetudinem ibi eſſe, ut morientibus viris opulentis, relictæ mobiles opes inter mortuum & hæredes ejus dividerentur, adeo ut interdum dimidia pars, vel magis, interdum tertia pars, vel minus, mortuo cederet; hancque pecuniam in ſylvas remotas efferri; aut quandoque tumulo vel domo operiri debere, argentumque cum pulvere terræ miſcendum eſſe. Juſſit itaque Thorerus, ut ſero diei huic itineri ſe accingerent, ut & quod nemo alterum defereret, nec quiſquam jubente gubernatore regredi differret. Deinde viris aliquot ad cuſtodiam navium relictis, terram ingreſſi ſunt; ubi primo campus planus, ac deinde ingens ſylva occurrebat, Thorerus primus incedebat, fratres verò (Gunſtenius & Carolus) ultimi. Thorerus juſſit, ut ſine ſtrepitu progrederentur, arboreſque decorticarent, non longius à ſe invicem diſſitas, quàm ut una apud alteram videri poſſet, ut eo facilius eandem viam remetirentur. Deinde in locum quendam ſpatioſum, arboribus vacuum venerunt, in quo ſepimentum quoddam ligneum altitudinis magnæ erectum erat, januam, quæ tum clauſa erat, habens. Sepimentum hoc ligneum quavis nocte ſex è terræ incolis cuſtodire debebant, duo

Digitized by Google

duo quavis tertiâ parte noctis. Cumque *Thorerus* cum ſuis ad ſepimentum veniret, vigiles domum redierant, nec advenerant iis ſucceſſuri. Thorerus ad ſepimentum accedens, cacumini ejus ſecurim impingit, ejuſque adjumento adſcendens, ad ſummum tandem pervenit, ſepimentumque hoc modo transſcendit. Carolus ſimiliter ſepimentum ab altero latere transſcendit, adeò ut uterque ad portam ſimul venirent. Clauſtris deinde ac vectibus remotis, apertâque januâ, ſocii ſepimentum intrarunt, tum Thorerus dixit: Intra hoc ſepimentum tumulus extat, auro argento & pulvere terræ ſibi invicem admixtis conſtans, eum accedite, nolite tamen vos ita onerare, ut celerem reditum præda impediat. Deinde tumulum adſcendebant & pecuniâ, quantum regere poterant, veſtes replebant, comitante ſimul non exiguâ pulveris parte, cum pecunia raptim auferretur.

VI. Non abſimilis erat *Holgi* tumulus, quem *Edda Mytholog.* LXV. depingit, quam nunc verſione *Bartholini* ſæpe laudati integram dabimus: *Dicitur Regem quendam Holgum fuiſſe, à quo Halogia denominata eſt. Ille pater erat Thorgerdæ Holgabrudæ Holgi filiæ, uterque religioſe colebatur. Holgi defuncti tumuli unum ſtratum erat ex argento, vel auro ipſi oblato: alterum ex terra & lapide. Sic cecinit Skulo Thorſteini filius:*

Cum gladium
rorarem ante Svoldam acquirendæ pecuniæ
bellacis congeſſi Holgi
tumuli tectum, annulis.

Porrò cum integra cadavera ſepelirentur, ſub humeris præſertim & genubus theſauros hujusmodi deponere cura fuit, obſervante *Stephanio in Saxon. lib.* 3. quam obſervationem *Grettis* Saga confirmat de Grettero tumulum *Kari* animoſe intrante tractans: *Sub pedibus*, inquit, *terricolæ arculam invenit argento repletam.* Eò autem id factum conjecturat *Stephanius*, quo tutior eſſet theſaurus à malis Harpyiarum manibus. Verum hæc *Stephanii* ratio non tanti ponderis eſt, ut aſſenſum præbeamus. Potius hæc fuit *Septentrionalium*, ut cum his Valhallam opibus introirent, ibi enim ſe accepturos iterum theſauros, quos injeciſſent tumulo, putabant. Verum hæc de his dixiſſe ſufficiant. Plura qui legere deſiderat, evolvat *Edda* & *Bartholin. Antiquit.* VII.

Digitized by Google

VII. Ad arma nos conferimus, quæ ſimul tumulo injecta, qui ritus multis frequens fuit Gentibus, inter quas paucas recenſebimus, ſi prius hanc quæſtionem reſolverimus; an res pretioſas cum defunctis cremandi ſepeliendive conſuetudo ſit probanda? Cui *negando* reſpondemus ob rationes, quas colligere eſt ex *Caſſiodori Epiſt.* IV. 34. in qua Theod. Rex Dudæ Saioni mandat, theſauros in ſepulcris repertos uſui publico deputare. Sic autem ille: Prudentiæ mos eſt, in humanos uſus terris abolita talenta revocare commerciumque viventium non dicere mortuorum: quia & nobis in foſſâ pereunt, & illis in nulla parte profutura locantur. Metallorum quippe ambitus ſolatia ſunt hominum. Nam divitis auri vena ſimilis eſt reliquæ terræ, ſi jaceat: uſu creſcit ad pretium: quando & apud vivos ſepulta ſunt, quæ tenacium manibus includuntur. Atque ideò moderata juſſione decernimus, ut illum locum, in quo latere plurima ſuggeruntur, ſub publica teſtificatione convenias: & ſi aurum, ut dicitur, vel argentum fuerit tua indagatione detectum, compendio publico fideliter vindicabis, ita tamen ut abſtineatis manus à cineribus mortuorum. Ædificia tegant cineres, columnæ vel marmora ornent ſepulcra: talenta non teneant, qui commercia vivorum reliquerunt. Aurum enim Sepulcris juſte detrahitur, ubi dominus non habetur: imò culpæ genus eſt, inutiliter abdita relinquere mortuorum, unde ſe vita poteſt ſuſtentare viventium. Non eſt enim cupiditas eripere, quæ nullus ſe Dominus ingemiſcat amiſiſſe. Hæc ille.

VIII. Quid proficit Sepulchrorum ſuperbia? damna ſunt potius viventium, quam ſubſidia mortuorum. Culpandus itaque ritus illorum populorum, qui aurum argentumve cum cadaveribus terræ mandant, uti hodierno adhuc tempore Reges regni *Bene* regionis *Nigritarum* in *Africa* poſt mortem cum auro & argento in flumen immittuntur, ut à nemine inveniri poſſint, teſte *Dappero in deſcript. Africæ pag.* 372. & *Serræ Leonæ* incolæ unà cum aureis ſuis ornamentis ſepeliuntur. Quem ritum è contrario multi nihili habuerunt. *Perſis* certe morem defunctos pretioſe condendi haut uſitatum fuiſſe oſtendit Cyri ſepulcrum ab Alexandro apertum, *Curt.* x. 1. 30. Nec obſtat, quod interdum teſtamento talia fieri juben-

bentur. Cum enim ſanitas mentis vel præcipuè requiratur in teſtatore, ſi teſtamentum facere parat, *l.* 2. *&* 17. *ff. de his qui teſt. fac. poſſ.* tales ineptas defunctorum voluntates circa ſepulturam ſervandas *Papinianus* recte negat *l.* 113. *§. ult. ff. de legat.* 1. Adde *l.* 14. *§. impenſa. ff. de religioſ. & ſumpt. fun. l. ult. ff. de auro & argent. leg.* 4. *§. non ſit locus ff. ad L. Jul. pecul.* Quare injuſtum eſſe putamus, ſi aurum & argentum Sepulcris injiciatur, quod aliàs ad conſervandam vitam inſervire potuiſſet. Huic etiam quæſtioni lucem dare poterunt *Kirchman. de funer. & Beſold. claſſ.* 2. *diſp.* 4. *th* 44. *not.* 2. Sed ad alia progrediendum.

IX. Arma quoque & clypeos tumulo injectos fuiſſe *Silius Italicus lib.* x. exhibet, quando ita canit:

Huic citus ad tumulum donataque funera Paulo
Ibat, & hoſtilis lethi jactabat honorem,
Sublimem eduxere pyram, moleſque virenti
Stramine compoſuere toros ſuperaddita dona
Funereum decus expertis, inviſus & enſis
Et clypeus, terrorque modo, atque inſigne ſuperbum
Tum lateri faſces, captaque in Marte ſecures.

Germanis hoc frequens fuiſſe teſtatur *Tacitus cap.* XXVII. 2. inquiens: Struem rogi, nec veſtibus, nec odoribus cumulant. Sua cuique arma, quorundam igni & equus adjicitur. Hos imitati ſunt veteres *Dani*, de quibus multa teſtimonia apud Scriptores Septentrionales occurrunt. Audiamus quæ habeant *Stephani Johannis Stephanii notæ in Saxon. lib.* III. *Hiſtor. Dan. fol. m.* 91. Tumulis verò ſuis non ſolùm cadavera aut cineres inferebant veteres, ſed ARMA, HASTAS, EQUOS, AURUM, ARGENTUM, aliaque defunctis chariſſima Κειμήλια. Nec planè abludit ab eo funerandi ritu, quem deſcribit *Virgil.* 2. *Æneid.* Et apud *Homerum Elpenoris* umbra Ulyſſem rogat, ut ſecum armis comburat, *Odyſſ.* λ.

X. Ornamenta verò & varia Κειμήλια tumulis Regum una cum cadaveribus illata fuiſſe, teſtatur hiſtoria Olai Tryggonis Norvegiæ Regis, qui multa Anteceſſorum ſuorum demoliri curavit buſta ac tumulos, ut incluſos theſauros in meliores converteret uſus. Ex quibus grandem ipſum corraſiſſe auri argentique ſummam, relicta loquuntur monumenta. Et

ante

ante annos haut ita multos in tumulo prope *Leihram Selandiæ* magna denariorum argenteorum copia *Urna* cum aliis pretioſis incluſa, à ruſtico quodam reperta eſt. Ex quibus nonnulli hanc oſtendunt ἐπιγραφήν: CNUT REX ANGLOR. Item: ETHELRED REX ANGL. Quem ritum aliis quoque populis frequentem fuiſſe teſtantur urnæ inventæ argenteis nummis repletæ. Imò apud Septentrionales moris fuiſſe refert celeb. *Bartholini in Antiquit. Danic. cap.* VIII. *lib.* 2. *pag. m.* 412. *edit. Hafni.* ut non ſolum equi, ſed etiam calcei lethales conſepelirentur. De his & aliis teſtimoniis legatur *doct. D. Quenſted. in lib. de ritu ſepeliendi.*

XI. Alii quoque inſtrumenta, quibus uſus in hac vita, tumulo injiciunt, arbitrantes, illis opus habere in altera vita ad ſuſtentationem vitæ. Quem ritum obſervaſſe legimus veteres *Pruſſos*, uti refert celeb. *Hartknoch. diſſ.* XIII. *de funeribus veterum Pruſſor. pag. m.* 193. inquiens: Si fœmina erât igne cremanda, COLUS inſigne ſexus fœminei ſolebat ſimul comburi. Si vir Nobilis moritur, arma, equi, ſervi & ancillæ, veſtes, canes venatici, aves rapaces & alia, quæ ſpectant ad militiam: Si ignobilis, comburebatur id, quod ad officium ſuum ſpectabat. Credebant, quod res exuſtæ cum eis reſurgerent & ſervirent eis ſicut prius. Imò panem & lagenam cereviſia plenam ad caput cadaveris in ſepulcrum illatum oſtendit Johannes Meletius, & ex eo *Hartknoch. pag.* 194. qui evolvatur. Rutheni autem alia ſigna Sepulchris addebant, ex quibus facile conjicere poterant, qualem profeſſionem vel artem exercuiſſent in hac vita. Nemo enim ex nudis cadaveribus cognoſcere poterat, an nobilis, an ignobilis, an Metropolita, an Epiſcopus fuiſſet, niſi ſigna addita fuiſſent. Ejuſmodi ſigna nobis exhibet Auctor *Cryptarum Kiovienſium Herbinus in elegant. libell. de religioſ. Kiovienſ. Crypt. edit. Regiomont.* 1675.

hoc modo: Epiſcopus hâc notâ ſignificabatur . Eroſch. Monach. . Diaconus **A**. Clauſus . Heros . Konarchiſter **K**. Jejunus **Π**. Thaumaturgus **O**

gus Ч. Senex C. Laborioſus T. Vel Metropolita . Epiſcopus ☾. Ihumen . Sacerdos Diacon. Δ. Martyr . Princeps . Piſtor Proſphor . Pictor inaurans 3. Afflictus M. Medicus У.

XII. Ruſſos quoque literas commendatitias defuncto dare, ut citiſſime in cœlum intromittatur, patet ex epiſtola *D. Conradi Lagi Dantiſ. Legati* ad illos, quam *menſe Febr. Ann.* 1542. *ex Wilda* retulit, & Germanicè verſa ita ſonat: Daz Reuſſiſche Paſport ins Himmelreich/ welches die Reuſſiche Pfaffen/ einen Jeden Reuſſen der reich iſt und viel gutes darumb gibt/ in das grab fur einen Paſport zu geben Pflegen / auf das er als bald / ſoo er fur die Pforten des Himmels kompt von St. Peter als den Pfortner eingelaſſen werde.

Macaria von Gottes gnaden Ertz Biſſchof zu Kioſa und Kalitz/ und in gantzen Reuſſen Lande/ unſern Herrn und Fruind / St. Petre/ einem Pfortner Gottes des Almachtigen.

Wier gebieten dier und zeigen dier an daz in dieſer zeit verſchieden iſt ein diener Gottes/ ein Furſt Sedor Solodor Mißſekt/ daz du ihn rechtſchaffen ohn alle verhinderung und verzug gerecht einlaſſeſt in daz reich Gottes wier haben Ihm entlediget von allen ſunden/ und Ihm geben die Benedeyung/ und das du in dem entlichen nichts ubertreteſt auf das Ihm nichts anders geſchehe/ haben wier Ihm geben dieſen unſeren Brief der Abſolvierung/ Gegeben in unſeren Hogſten Cloſter Kioſa im Jahr 1541. den 30. Juny. Confer Olearium in der Beſchreibung der Muſcovitiſche und Perſiſche Reiſe *Lib.* III. *Cap.* XXXI. Von beſtatigung der Leichen bey den Reuſſen. Hanc epiſtolam Latinis verbis expreſſam reperies quoque apud *D. Quenſted. in lib. de Sepultura Veter. pag. m.* 367. Quam Epiſcopus ex ſingulari privilegio Papæ cuivis ſed pecuniis redimenti communicare ſolet, quamque deinde velut commeatum quendam in Sepulcrum mortuo apponunt. Miramur itaque arrogantiam Papæ, qui non ſolùm Petro imperare conatur; ſed etiam Angelis, uti ex diplomate quodam, quod in Bibliotheca Helmſtadienſi reſervatur, conſtat, ubi his verbis ſententia exprimitur: Mandamus Angelis, ut hujus animam, quamprimum corpus reliquerit, deportent in ſinum Abra-

Abrahæ: quod MSum ſæpe mihi communicatum à *B. Chriſtophoro Schradero Præceptore & Fautore meo poſt fata etiam venerando.* Verum ne ob prolixitatem moleſti ſimus, finem huic capiti imponimus, & ad externa ornamenta nos conferimus.

CAPUT XV.

De Ornamentis Sepulcrorum externis.

I. Varia quoque externa Sepulcrorum ornamenta apud alios reperimus populos, quorum pauca hîc adducere operæ pretium eſſe putamus. Inter hæc igitur (1) referimus *ſtatuas*, quas erigere licebat ex *leg.* VII. *Cod. Juſt. de religioſ. & ſumpt. Funer.* cujus hæc ſunt verba: *Statuas ſepulcro ſuperimponere, vel monumento, quod a te exſtructum profiteris, ornamenta quæ putas ſuperaddere non prohiberis, cum jure ſuo eorum, quæ minus prohibita ſunt, unicuique facultas libera non denegetur.* Hoc itaque Edictum non prohibebat unicuique ponere ſtatuas. Ita parentes liberis, liberi parentibus, diſcipuli Præceptoribus, Clientes patronis, Liberti & interdum Servi Dominis erigebant, uti ex Inſcriptionibus vetuſtis probare poſſemus, niſi *Gruterus* in vaſto volumine & *Johan. Baptiſta Ferretio in Muſis Lapidar.* hoc feciſſent. Id communiter obſervatum reperimus, ut hæredes quicunque id officium præſtarent, nec ſemper ſponte, ſed ſæpe juſſi teſtamento coacti fuerint, ut ſtatuas cum aliis, tum ſibi ponerent, *Paul. l. c. leg. inter §. ult. ff. famil. herciſc.* Teſtamentum Græcis verbis ex tabula marmorea *Venetiis* deſcriptum, quod hanc rem optime illuſtrat, exhibet *Gruter. Inſcript. p.* CCXVI. Latina hic tantum compendii cauſa afferemus, prout ibi adjuncta ſunt: *Ephoris exiſtentibus Phœbotele, & collegis ejus teſtamento hæc conſtituit ſciens & intelligens Epicteta Crinni, una cum Domino Hyperide Thraſyleontis F. aſſentiente quoque filia Epicteta Phœnicis. Utinam mihi liceat ſalva ſanaque de bonis meis diſponere. Quod ſi verò humani quidpiam mihi acciderit, relinquo ea juxta præceptum mariti mei Phœnicis, qui & Muſejum conſtruxit pro defuncto filio noſtro Crateſilocho, & animalia ac ſtatuas, ſuam ipſius & Crateſilochi, & Heroia intulit, qui-*

que etiam me rogavit, ut Muſejum exornem, inque eo collocem tum Muſas, tum etiam ſtatuas & Heroia. Ex illis verò annis duobus, cum reliquus mihi adhuc filius Andragoras, vitam hanc morte commutaret, præcepit mihi, ut perficerem mandata patris ſui Phœnicis, poneremque & pro ipſo & pro patre ac fratre ſuo, tum ſtatuam, tum Heroium. Hoc ſufficienter probat *Emundi Figrelii* elegans liber de *ſtatuis illuſtr. Roman. edit. Holm.* 1656. *cap.* x. *pag. m.* 81. ubi quædam Inſcriptiones afferuntur, quæ luculenter hoc oſtendunt.

II. Notandum autem hoc loco, quod interdum non proprias tantum ſtatuas poſuerint, ſed etiam amicorum in Sepulcris, ſingularis affectus cauſa. Legitur enim *Ennii* ſtatuam in *Scipionis* monumento poſitam fuiſſe ex mandato & juſſu P. *Scipionis*, uti *Plin. lib.* VII. 30. refert his verbis: Prior Africanus Q. Ennii ſtatuam ſuo Sepulcro imponi juſſit, &c. vid. *Cic. pro Arch. Plut. Scip. cap.* LI. & *Valer. Max.* VIII. 14. Non ſolum autem *ſtatua*, ſed cum ipſius defuncti effigie ponebatur, uti *Feſtus* de ſtatua *Ludii* teſtatur. Quæ verò Sepulcra Statuas ejuſmodi non haberent, PAGAS appellabant, uti eſt in *Gloſſar. Iſidori*: *Pagæ memoria ſine Idolis.* Cum autem poſitæ erant, non licebat magis eas revellere, quàm ipſum ſepulcrum, quia videlicet erat res religioſa. *Ulpian. Juriſconſ. l.* 2. *ff. de ſepulc. violat.* & *Paul. lib.* 1. *ſentent. de Sepultur. & lugend.* Qui monumento inſcriptos titulos eraſerit, vel ſtatuam everterit, vel quid ex eodem traxerit, &c. Sepulcrum violaſſe dicitur. Sæpe etiam non *hominum* ſolùm, ſed & alia ſigna imponebantur, eaque vel *Deorum*: de Herm. teſt. *Cic.* 2. *de LL.* ubi de Sepulcris Athenienſium: *Nec Hermas hos, quos vocant, licebat imponi.* Vel *aliarum rerum* cum *inanimatarum*, tum *animatarum*, puta quæ vitam cujuſque ſtudia & mores denotarent. Sic in *Archimed.* Sepulcro poſita erat *Sphæra* cum *Cylindro*, teſte *Cic.* v. *Tuſc.* In *Philagri lapideus corvus* collocatus erat: vid. *Plutarch. in Cic. c.* 36. conſule de his *Meurſium de funere cap.* XXXI. & *Kirchman. de funer. Rom.*

III. Si verò privatim hoc eſt domi ſuæ & intra privatas poſſeſſiones ſtatuas ponere vellent privati, id propria & nulla interveniente aliena auctoritate facere poterant. Solenne enim antiquis fuit, ut eos, cum quibus arctior aliqua vitæ ſan-

ſanguinis aut beneficiorum officiorumque neceſſitudo interceſſerat, ſic exprimerent, ut ſemper eos, quantumvis mortuos aut peregre agentes, in oculis haberent. *Plin. Jun. Epiſt. lib.* II. Defunctorum imagines domi poſitæ dolorem noſtrum levant. Quemadmodum & hodie moris eſt, ut pictis imaginibus vultus aſſervemus eorum, quorum memoriam veneramur & diligimus. De his & ſpeciatim viris doctis Seneca *Epiſt.* LXXIV. id prodit. Sic itaque conjuges ſibi invicem ponebant, Maritus uxori, *Stat. Sylv.* V. uxor Marito, *idem* II. *Sylv. Genethliac. Lucan.* de ejus effigie, quam Polla uxor coluit ipſo mortuo: confer. *Hygin. Fabul.* CIV. *Ovid. epiſt. Herod. Sil. Ital. lib.* VIII. Ponebant etiam *parentes liberis*, *Plin. Nepos l.* IV. *ep.* 7. & liberi parentibus apud *Statium* III. *Sylv. in lachrym.* Hetruſci, filius ſtatuas patri deſtinat. Plura qui legere deſiderat, evolvat *Figrel. pag.* 85. 86. Hæ ſtatuæ Diis Manibus dedicabantur, uti fuſe oſtendit citatus *Figrel. pag. m.* 251.

IV. Veteres quoque Sepulcra (II.) *columnis* ornaſſe conſtat. Id obſervatum eſt à *Servio ad lib.* XI. *Æneid. Virgil.* cujus verba talia ſunt: Apud Majores nobiles aut ſub montibus altis, aut in ipſis montibus ſepeliebantur, unde natum eſt, ut ſuper cadavera aut pyramides fierent, aut ingentes collocarentur columnæ. Et huc trahere ſolent interpretes illud quod *lib.* XI. habetur:

——— ——— fuit ingens monte ſub alto
Regis Dercenni terreno ex aggere buſtum
Antiqui Laurentis opacaque ilice tectum.

Ubi *Ilex* per metonymiam materiæ pro materiato accipitur loco columnæ ex ilice factæ. Sic populus Romanus in honorem Julii Cæſaris Sepulcrum ejus columna lapidis Numidici ornavit: vid. *Sueton. in. vit. Jul. Cæſar. cap.* LXXXV. confer. huc doct. *Faes annot. ad Gyrald. pag.* 204. edit. *Helmſt.* Græcis etiam hunc ritum uſitatum fuiſſe ex Lycophrone Poëta conſtat, qui ita canit:

Ἄγαλμα ϛήλας τῶν Ἀμυκλαίων τάφων.
Columnas impoſuit ornamentum Sepulcrorum Amyclæorum.

Ita etiam *Pindarus od.* X. *Nemeonic.* columnam ornamentum Sepulcri appellat. Ex his allatis teſtimoniis clare elucet, quod non minimum fuerit Sepulcri ornamentum, quando ſu-

per illo columnæ erigebantur, quæ interdum tam altæ, ut merito mirari liceat. Jeſuita Jacobus *Maſen. in Palaſtra ſtyli Rom. lib.* IV. *cap.* XIX. §. XIII. tradit, columnas *Severi* tanta altitudine eminuiſſe, ut in Africam navigantes, unde ipſe oriundus erat, demortui illic cineres in apice collocatos intueri ſua in urna atque adorare potuerint.

V. Ornamentum (III.) fuerunt pyramides, de quibus in hoc libro pluribus egimus. Plura qui legere deſiderat, evolvat celeb. *Johann. Faës animadverſ. in Gyrald. pag. m.* 206. 207. ſeq. Non ſolum autem pyramides, ſed etiam (IV.) *Obeliſci* erigebantur, quos *Watſonius in Excerptis Tit.* XXXI. *pag.* 37. ita deſcribit: Obeliſci ſunt columnæ hieroglyphicæ quadrilateræ, ſenſim verſus apicem gracileſcentes, & deinde in parvam pyramidem truncatæ. Originem horum cognoſcere qui vult, adeat *Athanaſ. Kircherum*, qui totum de Obeliſcis volumen compoſuit *lib.* I. *c.* VII. *Polydor. Virgil. lib.* III. *de invent. rerum cap.* XI. Ægyptiis originem tribuit *Diodor. Sicul. lib.* I. *Biblioth. hiſtor.* Conf. ſæpe laudatus *Faes* in animadverſ. qui ex pluribus probatis Scriptoribus plurima teſtimonia in lucem protulit *pag. m.* 211. 212. Nondum autem in hiſce ornamentis Sepulcrorum acquieſcebant veteres; ſed (V.) etiam *Coloſſos* Sepulchris imponebant. Hunc Scholiaſtes Juvenalis ad *Satyr.* VIII. deſcribit, quod ſit ſtatua ultra menſuram. Hujuſmodi *Coloſſi* in honorem Imperatorum ſunt erecti. Ita *Joſephus lib.* I. *Haloſ. cap.* XVI. coloſſi ab Herode *Auguſto Cæſari* poſiti mentionem facit.

VI. Ne aliquid omittamus, quæ ad ornamenta externa Sepulcrorum pertinent, obſervandum, quod (VI.) *Sacella* tumulis impoſuerint, qua re ſingularem pietatem & religionem ſignificare volebant. Sic juxta *Ophelti* Sepulcrum ædicula quædam & ara conſpicua fuere, *Pauſan. lib.* II. refert: & *Statius lib.* VI. *Thebaid* idem quoque teſtatum facit, ſic enim ille canit:

Mirum opus acceleraſſe manus, ſtat ſaxea moles
Templum ingens, cineri, rerumque effectus in illa
Ordo docet caſus.

Advertit hoc ipſum *Caſpar Barthius* in animadverſ. ad *Stat. p.* 341. ubi ſic ait: Templum ſeu fanum inædificatum. *Valerii* Sepulcrum ſimiliter erat juxta templum Æſculapii, quemadmodum teſtatur inſcriptio Hiſpanenſis: Os-

Oſſa Noſtra Poſſe Melius Adquieſcere
Quam Prope Templum Æſculapii.

Sepulchra (VII.) Altaribus ornata fuiſſe, argumento huic quamplurima loca eſſe poſſunt, in quibus hujus rei fides invenitur. Apud *Virgil. lib.* 3. *Æneid.*

——— ſtant manibus aræ
Cæruleis mœſtæ vittis atraque cupreſſo, &c.

Et quibuſdam interjectis hæc de ara Sepulchrali occurrunt:

Et geminas cauſam lacrymis ſacraverat aras.

Germanus *Comment. ad Æneid.* VI. *Virgil.* ſic advertit: *Aram* Sepulcri dixit, quod non ſolùm ſecundum ipſa Sepulchra, ſed & in ipſis Sepulcris aras antiqui ſternerent, in quibus Diis Manibus Sacra fierent. Ejuſmodi aram exhibet *Boiſſard. Antiquit. Rom. part.* 3. *tab.* LIX. de hac canit *Ovid. lib.* VIII. *Metam.* vid. *Sil. Ital. lib.* XVI. Sic de Sepulcro Scipionis Africani *Seneca Epiſt.* LXXXVI. refert, quod ara ipſi impoſita fuerit. Certum enim eſt, veteres hujuſmodi aras inædificaſſe Sepulcris, ex hac adducti cauſa, quia ad aras ſomnum capiebant, iiſdemque velut fanis religioſum cultum deferebant, ex ſomniis futura ominantes: vid. plur. *Faës in animadverſ. ad Gyrald. p.* 202.

VII. Addebant porrò (VIII.) *Epitaphia*, quæ vel proſa vel ligata oratione concipiebantur: vid. D. *Quenſted. de Sepultura veter. pag.* 305. *Kirchman. de funer. Roman.* Hunc ritum obſervarunt tam Græci, quàm Romani. De Græcorum Epitaphiis egimus *in Tract. noſtr. de Luctu Græcorum*, qui evolvatur. De Romanorum Epitaphiis evolvantur *Gruter.* in vaſtiſſimo *Inſcriptionum libro*, *Johann. Baptiſta Ferretio in Muſ. Lapidar. Antiquor. edit. Veron.* 1672. conferantur huc etiam animadverſ. celeb. *Johan. Faës ad Gyrald.* qui & Græca & Latina Epitaphia recenſuit. Noſtra ſi perluſtramus tempora omnibus conſtat, quod adhuc hodiè in uſu ſint Epitaphia, uti teſtantur monumenta in Templis & Cœmiteriis erecta; quare cum omnibus notum hoc; non operæ pretium eſſe duximus, illorum copiam recenſere. Quibus & finem huic ſecundo imponimus libro.

FINIS LIBRI SECUNDI.

LIBRI

Digitized by Google

LIBRI TERTII

CAPUT I.

De Sepulcris Hebræorum ante diluvium.

I. Cum de Hebræorum Sepulcris occupati ſumus illorumque deſcriptione, ante omnia diſtinguenda eſſe tempora, judicamus. Nam quædam ante-diluviana, quædam poſt-diluviana fuiſſe deprehendimus. Arduum quidem eſt de rebus incertis aliquid certi ſtatuere; jam autem omnia incerta ſunt ante-diluviana, niſi ea, quæ Deus in verbo ſuo revelare voluit; quis igitur audebit aliquid certi ex iis eruere. Quo minus tamen hæc omitterentur, effecit pridem cum animi curioſitas, tum Interpretum quorundam nimia propenſio in allegorias. Elegans eſt de Abelis ſepultura conſultatio in *Mich. Johanſen Tragœd. de Caini fratricidio.* Tragœdia ea eſt omnium Chriſtianorum oculis & auribus digniſſima. Ita verò *Adam* hîc *pag.* 59. loquitur:

Wo iſt nün wohl ein raum / dem ich dich an vertraue?
Hier hab ich abermahl zu leid und ſorgen fug.
Soll ich dich liebſter Sohn in laub und gras bedecken?
Da laßen dir viel leicht die Schlangen keine ruh.
Soll ich dich etwan den in einem wald verſtecken?
Da Furcht ich wilde thier. Jch weis nicht was ich thu.
Auf hohe baum und berg iſt rab und geyr zu ſcheuen.
Wo laß ich dich dem wol / da du am beſten ſeyſt?
Wie zeitich Fallt mir ein / des Hochſten billige drawen
Das mier bequemen ohrt zu deiner leichen weiſt
Du wareſt / ſprach er / Erd / und ſolt zur Erden werden:
Wol an ſo kom ich dan des harten zweiffels ab /
Wo kan men beßer Erd / als in den Grabe werden.

II. A primo itaque Satore generis humani *Adamo* initium facimus & quærimus, ubi illius ſepulcrum fuerit? Et ſi veterum opiniones examinemus, dicunt, Sepulcrum Adami in civitate *Arba* fuiſſe, uti non pauci interpretes volunt. Audiamus verba *excerpt. Gemaræ capit.* 1. verſione Latina & commentario nobis data à *Magnific.* D. *Chriſtophoro Wagenſeilio Hebrai-*

Digitized by Google

braicarum literarum facile Principe pag. m. 289. אמר רבי יצחק ק״ית ארבע ארבע זוגות היו אדם והוה אברהם ושרה יצחק ורבקה יעקב ולאה i. e. Uti R. *Iſaac* explicat: *Civitatem Arba dici, quia quatuor paria ibidem fuere ſepulta, Adam & Eva, Abraham & Sara, Iſaac & Rebecca, Jacob & Lea.* Quibus verbis prælaudatus celeberrimus Auctor addit *pag. m.* 293. locus deſumtus eſt ex *Erubin fol.* 53. *a.* Fere conſonat iſtis *S. Hieron. in Tradit. in Geneſ.* ſcribens: *Dicitur Civitas Arbe, hoc eſt quatuor, quia ibi Abram & Iſac & Jacob conditus eſt & ipſe Princeps humani generis Adam.* Eadem repetit in *libro de Locis Hebraicis & in Paulæ epitaphio.* Aliter *Menaſſe ben Iſrael in Concil. Joſua quaſt.* 11. ex *Bereſchit Rabba*: *Eſta ciudad ſellamó* קרית ארבע *Ciudad de quatro, por aver caydo a quatro en ſuerte.* Hæc doctiſſimus *Wagenſeilius* ex veterum Rabbinorum ſcriptis recenſet, non ut fidem his habeat, ſed oſtendat, quàm male interdum Rabbini & Hebræorum Doctores ſentiant de re aliqua.

III. Paria refert celebr. *Johan. Andreas Quenſted. in Tract. de Sepultura veterum edit. Witteberg.* 1660. *pag.* 2. 3. *ſeq.* cujus verba licet prolixiora recenſere non pigebit: Exiſtimat *Hieronymus*, inquit, Hebronem per anticipationem ארבע Arba quatuor, ſeu civitatem τ̃ τεσσαρῶν dictam eſſe *Gen.* XXIII. 2. à quatuor Patriarchis, *Adamo*, *Abrahamo*, *Iſaac* & *Jacobo* ibidem ſepultis. Verba ejus in *libro de Locis Hebraic. in Arbah* hæc ſunt: *Corruptè in noſtris Codicibus Arbah ſcribitur, cum in Hebræo legatur Arbee i. e. quatuor, eò quod ibi quatuor Patriarchæ, Abraham, Iſaac & Jacob ſepulti ſunt* & *Adam magnus*, ut in *Jeſu libro* ſcriptum eſt, licet eum quidam in monte *Calvariæ* conditum ſuſpicentur. *Nicolaus Lyranus* eandem fovet ſententiam, ſcil. vocatam eſſe illam civitatem *Arba* propter quatuor jam dictos Patriarchas ibi ſepultos cum conjugibus ſuis, *Eva, Sara, Rebecca & Lea.* Eadem habet ſtatuitque *Alphonſus Toſtatus Epiſc. Abulenſ. in c.* XXIII. *Geneſ.* Sententiam hanc confirmat ex *Joſuæ c.* XVI. ubi Vulgata habet: *Adam maximus ibi* (Hebrone ceu civitate Arba) *inter Enakim ſitus eſt.* Unde *quaſt.* x. *ad* h. l. ait *Abulenſis*: *Adam maximus i. e. primus homo, qui eſt maximus, cum ſit pater & origo totius ſpeciei, eſt ſitus inter Enakim i. e. ſepultus fuit in urbe Hebron in terra gigantum. Et iſte eſt verior & communior ſenſus, quem ferè omnes Catholici tenent*: confer.

Digitized by Google

Nicol. Lloyd in dictionar. Geograph. in voce Arbe, edit. Genev.

IV. Eadem quoque protulit cl. *Johan. Henric. Heideg. in hiſtor. Patriarch. Exercit.* IV. *pag. m.* 160. cujus verba ita ſonant: *Egeſippus in deſcriptione Terræ Sanctæ*, *Jarchius* & alii commemorarunt, ſepultum eſſe *Adamum* Hebrone, quæ alio nomine vocata fuerit קרית ארבע Kiriath-Arbe, civitas quatuor virorum ibi ſepultorum, *Adami*, *Abrahami*, *Iſaaci*, *Jacobi.* Quod cum de tribus poſterioribus verè dicatur, de *Adamo* etiam conantur probare ex *Joſua* XIV. 15. Et Doctores Cabbaliſtici in nomine ישראל *Iſraëlis* obſervant contineri omnes *Hebrone* ſepultos, *Iſaacum*, *Jacobum*, *Saram*, *Rebeccam*, *Adamum*, *Abrahamum*, *Leam.* Verum enim vero hanc ſententiam ut erroneam merito rejicit *celebr. D. Quenſtedius in Tract. de Sepultura veterum edit. Witteberg.* 1660. *pag. m.* 4. his verbis: Verum ſententia illa, *Adamum Ciriath-Arbe* ſepultum fuiſſe, licet propter quorundam Veterum auctoritatem temere rejicienda non ſit, ex adducto tamen loco *Joſuæ* probari nullo modo poteſt. Nam nec in *Hebræo*, nec in *Chaldæo*, nec apud *LXX. Interpp.* verba illa (ibi ſitus eſt) habentur. Et per *Adam* non neceſſario intelligitur hominum primus, ſed homo quidam, & quidem ille, de quo ſermo fuerat, nempe *Arba.* Hæc & alia plura citatus *Quenſtedius* recenſet, ex quibus clare elucet, graviter *Vulgatum* Interpretem erraſſe: vid *pag.* 5.

V. Conſentientes hîc plures adhuc habemus Scriptores, qui hac in re optime cum *Quenſtedio* conveniunt, inter quos cl. *Johannem Chriſtianum Iſingium in exercitat. hiſtorico-Chronolog-Geograph.* & *Philologicis edit. Francofurt. ad Mœn.* 1683. *pag. m.* 36. erudite differentem citamus, cujus verba §. 3. *quæſt.* XXV. hæc ſunt: qui cum de Hebrone verba feciſſet, in hæc erumpit: Obiter hîc, non inconvenienter tamen, notare lubet, circa antiquiorem Hebronis appellationem, quæ exprimitur *Joſ.* XIV. *verſ. ult.* ubi dicitur, eam antea vocatam eſſe קרית ארבע, quod Rabbini in ſuo *Breſchit Rabbah* & cum iis ex parte *Hieronym. in Loc. Hebr.* denominationem hanc magis *Appellativè* explicantes, eam *Kiriath-Arba* i. e. *Urbem quatuor* ſcil. *virorum* nuncupatam velint, quod olim IV. inſignes viri *Aner*, *Eſchle*, *Mamre* & *Abraham* ibi habitarint, quatuor etiam Patriarchæ ibi ſepulti jaceant, utpote *Adam*, *Abraham*, *Iſaac* & *Jacob*

Jacob cum IV. ſuis uxoribus. Verum Rabbinicam hanc Etymologiam nos non magni æſtimamus. Cæterum quod ad *Hieronymum* attinet, duo ejus aſſumere placet effata de *Hebrone* urbe, quæ ad minimum dubitationem pariunt rem deterius conſideranti. *Prius* quod in citat. loc. Hebr. dicit, eſt: Hebronem urbem nomen ſortitam eſſe ab uno filiorum *Caleb*, ut legere eſt 1. *Paral.* 2. v. 42. cum contra conſtet, diu ante *Hebronem* hunc *Calebi* nepotem, ita nuncupatam eſſe urbem, ab ipſo Moſe in *Geneſ.* loco, niſi quis effatum hoc ſalvare velit ex uſitata Scripturæ prolepſi & recapitulatione. Deinde illum *Calebi* pronepotem non impoſuiſſe de ſe Hebroni appellationem, argumento eſſe poteſt, quod dicto in loco *verſ.* 21. *Machir* vocetur pater *Gilead*, qui tamen terræ Gilead nomen non impoſuit. *Poſterius Hieronymi* effatum valde dubiæ fidei eſt, quo *Hebrone Adami* conſtituit monumentum, malè reddens verba *Joſ.* XIV. *Adam maximus ibi inter Enakim ſitus eſt.* Quo ipſo uni atque alteri imperitiori anſam dedit opinandi, Adamum monſtroſa & gigantea proceritate à Deo eſſe creatum. Contra fons fluit longe aliter: homo magnus inter Enakim ipſe (Arba) atque ſic vox *Adam* accipienda eſt, non ut nomen proprium, denotans protoplaſtum noſtrum, ſed ut Appellativum, ut ita Kiriath-Arba dicta ſit à quodam homine Enacino Arba dicto.

VI. Ita etiam cl. *Joh. Henric. Hottinger. in notis ad libellum de Cippis Hebraicis edit. Heidelberg.* 1659. ubi auctor ejuſdem libri ita diſſerit: חברון בארץ כנען והיא קרית ארבע שם מערת המכפלה בה קבורים אבות העולם אדם וחוה אברהם ושרה יצחק ורבקה יעקוב ולאה i. e. *Chebron, in terra Canaan eſt Kiriath Arba, ubi ſpelunca duplicata, in qua ſepulti Patres Mundi Adam & Eva, Abraham & Sara, Iſaac & Rebecca, Jacob & Lea.* Ad quæ verba citatus *Hottinger. pag. m.* 5. ſequentia (cum prioribus noſtris ſimilia) refert: Sic vulgò, inquit, Auctores veteres, recentiores, Chriſtiani, Judæi. Exiſtimant autem plerique natam eſſe opinionem ex *Joſ.* 14. ubi juxta Vulgatum: Nomen Hebron autem vocabatur Kiriath Arba, Adam maximus inter Enakim ibi ſitus eſt, pro; Nomen autem Hebronis olim erat Kiriath Arbe (i. e. civitas Arbe) homo ille magnus inter Enakim ibi erat. Hinc, inquam, natum errorem inter ipſos

Pontificios quidam aſſerunt. Vid. *Antibarb. Sixtin. Amam. pag.* 615. &c. Quare etiam *Thomas Fuller. in Piſgah ſight of Paleſtine edit. Londin.* 1650. *fol. m.* 273. *cap.* 13. in hæc prorumpit verba: *But i wonder any ſhould delight in their own wild conjectures, when the text tendereth us a certainty herein aſſuring us that this Arba (from whon Kiriath-Arba or Hebron was named) was a great man among the Anakims.* Confer. *Henric. Ainsworth. Comment. in Gen.* XIII. *fol. m.* 54. *edit. Londin.* qui eadem confirmat.

VII. Alii tamen reperiuntur, qui Sepulcrum *Adami* in alio quærunt loco, nempe in Golgatha ſeu Calvariæ monte. Audiamus iterum prælaudatum *Quenſtedium pag.* 3. de Sepultura veterum ita diſſerentem: Alii, inquit, humani generis parentem circa *Calvariæ* montem, in quo Salus noſtra crucem paſſa eſt, non ſine ingenti myſterio reconditum eſſe arbitrantur, ut *Auguſtin. ſerm.* 71. *de tempore.* Spectant huc etiam verba illius in *quæſt. ſuper Geneſ.* ubi inquit: Ubi ſepelienda erant cadavera Patriarcharum ſignificantia peccatum, niſi in ea terra, ubi ille poſtea crucifixus eſt, cujus ſanguine facta eſt remiſſio peccatorum. *Cyprian. ſerm. de reſurrect. Chriſti, Athanaſ. de paſſione Salvatoris, Ambroſ. lib.* 5. *Epiſt.* 19. *Origenes tract.* 35. *in Matth. Theophylact. in Joh. c.* 19. *Chryſoſt. hom.* 84. *in Johann. Epiphan. hæreſ.* 46. *Baſil. in Eſai. c.* V. *& ipſe Hieronymus in Paulæ ad Marcell. epiſt. qui tamen* in *Matth. c.* 27. Favorabilis, inquit, opinio (ſcil. de *Calvaria Adami in Golgatha* ſepulti) & mulciens aurem populi, nec tamen vera. Prolixe etiam ex Patribus hanc opinionem illuſtrat *Hiſpanus Johannes de Carthagena lib.* X. *homil.* XXI. *de acerbiſſima paſſione Chriſti pag. m.* 577.578. ubi quidem multa more Pontificiorum abſurda profert, teſtimonia tamen Patrum ſincere recenſet. Dicit enim Calvariam montem dictum à calvaria *Adami*, quod falſum eſſe deprehendimus. Sed audiamus Patrum teſtimonia, quæ citatus Auctor in medium profert, aſſerens: ita *Athanaſ. ſermone de cruce domini*, cujus verba hæc ſunt: Non alibi patitur, neque in alio loco crucifigitur, quàm in Calvariæ loco, quem Magiſter Hebræorum dicit eſſe ſedem ſepulchri Adæ, ibi enim poſt maledictionem eum humatum eſſe aſſeverat. Deinde S. Baſilius in *c.* V. *Eſaiæ:* Obtinuit fama quædam in Eccleſia memoriam

riam conſervans, non quidem ſcripto proditam, quæ talis eſt, quod prima utique Judæa hominem habebat accolam, nimirum Adam ſimul atque excidit deliciis Paradiſi in hac terra collocatum ad mitigandam jacturam bonorum, quibus fuerat exutus. Prima igitur etiam mortuum hominem excepit, qui & illic eam, cui addictus erat, ſententiam condemnationis plene eſt executus. Itaque inſolens ac novum videbatur illius ætatis hominibus ſpectaculum, os capitis defluente carne nudum: ac illi recondentes cranium, loco illi indiderunt Cranium, i. e. Calvariam. Addit Origenes *tract.* 35. *in Matth.* Locus Calvariæ dicitur non qualemcunque diſpenſationem habere, ut illic, qui pro hominibus fuerat moriturus, moreretur. Venit ad me traditio quædam talis, quod corpus Adæ primi hominis ibi ſepultum eſt, ubi crucifixus eſt Chriſtus. Adjicit *Origenes* cauſam hujus: Ut ſicut in Adam omnes moriuntur, ſic in Chriſto omnes vivificentur, & in loco illo, qui dicitur Calvariæ locus, i. e. locus capitis, caput humani generis reſurrectionem inveniat cum populo univerſo per reſurrectionem Salvatoris, qui ibi paſſus. Unde *Tertullianus lib.* 2. *contr. Marc.* loquens de Golgatha:

Os magnum hic veteres noſtri docuere repertum,
Hic hominem primum ſuſcepimus eſſe ſepultum.

Accedit ad hæc inſigne teſtimon. D. *Auguſtin. ſerm.* 71. *de temp.* Idem habet *Auguſtin. ſermon. de Oblat. Iſaac. ſerm.* 71. *in fi. tom.* 10. *Cyprian. ſerm. de reſurrect. Dom. in initio.* Eidem ſententiæ adſtipulantur *Anaſtaſius Sionita l.* 7. *contemp. in Hexam. Theophylact. in cap.* XXII. *Matth. German. in Theoria veter. Eccleſ. Chryſoſtom. hom.* 14. *Baronius*, aliique. Hæc ex Patribus hactenus bene recenſuit prædictus Hiſpanus Johannes de Carthagena.

VIII. Verum in ſequentibus illorum ſententiam apprehendit, quam in §. VI. rejecimus, aſſerens, Adamum illum eſſe, qui inter filios *Enakim* ſepultus, confirmatque Adamum ibi nomen eſſe perſonale non commune, quod etiam aſſeruimus, quando ſcil. de homine quodam magno ibi ſepulto intelligitur, non autem ſi de Adamo primo ſatore intelligatur, in quo fallitur Auctor, licet plurima teſtimonia coacervaverit, quæ nihil probant, uti pluribus demonſtravit cl. *Johan. Chriſtoph.*

Iſing. loco ſupra citato. Non ſolum autem Patres ex pia intentione ſtatuerunt, Adamum in monte Golgatha ſepultum; ſed etiam multi Noſtratium. Sufficiat unum tantum teſtimonium adduxiſſe, quod nobis ſubminiſtrat Anglus doctiſſimus *Gr. Williams* in libro vocato *the beſt Religion, ubi fol. m.* 912. *edit. Londin.* ita literis tradit: *And then placing the ſame in Golgatha, which was the place where Adam was buried (as S. Ambroſe thinketh l. 5. ep. 19.) they nayled and faſtened Chriſt unto it, upon that very day of the weeke that Adam was created; and (ar is thought) he was hanged upon this Three, upon the ſame very houre of the day as Adam did eate of the for bidden tree.* Imò quidam ſunt, qui aſſerunt, *Adamum* in duobus locis ſepultum eſſe, uti in *Chronicis* ſcribit *Honorius Auguſtodunenſis.* Et primo quidem *Cariath-Arbæ*, deinde verò in monte *Calvariæ.* Memoriæ enim tradidit *Jacobus Edeſſenus* Sancti *Ephrem* præceptor (referente *Maſio Comment. in ult. cap. Joſuæ*) Noemum primi patris oſſa religioſè in arcam intuliſſe, & poſt ſiccatum ex aquarum eluvione terrarum orbem, cum ipſo terrarum orbe oſſa quoque illa filiis diviſiſſe, & quem præ cæteris diligebat; *Semo* calvariam dediſſe, cumque calvaria, terrarum partem, quam poſtea Judæam nuncuparunt. Affirmat hoc quoque *Richard. Montacutius in Annal. Eccleſ. Tom.* 2. *fol. m.* 392. *edit. Londin.* ita ſcribens: *Et certe ſi Sethum ſepultum fuiſſe in valle Joſaphat verum ſit, cujus ſepulchrum ibi inventum ſcribit Johannes à Leydis, veriſimile eſſe poteſt Adamum in vicino Calvariæ ſepultum.* Et paucis interjectis lineis, aſſerit: *Si vera ſunt, quæ narrantur, Adamum bis ſepultum, ut & Joſephum, primo apud Hebron: deinde tranſlatum per Noachum in montem Calvariæ, cum propheticè prævideret Chriſtum Dominum ibi olim crucifigendum. Ibi & Jacobum obdormiviſſe volunt, ſuppoſito capiti lapide, & volunt locum* λιθόςρωτον *appellatum.* Explicant & exornant hanc opinionem *Delrius* in *B. Virginis panegyric.* 7. & *Villalpand. in Hieroſolym. Urb. apparat. lib.* 1. *c.* 9. Ex his iterum pateret, Calvariam montem dici à calvaria Adami, id quod doctus Angl. *Thomas Fuller. in Piſgah-ſight of Paleſtin. fol. m.* 344. *in the deſcription of Jeruſalem cap.* 12. refellit his verbis: *The mount Calvary that is a place of a ſkil is called either from the faſhion thereof, becauſe that hill was rounded up in the form of a mans head,*

head , or becauſe mens bones were ſcattered therea bouts. Conf. *Sucer. Theſaur. Tom.* 2. *fol.* 155.

IX. Quamvis igitur S S. Patrum auctoritas magna , qua nixi plurimi Doctores aſſerentes, *Calvariam* montem à calvaria *Adami* dictum, quod ibi ſepultum, imo ipſe Adam ibi conditus fuerit ; attamen vix huic ſententiæ calculum adjicimus, ſed aſſerimus, quod quidam ſepulcrum Adami fruſtra in Kiriath-Arba quæſiverint, de qua re evolvatur D. *Quenſted. de Sepultura veterum c.* 1. *pag.* 2. ſeq. confer. *Hotting. annot. ad tract. de Cippis Hebr. Johan. Lightfoot Chorograph. c.* 49. *pag.* 93. *edit. Lipſ.* 1684. *Druſius annot. ad h. locum*, nimiam & facilem credulitatem miratur Sanctorum Patrum. Nec in *Golgatha* quærendum *Adami* Sepulchrum, uti ad oculum monſtrarunt B. *Gerhard. Harm. Evangeliſt. c.* 197. *f.* 197. confer. *Torniell. annal. ad A. M.* 930. *n.* 4. *Salian. Annal. ad A. M. cit. n.* 7. *B. Gerhard. in Geneſ.* XXIII. 2. *q.* 3. *pag.* 456. Si igitur conjecturare licet ex ſitu Paradiſi, quem bene deſcripſit *Huetius in lib. de Paradiſo*, dicimus Adami Sepulcrum nec in *Kiriath-Arba* , nec in *Golgatha* , ſed eo in loco fuiſſe, ubi poſt ejectionem è Paradiſo habitavit. Probabile autem eſt, quod non procul ab ipſo ſepultus fuerit. Jam autem ſi aliquid probabiliter dicendum foret , ſtatueremus cum *Pelargo*, *Geſnero* & aliis , tractum illum Orientalem fuiſſe circa *Babylonem* urbem , quod etiam vult *Huetius* , ita ut *Cain* habitaret verſus orientem , Adamus verſus occidentem Paradiſo exiſtente in eorum medio. *Seldenus in prolegom. c.* 3. *de Diis Syris pag. m.* 45. ex MSo Arabico refert quod Sepulcrum *Adami* fuerit in monte, ubi familia *Sethi* habitaverit. A quo autem ſepultus fuit variant Hebræorum Scriptores. Funus curatum à *Setho* in *Juchaſin*, ab *Enocho* in *Seder Olam* ſcriptum reperimus. Ab ipſo verò Deo cenſuit *Rabbi Rachumai* terræ matri corpus mandatum. Penes quos fides eſto.

CAPUT

CAPUT II.

De Sepulcrorum Hebræorum diſcrimine, & quidem inventorum & nocentium.

I. Cum vero Sepulcra Judæorum non unius generis fuerint, hinc ante omnia diſpiciendum erit, quomodo illa diſtinguamus. Doctiſſimus Anglus *Johannes Lightfoot in Chorograph. cap. c. pag. m.* 170. *edit. Lipſ.* obſervat, Sepulchra quædam extraordinaria fuiſſe i. e. quoad locum ſitus ut (1.) קבר הנמצא *Sepulcrum inventum: Babyl. Sanhedr. fol.* 47. 2. & *Hieroſ. Nedarim fol.* 57. 4. i. e. cum ſepeliretur in agro cujuſvis, eo neſciente; at tandem detegitur ſepulcrum. Vel uti interpretatur *Fridericus Muller. in diſſ. de ſepulcr. lib.* 3. *c.* 2. cum cadaver in agro detegitur ibi inſcio Domino defoſſum. (2.) קבר מזיק את הרבים *Sepulcrum publicè nocens* i. e. effoſſum juxta locum publicæ ambulationis aut itinerationis; à cujus vicinitate contrahitur pollutio à prætereuntibus; vel ut cl. Muller. loquitur: cum cadaver propter viam publicam defoſſum, polluit tranſeuntes. Tenendum itaque hoc loco eſt, Sepulcra locumque omnem, ubi defuncti hominis cadaver jacebat, apud Hebræos polluiſſe, idque ex inſtituto Legis divinæ, quam conſignatam literis exhibet Moſes *Num.* XIX. 16. כל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב או במת או בעצם אדם בקבר יטמא שבעת ימים i. e. *Si quis in agro tetigerit cadaver occiſi hominis, aut per ſe mortui, ſive os illius, vel ſepulcrum, immundus erit ſeptem diebus.*

II. Ut igitur diſcrimen horum Sepulcrorum recte intelligamus, prius ſepulcrum dicitur קבר הנמצא à radice מָצָא unde נמצא invenit, quod caſu ſeu fortuito fit: vid. *Buxtorff. Lexic. Rabbino-Talmudic. fol.* 1239. & dicitur de iis, circa quæ diu occupamur, ut inveniamus, uti venator feras invenit: vid B. *Geir. comment. in Pſal.* XXXVI. *pag. m.* 632. *edit.* 4to. Hinc uſurpatur etiam de iis, qui magno labore agrum fodiunt, & neſciunt, an Sepulcrum lateat. Cum autem invenerint præter opinionem, Sepulcrum inventum appellatur. Et hoc extraordinarium

rium

Digitized by Google

rium erat, quia Judæi Sepulcra ſua ſigno ſignabant, ne aliquis imprudens accederet, & ſe pollueret. In hujuſmodi ſpeluncis abdita plerumque latebant privatorum hominum Sepulcra, quæ primo intuitu ab omnibus cognoſci non poterant; unde accidebat, ut ejuſmodi Sepulcra in agris vel aliis locis invenirentur. Ad hujus generis Sepulcra, ut & ad quævis loca, quæ ὑπτικόν τι ex cadavere hominis demortui fovere credebantur, deſignatio requirebatur, uti colligitur ex *Gemariſtarum* in *Codic. Moed Katon fol.* ה. 2. *edit. Amſtel.* verbis: cujus verba Latina ex verſione cl. *Johann. Chriſtoph. Roſteuſcheri* recitabimus ſequentibus verbis: *Non ſignabant, quæ manifeſta erant (cum perſpectiſſimum eſſet latere ibi immundum, & in confeſſo non deferre illuc locorum res mundas, Gloſſa) ſignabant verò dubia.*

III. Licet autem nullum ſepulcrum in agro vel alio loco lateret, & tamen adeſſent ſigna dubia, quæ ſepulcrum indicare credebant, ſibi valde cavebant, ne ex improviſo accederent & ſepulcrum invenirent. Inter hæc dubia referebantur (1.) arbor ſuper terram expanſa, quæ juxta viam ad cœmeterium tendentem ſita eſt, uti *Gemariſtæ ad Codic. Niddah* aſſerunt. (2.) lapides grandiores in pariete prominentes, ſub quibus ſepulcrum latet, uti *in Miſch. Cod. Oholot cap.* 8. §. 2. *fol.* נז. *col.* 2. habetur. (3.) locus expanſionis, ſive ager immundus, cujus ſæpe fit mentio in *Talmud. Codd. Ketubbot f.* כה. *Erubin fol.* ל. *Peſachim fol.* כז. *& alibi* paſſim. Unde neceſſe erat, ut duo priora ſigno notarentur, quandoquidem dubitandum erat utrum immunditiès ſub illis eſſet, an verò non. Si autem accideret, quod ſepulcrum ſub his ſignis inveniretur, non *inventum ſepulcrum* putabatur, quia ex ſigno conjecturare poterant, immunditiem latere; ſed illud demum *ſepulcrum inventum* æſtimabatur, cum cadaver in agro defoſſum inſcio Domino, nec ſigno dubio addito, detegeretur.

IV. Quod ad alterum nempe *ſepulcrum publice nocens* attinet, quod prope viam effoſſum erat, tunc illud prætereuntes polluebat & immundos reddebat juxta legem §. 1. citatam Scripturæ: *Si quis in agro tetigerit cadaver occiſi hominis*, h. e. teſte *Ainſworthio Comment. in Num.* XIX. *fol. m.* 122. *in the open field where nottent is, there pollution is by touching alone.* In agro vel cam-

Digitized by Google

po, ubi viatores ambulabant & iter faciebant, & extra tentoria ultro citroque commeabant. Si itaque hic tetigerit cadaver hominis *occiſi* vel gladio vel alio inſtrumento, immundus eſt. Imò Targum Jonathan addit; ſi tetigerit gladium, quo occiſus eſt, pollutus eſt, quia juxta Canones Hebræorum gladius ut cadaver occiſi hominis æſtimatur, *Maimon. in Tumath meth c. 5. ſ. 3.* Cum autem pollutionis ex defuncti hominis cadavere oriundæ triplex daretur modus, & immunditiees iſta contraheretur במגע באהל ובמשא *attactu*, in *tentorio* & denique *portatione*; hinc ſola *attactione* homo ſe polluebat.

V. Cum ergo cadaver hominis mortui pollueret, merito cauſam quærimus, quam reddere dubii ſunt Hebræorum Doctores, & ſibimet ipſis non conſtant ex quo fonte deducere rationem velint. Omnes quidem dicunt, omnium pollutionum graviſſimam eam eſſe, quæ ob mortuum hominem fieret; ſed rationem variam fingunt. R. *Abarbanel in Levit. fol.* רנט. ſcribit עקר הטומאה eſſe ערוב הנפש בגוף המת. R. *Bechai in Legem fol.* קפו. *col.* 2. eam proficiſci ait è virtute mortifera. *R. Moſes Alſchech in Torath Moſcheh fol.* קצח. 2. ad inquinamentum ſerpentis reſpiciens ad locum in *Cod. Jom. fol.* כח. 2. provocat, à quo ut mortem ipſam ita etiam immunditiem ex mortui hominis cadavere reſultantem oriri tradit. Alii hanc immunditiem רוחות הטומאה *Spiritibus immundis* attribuunt, è quorum numero *Tobias Levi* in Commentario, quem חן טוב vocat, *fol.* רנט. 3. ſequentem in modum differens, cujus verba prolixiora ex verſione cl. *Joh. Chriſtophor. Roſtenſcher. in diſſert. de Sepulcris calce notatis* recitabimus: *Modus pollutionis*, ait, provenit è viribus exterorum קליפות (quo nomine Cabbaliſtas notare Spiritus impuros, & omnia quæ extra ſanctitatem ſunt, obſervat *Auctor Kabbala denudata part. 1. p. 674.*) uti *D. n. l. m.* ajunt: Unde ſunt genua Doctorum defeſſa? à fricatione illorum (ita enim explicantur verba in Gloſſa ordinaria ad Gemaram, è qua hæc deprompta *Cod. Beracot fol.* ו. 1. *lin.* 10. כאין המזיקים וישבין אצלם ומתחככין בהם) Unde etiam attritæ Doctorum veſtes? (vid. *itiner. Raſchi*) à fricatione eorundem. Cum enim non poſſint attingere corpora illorum, veſtimentis eorum adhærent, ut voluptatem inde percipiant. Ecce, quamdiu homo vivit, nihil quicquam in corpore ejus poſſunt

attin-

attingere perſtringente oculos eorum luce animæ...... à cujus diſceſſu gaudent adhærere inſtrumento quo ante (anima) uſa fuit ſanctiſſime, è cujus lumine remanſerunt ſcintillæ quædam, propter quas accedunt & in cadavere reſident: Ex quo deinde conſequitur illa pollutio ob hominem mortuum.

VI. Aliam rationem vel cauſam profert R. *Menachem* in *Num.* XIX. qui immunditiem hanc *Angelo mortis* adſcribit, cujus verba ab *Amſworthio Comment. in Num. fol. m.* 122. *edit. Londin.* Anglicè tradita ita ſonant: *The cauſe of the uncleanes of the dead is by meanes of the Angel of death (the devill) that brought poiſon into men.* Et hæc ſententia propius accedit ad genuinam interpretationem Scripturæ N. Teſtamenti. Nonne hæc pollutio fructum & effectum peccati oſtendit, mortem cauſantis, *Rom.* VI. 23. Præfigurabatur hac re ſtatus horum, qui mortui ſunt in peccatis, qui mortui, cum adhuc vivunt, *Coloſſ.* 2. 13. 1. *Tim.* 5. 6. Sepulcrum patens enim eſt guttur eorum, *Pſal.* V. 10. ita ut eorum verba corrupta & opera mala & peccaminoſa alios infectent, 2. *Tim.* 2. 17. 18. 1. *Cor.* V. 6. Ita etiam explicat *Martin. de Roa in ſingular. lib.* VI. *pag. m.* 527. Tu vero ejuſmodi homines non minus tetros atque horribiles, quam ſunt mortui, diligenter fugito, ne tetri aliquid haurias, aut corruptus te circumfuſus aër inficiat. Hinc tu intelligas illud Regii Vatis, cum de ejuſmodi loquitur hominibus *Pſalm.* V. quia iſti ſunt, qui mortuorum oſſa effodiunt: dum ne mortuis parcunt. Hanc ob cauſam Plutarchus de his: Velut urbes portas quaſdam habent infeſtas & ſiniſtri ominis.

VII. Viſâ cauſâ pollutionis, quæ à corporibus defunctorum hominum attrahitur, ulterius quærimus, utrum omnia cadavera hominum defunctorum polluant, de quibus Scriptura nullum diſcrimen facit *Num.* XIX. abſolute & in genere dicit: Si quis cadaver hominis mortui tetigerit. Nullum hîc cadaver excipitur ſive ſit Gentilis ſive Judæi, quamvis aliquod diſcrimen Hebræorum Doctores ſibi contra Scripturam fingant, aſſerentes, Gentilium cadavera hîc excipi: de quibus paulo poſt acturi ſumus, ſi prius quædam de Sepulcris dixiſſe licuerit, de quibus Scriptura: ſi quis tetigerit Sepulcrum, in quo ſitus defunctus conditus fuerit, ſive Judæus ſive Gentilis.

Hîc iterum Scriptura de omnibus loquitur, nullaque ſepulcra excipit, ſed omnia polluere aſſerit. Audiamus hîc *Maimonidem in Tumath meth c. 2. ſ. 15. 16* loquentem, cujus verba ab *Ainſworthio Comment. in Num.* XIX. *fol. m.* 122. Anglice referuntur & hæc ſunt: *A grave all the while that uncleanes is within it, defileth by touching and by tent, as doth the dead perſon, by the ſentence of the law, Num.* 19. 16. *And whether one touch the top of a grave is plowed up, and the bones of the dead are conſumed into duſt, that duſt defileth by touching and by bearing.* i. e. *Sepulcrum cui immunditïes adhuc ineſt, pollnit per attactum & per tentorium, uti etiam cadaver defuncti hominis juxta ſententiam legis Num.* 19. 16. *Sive quis nunc tangat ſummum ſeu verticem ſepulcri, quod arando diſperſum, & oſſa & cadavera in pulverem redacta, attamen pulvis polluit per attactum & portationem.*

VIII. Et licet hæc clarè in Scriptura extent, attamen Rabbini hîc nimis ſcrupuloſi ſunt, dicentes diſcrimen aliquod eſſe inter ſepulcra & cadavera Gentilium, & inter ſepulcra & cadavera Judæorum. Gentilium enim cadavera uti non niſi *attactu* & *portatione* polluere aſſerunt: ita etiam ſepulcra à pollutione tentorii excipiunt Hebræi. Luculenta ſunt verba *Maimonid. in Hilc. Ebel. c.* 3. *fol.* רעו. 2. *Tom.* 4. אין הגוים מטמאין באוהל לפי כן קברותיהם טהורים ומותר לכהן ליכנס לשם ולדרוך על קברותיהם וא יגו אסור אלא שיגע בטומאה או שישאנה *Gentiles non polluebant per tentorium, propterea etiam ſepulcra eorum judicabantur munda, licitumque erat Sacerdoti illuc accedere, & ſuper ſepulcra ipſorum ingredi, nec prohibebatur, niſi ut ne immundum contingeret portaretve.* Quam anxie Sacerdotes immunditiem & pollutionem à ſepulcris vel cadaveribus contractam vitarint, patet ex illo: Cum enim vacca rufa comburi deberet, via ex templo ad montem Olivarum curanda & paranda erat; comburebatur quippe extra caſtra & Hieroſolyma in loco excelſo ab oſſibus, cadaveribus & ſepulcris quantum fieri poterat remotiori. Non via ordinaria ad locum iſtum pergebatur, ne in via iſta, *Sepulchra* occurrerent, quæ ſacram ceremoniam & totum cultum iſtum polluerent & contaminarent. Via nova peculiaris ſternebatur, agger novus denſabatur & attollebatur, arcus & fornices ſternebantur,

bantur, fornicibus & arcubus iſtis alii arcus & fornices ſuperædificabantur, ut tranſeunte vacca, & comitantibus Summo Sacerdote & aliis Sacri iſtius miniſtris, ne vel minima ſuſpicio ſubeſſe poſſet, *cadaveris*, vel *ſepulchri*, vel *minimi oſſis mortui* contacti vel alliſi. Ex quibus ſatis elucet Sacerdotes cadavera & ſepulcra fugiſſe Judæorum, quia polluebant; ſed cur non etiam Gentilium?

IX. Rationem cur hoc faciant excogitarunt hanc, ſed imbecillem, uti patet ex *Sohar* antiquiſſimo Hebræorum libro, in quo *fol.* ג. *col.* ערף. Edit. Lublin. ſequentia leguntur, cujus Hebraica Latino ſtylo ita ſonant: Accede & vide, quidnam interſit inter Iſraëlitam & Idololatram (per hunc omnes Gentiles intelligunt). Iſraëlita, cum quis mortuus deprehenditur, contaminatur in quavis domo, & corpus (defuncti ſcil. Iſraëlitæ) polluit. At Idololatra non contaminatur alio, neque ipſe, cum vita functus eſt, polluit. Quodnam hujus rei fundamentum eſt? Ab Iſraëlita ea hora, quâ fatis conceſſit, tolluntur omnes ſanctitates luminis ejus, ſeparatur ab eo imago ſancta, ſecedit ab eo Spiritus S. Quando autem ſanctitates luminis ejus ab eo ſublatæ ſunt, cadaver polluit. At Idololatra non item. Ipſe in vita ſua polluit, omnibus immunditiei lateribus, imago enim ejus polluit Spiritus ejus, &, quandoquidem immundities in corpore ejus reſidet, polluit ipſe in totum, vetitumque eſt appropinquare ad eum. Simulac autem vita exceſſit, ſecedit quoque ab eo omnis iſthæc immundities, deprehenditurque cadaver expers immunditiei, neque contaminat. Etiamſi enim corpus eorum tam vitale, quàm mortuum polluat, quandoquidem tamen, cum adhuc in vivis ſunt, omne immunditiei genus apud eos reperitur, contaminant eum, qui ad eos propius accedit, at mortui, quoniam quæ polluebant ab eis omnia diſceſſerunt, nequeunt inquinare alium. Sed quàm imbellis hæc ſit ratio, quivis facile videre poterit. Nam quale diſcrimen inter Judæum & Gentilem? nullum. Omnes peccatores ſunt & immunditie pleni: Hinc ratio, qua ex Scriptura huic aſſerto colorem addere conantur, nullius eſt momenti, cum ex *Ezech.* XXXIV. probare velint, Judæos tantum homines, extraneos non dici homines. Sed quiſquiliæ Hebræorum ſunt, & diſtinctio hæc nihili æſtimanda.

CAPUT III.

De Sepulchris Hebræorum Vulgaribus.

I. Ad aliud diſcrimen Sepulchrorum Hebræorum nos conferimus, quo illi illa diſtinguunt in *Vulgaria* & *Nobiliora*. Quod ad *Vulgaria* attinet Sepulcra, (quæ *Ciceroni* in *Verr.* VI. loci communes dicuntur) in quibus promiſcuè cuilibet è plebe jus erat tumulari, probare ea multi conantur cum *Menochio lib.* VIII. *Reipubl. Ebraor. cap.* IV. *quæſt* III. & *Sanctio ad Act.* I. 9. ex 2. *Reg.* XXIII. 6. ubi *Joſia* dicitur pulverem combuſti luci projeciſſe ſuper *Sepulcra* בְּנֵי אָדָם *filiorum populi*, hoc eſt, juxta *Sanctium*, ubi *vulgares homines tumulari ſoliti*. Alii ex *Jerem.* XIX. 11. Sed quam benè & congruè oſtendit *B. D. Geierus in Tract. de luctu Hebr. cap.* VI. §. 10. *pag. m.* 124. *ſeq. edit. Lipſ.* 1656. ita ſcribens: Verum non incongruè *Kimchi* complenda hæcce monet ex 2. *Paral.* XXXIV. 4. ubi dicitur ſparſiſſe ſuper ſepulcra הזבחים עלין ſacrificantium in iis, i. e. juxta eundem Rabbinum, ſuper ſepulcra iſtius populi, qui ſervierat illis, dum viveret, & quidem in ignominiam ipſorum, q. d. videte, quid colueritis in vita veſtra? hinc etiam in loco *Paralip.* ſubſtantivum prius *Sepulcra* in fontibus habet præfixum ה emphat. contra morem, nimirum quia inter hæc duo ſubſtantiva ſupplendum ex textu I. *Reg.* קברי בני א *Sepulcra filiorum populi ſacrificantium* &c. *Chaldæus* reddit: *in ſepulcra filiorum* גְּבָיָא, quod *Kimchi* ait eſſe nomen idololatricum, quomodo in Rabbinorum Scriptis ביתגליא vocetur ביתכריא i. e. Eccleſia vel templum, de quo prolixius agentem vide *Buxtorff. Lexic. Talmud. fol.* 1086. *ſeq.* Quis vero opinabitur, (pergit) ſolos plebejos in locis illis Idololatricis olim ſacrificaſſe, & non una etiam Magnates? adeoque pro ſepulcris publicis vix faciet aliquid citatus textus. Ita de altero adducto loco nil certi concludi poſſe judicat.

II. Majus robur autem videtur locus habere apud *Jerem. capit.* XXVI. 23. ubi *Uria* gladio interfecti cadaver, dicitur projectum *ad ſepulchra filiorum populi*: ut ſc. h. m. cum ignobili obſcu-

obſcuraque plebe ejus ſimul periret nomen, nihilque honoris aliàs conſueti Prophetæ huic obtingeret poſt mortem. Ita etiam *Munſterus* in annotat. ad hunc locum Jeremiæ transfert ex *Jonathane* & dicit, quod per ſepulcra filiorum populi, *ſepulcra publica* ſint intelligenda. Ita *Vatablus Filiorum populi* בני העם ſepulcra exponit ſepulcra vulgi ignobilis. Chald. *ſepulcra publica*. *Grotius* aſſerit Prophetam gladio percuſſum jactum fuiſſe *in ſepulchris vulgi ignobilis*. Hæc vulgaria Sepulcra teſte *Johanne Lightfoot in Chorograph. pag. m.* 170. plerumque erant in cœmeteriis publicis, ſicut apud nos adhuc moris eſt, & *Francofurti Judæi* proprium Cœmeterium poſſident; aſt ea erant extra urbem in illis locis, ubi non publica via, nec paſcua, nec aqua, uti ex *Maſſech. Semabboth cap.* 14. adduxit *Lightfoot* l. c. qui ita: *Ac per iſtum locum non derivandus erat canalis aquarum, non ducenda per eum via publica, non paſcenda illic pecora, nec colligenda illic ligna. Nec erat inter ſepulcra ambulandum cum phylacteriis capiti affixis, nec libro Legis brachio appenſo. Babyl. Berac. fol.* 18. 1.

III. Tale autem Cœmeterium ubi vulgus & inopes ſepeliebantur, Hieroſolymis *vallem Cedron* fuiſſe, quæ contigua civitati Sanctæ eam totam ab Oriente cingebat, quidam aſſerunt. Ita *Cornelius à Lapide Comment. in Jerem. cap.* XIX. v. 6. ſentit, hæc proferens: *Commune Judæorum Sepulcrum erat in valle Cedron, in ea parte, qua Gehenna ſeu Tophet appellatur, ut patet ex* 4. *Reg.* 23. 6. *Indeque hæc vallis dicta eſt Cadaverum, Cineris, Calvaria & regio mortis.* Ita etiam ſentire videtur Anglus *Johann. Lightfoot pag. m.* 77. *cap.* 39. *Chorog.* quando ſic diſſerit: *Erat* (vallis Hinnon גי הנום pars vallis Kidronis) *commune urbis Sepulchretum* (ſi modo intra tantillam ab urbe diſtantiam jam ſepelirent.) Teſtimonio ſuo approbat hanc ſententiam celeb. D. *Quenſted. pag. m.* 192. *lib. de Sepultura veterum edit. Witteberg.* 1660. ibique jam Turcas ſepeliri ex *Adrichomio in deſcriptione Jeruſalem n.* 204. recenſet. Verùm hac in re à Cornelio à Lapide & iis qui cum eo faciunt, divortium facimus. Nam ſepulchreta non erant prope urbes: vid. *Othon. Lexic. Rabbin-Philolog. pag. m.* 598. ubi ex *Gloſſ. in Kidduſchim fol.* 80. 2. A civitatibus Leviticis cœmeteria diſtabant bis mille cubitis: ab omnibus civitatibus ſi non eodem ſpatio,

ſal-

ſaltem non multo minori. Id quod de Sepulcris vulgaribus intelligendum. Repugnat etiam hoc locis ſepulcretis aptis, vid. §. 2. Probabile tamen eſt, quamvis civitatem habuiſſe Sepulchretum commune, ubi cadavera condebantur, patet hoc ex *Matth.* VIII. 28. & *Luc.* VII. 12. Hoc Sepulchretum, inquit *Druſius Præter. lib.* 1. *ad cap. Matth.* XXVII. Hebraicè dicitur *Domus ſepulchrorum*.

IV. *Vulgaria* itaque *Sepulcra* erant, in quibus promiſcuè plebeji condebantur, quibus ſepulchrum proprium non erat. Bene *Adrian. Turneb. lib.* V. *Adverſ. cap.* XVI. Cum olim, inquit, qui locupletes erant, in ſuis fundis aliquid loci ſepulturæ ponerent, & privata haberent ibi ſepulcra ſibi familiæque ſuæ, aut hæredibus, plebs, quæ agris fundiſque carebat in loco aliquo communi ſepulturæ deſtinato humabatur: SEPULCHRUMQUE COMMUNE vocabatur, ubi ſepeliebatur. Ex quo ſcripſit *Horat. lib.* 1. *Satyr.* 8.

Hoc miſeræ plebi ſtabat commune ſepulcrum.

Sic *Lucretius* Terram, mortuos omnes gremio ſuo reptantem, COMMUNE SEPULCRUM appellat *lib.* V. Et *Catullus Trojam* commune ſepulcrum Europæ Aſiæque i. e. heroum belli Trojani tempore ex Europa & Aſia occumbentium vocat. Breviter. In Sepulchreto vulgari & communi omnes condebantur è civibus & hominibus, quibus proprium Sepulcrum non erat.

CAPUT IV.

De diſcrimine Sepulcrorum vulgarium ſcil. hominum bonæ famæ.

I. Vulgaria Sepulcra non erant apud Hebræos ejuſdem cenſus: Nam alia deſtinata erant *hominibus bonæ famæ, cum indigenis* tum *peregrinis*: Alia *homuncionibus ultima ſupplicia paſſis.* Honeſtorum ordini hominum accenſent Scriptores illud quod à LXX. vocatur πολυάνδρειον. Πολυάνδρειον verò vel πολυάνδρειος uti *Heſychio* in Lexico *fol.* CCCCCCXI. effertur, eſt τάφος, πολυχώρητος, μνῆμα. Suidas autem in Lexico ea uti-

utitur terminatione, qua *Gyraldus in lib. de vario ſepeliendi ritu cap.* IX. Nobiliſſimus *Caſpar. Barth. lib.* XLIII. *cap.* XIII. *Adverſ.* illud ita exponens ait, Polyandrum eſt cœmeterium, locus ubi Sepulcra ſunt. *Gyraldus* autem dicit POLYANDRION dici, quod nos Chriſtiani Cœmeterium vocamus. Quæ plane conveniunt cum illis, quibus *Antonius Nebriſſenſis in Quinquagena cap.* XII. *pag.* CII. utitur: *Locus in quo mortui ſepeliuntur.* Angl. Thom. de S. Quercu Polyandrium uſurpat de Sepulchreto, ubi multi ſepulti, quia πλείονες Græc. ſepulti: *a place where many common Sepulchres are.* Quod Latine tum *Sepulcretum*, tum *Conditorium* adpellatur, à Græc. πολυάνδελον, ut eſt in Ezechiele, & noſtra in religione κοιμητήελον. Inde verò adpellationem habere videtur, quod multos, i. e. mortuos habeat. Hujus nominis enim πολὺς comparativus πλείονες mortuos ſignificat. *Heſychius* πλείονες, οἱ τετελευτηκότες. Quo ſenſu accipitur ab Oraculo Tarentino, Ἄμεινον καὶ λώϊον ἔσεσθαι σφίσι ποιουμένοις τὴν οἴκησιν μετὰ τῶν πλειόνων. *Petrus Victor. lib.* II. *Var. Lect. c.* VII. Ariſtides Sophiſta idem ſignificatum ſuum facit. Verba ejus ſunt hæc Latine reddita: Hæc eos locutos arbitror facile ad plures, mortuos, ſi modò etiam illo cum pluribus jacere exiſtimandi ſunt, quod mihi ſanè non videtur. Eodem modo loqui *Johannem Catacuzenum in hiſtor. Matth. cap.* IX. & XVI. *Johannes Lorinus ad cap.* VII. *Sapientiæ fol.* 100. animadvertit.

II. Quo ſenſu Latini quoque nomine plures ſimiliter utuntur. Liquidum id ipſum eſſe putamus ex *Plauti Trinummo Act.* II. *ſc.* I.

Lacrumas hac mihi cum video
Ejiciunt, quia ego ad hoc genus hominum duravi;
Quin prius me ad plures *penetravi.*

Hoc ſenſu LXX. Interpretes locum *Ezechiel.* XXXIX. 15. גיא המון גוג πολυάνδελον τοῦ Γώγ: Targum verò חליח אתר נושת גוג *vallem multitudinis* efferunt. *Johannes Piſcator* Gogs Hauffen thal/ ad eundem modum quo *Lutherus* eum extulit. *Lactant. de opific. Dei c.* II. de poſterioribus temporibus loquens: Tunc, inquit, fient terræ motus & ſcindent ſe montes & ſubſident in latitudine vallis profundæ, & congregabuntur in ea corpora mortuorum, & vocabitur nomen ejus πολυάνδελον. Obſervat

R

ſervat quoque Philologus celebris Johannes Druſius in *Ezech.* המונה Hamona *multitudinem* ſignificare; nam deſcendit à radice הָמַם, quæ turmatim coire & congregari ſignificat: vid. *Buxtorff. Lexic. Rabbino-Talmud. fol. m.* 620. המונה Græci vertunt πολυάνδρειον. *Hieron.* Nomen autem civitatis appellari Amona, quæ Græcè dicitur πολυάνδρειον h. e. multitudo hominum ſepultorum. Rurſum Hieronym. Sepulcrum Gog non erit in montibus, ſed in depreſſis vallibus. Denique *Druſius* addit: Et nos, Nomen autem civitatis ubi ſermonum Domini victoria eſt, & jacent adverſarii & omnis inimicorum ejus multitudo proſtrata eſt, appellabitur AMONA ſive POLYANDRION.

III. Hoc nomine Polyandrion etiam priſci Eccleſiæ primitivæ Patres utuntur. Ex iis *Gyraldus cap.* IX. *Hieronymum* laudat: ejus verba, ad quæ collimat, in Commentario ejuſdem in *Ezechielem* comparent. *Dorotheus*, qui vitas Prophetarum & Apoſtolorum brevi ſtylo perſecutus eſt, id nomen in *Michea* ſimili pacto uſurpat: *Sepultus eſt*, inquit, *in terra ſua prope Polyandrum Enakim.* Sequior ætas relicto *Polyandrion* in uſum accepit *Polyandrum*, ceu ex *Gloſſario Copiæ* videre eſt, qua voce *Gregor. Nazianzen.* uſus eſt. Cœmeteria hinc POLYANDRIA dicebantur à multitudine ſitorum. Erant enim publica monumenta apud Romanos, in quibus ii locabantur, qui honoris ergò de publico ſepeliebantur. *Meurſ. lib.* III. *c.* XX. Erant & alia peregrinis vel in bello cæſis ſtructa, eaque πολυάνδρεια dicebantur, qualia Athenienſes illis, qui in bello pro patria occubuiſſent in Ceramico extra urbem publico ſumptu conſtituebant: vid. *Meurſ. cap.* XXXV. *Kirchman. de funer. Rom. lib.* II. *cap.* XXV. Ex his ſatis elucet, neminem huc conditum fuiſſe, niſi bonæ famæ fuerit. Huic honeſtorum hominum ordini accenſet cl. *Mullerus* illud *Jerem.* XIX. 6. & *Ezech.* XXXIX. 11. quam ſententiam *B. Geier. in Tr. de luctu Hebr. pag. m.* 125. meritò in dubium vocat, ita diſſerens: De hoc loco itidem dubito, num *Topheth* idololatrarum locus propterea polyandrium ſit vel communia Sepulchra.

IV. Aliter ſentiendum eſt & alia res eſt, quæ *Matth.* XXVII. 7. de *peregrinorum* traditur *Sepulchreto*, quod Summi Sacerdotes in *peregrinorum* uſum emerunt, ad ſepelienda illorum cadavera. Corpora defunctorum humi recondenda eſſe

divi-

Digitized by Google

divino jure præceptum eſt. Ita enim divinum Oraculum habet *Geneſ.* III. 19. *Terra es, & in terram reverteris.* Et *Eccleſ.* XII. 7. dicitur, *homo pulvis reverti in* terram, quemadmodum erat. Videatur de hac re cl. *Johan. Henric. Heidegger. diſſert: de Sepultura mortuor. edit. Tigur.* 1670. qui fuſe de his egit. Neque verò ex divino tantum mandato, ſed etiam ex jure gentium voluntario corporibus vita defunctis ſepultura debetur. Unde Dio Chryſoſtom. inter mores ſive ἔθη, quæ ſcripto juri apponit, poſt legatorum jura commemorat μὴ κωλύειν τὲς νεκρὲς θάπθειν, *non prohibere quò minus ſepeliantur mortui. Seneca quoque l.* I. *Controv.* inter jura non ſcripta, ſed omnibus ſcriptis certiora ponit, *humum porrigere cadaveri*, Lucanus *hominum ritus*, Papinius *Terrarum leges* & mundi fœdera, Tacitus *Sortis humanæ commercium*, Lyſias *ſpem* communem vocant. Quique id juris aliis exſolvere detrectant, eos *hominem exuere* Claudianus, *natura dedecus facere* Leo Imperator, *fas violare* Iſidorus Peluſiota, dixere. Plura ex hoc jure gentium voluntario qui cognoſcere avet, adeat licet *Hugonem Grot. de J. B. & P. l.* II. 19. I. Sane etiam apud *Athenienſes* ſepulturæ tanta cura fuit, ut Dux cæſos ſepeliri negligens morte mulctaretur.

V. Hebræi igitur & mandato divino & jure Gentium impulſi magnam curam gerebant de *Sepulcris* peregrinorum procurandis: Hinc agrum cujuſdam figuli *ad Sepulturam peregrinorum* emebant, i. e. eorum, qui ex variis Orbis terrarum partibus annuatim ad ſolennia Hebræorum feſta venirent, adoraturi Dominum. Si itaque quidam ex his mortem obirent, neceſſe erat, ut ſepelirentur; quare hunc agrum ut *peregrinis* proprium ad illorum ſepulcra deſtinabant. Per *peregrinos* autem hoc loco non intelligunt ἀλλοφυλὲς, quorum cura minime tangebat Sacerdotes & Hebræos alios; ſed ξένυς *hoſpites Judæos*, qui ex longinquis regionibus Hieroſolyma adventabant religionis ergò, ac morte occupati non habebant, ubi ſepelirentur. Credibile tamen eſt & ante proſpectum fuiſſe eorum ſepulturæ. Sed ingens confluentium & ſubinde morientium multitudo plus loci deſiderabat. Peccabant hinc Judæi & contra mandatum divinum & jus gentium, cum hunc agrum emerent, tantum ut peregrini Judæi ibi conderentur excluſis aliis, qui ſepulchri beneficio haud fraudandi. Humani-

manitatis enim officium eſt ſepelire, negare ſepulturam inhumanum. Ut igitur humanitatem oſtenderent Sacerdotes erga Judæos peregrinos, locum hunc eligebant *to the buriall of ſtrangers* ſcribit Angl. *Thomas Fuller.* in *Piſgah-ſight of Paleſtin. lib.* 3. *cap.* 13. *edit. Londin. fol. m.* 348. *Here their dead corps,* inquit, *had an Hoſpitall, wherein their lodging and cloathing was freely beſtowed upon them.* Rationem addit citatus *Fullerus* ex *Sands his Tra. pag.* 187. cur cadavera huc ſepulta? *As for the confident report, that the earth in this field will in forty eight hours conſume the fleſh that is laid therein,* quia cadavera ibi condita intra quadraginta octo horas conſumerentur.

VI. Quod autem Sepulcretum iſtud tantum adventantibus Judæis commune fuerit patet ex *cap.* 11. *Actor. verſ.* 10. ubi advenarum Romanorum mentio fit. Græcus ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοις vocat, ortos ex ין addit *Grotius ad h. l. Gualperius Proſelytos* appellat, quos Latine *advenas* vel *peregrinos* dixeris, qui ſcil. ex Paganiſmo ad Judaiſmum erant converſi: ſeu qui ex Ethnicis legibus Moſis & ceremoniis initiati Judaiſmum profitebantur, non illi quidem gente, ſed adoptione Judæi. Apud Syr. eſt vox ܓܝܘܪܐ *peregrinus*, ex radice גור peregrinatus eſt. De Proſelytis multa tradiderunt B. *Clodius Orient. LL. in Alma Giſſ. quondam Profeſſ. in diſſert. de Proſelyt. vid. Godwin. Moſ. & Aaron, & annot. noſtr. ad c. Auctor. Altiñg. de Proſelyt.* qui fuſe de hac materia diſſeruit. *Druſ. in loc. Act.* 11. 10. Unde facile patet, ἐπιδημοῦντες *advenas* non *incolas* fuiſſe. Hi propter feſtum, vel alterius negotii cauſa Hieruſalem venerant, tantisper in urbe manſuri, donec id, cujus rei gratia advenerant, peregiſſent: videatur de his *Balduin. Walæus Comment. in Act. Apoſt. pag. m.* 1053. 1054. His conſtitutus erat locus ſepulturæ ſeu ſepulcri in agro figuli emto. Et hæc de Sepulcris peregrinorum ſufficiant.

CAPUT

CAPUT V.

De Sepulcris vulgaribus datis ultima ſupplicia paſſis.

I. Maxima fuit apud Judæos habita ſepulturæ cura atque ratio, quare etiam hoſtes ſuos ſepeliebant, ut conſtat ex *Joſepho lib.* III. *ἀλωσ.* Unde fiebat, ut affectos ſupplicio eodem die terræ mandarent, & cruci ſuffixos ad occaſum Solis depoſuerint atque ſepelierint, uti teſtis eſt *Joſeph.* 4. *bell. Jud.* 16. *f.* 882. conf. *Balduin. Wala. Comment. ad Matth.* V. *pag. m.* 47. *Quenſted. de Sepult. Veter. c.* 3. *pag.* 47. Ex mandato Dei Judæi obſtringebantur ut ſuſpenſos tollerent de cruce vel patibulo. Illud mandatum habetur *Deut.* XXI. 22. & 23. Quando peccaverit homo, quod morte plectendum eſt, & adjudicatus morti appenſus fuerit in patibulo, non permanebit (ſive juxta Hebraicam veritatem pernoctabit, LXX. *ὐκ ἐπικοιμηθήσεται* non indormiſcet) cadaver ejus ſuper ligno, ſed ſepeliendo ſepelies eum in die ipſa. Quamvis hæc lex de non relinquendo cadavere in cruce aut patibulo ſatis quidem clara ſit; attamen multas quæſtiones peperit apud Interpretes, quarum non poſtrema eſt: An inter Hebræos ſupplicii crucis locum habuerit, cum in lege expreſſe mentio fiat ſuſpenſionis? Unde quidam hanc ſententiam & quæſtionem affirmant: ut *Baron.* in *Annal. ad ann.* XXXIV. *n.* 92. *Juſt. Lipſ. lib.* I. *de cruc. c.* XI. *Jacob. Gretſer. lib.* I. *de cruc. c.* XIX. *Menoch. lib.* VIII. *de Republ. Hebr. c.* II. *q.* III. Negant vero *Caſaubon. in Exercit. Anti-Baron. Exercit.* XVI. §. LXXVII. *Bonfrer. Comment. in Deut.* XXI. *Joſeph. Scaliger*, aliique, de quibus videantur *annot. noſtr. ad Carol. Sigon. de Republ. Hebr.* Altera difficultas eſt circa Legis rationem, quam alii aliter referunt. Illud fabulam putidiſſimam olet, & à prudentibus Rabbinis negligitur, quod quidam *Darſchanim* ad deliniendos plebejorum animos finxerunt, quaſi ante cadaveris ſuſpenſi ſepulturam, anima ad quietem ſuam venire nequeat, nec poſſit ab Angelis duci in Dei thalamum, ſed interim à turmis dæmonum vexetur & affligatur, quam fabulam ipſis Judæorum verbis narrat *Munſter. ad Deut.* XXI. *fol.* 184. quam

rejectam videbis à *B. Carpzov. in not. ad Schickard.* משפט המלך *pag. m.* 245. *& D. Quenſted. de Sepultura Vet. pag. m.* 47.

II. Alii alias rationes ex Rabbinis & Scriptoribus Chriſtianis adducunt, & dicunt, de his tantum legem loqui facinoroſis, qui lapidibus ſeu lapidatione necati fuerint vel ſuſpenſi, ita Anglus *Henric. Ainſworth ex Maimon. Sanhedrin fol. m.* 88. edit. Londin. vult, ſed hanc rejecit prælaudatus *Carpzov. pag. m.* 246. Alii ob imaginem Dei factum eſſe aſſerunt, quod de cruce ſuſpenſus tolleretur, ita ex Rabbinis plures ſtatuunt, *R. Bechai fol.* CCXXVII. *col.* 4. *R. Simeon in Jalkut. part.* I. *fol.* CCXCI. *col.* 3. *Zennorenna fol.* CXXI. *col.* 2. atque hinc *Coccej. in Excerp. Gemar. Sanhedr. pag.* 252. *Raymund. Martin. part.* 3. *Pug. fid. diſt.* III. *c.* XVI. §. XXV. *fol.* 667. *Wilhelm. Schickard. in* משפט המלך *pag.* 246. 247. *Alphonſ. Toſtat. Comm. in Deut.* XXI. *Hugo Grot. lib.* II. *de Jure bell. & pac. cap.* XIX. §. IV. Verum rectè *R. Abarbanel* huic opinioni objicit *fol.* CCCLXXVII. *col.* 2. cujus Latinam verſionem ex *B. Carpzovii* annotatis referimus: *En!* inquit, *ſi qua alia, hæc admodum debilis eſt ratio. Nam juxta hac nullus omninò hominum ſuſpendendus eſſet neque uno die, neque biduo: ſiquidem tranſgreſſio non eſt mala per ſui continuationem, ſed propter patrationem omni tempore quo exiſtit.* Addit igitur rationem ex lege de קללת אלהים maledictione Dei, quorum verborum ſenſus hic eſt, *quod maledictio & pœna, quam Deus in hujuſmodi peccatorem ac reum decrevit, neque perpetua eſſe debeat, neque certi & determinati temporis, ſed ſimpliciter ſuſpenſio tantum. Poſtquam ergo Deus ipſe ſuſpenſionis pœnam ita ſuſpendit, ut non decerneret longo illam tempore futuram, quare tu prolongabis & addes pœnæ illius, diutius eum in patibulo relinquendo.* Altera ratio eſt ob *pollutionem terræ*, de qua *pag.* 248. *in not. cit.*

III. Et licet hæc *Abarbanelis* ratio fundamentum habeat juxta leges Hebræorum *forenſes* & *ceremoniales*, attamen aliquid myſterii ſub hac latere aſſerimus. Nam quemadmodum quævis lex ceremonialis umbram habuit futurorum; ita hæc typicè præfiguravit Chriſtum in cruce aliquando pendentem, qui revera maledictio pro nobis fieri, & eodem, quo in crucem agebatur, die ſepeliri, ſuaque hac ſepultura omnem terræ peccatis pollutæ immundiciem auferre debebat. Quem typum allegavit Apoſtol. ad *Galat.* III. 13. Id quod eleganter expoſuit *Anglus Henricus Ainſ-*

Ainſworth Comment. in Deut. XXI.*fol. m.* 89. *edit. Londin.* ita diſſerens; *And herein the ut moſt rigour and ſeverity of the Law God fore ... ſignified the riches of his grace towards ſinners in Chriſt, who redeemed us from the curſe of Law, being made a curſe for us, as appeareth in that he was hanged on the tree.* Et paulo poſt ad verba: *And the land ſhall not be defiled, which might be by the monument of Gods curſe remaining upon it viſibly. So the buriall was to aboliſh the curſe from appearing in the Lords land. A figure of the fruit and effect of our Saviours buriall, where by the rigour of the Law was declared to be ſatisfied, and all our ſinnes defaced and removed out of Gods ſight, that they shall never be imputed unto us.* Ex his ſatis patet ſepulturam ſuſpenſi reſpexiſſe Chriſtum, qui in cruce non pernoctaturus foret.

IV. Interim tamen Hebræi affirmant, duo ſepulcreta à Synedrio parata fuiſſe, unum occiſis gladio & ſtrangulatis; alterum lapidatis & combuſtis. Ne autem hæc ſine teſtimoniis dicta videantur, operæ pretium duximus quædam in medium proferre. Audiamus Anglum doct. *Johannem Lightfoot. in hor. Hebraic. ad Matth. cap.* XXVII. *pag. m.* 499. *edit. Lipſ.* Suſpenſo, inquit, non permiſſa eſt pernoctatio in ligno, *Deut.* XXI. imo nec pernoctatio abſque ſepultura. *Sanhedr. c.* VI. *halac.* 5. כל המלין את כתו עיבר בלא תעש *Quicunque mortuum pernoctare facit inſepultum, violat præceptum prohibitivum. Atque humatio interfecti à Synedrio non fuit in Sepulcris patrum ejus; ſed* DUO SEPULCHRETA *erant parata a Synedrio, unum occiſis gladio & ſtrangulatis, alterum lapidatis* (qui etiam ſuſpendebantur, uti plur. reverend. *Daſſovius in diſſertat. Philolog. erudit. de ſuſpend. homin. lapid. edit. Witteberg. & Henric. Ainſworth. ex Maimonid. fol. m.* 88. *edit. Londin.* probant) & *combuſtis.* Conſentit *Seldenus lib.* 2. *de Synedriis Hebr. cap.* 13. *pag. m.* 890. *edit. Francof.* 1696. ita ſcribens: Sepulchris patrum non condebantur morte ſic plexi. Sed ex diſciplina veteri BINA habebantur, quæ à Synedriis præſtituta SEPULCHRETA; alterum lapidandis & comburendis; alterum gladio puniendis & ſtrangulatione. Oſſa tamen licuit propinquis colligere & in Sepulchris patrum condere: confer. B. *Geieri cap.* VI. *pag. m.* 126. *edit. Lipſ.* 1656. Maimonidis verba, quæ Seldenus adduxit, in *H. Sanhedrin c.* XIV. §. 9. ex verſione *B.*

Geieri

Geieri ita ſonant : *Interfecti à domo judicii vel Synedrio, haut quaquam ſepeliuntur in majorum ſuorum monumentis, verum* DUO SEPULCRA *à domo judicii ordinata ſunt pro iiſdem, unum pro lapidatis & combuſtis* (ſeu ignis ſupplicium paſſis) *alterum pro decapitatis atque ſtrangulatis, id quod inſtitutum, vel quæ conſuetudo per traditionem ad nos devenit. Conſumta maleficiorum iſtorum carne, colligunt demum oſſa, eademque in Majorum reponunt ſepulcris, ſpectatque ad propinquos, ut comparent arcam linteaque ſepulcralia.*

V. Atque hinc factum ſubjicit laudatus jam *Geierus*, quod Joſephus pius ille Chriſti ſectator, iniquiſſimum ratus, tantum Dei virum communi Nebulonum Sepulcro inferri, abiverit ad Pilatum, ibidemque ambiverit indultum, ſuo liceret ſibi inferre ſepulcro. Quomodo verò conjecturam ſuam probare velit *Samuel Petit. lib.* I. *Var. Lect. c.* V. quam defendit quoque *Balduinus Walæus Comment. ad Matth. c.* V. *pag. m.* 47. ubi omninò inſepultos ſcribit, abjectos fuiſſe illos, quos ſævitum ire vellent judices, non perſpicimus. Id negari quidem non debet, *Jehojakimo* hoc eveniſſe, ſed non ex ſententia judicum Hebræorum, ſed regis Babylonici, ut impleretur vaticinium *Jerem. c.* XXXVI. 30. Addendum & hoc, quod in *tract. Sanhedrin c.* XV. §. 9. legitur, & à *Wilhelm. Schickardo* citatum legimus in ſuo משפט המלך *cap.* IV. *Theor.* XIV. *pag. m.* 248. quod arbor, ex qua ſuſpenſus quis fuit, unà cum ſuſpenſo ſit defodienda, itemque gladius, quo quis decollatus, nec non ſudarium, quo quis ſtrangulatus, & lapis, quo lapidatus & cuncta inſtrumenta ſepulta fuerint, non quidem in Sepulcro ipſo, uti quidam putant, ſed in loco, ubi reus ſupplicio affectus, teſte *Maimonide* ita dicente : *Omnia illa inſtrumenta ſupplicii ſepeliri in illo terræ ſpatio, in quo reus ſupplicio affectus eſt, non in ipſo ejus ſepulcro.* Conferantur huc annotationes *B. Carpzovii ad Schickardi* משפט המלך *pag. m.* 250. *edit. Lipſ.* legitur enim ibi בתפיסת. videſis *Buxtorff. Lexic. Talmudic. fol.* 2622. ob interfecti contactum, non tamen in ipſiusmet interfecti ſepulcro.

VI. Ne autem Chriſtus tali ignominioſa ſepultura afficeretur, *Joſephus* acceſſit ad *Pilatum* & poſtulavit corpus Chriſti, *Matth.* XXVII. 58. *Marc.* XV. 48. *Luc.* XXIII. 52. *Johann.* XIX.

Digitized by Google

xix. 38. Refert *Petrus Faber lib. 2. Semeſtrium pag. m.* 102. *cap.* 9. Imperatorum temporibus duraſſe morem illum, ut animadverſorum cadavera, non modò *cognatis*, ſed quibuslibet petentibus darentur, ex illo Pandectarum titulo, qui de cadaveribus punitorum eſt: *Eorum*, inquit *Ulpian. ff. tit. de cadaver. punit. in quos animadvertitur, corpora non aliter ſepeliuntur, quam ſi fuerit petitum & permiſſum.* Faciles autem in hanc rem Romani Magiſtratus. *Ulpianus* dicto loco, Corpora eorum, qui capitis damnantur, cognatis eorum neganda non ſunt. *Diocletianus* & Maximinianus, *Obnoxios criminum digno ſupplicio* affectos ſepulturæ tradi non vetamus: confer. *Grot. Comment. in h. l. Matth.* Probat etiam prædictus *Faber pag.* 103. morem hunc apud *Lacedamonios* viguiſſe, ut cadavera petentibus darentur. Verùm hoc factum potius more Hebræorum & ex legibus illorum *Deut.* xxi. 23. quibus vetitum erat cadaver inſepultum relinquere, ne terra pollueretur. Conf. Grot. cit. loc.

VII. Hæc cum ita ſe habeant, ſequitur & ipſam antennam Chriſti, in loco ubi ſupplicio affectus, cum aliis ſepultam eſſe, quæ poſtea ad nullos alios uſus uſurpari & adhiberi potuit. Notatu itaque dignum, quod *Maimonides* habet *C.* xiv. *Eſſel.* §. 21. prohibitum eſt ulla re ex demortuo (vel ulla ejus parte) *uti* h. e. ad uſus ſuos. Atque ſic loculo etiam cunctiſque linteis ſepulcralibus &c. de quibus videatur *Geier. de Luctu Hebr. cap.* vi. §. 16. *pag. m.* 144. qui fuſe egit de his. Hinc falſa eſſe deprehendimus, quæ de inventione crucis ſub *Conſtantino Magno* jactitant *Baronius not. ad Martyrolog. Rom. pag.* 298. ſeq. *Gretſer. lib. de cruce cap.* lxii. lxiii. & *in Apologia contra Junium pag.* 86. ſeq. *Polydor. Virgil. lib.* v. *de rerum invent. cap.* vi. Dicunt Helenam terram effodi juſſiſſe, treſque cruces reperiſſe; ex miraculo quodam facto agnoviſſe crucem Domini, quæ cum veritate non conveniunt. Primus igitur omnium, qui de hac inventione ſcribere potuit, *Euſebius* fuit; At nullam is mentionem facit reproductæ è tumulo crucis. Helenæ pietatem, quam illa declaravit in repurgando monte Calvariæ, beneficentiam in pauperes & alias virtutes accurate deſcribit, cæterum de Cruce nihil commemorat. Quod in Chronico ejus aliquid tale occurrit, ab aliena manu

S eſt,

Digitized by Google

eſt, quæ licenter admodum graſſata in plurimis veterum libris, opinionum monſtra peperit. Mirari vero lubet, quod crucem refoſſam non uno loco oſtendant, aut ſaltim maximas ejus particulas inter reliquias.

VIII. Quis credat poſt trecentos & amplius annos Crucem Servatoris, per omne illud tempus coopertam ruderibus & in terra defoſſam, aut aliis modis ſubverſam, non computruiſſe? Si miraculum obtendunt, quid dicent de crucibus latronum, quas eandem habuiſſe prærogativam teſtantur ipſi tam male cohærentium relationum patroni? Nam addunt illico: *Contigua quæque ac vaſtiſſima ruinarum purgari jubet, mox pretium fidei & laboris tres pariter cruces, ſicut olim Domino ac latronibus fixa fuerant, reperiuntur.* Quilibet Cruciarius ſuæ portabat crucis partem, ANTENNAM. Sublato cruciario una tollebatur *antenna*, & crucile quidem perſtitit uti potuit, non etiam tot ſeculis, quando ſi caderet à putredine eroſum non renovabatur, nova crucilia potius erigebantur. Si ergo plures poſt Chriſtum & duos latrones ibi crucifixi fuerunt, novis *antennis* in vetus Crucile elevati, quomodo non erit ſuperſtitio mera, ne dicamus, impietas aliqua, de ligni ſanctitate contendere & mundo imponere in tanta veritatis luce? Et quomodo tres ſolum cruces reliquæ inveniebantur loco illo, ubi plurimos ſupplicio affectos eſſe negari non poteſt? Golgatha enim erat, i. e. mons damnatorum pœnis exigendis deſtinatus. Supplicium crucis ad Conſtantini ævum duravit in omnibus Romanorum præſidiis, & quis velit negare, dicto loco Golgathæ CRUCILIA multa exſtitiſſe, dum veteribus collapſis nova ſuccederent? Rurſum cum urbs à *Tito* Imperatore obſeſſa & capta eſt, cumque *Adrianus* Cæſar vicinos Hieroſolymorum agros novis depopulationibus affligeret; non probabile eſt, Crucilia permanſiſſe locis ſuis. An aliquo caſu, Deo ita providente, ut conſervaretur crux ſua, tres illæ cruces terra opertæ latuerunt? Cur igitur duæ reliquæ ſimul conſervatæ fuerunt, & non unica illa? Quis velit negare, in eodem *Crucili*, ſed in diverſis *antennis*, plures damnatos ſæpe vitam finiviſſe? Et ſi crux Servatoris è cedro, cupreſſo, olea fuit, quare non facile diſtingui poterat à latronum crucibus? Nam quis credat, latrones & ſervos fugitivos

vos cedrinis & cupreſſinis crucibus ſuſpenſos? Ex his & aliis argumentis firmiſſimis, quæ jam præterimus, ſatis patet, falſam eſſe Pontificiorum opinionem de inventione crucis. Sed hæc in anteceſſum ſufficiant.

IX. Sed regrediamur à quo digreſſi & dicamus, Singularia infamium Sepulcrorum exempla Scripturam tradere. Meminit enim infamis Sepulcri *Achanis Joſ.* VII. 26. ubi hæc leguntur verba: Et erexerunt ſuper eum *acervum lapidum magnum*, ad indicandum ſepulcrum ignominioſum: vid. Munſter. annot. ad h. locum. Recenſet quoque infame Sepulcrum Regis *Ai Joſ.* VIII. 29. quod etiam acervo lapidum in ignominiam notatum fuit. Forſtaſſis huc etiam pertinet locus *Thren.* III. 53. Ita de quinque Regibus *Joſua* x. 27. legimus, quod ignominioſe ſepulti in Spelunca lapidum acervo cumulato, id quod etiam Abſoloni evenit 2. *Sam.* XVIII. 17. Abſolon enim ſceleratis ſuis artificiis affectans amorem populi, enormibus ſuis flagitiis commune odium contra ſe concitavit, quamprimum fuit mortuus, Judæi certatim ſupra ipſum accumularunt *ingentem acervum lapidum*, ut vel monſtrum illud enorme ſepelirent ſub ſaxorum cumulo, ſicque Iſraëlitas facerent ſecuros ſe non amplius ab hoc perduelli homine moleſtatum iri, vel demonſtrarent extremam abominationem erga filium contumacem ac proprio patri perduellem. Quod attinet ſecuritatem ex cadavere lapidibus obruto canit *Virgilius*:

Monte ſub hoc lapidum tegitur Balliſta ſepultus
Nocte dieque tuum carpe viator iter.

Quod autem attinet abominationem; ſolebant Gentiles projicere lapides vel contra cadaver, vel contra ſepulcrum hominis ſcelerati. *Propert. lib.* IV. *eleg.* V.

Quiſquis amas, ſcabris hoc buſtum cædito ſaxis,
Miſtaque cum ſaxis adjice verba mala.

Addit *Simones Abbes Gabbema in annot. pag. m.* 807. *edit. Traject.* 1659. Cædere & ſaxis buſta eorum ſolebant, qui inviſi fuerant. Bene quoque *Scaliger* in h. l. ſcribit: Prætereuntes buſta eorum, qui in publica deteſtatione erant, lapidibus petebant. *Auſon.*

——————— crimen ob iſtud
Timon Cecropiis olim lapidatus Athenis.

i. e. publice diris inceſſitur & ejus Sepulcrum lapidibus petitur. Unde, ut ſcribit *Cornel.* à *Lapid.* etiam noſtri temporis *Turcæ* ac peregrini, qui coram Abſolonis Sepulcro prætereunt, projiciunt in illud lapides, cum dicto: *Maledictus ſit parricida Abſolon & quicunque injuſte parentes ſuos perſequuntur, maledicti ſint in æternum.* Videatur de hoc Abſolonis Sepulcro D. *Quenſted. de Sepultura Veter. pag. m.* 44. *edit. Witteb.* 1660.

CAPUT VI.

De iis quibus Sepulcrum denegatum.

I. Hactenus vidimus Sepulcra vulgaria hominum facinoroſorum, quæ ignominioſa & infamia erant. Nunc nos accingimus ad illos, quibus plane ſepultura denegata fuit. Inter hos referunt Scriptores αὐτόχειρες qui ſeipſos occiderant. Audiamus *Egeſippum lib.* III. *de Excidio Hieroſolymitano cap.* XVII. ita ſcribentem: *Hæc non ſolum moribus hominum, ſed etiam legibus interdicta accipimus. Namque alii inſepultos projici jubent eos, qui ſe in ferrum dejecerunt. Dignum eſt enim, ut qui Patris imperium non expectaverunt, priventur quaſi quodam matris gremio, terra ſepulcro. Alii dextram manum abſcindunt defunctis, ut ſeparent à membris ſui corporis, quod adverſus corpus ſuum veſano militavit furore.* Pertinet huc, quod *Joſephus lib.* 3. *Bell. Jud. c.* 14. adducit: *Si qui ſe occiderint, apud nos quidem ad Solis occaſum inſepultos abjici decretum eſt; cum etiam hoſtes ſepeliri fas eſſe ducamus, apud alios autem & dextra jubentur abſcindi ejuſmodi mortuorum.*

II. Cum igitur αὐτοχειρία peſſimum crimen ſit, & à Deo in lege Divina prohibita: *Non occides*; ille autem occidit, qui ſeipſum occidit; ita merito inter crimina referendum hoc, quod omnia alia ſuperat. Manet ergo firmum fixumque αὐτοχειρίαν prohibitam eſſe ob ſequentes rationes. (1.) Quia dilectio noſtri nobis æque eſt præcepta, ac proximi, quando dicitur: *Diliges proximum tuum ſicut teipſum.* Si dilectio noſtri regula quaſi & norma eſſe debet, ad quam exigamus dilectionem proximi, certe vitæ noſtræ ſine hujus præcepti violatio-

ne

ne vim nullam inferre poſſumus; vel dicendum foret, ſi id juris in nos haberemus, idem nos habere in proximum, quod eſt abſurdum. *Proximus* non tantum eſt homo alius, ſed & quiſque ſibi, אדם קרוב לעצמו ajunt Hebræi. (2.) Vitæ noſtræ conſervatio & cuſtodia nobis eſt mandata, ut Hebræi volunt, *Deut.* IV. 15. quando dicitur וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם *Cuſtodite ergo diligenter animas veſtras.* Sic *Jerem.* XVII. 21. *Joſ.* XXIII. 11. Hæc verba illi non tantum de animabus purè & ſanctè cuſtodiendis, ſed & conſervandis accipiunt. Quibus affine eſt *Epheſ.* V. 29. (3.) Quia ea quæ Deus conjunxit, homo ſeparare non debet. Atqui Deus eſt, qui conjunxit animam cum corpore, Ergò ſeparare illa homini non licitum eſt. Eſt enim depoſitum illud divinum homini concreditum, ac proinde ſine Domini voluntate id ei alienare non debet. (4.) Quia occiſio ſui ipſius eſt æque deſtructio imaginis Dei, ac hominis alterius. Hæc verò ceu maximum ſcelus, prohibita *Gen.* IX. 6. (5.) Quod *Gen.* IX. 5. dicitur: Verùm ſanguinem veſtrum de animabus veſtris requiram, id Hebræi exponunt de Cæde ſui in *Talm. Bava Kama fol.* 91. 2. unde ibi ajunt אין אדם רשאי לחבל בעצמו *Non licitum homini eſt, vim ſibi ipſi inferre.* R. *Bechai*, *Nachmanides*, R. *Salomon & Chaskuni* idem volunt, licet *Aben Ezrá* hoc rejiciat, quod & nos cum cl. *Buxtorffio in diſſert. in præcept. Decalog. ſextum* non ſatis firmum exiſtimemus; & quæ aliæ ſunt rationes, quas cit. *Buxtorffius* attulit.

III. Excludebantur igitur ab honore ſepulturæ, qui ſibi ipſis violentas manus intulerant. Non ſolùm apud *Hebræos* mos hic uſitatus fuit; ſed etiam Athenienſium lex erat: Αὐτόχειρ ἄταφος ἔστω: *Qui manum ſibimet ipſi admoverit inſepultus eſto.* Ita Hebræi iſtis qui ſemet ipſos occiderant ſepulturam denegabant, ſed & amputata dextra inhumatos projiciebant, uti *Jacob. Pontanus Progymn. Lat. lib.* IV. *in annot. progymnaſ.* 63. utrumque conjungens ait: *Apud Hebræos qui ſemet ipſos interemiſſent, amputata dextra inhumati projiciebantur.* Conf. *Lil. Gregor. Gyrald. de ſepeliendi ritu cap.* XI. Tali modo animadvertebant in eos, qui ſpontanea morte ſe educebant è vita. Nec id mirum, cum in hos aliud ſupplicium conſtitui non poſſit, qui mortem pro ſupplicio non habet, ut ait *Grot. de Jure Bell. & Pac. lib.* 2. *cap.* XIX. *n.* 5. Nonnulli tamen, inquit hoc ipſo

Digitized by Google

ipſo loco *Grotius*, Hebræorum de lege ſe non interficiendi unam cauſam excipiunt, ſi quis videat ſe deinceps victurum in probrum ipſius Dei, vel ſi per αὐτοχειρίαν Dei intendatur gloria & divini nominis ignominia declinetur. Jam cum non nobis, ſed Deo in vitam noſtram jus ſit, exiſtimant aliqui, præſumtam Dei voluntatem ſolam eſſe, quæ mortis anticipandæ conſilium abſolvat. Et huc referunt Exempla *Saulis*, *Samſonis* & *Razia* Senatoris Hieroſolymitani.

IV. Hebræi, quamvis factum hoc improbent in theſi; tamen *Saulem*, qui ſibi ipſi mortem conſcivit 1. *Sam.* XXXI. 4. ea in re à peccato abſolvunt. Sic enim ad hunc locum ſcribit *R. D. Kimchi*: Etiamſi ſcriptum ſit; Veruntamen ſanguinem veſtrum ab animabus veſtris (h. e. à vobis ipſis) requiram; ſi ſcilicet occidatis vosmet ipſos אע״פ כן לא חטא tamen non peccavit Saul: (1.) Quia ſciverat, ſe in bello certò occubiturum; id enim Samuel ipſi nuntiarat (1. *Sam.* 28. 19.) & ex iſtius vaticinii in filiis ſuis impletione de proprio quoque fato certus erat. (2.) Quia vidit, ſe à Sagittariis eſſe ita oppreſſum & cinctum, ut elabi ex illorum manibus non poſſet, melius fuit, ut ſeipſum occideret, quàm ut ipſi incircumciſi illuderent & cum dedecore atque ignominioſe ab ipſis interficeretur. Et ſic à Regula generali, de non occidendo ſeipſo, excipitur Saul, in *Bereſhit Rabba ad Gen.* IX. 5. Id quoque probat R. *Abarbanel* & R. *Mardochæus* in לבוש עטרת זהב in הלכות אונן Verum ad hæc Rabbinorum dicta reſpondemus (1.) Qui hoc *Sauli* prædixit, non verus fuit *Samuel*, ſed ſpectrum potius diabolicum, à Pythoniſſa artibus illicitis, ſub ſpecie *Samuelis* repræſentatum; unde non ita certè huic vaticinio credere potuit vel debuit: notum enim eſt, Diabolum ad ſeducendos homines, aliquando vera falſis miſcere. (2.) Prædictio hæc quia illicitis artibus erat elicita, ſuſpecta ipſi eſſe debuit, ceu eò directa, ut ipſum ad deſperationem adigeret, & ſic peccatis peccata cumularet. (3.) Quia eâ non jubetur ſeipſum occidere, ſed dicitur ſimpliciter illum craſtino die moriturum, nec quicquam aliud. Debuit ergo mortem expectare, non eam ſibi accelerare & inferre. Qui ſic moritur, non moritur, ſed occidit. (4.) Quia ſic facile concludi poſſet, cuivis vel ad mortem damnato, vel præſentem mortem præ oculis habenti,

lice-

licere ſibi ipſi manus inferre. Atque hic nec Chriſtus, nec Apoſtoli & Diſcipuli (Juda excepto) nec ſancti Martyres fecerunt, ſed expectarunt ut ab aliis juxta voluntatem Dei occiderentur. (5.) Qui in has anguſtias rediguntur, debent cogitare, ſe à Deo tradi in manus hominum, & propterea vel fortiter pugnando occumbere, vel ſi evitare nequeant, hoſtibus ſe tradere, & quò Deus eos vocat, patienter ferre. Confer. de *Saulis* αὐτοχειρίᾳ diſſerentem cl. *Jonam Conradum Schramm. in not. ad Abarbanel. edit. Helmſtad.* 1700.

V. Poſito autem aliquem certò prævidere, ſe poſthac in probrum Dei victurum, uti *Grotius* vult, αὐτοχειρία tamen non eſt medium legitimum, malum illud præcavendi, cùm expreſſo Dei mandato ſit prohibita, mala verò nunquam perpetranda ſunt propter bonorum proventum. Quin potius eventus Deo permittitur vel permittendus, qui miris modis innocentiam noſtram poteſt aſſerere, talem hominem vindicare & gloriam ſuam demonſtrare. Certa quoque prævisio, ſe victurum in probrum Dei, non ſtatim dat præſumtionem ſufficientem voluntatis divinæ de ſemetipſo interficiendo. Præſumtio ex certo ſigno provenit, quod cum hîc deſit & contrarium potius ex præcepto de non occidendo colligi poſſit, itaque una alteram tollit. Ad Exemplum *Samſonis* quod ſpectat, ubi ille ſuæ mortis auctor, *moraliter* tamen non fuit αὐτόχειρ, ſed fortiter agendo pro vindicta divinæ gloriæ occubuit, uti pluribus oſtendit celeb. *Chriſtian. Rohrenſee in diſſert. morali de cæde hominis in hominem edit. Witteberg.* 1675. §. 12. conf. cl. *Buxtorffii diſſert. ad præcept. ſext. edit. Baſil.* 1663. Quod ad tertium exemplum *Raziæ* attinet, nihil hoc probat, uti firmis argumentis probavit prælaudatus *Buxtorff. l. c.* qui evolvatur. Huic adjungatur *celeb. Rohrenſee Diſput. cit.* §. 12. & cl. *Jonas Conrad. Schramm. de Saulis* αὐτοχειρίᾳ, qui omnes ad oculum falſitatem demonſtrarunt.

VI. Verum propoſiti noſtri non eſt, diutius huic controverſiæ inhærere & Saulis αὐτοχειρίαν defendere, cum apud Judæos illa fuerit tam odioſa, ut hominem ſepulturâ privet, uti ex *Joſepho* & *Egeſippo* ſupra probavimus. Omiſſis enim nunc obſtantibus præceptis, de non occidendo homine, generalibus, abſque ulla ſubjectorum, jura ad id non habentium, exceptione,

ſecun-

ſecundum *Auguſtin. de C. D. cap* xx. propoſitis, qualia ſunt *Exod.* xx. *Gen.* ix. 6. conſtat quoque ex *Joſepho lib.* 3. *de Bell. Jud. c.* 25. in ipſis Judæis adeò fuiſſe nefandum hoc facinus, ut factis juſtis funeralibus non fuerint ſepulti, qui ſe è medio morte violenta ſuſtulerant. Quod *Sauli* quoque contigiſſe, quanquam à *Philiſtæis* divinæ voluntatis inſtrumentis, non poſſunt negare Judæi; ſic aliis populis frequens fuit hic mos, ut αὐτοχείρες inſepultos relinquerent: vide *Alexandrum ab Alexandro Genial. Dier. lib.* v. *c.* 18. *in fin.* Ita *Calchas* apud *Philoſtratum* putabat, ὐχ ὅσιον πυρὶ θάπτεσθαι οἱ ἑαυτὺς ἀποκτείναντες, *non decere* eos igne comburi, qui ſeipſos interfeciſſent: vid. *Kirchman. de funer. Rom. lib.* 1. *c.* 3. Hodie quoque juſta & ſolennis ſepultura iis, qui ſibi ipſis manus violentas intulerunt, ægre conceditur juxta *Canon. in c. placuit* 23. *q. v. arg. c. ex parte* 11. 10. *de Sepultura*; ſed hac privantur, eorumque cadavera per feneſtras dejecta vel ſub domus limine extracta in locum infamem cadaveribus deſtinatum projiciuntur *Everhardus Jun.* 11. *conſil.* XXIII. *Schneidewin.* ad §. *religioſum. Beuſt. ad l. admonendi num.* MCLXXIX. ff. *jure jurando* & *Gloſſa* im Landrecht lib. 11. art. xxxi. num. 3. lit. 6. Man ſoll ſie / αὐτοφόνυς, zu recht auf keinen kirch hof begraben / noch fur ſie bitten / quæ dicitur canina & Aſinina ſepultura: vid. *Philipp. Knipſchild. de jur. Civit. Imper, l. v. c.* XX. *num.* XXXV. *Speidel. in Specul. tit.* begräbnis. *Chriſtoph. Falckner. de* αὐτοχειρίᾳ *cap.* 3. §. 4.

VII. Et licet 1. *Samuel. cap.* XXXI. v. 13. dicatur, quod habitatores *Jabes Galaad* cadaver *Saulis* ſepeliverint; attamen ſolennis ſepultura Regia non fuit. Unde *Kimchi* eum non fuiſſe integrum ſepultum putat, quod parum videtur honeſtum, corpus ejus unà cum vermibus ſepelire. Recte ergò cremationem factam dicit *Abarbanel*, quod caro *Saulis* vermibus fere fuerit exeſa, cum aliàs non fuiſſet cremata, ſed humo pro more Judaico tecta. Dignus ergo *Saul* non fuit, ut corpus ejus totum, & quidem juſtis exequiis ſepeliretur, aut utenſilia in ipſius honorem, quod cæteroquin regibus glorioſum, igni mandarentur; id quod pœnam manifeſtam involvit, quam Scriptura non reliquit intactam, ut cognoſcamus quam abominanda horum facinoroſorum cadavera ſint & coram Deo & hominibus. Quod autem in textu oſſa ſepulta dicantur; intelli-

telligendum eſſe putamus ſine ſuſceptis regalibus exequiis alias uſitatis. Id quod etiam celeberrimi Juriſconſulti paulo ante citati teſtimoniis ſatis approbarunt. *Joſephi* verba, quæ §. 1. adduximus & à *Grotio* male adducta legimus, quoniam in hoc loco nihil tale reperitur, ita intelligenda putamus, quod non ſimpliciter tales inſepultos abjici velit, cum addat *uſque ad Solis occaſum*, & ſepulturam ipſis æque ac hoſtibus indulgeat. In hodierno Jure Hebræorum non legitur, quod inſepulti ſint abjiciendi; ſed quod non ea ſolennitate & pompa, ut cæterorum, vel mors lugenda, vel corpus condendum ſit: *Qui ſibi ipſis mortem inferunt*, ajunt, *ſuper eo nec lugent, nec plangunt, nec veſtes lacerant, nec pedes diſcalceant, nec quicquam eorum faciunt, quæ in honorem mortuorum aliis fieri ſolent. Funus tamen comitatur, ſed unam tantum precationem ſuper eö recitant, quæ vocatur* ברכת אבלים precatio Lugentium, *in honorem & ſolatium vivorum, non mortuorum, qui nullo honore digni ſunt, quia peccatum magnum commiſerunt.*

VIII. Refert *Gyraldus de vario ſepeliendi ritu cap.* XI. hoc ſupplicium in patricidas & matricidas, ſacrilegos, antiquos irrogaſſe, *Joſepho* & *Egeſippo* teſtibus. Ægyptiorum leges parricidas articulatim præacutis calamis cæſos jubebant vivos ſupra ſpinarum acervum comburi, maximum inter mortales judicantes ſcelus. Vid. *Diodor. Sicul.* De pœna parricidarum jure Romano, videatur citatus *Gyraldus*, qui ita literis tradit: Quos tamen parricidas Romani in culeum cum ſimia, gallo & vipera inſutos in mare vel flumen projicere ſolebant. Quod ſupplicium hodienum vigere cum *Berlichio Concluſ. Practic. pag.* IV. *conc.* VI. *n.* VI. *Daniel Moller. ad Conſiſt. Elect.* III. *p.* IV. *n.* XI. Dominus *Benedict. Carpzovius prax. Crim. p.* I. *q.* IIX. *n.* XV. adſerit. Plura qui de hac pœna legere deſiderat, evolvat diſſert. Juridico-Philologic. de pœna parricidii *celeb. Zachariæ Huberi Icti quæ prodiit Franequer.* 1702. confer. *doctiſſ. Joh. Faes annot. ad Gyrald. pag. m.* 342. *edit. Helmſtad.* qui etiam de aliis perſonis egit, quibus ſepulcrum denegatum. De his etiam fuſe diſſerit *D. Quenſted. de Sepultura Veter. pag. m.* 50. 51. *ſeq. edit. Witteberg.* 1660.

IX. Conſtat hinc, quod maxima ignominia ſit, ſi cadaver inſepultum relinquatur, teſtantur hoc & Sacri & profani Scriptores, quorum teſtimonia longa ſerie produxit ſæpe lau-

datus *Quenſt. cap.* IV. *de Sepultura Veter. pag. m.* 56. 57. Confer. Tract. noſt. de luctu Græcorum, ubi quoque varia referuntur teſtimonia. Teſtantur etiam hoc Juriſconſulti graviſſimi, quod pœnarum graviſſima ſit omnium inſepultum manere in ignominiam. Unde etiam apud Judæos inſepultum abjici aut relinqui pro ſumma habebatur ignominia & infelicitate. Eſt enim inter pœnas *Jeſabeli* comminatas atrox illa: *Non erit qui ſepeliat eam*, 2. *Reg.* IX. 10. Apud *Eccleſiaſt. cap.* VI. 3. Et ſepultura non eſt ei, dixi, melior eſt eo abortivus. Evolvantur hîc *annot. doctiſſ. B. Geieri*, & lectu digna reperiet lector *pag. m.* 210. 211. Non enim pars minima infelicitatis erat ſepultura carere, ut annotat ad hunc locum *Druſius in Prateris. lib.* X. *ad Apocal. cap.* XI. V. 9. Notæ ſunt graves illæ comminationes Dei apud *Jerem. Non colligentur & non ſepelientur, in ſterquilinium ſuper faciem terræ erunt, Jerem.* VIII. 2. id quod Grotius benè explicat dicens: *Non colligentur* i. e. Eorum qui tum moriuntur corpora, non deferentur ad monumenta Majorum. *Et non ſepelientur*; imò ne commune quidem omnibus, quale pauperibus dari ſolebat, ſepulcrum continget. Ita quoque apud *Jeremiam capit.* XXII. 19. Deus *Joacimo* minatus erat ſepulturam aſini, quod dignior eſſet conſortio beſtiarum, quam hominum, qui ab illis etiam poſt mortem humatione ſeparantur. Hinc adagium: Sepultura aſini ſepelietur, i. e. ſine ſepultura relinquetur. Græci ἄταφον τάφον ſepulturam aſini vocant, & juxta *Ciceron. Philip.* 1. dicas inſepultam ſepulturam. Eſt autem aſini ſepulcrum ſordidus aliquis locus & apertus, qui neque tegat cadaveris horribilem & obſcœnam ſpeciem, neque canes aut volucres à laceratione prohibeat, uti B. *Carpzovius* ex *Kimchio in notis ad Schickardi* משפט המלך *pag. m.* 251. *edit. Lipſ.* bene explicat, cujus verba Latine donavit ſequentibus: *Sepulturam aſini ſic intelligit: quemadmodum aſinus non ſepelitur, ita etiam ille non ſepelietur. Quomodo enim fit ſepultura aſini? trahunt eum & projiciunt in ſterquilinium. Similiter trahent cadaver Jojakimi & projicient illud extra portas Jeroſolymorum.* Hoc ipſum exemplum allegat *Samuel Petitus lib.* 1. *Var. Lect. c.* V. *pag.* 25. ut confirmet, commune quidem jus fuiſſe apud Hebræos, ut ſepelirentur ſuſpenſi; ſed non omnino dubitandum, quin inſepultos abjecerint

illos,

illos, in quos gravius ſævitum ire volunt Judices. Id quod ex eo etiam confirmat *Balduin. W'al. Comment. in N. T.* & negat B. *Geier. in Tr. de luctu Hebr.* Nec videtur firmo ſtare talo, quod afferat ad hanc projectionem deſtinatam vallem Hinnon eſſe, uti ſuſpicatur ex verbis Davidis *Pſalm.* XXVII. *E quibus verbis*, inquit Petitus, *colligimus*, *primo in hanc γεένναν Hinnonis vallem projecta fuiſſe inſepulta cadavera*; *ſecundo*, *ubi cadavera putruiſſent*, *oſſa illorum fuiſſe igne combuſta*, *qui huic fini perpetuo ardebat in hac valle.* Verum vix probabit Petitus, quod voluit. Aſſeritur quidem cadavera & inquinamenta in vallem Hinnon projecta fuiſſe, uti *Kimchi*, at non hominum ſupplicio affectorum, de quibus ne γρῦ quidem; ſed brutorum cadavera intelliguntur. Senſus verborum Rabbini, ad quem provocat *Petitus*, hic eſt, *Gehenna fuit prope Jeroſolymas & locus quidem fœdus*, *quò ſordes & cadavera abjiciebant*, *ac fovebatur ibi ignis perpetuò ad comburendum ſordes & oſſa.* Et hæc ſufficiant de iis, quibus Sepulcra denegata.

CAPUT VII.

De Sepulcris Nobilioribus Familiarum.

I. Hactenus actum fuit de Vulgaribus Hebræorum Sepulcris, nunc pedem movemus & nos conferimus ad *Nobiliora Sepulcra.* Erant autem illa conſtructa pro hominibus nobilioribus ejuſdem familiæ in eodem loco ſepeliendis. Dicebantur hæc à familia, quæ quis ſibi familiæque ſuæ conſtituerat. *Familiare* ergo ſepulcrum ad familiam, etiamſi in ea nullus hæres eſſet, ac hæredes etiam extraneos pertinebat ex *leg.* 13. *C. de Religioſ.* non verò ad affines aut cognatos hæredes non inſtitutos. His enim nullum inferendi jus fuit ex *leg.* 8. *C. de Religioſ. & ſumpt. Fun.* Sed hæc ſibi invicem contrariari videntur, igitur reſpondet *Trentler. Conſ.* 58. *n.* 249. procedere, quando in ultima voluntate diſpoſitum reperitur, aut in contractibus per inſtrumenti tenorem, vel per pacta Majorum ſic conventum ſit, ut *Sepulcrum familiare* ſit toti *Familiæ* commune in aliquo loco religioſo: & tunc omnes habere jus ſepeliendi,

liendi, qui cenſentur de familia, nec per diviſionem ad unum poſſe devenire. Secus autem eſſe, ſi ſepulcrum ſit deſtinatum ei ſoli, cui univerſitas bonorum loci obvenit, vel qui domicilium ibi habet cum jure Patronatus, tum enim id ad alios cognatos non pertinere ex *l.* 8. confer. *Jac. Guther. de jure Manium lib.* 3. *pag. m.* 464. *edit. Lipſ.* 1671. Hinc apud Romanos ſepulcris familiaribus hæ literæ inſcribebantur, H. M. H. N. S. i. e. *hoc monumentum hæredes non ſequitur*. Familiæ autem ſignificatio ad liberos quoque refertur, & communi jure familiam dicimus omnium agnatorum, qui ſub unius poteſtate fuerunt ex eadem domo & gente proditi.

II. Hæc juris Romani dicta & ritus optime cum Hebræorum ritibus & juribus conveniunt. Nam ſi *Patriarcharum ſepulcra* conſideramus, illa etiam *familiaria* erant, in quibus cadavera ejuſdem familiæ condebantur & ſepeliebantur; quamobrem *Abraham* pretio emebat locum ſepulturæ, ut poſtea totius familiæ ſuæ cadavera illuc conderentur. Recte hinc *Ainſworth.* commentatur, quod *Abraham* ſpeluncam & agrum emerit *for a monument to poſterity*, quod clare indicatur *cap.* XLIX. *Geneſ.* v. 31. *L.* 13. *Joſ.* XXIV. 3. *Act.* VII. 16. Calculum his addit *Thomas Fuller in Piſgah-ſight of Paleſtin. lib.* 2. *cap.* 13. *fol.* 274. *edit. Londin.* ita diſſerens: *Near Hebron was the cave of Machpelah, purchaſed by Abraham of Ephron the Hittite with the field about it, and all the tree therein at the price of four hundred ſhekells of ſilver, for the buring of Sarah, him ſelf and his family.* Quibus verbis expreſſe ſignificat locum hunc ab Abrahamo emptum fuiſſe, ut ſit futurum Sepulcrum totius ſuæ familiæ. Hinc *Jacobus* in Ægypto moriens in nullo alio loco ſepeliri voluit, quam in *Sepulcro familiari.* Cur autem Jacob & Joſeph in eodem ſepulcro familiari ſeu familiæ ſepeliri voluerint, rationem dant *Rabbini* hanc, quod crediderint *terram Iſraëlis eſſe terram viventium*, de qua in *Pſalm.* CXVI. 9. dicatur: *Ambulabo coram Domino in terris viventium.* Hinc Patres operam dediſſe, ait *Abarbanel*, ut corpus ſuum veluti חשמיש קרושה *miniſterium ſanctitatis* benè cuſtodirent: Quare pergit: *Quoniam traditione acceptum tenebant, quod terra Iſraëlis eſſet terra viventium, in qua ſperanda ſit reſurrectio mortuorum, & quod omnes Iſraëlitæ extra hanc terram mortui per terræ cavernas revolvendi ſint in tempus reſurrectionis,*

ctionis, donec in eam perveniant, propterea eò laborarunt, ut ſepelirentur ibi.

III. Communis hic eſt Judæorum de גלגול המתים *revolutione mortuorum*, quam & *revolutionem cavernarum* vocant, error, quaſi omnes, qui extra terram Iſraëlis mortem obirent, per ſubterraneos meatus ad terram Iſraëlis non ſine anguſtia revolvantur. De qua paſſim agunt Hebræorum Doctores, quorum teſtimonia diligentiſſime conquiſita expoſuit plur. *Reverend. Daſſov. de reſurrect. Mort. cap.* VI. *p.* 187. *ſeqq.* Idem ergo ſanctiſſimos *Patriarchas Jacobum & Joſephum* in animo habuiſſe, in *Cananaa* ideò ſepeliri cupientes, ut anguſtiam revolutionis cavernarum averterent, neque ex *Ægypto* per penitiſſimos terræ meatus, inſtar dolii vinarii eò devolvi cogerentur, vulgus Judæorum credunt, à ſuo *Raſchi* ſic edocti, qui ad *Geneſ.* XLVII. 29. mandatum *Jacobi Joſepho* de corporis ſui translatione datum expoſiturus diſerte hoc inter cauſas allegat, quaſi dixiſſet Patriarcha: שאין מתי חוצה לארץ חיין אלא בצער גלגול מחלות *Quia qui extra terram promiſſam moriuntur, non reviviſcunt, niſi per dolorem revolutionis cavernarum.* Alias quoque rationes & figmenta Rabbinorum adduxit cl. *Joh. Benedict. Carpzov. in diſſert. de Sepultura Joſephi Patriarcha edit. Lipſ.* 1697. quæ omnes deſiderium Patriarcharum falsò exponunt, cum altius conſcendiſſe putandus ſit ſanctiſſimus Patriarcha cum cæteris familiæ ſuæ.

IV. Non itaque hujus deſiderii cauſa fuit tàm naturalis affectus, quàm (1.) terræ Canaan promiſſio. (2.) Eccleſiæ conjunctio. (3.) Meſſiæ expectatio. (4.) ſperata cum Chriſto reſurrectio & reſuſcitatio, docente B. *Gerhardo* in h. l. Bene quoque D. *Calixtus in Geneſ. Locum.* Naturæ aliàs conſonum eſt deſiderium, ut cupias, corpus tuum vita functum oſſibus Majorum, eorumque quos amaveris, conjungi. Hoc tamen non tam reſpexiſſe videtur *Jacob*, quàm teſtatum iviſſe fiduciam ſuam de adimplendis divinis promiſſionibus. Quæ ſane rationes Rabbinorum figmenta longe lateque ſuperant. Voluerunt ergo Patriarchæ in uno familiari Sepulchro condi, ut tam naturalem, quàm myſticam conjunctionem ſignificarent. Judæis quoque quoad naturalem affectum moris erat & conſuetudinis, ut ſcil. uno ſepulcro conjuges & qui fide & amore inter ſe mutuo inſigni fuiſſent, clauderentur. Unde *Jo-*

ſephus Gen. XLVII. 29. mandat: Ne ſepelito me in Ægypto, ſed ubi cubuero cum patribus meis reportabis me; & ſepelies me in ſepulchro eorum. Dicit poſtquam cubuero, i. e. in mundo animarum, ubi erit anima mea cum animabus eorum, & ero in tabulato eorum, æquum eſt, ut nunc corpus meum ſtatim cubet cum corpore eorum. Et ſepelies me, &c. ut nempe corpus ejus eſſet cum corpore eorum, ſicut anima ejus erat cum animabus illorum. Ergò *Cubatio cum patribus* dicitur de conjunctione animarum & *ſepultura* de corpore: vid. *celeb. Joh. Meyer. annot.* ad Seder olam *pag. m.* 685. Ita docet *Abulenſ.* 2. *Reg.* XV. *q.* 14. & ex eo *Lorin.* in *cap* V. *Actor.* V. 10. Et probant hoc exempla. Nam *Abraham* & *Sara Geneſ.* XXV. 10. *Iſaac* & *Rebecca Gen.* XLIX. 31. *Jacob* & *Lea* eodem tumulo clauſi ſunt. Hinc *Sanctius in cap.* II. *Act. p.* 79. In ſepulcra illa (Hebræorum familiaria) non unum tantum ferebatur cadaver, ſed tota familia in illa jus habebat quaſi hæreditarium, quare in Sepulcro Abrahami conditi ſunt poſtea Iſaac & Jacob, & ſæpe poſteri incluſi dicuntur in parentum monumentis. Et inde natus eſt dicendi modus: Dormire cum patribus ſuis & apponi ad parentes ſuos.

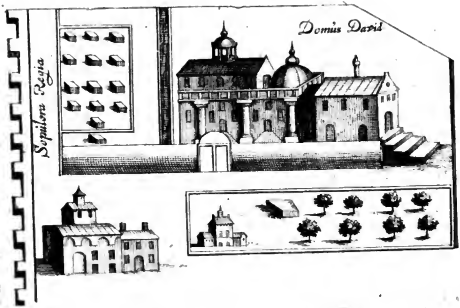
V. Familiarium Sepulcrorum nomine veniunt etiam Sepulcra *Regum Juda* & *Regum Iſrael.* De priorum Sepulcris extat 2. *Par.* XXI. 20. quod *Joram ſepultus quidem fuerit in civitate David; veruntamen non in ſepulchro Regum.* De hoc rege itaque Scriptura affirmat, quod dignus habitus non ſit regum Judæ ſepulcris. Ita de *Ozia* legimus 2. *Par. cap.* XXVI. 23. quod ſepultus fuerit in agro Regalium ſepulcrorum non in ipſis regiis ſepulcris. Ex his clare elucet *Reges Juda* peculiaria habuiſſe ſepulcra; ſed ubi hæc fuerint, diſquiritur? Scripturam ſi evolvamus conſtat, Reges Judæ ſepultos fuiſſe in civitate *David* 1. *Reg.* 2. 10. intra civitatem Jeruſalem ad *montem Zion* 1. *Reg.* XI. 43. XIV. 31. XV. 8. XXIV. 22. 2. *Reg.* VIII. 24. IX. 28. XII. 21. 2. *Chron.* IX. 31. & quæ alia loca plurima ſunt. De hoc autem *Davidis* Sepulcro, quod in civitate David (vel juxta *Quares. lib.* IV. *eluc. terræ S. peregr. c.* VI. in pomœrio civitatis David) magnificè in ſublimi collocatum erat (& quidem ut videre illic eſt) in extremitate montis *Zion* ſeu propè mœnia, in quod *Salomon* maximas intuliſſe dicitur divitias, conſuli poteſt *Adrichom. theatr. ter. S. fol.* 152.

152. *n.* 22. & *Quareſmius* tanquam oculatus teſtis, (qui tamen id extare adhuc negat) *l. c. & c.* VIII. item *Villalp. t.* 2. nec non *Pineda l.* 8. *rer. Salom. c.* 3. Quæ *Benjamin Tudel. itiner. p.* 45. 46. *edit. l'Emper.* affert de duobus viris ætate ſua oſtium ſpeluncæ reperientibus &c. cum Judaicam fabulam ſpirent, auctori relinquimus.

VI. Potius inſpici poterit *Joſephus lib.* VIII. *Antiq. Jud. c.* XII. & *lib.* XVI. *c.* XI. item quæ de duratione ſepulcri hujus deque occultatione cadaverum regiorum conjicit *Villalp. appar. part. lib.* 3. *c.* 17. *fol.* 195. qui ipſe *fol.* 196. ex *Joh. Zuallardi hodœp. Hieroſ.* lingua Italica conſcripto refert, *Sepulcra Regum Juda partim in Sion; partim prope portam Ephraim extra civitatem reperiri.* Videatur de his pluribus diſſerens B. *Geier. in Tract. de luctu Hebræorum cap.* VI. *pag. m.* 120. 121. §. 9. Nos ex *Thoma Fullero in Piſgah-ſight of Paleſtine lib.* 3. *cap.* VII. *fol.* 335. aſſerimus, *ſepulcra Regum Juda in monte Sion fuiſſe. Johannes Lightfoot in Chorograph. cap.* XXII. *pag. m.* 46. montem Zionis ad partem urbis aquilonarem refert, nixus rationibus quibuſdam *Pſalm.* XLVIII. 2. *Gaudium totius terræ eſt mons Sion à latere Boreali.* Ubi Aben Ezra *Mons Sion eſt à latere Hieroſolymæ Septentrionali*: & Lyran. *Mons Sion eſt in Aquilonari parte Hieruſalem*: conf. *Othon. Lexic. Philolog. pag. m.* 606. Verùm hîc non calculum addimus doctiſſimo *Lightfoot*, quippe hic mons *ad Meridiem*: vid. *Lorin. Comment. in Pſalm. hunc fol. m.* 963. conf. *Martin. Lexic. Etymolog. fol. m.* 3653. & inde probari nequit ad partem aquilonarem urbis referri poſſe montem. Recte B. *Geier. comment. in h. l. pag. m.* 948. ſcribit: Monti (ad meridiem ſito) annectitur vel adhæret infra ad radices montis verſus Septentrionem urbs Jeruſalem. Videatur hîc mappa *Thom. Fulleri in Piſgah-ſight*, & res clara evadet. In hoc monte *Sepulcra Regum Judæ* erant, uti ex aliis recenſet cl. *Hottinger. in annot. ad Cipp. Hebr. pag. m.* 25. *Edit. Heidelb.* 1659.

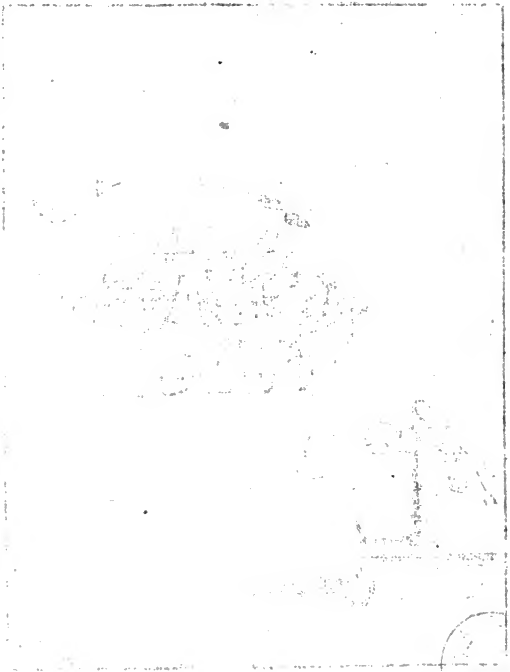
VII. Juvat hoc loco recenſere, quæ doct. *Thom. Fuller. in Piſgah-ſight of Paleſt. lib.* 3. *cap.* VII. *fol.* 335. *edit. Londin.* literis tradidit: *And now*, ſcribit, *to ſhew the frailty of humane happineſſ, paſſ we from the palace of theſe Kings to their BURYING PLACE ſeeing SION in a double reſpect may be called the* Hiſ-

Weſtminſter of Jeruſalem, becauſe the Kings thereof reſided there while living, and reſted when dead. En tibi Benevole Lector hoc loco non totam Topographiam montis Sionis ſiſtimus, ſed domum Davidis, ut ex ea facilè cognoſcatur, ubi Regum Judæ ſepulcra ſita fuerint.

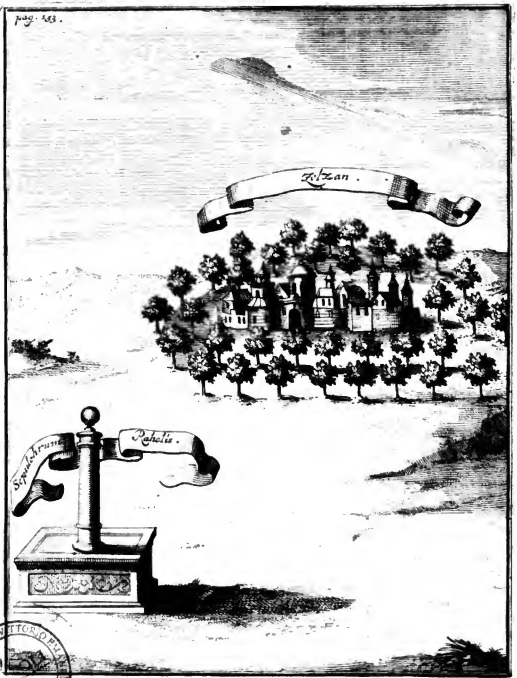

Ita quoque peculiaria Sepulchra habuerunt *Reges Iſrael*, uti conſtat ex 2. *Paral.* XXVIII. 27. 2. *Reg.* XIII. 13. XIV. 61. de quibus in ſequentibus.

VIII. Horum nobiliorum ſepulcra alia fuerunt quoque *ſolitaria*, cujus generis fuit (1.) Sepulcrum *Rahelis Gen.* XXXV. 20. in honorem à Jacobo ipſi erectum. Cum nunc & Rahel ſepeliri debuiſſet in loco, ubi Familiare ſepulcrum majorum ſuorum; nihilominus nobile ipſi parat monumentum *Jacob*, quod eleganter Moſes deſcripſit. Nam מצבה hoc loco non nudam ſtatuam ſignificat, uti multi volunt, ſed monumentum ex variis lapidibus conſtructum, ſtatuâ ſuperimpoſitâ. Bene Lu-

Digitized by Google

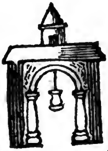

VITTORIO EMANUELE
Digitized by Google

Lutherus exponit: ein grabmahl. Confer. *Frider. Muller. Tract. de ſtatuis lib.* 2. *cap.* IV. *pag. m.* 9. *edit. Giſſ.* 1664. qui per monumentum ex pluribus lapidibus collectum exponit, cui aſſenſum videtur præbere *Benjamin Tudelenſ. in Itinerar. pag.* 47. hoc *Rachelis* ſepulchrum ita deſcribens: quod nimirum excitatum fuerit è duodecim lapidibus pro numero filiorum *Jacob*, & teſtudine quadam, quæ columnis quatuor innititur, tectum, in cujus cippi lapidibus omnes Judæi, quotquot tranſeant, nomina ſua inſcribant. Ejus formam quoque ab *Adrichomio in deſcript. Terr. ſanct. fol.* 19. *n.* 101. *Quareſm. lib.* VI. *peregrin.* I. *cap.* XI. & aliis exhibetur: vid. *Brocard. Monach. in* I. *part. deſcript. Terræ ſanctæ cap.* VII. *pag.* 56. *Thomas Fullerus in mappa Terræ Moriæ*, hoc ita conſpectui nobis exhibet ſepulcrum ſeu

monumentum, quod veritati magis accedit, quam illud quod Auctor cipporum ex *Benjam. Tudelenſ.* oſtendit, quam vis negare non velimus, fieri potuiſſe, ut ſequioribus temporibus Judæi illud ſplendidius ædificarint ſepulcrum. Audiamus ipſa verba Auctoris *cipporum Hebraic. pag. m.* 10. *ſeq. edit. Heidelberg.* 1659. Prope eam (Bethlehem Jehuda) *ſepulchrum Rachelis*, matris noſtræ p. m. in via, cui impoſita eſt ſtructura pulcra, cujus hæc eſt figura:

Quis ita crederet hanc ſtructuram à Jacobo exſtructam fuiſſe, cum forſan ille ex rudibus & impolitis lapidibus monumentum erexerit, id quod illis temporibus uſitatum. Accedit etiam hoc, quod feſtinando hoc monumentum erectum, aliàs non opus habuiſſet, quia *Sepulcro familiari* mandari corpus potuiſſet. Hinc recte doctus Anglus *Thom. Fuller. in Piſgah-ſight of Paleſtine lib.* 2. *cap.* 14. *fol. m.* 298. *edit. Londin.* concludit: *it ſeems, dynig in child-bed her corps required ſpeedy interment: other wiſe (no doubt) Jacob would have conveyed them*

te the CAVE OF MACPELAH the ſolemn ſepulcer of his family.

IX. Hûc referendum (ſcil. inter ſolitaria ſepulcra) quoque putamus *Sepulcrum Aaronis*, de quo legimus *Deut.* x. 6. Sepultus fuit Aaron extra terram Canaan ob tranſgreſſionem commiſſam: vid. *Ainſworth. Comment.* in *h. l. fol. m.* 37. *edit. Londin.* Similiter *Sepulcrum Moſis Deut.* XXXIV. 6. Moſen ſepultum eſſe in terra *Moabitarum* & quidem à Deo conſtat citat. loco. Hîc Scriptores nonniſi generaliter locum deſignant; ita enim *Zeilerus Centur.* IV. *Var. Quæſt. q.* 2. ſcribit: Moſes iſt auf den hochſten gipfel des bergs Nabo / Pfaſge genant geſtiegen / daron er das gantze gelobte Land uberſehen / hernach geſtorben / und gegen Phogor begraben worden / iſt ſo derjenige berg / auf welchen der warſager Balaam von den Moabiten Konig Balack gefuhret worden im 4. buch Moſ. am 23. Similiter *Eutych. Patriarcha Alexandrin. in Annal. Et mortuus eſt Moſes in regione Moab, & ſepultus in valle in terra Moab.* Errat verò *Hornius*, quando in *Comment. ad Sulpit. Sever. Saido Batric.* tribuit, quaſi de Moyſe ſcribat: *Et ſepultus eſt in monte Hur*: cum manifeſtum ex toto contextu ſit, de *Aarone*, haut quaquam verò de Moſe, à *Saido* iſthæc dici. *Moſen* itaque mortuum & ſepultum non ſolum Scriptura teſtatur, ſed ex pluribus teſtimoniis illuſtravit B. *Joh. Erneſt. Gerhard. in diſſert. de Sepultura Moſis edit. Jenenſ.* 1684. *cap.* III. & IV. ubi rejectis Rabbinorum figmentis miniſterio Angelorum conditum affirmat in valle. Conf. *Ainſworth. Comment. in Deut.* XXXIV. *fol. m.* 167. D. *Quenſted. de Sepultur. veter. pag. m.* 262. 263. *edit. Witt.* 1660.

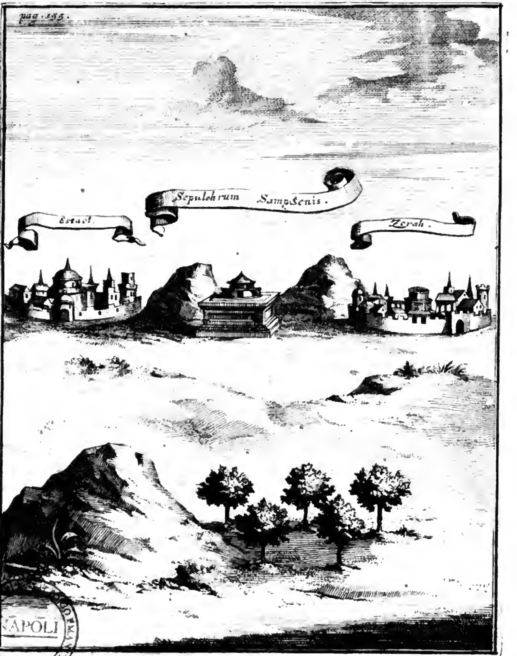
CAPUT VIII.

De Sepulcris Hebræorum Communibus hæreditariis.

I. Multa etiam Sepulcra apud Hebræos communia erant, quæ tamen Communio non ubique eadem fuit. Alia enim erat *hæreditatis*: alia *honoris*. *Communia* appellabantur reſpectu *familiæ*, aut *hæredum*, aut *poſterorum*, qui inferendi jus habebant commune. Hinc *Auſonius Epitaph.* XXXVII.

Me

Digitized by Google

NAPOLI
Digitized by Google

Me ſibi & uxori & gnatis, commune ſepulcrum
Conſtituit, ſeras Carus ad exequias.

Communia hæc *Sepulcra* erant etiam *hæreditaria*, quæ auctoribus *Cajo* & *Ulpiano*, *quis ſibi hæredibuſque ſuis paraverat, vel jure hæreditario acquiſiverat.* In his (quæ & Gentilia aut Gentilitia, vel patria, avita & Majorum monumenta nuncupantur) hæredibus & qui hæredum loco erant ſepeliri licebat, etiam illis, quibus hæreditas tanquam indignis ablata, ut docet *Ulpian. D. de Religioſ. & ſumpt. funer. l.* 33. confer. *Jacob. Guther. de jure Manium lib.* 3. *pag. m.* 470. *edit. Lipſ.* 1671.

II. Horum ſæpe in Scriptura Sacra fit mentio; unde Sepulcra patria; quale fuit *Gideonis*, *Judic.* VIII. 32. *Mortuus eſt Gideon filius Joas in ſenectute bona, & ſepultus eſt in Sepulchro Joas patris ſui in Ephra de familia Ezri*, jure ſcil. hæreditario: vid. *Thom. Fuller. Piſgah-ſight of Paleſtin. lib.* 2. *cap.* 8. *fol.* 175. *edit. Lond.* Huc pertinet quoque *Sepulcrum Samſonis*, *Jud.* XVI. 31. Poſtquam enim ille ædificium, ubi Philiſtæorum Principes hilariter vivebant, ſubvertiſſet, & ipſemet cum illis mortuus eſſet; deſcenderunt fratres ejus & univerſa domus patris ejus & tulerunt eum —— *ſepelierunt inter Zarea & Eſthoal in ſepulcro Manuah patris ſui.* Locus Samſonis clare hoc loco indicatur, quod fuerit inter *Zorah* & *Eſtaol* duas civitates in tribu *Dan.* Hic *Simſon* natus & educatus & poſt obitum ſepultus in ſepulcro patris. Vid. *Thom. Fuller. Mapp. ad trib. Dan.* ibi Sepulcrum *Simſonis* hoc modo conſpicitur. Nec dubitatur quin ſequentibus temporibus

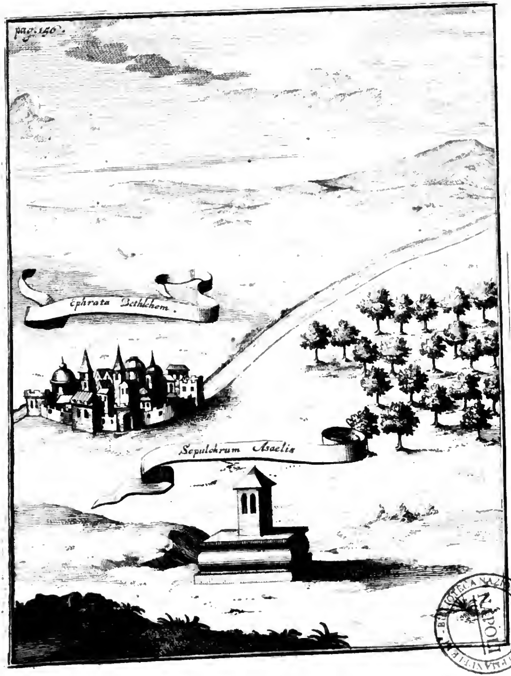
fratres hoc ipſum patris ſepulcrum occupaverint. Refertur huc ſepulcrum *Aſahelis*, 2. *Samuel.* 2. 32. *Et tollentes Aſaelem ſepelierunt eum in ſepulcro patris ſui in Bethlehem.* Non quidem in ipſa urbe, quia Judæis prohibitum erat cadavera in ipſis urbibus condere, ſed extra urbes; Ita aſſerimus cum aliis *Sepulcrum Aſaelis* non in ipſa urbe Bethlehem, ſed paulo à via tendente ad Hebronem diſſitum fuiſſe juxta ſylvam quandam, uti oſtendit Anglus doct. *Thomas Fuller. in Piſgah-ſight of Paleſtin. in mapp. Terr. Moriæ.* Nam Bethlehem Ephrata in via regia ſita erat, ut per illam adſcendentibus Hieroſolyma,

eundum fuerit. Ut igitur eò melius de ſepulcro Aſaelis conſtet, tabella quadam hic ſitum depingemus:

Unde citatus Anglus *lib.* 2. *cap.* 14. *fol. m.* 301. *edit. Londin.* hæc addit verba: *South-ward we finde Aſahels ſepulcher buried in the grave of his Father.* Simili modo peſſimus ille conſiliarius *Ahitophel* conſilio irrito facto abiit & ſuſpendio fauces fregit, qui poſtmodum ſepultus eſt in *ſepulcro patris ſui*, 2. *Sam.* XVII. 23. Ita *Barſillai* dixit ad Regem 2. *Sam.* XIX. 37. *Liceat quaſo ſervo tuo ut redeam, utque moriar in civitate mea apud ſepulchrum patris mei & matris meæ.* Reſpuebat *Barſillai* honores oblatos à Rege modò ut in ſepulcro Parentum hæreditario ſepeliretur: hoc præ aliis omnibus ipſi deſiderabile erat. Quid dicemus de *Saule* Rege, cujus oſſa in ſepulcro *Kis* patris ſui ſepulta ſunt, 2. *Sam.* XXI. 14. Non ſepulcrum regium exſtruebat ipſi, ſed patris ſepulcro oſſa mandabat *David*. Obſervandum autem hoc loco eſt, quod viri ex civitate *Jabeſch-Gilead* oſſa *Saulis* in ſepulchro *Cis* patris non tumularint, ſed ſub quercu ſepeliverint, uti conſtat ex *cap.* X. v. 12. 1. *Paralip.* Ita etiam R. *David Kimchi* ad h. l. referente *Schickardo in* משפט המלך *cap.* VI. *Theor.* XIX. *pag. m.* 424.

III. Maxima erat injuria, quâ *Philiſtai Saulem* poſt mortem afficiebant; ſiquidem cadaver ſuſpendebant, ut vermibus & avibus eſſet in eſcam; qua crudelitate moti cives in urbe *Jabes-Gilead*, profecti ſunt *Beth Schan* & abſtulerunt *Cadaver Regis*, igne combuſſerunt carnem & oſſa ſubter quercum terræ mandabant. Ordine recenſet doct. Anglus *Thom. Fuller.* in *Piſgah-ſight of Paleſtin. lib.* 2. *cap.* 2. *fol. m.* 82. *edit. Londin.* his verbis: *Out march all the valiant men in the City in the night*

BIBLIOTECA NAZIONALE NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

night over Jordan: Sauls and his ſons corps they took down from Bethſhan, bring them home, burn the fleſh, and bury the bones thereof under a tree neare the City. The Jews generally interring their dead under ſone Oak, pleaſed perchance with the parallel, that as thoſe plants ſeemingly dead in winter, have every ſpring an annuall reſurrection: ſo mens dry bones ſhall have new ſap put into them at the day of judgement. h. e. *noctu exibant omnes viri fortes trans Jordanem; Saulis & filiorum ejus cadavera tulerunt, attuleruntque domum, carnem cremabant & oſſa ſepeliebant ſubter quercum prope urbem. Judæi plerumque mortuos ſubter quercum ſepeliunt, forſan hac ratione moti, quod cum hæc arbor tempore hiemis videtur mortua, attamen ſingulis annis quaſi reſurgat & virere incipiat: ita hominum oſſa torrida tandem habitura ſint ſuccum novum in die Judicii.* Hoc facto David poſtea oſſa hæc Saulis & Jonathanis ſepeliri curavit in ſepulchro Kis patris in *Zelah in Contrey of Benjamin* addit *Fuller.* l. c. non procul à monte ubi ſeptem ex *Saulis* familia ſuſpenſi fuerunt, & Kis ſepulcrum habuerit. Videatur hujus ſchema in Mappa Geograph. Terr. tribus Ephraim. Alia etiam communia Sepulcra erant illa, quæ *honor* communia faciebat, quale fuit Joſephi cum Chriſto, quod commune fecit cum illo *Matth.* XXVII. 60. De quo uberius alio in loco dicturi ſumus.

CAPUT IX.

De Regum Hebræorum Sepulcris.

I. Hactenus de variis Sepulcris egimus & etiam quædam de Regum Sepulcris adduximus in anteceſſum. Nunc de his in hoc capite pauca quædam tradere nobiſcum conſtituimus. Obſervandum autem quod poſt regni diviſionem etiam ſepulcra diſtracta fuerint; Hinc diverſa legimus Sepulcra, Regum *Judæ* & Iſrael. De horum ſepulcro nihil, quod hîc ſpectet, reperimus: De illorum crudit. *Thomas Fuller. in Piſgah-ſight of Paleſtin. lib.* 3. *cap.* VII. *fol. m.* 335. aſſerit in monte Sion fuiſſe. Itaque in hæc erumpit verba, quæ huc adſcribere non pigebit, quando ita tradit: *The reader*

ſhall pay nothing but his pains in following me, whileſt I ſhew him theſe royall remains. We may obſerve four gradations of honour in theſe interments.

(1) Wicked Amon 2. *Chron.* XXXIII. 24. *was burried in his own houſe (not under the roof, but within the verge of the wall thereof) and ſo was Manaſſeh*, 2. *Chron.* XXXIII. 20. *in the Garden of Uzzah, whoſe true but late repentance was effectuall to ſave his ſoul, but not his Kingdome from deſtruction.*

(2.) Cruell Joram, who had not compaſſion whileſt living, and therefore no bowels 2. *Chron.* XXI. 20. *when dying, was burried by himſelf in the city of David and neither fire nor water, neither burning nor mourning made for him.*

(3.) Godly, but leprous Uzziah, being ceremoniously unclean, was interred in the field of the buriall which belonged to the Kings, underſtand it, within the ſuburbs, but without the walls of their ſolemn ſepultures.

(4.) All the reſt were intombed in a ſtately pleace ſet a part of that purpoſe.

II. Ex his ultimis Fulleri verbis elicitur, fuiſſe ſepulcrorum Regiorum *(1.)* certum locum, communem Regibus ſepeliendis. Vide hiſtoriam de *Joramo* 2. *Paralip.* XXI. 20. Joaſo 2. *Paral.* XXIV. 25. Ahaſo 2. *Par.* XXVIII. 27. *(2.) vicinum agro*, patet hoc ex 2. *Paral.* XXVI. 23. ubi dicitur *Aſaria* ſeu *Uſia* ſepultus in agro ſepulcri regii. *Joſephus* quidem ſcribit, 9. *antiq.* 11. *f.* 320. in hortis ſuis ſepultum; ſed alii plures, prope ſepulcra Regum communia, extra tamen ſepultum opinantur, teſte *Sanctio in* 2. *Reg.* XV. 7. *n.* 8. Aliàs non ignoramus ex prælaudati *Fulleri* verbis & Scriptura Sacra, fuiſſe in horto *Uſæ* Reges *Manaſſen* & *Ammonem* ſepultos: vid. 2. *Reg.* XXI. 18. 26. *(3.)* valdè *capacem*. Leguntur enim hîc ſepulti Reges, *David* 1. *Reg.* II. 10. Salomon 1. *Reg.* 11. 43. 2. *Par.* IX. 31. Rehabeam 1. *Reg.* XIV. 31. 2. *Par.* XII. 16. Abia 1. *Reg.* XV. 8. 2. *Par.* XIV. 1. Joſaphat 1. *Reg.* XXII. 51. 2. *Par.* XXI. 1. Amazia 2. *Par.* XXV. 28. 2. *Reg.* XIV. 20. Jotham 2. *Par.* XXVII. 9. 2. *Reg.* XV. 38. Pontifex *Jojada*. Ita etiam recenſet prælaudatus *Fuller. fol.* 335. *edit. Londin. Here was intombed* David, *the holy, the man after Gods own heart.* Salomon *the wiſe, when old, befooled by his wives*: Rehabeam *the ſimple, whoſe rigour*

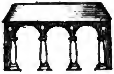
rent

rent ten Tribes from his Kingdome. Abia *the wicked but valiant and fortunate in fight*, 2. *Chron.* XIII. 15. Aſa *the upright whoſe heart was perfect all his days*, 2. *Chron.* XV. 17. Joſaphath *the juſt, whoſe heart was lift up in the ways of the Lord*, 2. *Chron.* XVII. 6. Ahaziah *the Idolater, whoſe onely commendation was that he raigned but one year*, 2. *Chron.* XXII. 2. Joas *the backſlider, the leaſe of whoſe goodneſſ determined with his uncles life*, 2. *Chron.* XXIV. 2. Amaziah *the raſh, worſted in a needleſs war againſt the King of Iſrael*, 2. *Chron.* XXV. 21. Joatham *the peaceable, who built the higheſt gate to the houſe of Lord*, 2. *Reg.* XV. 35. Ahaz *the profane who in the time of his diſtreſſ, yet treſpaſſed more againſt the Lord*, 2. *Chron.* XXVII. 22. Hezekiah *the pious who deſtroied the high places.* Joſiah *the tender-hearted, who melted at Gods threatnings*, 2. *Chron.* XXXIV. 27. *denounced againſt the people of the Jews.*

III. Examinabimus hæc *Fulleri* dicta, & videbimus an omnes Reges Judæ in ſepulcro Davidis ſepulti fuerint? Notandum autem & obſervandum eſt, quod aliud ſit ſepeliri in ſepulcro Davidis; aliud ſepeliri in ſepulcris Regum Judæ. Sepultura Regum proprie dicta eſt, ſepeliri in ſpelunca à Davide facta, in qua ſepultus etiam Salomo dicitur. Sepeliri autem in ſepulcris Regum eſt, ubi Reges Judæ alii conditi ſunt. Hinc *Joas* non ſepultus dicitur in ſepultura Regum, quia in morte non eſt honoratus, ſicuti in vita ſua: vid. annot. celeb. *Johann. Meyer. ad Seder Olam pag. m.* 941. Et *Aſſa* in ſuo ſepulcro, quod ſibi paraverat, 2. *Paral.* XVI. 14. *conf.* 1. *Reg.* XV. 24. Si igitur Aſſa ſepultus fuiſſet in ſepulcris Regum factis & paratis, non opus habuiſſet, ut aliud ſibi proprium ſepulcrum pararet, jam autem textus clare teſtatur poſterius, quando ita 2. *Paral.* XVI. legitur: *Et ſepeliverunt in ſepulcris, quæ pro ſe exciderat in civitate David.* Ergò colligitur aliud fuiſſe ſepulcrum *Aſſæ* à ſepulcris *Davidis* & *Salomonis* diſtinctum. Verùm hîc nihil obſtat, ut affirmemus & Joas & Aſſam ſepultos in ſepulcris Regum Judæ eſſe, quia additur in civitate David, quæ mons Zion fuit & civitas David appellatur & ἡ ἄνω πόλις civitas ſuperior: vid. *Eduard. Simſon. Chronic. Cathol. part.* 3. *fol. m.* 9. *edit. Oxon.* Non pugnat hoc cum aliis locis Scripturæ. Potuit enim *Aſſa* ſibi parare ſepulcrum

crum in loco iſto in civitate Davidis ſepulcris deſtinato Regum, ut ipſe & familia ſua ibi ſepeliretur: Hinc in plurali numero Sepulcra legitur c. l. quaſi dicat in ſepulcro illo ampliſſimo & multorum cadaverum capaci ſepultus. Ita etiam de *Ahaſia* affirmandum 2. *Reg.* IX. 28. cui loco quidem repugnare videtur 2. *Chron.* XXII. 9. ubi dicitur, quod Ahaſias ſe abſconderit in *Samaria*. Sed reſpondet celeb. Meyer. *pag. m.* 934. in *annot.* ad *Seder Olam*; *Ahaſiam ſervi currui imponentes abduxerunt Hieroſolymam, ut eum ſepelirent cum patribus ejus, cum quibus ſepeliri merebatur, quia erat filius Joſaphati*, qui Deum timebat. Reliqua objectionis ibi videnda. Et ita bene *Fullerus* aſſerit, hos omnes ſepultos fuiſſe in ſepulcris Regum.

IV. Legitur hic ſepultus *Hiskias* ſupra ſepulcra filiorum David 2. *Paral.* XXXII. 33. ubi alius interpres reddit in inſignioribus ſepulcris filiorum Davidis. In loco editiore conſtitutum fuiſſe *Hiskiæ* monumentum agnoſcunt *Cajetan. Torniell. Annal. A. M.* 3337. *n.* 1. & *Luc. Oſiand. in h. l.* §. 4. Verùm refertur *in Hottinger. Cippis Hebr. pag. m.* 24. *edit. Heidelb.* 1659. Reges Judaicos in SPELUNCA eſſe tumulatos, ibidemque eſſe elegantem & formoſam ſtructuram ad hunc modum:

Similiter in ſpelunca hoc ſepulcretum oſtendit *Benjamin Tudelenſ. Itinerar. pag.* 45. Nec abnuit *Joſeph.* XVI. *ant.* 11. *f.* 563. *B.* 6. Speluncam illam delineavit Serlius, cujus verba recenſuit D. *Quenſted. de Sepultura Veterum pag. m.* 257. *edit. Witt.* 1660. "Sub præcelſo & marmoreo, inquit, monte
" tres omninò cellæ excavatæ diſtinguuntur ſuis teſtudinibus,
" in eodem nativo ſaxo excißis. In primo ingreſſu ſeu prima
" cella quatuor delubra, bina ex utraque parte, quaſi qua-
" tuor reconditoria ſingula hominis capacia cernuntur. In
" medio, i. e. ſecunda cella, quæ ampliſſima eſt, ſunt delu-
" bra octodecim ex alterutra parte novena: teſtudo verò
" quæ maxima eſt, incumbit quatuor pilis aut paraſtratis aut co-
" lumnis, ex ipſo eodem nativo marmore formatis, & in ma-

ximæ

" ximæ longitudinis Baſilicæ ſeriem rectà diſpoſitis, quas aliæ " duæ minores præcedunt: in ultima verò cella, quæ magni- " tudine reſpondet primæ, duo item alia ſunt reconditoria, " è regione verò objicitur figura januæ ſed obſtruſæ, qua for- " te aditus ulterior dabatur. Hoc ipſum quod jam deſcri- pſit *Serlius* ſubterraneum ædificium, veſtibulum tantum fuiſſe ſepulcri Davidis & Salomonis, non ipſum Sepulcrum, exiſti- mat *Villalpandus in Ezechiel. tom.* II. *part.* II. *lib.* V. *diſt.* 4. *capitul.* 61. atque per illam, quæ obſtruſa dicitur porta, pa- tuiſſe forte aditum ad Davidis ſepulcrum interius. Ita etiam celeb. *Joh. Meyer. in annot. ad Seder Olam pag. m.* 945. aſſerit, Davidem & Salomonem in aliqua ſpelunca ſepultos eſſe, quæ vocata ſit Sepultura Regum.

V. Verum enim verò his obſtare videtur locus *Act. cap.* II. 29. ubi *Petrus* de *Sepulcro Davidis* loquens in hæc prorum- pit verba: Et *ſepulcrum ejus* (Davidis) eſt *apud nos uſque in ho- diernum diem.* Ad quæ verba *Beza:* Prodigioſum eſt tot bar- baros & crudeliſſimos hoſtes, qui urbem poſtea everterunt, Regis ſepulcro peperciſſe: & fortaſſis non vana eſt eorum conjectura, qui inſtaurata urbe putant fuiſſe quoque Regum monumenta renovata. Si itaque tunc temporis Davidis ſepul- crum notum & conſpectui omnibus datum, *Johannes de Pine- da Hiſpal.* infert Petrum loqui de monumento non quidem abdito & inviſo, ſed quod ab omnibus videri potuiſſet. Niſi forte dicas locutum de illo, quod dicebat *Joſeph. lib.* XVI. *An- tiq. c.* XI. in aditu alterius interioris & reconditioris monu- menti ab Herode, candido marmore & impendiis ſumtuoſiſſi- mis exſtructum & ſepulcrum Davidis dicebatur, ut quod eſſet alterius interioris & verioris ſepulchri teſtis & index. Nam neque de illo ſubterraneo & penitus abſtruſo reconditorio Sa- lomonis, ſed alio externo & ſublimi intelligi poſſe videtur, quod Dio Caſſius in Adriano ſcribit, quod Salomonis ſepul- crum ſponte & nullo impellente diſcuſſum corruerit. Fabu- lam hinc Judaicam ſpirant illa, quæ *Benjamin Tudelenſ. in Itiner. pag.* 45. 46. *adducit.* Sepulcrum Davidis fuiſſe ma- gnum palatium aſſerens, columnis marmoreis inædificatum.

VI. Obſervatione dignum quoque judicamus, quod domos ſepulchreti regii à *thecis regum* (θήκαις τῶν βασιλέων) diſtinguat,

Aa do-

domumque aliam ab Hyrcano, aliam ab *Herode* apertam fuiſſe doceat *Joſephus lib.* VII. *Antiq.* 12. *f.* 251. Θήκη generaliter eſt in quo aliquid conditur & reponitur ἀπὸ τοῦ τίθεσθαι. Apud *Johannem cap.* XVIII. 11. ſumitur pro *vagina*, quæ *Homero* eſt κολεός. Uſurpant etiam de loco in quem reconditur pecunia apud *Euripid. Hecub.* v. 1145. Frequentiori verò ſignificatu de loculo emortuali & conditorio legimus. *Plutarch. Solon. p.* 83. ait, ſingulos loculos habere *Athenienſes*, at *Megarenſes* contra ternos & quaternos ἐν μιᾷ θήκῃ condi: adde *Sophocl. Oed. Colon.* v. 1766. Porrò eaſdem domos indicat generali voce ſepulcri (τάφου) *Joſeph. lib.* 13. *antiq.* 16. *f.* 450. *A.* & 16. *ant.* 11. *f.* 563. B. Thecas autem illas fuiſſe in ſepulcri inferiore receſſu, & in thecis corpora *Davidis* & *Salomonis*, docet *Joſeph. lib.* XVI. *Antiq.* 11. *f.* 563.

VII. Valde magnifica de ſepulcreto hoc Regum Judæ narrat Benjamin in Itiner. Sed ea inter fabuloſa rejicit l' Emper. in not. ad h. l. *pag.* 175. *ſeq. Quenſted. de Sepultur. Veter.* Illi ipſi theſauri quoque, quos in ſepulcro hoc fuiſſe jactitat Joſephus, videntur ſuſpecti. Multi quidem reperiuntur, qui teſtimonio Joſephi moti ſtatuerint, magnum Theſaurum reconditum fuiſſe in Sepulchro Davidis. Vult hoc cl. *Schickardus cap.* 3. *theor.* XI. *pag. m.* 210. in משפט המלך inquiens: *ingentes gazæ in privato ejus ſepulcro repertæ ſunt*, ipſaque *Joſephi* verba ſub fin. *lib.* VIII. *antiq. c. ult.* adducit: *Poſt annos MCCC. Hyrcanus Pontifex oppugnatus ab Antiocho apertâ cellâ monumenti Davidis, & prolatis inde tribus talentorum millibus* &c. *Ac rurſum poſt multos annos elapſos Herodes Rex aliâ cellâ apertâ magnam pecuniam ſuſtulit, ad loculos tamen, qui regum cineres continent, neuter eorum pervenit.* Addit *Abarbanel*, quem citat celeb. *Joh. Meyer. in annot.* ad *Seder Olam pag. m.* 685. ex *Joſephi Antiquit.* Davidem in loco ſepulchri & monumenti ſui juſſiſſe parari ingentem cellam, qua abſcondiderit immenſas opes, & ſuper qua magna arte ædificium exſtruxerit, ut inde eas nemo efferre poſſet, niſi qui perſpectam & exploratam haberet figuram operis. Quam opinionem tuetur quoque *Quenſted. pag.* 335. *de Sepultura Veter.* confer. *Menoch. l.* 8. *Reip. Ebr. c.* 5. *q.* 9. Verum quam ſuſpecti ſint hi theſauri oſtendit B. *Geier. cap.* VI. *pag. m.* 145. 146. *de luctu Hebr. Carpzov. in notis*

tis ad *Schickard. pag.* 210. *Beza cit. à Balduin. Walao Comment. in Act.* 2. *Sanctius in Act.* 2. 29. *n.* 72. *& in* 3. *Reg.* 2. 20. *n.* 26. 24 *ſeqq.* confer. *Urſin. Arboret. c.* 2. 7. *pag.* 18. Multa de hoc Regum ſepulcro nervoſe contraxit in pauca *Adrichom. theatr. Terr. S. ſ.* 152. 22. Citantur pro deſcriptione Sepulcreti regii *Villalpand. Pineda de reb. Salom. Quareſm. Zualardus, Cotovicus, Admiranda Sina & Europ. Geier. de luct. Heb. Hotting. in Cipp. Quenſted.*

CAPUT X.

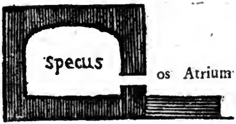
De Forma Sepulcrorum Nobiliorum ex Scriptura Sacra.

I. In hoc negotio vitandæ, inſtar ſcopulorum, erunt ſtructuræ, quas religio Phariſæorum *Matt.* XXIII. 29. & citeriorum ſeculorum, cum excitavit, tum interpolavit; ne ex præſentium operum facie, Sacra Scriptura temere judicetur. Nam hæc omnia fiebant ex oſtentatione & ſanctitatis ſimulatione, uti probant *Cameron. Zegerus, Eraſmus, Grot.* Comment. in h. l. & alii. Horum ſane veſtigia acerrime premunt hodie Pontificii, qui inſanis ſubſtructionibus profiteri reverentiam, quâ memoriam Sanctorum Martyrum perſequi ſe ſimulant. De forma itaque Sepulcrorum agemus, quatenus ex Scriptura Sacra nobis conſtat.

II. Undiquaque igitur accipimus, placuiſſe honeſtioribus è populo Judaico viris Speluncam, quæ commodaret receptaculum cadaveribus numeroſæ familiæ. Cur autem ſpeluncas elegerint homines Nobiliores ratio hæc eſt, ut cadavera à feris tuta eſſent? Nam ſpeluncæ inſerviunt & ad conſervandam & tuendam vitam, & reſervanda illæſa cadavera à brutis. Quod ſpeluncæ ad conſervationem vitæ profuerint, conſtat ex Scriptura Sacra variis in locis; imò Arabes in cacuminibus montium ſpeluncas cavabant, ut contra hoſtium incurſiones poſſent eſſe tuti & ſecuri. De his *Joſeph. lib.* XIV. *Antiq. cap.* XXVII. ita loquitur: Erant hæ ſpeluncæ ſitæ in montibus abruptiſſimis, ac in media circiter altitudine, anguſtos & præcipites habe-

bant aditus, acutis undique cinctæ rupibus. In harum igitur latibulis ſeſe abſtrudentes, cum domeſticis ſuis delitcſcebant. De iiſdem ſpeluncis iterum *Joſeph. lib.* XII. *c.* 6. vel natura vel arte aut induſtria hominum factis differit hoc modo: *Hyrcanus* oppoſiti montis prominentem Petram perforans, ſpeluncas in ea fecit multorum ſtadiorum longitudine &c. Speluncarum verò ora non amplius aperuit, quàm ut unum caperent, idque de induſtria factum eſt, ſecuritatis ac tutelæ gratia. De talibus ſpeluncis in Sacra Scriptura frequens eſt memoria: videatur *Joſ.* X. 16. *Judic.* VI. 2. 1. *Sam.* XXII. 1. *&* XXIV. 3. 1. *Reg.* XVIII. 15. *Eſai.* XI. 15.

III. Deinde etiam Speluncæ aptæ erant ad ſepelienda cadavera, uti ex Scriptura patet. Exemplo enim nobis eſt ſpelunca illa, in qua ſepulti Abraham, Iſaac & Jacob cum uxore quiſque ſua, *Gen.* XLIX. 31. Ideam talis ſepulcri parient nobis obſervationes congeſtæ ex S. Scriptura, & ex *Miſchn. Bava Batra* 6. 8. cum *Rabbinicis Commentis.* In Sacris extant huc facientia Sepulcra *Abrahami Gen.* XXIII. *Eliſæi* 2. *Reg.* XIII. *Lazari Joh.* 11. & *Chriſti* apud *Evangeliſtas.* Singula pandemus, quo nominavimus ordine. Ut autem Lectoribus clare rem ob oculos ponamus, petimus ut oculis ſuis ſubjiciat imaginem ſpeluncæ, quam hîc ſiſtimus hoc modo, & ſubjicimus

ſtatim ea, quæ B. *Geier. de luctu Hebr. c.* VI. §. 12. *pag. m.* 133. ex *Quareſmio* adduxit. Quantum *αὐτόπτης* teſtatur *Quareſmius in opere ſuo Anno* 1639. *Antverpiæ evulgato l.* 4. *peregr.* 4. *c.* 7. duo inprimis in ſepulcris Ebræorum animadverti poſſunt, unum quod à natura, & alterum quod ab arte acceperunt. Illud quod ſpeluncæ eſſent nativæ in rupibus ad quarum imitationem aliæ fodiebantur: hoc verò quod poſtea arte & labore perficerentur. Evidens enim eſt, montanam iſtam regio-

regionem nativis & artificioſis ſpeluncis abundare, in quibus Hebræi ſuorum corpora ſepeliebant. Huc uſque *Geierus* citato loco.

IV. Hinc patet morem antiquiſſimum eſſe, ut mortui in cavernis ſpeluncisque ſepelirentur, ita enim *Coulon* in *Lexic. Homeric. pag.* 33. inquit: *Veterum Nobilium moris fuiſſe, primo in montibus ſepeliri, deinde in cavernis, quas dixere Puteolos.* Forte quod duces heroibus ad puteum laudare erant ſoliti, uti teſtatur *Heliodor. lib.* 1. *pag.* 35. ἐπειδὴ κατὰ τὸ βόθρον ἐγένετο τὸ ἐν ἀκαδημίᾳ (πάντως γινώσκεις ἔνθα τοῖς ἥρωσιν οἱ πολέμαρχοι τὸ πάτριον ἐναγίζουσιν) *Cum ad puteum qui eſt in Academia, perveniſſet, (notus eſt tibi locus ubi Heroibus duces more & inſtituto patrio parentant)* Vide notas *Bourdelotii.* Nec mirum quod ſelegerint ſpeluncas, quia ipſis in more erat balſamo condire corpora, ne tam facile putreſcerent; quod avertere nulli potuiſſent, ſi cadavera tam arctis incluſa capſulis terræ impoſuiſſent, quemadmodum nos facere ſolemus, excepto cum Rex vel Princeps ſit mortuus; quin imo ea ſæpius reſpicere & inviſere ſive amoris ſive cultus gratia ſolebant. Hæc loca ut plurimum dum viverent veteres ſibi eligebant, quod docemur in hac Abrahami hiſtoria, & nigro lapide ſuper terram eminente exornabant, ut notat celeb. *Johannes Meurſ. Auctar. Philolog. c.* XXI. atque hæc monumenta verè dicebantur, diſtinguit enim *Freherus Parerg. L.* 1. *c.* XXIII. & quidem recte inter Sepulchra & monumenta; ſepulchrum dicens in quo cadaver deponebatur, quod erat arcula lapidea, quales è terra defoſſas aliquoties vidi, & tanquam Sepulchra Principum refert **Soeteboom in ſyn Zaanlandſe Arcadia**. Nos itaque his prælibatis accingimus ad Speluncam illam Abrahami.

V. Hanc Spiritus Sanctus ita deſcribit, quod (1.) ſita fuerit in margine agri *Gen.* XXIII. 9. Angl. ita reddit: *Which is in the end of his field*: quam *Thomas Fullerus in Piſgah-ſight ita depingit in Mappa Geograph. Tribui Benjamin addita*:

Cum enim Abraham in terra in qua tum habitabat, nec volam nec veſtigium pro ſuo poſſideret, adiit *filios Cheth*, eoſque, ut ſibi concederent in terra ſua אחזת קבר hæreditatem, jus ſepulchri, quo in eo mortuum ſuum condere poſſet. Poſtulat juſto pretio ſpeluncam

in fine agri (2.) arboribus conſiti: vid. *Gen.* XXIII. 17. Amabant enim Veteres ejuſmodi loca ſepulcris apta, quæ arboribus obſita erant, ne forſan radii ſolares ardore corrumperent lapides, vel ut is locus propterea ſacer haberetur. De arboribus legatur 1. *Sam.* XXXI. 13. 1. *Chron.* X. 12. *Gen.* XXXV. 8. Plura ſuppeditat *Urſatus in Monument. Patavin. pag.* 44. quem, ni prolixior eſſet, deſcriberemus. Unde poſtea factum à Gentilibus, ut Lucos ſuos Heroibus tanquam *Sepulcra* conſecrarent. Inde Sepulcrorum cum Lucis in Scriptura frequens mentio, nempe 2. *Reg.* XXIII. 15. 16. *Eſai.* LXV. 3. 4. Eos in Lucis heroum ſepulcra poſuiſſe probant Poëtæ *Virgil. Æneid. lib.* 9. *verſ.* 3. verba:

—— Luco tum forte parentis
Pilumni Turnus ſacrata valle ſedebat.

Cum inſtituto hoc conjuncta lex eſt ea, quæ inter Etruſcorum veterum ſtatuta numeratur in *Etruſc. Fragment. l.* 3. *p.* 176. *Si quis ſepulcrum proprium non habuerit, in nemoroſa ſylva ſepeliatur.* Apud Ethnicos animæ Heroum Lucos tenere credebantur, nam *Virgil. Æneid.* 6. ita canit: *Nulli certa domus, lucis habitamus opacis.* Itaque *Nicolaum Perottum in not. ad Martial. lib.* 2. Lucorum legem & ritum probe tenuiſſe conſtat, qui ita: *Lucus nequaquam caduus eſt, ut ſylva, ſed potius manu conſitus religioſuſque & alicui Deo vel alicujus hominis cineribus conſecratus.* Ideoque vel circa delubra Deûm vel circa Sepulchra poſitus eſt: conf. *Joh. Spencer. de legib. Hebr. part.* 1. *pag.* 370. *Chriſtian. Worm. in antiquit. Hebr. corrupt. pag.* 129. *edit. Hafn.*

VI. Dicebatur Spelunca *Machpelah* v. 9. 17. emta cum agro. Quid autem ſit מכפלה in diverſas abeunt partes tam Hebræorum quam Chriſtianorum Interpretes, quorum opiniones adduxit *Magnif. D. Wagenſeil, Fautor noſter æſtumat. in not. ad Excerpt. Gemar. cap.* 1. *pag. m.* 291. inquiens: Quid ſit Machpelah mire æſtuant Interpretes tam Chriſtiani quam Judæi, eſtque ipſis *Sepulcrum Abrahami* Labyrinthus inextricabilis. *Cl. Salmaſius in Exercit. Plin. pag.* 2008. ſimpliciſſimum exiſtimat, Speluncam duplicatam accipere de ea, quæ duplicem habeat aperturam, & ex duabus partibus ingreſſum, vetatque quærere aliam duplicis ſpeluncæ interpretationem.

Da-

Daniel Heinſius in Ariſt. p. 522. Foſſam & Speluncam fuiſſe arbitratur, ut per foſſam aditus ad Speluncam patuerit, in qua jacebat mortuus. Aliis placet מכפלה proprium nomen eſſe, quomodo acceperunt Junius & Tremell. eaque opinio probatur *Theodor. Hackſpan. in Interpret. Errab. p.* 153. & *Vorſtio in not. ad Pirke Elieſer p.* 179. Addimus *cl. Joh. Henric. Heidegger. in hiſtor. Patriarch. exercit.* 3. *de Abraham. pag.* 131. *part.* 2. *Muller. diſſ. de Sepulcr. pag.* 22. *edit. Giſſ.* Talmudiſtæ in eo fere conſentiunt, inquit *doct. Wagenſeil*, fuiſſe Speluncam duplicem, ſed an alia ante aliam, an verò una ſupra alteram extiterit, id definire non potuerunt. Refert etiam Rabbinorum teſtimonia, quæ citato loco videnda & perluſtranda ſunt. Videatur quoque *Hottinger. in Cippis Hebraic. edit. Heidelberg.* 1659. *pag. m.* 4.

VII. Inter has varias opiniones unam eligere periculoſum eſſe putamus, ſed ut dicamus, quid ſentiamus, optimam illam arbitramur illorum dicentium מכפלה nomen proprium loci eſſe, in quo ſunt ager & ſpelunca. Adſtruitur iſta obſervatio his argumentis. Dicitur (1.) Spelunca Machpelæ, *Gen.* XXIII. 9. (2.) ager eſſe in *Machpelah*, v. 17. (3.) ager hammachpelah, *Gen.* XLIX. 30. (4.) Spelunca agri hammachpelah, *Gen.* L. 13. Audiamus *Henric. Ainſworth. in Comment. ad h. l. fol. m.* 88. *edit. Londin. it appeareth to be the name of the place*: cui calculum adjicit album cl. *Joh. Henric. Heidegger. in hiſtor. Patriarchar. pag. m.* 132. *Exercit.* 3. *de Abraham. part.* 2. his *rationibus*: Etenim, inquit, uti ſpelunca, ita quoque ager nuncupatur שדה המכפלה *ager Machpelah* v. 19. Quod ſi igitur ob quamcunque harum cauſarum ſpelunca dicitur מכפלה, quo quæſo ſenſu ipſum agrum dicemus מכפלה Machpelah? Tum & *verſ.* 17. ſpelunca dicitur fuiſſe במכפלה לפני ממרא *in Macpela coram Mamre*, hoc eſt in tali loco, qui erat è regione Mamre, uti hoc benè illuſtravit Anglus eruditus *Thomas Fullerus in ſuo Piſgah-ſight in Mappa Geographic. Judæ Tribui* tributa. Unde apparet מכפלה nomen loci fuiſſe. Igitur tum ager tum Spelunca *Macpela* appellatur, quia utraque in eo tractu fuit, qui Macpela dicitur. Hæc & alia citatus *Heidegger.* in probationem ſententiæ hujus profert.

VIII. *Stephanus le Moyne in Var. Sacr. not. edit. Lugd. Batav.* 1685.

Digitized by Google

1685. *pag. m.* 518. putat, ideò forſan *Abrahami* ſpeluncam ככפלה duplicatam vocari, non quod duas portas & duos exitus haberet, vel quod una in altera contineretur, primaque major inferiorem minorem comprehenderet; ſed quod duo in illa fuerint foramina corporibus condendis parata & deſtinata, quæ ſententia non caret probabilitate. Nam ſi ſpelunca iſta plura habuiſſet foramina, cur Jacob ipſe confitetur *Geneſ.* L. 5. quod in ea ſpelunca ſibi foderit ſepulcrum. Non ignoramus alios aliter verbum כרתי exponere, & dicere ſignificare, *emi*; ita *Grotius*; ſed probabilius ex ipſis verbis *Jacobi* patet, quod ipſe foderit. Extat enim אשר כריתי לי quod fodi mihi: & rectè *Lutherus*, das ich mier gegraben: aber nicht gekauffet habe. Cui adſtipulatur Angl. Interpr. *Which i have digged for me.* Etenim non *Jacobus* ſed *Abrahamus* ſepulcrum ab *Ephron Hitthæo* ſibi comparaverat; falſum itaque dixiſſet ſanctus *Jacobus*, ſi pecuniâ ſuâ emtam ſpeluncam affirmaſſet; ſed dicebat, quod *fodiſſet* forſan tum temporis, cum ibi *Leam* uxorem ſepeliret. Quis hinc non videt clar. *Stephan. le Moyne* ſententiam etiam locum habere poſſe?

IX. Sequitur nunc *Sepulcrum Eliſæi* 2. *Reg.* XIII. 21. Circa hoc animadvertimus duo, *alterum* quod ita clauſum fuerit, ut multa vi longaque mora opus habuerit ejus reſeratio, & tamen in fuga conſtituti leguntur, qui funus ſuum in hoc projecerunt. *Alterum* quod nihil occurrat uſpiam in toto textu de cadaveris deſcenſu, quem hîc quidam è verbo ילך extorquent. Verbum enim hoc ſignificat ſimpliciter ſucceſſum motus quoquo verſus tendentis. Quod habuerit Sepulcrum magnificum beneque clauſum confirmat *Joſephus lib.* IX. *Antiquit.* ita diſſerens: *Sepulcro etiam honoratus magnifico, quale decuit hominem Deo acceptiſſimum.* Quî igitur fieri potuit ut homines properantes illud cito reſerare potuerint? ſi eo modo fuit excavatum, ut in כוך foramine lateris hujus conditum corpus Eliſæi. Impoſſibile etenim fuiſſet, ut oſſa ſeu corpus Eliſæi tangi potuiſſent in כוך *Koc* uno deliteſcentis; & tamen Scriptura hoc affirmat hoc modo aſſerens: *Et factum eſt cum quidam ſepelirent hominem, & viderent turmam, projecerunt hominem in ſepulcrum Eliſæ, & ille homo devolutus tetigit oſſa Eliſæi*: & hoc alio modo fieri non potuit, quam ſublato tegmine,

mine, quo foſſa ſepulcralis *Eliſæ* fuiſſet tecta, quod contra morem Judæorum, qui nulla ejuſmodi ſepulcra habebant, ut mox tegi, mox opercula removeri potuerint. Audiamus tamen ea, quæ *Sebaſtianus Munſter.* in h. l. annotavit *fol. m.* 351. Cum enim illi proprium facere vellent Sepulcrum, ſupervenerunt hoſtes, ut non licuerit tantum inſumere temporis, donec ſepulcrum foderent, & idcircò aperientes tumbam Eliſæ, projecerunt cadaver illud in ſpeluncam illam, in qua corpus Prophetæ quieſcebat, & devolutum cadaver in profundum, vel ut Hebr. habet, vadens & contingens homo ille oſſa viri Dei revixit, & ſtans ſuper pedes ſuos egreſſus eſt foras atque illicò vita defunctus eſt. In his *cl. Munſteri* verbis ſatis & clare indicatur, quod foſſa illa non facile aperiri potuerit, quod pugnat cum *Joſephi* verbis & conſuetudine Judæorum quam tenaciſſime retinuerunt, quod corpora mortua ſint tumulanda. Et non videmus, quo modo hæc conciliari poſſint, nî ſtatuamus varia fuiſſe Sepulchrorum Hebræorum genera. *Joſeph.* l. ſupra citato aſſerit, quod à latronibus cadaver ſepeliri voluerit, quando ita ſcribit: *Contigit autem ut latrones quidam occiſi cadaveris à ſe in Eliſæi monumentum abderent, quod mox à Propheta corporis contactu revixit.* Quæ verba nobis anſam dant conjecturandi, quod cadaver *Eliſæi* in ſpelunca quadam conditum, ubi os illius quidem firmatum, ſed à latronibus vel aliis propter oris anguſtiam, vel aliud obſtaculum, reſeratum & corpus intruſum, ſeu huc illucve motum tandem oſſa *Eliſæi* tetigerit, & vitam recuperarit, quod innuere videtur verbum ילך, non quod ſuperne delapſum, ut plures ſtatuunt.

X. Hîc porrò curioſe quærunt Hebræi an corpus illud remanſerit vivum, an verò iterum mortem obierit? *R. Abarbanel ad* 2. *Reg.* XIII. 21. *fol.* 285. 2. dubium movet circa miraculum, quod fecerunt oſſa *Eliſæ* poſt ejus obitum, vivificato mortuo apud ipſum ſepulto 2. *Reg.* XIII. Prophetæ enim miracula patrabant, quia cum Deo conjuncti erant, tunc enim decernebant ſermonem & præſtabatur ipſis. Ceſſante autem poſt mortem eorum iſta conjunctione, quomodo abſque ea fieri poterat, ut oſſa arida ejuſmodi miraculum, quo mortui vivificantur, patrarent? Vides enim, quod *Elias*

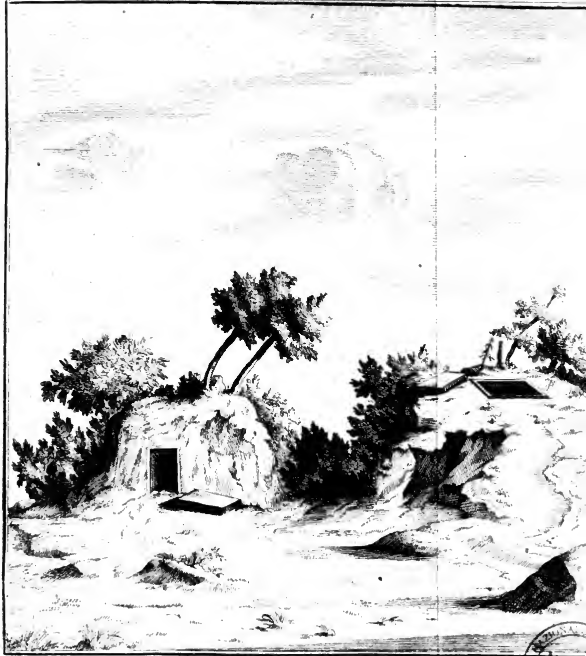
 &

Digitized by Google

& *Eliſa* cum viverent, ad reſuſcitationem mortuorum opus habuerint multiplicare preces ſuas & facta ſignata patrare, dum ſe ſuper eos expandebant, ſicut eorum hiſtoria docet. Quomodo ergo his omnibus omiſſis oſſa Prophetæ fecerunt hoc ipſum miraculum? eo magis hoc mirum videtur, quod hoc miraculum deſtitueretur fine & uſu. Quid enim impediebat, quo minus jacerent oſſa Prophetæ cum oſſibus viri alterius? Etſi diverſa eorum eſſet ratio reſpectu Sanctitatis eorum & prophetiæ, hoc totum erat reſpectu animæ eorum, ſed reſpectu corporis pariter in pulvere jacebant & vermis obtegebat eos, quæ neceſſitas ergò erat hujus miraculi? Reſpondent Sapientes nonnulli in *Pirke Elieſer* dixerunt, hunc virum fuiſſe *Schallum Tikvæ*, *Huldæ Propheti*ſſ*æ* maritum, cum fuiſſe ex magnatibus iſtius ætatis & quotidie eleemoſynas erogaſſe, & reviviſcentem in pedes erectum ſtetiſſe, domumque abiiſſe, & poſthac generaſſe Chananeelem filium Schallum commemoratum *Jerem.* XXXII. 7. *ſeq.* Alii hominem impium fuiſſe volunt & non alio fine revixiſſe, niſi ut ſtaret erectus in pedes ſuos, ne ſepeliretur cum Eliſa. Hinc arguunt non abiiſſe domum, quod non alius miraculi ſcopus fuerit, niſi ut non attingeret oſſa Eliſæ & non ſepeliretur prope eum. Hanc ſententiam ſolidiorem affirmat celeb. *Meyer. in not. ad Seder Olam pag. m.* 948.

XI. Ad Sepulcrum *Lazari* progredimur, circa quod multa notatu digna eminent. De hoc legitur *Joh.* XI. 38. *ſeq.* quod fuerit *ſpelunca lapide occluſa*: Græc. σπήλαιον καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. *Erat Spelunca, & lapis erat ei impoſitus*, vertit Interp. Vulg. non recte. Non enim erat, qualia noſtra ſepulcra, quibus, ſic excavatis ut ſurſus pateant, cippus ſuperimponitur. Sepulchra enim Judæorum ſcribit *Ludov. de Dieu Comment. in h. l.* ſpeluncæ erant ante ſe foſſam habentes, in quam primum deſcendebant, deinde per oſtium in antrum ſpeluncæ intrabant. Ideò *Eraſmus* & *Beza*, *Et lapis ei erat impoſitus.* Id laudarem, ſi oſtii facta fuiſſet mentio. Sed quia tantum facta eſt ſpeluncæ, non videtur ſatis apte dici, lapidem impoſitum fuiſſe ipſi ſpeluncæ. Malim ergò *& lapis* appoſitus erat ad eam, quod optime Syrus dixit: *Et lapis poſitus erat ad oſtium ejus.* Hæc de Dieu. Verum hîc quæritur, an

in

BIBLIOTECA NAZIONALE NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

in ſpelunca hac fuerint כוכים foramina in latere cavata, in quarum una cadaver Lazari repoſitum fuerit? ad quod reſpondemus negando. Nam quomodo Lazarus in tali foramine conditus capite obvelato, manibus pedibuſque revinctis, potuiſſet videri & in iſto cavo à faſciis ſuis & tota ſua pollinctura liberari? Hinc conſtat, Lazari ſepulcrum ſpeluncam, non ſuperius patentem, ſed in latere os habentem fuiſſe, cui admotus fuerit lapis, quo revoluto facile à quovis conſpici potuerit, quod verbum ἐπικεῖτο indicat, uti ex *Luc.* v. 1. obſervari poteſt. Non aſſentimur *Thomæ Fullero*, qui in *Piſgah-ſight of Paleſtin.* ſepulcrum Lazari pingit terræ ſuperinſtructum in monte Oliveti hoc modo:

cum potius pingendum fuiſſet

alias contra Scripturam eſſet, confirmantem lapidem ad os cavernæ fuiſſe appoſitum.

XII. Denique *Sepulcrum Chriſti* quoque perluſtrabimus, de quo legitur, *Matth.* XXVII. 60. *Marc.* XV. 46. *Luc.* XXIII. 53. quod fuerit *in excavata petra.* Hîc variæ ſunt Interpretum opiniones. Quidam volunt ex lapidibus politis ſepulcrum hoc fuiſſe ædificatum, uti clar. *Salmaſius* vult, cujus verba, licet prolixa, huc adſcribemus. Monumenta, inquit, intra quæ recipiebantur corpora defunctorum arcis ſuis & lectulis, ſine ſoliis condita fornicata erant & ex ſtructura facta. Nec putandum eſt alius generis aut formæ fuiſſe cryptas Judæorum. Quale fuit *Lazari ſepulcrum*, tale & Domini noſtri fuiſſe, in crypta nempe ac ſpecu defoſſo certum eſt. Cryptam vocat *Sidonius: in ſiniſtra autem parte eſt monticulus Golgatha, ubi Dominus crucifixus eſt. Inde quaſi ad lapidis miſſum eſt crypta, ubi corpus ejus poſitum fuit, & tertia die reſurrexit.* Non alio genere ſtructa hæc videtur crypta, nec alia forma quam illa Lazari. Subterranea quippe & ſaxo conſtructa & fornice tecta & foramine, quod lapide claudebatur, aperta. Quales omnes *Cryptæ* ædificabantur mortuis recondendis. Huc uſque *Salmaſius* vir celeberrimus, cujus veſtigia non in omnibus ſequimur. Quis enim fidem dederit huic quod omnes ſpeluncæ fornicatæ & ex ſtructura factæ. Spelunca ſane illa in qua Abrahamus conditus non arte nec ſtructura, ſed natura facta, ſic & de aliis ſpeluncis natura factis

 legi-

Digitized by Google

legimus in Scriptura; Ita non credimus *Lazari* ſepulcrum fornicatum lapidibus fuiſſe, cum hujus ſtructuræ nulla fiat mentio, ſed ſpeluncam in monte Oliveti fuiſſe aſſerimus. Putat celebris vir ſtabilire ſuam ſententiam, quod Sidonius *Cryptam* vocet, ubi notandum, quod Cryptæ vox à Græca *κρύπτη*, *ἀπὸ τοῦ κρύπτειν occultare*, deſcendat, & recte in ſenſu dextro *Fornicem hypogæum* Latine *ſubterraneum* notet, conclave ſubterraneum, meatum ſubterraneum, Germ. ein gewolb: ein heimlicher gang unter der erden. Obſervandum autem vocem Cryptam accipi. (1.) qualecunque antrum ſubterraneum ein bach oder gang unter der erden ſignificat. (2.) *Antra* vel *ſpecus* montium ſeu natura ſeu arte excavatorum, quales *Cryptæ* olim erant miſerorum in perſecutione receptacula, v. g. Spelunca *Cananæa*, in quam Reges *Cananæi* à *Joſua* victi ſe receperant, ſed poſtea inde extracti, & à populo Iſraëlis occiſi ſunt, *Joſ.* x. Antrum *Davidicum* *ADULLAM* dictum, 1. *Sam.* XXII. *Helianum*, 1. *Reg.* XIX. (3.) Cryptæ ſunt Sepulcra, ſeu mortuorum dormitoria.

XIII. An nunc Sepulcrum Chriſti *Crypta* vocari poſſit, uti vult *Salmaſius*, merito dubitatur. Apud Scriptores Eccleſiaſticos quidem nullum frequentius occurrit nomen, præſertim *Euſeb. l.* 3. de *vit. Conſtant.* & *Sozom l.* 2. *hiſt. Eccl.* quàm *ἄντρον*, *σπήλαιον* antrum ſacrum, Spelunca ſacra nimirum à forma, qua erant Sepulchra illa Judæorum veterum ab ipſiſmet מערה dicta. Nam uti viri clariſſimi ſuſpicantur non pauci, Sepulcrum Chriſti in aliquam altitudinem ſupra terram elevatum fuit. Neque aliter ſentire poſſunt, qui hodie ex *ἐκτύπῳ* multum mutato *ἀρχέτυπον* judicare præſumunt. Alii tamen in negativam abeunt ſententiam, præſertim B. *Gerhardus* & *Iſaac. Cauſaubon.* Uterque in partes ſuas vocat *Cyrill. in Catech.* XIII. qui inter Chriſti & Regum ſepulturas hoc ponit diſcriminis, quod Sepulcrum Domini non eſſet exaggeratum ſuper terram, ut ſolent eſſe Regum monumenta. Verius tamen ſtatuunt illi & judicant, rupem, in qua monumentum illud fuit exciſum, aut nihil aut parum admodum ſupra ſoli ſuperficiem eminuiſſe. Qui autem ſubterraneum plane fuiſſe cenſent, ita ut per gradus aliquot, tanquam in cellam deſcendendum; iis non accedimus; ſiquidem recto id intrare licebat pede, uti eleganter & docte oſtendit *B. Geier. de luctu Hebr. cap.* VI. §. 13.

Hujus

Hujus ſitum nobis Anglus *Thomas Fuller. in Piſgah-ſight of Paleſtin. in Mapp. Geogr. Terræ Moriæ*, una cum horto ad radicem montis Calvariæ dipinxit.

XIV. Verum nos iterum ad *Salmaſium* revertimus, cujus verba ſequentia ita ſonant: Volunt tamen ex rupe exciſam eſſe illam Dominicam *Cryptam*, inducti verbis *Marci*, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας *quod* erat exciſum ex petra. Alii *rupe* interpretantur. Quaſi & rupes in illo horto fuerit, ubi monumentum erat, in quo poſitum eſt corpus Domini. Sed fallit eos ratio. Veteri quidem Græciæ πέτρα idem quod rupem ſignificat. At mediæ Græciæ idiotiſmus πέτραν pro quolibet lapide uſurpavit, etiam cœmiterio, & οἰκοδομῶ. Præterea dicendum fuiſſet λελατομημένον ἐκ τῆς πέτρας, ſi ex rupe exciſum, quæ ibi erat, intellexiſſet. Norunt Græce periti, quid valeat illud abſque articulo ἐκ πέτρας, idem quippe eſt, ac ſi dixiſſet, ἐκ λίθου. Nam πέτρα eſt λίθος. *Paulus Silentiarius* Ambonem *Sanctæ Sophiæ* ἕδρος πετραῖον dixit, quod ex lapide conſtructus eſſet. Idem paſſim πέτρας appellat marmora cæſa & polita, quibus ſtructum illud ædificium. Apud *Matthæum* πέτρα ponitur pro lapide fundamentali. Denique fefellit eos ſignificatio vulgaris verbi λατομεῖν, quod lapides ex lapidibus cædere ſignificat: unde λατομίαι lapidicinæ. Atqui λατόμους etiam appellarunt, qui lapides quadrabant & polibant ad ædificandum. *Heſychius* λάτομος, λιθόξοος. Igitur μνημεῖον λελατομημένον ἐκ πέτρας eſt monumentum ex lapide cæſo ac polito conſtructum. Male igitur *Beza* vertit: *In monumento quod erat in ſaxo inciſum.* Nec melius *Vulgatus.* Nullo modo hoc ſignificare poteſt, vocabulum λαξευτὸν *Matthæus* hoc loco idem dixit, quod *Marcus* λατομητὸν ἐκ πέτρας. Locutio autem tralaticia, & qua Scriptores ſacri ſæpe utuntur ἐν πέτρᾳ λατομεῖν, pro ἐκ πέτρας vel πέτρᾳ *lapide ſtruere.* Sic apud *Lucam.* Nihil tritius eſt hac locutione. Ceterum quidem vulgus & plebs infima, quæ per facultates monumenta ſibi ædificare non poterat, in depreſſis foſſis mortuos ſuos condebant; & terra obruebant. Nec hoc in Judæa tantum, ſed apud Græcos Romanoſque pariter obtinuit. Quibus verò facultates ſuppetebant, hi monumenta habuere ſtructa ſibi ſuiſque. Monumentum igitur *Joſephi*, in quo corpus *Chriſti*

 jacuit,

jacuit, *ſpelunca* quidem fuit ſive *Crypta*, & ex *terra cavata*; *ſed lapide ſtructa & concamerata*, ut ſolent hodie fieri omnes Nobilium tumuli. Huc uſque iterum *Salmaſius*.

XV. Ut ut hæc à cl. *Salmaſio* dicta ſint, qui omnia ferè carpit, quæ cum aſſertationibus ſuis non conveniunt, non tamen ipſi hac in re adſtipulamur; quod ſpelunca lapide ſtructa & camerata fuerit vel ex coctis lateribus, qualibus apud nos concamerari dormitoria functorum ſolent, nec ex ceſpitibus nudis, veluti olim *Germanis* ſolenne erat: vid. *Tacit. de morib. Germ.* it. *Virgil. lib.* 3. *Æneid.* v. 303. non fuerunt marmora & cæmentitiis operis accommoda materies alia, ex quibus paſſim Mauſolea exſurrexerunt; ſed Petra præbuit una, continua, grandis, loco commodo nata, ἐν τῇ πέτρᾳ enim ἐλατόμησε monumentum ſuum, *Matth.* XXVII. 60. Hinc à Syro appellatur ܩܒܪܐ ܕܢܩܝܪܐ monumentum effoſſum à ܢܩܪ *effodit excidit*, nimirum ex petra exciſum. Ex quibus ultro patet, Sepulchrum illud non ex multis lapidibus apte in ſe coagmentatis exſtructum, ſed ex ſola rupe exciſum fuiſſe. Nam ſolum circa *Jeruſalem* ad ſexageſimum uſque lapidem ὑπόπετρον petroſum, ſaxoſum, h. e. ſubtus lapidoſum erat, uti ex *Strabone* notavit *Caſaubon. Exercit. in Annal. Baron.* 2. *n.* 5. *pag.* 145. Hinc ſciſſis ſub obitum Servatoris petris aperiuntur monumenta, *Matth.* XXVII. 51. 52. Quod etiam Sepulchrum hoc plurium corporum capax fuerit, cognoſcitur ex *cap.* XX. *Johan. verſ.* 12. *Luc.* XXIV. 4. de quibus fuſe agemus cum de Sepulcro Chriſti verba facturi ſumus.

CAPUT XI.

De Forma Sepulcrorum Nobilium ex Miſchna.

I. Sepulchra nobiliora exciſa erant in petra, in propriis prædiis, non modico ſumtu & artificio. Deſcriptam eorum formam legimus in *Miſchn. Bava Batra* 6. 8. quæ his verbis tradit narrationem; quam retulit doct. *Frideric. Muller. Profeſſ. quondam Giſſenſ. in diſſert. de Sepulcris pag. m.* 24. ſequentibus

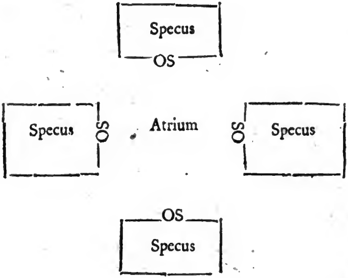
tibus verbis: *Vendens locum vicino, ut ei fiat ſepulcrum: item emens à vicino locum, ut ſibi paret ſepulcrum, faciat ſpeluncæ medium quaternis cubitis ſecundum ſenos: & medio aperiat octo* כוכים KOKIM; *trina hinc, trina inde & duo è regione illorum. Fiat vero* KOKIM *longitudo quaternûm cubitûm: altitudo ſeptenûm palmûm; latitudo, ſenûm palmûm. R. Simeon dicit: Faciat ſpeluncæ medium ſenis cubitis ſecundum octonos: & aperiat medio tredecim* KOK; *quaterna hinc & quaterna inde, tria è regione illorum, unum à dextris oſtii, unum à ſiniſtris. Atrium quoque faciat ſecundum (è regione oris ſeu ante) os ſpeluncæ ſenis ſecundum ſenos pro amplitudine lecti, & lecticariorum. Aperiat medio duas ſpeluncas, alteram hinc, alteram inde. R. Simeon dicit: quatuor (ſpeluncas) quatuor plagis mundi. Rabban Simeon filius Gamaliel dicit: iſtud omne pro ratione nummorum.* Ita cit. *Dn. Mullerus* verba Miſchnæ interpretatus eſt.

II. Anglus celeb. *Johannes Lightfoot Centuria Chorograph. cap. C. pag. m.* 170. *edit. Lipſ. hor. Talmud.* ita recenſet: *Qui vendit proximo locum ſepulchreti, quique recipit à proximo locum ſepulchreti, conficiat interiora ſpeluncæ quatuor cubitis & ſex cubitis: atque aperiat intra eam* ח׳ כוכין *octo ſepulchra*: ubi ex Gloſſa adjicit hæc verba: Non ſoliti ſunt ſingulatim, aut ſparſim, hic illic, homines ejuſdem familiæ ſepelire; ſed omnes una in eadem ſpelunca: unde, ſi vendat quis proximo ſuo ſepulchretum, vendat ei ſpatium pro duabus ſpeluncis, aut cavitatibus utrinque, atque area in medio. כוך eſt ipſiſſimus locus, ubi reponitur mortuus. Pergit prælaudatus Lightfoot verba Miſchnæ recenſere: ג׳ כוכין מכאן *Tria ſepulchra ſunt hinc & tria illinc*, & *duo juxta ea. Et ſepulchra iſta ſunt longitudinis quatuor cubitorum, altitudinis ſeptem, latitudinis ſex.* Ubi iterum quædam Johannes Lightfoot inſerit, & tandem reliqua Miſchnæ verba recitat his verbis: *R. Simeon dicit, Concavum ſpeluncæ conficitur ſex cubitorum atque octo cubitorum: atque aperit intra eam tredecim ſepulchra, quatuor hinc, & quatuor illinc, & tria coram iis, unumque à dextera oſtii, atque alterum à ſiniſtra. Conficiturque area intra introitum in ſpeluncam quadratura, ſecundum dimenſiones feretri, ac ſubeuntium: atque aperit ab ea ſpeluncas duas, hinc unam, aliam inde. R. Simeon dicit, Quatuor ad quatuor ejus latera. Rabban Simeon Ben Gamaliel dicit, Totum conficiendum eſt ſecundum conditionem ſoli.*

III.

Digitized by Google

III. Hic Miſchnæ textus duas in ſe continet partes, quarum prior formam ſepulchri ſimplicis oſtendit, cui ſufficit Spelunca una cum ſuo atrio. Poſterior verò pars proponit formam ſepulcri compoſiti; ubi inter duas aut quatuor ſpeluncas jacet unum, commune omnibus ſpeluncis atrium. Hæc pars incipit in Miſchnæ verbis, *Aperiat medio duas ſpeluncas* &c. Et videtur *Rabban Simeon Ben Gamaliel* inſinuare, quod quis ſpeluncas multiplicare poſſit, quantum quis nummos in crumena haberet, ita tamen ut atrium in has ſpeluncas jaceat hoc modo:

Notandum autem quod voces לפי הסלע reddat cl. *Lightfoot ſecundum conditionem ſoli*, cl. *Muller* autem de nummorum ſeu facultatum ratione exponit, quia סלע ſignificat & petram & monetæ genus: confer. *Buxtorff. Lexic. Talmud. fol.* 1489.

IV. Prior itaque pars proponit nobis Judaicum ſepulcrum ſimplex, ubi primo atrium, (2.) os intra ſpecum, & (3.) ſpecus cum ſuis כוכין ſiſtitur hoc modo:

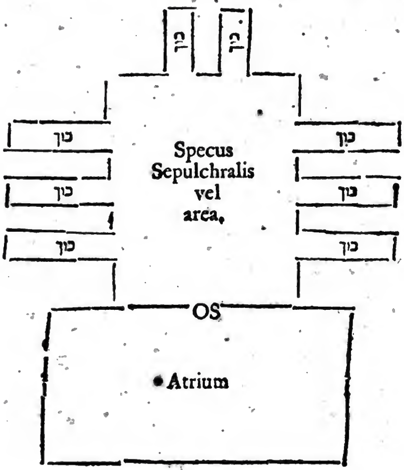
Non

Digitized by Google

Pag. 177.

Digitized by Google

Non ergo natura ſpeluncas ſepulchrales Judæorum efformavit veluti antrum *Trophonium*, *Corycium*, *Themiſonium* à Poëtis fingitur & celebratur, ſed arte & ſumtibus magnis. In Sepulcris Hebræorum enim, ſcribit celeb. *Stephan. le Moyne pag. m.* 516. *Var.* erat atrium, oſtium, deinde area ſepulchralis, & ad quælibet areæ latera erant כוכין foramina in pariete quatuor cubitis longa, quatuor palmis lata, & ſex palmis alta, in quæ foramina loculi vel feretra mortuorum intrudi & condi ſolebant. Et hanc conſuetudinem tempore Chriſti à *Joſepho* obſervatam fuiſſe ex *R. Samuel Ben Meir Talmud par.* 4. *ſeu Seder Nezibim l.* 3. *Bava Batra c.* 6. *Moſ. Ægypt. in Jad. l.* 12. *ſive Mecira c.* 2. aliiſque Scriptis probat magnus ille *Caſaubon. Exerc.* 16. *n.* 78. *p.* 577. *ſeqq. ad Baron. Annal.*

V. Ut igitur hæc paulo uberius explicemus, videbimus quædam de ATRIO, quod in *Miſchna* jubetur fieri ante ſpecum ſepulchralem forma quadrata, atque tanto ſpatio, quantum ſufficit *lecticæ* & *lecticariis*. Non uno in loco hujus dictionis fit mentio in Codice ſacro, qua uſa eſt *Miſchna*, nempe חצר quando vel atrium aliquod Templi à Salomone ædificati, vel aulæ aut porticus domus regiæ proponitur: vid. cl. *M. Johann. Balthaſar. Beyſchlag. diſſert. Philolog. de Atriis edit. Witteberg.* 1691. Eſt itaque *atrium*, ut *Feſtus deſcribit de verbor. ſignificat. genus ædificii ante ædem.* Ita etiam hoc loco *atrium* ante ſpecum ſepulchralem erat, patens ſenis cubitis in longitudinem, totidemque in latitudinem. Quod ad formam *atrii* attinet, quadratam innuere aſſerit cl. *Frider. Muller.* id quod ex particula על probat, cujus verba hæc ſunt: *Per totum igitur Miſchnæ noſtræ textum intellige formam quadratam imperari, ubicunque legis partic.* על *ſecundum inter numeros poſitam: v. g. quaternis cubitis* (על) *ſecundum ſenos. It. ſenis cubitis* (על) *ſecundum octonos. It. ſenis* (על) *ſecundum ſenos. Docent idem conſentientes mecum Rabbini: vid. Comment.* in *Bava Batra* 8. §. 8. Uſus *Atrii* fuit pro ſiſtendo ibi lecto; ex quo transferendum erat funus in ſpecum ſepulchralem. Confirmat hoc *Joh. Lightfoot in Centur. Chorographic. pag. m.* 171. *edit. Lipſ.* ita diſſerens: Ingredientibus in Speluncam ſepulchralem & feretro ſubeuntibus erat primo atrium, ubi ſteterunt ipſi ac feretrum depoſuerunt.

VI. Proximum *atrio* erat Os ſpecus, quod hîc oſtium appellamus. Habuit enim quivis ſpecus ſepulchralis apud Hebræos ſuum *Os* ſeu *Oſtium*, quo ingreſſuros recipit, & per quod ingreſſus patebat. De forma, menſura & loco oſtii nihil expreſſi habemus. Unius cubiti latitudinem ei à *Comment.* aſſignatam eſſe colligit prælaudatus *Muller.* ex figura pag. ſeq. Cognoſcimus hinc, quod aliquando in uno ſepulchro talia foramina fuerint decem, duodecim, tredecim, etiam ultra viginti ad mortuorum cadavera ordine recipienda; & quod os non ita magnum fuerit, quia Hebræi hoc lapide claudebant. Quamobrem nec alia forma, nec ampliore menſura concinnandum oſtium fuit quam quæ apta foret benè claudi admoto lapide. Oſtium porro hoc in vertice erat, ut remoto lapide

aliquis

Pag. 179.

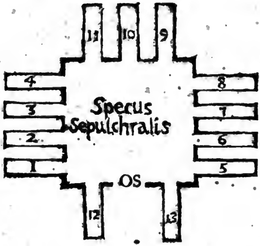

Digitized by Google

NAPOLI

Digitized by Google

aliquis introſpicere potuerit, ſed in latere ſpecus breviore extitit, uti tradunt *Hebr. Doctor.* Patet etiam hoc ex Scriptura Sacra, quod Sepulcrum Chriſti os ſeu oſtium habuerit: vid. *Matth.* XXVII. 60. *conf. Zeger. comment. in h. l.*

VII. Lapis quoque ille, quo *os* claudebatur, à volutatione nomen accepit & dictus fuit גלל *Golel.* Confirmat hoc *Matth. cap.* XXVII. v. 60. καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ. Concordant *Arabs*, *Vulgatus*, Evangeliſtæ *Marcus cap.* XV. 46. Solus Syrus mutavit in plurale: *Et volverunt lapidem, objecerunt oſtio ſepulchri & abierunt.* Explicuit textum Græcum, cujus mens eſt, feciſſe hoc *Joſephum* per alios vel adjuvantibus aliis: erat enim lapis permagnus in eum finem aptatus ut clauderet oſtium, quod affirmat *Zegerus* ad h. locum *Matthæi* aſſerens: cujus ſpeluncæ introitus grandi ſaxo intercludebatur. Verum qui cum *Baronio Tom.* 2. *Annal. Eccleſ. anno* 34. *num.* 189. & *Janſen. Concord. Evangeliſt.* ſpeluncam duplicem peramplam ſtatuunt, cujus pars anterior veſtibulum, poſterior ſeu interior pariete quaſi interſtincta ſpecum ſepulcralem exhibeat, ſtatuunt, aut cum *Maldonato in Matth.* XXVIII. 3. & *Barrad. Harm. Tom.* 4. *lib.* 8. *cap.* 2. & 3. neceſſe eſt, ut duos vel tres lapides diverſis veſtibuli, ſpecus, conditorii oſtiis occlu-

Digitized by Google

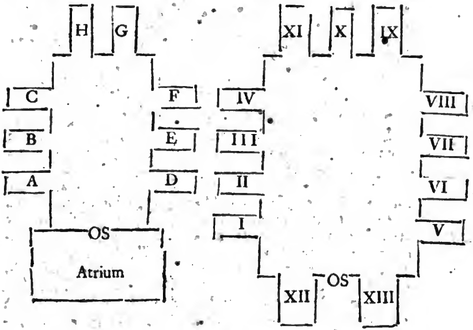
dendis confingant. At ſilent, imò contradicere videntur teſtes oculati Apoſtoli, *Cyrillus* etiam *Hieroſolymit. Catech.* 14. non habet hoc, quod ex eo mutuaſſe putat *Baron. l. d.* qui potius aſſerit, ſuo adhuc tempore ſepulchra Judaica ante aditum ipſum habuiſſe lapidem. Imò Evangeliſtæ unius tantum mentionem faciunt, qui ab Hebræis dictus fuerit גולל *Golel.* Vid. annot. *Hugon. Grot. ad Matth. cap.* XXVII. cl. *Car. Ortlob. diſſert. de Sepulchr. Chriſti.* Inprimis autem hoc loco videatur celeb. D. *Quenſted. de Sepultura Veter. pag. m.* 248. 249. *edit. Witteb.* 1660. qui horum opiniones accurate examinavit: confer. *Godefrid. Thilo. in diſſert. de Sepulcr. Chriſti* §. 13.

VIII. Ut autem ſciamus, quid fuerit גולל Golel, ſeu lapis ad oſtium ſepulcri advolutus, paucis videbimus. Eſt itaque גולל vel גולרא *Operimentum, operculum ſepulcri*, ſeu *lapis ſepulchralis.* Sic apud *Talmudicos:* עד שיםתום הגולל *donec obturetur operculum ſepulchri.* R. *Moſes Maimonid. in Comment. ad Oholoth c.* 2. ſcribit גולל eſſe הוא רכסוי אשר יכסו בו המתים operimentum, operculum, quo tegunt mortuos, ſive ſit ex ligno, ſive ex lapide, aut alia materia. Et mox; כסוי הקבל operculum autem ſepulcri vocatur גולל quod juxta illud ſit lapis מתגלגלת advolutus ſuper os ſepulchri. *Obadias de Bartenor.* הגולל אבן גדולה ורחבה שסותמים בה פי הקבר מלמעלה מלשון וגללו את האבן h. e. גולל Golel eſt lapis magnus & latus, quo obturant vel claudunt os ſepulcri ſuperne, (lapis Sepulchralis) Hinc illuſtrantur verba Evangeliſtar. *Matth.* XXVIII. 2. *Luc.* XXIV. 2. Non licebat lapidem hunc ad os ſepulcri advolutum removere, quare Canon apud *Talmudic. Vetitum eſt aperire ſepulchrum, poſteaquam lapide* גולל *ſepulchrum eſt clauſum.*

IX. Viſo lapide propius ad ſpecum accedimus & per Os ſeu oſtium ingredimur. *Miſchna* internum hujus ſpecus inſignivit nomine (תוך של מערה) medii, quod eſt ſpeluncæ, ſeu in ſpelunca; ſeu medium ſpeluncæ. De hujus medii apparatione, forma & menſura hæc habemus. Apparationem ſignificat Miſchna verbis generalibus עשה *faciat*, פתח *aperiat.* Quia opus eſt pro terra, *effoſſione;* pro petra, *exciſione;* alibi forte compoſitione ex fruſtis; ut interius pateat, idonea ſpecui, cavitas. Cavitatis hujus forma fieri quadrata debet ex Miſchna

præ-

præſcripto. Quatuor enim fuerunt ſpecus latera, & fundi area ſine dubio quadrata. De lacunari (uti quidam fingunt) nihil reperimus, arcuatum fuiſſe probabilius, quia eſt durabilius. Menſura in longum & latum variat, pro modulo anguſtioris aut auguſtioris ſepulcri. Definitur in ſepulchro anguſtiore longitudo ſenis, latitudo quaternis cubitis: in auguſtiore autem illa, octonis, hæc ſenis cubitis. Altitudo præfinitur per Rabbin. Additiones, quatuor cubitis; æqualiter, pro utroque modulo. Arrectus enim aliquis, ſtans in cujuſvis moduli ſpecu, non attinget vertice lacunar; quia didicimus, viri juſtam ſtaturam eſſe intra tres cubitos. In Specu, de quo huc uſque diſponit ſua כוכין *Kokin* noſtra Miſchna; Octo, in anguſtiore; Tredecim in auguſtiore modulo ſepulchri:

X. Inter ſingula *Kok* faciunt intervallum unius cubiti, quin adeo ſancte voluit obſervari. *Comment.* ad *Miſchn.* hoc intervalli dimenſum, ut ab oſtio etiam diſtare quodque *Kok* velit

 inter-

intervallo unius cubiti, uti ex figura moduli auguſtioris ſepulcri conſtat. Atque ob hanc cauſam diſtant in auguſtiore modulo *Kokin* I. & XII. IV. & XI. IX. & VIII. V. & XIII. In anguſtiore modulo *Kokin* C. & H. F. & G. à laterum angulis dimidio duntaxat cubito. Ob eandem cauſam nulla reperiuntur *Kok* in latere, quod pandit oſtium ſpecui anguſtioris ſepulcri, ubi *Kokin* diſponenda hinc inde dicit *Miſchna*, id eſt è regione. Hoc accipit *Comment.* ſub reſpectu ad latus, in quo eſt oſtium, v. g. in anguſtiore modulo trina hinc & inde, hoc eſt in A. B. C. & in D. E. F. duo è regione, i. e. G. H. Similiter in auguſtiore modulo quaterna hinc & inde, i. e. in I. II. III. IV. & in V. VI. VII. VIII. tria è regione, i. e. XI. X. IX. duo à dextr. & ſiniſtr. oſtii, i. e. XII. XIII. conferatur huc quoque B. *Geier. tract. de luctu Hebr. cap.* VI. §. II. *pag. m.* 131. *ſeq.*

CAPUT XII.

De horum Kokin applicatione ad Scripturam.

I. Magna hic eſt controverſia inter Doctores, inter ſe diſquirentes; An forma hæc Sepulcrorum nobiliorum etiam Sepulcro Chriſti conveniat? Inter has litigantes partes quidam affirmant, quidam negant. Inter negantes referimus doctiſſ. *Mullerum* in diſſert. de Sepulcris ita loquentem: *Cum Sacra Scriptura componere Kokim haut ſcio.* Quomodo enim funus 2. *Reg.* XIII. temere projectum contigiſſet oſſa Eliſæi in Kok abdita? Quomodo *Joh.* XI. 44. Lazarus, cujus manus & pedes vincti erant, è Kok prodire potuiſſet? Quomodo *Joh.* XX. 12. ſediſſent Angeli in capitis pedumque loco? Optimum ergo judicat relinquere Rabbinorum Kokim & contentus ſpecu ſepulcrali, oſtio ſpecus, atrio ante oſtium & lapide oſtium claudente. Denique poſt multa concludit: *Aſt* in ipſa ſpecus area probe complanata jacuiſſe funera, ſibi mutuo contigua, ſine loculo ſuis tantum linteis involuta, iiſdemque circa pedes & manus conſtricta ex figura hac cognoſci poterit:

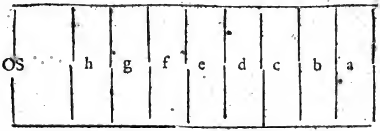
Ut

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ. VITT. EM. III NAPOLI

Digitized by Google

Ut ita cadavera ordine inferrentur, & primum primo loco litera a notato, ſecundum litera b & conſequenter locarentur. Conſentientem hic habet virum eruditum *Stephan. le Moyne pag. m.* 517. Varior. ita ſcribentem: Non tamen exiſtimandum eſt, omnia Judæorum ſepulchra iſtis foraminibus fuiſſe diſtincta. Nam contrarium paſſim occurrit ex variis *Judæorum cippis* & monumentis, quæ alia forma & ſine iſtis variis cavis & foraminibus & כוכין ſunt exſtructa & ædificata. Imo temporibus Apoſtolorum & ante, non omnia Judæorum ſepulcra iſta forma ſolebant adornari. Quomodo enim ſi perpetua fuiſſet iſta ſepulcrorum forma funus iſtud de quo 2. *Reg.* XIII. corpus *Eliſæi* in *Kok* uno deliteſcentis potuiſſet attingere? Quomodo *Lazarus* in tali foramine conditus capite obvelato, manibus pedibuſque revinctis, potuiſſet videri & in iſto cavo, à faſciis ſuis & tota ſua pollinctura liberari? Certe Sepulchrum Chriſti alterius formæ fuiſſe omnino patet ex ſindone & ex linteis ſepulchralibus, quæ in foramine videri non potuiſſent, & ex Angelis quorum unus ad pedes alter ad caput Sepulchri ſtabat. Quod innuit ſatis Angelos non in Cavo quodam apparuiſſe, ſed in ſepulcro, in cujus area media jacuerat corpus Domini noſtri, & cujus ſepulchri caput & pedes Angeli poterant facile occupare & fœminis ad oſtium ſepulchri plangentibus & ſpectantibus ſe conſpiciendos præbere. Unde facile quis colligere poteſt varias fuiſſe formas ſepulchrorum, & in quibuſdam nulla fuiſſe cava ſeu foramina ad uſum cadaverum condendorum.

II. Contra ſunt viri graviſſimi, qui affirmant & Chriſti ſepulcrum Kokin habuiſſe. Aſſerit *M. Car. Ortlob. diſſ. de ſepulcro*

pulcro Chriſti §. 10. *Joſephum* eodem modo monumentum ſuum exſtruxiſſe uti Hebræi ſolebant modis paulò ante citatis. Ita etiam doctiſſ. *Iſaac. Caſaubon. Exercit.* XVI. *ad Baron. Annal. pag. m.* 578 expreſſe ſcribit corpus Domini poſitum fuiſſe in unum ex octo vel tredecim foraminibus; quæ cavari ſolita in quoquo monumento. Imò multa Scripturæ loca eſſe, quæ hoc probent, confirmat doctiſſ. Anglus *Johannes Lightfoot in Centur. Chorograph. cap.* C. *pag. m.* 171. edit. *Lipſ.* Nam *Marci cap.* XVI. 5. extare inquit: *Introeuntes fœminæ in monumentum viderunt Juvenem ſedentem à dextris.* Ubi notandum, quod mulieres quidem ingreſſæ fuerint in monumentum, ipſum autem conditorium, quod unum erat ex octo vel tredecim illis cavatis foraminibus in quo repoſitum erat ſanctiſſimum Chriſti corpus, tantum introſpicere poterant: vid. *Quenſted. pag. m.* 249. *de Sepultura Veter.* Viderunt Angelum ſedentem in ipſa area illico poſt introitum in ſpeluncam. Quid dicemus de loco *Luc.* XXIV. 3. Ingreſſæ non invenerunt corpus. *verſ.* 5. Dum inclinarent faciem in terram. *verſ.* 12. *Petrus* occurrit ad monumentum & cum ſe inclinaſſet, vidit lintea i. e. fœminæ Petruſque poſt eas in area (בחצר) ſtantes, inclinant facies & deorſum ſpectant in locum, ubi erant ipſa ſepulchra (למערת הכוכין) qui areâ profundior erat quatuor cubitis. *Johannes capit.* XX. 5. ——— & cum incurvaſſet ſe (in area ſtans, ut in ipſum ſepulchretum deſpiceret) vidit lintea poſita, non tamen introivit, at Petrus introivit &c. i. e. ab area deſcendit in ipſam ſpeluncam, ubi (כוכין) ſepulchrorum ordines: (in quæ tamen adhuc non recondita fuerant aliqua cadavera præter corpus Chriſti) vide de his pluribus differentem *Lightfoot pag.* 172. quæ opinio non rejicienda videtur.

CAPUT XIII.

De Locis Sepulchrorum Hebræorum, intra & extra civitatem conceſſis.

I. Sacram Scripturam ſi contemplemur, varia loca fuiſſe deprehendimus, circa quæ quædam obſervamus, quod omni-

omnibus Judæis placuerit, ſepeliri in Palæſtina, quod falſum dogma ita illorum mentes occupaverat, ut non erubeſcerent credere גלגול המתים & profiteri, Judæis ſepultis extra Palæſtinam eſſe prius per longos telluris ductus commeandum ſub montem Olivarum, quam poſſint fieri participes reſurrectionis; hujus beneficio emergent à montis hujus pede: vid. *Buxtorf. Synagog. Judaic. pag.* 35. ſeq. & ejuſdem *Lexic. Rabbino-Talmud. f.* 439. & *Muller. Judaiſm. l.* 1. 22. *p.* 939. Sibi enim ſolis reſurrectionem promittunt: conf. *Helvic. T.*4. *Diſp. Giſſenſ. diſp.* 6. *th.* 19. Hinc Rabbini Patriarcharum deſiderium accerſunt, quod optarint in Palæſtina ſepeliri. Ita R. Abarbanel expreſſe docet quando ita ſcribit: יען היתה קבלה בידם שארץ ישראל היא ארץ החיים שבה תחיית המתים וכל בני ישראל המתים חוצה לארץ יהיו מתגלגלים לזמן התחיה עד היותם בה. ולך היה טרחם להיות נקברים שמה: *Quoniam traditione acceptum tenebant, quod terra Iſraëlis eſſet terra viventium, in qua ſperanda ſit reſurrectio mortuorum, & quod omnes Iſraëlitæ extra hanc terram mortui per terræ cavernas revolvendi ſint in tempus reſurrectionis, donec in eam perveniant; propterea eò laborarunt, ut ſepelirentur ibi.* Communis hic eſt Judæorum de גלגול המתים *revolutione mortuorum*, quem & גלגול המחלות *revolutionem cavernarum* vocant, error, quaſi omnes, qui extra terram Iſraëlis ſanctam, in immunda Ethnicorum regione moriuntur & ſepeliuntur, per ſubterraneos meatus ad terram Iſraëlis non ſine anguſtia revolvantur, ut revolutionis hujus beneficio beatè aliquando reſurgant. Videatur de his *plur. Rever. Daſſov. de Reſurrect. Mortuor. cap.* VI. *pag.* 187. *ſeqq.* qui erudite & fuſe de his egit. Imò & hodie eundem errorem ita amplectuntur, ut quidam ſint, qui ad præcavendam revolutionis iſtius moleſtiam ante mortem eò proficiſcantur, quod ante aliquot annos R. *Judam Selket* Archi-Synagogum Viennenſ. feciſſe refert *Hilarius Prachius Præf. ad R. Jedajæ Bakkaſcham*, à ſuo *Raſchi* ita edocti, qui ad *Gen.* XLVII. 29. ita: שאין מתי חוצה לארץ חיין אלא בצער גלגול מחלות *Quia qui extra terram promiſſam moriuntur, non reviviſcunt, niſi per dolorem revolutionis cavernarum.*

II. Unde in eadem Palæſtina tot reperiuntur Sepulcra, quæ ſacer Codex monſtrat; quorum nonnulla in urbibus, reliqua extra urbes extiterunt. Non negamus Sepulcra He-

bræorum quandoque intra urbes fuiſſe, & Hebræos cadavera in urbibus ſepeliiſſe, uti alii populi ritum hunc obſervarunt. De *Græcis* conſulatur *Plutarchus in Lycurgo & Lacon* item *Polybius lib.* VIII. *hiſtor.* confer. *Tr. de luctu Græcor. pag.* 158. 159. Apud *Romanos* primitus quemque in ſuis ædibus terræ mandatum fuiſſe præter *Iſidorum lib.* XV. *de Orig. c.* 11. *Alexandrum ab Alexandro lib.* VI. *Genial. Dier. c.* 14. teſtis eſt *Servius* nominatiſſimus ille *Virgilii interpres in lib.* VI. *Æneid.* qui ad hæc verba; *Ædibus hunc refer ſuis & conde ſepulcro*, inquit, *Omnes homines in ſuis domibus ſepeliebantur, unde ortum eſt, ut Lares colerentur in domibus.* Quod defunctorum cadavera intra urbem condita fuerint antiquiſſimo more teſtimonio *Virgilii* probatu facillimum eſt. Enimverò hic *Æneid. lib.* XI. non obſcure id indicat, quando ita canit:

Innumeras ſtruxêre pyras & corpora partim
Multa virûm terra infodiunt, avectaque partim
Finitimos tollunt in agros urbique remittunt.

Qua fini remittunt urbi? niſi ut in urbe ſepulturæ cadavera tradantur. Quod ſi extra urbem ea terræ commendare voluiſſent, quid remiſſione ad urbem opus fuiſſet? apparet itaque itidem antiquitus ſepulturam intra urbem uſu receptam fuiſſe. Et *Servius* Poëtæ mentem in eo feliciter aſſecutus eſt, ad hunc locum ſic commentatus: *Urbi remittunt.* Deeſt unicuique, & meminit antiquæ conſuetudinis, nam ante etiam homines in civitate ſepeliebantur. Fallit ergò & fallitur *Alphonſus Toſtatus* in expoſitione verborum *Geneſ.* L. 13. Sepelierunt eum in Spelunca duplici, quam emerat Abraham &c. *Signate dici*, ait, *Speluncam illam emtam in jus Sepulchri fuiſſe in agro & extra civitatem, quia nunquam fuit mos ſepeliri corpora mortuorum intra civitates, niſi apud Chriſtianos, qui intra civitatem prope templa habent loca in uſum ſepeliendi mortuos ſacrata, quæ adpellantur cœmiteria.* Cæterum quàm à vero abeat hoc *Toſtati* placitum ex antecedentibus patet. Quapropter *Benedictus Pererius Comment. in Geneſ.* illud placitum oppugnat hiſce verbis: *Illud non recte a Toſtato, quod putat ante Chriſtianos nullo tempore nullaque in gente morem fuiſſe ſepeliendi mortuos intra civitates vivorumque domicilia.*

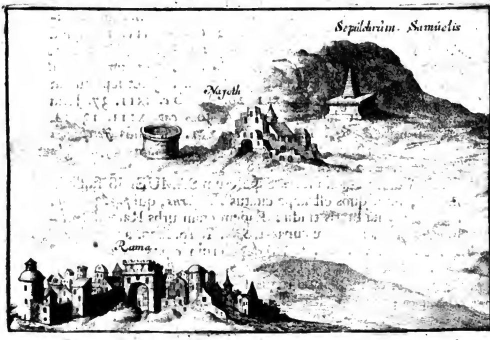
III. Noſtros quod ſpectat Hebræos, iis intra urbem olim ſepulcra

pulcra fuiſſe, manifeſtum eſt ex exemplis Regum in utroque populo. Inprimis perſpicuus locus eſt 2. *Reg.* XXI. 18. 26. ubi *Sanctius* autumat, *in horto illo illuſtre aliquod mauſoleum dignum regio cadavere conſtructum fuiſſe ab ipſomet Rege adhuc vivo.* De Sepulcris Regum Judæ vidimus *cap.* IX. quod illa fuerint in civitate *David* in monte Sion. Similiter patet ex Scriptura quod Sepulcra *Regum Iſraël* in *Samaria* fuerint. Quod *Hieroſolymæ* in arce *Sion* ſepulchretum Regum Judaicorum fuerit, elucet ex 1. *Reg.* II. 10. 2. *Reg.* XIV. 20. *Nehem.* III. 16. confer. *Hottinger. pag.* 35. & *pag.* 43. *in Cipp. Quenſted. de Sep. Veter. pag. m.* 195. §. 6. Præter Sepulcra domus Davidis, in eadem urbe, inde à diebus Prophetarum priorum fuiſſe quoque Prophetiſſæ *Hulda* ſepulchrum refert ex *Maimonide* doctiſſ. *Lightfoot in Centur. Chorograph. cap.* XXI. *pag. m.* 44. *edit. Lipſ. Non permittunt in ea ſepulcrum, exceptis ſepulchris domus Davidis & ſepulchro Huldæ Prophetiſſæ, quæ illic fuerunt à diebus uſque Prophetarum priorum.* Similiter ſepulcrum *Jehojada* refertur inter ſepulcra Regum 2. *Chron.* XXIV. 16. quod confirmat *Thomas Fuller. in Piſgah-ſight of Paleſtin. lib.* 3. *c.* 7. *fol.* 335. his verbis: *We finde Jehojada admitted amony the royall interments.* E Regum Iſraelitarum numero jacet ſepultus in urbe *Samaria* Amri 1. *Reg.* XVI. 28. Achab *c.* XXII. 37. Jehu 2. *Reg.* X. 35. Joahas *cap.* XIII. 9. Joas *cap.* XIII. 13. 14. 16. in urbe *Thyrza* Baeſa 1. *Reg.* XVI. 6. filius *Jerobeami* 1. *Reg.* XVI. 18. XVII. 13. confer. *Thom. Fuller. Piſgah-ſight of Paleſtin. lib.* 2. *c.* 9. *fol. m.* 187.

IV. Volunt etiam plures Sepulcrum SAMUELIS fuiſſe in *Ramah*, inter quos eſt ſæpe citatus *Mullerus*, qui *pag.* 33. *diſp. de Sepulcris* ita literis tradit: Eadem enim urbs Ramatha præbuit Samuelis infantiæ cunas 1. *Sam.* 1. 19. ſeqq. ætati adultæ domum *cap.* VII. 17. funeri ſepulcrum *cap.* XXV. 1. confer. *Hotting. Cipp. Hebr. pag.* 50. *Samuelis* oſſa è *Palæſtina Byzantium* tranſtuliſſe & in templo regiis ſumtibus excitato, collocaſſe *Arcadius* Imperator legitur apud *Baron. A. C.* 406. §. 5. ſed fides ſit penes Auctorem. De hoc tamen dubitamus an *Samuel* in urbe Ramah habitaverit, cum probabile videatur prope urbem *Najothi* domicilium habuiſſe. *Najoth* ſcribit *Thomas Fullerus in Piſgah-ſight of Paleſtin. lib.* 2. *cap.* 9. *fol.* 185. *nere Ra-*

 mah

mah was the name of his houſe, where David ſome time converſed with Samuel. Patet hoc ex Scriptura Sacra 1. *Sam.* XIX. 18. Et abiit ipſe (ſcil. David) & *Samuel* & habitarunt in *Najoth.* Hîc ſanè clare indicatur, quod *David* cum *Samuele* ex Rama abierit *Najothum*, locum in agro *Ramah* ſitum, uti Hebræi volunt; vel vicinum *Ramah*, uti *Junius* & *Tremell.* in *annot. bene* explicant. Vocabatur נוית à נוה habitando, & denotat κατ' ἐξοχὴν habitaculum bonarum artium. *Alting. hiſt. Acad. Hebr. pag.* 24. quod eruditio & pietas hanc ſibi ſedem delegiſſent: vid. *Georg. Urſin. lib. de antiquit. Acad. Hebr. edit. Hafn.* 1702. *pag. m.* 30. Hinc meritò miramur viros aliàs doctos, quod ſtatuant *Samuelem* in ipſa urbe *Ramah* ſepultum, cum extra urbem in agro *Ramah Najoth* habitaverit. Bene igitur *Thomas Fuller. in Mappa ad Trib. Ephraim* Sepulcrum *Samuelis* extra *Ramah* & prope *Najoth* poſuit hoc modo:

Ita *Abneri* ſepulcrum in media urbe *Hebron* fuiſſe ſtatuit cit. *Mullerus* ex *Hottingeri lib. de cippis*: *confer.* 2. *Sam.* III. 32. IV. 12.

12. cum probabile aſſerat *Fullerus* extra urbem fuiſſe, uti in mappa ſitum ejus oſtendit, quam Tribui Judæ tribuit. Interim tamen non negamus Sepulcra Hebræorum olim & extra & intra urbes fuiſſe. Ita etiam apud Romanos viri quidam clari ex ſpeciali Populi Romani ſtudio, eo quod de Republ. optime meriti eſſent, intra Urbem tumulati ſunt, quod maximum decus fuit. Hoc accidiſſe *Publicolæ* & *Tuberto Cicero lib.* 2. *de legib. tradit.* Referunt hoc etiam *Dionyſ.* 5. & *Plutarch. problem.* 79. Quod & privilegium fuiſſe Imperatoris, qui Rempubl. armis auxiſſet, docet Servius *lib.* 11. *Æneid.* Ita Virginibus Veſtalibus permiſſum ut intra urbem ſepulturæ traderentur ex Servio tradit *Marcell. Donat. in Elucidat. ad Sueton. pag. m.* 549.

V. Plura tamen & frequentiora Judæorum Sepulcra extra urbes in locis à viventium domiciliis remotis, fuiſſe, oſtendit evidenter Scriptura variis exemplis, tum ob nitorem & ſanitatem, tum ne contaminarentur. Ut igitur exemplis Scripturæ probemus Hebræorum ſepulcra extra urbes fuiſſe, locus ille *Matth.* VIII. 28. ubi in regione Gergeſenorum occurrebant Servatori duo Dæmoniaci è monumentis prodeuntes, in quibus domicilium habebant. Ad quæ verba annotat *Menochius*: Judæi, inquit, non in urbibus, ſed extra urbes ſepulchra conſtituebant. Viduæ Nainiticæ filius efferebatur extra civitatem, *Luc.* VII. 12. Lazari ſepulchrum fuit extra Bethaniam, *Joh.* XI. *Joſephus Arimathæus* monumentum ſibi extra muros *Jeruſalem* excidi curavit, *Matth.* XXVII. 6. *Marc.* XV. 46. *Luc.* XXIII. 53. *Joh.* XIX. 41. Et certum eſt, quamlibet civitatem habuiſſe peculiarem locum ad condenda cadavera extra civitatem; non enim ſepeliebant mortuos ſuos in termino urbium ſuarum, monente ex *libro Præceptorum Quenſted. pag.* 193. *de Sepult. Veter.* De Hieroſolymis quoque *Maimonid.* à *Lightfoot* cit. in *Centur. Chorograph. cap.* XXI. *pag. m.* 44. Non pernoctare in ea permittunt mortuum, non portant per eam oſſa mortui, non permittunt in ea ſepulchrum. Et ita patet, Sepulcra Hebræorum plerumque extra urbes fuiſſe. Vid. *Janſen. Concord. Evangel. cap.* 31. *Druſ. lib.* 1. *Præter. ad Matth.* XXVII.

VI. Horum veſtigia preſſerunt & alii populi, qui cadave-

ra extra urbes ſepeliri juſſerunt, ob varias rationes, quarum, & hæc non minima, ne urbs tetro cadaverum odore inficeretur, de qua re erudite Dn. *Johann. Faes in animadverſionibus ad Gyrald. c. 1. pag.* 117. egit, qui evolvatur. Sic Romæ legibus XII. *Tabular.* cautum fuit, ne intra urbem mortuus ſepeliretur. Confirmat hoc *Cicero lib.* 2. *cap.* 23. *pag.* 231. *de legib. Andr. Tiraquell. ad Alexandr. ab Alexandro lib.* 3. *c.* 3. *fol. m.* 205. *Genial. dier.* conferantur *Geier. de luctu Hebr. cap.* VI. *Quenſted. de Sepultur. Veter. Tr. noſtr. de luctu Græcor.* & plures alii. Prohibet etiam hoc Synodus magna ſub *Cuthberto*, uti videre eſt in *Conſtitutionibus & Legibus Eccleſiæ Britan. Henrici Spelmanni fol. m.* 290. Certum eſt, inquit, *ante hoc Cuthberti tempus nullum fuiſſe in urbibus Cœmiterium, nullum ſepulturæ locum.* Prohibitum quippe cum in *legib.* XII. *Tab. cap.* 2. tum ex more gentium. Et quidem (1.) ex perpetua conſuetudine populi Dei, qui mortuos ſuos ſepelit non in urbibus & templis, ſed in campis, ſicuti videre eſt in hiſtoria Patriarcharum, qui omnes in campis ſepeliri voluerunt, uti etiam conſtat ex exemplis paulo ante allatis: vid. *Martyr. in Loc. comm. claſſ.* 3. *in loco de Sepultura.* (2.) ratio deducitur ex charitate proximi, cui plane adverſatur iſte mos ſepeliendi mortuorum in urbibus & templis, tum nempe valetudini & vitæ vivorum nocetur per halitus, qui ex cadaveribus mortuorum in urbibus & templis tanto copioſiores exhalant, quanto locus eſt concluſior, & ob hominum frequentiam tepidior; quos quidem halitus, præſertim ex eorum cadaveribus, quæ peſte extincta ſunt, evaporantes, venenatos & contagioſos eſſe Medici teſtantur, inter quos *Lemnius in lib.* 2. *de Mir. nat. cap.* 3. ut non dicamus de arena, ſive ſabulo & terra, in qua cadavera mortuorum plura computruerunt, & quæ in templis ſolent pluribus annis retineri; quam nempe ea tota imbuta ſit materia non tantum fœtida, ſed etiam venenata quaſi, quam materiam exhalare ad vivos neceſſe eſt, quando monumentis apertis ſabulum iſtud movetur & effoditur. (3.) eſt à cauſa efficiente & origine iſtius conſuetudinis ſepeliendorum mortuorum in templis, quam originem peſſimam eſſe, vel id teſtimonio eſt, quod nempe Monachi, & præſertim Franciſcani mendicantes, ex iſtis ſepulturis, quæ in templis fiunt, non niſi

niſi quæſtum quæſiveriut. Vid. plur. *Barthol. Keckerman. pag. m.* 1278. *Oper. Philoſ.*

VII. Accedit aliud argumentum deſumptum ex teſtimonio Juris civilis, de quo jure placet annotare verba Franciſci Ripæ ex tractat. de peſte *cap.* 4. ubi inquit: Ad removendum fœtorem ex cadaveribus provenientem à majoribus noſtris inventa ſunt ſepulchra non defunctorum cauſa, ſed viventium gratia inſtituta, nam quia ſepulchra ut plurimum fœtent, ſtatuit *D. Hadrian.* pœnam 40. aureorum in eos, qui in civitate ſepulcrum faciunt, locumque publicari juſſit & corpus inde transferri *l.* 3. *§. Div. Hadrian. ff. de ſepulchr. violat.* Id ipſum prohibuerunt Cæſares *Diocletian.* & *Maximin. l. mortuorum l.* 12. *de relig. & ſumpt. fun.* & Julius Paulus *libr.* 1. *recept. ſentent.* ſcribit: *Corpus in civitatem inferri non licet, ne funeſtentur ſacra civitatis. Antoninus* quoque *Pius* intra urbem ſepeliri mortuos vetuit, teſte *Julio Capitolino in vita ejuſdem.* Refert *Dion Caſſ. lib.* 48. ab *V. C. cap.* 76. Romæ cautum edicto, ne mortui intra duo millia paſſuum ab urbe cremarentur. His, quæ diximus, calculum addunt *Canones ſub Edgaro Rege dati circa Ann. Chriſti* 967. *fol. m.* 451. Conciliorum, quæ *Henric. Spelman. Eques aurat. Angl. edidit.* Verba hæc ſunt: *Docemus etiam, ut nemo quempiam in Eccleſia ſepeliat, quem non conſtat ex vita probitate Deo placuiſſe & ex eo judicetur hujuſmodi ſepultura dignus.* Confirmant etiam hoc *Capitula incerta Edition. ejuſdem Auctoris fol. m.* 590. his verbis: *Antiquus in his regionibus in Eccleſiis ſepeliendorum mortuorum uſus fuit, ut plerumque loca divino cultui mancipata, & ad Deo offerendas hoſtias præparata, cœmiteria ſive Polyandria facta ſunt idem tumulis mortuorum. Unde volumus ut ab hac re deinceps abſtineatur, & nemo in Eccleſia ſepeliatur, niſi forte talis ſit perſona Sacerdotis, aut cujuslibet juſti hominis, qui per vitæ meritum talem vivendo ſuo corpori defuncto locum acquiſivit.*

VIII. Non ſolum Romanis & aliis jam dictis populis mos fuit, mortuos extra urbem ſepeliendi ſuos; ſed etiam Græcis fuiſſe *Æſchines* docet, dum quendam *Timachum* univerſum patrimonium profudiſſe oſtendens, ait, matrem ejus oraſſe filium, ne fundum certum alienaret, ut ſi nihil inde aliud commodi caperet, ſaltem mortua haberet, ubi ſepeliri poſſet,

nec

nec ipſum quoque prædio pepercisſe *Ariſtophanes* in ἐκκλησιαζούσαις ſive concionantibus idem docet. Et *Dares Phrygius in libr. de excidio Trojæ* ſcribit Priamum, ſuorum more Hectorem ante portas ſepeliviſſe. D. *Chryſoſtom. in Pſalm.* v. *tom.* 1. ait: *Si extra urbem corpora mortua ſepelimus, multo magis, qui verba mortua, & qui talia proferunt, & ne tegere aut obumbrare volunt, longe amandare oportet.* Plato *lib.* XII. de legib. oſtendit quoque olim extra urbes ſepultos fuiſſe homines. Apud Sicyonios lege cautum erat, ut nemini licuerit mortuum intra mœnia humare: vid. *Plutarch. in vit. Arati circa fin.* Plura quidem teſtimonia in medium proferre poſſemus, ſi occaſio poſtularet, ſed hæc de his ſufficiant.

CAPUT XIV.

De Sepultura in Domibus & Hortis vel Sylvis.

I. In ædibus propriis & hortis Sepulturam locum inveniſſe patet ex Scriptorum teſtimoniis; & quidem primum apud Græcos morem hunc uſitatum fuiſſe, uti *Plato* teſtatur, qui de eo in *Minoe* ſic ſcribit: Οἱ δὲ αὖ ἐκείνων πρότεροι αὐτοῦ ἔθαπτον ἐν τῇ οἰκίᾳ τοὺς ἀποθανόντας, ἡμεῖς δὲ τούτων οὐδὲν ποιοῦμεν. Romanis idem memoriæ proditum eſt. uti §. 2. *cap. præced.* retulimus ex *Iſidoro lib.* XV. *Origin. c.* 11. *Serv. lib.* XI. *Æneid. Alex. ab Alexandr. lib.* VI. *Genial. Dier. cap.* XIV. *& lib.* 3. *cap.* 11. confer. *Kipping. lib.* IV. *antiq. Rom. cap.* VI. *Johan. Meurſ. lib.* 3. *Exercitat. Critic. cap.* XX. *Rader. Comment. ad Mart. lib.* 1. *epigr.* 115 *Taubmann. ad prolog. Caſin. pag.* 313. *Don Philip. Picinelli in lumin. reflex. part.* 2. *n.* 235. *fol.* 182.

II. Ex hac igitur domeſtica ſepultura Idololatria & cultus *Larium* & *Penatium* exortus, quos domeſticos Deos vocarunt. Confirmat hoc *Servius*, domeſticos intra parietes terræ mandatos fuiſſe mortuos; unde *Larium* & *Penatium* religio. Et rurſus *in libr.* VI. *Virgil. Ædibus hunc refer ante ſuis, & conde ſepulchro*, inquit, *ut ſupra diximus, omnes homines in ſuis domibus ſepeliebantur, unde ortum eſt, ut* Lares *colerentur in domibus.* Hinc *Alexander ab Alexandro lib.* VI. *Genial. Dier. c.* 14.

Sed

Digitized by Google

Sed cum à prima origine intra ſuas quiſque ædes defoſſa cadavera haberent, unde *Lares* in ſingulis ædibus colendos religio pervaſit. Obſervandum hic quod *Penates* triplicis generis fuerint. (1) Provinciarum & regionum, qui *Penates* abſolutè dicebantur. De his *Virgil. l.* 1. *v.* 531. *Æneid.* (2) Certarum urbium, vocabanturque *Patrii Penates*, *Virgil. lib.* 2. *Æneid. v.* 717. *lib.* 5. *v.* 62. & *lib.* IV. *v.* 598. (3) Singularum ædium, appellabanturque *Domeſtici*, quia unius ſaltem domus habebant curam, quales intelligit *Virgil. lib.* 8. *Æneid. v.* 122. Ita etiam de *Laribus domeſticis*, qui putabantur Animæ eorum, quos in gerenda Republ. præclara merita in Rempubl. feciſſe fingebant.

III. Sunt qui affirmant, hunc morem mortuos ſepeliendi in ædibus etiam Hebræis uſitatum fuiſſe, ita enim ſcribit *Frider. Muller. in diſſ. de Sepulcr. pag.* 34. *edit. Giſſenſ.* & ex eo cl. *Godofred. Thilo. in diſſert. de ſepulcro Chriſti* §. 6. aliique. In *domo ſua* ſcribit *cit. Muller.* ſepultus fertur Manaſſe, 2. *Paral.* XXXIII. 20. Idem *Samuel*, 1. *Sam.* XXV. 1. Verùm recte B. *Geier. cap.* VI. §. 9. de *luctu Hebraeorum pag. m.* 118. hoc negat, inquiens; non exiſtimaverim quod in ædibus ſepulti, uti Romani fecerunt, ob immunditiem ſepulcris competentem, *Num.* XIX. 16. 18. Quapropter Synecdochicè per *domum* intelligi poteſt omne id, quod ad domum pertinet eidemque cohæret, ac proinde etiam hortus, in cujus forte angulo exteriori tale quoddam extruxerunt monumentum. Quare etiam in præcedentibus illorum ſententiam rejecimus, affirmantium Samuelem in urbe *Ramah* conditum & quidem in domo ſua, quod erroneum videtur. Nam Judæis mandatum erat, ut ſibi caverent maximè ab immunditie ſepulchrorum ſeu cadaverum, à qua ſibi cavere non potuiſſent, ſi in ædibus ſuis tumulati fuiſſent. Unde iſtis non adjicimus calculum, qui volunt, hunc ritum ſepeliendi mortuos in ædibus, Hebræis uſitatum fuiſſe.

IV. Ad hortos nos conferimus, in quibus ſæpe ſepulchra exſtructa legimus tam apud Sacros, quàm profanos Scriptores. Ita Manaſſes in horto domui ſuæ contiguo ſepultus dicitur 2 *Reg.* XXI. 18. In eodem horto jacet quoque Amon, 2. *Reg.* XXI. 26. Sic Samuel dicitur tumulatus in domo ſua, 1. *Sam.* XXV. h. e. horto Samuelis domui contiguo, uti erudite explicat B.

Martin. Geier. de luctu Hebr. cap. VI. In horto extra Hieroſolyma Salvatoris noſtri ſepulchrum erat, *Joh.* XIX. 41. prope montem Calvariæ, uti *Thomas Fullerus in Pisgah-ſight of Paleſtin. lib.* 3. *fol. m.* 346. *cap.* XII. bene explicat his verbis: *Near mount Calvary was a garden, and in that garden a rock, and in that rock a grave, which Joſeph of Arimathia had provided for him ſelf. This was faſhionable in that age to make their monuments in the gardens, ſo to retrench their wanton thoughts with meditations of mortality.* Quem hortum cum ſepulchro depinxit in *Tab. Geograph. Tribus Benjamin* præfixa, hinc illius ſitus optimè conſpici poterit.

V. Gentiles horum veſtigia preſſerunt, *ſepulchra* in *Lucis* ædificantes. *Anton. Clar. in lib. ſingul.* dicit, apud Antiquos perуſitatum fuiſſe defunctos in Lucis tumulare, quia ibi *Lares viales* animæ Heroum & piorum habitare dicuntur. Huc reſpexit *Cicero pro Mil.* in qua Albanos lucos & tumulos obteſtatur, quod in illis ſint tumuli. Auguſtus Mauſoleo ſuo ſylvas adjecit, uti *Sueton. in illo c.* 100. refert. Idem elicitur ex *Martial. de Fuſco, Epigramm.* 76. *lib.* 6.

Et famulum victrix poſſidet umbra nemus.

Sepulcris *lucos* ſacros & nemora addebant religionis cauſa, quæ violare nefas erat. *Serv. ad* 5. *Æneid. Johan. Scheffer. de Lappon. obitu cap.* XXVII. *pag. m.* 314. refert ex *Tornæo*: *Antequam facti ſunt Chriſtiani, & aliquanto poſt, defunctos ſuos ſepeliverunt in ſylvis.*

CAPUT XV.

De loco Sepulturæ in agro, montibus, vallibus, ſub arboribus & ad vias.

I. Veterum quoque morem fuiſſe ſepeliendi in agris docent & ſacra & profana monumenta. Sacram Scripturam ſi evolvamus varia occurrunt teſtimonia, quæ probant, cadavera in agris fuiſſe ſepulta. In agro Hebronenſi fuit ſepulchrum Patriarcharum & Matriarcharum, Abrahami, Saræ, &c. *Gen.* XXIII. 11, 17. 19. Confer. *Adrichom. in Trib. Jud. n.* 100. *f.* 46. *Gerhard.*

Digitized by Google

hard. in Gen. XXIII. 2. *pag.* 457. Imo ſunt qui *Adamum* in agro Hebronenſi ſepultum affirment. *Gotfriedus Viterbienſ. pag.* 70. *lin.* 34. exſertè dicit: *Locus, ubi creatus eſt Adam, vocatur Ebron, ubi poſtea de Paradiſo ejectus habitavit, ibique mortuus eſt & ſepultus.* Et iterum: *Tunc etiam Adam & Eva iverunt in Ebron, ibique vixerunt & ſepulti ſunt. Marian. Scot. Chron. lib.* I. *Ætat.* I. *pag.* 278. *in Tom.* I. *Illuſtr. Vet. Script.* eodem collineat: *Adam*, inquiens, *ſepultus eſt in Kiriath-Arbe. Viſitur ibi ſpelunca Ebrais* מכפלה *dicta, quia in ea Adamum & Evam, Abrahamum & Saram, Iſaacum & Rebeccam, Jacobum & Leam ſepultos volunt.* Ordinem hunc ex libro *Zohar* recenſet *Schalſch. p.* 10.

אדם וחוה שרה אברהם
יצחק רבקה לאה יעקב

Idem jactitat *Hottingeri Judæus in Cipp. Hebr.* teſtis oculatus, qui Patriarchas ibi ſepultos אבות העולם Patres mundi vocat. Quam inſignem hi omnes errorem errent, demonſtrat *Sixtin. Amama in Anti-Barbar. Bibl. lib.* 3. *ad Joſ.* XIV. 15. *pag.* 384. conf. cl. Samuel. Bochart. *Phaleg. lib.* IV. *cap.* XXXIV. *pag.* 339. *lit. E. &* 340. *lit. A.* Veroſimilius eſt & putatur *Damaſcum Adamum* placide obdormiviſſe: vid. *diſſert. ſub præſid. Johann. Schieferdecker. de Adamo, edit. Weiſenfelſæ* 1678.

II. In eorundem Hebronenſium agro, ſepultos etiam Jacobi filios eſſe vult *Joſephus lib.* 2. *Antiquit.* 4. *f.* 54. *A.* cujus verba hæc ſunt: *Moriuntur verò & fratres ejus cum feliciter in Ægypto vixiſſent, quorum quidem corpora poſt tempus aliquod poſteri eorum & filii Hebrone ſepeliverunt.* Unde colligitur, ſcribit *de Dieu in annot. ad Act. Apoſtol.* undecim Patriarcharum corpora *Hebrone* & quidem ante migrationem ex Ægypto fuiſſe humata. Verùm *Joſepho* contradicit *Stephanus*, qui *Actor.* VII. 16. teſtatur, filios Jacobi eſſe in agro Sichemitico humatos, quemadmodum de Joſepho id ipſum expreſſe aſſeritur *Joſ.* XXIV. 32. confer *Hotting. pag.* 52. *Adrichom. in Trib. Ephraim n.* 59. *fol.* 28. Circa *Stephani* verba *Act.* VII. 16. inquit *Muller.* ſolent moveri quatuor dubia. An (1) Jacobus dicatur ſep[...]ul-tus in *Sichem* cum filiis. (2) An *Abrahamus* rectè nom[...]netur emtor *agri Sichemitici.* (3) An *Jacobi* ager emtus *Gen* [...] XXXIII. 19. *Joſ.* XXIV. 32. ſit unus idemque cum illo *Geneſ.* [...] XLVIII. 22. *Joh.*

Joh. IV. 5. (4) An conveniat *Moſi* & *Stephano* de natura pretii, *Gen.* XXXIII. 19. *Joſ.* XXIV. 32. *Act.* VII. 16? Ad (1) reſpondet *Mullerus negative.* Quia *Stephanus* accurate diſtinguit filios à *Jacobo Act.* VII. 12. 15. nec reliquit ullum, in tota oratione, veſtigium evidentis neceſſitatis, quæ in nobis figat conceptum adverſum *Moſi Gen.* L. 15. ad (2) *affirmativè.* Quia (1) potuit *Stephanus* hanc *Abrahami* emtionem habere ex traditione, ſicut *Paulus* illam ſuam de *Janne* & *Jambre* 2. *Tim.* III. 8. (2) conjecturæ ex *Gen.* XII. 6 petitæ, non ſegniter militant pro *Abrahamo.* Ignorabat *Abrahamus* moram peregrinationis, de qua demum *Geneſ.* XV. 13. Potuit ergò opinari, ſe defunctum imperata peregrinatione, poſtquam tranſiiſſet in *Sichem*, quippe in terras, à Deo monſtratas *Gen.* XII. 7. Ideò applicuit animum ad paranda ea, quibus ad ſtabilem fixamque ſedem opus eſt viro tanto. (3) circumſtantiæ diverſæ occurrunt in emtione *Abrahami Act.* VII. 16. & *Jacobi Gen.* XXXIII. 19. Emit locum *Jacobus Tabernaculo* à filiis *Emmor*, parente *Sichem*: *Abrahamus monumento* à filiis *Emmor*, filio *Sichemi*. *Emmorem* dico filium *Sichemi*, quia partic. τȣ̃ ſic adhibetur *Luc.* III. 23. *ſeqq.* 6. 15. 16. Moverit aliquis, *Joſephum* in agri *Sichemitici* parte, quam *Jacobus* emerat, conditum dici *Joſ.* XXIV. 32. Huic repono hoc. Sat eſt *Stephano*, multos jacere in ea parte agri *Sichemitici*, quam *Abrahamus* emerat, quia *Stephanus* promiſcuè de filiis *Jacobi* loquitur *Act.* VII. 15. conf. *B. Gerhard. in Gen.* XXIII. 8. *pag.* 463. Ad (3) *diſtinguendo.* Quia mihi hac in re placet judicium illorum, qui apud *Gerhard. in Gen.* XLVIII. 2. *pag.* 826. ſtatuunt, agri *Sichemitici* partem aliam emtione *Gen.* XXXIII. 19. aliam arcu & gladio i. e. jure belli *Gen.* XLVIII. 22. ad *Jacobum* perveniſſe. Utrobique igitur de agro *Sichemitico*, at non de agri *Sichemitici* eadem parte, ſermo eſt. Ad (4) *declinando.* Quia dubium iſtud me non tangit, qui diverſas hiſtorias à *Moſe* ac *Stephano* recitari, contendo. Adeat qui volet, *Sanct. in Act.* VIII. *n.* 51. & *Voſſ.* 4. *Inſtit. Orat.* 8. 12. pag. 151.

III. Hæc cl. *Mulleri* verba non in omnibus ſatisfacient Lectoribus, qui quædam obſcura in illis; quare alia via incedit cl. Dn. *Heidegger. in hiſtor. Patriarcharum Exercit.* XIII. *p. m.* 372. & dicit, duo eſſe in *Stephani* verbis, quæ Lectorem retardare

poſ-

Digitized by Google

poſſent, quorum prius ſit, quod monumentum illud emiſſe dicatur *Abrahamus*, cum id *Jacobo* tribuatur *Gen.* XXXIII. 19. Poſterius quod dicitur emiſſe à filiis *Emmor* τ8 Συχὲμ i. e. filii *Sichemi*, ut quidam volunt, cum *Emmor* non fuerit *Sichemi* filius, ſed pater, ut in *Geneſi & Joſua* clare docetur. Arripiunt hoc ἐναντιοφανὲς Judæi, ut N. T. auctoritatem convellant. Et prius quod attinet, conſtat quidem ex *Geneſ.* XXIII. 16. *Abrahamum* emiſſe ſepulchrum, ſed non à filiis *Emmor*, verum filiis *Ephron*, non *Sichemi*, ſed *Hebrone*. Quomodo igitur *Stephanus* dicit *Abrahamum* emiſſe monumentum à filiis *Emmor?* *Beza* & *Maſius* in *Joſuam* nomen *Abraham* ſuſpicantur eſſe gloſſema à ſciolo in margine ſcriptum. Scripſiſſe nempe Lucam exiſtimant: deſcendit *Jacob* in *Ægyptum* & mortui ſunt & ipſe & patres noſtri, qui Sichemum tranſlati ſunt & poſiti in monumento, quod emit pretio argenti, nempe *Jacobus* repetitus ἀπὸ κοινȣ̃. Id non ſatis animadvertentem ſemidoctum aliquem putaviſſe, ante ὠνήσατο deeſſe caſum, & in margine ſcripſiſſe Abraham, ac ſi eo loco eſſet res de ſepulchro, quod Abraham emiſſe dicitur *Geneſ.* XXIII. 16. Et quæ alia ſunt quæ citato loco adduxit, ubi ſimul *Junii* & aliorum opiniones legendæ, inter quas *Beza* laudat, qui reddit: *a filiis Emmor Patris Sichem*: vid. *pag.* 373. Varias etiam opiniones diſquirentium collegit *Balduin. Wala. Comment. in Act. cap.* VII. qui evolvatur.

IV. Objicit ad hunc locum *R. Iſaac Ben Abraham in ſuo munimine fidei*: Error, inquit, quod *Jacob* fuit ſepultus in *Sichem*, qui tamen in ſpelunca *Macpelah* conditus eſſe legitur. (2) quod capita tribuum in terram *Canaan* tranſlata, qui tamen in Ægypto ſepulti ſolo excepto *Joſepho Gen.* L. (3) quod *Abraham* emit Sichem, qui tamen ſpeluncam duplicem emiſſe legitur *Gen.* XXIII. (4) quod ab *Hemor* emiſſe dicatur, cum tamen ab *Ephrone Chittæo* emerit *Gen.* XXIII. (5) quod *Emor* dicitur filius Sichem, qui tamen eſt *Pater Sichem*, Gen. XXXIII. 19. Ad has Rabbini objectiones nervoſe reſpondit vir *Excell. Brandan. Henric. Gebhard. Profeſſ. Gryphiswald.* ad *h. l. edit.* 1699. pag. *m.* 154. 155. ubi primo illorum opinionem rejicit, qui σφάλμα eſſe concedunt, quia nimis periculoſa conceſſio, &

 ad-

Digitized by Google

adduxit *Glaſſii* ſententiam, qui Ἀβραάμ patronymice poni pro *Abrahamide Jacobo*, *Philol. l.* 1. *pag.* 172. aſſerit. Et hæc opinio à pleriſque probatur. Aliam idem affert *pag.* 275. παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὸρ ita per ellipſin exponens: *præter illud monumentum quod Jacob à filiis Emmor emerat. Walæus* putat, ad Ἀβραάμ ſubintelligi debere τῷ h. m. quod emerat ſc. Jacob Abrahamo ad deſignandum ſcopum, qui inprimis hic fuit, ut ager ille emtus primitiæ quædam eſſet terræ *Canaan*, cujus hæreditatem Deus *Abrahamo* promiſerat. His prædictis ſuam adjicit explicationem *Excell. Gebhard.* his verbis: Putamus difficultatem commode tolli poſſe, ſi ἐν τῷ μνήματι ad παρὰ τῶν υἱῶν de integro repetatur h. m. *translati ſunt in Sichem*, *& repoſiti in monumento*, *quod Abraham parato argento emit*, & *in monumento, quod juxta filios Emor Patris Sichem*. Cætera quæ ad objectiones *Rabbini* erudite reſponderit doctiſſ. *Gebhard. pag. m.* 155. *&* 156. videnda, cum fuſe de his omnibus egerit. Verum cum hæc ab aliis nervoſe tradita fuerint, non ulterius morabimur in hac controverſia; ſed videbimus, an Joſeph cum fratribus in agro Sichemitico vel Sichemi ſepultus fuerit?

V. Ad hanc quæſtionem ex Rabbinorum Scriptis erudite reſpondit cl. *Joh. Benedict. Carpzov. in diſſertat. Philolog. de ſepultura Joſephi Patriarchæ edit. Lipſ.* 1697. §. 24. ita diſſerens: Locum ergò ſepulturæ ſelegerunt agrum Sichemiticum teſte Scriptura *Joſ.* XXIV. 32. ubi ſimul rationes Rabbinorum in medium profert præclar. Auctor diſput. citatæ. Recte in *agro Sichemitico* vel potius *Sycharitico*; nam ſepulchrum *Joſephi* non prope *Sichem*, ſed *Sychar* fuiſſe demonſtrat Angl. *Thomas Fullerus* in *Piſgah-ſight of Paleſtin. lib.* 2. *cap.* 9. Ex harum civitatum *Sichem* & *Sychar* ſitu facile pateſcit, ubi ſepulchrum *Joſephi* fuerit, nempe prope *Sychar*; quippe ibi fons *Jacobi* & *altare* ut ex *Evangeliſta Johanne* perſpicue patet. Sed audiamus ipſum prius *Fullerum fol.* 198. *lib.* 2. *cap.* 9. loquentem: *Near to Schechem was a parcell of ground which Jacob bought of the childern of Hamor for an hundred pieces of money whereon he ſpread his tent, and erected an Altar called God the God Iſrael*, Geneſ. XXXIII. 20. Ubi tamen monendum, quod *Henricus Ainsworth. comment. in h. l. fol. m.* 123. aſſerat ex *Johann.* IV. 5. *Sichem* pro *Sychar* poſitum eſſe. Ita quoque *Nicol. Lloyd. in Dictionar. Geograph. ex Eu-*

Digitized by Google

*Euſebio & *aliis probat *pag. m.* 941. *edit. Genev. Euſeb.* inquit: Σύχαρ πρὸ τῆς Νέας πόλεως πλησίον τοῦ χωρίου, οὗ ἔδωκεν Ἰακὼβ, Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. vid. *Burchard.* & *Sanut. Torſell.* Hîc quoque conſentientes habemus *Vatablum* & *Johannem Druſium*, qui ex aliis probatis Scriptoribus ita diſſerit in annot. ad caput *Joh.* IV. cujus verba producere non pigebit: *Sichar* urbs Samariæ, quæ & Sichem. Græce eſt Σιχὰρ & Σύχαρ variantibus libris. Syrus habet *Sachar.* Ebraicè dicitur שכם quod ſcribunt *Sichem.* Id poſterior ætas in Sichar mutavit. Non enim certe adduci poſſum ut credam errorem eſſe exſcribentium *Sichar* pro *Sichem. Hieronym. in Nom.* ex *Johan.* Corrupte autem pro Sichem, qua transfertur in humeros, ut Sechus legeretur uſus obtinuit. Puto eum ſcripſiſſe, ut *Sichar* legeretur. Videtur *Sichem* medio ævo dicta fuiſſe *Sichar*, in quo & *Beliar* dicebant pro *Belial*, *Beelzebul* pro *Beelzebub*, immutatione ultimæ literæ tantum. Hanc *Euſebius* collocat ante *Neopolim*: alii eandem faciunt cum *Neapoli.* Hæc *Druſius.* Si ergo *Sichem* pro territorio accipimus, ſub quo *Sychar* quoque continetur, ſtare quoque poſſunt verba Stephani.

VI. Verum his omnibus calculum non adjicimus album *Druſio*, qui *Sichem* eandem fuiſſe civitatem cum *Sychare*, cum tamen duæ diſtinctæ civitates, licet non procul à ſe invicem ſitæ fuerint, uti ex tabula ex *Fullero* paulo allato cognoſcitur. Expreſſe quoque *Gen.* XXXIII. dicitur, quod Jacob Sichem urbem non ingreſſus, ſed intra Sichem & Sychar tentorium habuerit; quare potius *Euſebio* adſtipulamur, qui *Sychar* ante *Neapolim*, quæ *Sichem* eſt, collocat. Sed iterum ad *Fullerum* nos conferimus: *Afterwards Jacob gave it as a portion to his ſon Joſeph whoſe bones brought out of Ægypt were burried therein.* Ubi autem hæc portio fuerit, oſtendit citat. Fuller. fol. 199. ita ſcribens: *Near to this parcell of ground which Jacob gave to Joſeph, ſtood the city Sichar, wherein was the well, at which that excellent diſcourſe paſſed betwixt our Saviour and the Samaritan woman.* Ex his ſane clare elucet locum portionis & ſepulturæ *Joſephi* prope *Sychar* fuiſſe, à qua non longe diſſitam fuiſſe urbem *Salem*, id quod quidam ex textu Hebræo eliciunt, uti Munſter. qui textum Hebr. ita vertit: Et *Jacob* venit in *Salem* civitatem *Sichem.* Et Anglus: *And Jacob came tot Schalem a city of*

Sche-

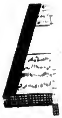
Schechem. Quæ opinio non adeò improbabilis videtur quibuſdam. Alii ſalvum adveniſſe exponunt: vid. *Fag.*

VII. In *agro figuli* deſtinatur *Sepulchretum peregrinis*, *Matth.* XXVII. 7. Hunc agrum nonnulli faciunt vicinum templo, ſed his contradicit *B. Gerhardus harmon. c.* 190. *f.* 115. docetque agrum extra urbem fuiſſe. Ad latus auſtrale montis Sion, jactu lapidis à piſcina ſuperiore collocat hunc *Adrichom. in deſcr. Jeruſalem*, *n.* 216. *fol.* 173. Hic quoque Thomas *Fullerus in Piſgah-ſight extra Jeruſalem* prope agrum fullonum locavit agrum figuli, qui ita ſcribit: *Paſs we from the north-weſt, to the ſouth-eaſt part of the City, where without the walls, we light on the Potters-fild where men of that trade made brittle plate in abundance.* Unde autem ager hic nomen traxerit operoſe diſquirit *Sanctius in Act. Apoſt.* c. l. 19. *num.* 46. *ſeqq.* Facile autem elucet. Dictus enim ager figuli, quia ibi vel figuli argillam effoderunt, ad conficienda vaſa aptam; vel quod locus ſterilis & nullius uſus, quàm ut in illum fracta vaſa conjicerentur, quod probabile videtur, quia vili pretio emtus eſt à Sacerdotibus: vid. *Fuller. lib.* 3. *cap.* 13. *fol. m.* 348. Rectè hic locus ad ſepelienda cadavera aptus, quia etiam Gentiles arbitrati ſunt, ut ſteriles agri ſepulturis deſtinentur. Hoc *Plato* in *legibus lib.* XII. jubet, & *Cicero lib.* 2. *de legib.* vetat *ex agro culto, eove, qui coli poſſit, ullam partem ſumi ſepulchro; ſed quæ natura agri tantummodo efficere poſſit, ut mortuorum corpora ſine detrimento vivorum recipiat*, &c. conf. *Leonhard. Coquej. in not. ad Auguſtin. de C. D. cap.* XXXIV. *pag. CCCCCCCII.* Platonis legi obſequutas eſſe gentes Gyraldus & ex monumentis ipſis & eorum Inſcriptionibus, & nota, quam ea adjuncta habuere, probat. Ea eſt, IN AGR. P. de hujuſmodi inſcriptione agit *Valer. Prob. de not. Roman. pag. XXVII.* IN. AGR. P. XX. quod exponit: *in agro pedes viginti.* Sic IN. AGR. P. IIII. *In agro pedes quatuor.* Eò *Johannes Kirchman. lib.* 2. *de Funer. cap.* XI. locum *Horatii* trahit: qui habetur *lib.* 1. *Serm.*

Pantolabo ſcurræ Nomentanoque nepoti
Mille pedes in fronte trecentos cippus in agrum
Hic dabat.

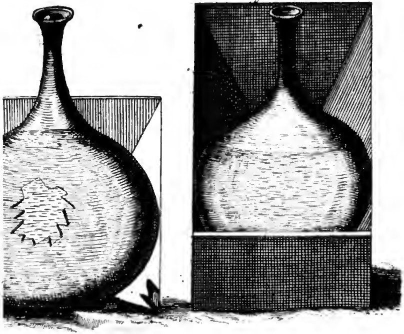
Ubi vetus Scholiaſtes in FRONTE interpretatus eſt, in latitudine, IN AGRUM in longitudinem. Ut autem Benevoli

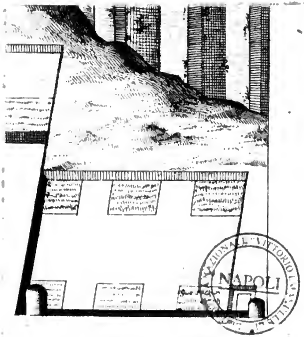
Le-

Digitized by Google

Singulæ ollæ.

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE III NAPOLI

Digitized by Google

Lectores eò melius rem percipiant, ex *Radero Comment. in Martialem* figuras adpictas exhibemus, quæ à *Joanne Bairio* ipſi communicatæ ſunt. Eruta, inquit, nuper in Italia via Nomentana illuſtria quædam monumenta - - - quæ illa ipſa delineata mecum communicavit, conditoria, inquam, cippos, teſtas, cineres, lapides, inſcriptiones, dimenſiones tumulorum, quæ omnia cælo expreſſa tibi hic propono: ſunt verba *Raderi*, ex quo & Benevolis Lectoribus dabimus.

Inſcriptiones ſunt numero XXXIII. quas ordine colloco.

A.

1.
C. LUCRETIO.
G. F.
PRIMIGENIO.
SIBI. ET. SUIS.
IN. FR. P. XXVII.
IN. AGR. P. XII.

2.
DIIS MANIBUS.
ATILIÆ. COMPSÆ.
VIXIT. ANNIS XXX.
C. JULIUS. HELIUS.

3.
DIIS MANIBUS
JULIÆ PRIMIGENIÆ
VIXIT ANNIS XXVIII.
JULIUS. EYCOSMUS.
CONJUGI. SUÆ
BENEMERENTI. FECIT.

4.
COMINIÆ.
AGRÆ.
GALLIA
CAVILLA. MATRI
PIENTISSIMÆ
B. M. F.

5.

D. M.
LUCIO. VALERIO.
L. F. ANIESI
FORTUNATO
CREMON. MILI.
COH. XV. RO.
CANDIDO. LEG.
VALERIAN. ANATOLI
Æ. NAT. COH. I. PR. 7. AVR.

6.

VARIÆ.
THALEÆ.

7.

AMPUDIÆ
HELPIDI.

8.

B. LUCIÆ PAVLINÆ
CONJUGI. B. M.

9.

Q. PLOTI. Q. F.
FELICIS.
IN. FRO. P. XII.
IN. AGR. P. XII.

10.

FL. ONESIMVS. MIM-
MIANÆ. VER. SVÆ
FECIT Q. V. A. IIII. M. X.

11.

D. M.
T. FLAVIO
SYMMACHO
FECIT
T. FLAVIVS
ABASCANTVS
LIBERTUS. B. M.

12.

Digitized by Google

12.
D. M. S.
PHÆDRO.
T. FLAVIUS. PHIDIAS.
ET FLAVIA. OSIME.
FECERVNT. FILIO
KARISSIMO
PARENTES
INFELICICISSIMI
V. * A.* XVIII.
ME. * V. *

C. 13.
IN FR. P. IIX
IN AGR. P. XII.

14.
Q. TITIO. PASTORALI
FILIO NATVRALI.
PIENTISSIMO. QVI
VIXIT ANNIS XVIII.
DIEBVS IIII. L. AXI
LIVS MVSEIVS
PATER AMANTISSI
MO. FIL. FIERI. F.

D. 15.
C. JVLIVS.
HILARIO.
IN. FR. XII.
IN. AGR. XII.
D. M. S.

16.
D. M.
C. SETONIO. DE
PETILIA. SINTHRICH.
BENEMERENTI. FEC.
ANNIL. MENSOR.
DIEBUS. VII.

17.

DIS MANIBVS
C. MUCIO. JANVAR.
C. MVCIVS JANVARIVS. LIB.
PATRONO. OPTIMO
FL. JVLIÆ. SECVNDÆ. CONJVG.
M. ET SIBI. LIBERTIS. LIBERTA-
BUSQ. QVIQ. AB. IS. MANVMIS-
SI. MANUMISSÆVE. POSTERIS-
QVE. EORVM.

18.

DIS. MANIBVS. DIDIO.
ROMANO. ET DIDIÆ. C. F.
VENVSTÆ. ET. DIDIO. VE-
NUSTO. C. DIDIVS. AGATHO
MEA. PATRONIS. OPTIMIS
FECIT. BENE. MERENTIBVS
ET. LIB. LIB. POSTERISQ. SUIS.

E. 19.

M. COCCEJVS
CL. MEGORICIA
M. COCCEJVS
GL. MENICANO
COCCEIA. M. F. PHILVMINA
ELPIDIA. M. LASSO
IN. FR. P. XIIX. IN. AGR. P. XII.

20.

DIS
MANIBVS
M. MINATIO. M. F.
AVGVSTALI. VIX.
ANN. L. MENS. V.
M. MVNATIVS. FVS-
CVS. FILIO CARIS-
SIMO. FEC.

21.

D. M.
P. ATVCIVS. MAR-

CEL-

CELLINVS. TERENTIÆ
ELEVTHERIDI. SANCTÆ
FECIT. BENEMERENTI.

22.

D. M.
P. ENNIO
CONSTANTI
VETERANO
CONJVG. BENE
MERENTI. AN
TISTIA THREPTIA
FECIT.

23.

VETVRIÆ EVTYCHIÆ
Q. VIXIT AN. LXV. M. V.
DIEBVS. XV. MATRI. DVLCIS
PIENTISSIMÆ. FECIT
M. ANNIVS JVSTVS. FIL.
PIENTISSIMVS. BENE
MERENTI. DE. SE. CVM. M.
ANNIO. THREPTIO. PATRE
SVO. ET AVO IV. K. D.

F.

24.

DIS MANIBVS
VRBANÆ
M. VICTORIVS
THREPTIVS. B. M.
IN. F. P. IV.
IN. AG. P. IV.

25.

IN. FR. P. X.
IN. AGR. P. XII.

26.

M. CORNELIVS
EPITYNCANVS
SEMPRONIÆ
SATYRÆ.

27.

TITIÆ. LOGE
CN. MVNATIVS
ERITYNCANVS
CONJUG. B. M.
TITIVS NICEPHOR.

G. 28.

DIS. MANIBVS
C. PAPIRIVS
C. F. SCAPTIO
PVDENTI. VET.
EX COH. $\overline{\text{II}}$. PR.
7. VIBI.
VIXIT ANNIS L.
T. F. I.
IN. F. P. $\overline{\text{IX}}$.
IN. AG. P. $\overline{\text{V}}$.

29.

D. M.
L. VALLIO. CARPO
BENEMERENTI.
PIENTISSIMO. PATRI.
VALLIA. PRIMITIVA
FECIT.

H. 30.

IN. FR. P. $\overline{\text{XII}}$.
IN. AGR. P. $\overline{\text{X}}$.
DIS MANI-
BVS.

31.

D. M.
L. STERTINIO.
HYLÆ CONJVGI
KARISS. VETTIA
MAGNA. ET. FILIA
FECERVNT.

32.

M. * MARI.
PRIMIGENI.

Ad

Ad quæ ſequentia annotavit *Raderus*, quæ hic tradere non inutile putamus. Duorum circiter pedum, inquit, altitudinis terra egeſta, primo cippi, ſecundo lapides tam literales, quam rudes, tertio ipſa conditoria, trinis, binis vel ſingulis ollis repleta, comparuere: nullam vacuam, plures ad ſummum uſque oſſibus & cinere fruſtulentas reperi. Extabant & in mediis agris, lapidum, ſeu literarum fragmenta. Forte ut *Siculus Flaccus, libr. de conditione agrorum*, cenſuit, Sepulchra in locis ſaxoſis & ſterilibus, etiam in mediis poſſeſſionibus fecerunt. In his exſcripſi notata num. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. Formam loci religioſi, cæmenta terræ mixta, notanter deſignabant: hinc olim ſepimentis munitum fuiſſe conjicio. *Macer. l.* 17. *p.* 10. *lib.* 1. ad legem viceſimam hæreditariam D. de Religioſis & ſumptibus funerum. Monumentum autem ſepulchri, id eſſe, *Divus Hadrianus* reſcripſit, quod monumenti cauſa muniendi ejus loci, factum ſit. Et quia præter album & ſubrufum, ordinariæ glebæ colorem, fruſta munimentum deſignantia aſpexi, intra quæ, etiam ſepulchris & ollis inania loca notari maxime in ſignatis B. C. D. H. *Ulpian. I. C.* conſului, qui *l.* 73. *Æde ſacra pag.* 10. *D. de contrahenda empt. de locis puris* me admonuit. Intra materiam, inquit, ſepulchrorum, hortis vel certis culturis, loca pura ſervata ſi nihil venditor nominatim excepit, ad emptorem pertinent. Trigeſimi ſecundi numeri, ærea, inter ollas unica & ſola, ſi ſæculi ſequioris non eſt, ſaltem ex alterutra *Marciani* diſtinctione legis 39. D. de relig. & ſumpt. funerum ſeqq. verbis eò collocata præſumitur. Videtur autem, inquit textus, terrâ conditum, & ſi in arcula conditum hoc animo ſit, ut non alibi transferatur. Sed arculam ipſam ſi res exigat, in locum commodiorem licere transferre, non eſt denegandum.

VIII. Sed iterum ad illud, à quo paululum digreſſi, ſcil. agrum figuli, revertimur & alterum nomen ipſi impoſitum examinamus, qui dictus quoque fuit *Hakeldama*, id quod indicatur *Act.* 1. 19. §. 16. Audiamus *celeb. Angl. Thom. Fuller. in Piſgah-ſight of Paleſtin. lib.* 3. *cap.* XIII. *fol. m.* 348. qui ita diſſerit: *It was afterwards called* Aceldama, *or the field of bloud, becauſe purchaſd with the price of Chriſts bloud, and not (as ſome*

may

may erroneouſly conceive) becauſe hand ſelled with the bloud of Judas therein when his bowells gushed out. The place of whoſe ſelf-execution is shewen to pilgrimes, ſome diſtance hence, on the South-West of the City, where he, who had lived a thief to his Maſter, dyed a felon of himſelf, hanged, ſay ſome, on an Elder, ſay others on a Sycomore three. Non igitur vult Auctor, agrum *Hakeldama* dictum à ſanguine Judæ ſuſpenſi, uti multi contendunt, ſed quia pretio pro ſanguine Chriſti dato, emtus ſit. Quod ad nomen attinet *Hakeldama*; quis dubitat ſcribendum eſſe cum H. Heth. Melior ergò Scriptura Latina, quàm Græca, Nam Græci ſcribunt Ἀκελδαμὰ, quod tamen aſpirandum eſſe putamus. Licet etiam ſcribere *Hacaldema* Nam Syriacè חקל *ager.* Id factum ex Hebr. חלק per metatheſin. Forte Hieroſolymitani dicebant חקל Hacel *ager.* Si nunc *Haceldama* locus ſepulcrorum ſeu ſepulturæ ad ſepeliendum peregrinos fuerit, vix probabile eſt, quod à ſanguine tantum nomen habuerit, eò quia emtus pretio ſanguinis Chriſti. Non negamus quidem hoc, cum Scriptura Sacra hoc affirmet *Matth.* XXVII. 8. quod *ager ſanguinis* ſit dictus, non, quod prius hoc nomine non potuiſſet dici, verè enim erat חקל טמא *ager immundus*, *cænoſus*, ubi argillæ copia illum lubricum reddebant.

IX. Si ergo hunc agrum Sepulcris tribuimus, uti quoque ex Scriptura patet, jure meritoque illum *Haceldama* vocamus, ut vel ab חקל & דמה dicatur, ſignificetque agrum, ubi homines mortui *ſilent, quieſcunt*, quippe דמה verbum notat *ſiluit, quievit.* Optime igitur applicari poteſt ad locum, ubi Sepulcra mortuorum ſunt, & ubi nil niſi ſilentium & quies eſt, id quod bene huic convenit loco. Vel (2) ab חקל & טמה quod denotat *agrum*, ubi cadavera *occultantur* vel *concluſa ſunt.* Vel (3) ab חקל & טמע quod teſte *Schindlero fol. m.* 706. cognationem habet cum טבע ſignificatque *merſus, demerſus fuit.* Quis igitur hinc non conjecturabit, quod *Haceldama* jure dicatur de agro hoc, ubi peregrini mortui ſepeliebantur. Sed miſſis his ad alia pedem movemus.

X. Alius jam ſequitur ſepeliendi locus, quo cadavera *in montibus* ſepeliebantur, quale ſepulcrum fuit *Aaronis Num.* XX. 28. 25. vid *Henric Ainsworth. Comment. in h. l. edit. Londin.* Similiter ſepulcrum *Joſuæ* in monte erat, *Joſ.* XXIV. 30. *Jud.*

11. 9. uti *Frideric. Mullerus Prof. quondam Giſſenſis in diſſert. de Sepulcris* cum aliis ſtatuit, quæ opinio primo intuitu genuina videtur, quippe in locis citatis expreſſe legimus in verſione Anglicana: *And they burried him in the border of his inheritance in Timnah-Serah, which is in mount Ephraim*, i. e. und ſie begruben ihn in den gränzen ſeines erbes in Timnach-Serach / die auf dem berge Ephraim lieget / & miramur, quod citatus Mullerus cum aliis hinc elicere velit, & aſſerere, quod Sepulcrum Joſuæ in monte fuerit. Ex textu enim non conſtat, quia mons Ephraim teſte Anglo doctiſſ. *Thoma Fullero in Piſgah-ſight of Paleſtin. lib.* 2. *c.* IX. certus tractus regionis montoſus fuit, ita tamen, ut etiam civitates in vallibus ipſius exſtructæ fuerint, uti ex tabella ibi adjecta clare perſpicitur. Ut autem ſciamus quomodo hæc civitas cum finibus in hæreditatem Joſuæ ceſſerit, evolvamus *caput* XIX. 5. ubi clare extat, quod ab Iſraelitis Joſuæ data ſit. Conſentientes hîc quoque habemus *Thomam Fullerum lib.* 2. *c.* IX. *fol. m.* 187. *& Dapper.* in der Beſchreibung der Landſchaft Paleſtina *fol. m.* 146. *edit. Amſtel.* quorum prior in hæc erumpit verba: *Amongſt the remarkable places in mount Ephraim we find Timnah-Serah on the northſide of the hill Gaash, where when they had made an end of dividing the land, the childern of Iſrael gave an inheritance to Joshua.* Et paulò poſt: *In Timnath-Serah asked and built by him, Joshua afterwards was buried.* Recte & clare aſſerit Anglus Sepulcrum Joſuæ in finibus Timnath-Sera fuiſſe in valle prope montem Gaas montis Ephraim ſeu tractus illius regionis. Audiamus etiam *Dapperum* ita diſſerentem: Dieſe Stadt lag in Ephraim auf dem Berge Ephraims Mitternachts werts von den Berge Gaas / und ward von den Iſraeliten dem Joſua zum Erbtheil gegeben / wie er den auch in derſelben gewohnet und begraben worden. Numquam hinc colligere poſſumus in monte ſepulcrum Joſuæ fuiſſe, ſed potius affirmamus, illud in parte quadam hujus regionis fuiſſe, non quidem in urbe ipſa, ſed ut Anglus reddidit, in finibus urbis terræ.

XI. Eleazaris Sepulcrum in monte fuiſſe conſtat ex Scriptura Sacra *Joſ.* XXIV. 33. confer. *Thom. Fuller. Piſgah-ſigt of Paleſtin. lib.* 2. *cap.* IX. *fol. m.* 201. qui ita: *Here religious Eleazar the ſon of Aaron war buried in this hill belonging to his ſon Phinehas.* Vid. *B. Geier. Tract. de luctu Hebr. cap.* VI. §. 9. *pag. m.*

m. 116. Machabæorum *Sepulcra ſplendida* in monte prope *Modinam* fuiſſe legitur 1 *Macab.* XIII. 27, 28, 29. *Modina* autem erat civitas Palæſtinæ in Juda in monte exciſa: vid. *Nicol. Lloyd. Dictionar. Geograph. pag. m.* 651. *edit. Genev.* Dapper in der Beſchreibung der Landſchaft Paleſtina *fol. m.* 374. *edit. Amſtel.* qui ita: In Modin war das grab Matathie und ſeiner Söhne, cui adſtipulatur *Thom. Fullerus in Pigah-ſight of Paleſtin. fol.* 211. *lib.* 2. *cap.* x. *edit. Lond.* qui in mappa optimè expreſſit, & cuivis ſepulcrum perluſtrandum ſiſtit. In monte quoque erant ſepulcra ſeu multitudo ſepulcrorum, de qua 2. *Reg.* XXIII. 16. vid. *Geier. Tr. de luctu Hebr. cap* VI. *pag. m.* 117. Teſtantur hoc etiam probatiſſimi Auctores, qui uno ore quaſi confitentur Sepulcra in montibus fuiſſe: vid. *Hottinger. Cipp. Hebr.* Ita quoque *Virgil. lib.* XI. *Æneid. verſ.* 849.

- - - - fuit ingens monte ſub alto
Regis - - - - - - - - buſtum.

Teſtantur hoc quoque tumuli in collibus *Upſaliæ* ad *Fyriswall* excitati, vid. *Joh. Loccen. antiquit. Sueo-Gothic. pag.* 113. *Stephan. Johann. Stephan. not. in Saxon. Hiſt. Dan. lib.* 3. *fol m.* 91. Quare extra omnem dubitationis aleam ponitur, montes loca ſepulcrorum fuiſſe.

XII. *Valles* quoque ſepulchrorum loca fuiſſe probant varia Scripturæ teſtimonia. In *valle* humatus eſt *Moſes Deut.* XXXIV. 6. Hic Scriptura expreſſe docet, *Moſen* in valle ſepultum eſſe. Ita enim *Zeiler. Centur.* IV. *var. quaſt. quaſt.* 2. ſcribit: Moses iſt auf den högſten girfel des Berges Nabo / Phaſga genant geſtiegen / davon er das gantze gelobte Land überſehen / hernach geſtorben / und gegen Bhogor begraben worden iſt / ſo der einige berg / auf welchen der warſager / Balaam / von den Moabiter König Balack geführet worden. Similiter *Eutychius Patriarcha Alexandrin. in Annal.* ſcribit: *In regione Moab, & ſepultus eſt in valle in terra Moab.* Errat verò *Hornius*, quando *in Comment. ad Sulpit. Sever. Saido Batric.* tribuit, quaſi de Moſe aſſerat, quod *ſepultus ſit in monte Hur.* Ita etiam G. *Syncellus* à veritate abit *in Chronograph. pag.* 142. ſtatuens, Moſen in monte *Gas* mortuum eſſe. Contra Scripturam hi omnes aſſerunt, quæ expreſſis verbis affirmat, in *valle* ſepultum fuiſſe Moſen: cum tamen aliter quoque ſentiat *Fullerus lib.* 2. *fol. m.* 63. quod miramur, inquiens: *Here*

(ſcil.

Digitized by Google

(ſcil. in monte) *Moſes was buried.* Melius *Henric. Ainsworth. Comment. in Deut. fol. m.* 167. ſtatuit, ſcribens: *He died in the mountaine, but was buried in a vally*: confer. huc diſſ. *B. Gerhardi de ſepultura Moſis edit. Jenenſ.* Vallem cadaverum innuit *Jerem. cap.* XXXI. 40. ubi *Aſſyrii* ab Angelo interfecti ſepulti jacebant.

XIII. Nobiles quoque audiunt in hac materia *Vallis Cedron* ſeu *Joſaphat* & *Vallis Ben Hinnom*, quarum illa immani demiſſa ſinu jacet inter latus Hieroſolymorum Orientale ac montem Oliveti, teſte *Joſeph.* VI. *bell. Jud.* VIII. *f.* 908. Hæc illa meridionalior eſt juxta introitum portæ fictilis, *Jerem.* XIX. 2. conf. *Sanct. in Act.* I. *n.* 49. *pag.* 37. vid. quoque *Joſ.* XV. 8. XVIII. 16. Utramque vallem apud *Adrichomium in delin. Jeruſal.* rigat *Cedron* torrens, à cujus ripis olim parum diſtitiſſe promiſcua Sepulcra turbæ Idololatricæ, recte colligunt Interpretes ex 2. *Reg.* XXIII. 6. 2. *Par.* XXXIV. 4. Sed utra in valle, quave in vallis parte, extiterint hæc Sepulcra, quove nomine ſint cenſenda, nemo rite docuerit ex iiſdem Scripturæ verbis. Cæterum in valle *Joſaphat* olim fuiſſe commune civitatis cœmiterium vult *Adrichom. deſcript. Jer. f.* 172. *n.* 204. conf. *Quenſted. pag.* 192. *ſeq.* In valle Joſaphat ſiſtendum eſſe genus humanum extremo die, cum Chriſtus, eodem modo, ut adſcendit in cœlos, veniet ad judicium, tradit *Adrichom.* l. c. conf. ibid. *f.* 170. *n.* 192. contra quam traditionem evolvantur *B. Gerhard. T.* 9. *de extrem. judic.* & *Thom. Fuller. in Piſgah-ſight of Paleſtin. lib.* 2. *cap.* XIV. *fol. m.* 294. *edit. Londin.* Hinc traditionem ortam putamus illam, quibuſdam ſolennem, provocationem ad vallem *Joſaphat.* De hac provocatione viderint Theologi: conf. *Libenthal. Colleg. Polit. Ex.* 12. *q.* 11. In valle *Ben Hinnom* ſecreverat idolomania Judaica locum ampliſſimum aris Baaliticis, ubi filii filiæque dicabantur Molocho, 2. *Par.* XXVIII. 3. vid. Beyer. annot. ad *Selden. de Diis Syr. Kircher. Oed. Tom.* I. *Syntag.* IV. Secretum hunc locum appellarunt *Topheth.* Iſtud *Topheth* profanavit & fœdavit Joſias Rex Judæ, 2. *Reg.* XXIII. 10. eidemque *Topheth* minatur *Jerem. cap.* VII. 32. quod ob defectum aliorum locorum huic aliquando inferenda ſint *cadavera* cæſæ multitudinis. Ex his evidens fit, quod in *Topheth* ante fœdationem Sepulchrum

Digitized by Google

nullum fuerit, nec eſſe potuerit; nec ex Scriptura probari poteſt, quod ad ſepulcra locus deſtinatus fuerit.

XIV. Sub *arboribus* etiam ſortiti ſunt Sepulchrum *Debora* infra *Bethel* ſub *Allon*, *Gen.* XXXV. 8 vid. *Henric. Ainſworth annot. in h. l. fol. m.* 128. *edit. Londin.* conf. *Targ. Hieroſolym. Johan. Bompart. parallel. Sacr. & profan pag. m.* 151. *edit. Amſtel.* 1689. *Saul* in Jabes ſub *Eſchel*, 1. *Sam.* XXXI. 13. ſub *Ela* 1. *Par.* 11. 11. Peregrina hæc arborum nomina *Allon* & *Ela*, crucem altam figunt interpretibus. Nobis ſatisfacit cl. *Johan. Henric. Urſin.* qui glandiferas eſſe arbores, quales ſunt *Quercus*, *Ilices*, *robora*, docet *Arboret. Bibl. c.* XIII. 2. *p.* 204. ſeqq. Utrumque vocabulum citatur *Oſ.* IV. 13. Voce *Eſchel* autem ſignificari nemus, vult ex *Geneſ.* XXI. 33. *Buxtorff. in Lexic. Hebr.* confer. *Henric. Ainſworth. Comment. in h. l. fol. m.* 83. *edit. Londin.* Porrò antiquioribus temporibus pro Regum & Principum ſepultura honeſtiſſimum locum in nemoribus ac Lucis, imò ſub quercubus fuiſſe, judicat *Sanctius in* 1. *Sam.* XXXI. *n.* 20. conf. *Urſin. l. c. p.* 205.

XV. Denique *Sepulcra* apud Hebræos etiam ad *viam* erant, quale Sepulchrum *Rahelis* erat, quæ tumulata fuit ad viam, quæ *Bethele* ducit *Bethlehemum*, *Gen.* XXXV. 19. in loco cujus à Bethlehemo eſt intervallum Kibrath Haarez, *Gen.* XXXV. 16. conf. *Adrichom. in Trib. Benjam. n.* 101. f. 19. Quantum iſtud ſit intervallum prolixe diſquirit *Ludovic. de Dieu animadv.* in *Gen.* XXXV. 16. *pag. m.* 44. 45. *edit. Lugdun. Batav.* 1648. qui ita: Unde conjicio כברת הארץ eſſe tantum terræ tractum, quantum unius funis dimenſio abſolvebat, i. e. unius agri, arvi aut jugeri ſpatium. Nec omittendus Benjamin, qui diſtantiam Sepulchri Rachelis à Bethlehem deſcripturus, dicit eſſe *prope Bethlehem ad dimidium circiter milliare.* מיל eſt bis mille cubitorum, igitur כחצי מיל eſt diſtantia mille circiter cubitorum, ſive mille & quingentorum pedum. Et hæc de locis Sepulcrorum ſufficiant.

C A-

CAPUT XVI.

De Sepultura animalium aliarumque rerum apud Hebræos uſitata.

Non ſolùm *cadavera*, ſed etiam *animalia aliaque res* apud Hebræos ſepeliebantur & terræ mandabantur. Quod ad animalia attinet, affirmamus, quædam fuiſſe, quorum cinis non modò, ſed ipſa quoque cadavera ſepulta fuerunt. Inter hæc primo recenſentur ſepulta primogenita animalia, de quibus ita commentatur *R. Maimon. in P. 2. in libr. de primogenitis cap.* III. §. 4. ſeqq. Si quis mactet animal primogenitum, & poſtea ipſi innoteſceret ejùs vitium, licet vitium per mactationem non eſſet immutatum, v. g. ſi pes anterior vel poſterior præciſus eſſet, poſteaquam jugulatum erat, ſine juſſu hominis vitia cenſentis, erat prohibitum, & ſepeliebatur, ſicut animal primogenitum mortuum. Deinde §. 9. & 10. ulterius hanc in rem ſcribit: Si quis primogenitum animal mactaret, nec cenſori oſtendiſſet, debuiſſe pecunias reſtitui, & quæ nondum comeſtæ carnes erant, ſepeliri; Si autem primogenitum laceratum eſſe pateret, poſteaquam detracta pellis erat, pellem fuiſſe combuſtam & carnem ſepultam; ſi cum vitio ſuo eſſet jugulatum cenſoris juſſu, carnem quidem ſepultam fuiſſe, ſed pellem datam Sacerdotibus. Denique cap. IV. §. 12. 13. & 16. docet, etiam abortum animalis primogeniti, ut & maſſam ſanguinis per abortum ejectam, nec non exſectum ex matre fœtum primogenitum debuiſſe ſepeliri. Quo pertinet etiam, quæ *cap.* IV. §. XI. leguntur, de beſtia ſacra, ſecundinam patiente, quod ſepeliri ſecundinam neceſſe eſſet. Hæc recenſet ex *Maimon. plur. reverend. Daſſov. in diſſert. de ſepultura animal.* §. 5.

II. Similiter aſinus primogenitus & non redemtus ſecuri percutiendus erat, & poſtea terræ mandandus. Ita annotavit *Maimon. in P. 3. in lib. de rebus ſacris, quæ facta erant illegitima, c.* XIX. §. 11. Licet igitur ſepeliretur aſinus primogenitus, tamen minus ſepultura aſini in genere de ejus ſub dio pro-

jectione, ut à canibus devoretur, accipi poteſt, ſicut interpretatur *Jarchius in* 2. *Paral.* XXXV. Præter hunc bos lapidibus obrutus ſepeliri debebat. Non enim poterat edi, licet poſt lapidationem mactatus eſſet, & alias mactatio res eſui illicitas, redderet licitas, imò ne quidem carnis ejus canibus objici debebant, ſed abſcondendæ ſub terra erant, ne vel minimus ex iis uſus caperetur. Ita *Henric. Ainsworth. comment. in Exod.* XXI. v. 28. *fol. m.* 84. ex *Maimonid. lib. de prohibit. cib. cap.* IV. *ſect.* 22. refert: *this law teacheth, that when ſentence is paſt upon it to be ſtoned, it is forbidden, and is made as an unlawfull and uncleane beaſt. So that if any before hand kill it after the lawfull manner of killing beaſts, it is unlawfull for any uſe. And ſo after it is ſtoned, it may not be ſold, nor given to dogges.*

III. Præterea ſepeliebatur vitula, quæ cædi ſolebat, ut ſanguis hominis occiſi, in via inventi, averteretur, cujus mentio injicitur *Deut.* XXI. 4. *ſeqq.* Ritus & ceremonias obſervatas recenſet *Magnif. & celeberr. Wagenſeil. in Sota*, qui evolvatur. His ita peractis, vitula decollabatur & ſepeliebatur in loco, ubi occiſa erat, teſte *Maim. c.* X. *ſ.* 6. cujus verba Anglice enumerat *Ainsworth. Comment. in Deut. fol. m.* 84. his verbis: *After it was beheaded, and expiation made, the heiffer was burried in the place where it was killed.* Ita quoque *avis mactata* hominis leproſi *ſepeliri* debebat, quæ deſcribitur *Levit.* XIV. 4. 5. Sive igitur fuerint duo pulli columbarum, ſive aliæ aves; attamen illa, cujus ſanguis excipiebatur vaſe fictili, ſepeliebatur, annotante *Ainsworthio Comm. in Levit.* XIV. *fol. m.* 76. *edit. Londin. ex Maimon. Tr. de lepr. c.* 11. *ſ.* 1. Hæc & alia animalia ſepeliebantur, quæ adducere nolumus, cum hoc fecerit *plur. vener. Daſſov. in citat. diſſertat.*

IV. Quemadmodum etiam apud Hebræos moris fuit, ut animalia ſacra mortua, & animalia profana in atrio templi mactata ſepeliebantur, de quibus egit *prælaudat. Daſſov.* §. 10. Ita quoque Ægyptii horum veſtigia preſſerunt, qui animalia ſacra mortua ſepelierunt, uti quibuſdam teſtimoniis jam probabimus. Ægyptii *Apim* ut Deum cultum mortuum, magnifice ſepeliunt, uti ex Diodor. Siculo refert *Athanaſ. Kircher. in Oedip. Ægypt. Syntag.* III. *fol. m.* 200. *edit. Rom.* Cane mortuo luctum indicunt & ſepeliunt. Refert quoque *Herodotus*, Ægyptios

gyptios ob felis mortem ſupercilia raſiſſe, qui addit: Feles mortuas ſaliri ſolitas, atque ita Bubaſtim deferri, ubi ſepeliebantur: conf. *Ouzel. not. ad Minuc. Felic. in Octav. pag. m.* 264. Tali honore *Crocodilos* quoque afficiebant uti pluribus cit. loco oſtendit *Ouzel.* Hunc ritum ab aliis gentibus obſervatum fuiſſe lib. 2. fuſe demonſtravimus, quare nullum dubium quin hic mos ferè omnibus gentibus familiaris fuerit.

V. Quod porro attinet ad alias res, quæ etiam terræ mandabantur apud Hebræos, tunc in Scriptura reperimus crines Naſiræorum qui comburebantur, vid. *Num.* VI. Præterea Rabbini quoque ſtatuunt, quod crines etiam ſepulti. Sive enim ille tonderet in Sanctuario, ſive in provincia, nullum poterat ex crinibus detonſis uſum capere, ſed terræ committere debebat, uti diſcitur ex *Maimon. in lib. de Naſir. c.* VI. §. 14. Nec ſilentii pede tranſeundum, quod ſi gladio animadverteretur in maleficos, ille gladius terræ crederetur, ſicut etiam ſudarium, quo fauces delinquentium conſtringebantur, & lapis ille major, quem teſtes in lapidandum magno impetu conjiciebant, unà cum ligno, ex quo obrutum lapidibus cadaver ſuſpendebatur, tanquam exſecrandæ, oculiſque ſubducendæ res, ſepeliebantur, uti legere eſt in *Maimonide in libr. de Synedriis c.* XV. §. 6. ſeqq. confer. cl. *Schickard.* in משפט המלך *cap.* IV. *Theor.* XIV. *pag. m.* 248. *edit. Lipſ.* De ſupplicii inſtrumentis cum reo ſupplicium paſſo defodiendis videatur B. *Gejeri Tract. de luctu Hebraeor. cap.* VI. §. 15. *pag.* 140. Ejuſdem conſuetudinis meminit *Samuel Petitus lib.* I. *Var. Lect. c.* V. *pag.* 25. confer. annot. celeb. *Carpzovii*, *pag. m.* 249. Simile quid reperitur in *Johan. Baptiſt. Caſalii libro de profan. & ſacr. veter. ritib. part.* 2. *pag. m.* 336. *edit. Francof. & Hannover.* ubi inſtrumenta martyrum cum martyribus ſepulta fuiſſe aſſeritur. Ita apud Hebræos liber Legis ſepeliebatur: vid. *Schickard. pag. m.* 126.

CAPUT XVII.

De Viſitatione Sepulcrorum Judaica.

I. Delira gens à veritate ſecedit longius, quo diutius trahit ſpiritum. Ita recepit inter fundamenta legis, hanc fidem, quod omne bonum ſibi accidat propter meritum *Abrahami*, *Iſaaci* & *Jacobi*, referente ex *Maimonide Hottingero in Cippis Hebr.* Nunc etiam viſitat Sepulcra, ut nuncupet vota ac preces Deo pro ſalute ſua. Non negamus quod olim Sepulcra viſitata fuerint, quia hujus ritus mentio fit *Johann.* xi. 31. ubi Judæi aliquot poſt tumulationem diebus *Mariam* viſitantes, viſô, hanc celerius exurgere atque exire, exiſtimabant ipſammet abire ad monumentum ut illic fleret, inde comitantes eandem flebant & ipſi, *v.* 33. Hic ſane, niſi tale quid aliàs in gente hac receptum, vix in tales tunc deveniſſent cogitationes Judæi.

II. Viſitabant ergo *Sepulcra*, ut ſepultus Deo commendaretur precibus, eidemque felix optaretur reſurrectio. Precantes autem vultum ad urbem Sanctam convertebant. Cur autem hoc fecerint Judæi? ratio hæc dari poteſt, quod apud ipſos hæc invaluerit opinio, quod animæ defunctorum circa illos tumulos, in quibus cadavera recondita ſunt, vagentur, quodque per interceſſionem auxilium à Deo facilius impetrare liceat. Sic legitur in *Sota Gem. ad cap.* vii. *in Excerpt. Magnif. Dn. Wagenſeil.* §. vi. *pag. m.* 715. אמר רבא מלמד שפירש כלב מעצת מרגלי׳ והלך ונשתטח על קברי אבות אמר להם אבות העולם בקשו עלי רחמים שאנצל מעצת מרגלים. i. e. *Rabba ait* (*doceri*) *Calebum ſubtraxiſſe ſe conſilio Exploratorum, iviſſeque & expandiſſe ſe ſuper Sepulcra Avorum, precatumque eſſe; Vos Avi intercedite pro me, ut à conſilio Exploratorum liberer.* In eodem tractatu quæſitum refertur *R. Chama* cur occultatum ſit Sepulchrum Moſis? Reſpondetur autem, ſciviſſe Deum, Iſraelitas deportandos eſſe in exilium, adeoque ipſis voluiſſe adimere occaſionem veniendi לקברוהו של משה ad Sepulchrum Moſis, atque ibidem cum lacrymis & ſupplicationibus hos fundendi gemitus pro ſua ſalute;

te; משה רבינו עמוד בתפלה בעדנו *ô Moſe Magiſter noſter*, *quæſumus te intercede pro nobis*! Ad hunc locum *celeberr. Wagenſeilius* perdoctè diſſerit. Allegat inter alia locum ex *Schalſcheleth Hakkabala*, in quo explicatur, quomodo Spiritus defunctorum perveniant ad cognitionem harum precum; cujus verſio hæc eſt: *Publicâ quadam calamitate ingruente, ſi populus recipiat ſe in locum Sepulcrorum, ibique precetur, tum excitata δύναμις θρεπτικὴ ſeſe confert ad vim ſentientem, hæc verò abiens expergefacit mentem, atque ſic pro vivis apud Deum intercedunt.* Ridiculè ſane.

III. Verum aliam rationem ſubeſſe conſtat, cur Deus Sepulcrum Moſis occultari voluerit, ne ſcil. Judæi nefandam Idololatriam apud Sepulcrum ipſius exercerent, & Moſen ut Deum colerent & pro Deo haberent. Unde facile apparet, quàm graviter peccent Pontificii, qui oſſa & reliquias Sanctorum religioſo cultu adorant, & ab ipſis auxilium petunt, quod ſoli Deo convenit. Vid. B. *Buſmanni diſput. de cultu religioſo edit. Helmſtad. B. Gerhard. diſſ. de Sepultura Moſis edit. Jenenſ.* Unde *Petrus Kirſtenius in lib. de vit. Evangel.* ex antiquiſſimo Manuſcripto Arabico *pag.* 52. refert, cujus verba à B. *Gerhardo* citata leguntur *in diſſert. prælaudat.* D. Johannem Evangeliſtam in Epheſo mortuum & ſepultum fuiſſe, præſente diſcipulo ſuo Phugſire, cui Johannes præceperit, ut non doceret aliquem locum Sepulchri ſui (quod ipſe quoque fecerit, etiamſi probe ſciverit Sepulcrum) ut videlicet impia ſuperſtitio cultus huic loco divinos forte exhiberet, quod tamen Mohamedani, in finibus Lydiæ, ubi falsò credunt, hunc Evangeliſtam ſepultum eſſe, hodiè adhuc ſtrenuè facere ſcribuntur. Ut ita *Johannes*, ſi vera ſunt, quæ ex MS. Arabico de eo relata, eaſdem habuerit occultandi ſepulchri ſui cauſas, quas Deus habuit, cur Moſis Sepulchrum latere voluerit: vid. *cap.* VII. §. 6. ubi plura.

IV. Sed iterum ad Judæos nos conferimus & magis ineptum eſſe arbitramur, quod ex *Abarbanele* recitat cl. *Pocock. not: Miſcell. ad port. Moſ. pag. m.* 121. qui putat, ad vivos gratiam divinam derivari per oſſa defunctorum. Potiùs è re erit notare teſtimonium *Codic. Taanith fol.* XVI. *col.* I. *Quare fiunt preces apud Sepulchra? Diſſentiunt de eo R. Levi filius Chamma, & R. Chamma filius Chanina. Alter ait; Nos coram te ſumus*

inſtar mortuorum; *alter verò id eam fieri ob cauſam, ut defuncti pro nobis preces fundant. Quis eſt cardo hujus controverſiæ? De Sepulcris puta τὸ ἔξω præcipua lis eſt.* Scilicet R. *Levi*, Filius *Chammæ*, noluit, ſepulchra diebus jejunii eam ob rationem adire, ut per interceſſiones Sanctorum auxilia impetrarentur à Deo, ſed ſolummodo ad excitandam in animis ſupplicantium humilitatem, & conditionem præſentem ipſis vivide ob oculos ponendam, quippe quæ haut procul diſtaret ab ea mortuorum. Id verò eo adſtruxit argumento, quod Judæi tempore jejunii non tantum adeant Sepulcra Iſraelitarum, ſed & Gentilium, ſi illa non adſint. Atqui probabile non eſt, eos à Gentilium manibus velle ſuppetias poſtulare. *Maimonid. Hilc. Taanith cap.* VI. §. 17. ſic pergit: ובוכין ומתחננין שם כלומר הרי אתם מתים כאלו אם לא תשובו מדרכיכם i.e. *Et lacrymantur ſupplicantque ibi* (apud Sepulchra) *acſi dicerent: Ecce vos omnes mortui eſtis, ſicut illi, ſi vos non convertatis à viis veſtris.*

V. Sanè ſi quidam inter Judæos ſic ſtatuant ut R. Levi F. *Chammæ*, non dubito, quin ſententia R. Chammæ filii Chaninæ multo fuerit receptior. Antiquitus enim illa paſſim dominata eſt opinio, hodieque etiam nondum penitus eradicata, quod *animæ* defunctorum circa eorum *Sepulcra* & *dormitoria frequentes convolent*. Qua de cauſa *Gentiles*, ait vir doctiſſ. *Spencer. de leg. Hebr. lib.* 3. *cap.* 1. *diſſ.* 6. §. 5. templa ſua ab ultima penè rerum ſuarum memoria ſupra Heroum ſuorum loculos aut dormitoria condiderunt. In his quod animæ defunctorum circa ſepulcra volent *Græci* cum Hebræis conveniunt, qui non niſi tertio die mortuos ſepeliebant, uti *Beresh. Rabba fol.* 114. 3. refert. Tribus diebus anima vagatur circa ſepulchrum, expectans ut redeat corpus. Cum vero videt, quod immutetur aſpectus faciei, recedit & relinquit corpus. *Jevamoth. fol.* 120. 1. & *Maim. in Gerush. c.* 13. conf. *Tr. noſtr. de luctu Græcor. pag. m.* 11. In monumentis quoque Hebræorum legere eſt, congregationes ejuſmodi factas ad Sepulcra præſtantium virorum ſæpe *honoris cauſa*. Huc facit teſtimonium ex *Bava Kama* à *Schickardo in lib. de jure reg. cap.* VI. *Theor.* XIX. & B. *Gejero de luctu Hebr. cap.* 3. §. 13. obſervatum, qui evolvantur.

VI.

VI. Lucem habebunt hæ Judæorum viſitationes Sepulchrales ex more illo, cujus meminit *Furerus Itiner. pag.* 32. nimirum *die Veneris* (qui Turcis feſtus eſt) mulieres Turcarum ante Solis ortum ad Sepulcra defunctorum, quæ extra urbem ſunt, abeunt, ubi mortem amicorum lugent, monumentaque floribus & aqua aſpergunt: quô cum paria refert *Wildius lib.* 2. *Itin. c.* 14. & *Schweigger. l.* 2. *Itin. c.* 59. fœminas, quæ funeris deductioni non interſunt, poſt aliquot dies accedere monumentum, lamenta ſua illic proferentes, mortuumque de cauſa diſceſſus compellantes & cum illo velut expoſtulantes, quibus lamentis addunt etiam oblationes panum & Formulam præterea precationis, quam *Sepulchra* viſitantes Judæi adhibent ex præſcripto *Salomonis Bar R. Nathan* aſſignavit *Pocockius in not. miſcell. ad portam Moſis pag. m.* 224. *ſeqq.* 227. Falſam autem Pontificiorum opinionem eſſe, qui preces pro defunctis effundunt, probat doct. *Quenſted. in Antiquit. Bibl. pag. m.* 505. ſeqq. Legi hic quoque meretur diſſert. celeb. *Joh. Michaël. Langii Profeſſ. Altorf. de Litaniis ad defunctos*: conf. B. *Gejer. de luct. Hebr. cap.* 6. *p. m.* 149.

CAPUT XVIII.

De Sepulcri Chriſti Fatis, & viſitatione ejus ſequioribus temporibus facta.

I. Ex præcedentibus clare patebit, quod Sepulcrum illud, in quo Chriſtus repoſitus, à *Joſepho Arimathæo* exſtructum, ubi nomen & omen conveniebant. *Arimathæus* dicitur à patria, quæ ab *excelſis* nomen habet. Excelſus hic erat quoad amorem & pietatem. Materiam hujus Sepulcri quod attinet, non cocti lapides vel lateres, non ceſpites nudi, non marmora & cæmentitiis operis accommodata, ex quibus paſſim Mauſolea exſurrexerunt, ſed petra præbuit una, continua, grandis, loco commodo nata, in qua exciſum, non naturâ effigiatum, ſed arte excavatum, certis foraminibus, כוכים dictis, diſtinctum: quæ omnia ex Antiquitate Judaica ſatis certa ſunt. Porrò in hunc finem exſtructum, ut haberet Hieroſo-

Digitized by Google

lymis advena, ubi cum ſuis poſt fata conditus quieſceret. Ad hoc elegerat *hortum*, non ſine omine, ut ſcil. in horto ſepeliretur, qui mortem, in horto ab Adamo inductam, devorare debebat. Principio monumentum à Joſepho exciſum dicitur, non acceptum, *Matth.* XXVII. 60. *Joh.* XIX. Sub finem millenarii quarti à mundo condito ſeculo quadrageſimo medio circiter, cum ſub Romanis Judæa quoque jugum ferret. Vacuum deinde ſtetit ad Annum Salvatoris XXXIV. nec in eo quiſquam unquam poſitus. Quæ omnia ex Scriptura ſatis cognoſcuntur.

II. Anno Æræ Chriſtianæ vulgo LXX. cum *Titus Veſpaſianus* Hieroſolymam muro circumducto ſtadiorum 39. variiſque aggeribus ſtructis cingeret, captam deinde ſolo æquaret univerſam, nec ſuper lapide lapidem relinqueret, ut prædixerat Chriſtus, *Luc.* XIX. 14. Vix probabile videtur, quod & hoc intactum relictum ſit. Seculo II. poſt Chriſt. N. circa annum 129. ab Ælio Adriano omnia loca in odium Chriſtianorum profanavit, de quibus Chriſti mentio facta. Seculo demum IV. ſub Conſtantino iterum ædificatum Sepulcrum *Euſebius lib.* III. *de V. C. cap.* XXIV. teſtatur, qui & templum erexiſſe dicitur. Ubi & poſt hæc frequens concurſus factus, uti refert *Theodoritus* ſeculo medio V. ſcribens: accurriſſe tum illuc univerſos Dei amantes ad tantæ magnificentiæ ſpectaculum. Imò jam ante ipſum ſub finem ſeculi IV. Hieronym. in iis habitans terris Epiſt. XIII. ad Paulin. ſcribit: *de toto huc orbe concurritur*, plena eſt civitas univerſi generis hominum & tanta utriuſque ſexus conſtipatio, ut quod alibi ex parte fugiebas, hic totum ſuſtinere cogaris. Vide & *præf. ejus in Ezech. & Epiſt.* 17. *ad Marcell.* Aſt & hoc una occurrit, quod plurimos eorum, qui non cognoſcendæ ſaltem antiquitatis & hiſtoriæ ergò, verum ex ſuperſtitione & cum opinione cultus eo advolabant, ejuſdem ætatis Patres reprehenderint. Ita ſub Seculi IV. finem Gregor. Nyſſen. peculiar. oratione in eos invehitur, cujus capita exhibere poteſt B. *Chemnit. Exam. Concil. Trident. part.* 4. *de Reliq. Sanct. pag. m.* 670.

III. A viſitationibus hujus continuis retraxit deinde plurimos ſi non vox Epiſcoporum ejuſmodi monitoria, turbo certe ille, qui iſtas paulò poſt invaſit oras. Nam A. 615. à N. C.

C. tempore *Heraclii* Imperatoris Coſrhoës II. Perſarum Rex, velut à *Cedreno* accepimus, Palæſtinam adortus, Hieroſolymam capit, & magna ſtrage hominum facta Patriarcham Zachariam cum cruce Dominica, quæ putabatur, aliiſque theſauris abducit, quæ reddita demum poſt decennium per filium ejus Siroën ſunt, cum is patre cæſo cum Heraclio paciſceretur. Non multò poſt, nempe circ. *A.* 636. à Muhammedis propinquo Omar, Abubecri filio & ſucceſſore, *Calipha* Saracenorum, occupatur denuo Hieroſolyma & 400. amplius annis ſub eorum jugo manet. Hi barbari an ſuis omnia reliquerint locis diſertè haut conſtat. Seculi noni initio ſive A. 806. circiter *Carolus M. Imp.* ut habent *Annales Fuldenſes*, *Aventinus* aliique per Legatos Sepulcrum Chriſti Donariis miſſis veneratur, imò ab *Aarone* (Aharune) Saracenorum tum temporis Amira Syria, muneribus etiam ipſi miſſis placato, dono illud viciſſim oblatum, unà cum cœnobiis vicinis accipit. Claves Romam miſſas ex *Reginonis lib. 2. Cent. Magdeb. 9. c. 7. p.* 177. teſtantur. Verum ſub ſeculi XI. initium, *Calipha* & Sultanus Ægyptius Hacham vel Alhacham quibuſdam dictus, rupta pace cum Baſilio templum iſtud Conſtantinianum ad Chriſti Sepulcrum monaſteriaque cremavit, & religioſos extorres fecit. Et quis omnia fata Sepulcri Dominici enarrabit, quæ Scriptores Eccleſiaſtici annotarunt. Evolvat B. L. cl. Carol. Ortlob. diſſert. de Sepulcro Chriſti, & lectu digna reperiet.

IV. Hinc jure meritoque dubitamus, an hoc, quod oſtendunt Gentiles, ſit Sepulcrum Chriſti. Nam ſpeluncæ forma Sepulcri Dominici ac facies plane immutata, idque ante plurima retrò ſecula, ut nec hodiernæ nec proximorum ſeculorum deſcriptiones veterem formam exhibere judicandæ ſint. Scribit enim *Euſebius*, locum Sepulchri aggeſta terra aliiſque rebus à Paganis fuiſſe obrutum, atque ita ſepultum quaſi Sepulchrum eſſe Salvatoris, ne ulla extaret ejus memoria. Verba *Euſebii* apud *Quenſted. pag. m.* 252. 253. legenda ſunt. Nec fidem meretur Dapper in der Beſchreibung der Landſchaft Paleſtina *fol. m.* 321, 322, 323, *ſeq.* qui ita depinxit, & aſſerit diverſas cameras ibi fuiſſe, cum conſtet ſpecum & in illo כוכין more Judaico fuiſſe. Conjecturamus ergo pro lubitu

& placito quorundam Imperatorum ſubſequentibus temporibus ita exornatum & ædificatum fuiſſe.

V. Interim tamen non negandum, quod hoc Sepulcrum à ſuperſtitioſis ſæpe viſitatum fuerit, id quod tamen minime approbamus, cum peregrinatio illa ad Sepulcrum Chriſti nihil ad ſalutem conduxerit. Mittimus ergo Pontificiorum peregrinationes ad Sepulcrum Chriſti, quæ multum laboris & periculi habent, & Chriſtum inclusum non oſtendunt. Cum itaque hæc ab aliis deciſa ſint, actum agere nolumus; ſed finem huic imponimus libro tertio, & ad quartum nos conferimus.

LIBRI QUARTI

CAPUT I.

De Ornamentis Sepulchrorum externis, & quidem מצבה ſtatua.

I. Hactenus de Sepulchris Hebræorum fuſe actum fuit, ubi illorum qualitates & quantitates & loca varia perluſtravimus; nunc ad Ornamenta illorum nos accingimus, quæ ad honorem erga defunctos pertinent. Eſt autem honor erga defunctos *teſtimonium de priſtina præſtantia defunctorum à ſuperſtitibus convenienter editum, in præmium laudabiliter tranſacta vitæ & ſtimulum honeſtæ æmulationis.* Media, quæ faciunt ad honorandos defunctos, ſunt tum *verba*, tum *actiones*, tum *Res.* Quæ ſicco ſilentii pede non tranſimus, & quoad *Res* quæ in defunctorum honorem erigi ac ſtatui curantur, primo occurrit מצבה *Gen.* XXXV. 20. ויצב יעקב מצבה על־קברתה הוא מצבת קברת רחל Vulgatus מצבה interpretatur *Titulum.* Quæ interpretatio Pererio in *Commentario in Geneſ. fol.* 852. occaſionem præbuit disquirendi de hoc titulo à *Jacobo* Sepulchro *Rachelis* impoſito. Verbum verbo ſic efferes: Et Jacob erexit ſtatuam ſuper ejus ſepulcrum. Hæc ſtatua ſepulcri *Rachelis* in hunc diem. Ubi

מצבה

מצבה Lutherus exponit ein Mahl / vel Grabmahl / Johannes Piſcator ein Seull. Anglus vertit: *And Jacob ſet up a pillar. Et Jacob erigebat columnam.*

II. Sunt quidam viri docti, qui per מצבה non ſtatuam, ſed monumentum aliquod intelligant, uti *Frider. Muller in Tr. de ſtatuis lib.* 2. *cap.* IV. §. 4. *pag. m.* 9. *edit. Giſſenſ.* aſſerit, quando in hæc erumpit verba: *Abſolonis monumentum* 2. *Sam.* XVIII. 18. *ſtatuam* vocant Interpretes; ſed מצבה dixit Spiritus Sanctus, indicat στήλην λίθου μαρμαρίνου. *Joſeph.* VII. *Antiq.* 9. in fine. Sanè, *Mercero in theſaur. linguæ S. teſte*, vox מצבה monumentum dicit, adeoque late ſumi poteſt pro omni eo, quod memoriæ cauſa, aut ad rei alicujus ſignificationem ſtatuitur & erigitur. Et ex *Geneſ.* XXVIII. 18. 31. *Exod.* XXIV. 4. liquet Hebr. illa voce ſignificari μονολίθον rudem. Unitatem dubiam faciunt annotat. in Tremell. verſion. *Gen.* XXVIII. 18. 31. 51. collecturæ, quia *Gen.* XXVIII. 11. multi ſunt lapides; ergò מצבה eſt multorum lapidum ſtrues. Verum ſequela ægra eſt, quia in multitudine poteſt eſſe extantior, quemadmodum *Gen.* XXXI. expreſſe diſtinguitur מצבה à lapidum cumulo. Ruditatem ſuadent loca *Geneſ.* cit. nec averſatur locus 2. *Sam.* XVIII. Hæc doct. *Mullerus* refert.

III. Sed non videmus cur non per ſtatuam explicari poſſit vocabulum מצבה, non autem eo modo, quo *Boulducus lib.* 3. 10. *de Eccleſia ante legem* ſumſit, pro imagine, quando ita: Hîc habemus unde antiquiſſimum in Eccleſia ſanctarum imaginum uſum confirmemus ac ſtatuarum. Vox enim Hebræa מצבה pro qua Latinus Interpres reddit *titulum*, verè ſtatuam, i. e. ſculptam imaginem ſignificat. Argumentum ſcil. egregium, quo Pontificiorum Idololatriam probare conatur; cum מצבה in ſpecie pro columna vel cippo accipiatur, quæ nulla effigie ornata. *Cippus* autem à *Jacobo* erectus, quid erat aliud, quàm Sepulchralis ſtatua, in memoriam *Rachelis* prope ſepulcrum ejus collocata. Alia ratio fuit *tituli Bethele* erecti & conſecrati, qui non aliud fuit, quàm memoriale illius loci, in quo Deus *Jacobo* apparuit. Nulla ratione probabitur, quod in titulis illis exſculptæ fuerint imagines. Rudia fuerunt primo ſaxa beneficiorum divinorum, vel ſanctorum etiam hominum memoriam conſervantia. Bene igitur *Valentinus Schindler.*

ler. in Lexico Pentaglotto fol. m. 789. מצבת vel מצבה interpretatur *Statuam*, monumentum, lapidem qui erigitur in honorem Dei, vel in memoriam alicujus ſive mortui ſive alterius rei. Conſentit *Munſter. in annot. ad Geneſ. fol. m.* 27. his verbis: Formant Hebræi מצבה à יצב ſicut & Latini ſtatuam à ſtando. Non eſt igitur ut aliquis ſuſpicetur ſtatuam illam columnam fuiſſe (ſcil. effigiatam) cum ſolum lapis agri eſſet, ſed is lapis ſtabat, non jacebat, ſecundum longitudinem erectus. Statua igitur vocari poteſt lapis ille, ſicut & in Hebræo vocatur. Ita etiam reddit Paraphraſ. Chald. vertente *Paulo Fagio:* Et erexit Jacob *ſtatuam.*

IV. Perluſtremus etiam vocabulum Chaldaicum Onkeloſ. קמא vel קמתא, & reperiemus, quod originaliter & in genere *ſtatuam* notet, nulla figura ornatam. Multoties tamen in Chaldaicis Paraphraſibus deſignat quoque effigiatum aliquid, *Levit.* XXVI. 1. וקמא Non erigetis vobis *ſtatuam*, columnam teſte *Fagio in not. ad h. l.* ſuper quam collocatur ſculptile. Angl. *Ainsworth. fol. m.* 165. explicat *pillar or ſtatue or ſtanding image.* Additque diſtinctionem hanc: *And pillars were ſet up either for civil moniments as was the pillar on Rachels grave* Gen. XXXV. *and Abſolons pillar* 2. Sam. XVIII. 18. *or for religious moniments, as were altars,* Gen. XXXV. 14. *theſe latter are here forbidden.* Quando igitur קמא ponitur in Scriptura pro columna effigiata ſemper Idololatriam gentilium denotat, uti *Exod.* XXIII. 24. XXXIV. 13. *Mich.* V. 13. 2. *Reg.* X. 27. *Jerem.* XLIII. 13. & aliis in locis: vid. B. *Saubert. de ſtatua Sal. pag. m.* 248. *Palaſtr. edit. Aldorff.* 1678. Non ignoramus per abuſum Gentilium factum, ut ejuſmodi ſtatuæ religioſe colerentur. Cum igitur Hebræi ejuſmodi ſtatuis juxta morem gentium abuti inciperent, Deus interdicto ſerio eas prohibuit, non qualeſcunque & civiles uti liquet ex *Joſ.* IV. 8. ſed idololatricas. De his ſtatuis idololatricis fuſe egit Anglus acutus *Johann. Owen. in libr. de ortu & progreſſ. Idololat. lib.* 3. *cap.* VIII. *pag. m.* 211. 212. 213. *edit. Brem.* qui evolvatur.

V. Ex his ſatis elucet, non prohibitum fuiſſe juxta Sepulcra *ſtatuas* erigere civiles, quem ritum obſervarunt antiquitus Hebræi & adhuc hodie obſervant, uti teſtatur *Leo Mutinenſis Rabbinus Venetus in hiſtor. rituum Ebræor. part.* V. *cap. penult.*

nult. ſub fin. In multis locis, ſcribit, adjunguntur lapides marmorei ſepulturæ cum Epitaphiis diverſimode, proſa & ligata oratione ſcriptis, recenſentibus cum nomine & encomio defuncti diem, menſem & annum mortis. Eadem ut multa alia inde in Synagogam ſuam tranſtulit Johannes *Buxtorff. cap.* XLIX. *pag. m.* 715. addens: non ſuperimponi lapidem ſepulchro, prout Chriſtianis mos eſt, ſed juxta illud erectum ſtare, מצבה *ſtatuam* propterea vocatum. Quod iterum affirmat, *ſtatuam* illam Jacobi juxta Sepulchrum Rachelis erectam ut monimentum. An autem *Benjaminis Tudelenſis* opinio locum habere poſſit, merito disquiritur. Sic enim in *Itinerario pag.* 47. *Rachelis* ſepulchrum deſcribit: Quod nimirum excitatum fuerit è duodecim lapidibus pro numero filiorum *Jacob*, & teſtudine quadam, quæ columnis quatuor innititur, tectum, in cujus cippi lapides omnes Judæi, quotquot tranſeant, nomina ſua inſcribant. Verum de his egimus *Cap.* VII. *lib.* 3. §. 7. licet ejus formam quoque *Adrichomius in deſcriptione terræ ſanctæ fol.* XIX. *num.* CI. *Quareſ. lib.* VI. *Peregrinat.* I. *cap.* XI. *& alii* exhibeant. *Brocardus* Monachus in I. *part. deſcript. terræ ſanctæ cap.* VII. *pag.* 56. tradit: *Jacobum* excitato Rachelis ſepulchro inſignem pyramidem ſuperimpoſuiſſe, & in ejus baſi duodecim prægrandes lapides diſpoſuiſſe ſecundum ſeriem nominum filiorum ſuorum. Quæ omnia ita comparata videntur, ut non poſſimus eis calculum adjicere album. Eo enim tempore luxus non ita invaluit, ut pyramidem erexerit, nec tantum temporis Jacobus in itinere inſumpſit, ut pyramidem exſtruere potuiſſet. Rudem lapidem erectum fuiſſe probabilius videtur.

VI. Prophetæ contra altare Domini vaticinanti, ejuſmodi quoque cippus erectus eſſe dicitur 2 *Reg.* XXIII. 17. Hic, cum Joſiæ Regi contemplando occurreret, ipſe in hæc erumpebat verba: מה הציון הלז אשר אני ראה ויאמרו אליו אנשי העיר הקבר איש האלהים i. e. *Quid titulus iſte quem video? & dixerunt ad eum viri civitatis: Sepulcrum eſt viri Dei.* Commentator ר"שי putat, Regi ſciſcitandi occaſionem inde natam eſſe, quod ad tumuli iſtius Prophetici alterum quidem latus urticæ ac cardui, ad alterum verò myrti ac odorifera alia enata fuerint. ר"דק hujus ר"שי veſtigiis inſiſtens, eandem cum ipſo fabulam recitat.

tat. Nos tamen eam parum penſi habemus, cum nobis ſufficiat oſtendiſſe, hujus Prophetæ Sepulcrum ejuſmodi titulo quoque conſpicuum fuiſſe. Ejuſdem commatis inſcriptionis Sepuchralis mentio etiam fit 2. *Sam.* XVIII. 18. ubi de Abſolone ſic ſcriptum legitur, ex verſione Sanct. Pagnini: Abſolon autem ceperat conſilium & erexerat ſibi in vita ſuâ את מצבת monumentum, (ſtatuam) quod erat in valle Regia. Vulgatus *titulum*: Lutherus eine Seule vertit. Nempe volebat Abſolon ſui memoriam hac ipſa columna ab interitu vindicare: vid. *Cornel. à Lapide in h. l.* Hanc *Adrichomius in Theatro terræ S. fol.* 147. *num.* 227. ita deſcribit: *Columna erat & ſtatua* marmorea cum inſcriptione, duobus ab *Hieroſolyma* ſtadiis diſtans, ubi etiamnum turris & magnus lapidum acervus exſtat, qui quotidiè magis magiſque augetur. Nam pagani & peregrini illac tranſeuntes, pro more habent, ut quilque lapidem in eum projiciat vindictæ velut loco. Videamus etiam quæ de hoc monumento *Abſolonis* cum inſcriptione memoriæ prodita ſunt à *Joſepho lib.* VII. *antiqust. cap.* IX. Statuit autem *Abſolon* in valle regia cippum ex marmoreo lapide duo ſtadia diſtantem ab *Hieroſolymis*, quam vocavit SUAM MANVM.

VII. Hanc quidem opinionem labefacere conatur *Johannes Chriſtophorus* Treman *in diſſertat.* ſub præſidio *maxime Reverendi Dn. Johannis Andreæ Schmidii Abbat. Mariævallenſ. Fautoris noſtri venerandi Helmſtadii* habita 1702. dicta יד אבשלם quando *pag. m.* 25. poſt multas Scriptorum ſententias in hæc erumpit verba: *Abſoloni monumentum eſt turris, cujus inferior pars columnis operis Dorici circumquaque exornata ex perpetua rupe conſtat, media parte cincta duplici coronide, pyramidem, tertiam partem facientem, habens ſuperimpoſitam eamque ex alio lapide confectam, à plaga orientali oſtiolo eoque in inferiori parte collocato gaudens, cui à latere meridionali aliud monumentum ex rupe eaque perpetua confectum junctum eſt, columnis operis Corinthiaci exornatum.* Verùm ſi ipſum vocabulum מצבה accurate perpendimus, nunquam de *turri* ejuſmodi dicitur, quippe à lapidum cumulo expreſsè מצבה diſtinguitur *Geneſ.* XXXI. 51. 54. qui ad turris ædificationem requiritur: conſ. B. *Dieter. Antiquit. Bibl. fol. m.* 714. Nec neceſſitas nos cogit, ut *Dappero* hac in re aſſenſum præbeamus, ex quo ferè hæc allata deſcriptio deſumpta, qui *fol. m.* 365.

m. 365. in der beſchreibung von Paleſtina eadem ferme adduxit, & ſtatuam hanc *Abſolonis* eo modo depinxit, quò eô tempore fuit, cum iter illuc inſtituerit. Nec probabile eſt, quod in hunc finem Abſolon monumentum ſeu titulum exſtruxerit, ut in illo reconderetur, cum ſibi conſtaret, locum ſibi in paternis ſepulcris convenire; ſed ut memoriam famæ retineret diu. Miramur igitur Dapperi delineationem hoc modo factam, ut inſtar cameræ turritæ alicujus ſit:

Probabilior videtur *Fulleri* opinio, qui ſtatuam ex uno quaſi lapide factam depinxit, ut ſit obeliſcus.

VIII. Proprie ita loquendo מצבת Abſolonis non fuit ſtatua ſepulchralis, ſed memorialis, ut ſcil. hujus intuitu quilibet ſibi in memoriam revocaret Abſolonem. Nec ita firmo ſtat talo opinio illorum, ſtatuentium, quod à patre *Abſolon* in monumento à ſe erecto fuerit ſepultus. *Dapperus* in der Beſchreibung der Landſchaft Paleſtina l. c. ex R. *David Kimchio* & *Abulenſi* hoc probare conatur, quando ita ſcribit: Rabbi David Kimchi gibt zur antwort / das man Abſolon wiederumb aus den graben genommen / und bey ſeinen Pfeiler oder gedächtnis / hernach in ſein eigenes grab geleget / Abulenſis hält dieſes fur beweislich / und erkläret Abſolons begräbnis in folgenden worten / Nach dem David den entleibten Abſolon betrauret hatte / ſo fuhrete / er den leichnam oder gebeine / damit Abſolon nicht in den walde / unter einen ſteinhaufen / verächtlich ſolte begraben liegen / nach dem ohrt wo ſein bildnus ſtund / auf das ſein bildnus zum gedächtnis bleiben / und anweiſen ſolte / wo man ihn begraben. Verum haut probabilis videtur hæc Abulenſis opinio, quam tamen defendit *Dapperus*, qua ſtatuit, *imaginem* ſuam erexiſſe, cum prohibitum fuerit Judæis ejuſmodi ſtatuam erigere, quæ formam repræſentaret humanam. Nec veritati conſentaneum videtur, quod parens Abſolonis cadaver in ſepulcro erecto ſepeliri curaverit. Nam ſi hoc feciſſet, Scriptura mentionem feciſſet, tacente igitur Scriptura, & nobis tacendum, cum nec hujus mentionem faciat *Joſephus*. Notum enim erat Davidi, qualem pœnam rebellis filius meritus fuerat; ſi igitur hoc fe-

ciſſet, contra præceptum Dei egiſſet, id quod de Davide pio affirmare, vix conceditur. Et hæc de ſtatua dixiſſe ſufficiant.

CAPUT II.

De נפש & ציון.

I. Moris quoque fuit apud Hebræos, ut Sepulcra *cippis* ornarent, quos (2) נפשות appellabant. Hoc colligitur ex iis, quæ paſſim in Scriptis Rabbinicis occurrunt. *Maimonid.* in ſuis ad *Miſnajoth* Commentariis, *Oholoth c.* VII. §. I. hæc habet : נפש הו אלבניאן אלדי יבני עלי אלקבר מרמפעא עלי כטה על ארץ ואסמה עלכשהור ענד נא שוכה על קבר i. e. *Nefesh ſtructura eſt, quæ Sepulcro ſuperſtruitur, elata ſuper terræ ſuperficiem, quæ apud nos vulgo* Schaucato 'iKabri *appellatur.* In ipſo *Miſnajoth* textu *Schekalim cap.* 2. 5. R. *Nathan dicit, eo quod reliquum eſt mortuo* (ſcil. è nummis ad ipſum ſepeliendum collectis) *exſtruunt illi* נפש *Nefesh ſuper ſepulcrum ejus*; ad quem locum *Maimonid. Nefesh* eodem, quo vidimus, modo explicans, addit והוא נקרא ציון בלשון הקדש *Idemque in lingua Sancta vocatur Tſiun.* Unde morem iſtum ſtatuas ſuper defunctorum ſepulcris erigendi adeò tenaciter Judæi ſervant, ut concluſerint Rabbini, ſi de reſiduo didrachmarum pro redemptione animæ ſolutarum jam mortuo aliquod debitum vel reſiduum ſuperſit, quod id erigendo cippo eſſet impendendum.

II. Cur autem *cippus* נפש dictus, hæc ratio affertur, quod monumentum inſtar animæ vitam ac famam atque memoriam demortui conſervet. Obſervandum autem, quod nomen Hebraicum ציון latioris ſit ambitus, quàm נפש Rabbinorum, cum ſcil. ציון quodlibet ſignum ſepulchro appoſitum denotet, נפש autem propriè *cippum* eidem impoſitum. Hinc differentia aliqua in uſu communi Rabbinorum eſt, ita, ut ציון generalius ſigna illa, quæ Sepulcris apponuntur, ac communiter pluribus ſimul circumdantur, ſignificet, נפש autem propriè CIPPUM ab amicis mortui ipſius privatim Sepulchro impoſitum, quod non ſolùm in immunditiei cautelam aliis, ſed etiam mortui memoriam fieri ſolitum. Ea de cauſa veteri pro-

proverbio viris in celebritate conſtitutis CIPPOS exſtruendos negant, in *Bereshith Rabba fol.* XCII. *col.* I. אין עושין נפשות לצדיקים דבריהם הם זכרונותיהם: i. e. *Non ſunt exſtruenda monumenta juſtis, verba ipſorum conſervant illorum memoriam.* Conf. clar. *Johan. Buxtorff. Lexic. Rabbino-Talmudic. fol.* 1377. Quod Proverbium in Gemara Jeroſolymitana ad allegatum Miſchnæ locum *fol.* XLVII. *col.* I. Rab. *Simeoni ben Gamaliel* vindicatur, *proverbialiter* accipiendum, hoc eſt, non de interdicto alique; ne viris de egregio publico bene meritis CIPPI poſt mortem erigantur, ſed in laudem eorum, quippe quorum fama & memoria non tàm in ſtatuarum, quàm in librorum & meritorum monumentis floreat, uti & in ſolatium, ſi illic forte careant. Vid. *Gejer. lib. de luctu Hebr. cap.* VI. *pag.* 129.

III. Quod ſi animadvertamus, facile conſtabit, quomodo cum praxi veterum pariter ac modernorum Judæorum hæc R. *Moſis Maimonidis in Hilc. Ebbel. cap.* IV. *halach.* IV. *Tom.* IV. operis *Jad. fol.* CCLXXIIX. *col.* I. concilianda: מציינין את כל בית הקברות ובונין נפש על הקבר והצדיקים אין בונין להם נפש על קברותיהם שדבריהם הם זכרונם i. e. *Deſignandus eſt quilibet Sepulchrorum locus, & monumentum Sepulcro ſuperſtruendum. Juſtorum verò ſepulchris non ſtatuendum* (neceſſario ad conſervandam eorum memoriam) *eſt tale monumentum, cum verba eorum ſint memoriale ipſorum*, h. e. memoriæ ipſorum conſervandæ ſufficiant. Licet itaque hæc à *Maimonide* producta fuerint; attamen & ipſis juſtis vel doctis נפשות erecta fuiſſe conſtat. Verum miſſo hoc ad alterum vocabulum ציון nos conferimus, ex cujus enucleatione facile patebit, quid ſit?

IV. Nomen ציון unde deſcendat, indagare hîc non abs re erit. Nonnulli illud ab inuſitata radice ציה derivant, quod Lexicographi plerique & *R. Sal. B. Melech.* in *Michlal Jophi fol.* קב. *col.* 3. *circ. med.* faciunt, Grammaticorum inter Hebræos princeps (uti ſalutatur cl. *Pocock. not. ad port. Moſ.* pag. 8.) *Abul Walid Marun Ebn Jannabi Davidi Kimchio*, qui ejus vitula in pleriſque araſſe dicitur, R. *Jona* dictus eſt, ex Arabica lingua illud deducit, in qua صوة ſignificat *partem terræ altiorem durioremque cippum*, item *lapidem viæ indicem*, deſcenditque à Radice صوا *exeruit*, cui ſententiæ ſubſcribit cl. *Pocock* l. c. p. 76. Nobis quoque non inconcinne radix de-

perdita reſtitui poſſe videtur ex Æthiop. ጸወነ *protexit ac veluti munitionibus defendit*, cui affine eſt Arabum صون *cuſtodivit*, quoniam in ſpecialiori ſignificatu ציין juxta R. *Tanchum* apud *Pocock. pag. m.* 77. notat حاجز كالسور يبنا حول المقابر لئلا تدوسها عابر الطريق *Septum inſtar muri circum ſepulcreta exſtructum, ne ea conculcent, qui per viam tranſeunt.* Generali aliàs notione quodvis סימן (qua voce τὸ ציון explicat R. *Nathan* in Concor.) ita appellatur. In hoc ſenſu utuntur eodem *Gemariſtæ in Codic. Erubbin fol.* נר. 2. *Edit. Amſtel.* ubi ſententiæ R. *Chaſdæ* אין תורה נקניה אלא בסימנים probatio ſubjicitur ex *Jerem.* XXXI. 21. additurque: *Facite* ציונים *legi. Quem hic ſenſum habet τὸ* ציון? *denotat ſignum.*

V. In ſacris literis ſpecialius notat vel *ſtatuam Mercurialem* in viis collocari ſolitam; vel ſignum aliquod ſepulchrale. Prior ſignificatus occurrit & obtinet *Jerem.* XXXI. 21. Conſtitue tibi ſigna, ubi *Munſter.* ad h. l. ita: Eſt autem ציון idem, quod אבן מצבת. *Vatablus* ציונים per titulos exponit, i. e. lapides erectos, quales ſolent erigi in agris ad indicandam viam: conf. *Grot. ad h. l.* Patet hoc ex contextu & unanimi Rabbinorum conſenſu confirmatur, *Raſchii*, *Radak*; *Tanchum* & *Aben Melech* in *Michlal Jophi*, qui omnes ציונים hoc loco dicunt eſſe סמנים בדרכים להכיר הדרך. De ſigno Sepulchrali manifeſte loquuntur loca, *Ezechielis* ſcil. *cap.* XXXIX. 15. ubi ציון *titulus* ponitur, ex uno ſcil. lapide aut pluribus pariter congregatis: conf. *Grot. Com. in h. l.* Ad quem Ezechielis locum Raſchi ציון eſſe ſcribit סימן שיש כאן עצם של מת כדי שיפרשו ממנו הולכי דרכים itemque 2. Reg. XXIII. 17. ubi Rex Joſia Sepulcrum Prophetæ conſpicatus quærit מה הציון הלז ad quem locum videri poſſunt *Ralbag* & *Aben-Melech.* In eadem ſignificatione accipitur ציון in *Miſchn. Talmud. Cod. Niddah. c.* 7. *fol.* נו. *col.* 2. נאמני' על ציון קברות *Fidem merentur* (gentiles) *in ſigno Sepulchrali*, & apud ſequioris ætatis Rabbinos paſſim, ut plura in hanc rem cumulare teſtimonia ſupervacaneum ſit. Ter vocabulum hoc ציון in Sacris occurrit & reperitur 2. *Reg.* XXIII. *Ezech.* XXXIX. 15. *Jerem.* XXXI. 21. ubi eſt pluralis numerus, ſed ex eo loco nihil redundare ad vocis explicationem poteſt. Latinè fecit per HERMAS *Ledebur. cat. Script.* 2, 1, *pag.* 135. De

Her-

Hermis videatur *Tr. noſter de Hermis ſeu ſtatuis Mercurial.* conf. *Frider. Muller. diſſ. de Statuis* 10. 1. 1. *ſeqq.* Ex *Ezechiel.* intelligimus Zijon eſſe ſignum propter humani cadaveris locum conſtitutum; ut cadaver, hoc ציון inſignitum, conſpicuum exiſteret comportaturis cadavera in vallem multitudinis, Gog. Exiſtimamus plane, diverſum quid ציון ab Epitaphio eſſe, quia comportatores cadaverum debuerunt hujus conſpectu admoneri, inſignitum cadaver, alio eſſe transferendum. Hoc ſignum quoque 2. Reg. XXIII. permovit Regem, ut requireret ejus ſignificationem; hinc non dubium, quin peculiari nota fuerit inſignitus tumulus Prophetæ, qua admonerentur ſacrificaturi, indignum eo loco eſſe jacens cadaver, & & translationem meritum, niſi relinqueretur ad perpetuandam memoriam miraculi, quo per Leonem, cœlitus immiſſum, fuerat caſtigatus audax adverſarius religionis ſurgentis. Expendantur hæc, quæ attulit *Joſeph.* VIII. *Antiq.* 3. *ſ.* 277. & res eò certior erit & aſſertio hæc prolata.

VI. Ornabantur & ſignabantur Sepulcra Hebræorum ſuperexſtructis CIPPIS, qui mos antiquiſſimus etiam Gentilibus uſitatus fuit & Iſraelitis receptus & vel ab ipſo Jacobo ad illos derivatus, qui *Gen.* XXXV. 20. ſuper *Rachelis* ſepulcrum מצבה *ſtatuam* poſuiſſe dicitur, de qua conſulendus R. *Benjam. Tudelenſ. in Sepher Maſoth pag.* 47. *Edit. l'Empereur. Adrichom. Theatr. Terr. S. ſ.* 19. *n.* 101. *Cotovic. l.* 9. *Itin. c.* x. *p.* 245. *Schindl. in Lexic. Pentaglott. fol.* 1582. B. *Gejer. de Luctu Hebr. c.* VI. *§.* 25. *pag.* 178. *D. Strauch. diſſert. de Statua Rachel. edit. Witteb.* Rabbinis iſtiuſmodi ציון dicitur נפש quæ vox uti alias πολύσημος eſt. Confer. *Maimonid. in More Nevuch. part.* 1. *c.* 41. *p.* 49. *Edit. Buxtorff. Flac. Clav. Script. part.* 1. *voc. Anima. Capell. in Specileg. N. T. Ainsworth. Comment. Glaſſ. in Rhetor. Sacr. Tr.* 1. *c.* 5. *pag.* 1101. *D. Gejer. in Cohel. pag.* 197. *in Pſalm. pag.* 47. 346. 398. 556. *& paſſim. Sixtin. Amama in Antibarbar. Biblic. lib.* 3. *pag.* 707. *Hackſpan. Not. Philol. p.* 2. *pag.* 68. 168. *Schindler. Lexic. fol.* 1145. *Eduard. Pocock. not. ad port. Moſ. c.* 2. *pag.* 19. *Joh. Vorſt. Philol. Sacr. P.* 1. *pag.* 117. *& ſeq. Slevogt. diſp. de L. Hell.* §. 5. 12. *Dn. Friſmuth. in diſſ. de Meſſia in S. n. r. cap.* 1. §. 1. *& ſeqq.* Ita Talmudicis quoque ad hunc uſum inſervire cogitur in *Cod. Schekal. fol.* 2. *Edit. Amſtel.* ubi jubetur

Digitized by Google

tur ex reliquo ut exſtruatur cippus ſuper Sepulchrum, conf. *Cod. Oholot.* Talis autem CIPPUS & *columella* (ut *Ciceroni lib. 2. de LL.* dicitur) erigebatur ab Hebræis duplici fini. Debebat enim facere tum ad præcavendam pollutionem, quæ ad eos, qui Sepulchra tangebant, promanabat, tum ad aſſervandam defuncti memoriam, quem verò finem improbaſſe videtur R. *Simeon ben Gamaliel.* cujus mentionem fecimus §. 2. cui adſtipulantur plures alii Rabbinorum *Bereshith Rabba Sect.* 82. *Maim. Hilc. Ebel. c.* 4. *v.* 4. R. *Iſaac bar Scheſchat* adductus à R. *Karro in Keſeph. Miſchn.* it. in *En Jacob.*

VII. Verùm vix probabile eſt, quod animus *R. Simeoni* fuerit penitus improbare omnem CIPPORVM ſtructuram, ſed quatenus hoc fini ponantur, ut aliquod inde nomen & memoria defuncto exſurgat, prout hanc ejus mentem explanat R. *Aſarjas part.* 3. *libri* ſui, quem *Meor Enajim vocat cap.* LX. *fol.* קסג. *Edit. Mantuan.* cujus verba Latinè reddita ita ſonant: *Non voluit* R. *Simeon monumenta juſtis poſita abſolutè vituperare, ſed duntaxat eo ſenſu, quo verba ejus alioqui pulchra tradunt; videlicet, quando intenditur, ei (defuncto) ſtatuere memoriam per illud monumentum, quaſi abſque eo nulla ei ſupereſſet benedictio & memoria; quale monumentum fuit manus Abſolonis* (2 Sam. XVIII. 18.) *dicebat enim, non eſt mihi filius, ut memoriam conſervem nominis mei. Enimvero quando intenditur commodum aliquod ea ratione, ut dictum adverſus id, neque R. Simeon neque ullus Sapientum ſiniſtri aliquid cogitavit.* Illud commodi in eo præcipuè conſiſtebat, quod & Sacrorum miniſtri Deoque devoti Nazaræi ejuſmodi cippo moniti ſibi ab immunditie Sepulchrali cavere poſſint. Nam & hunc in finem Sepulcris impoſitos eſſe cippos docet expreſſe R. *Tanchum apud Pocock. pag.* 77. dum נפש exponens ſcribit eſſe *Ædificium exſtructum ſuper Sepulcrum quo dignoſcatur Sepulcrum eſſe, atque ab eo longius recedatur.* Firmo itaque ſtat talo cippos Sepulchris fuiſſe ſuperimpoſitos, uti quoque teſtatur Auctor de *Cippis Hebr.* qui refert, R. *Chanina filii Douſa* & uxoris Sepulcris ציונים impoſita eſſe.

CAPUT III.

De Sepulcris calce notatis.

I. Inter ornamenta Sepulcrorum hypocritica recenſentur illa, de quibus Chriſtus *Matth.* XXIII. 27. dicit, quod Phariſæi ſimiles ſint τάφοις κεκονιαμένοις *ſepulcris dealbatis*, de quibus pauca dicturi ſumus. Quod ad Nomina attinet, ea expoſuimus *libr.* 1. *cap.* 2. §. 11. quæ ibi videnda. Cur autem Phariſæi comparentur Sepulcris dealbatis, rationem ipſe Chriſtus addit verſ. ſequent. Ad quæ verba *Theophylact. pag.* 140. notat: *Dabant operam, ut exteriori habitudine decori viderentur, ſicut Sepulchra dealbata, utpote gypſo & calce dealbata: intus autem immundicia mortuorum & putridorum operum erant pleni.* Jure meritoque hypocritæ ſimiles his dealbatis ſepulcris ſunt, quia externè mentiuntur pietatem, internè autem turpiſſima vitia latent. Vid. cl. *Suiceri theſaurum*, qui multa ex Patribus teſtimonia protulit *fol. m.* 143. *part.* 2. *edit. Amſtel.* Hinc Phariſæi ſingularem religionem & puritatem profitentes, ſepulcra calce vel gypſo dealbabant.

II. Unde apparet, *calcem* quoque ſignum fuiſſe, quâ antiquitus Sepulcra Hebræorum notata & ſignata. Inſigne & prorſus luculentum ea de re teſtimonium exhibet *Miſchnah. Cod. Maaſur Scheni cap.* V. §. 1. *fol.* ל. 2. cujus exſcribendi labore, cum in notis ad *Portam Moſis pag.* 81. idem recitet *Eduard. Pocock,* & *Johan. Lighfoot. in Hor. pag.* 432. facile ſuperſedere poſſemus, niſi illud ipſum repetitum & dilucidius explicatum deprehendiſſemus in *Gemar. Babylon. Cod. Bava Kama c.* 7. *fol.* פט. i. e. qua illud una cum inſerta Gemariſtarum commentatione adduxiſſe non pigebit: Cum autem locus ille valde prolixus, Latina tantum ad mentem Talmudiſtarum ex verſione cl. *Roſteuſcheri* recenſebimus, quæ hæc eſt: *Exſtat traditio: Vineam anni quarti notabant glebis terræ. Signabant nimirum eam tanquam terram. Cur adhibuerunt terram? Uti ex ea commodum aliquod percipiebatur*, (Gloſſ. alio tempore inſerendo, arando &c.) *ita etiam ex hac vinea. Poſt factam enim re-*

aemptionem inceperunt eam in uſus ſuos convertere. Præputiatam autem (non teſta) ſed argilla (è qua vaſa teſtacea formant, ut habet Gloſſ. ad Maaſur Scheni) *ſignabant, cum reſponderet argillæ. Cur enim uſurparunt argillam? Eſt illa nullius uſus (conſita enim nihil producit,* id Gl. ad M. S.) *ita etiam ex hac vinea nulla utilitas percipiebatur. (Loca) verò Sepulchrorum calce notabant, quoniam alba eſt inſtar oſſium, & ideo humectabant eam & effundebant ut eò magis albeſceret.* Ex eodem fonte ſine dubio promanavit *Gloſſa Raſchii*, quæ cum ad confirmandum hunc ritum inſigniter faciat, uti verbis Miſchnæ מציינין את הקברות *Cod. Moed Katon cap.* 1. *fol.* ב. *Edit. Amſtel.* ſubnexa eſt, hic apponetur: עושים סימנים על הקברות בסיד רחוי כעצמות כדי שלא ילכו אוכלי התרומה לשם *Solebant Sepulcra calce notare, quia alba eſt inſtar oſſium, ne, qui oblationes comedebant, illuc accederent.* Addemus verba Rambam, quæ ad illuſtrandum ſimilem locum *Miſchnæ* in Cod. Schek. fol. ב. profert, prout ea ex Arabica in Hebræam tranſlata linguam à R. *Joſepho ben Iſaac, ben Aphual* habemus & ita verſa legimus: *Signabant ſepulcra hoc pacto, viſitabant ſingula & quando inveniebant aliquod ab aqua dirutum, ſigno videlicet, quod ſuper Sepulchrum exſtructum erat, abolito, tum ſignabant & denuo reſtaurabant illud, ut locus immunditiei notus manifeſtuſque fieret & Sacerdotes ab eodem recederent. Eſt autem illud jam pridem explanatum, quod ſignum Sepulchrale Calce fieri conſueverit.*

III. Non omnia autem Sepulcra calce notabantur, ſed illa tantum, quæ in ſubterraneis ſpeluncis abdita latebant. Colligitur hoc Gemariſtarum *in Cod. Moed Katon fol.* ה. 2. verbis: *Non ſignabant (CALCE) quæ manifeſta erant (cum perſpectiſſimum omnibus eſſet latere inibi immunditiem, & in confeſſo non deferri illuc locorum res mundas.* Gloſſa) ſignabant verò dubia. Hæc autem ſunt (1) dubia סככות, quo nomine Talmudicis venit, Arbor ſuper terram expanſa, quæ juxta viam ad cœmiterium tendentem ſita eſt. (2) פרעות lapides grandiores è pariete prominentes, ſub quibus Sepulcrum latet, quomodo hæc vox exponitur in *Miſchn. Cod. Oholot cap.* VIII. §. 2. & denique (3) בית הפרס *locus expanſionis, ſ. ager immundus*, cujus frequens alias fit mentio in *Talm. Codd. Ketubhot fol.* כח. *Erub. fol.* ל. *Peſachim fol.* צב. *Niddah fol.* ו. & alibi paſſim. Priora duo ſimpli-

ſimpliciter בע׳ צי״ן *requirebant ſignum*, quandoquidem dubitandum erat utrum immunditics ſub illis eſſet, vel non, imò ſi vel maximè notum eam ſub ramo aliquo arboris latitare, diſcrimen tamen erat inter ramòs, nec conſtabat præciſe locus immundus; quod dicendum quoque de lapidibus, qui junctim è pariete prominebant, ut ad locum ex Gemara *Moed Katon* ſcribit Auctor *Toſephot fol.* ח. 2. Ad tertium dicimus, quod inter Agros ex Sepulcro immundos aliquod diſcrimen ſervatum. Nam cum triplex τȣ̃ Beth-Happeras genus conſtituant Hebræi, eoque nomine ipſis veniat שדה שנאבד בה קבר *Ager in quo deperditum eſt Sepulcrum*, שדה שנחרש בה קבר *ager in quo aratum eſt vel arando diſperſum eſt Sepulchrum*, & denique שדה בוכין *ager plorantium*. (De quo videndus *Maimon. Hilc. Tum. Met. c.* VIII. *Tom.* 2. *Edit. Ven.*) E tribus his primi præſertim ordinis calce ſignandum, & à reliqua terra, quæ munda, nec ullo inquinata Sepulcro erat, diſtinguendum fuiſſe aſſerunt Hebræi. Ita Gemariſtæ in *Moed Katon* tradunt.

IV. Viſis locis Sepulchralibus, quæ antiquitus *calce* notari ſolita, progredimur ad *modum*, quem veteres Hebræi in ritu hoc obſervarunt. Eum autem ſuccinctè deſcriptum exhibet *Miſchn. Cod. Maaſur Scheni cap.* 1. §. 1. fol. *y.* 2. מצ״נין קברות בסיד ומסהה ושופך *Signant Sepulcra calce, quam aqua macerat & affundit.* Cum enim in Sepulcris ſignandis nimis curioſi eſſent, curabant, ut CALX immunditiei index ſub terra deliteſcentis ſepulcri eſſet melioris notæ & colore nitido & albicante, quo prætereuntes ſignum hoc eò melius cognoſcerent & illud oculis ſe facile offerret. Imò CALX hæc aquis probe maceranda erat, ut eò magis albeſceret. Nam in hunc finem Sepulcra dealbabantur, ut quilibet ſibi ſigno hoc viſo, ab immunditie vel pollutione cavere poſſet, quam alias facile contrahere poterat, cum hæc dealbatio deeſſet Aquis itaque bene temperata calx ſuper ipſum Sepulcri locum diffundebatur, uti ex *Gemar. Hieroſolymit. Cod. Babyl.* Schekalim ſubnexa patet.

V. Neque ſufficiebat, ut opera perfunctoria hoc faceret is, qui affundebat, ſed requirebatur, ut accurata & ad amuſſim exacta diligentia id efficeret. Summo enim ſtudio omne illud ſpatium, quod in cavernis ſubterraneis occupabant Sepulcra,

Digitized by Google

in ſuperficie terræ CALCE ſignandum erat. Idcirco, qui rectè hoc munere defungi volebant, ut eò certiores fierent, quo uſque ſe immunditics Sepulcrorum diffunderet, Speluncam ipſimet ingreſſi cavorum, qui Sepulcrorum erant receptacula. (confer. huc qui Sepulcrorum apud Hebræos formam delinearunt, *Caſaubon. Exercit. adverſ. Baron. pag.* 578. *Lightfoot. Hor. pag.* 171.) Id quod ex Rabbinis recenſet cl. *Joh. Chriſt. Roſtenſcher. de Sepulcr. calc. notat. cap.* IV. §. 2. Aliter autem ſe gerebant Hebræi, quando immundities ꝟ בית הפרס ſeu agri, in quo deperditum erat Sepulcrum, deſignanda erat. Tunc enim non toto agro calx diffundebatur, ſed ſolùm in extremitatibus termini, quibus ſignari ager ſolebat; juxta illud, quod legitur *in Bava Batra*: Ager ſignatus in terminis ſuis, hoc eſt, ut Gloſſa exponit, terminos habens in quatuor plagis ſuis diſpoſitos calce incruſtabantur. Id enim volunt verba *Maimon. Hilc. Tum. Met.* c. VIII. fol. שכט. 2. *Cum quis inveniret quatuor agri terminos (calce) ſignatos, iſti quidem mundi erant, ſed totus ager in univerſum erat immundus.*

VI. Ne autem aliquid omitterent, quod pollutionem prohiberet, obſervandum venit, quod generatim in quavis deſignatione locorum ſepulcralium non præciſe ſuper locum immundum CALCEM effuderint Judæi, ſed ante eum, ut intelligerent ex hoc ſigno adventantes, locum immundum non procul abeſſe. Rationem hanc ſubminiſtrat *Gemara Cod. Moed Katon*: Non ponebant ſignum (præciſe) ſuper locum immunditiei, ne res mundas perderet. Nam ſi quis (addit *Scholiaſtes*) immunditiem ſub ſigno latentem non animadvertiſſet prius, quam ad ſignum deveniſſet, ſubitò munda contaminata fuiſſent, quoniam ſub ſigno delituiſſet præciſe immundities. Idcircò conſtituebant quoque ציון ſignum juxta immunditiem paululum diſtans ab eadem, quod utrinque prominebat ad latera immunditiei: ut eadem Gemaræ verba pulchrè explicat *Maimonid. H. T. M. c.* 8. §. 9. quo unuſquiſque ad iſtiuſmodi ſignum tendens immunditiem adeſſe intelligeret, & tempeſtivè recederet. Ut autem horum omnium eo major haberetur ratio, neque temere vel ex incogitantia, vel ignorantia aliquid prætermitteretur, præſente erudito viro rerumque intelligente *dealbatio* iſta, præſertim quæ publica aucto-

auctoritate fiebat, inſtitui ſolebat, quod ex *Moed Kat.* colligitur.

VII. Præcipuè autem hanc curam in ſe ſuſcipiebat Magiſtratus, qui quotannis *Legatis domus Judicii* inter alios labores & hunc imponebat, ut ſicubi in Sepulcris calcis affuſæ indicia obſcuriora reddita, aut penitus deleta deprehenderent, eadem reſtaurarent, & affuſa denuo calce omnibus patefacerent. Ita enim *Maimon. Hilc. Schevit. Jom. Tob. c.* VII. §. 11. his verbis prodit: *Prodibant Legati domus Judicii ad viſitanda Heterogenea* &c. (conf. *Maim. in Hilc. Kelaim cap.* 2. *ſeqq.*) *& notabant Sepulcra, quorum ſigna aqua pluvialis deleverat.* Fiebant porrò hæc ſtatis anni temporibus, menſe plerumque *Adar*, quod planum eſt ex *Miſchna Cod. Schekal. cap.* 1. §. 1. in feſto parvo, ut tradunt *Miſchnici Doctores in Moed Katon cap.* 1. §. 1. his verbis: *Irrigant agrum ſiticuloſum in feſto &c. reparant quoque deſtructa in feſto, corrigunt aquas corruptas in plateis, & fodiendo inquirunt eas, reparant vias itemque plateas & receptacula aquarum, faciuntque omnia, quæ neceſſitatem publicam reſpiciunt, ſignant Sepulcra, atque etiam propter Heterogenea egrediuntur.* Hæc etiam confirmat *Maimonid. Hilc. Tum. M. c.* 8. §. 9. dealbationem hanc aſſerens inſtitui ſolitam *diebus feſti profeſtis.* Hiſce intermediis feſti diebus etſi non quoſvis aggredi labores licebat, eos tamen permiſſum erat ſuſcipere, qui ad publicam ſpectabant neceſſitatem, nec ſine præſentiſſimo damno omitti poterant, prout illud ex placitis Doctorum ſatis dilucide docet *Raſchi.* Id tamen monet *Maimonides* id fuiſſe requiſitum, ut opus difficultate omni & moleſtia vacaret, cujus generis etiam fuiſſe ſtatuunt Hebræi dealbationem Sepulchrorum. Et hæc de Sepulcris calce albatis & ritu illorum ſufficiant.

CAPUT IV.

De Sepulcrorum Hebræorum Epitaphiis.

I. Ritum hunc Epitaphiis monumenta ornandi Græcis & Romanis uſitatum fuiſſe teſtantur Inſcriptiones variæ, quas

quas adduximus *lib.* 2. *cap.* 15. Unde meritò quærimus, an etiam apud Hebræos moris fuerit? Ad quam affirmando reſpondemus, quippe antiquitus & hodienum ejuſmodi Epitaphia reperta ſunt, quamvis libenter fateamur, quædam horum ſuppoſititia eſſe: vid. B. *Matth. Friderici Beckii monumenta antiqua Judaic. edit. Auguſt. Vindel.* 1686. Et licet cl. *Schickard. de jure Regio Hebr. cap.* VI. dicat, Judæos Epitaphia non admodum curare his verbis: Laudo *Maimonidem*, qui cenſet, famam rectè factorum, quæ in vivâ poſteritatis memoria perennat, eſſe ſplendidiſſimum Mauſoleum, quovis marmore durabilius, quavis ſtatua pulchrius; attamen contrarium ex exemplis & teſtimoniis variis apparet; quippe idem paulo poſt *pag.* 436. 437. ſubjicit: Nudæ tamen Inſcriptiones nominum & annorum non improbantur, quia hiſtorias & chronologiam juvant. Aſt cur denegemus Hebræis Epitaphia & Inſcriptiones? Ipſi enim omnium primi ſuo merito habendi ſunt, quibus Inſcriptionum inventiones unicè deferendæ veniunt. Ab hiſce enim, ut plura alia, ita quoque inventionem cipporum eorumque Inſcriptiones fluxiſſe, aſſerit B. *Gerhard. Tom.* VIII. *LL. de morte* §. LXXXIV. Non calculum itaque adjicimus diſſertationi ſub præſidio *Johan. Henric. Heideggeri habitæ Tigur.* 1670. quæ ritum hunc plane rejicit §. XXXVI. his verbis: Et Eccleſiæ quidem *Tigurinæ* ritus peti poſſunt ex cl. *Lud. Lavater.* de ritibus Eccleſiæ Tigurinæ egregio *libello c.* 32. 33. inter alia memorat, *epitaphia quoque nulla* amplius vel ſaxis vel æneis tabulis incidi, lapidibus ſculptis Sepulchra non contegi, addita ratione, ne luxus ille Sepulcrorum redeat. Ita ſapienter conſtituerunt Majores noſtri ubique tenaciſſimi ſimplicitatis ut ex præteritis futurorum providi: hæc *Heideggerus.*

II. Cum autem uſus Epitaphiorum vetuſtiſſimus ſit, qui & Hebræis & primitivæ Eccleſiæ Chriſtianis placuit & adhuc Proteſtantibus placet, non videmus, cur à Tigurinis rejiciatur? Hebræis morem hunc frequentem fuiſſe oſtendunt antiqua & hodierna Epitaphia etiam in Helvetiorum civitate Baſilea relicta. Audiamus verba *Excellent. Johann. Andr. Hochſtetteri Profeſſ. Moral. in hac alma Tubingenſ. Fautoris mei æſtumatiſſimi in diſſertat. de officio erga defunctos* allata, ubi hæc extant: *Quos quidem in erigendis honori defunctorum Epitaphiis operoſos*

Digitized by Google

roſos admodum fuiſſe conſtat, & Baſilea teſtatur, in cujus ſuburbiis magna vici pars Judaicis monumentis obtecta videtur. Eximium tamen lapidem ſervavit Theodorus Zwingerus, quem Anno M. D. XLV. in Cœnobio S. Claræ, ubi Cœmiterium Judæorum erat inventum; celeberrimus vir in Jo. Lucæ Iſelii, privigni ſui horto, memoriæ cauſa erigi curavit, ubi hodienum conſpicitur, quem Lectoribus communicamus & cum tranſlatione *Excellent. Profeſſoris* huc ponimus. Verba lapidis ſeu Epitaphii ſequentia ſunt:

No. 2.

והאבן הזאת
אשר שמתי
מצבה לראש
הזקן ר׳ אליקים ב׳
יוסף ונקבר בחול
המוע׳ של פסח ה׳
ה׳צ׳ה׳ לק״ מנוה׳
בג׳ עדן עם שאר
צדקי ע׳ א׳ א׳ ס׳

LAPIS ISTE POSITUS EST AD CAPUT SENIS R. ELIAKIM FILII R. JOSEPH, SEPULTI IN HEBDOMADE SOLEMNITATIS PASCHALIS DIE QUINTA A. XCV. SECVNDVM MINOREM NVMERVM, QVIES EJVS SIT IN HORTO VOLVPTATIS, JUXTA CVM JVSTIS, QVOTQVOT IBI SVNT, ÆVI PERENNIS AMEN, AMEN, AMEN, SELA.

Aliter hoc Epitaphium exhibet *celebr. Joan. Faës in not. ad Gyrald, pag. m.* 170.

No. 3.

האבן הצאת
אשר שמתי מצבה לראש הזקן
ר״ אליקים
בר״ יוסף
ויקבר בחול המועד של
פסח יום ח׳ צ״ה לפרט״ק
מנוחו בגן עדן עם שאר
צדקי עולם
א״ א״ א״ ס

Id eſt.

No. 4.

LAPIS. HIC. EST
QUEM. POSVI. MONVMENTVM. CAPITI. SENIS.
R. ELIAKIM.
FILII. R. JOSEPHI.
QVI. SEPULTUS. EST. IN. DIE. PROFESTI.
PASCHATOS. IIX. ANNO. XCV. SVI. MIN.
REQVIES. EJUS. IN. HORTO. EDENIS. CUM.
RELIQVIIS. JUSTORVM. MVNDI.
AMEN. AMEN. AMEN. SELAH.

III. Quod ad primitivæ Eccleſiæ Chriſtianos attinet, qui Epitaphia erexerunt, Prudentius carmine modò adſcripto teſtatur:

Titulumque & frigida ſaxa, &c.

Idem hymno quarto de paſſione Hippolyti Martyris ad Valerianum Epiſcopum:

Innumeros cineres Sanctorum Romula in urbe
Vidimus, ô Chriſti Valeriane ſacer.
Inciſos tumulis titulos, & ſingula quaris
Nomina? difficile eſt, ut replicare queam.

Plu-

Plurima litterulis ſignata ſepulcra loquuntur
Martyris aut nomen, aut epigramma aliquod.

Teſtantur hoc quoque varia Epitaphia Chriſtianorum, quæ collegit & obſervavit *Paulus Aringhius in ſua Roma ſubterranea edit. Arnhem.* 1671. quem curioſus Lector evolvere velit, & conſtabit, nos vera dixiſſe. Nec ſilentio præterire poſſumus Reformatos ſeu Proteſtantes in Anglia, qui Epitaphia magni æſtimarunt, uti colligitur ex *libro inſcripto Romaines concerning Britaine, edit. Lond.* 1623. *ubi pag.* 312. hæc leguntur: *But among all funerall honours, Epitaphs have alwayes beene moſt reſpective, for in them was love ſhewed to the deceaſed, memory was continued to poſterity, friends were comforted, and the Reader put in minde of humane frailty.* Ex his ſatis ſuperque cognoſcitur Epitaphia ſemper magni æſtimata fuiſſe. Sed iterum ad Hebræos nos accingimus.

IV. Non negamus quod multa apud Scriptores reperiantur Epitaphia Judaica, quæ dubitationem movent, inter quæ eſt illud quod *Joh. Henr. Hottinger. diſſert.* 1. *de variis Ebræorum inſcriptionibus pag.* 3. recenſet:

זהו קבר
ארנירם
עבד המלך השלמה
שבא לבתאת המס
ונפטר יום

No. 5.

Latinis verbis ita tradidit B. *Dillherus in diſſertat. Academ. pag. m.* 56.

HIC. EST. TVMVLVS.
ADONIRAM.
SERVI. REGIS. SALOMONIS.
QVI. VENIT. UT. EXIGERET. TRIBVTVM.
ET. MORTUUS. EST. DIE.

No. 6.

Hoc Epitaphium ut genuinum attulit quoque *Villalpandus Jeſuita* in *Ezech. tom. 2. fol.* 544. & aſſerit, ad *arcis Saguntinæ portam*, ſuperiore ſeculo effoſſum fuiſſe ſaxum. Etſi verò hujus lapidis canities talis non ſit, qualis à *R. Moſe Suchem Tof in Marpe Jaſchon* venditatur, uti cl. *Hottinger. de Cippis Hebr. p.* 3. recte diſputat; tamen inde liquet, *titulos*, de quibus ſermonem habemus, Ebræis quoque uſu receptos eſſe. Nec aſſenſum præbemus *Villalpando*, qui affirmat, reliqua, ut & imprimis illud, qui dies obitus fuerit lapide vetuſtatis injuria, ut quidem putat, nonnihil corrupto, haberi non potuiſſe. At licet *Villalpandus* ſe nullibi ejus rei apud quemquam Scriptorem (præterquam in MSto, quod apud *Gonzagam Mantuanum Epiſcopum* extiterit) veſtigia reperiſſe aſſerat: non defuturos tamen ſuſpicamur, qui pro genuino fictum hoc monumentum habituri, & vel à vetuſtis illis temporibus accerſituri ſint; ut eò magis operæ pretium fuerit, νόθευμα illius Inſcriptionis paucis in lucem ſtatuere.

V. Quærimus ergò ex *Villalpando*, qui pro genuino pugnat, qui factum ſit, ut nec vola nec veſtigium lapidis etiamnum extet, ne in ipſis quidem regionibus ubi inventus eſt? neque enim credendum eſt, hunc tam memorandum antiquitatis πῖνον privatâ tantum quorundam notitiâ concluſum, & non potius apud indigenas dignis laudibus fuiſſe celebratum: cum nec præterea veriſimile ſit, viros illius ævi doctiſſimos ſilentio tantam rem prætergreſſuros fuiſſe, ſi modò iis de rei veritate certi quicquam conſtitiſſet. Ergone enim præter Mantuanum iſtum Epiſcopum nemo illud vel ſcivit, vel ſcire debuit? At enim verò largiamur hoc *Villalpando*, ac demus, extitiſſe olim iſtud marmor, licet ob aliquas cauſas pervulgatum adeò non fuiſſet: num vel ſic γνήσιον eſſe probabit? Equidem haud credimus. Cum enim mentio fiat in Inſcriptione Adonirami, qui Saguntum venerit, ſi vertentem ſequimur Jeſuitam *colligendi tributi cauſa*, abſurdum cui videri poſſet, cum vix quadringenti ab ingreſſu in Palæſtinam anni effluxiſſent; nullaſque adeò cauſas Judæi habuiſſent à Deo promiſſam præſtitamque, & propterea dulciſſimam ſibi patriam deſerendi; illos tanta multitudine commigraſſe in Hiſpaniam, ut Salomoni licuerit tributa ab iis per Adoniramum aut alios exigere,

re, cùm illius rei nec Judaica nec prophana hiſtoria ullibi meminerit. Adde quod piaculum Judæis fuerit, extra Palæſtinam vivere. Videatur de his pluribus diſſerens *Dilher. diſp. pag.* 57. 58.

VI. Formam Judaici Epitaphii veri aſſerimus illam eſſe, cujus Inſcriptionem celeb. *Schickard.* in משפט המלך & cl. Buxtorff. in Lexic. Talmud. fol. 971. adduxerunt de muliere quadam Rebecca: hujus ſequentia verba hæc ſunt:

No. 7.

זאת המצבה
אשר הוצב לראש החשובה
והחסידה התמימה
מ״ רבקה
בת ה״ק ר״ שמואל הלוי
שנפטרת בשם טוב ביום ז׳ ל״ה
טבת בשנת ק״לה לפ״ק
נשמתה תהא ארורה בגן עדן
א״ א״ א״ סלה:

Id eſt:

No. 8.

HÆC. STATVA.
QVÆ. ERECTA. EST. CAPITI. PRÆSTANTISSIMÆ.
SANCTISSIMÆ. ET. INTEGERRIMÆ.
D. R E B E C C Æ.
FILIÆ. S. R. SAMUELIS. LEVI.
QVÆ. OBIIT. FAMA. BONA. DIE. VII. MENS.
THEBETH. ANNO. CXXXV. SUP. MIN.
ANIMA. EJVS. SIT. LIGATA. IN. HORTO. EDEN.
AMEN. AMEN. AMEN. SELAH.

VII. Nec melioris quam *Adonira* conditionis eſt illud Epitaphium Judaicum Ducis *Amaziæ*. Namque Auctore *Aben Chabib* in libello דרכי נועם *Darche Noam* apud R. *Aſariam*, in *Meor Enajim Part.* III. *cap.* 60. (cujus etiam non tamen ex ipſo lapide inſpecto, ſed ex MS. quodam Codice Saguntino ad-

Digitized by Google

admodum corruptè lecti meminit *Villalpandus Tom. II. part. II. fol. 544. in Ezech.*) in Regno *Valentiæ* prope Morvitri (aliàs Morvedre vel Murviedro, Saguntum olim dictam) in montis vertice hujuſmodi inſcriptio extat: שְׂאִי קִינָה : בְּקוֹל מַר : לְשַׂר גָּדוֹל : לְקָחוֹ : יָהּ : לַאמַצְיָה : *Edite planctum voce amara de Duce Magno, quem ſuſtulit Dominus - - - - Amazia.* Genuinum hoc eſſe credat Judæus Apella, nobis nunquam perſuadebit, & multa de hoc dicenda eſſent, niſi hunc laborem ſuſcepiſſent & falſitatem oſtendiſſent B. *Dillher. diſput. Tom.* 1. *pag. m.* 59. & celeb. *Matth. Frideric. Beckii monument. antiq. Judaic. edit. Auguſt. Vindel.* 1686. Plura ejuſmodi ſuppoſititia Monumenta recenſent *Joh. Henric. Hottinger. in diſſ. prælim. de variis Orientalium Inſcriptionibus, Cippis Hebr. præfixa, & Theoph. Spizel. in Elevat. Relat. Montezinian. pag.* 68. quæ ſunt vel Chaldaica, ut Inſcriptio Montis Oreb in rupe exciſa, vel Saracenica, literis duntaxat Ebraicis expreſſa, quemadmodum Americana, eo ipſo aliena; vel Ebraica quidem, ſed tamen ſpuria, qualia ſunt Saguntinum alterum & Viennenſia Monumenta, quorum fraudes ex repugnantia cum Sacris Literis elucent, & aliis quæ iſtis temporibus haut uſitata.

VIII. Miſſis itaque adulterinis, genuina Monumenta indagemus. In ליקוטים ſeu collectaneis, *Rituali Maharil i. e.* Doct. Ampliſſimi *R. Jacobi Levitæ, Weilenſis*, annexis, pag. 111. b. refertur. Dixit *ſcil. R. Jacob Levita*, quod aliquando ſua ætate, *Anno nim.* 5160. *a Creat. M. i. e.* 1400. *Chriſt.* repererint monumentum aliquod inter Sepulchra Moguntina, cum hac inſcriptione שפחה חרופה Ancilla ſeu virgo deſponſata: cujus calculus ab eo, quo poſitum eſt, tempore ad hunc uſque diem, fuerat MC annorum. Præterea collector addit, fama eſt, Sanctam Synagogam *Moguntinam* & *Hallenſem* inde jam à longe plurimis annis celebrem eſſe. Inſcriptio integra non exhibetur, ætas enim abeſt, quæ verò fortaſſe fuit: שנה ס׳ לפרט ה״ק *Anno LX.* juxta calculum minorem, i. e. omiſſis Millenariis MMMMM, tot enim à Creatione Mundi fuerant tunc lapſi. Atqui iſthâc ætate Judæi non numerabant à Creatione Mundi, ſed *juxta Æram Contractuum* uſque ad ætatem *Rab Scherira*, qui vixit *A. C.* 967. tradente R. *Davide Gans in Chronol. part.* 1. *pag.* 27. Unde ſuſpecta etiam hæc videtur, & ratio

ratio Chronologi Judæi non tam nos movet, ut aſſenſum præbeamus.

IX. Genuina ergò Epitaphia nobis exhibuerunt *Buxtorffius* loco paulo ante citato & doctiſſ. *Beckius*, ex quo quædam huc transſcribere non pigebit, quorum primum

לראש ר" ברוך	*Ad caput R. Baruchi,*
שירד לבארוים	*qui deſcendit ad eos, qui ſunt inter Cedros*
ביום בּד בסיון	*Feria II. IV. Sivan*
תּנּבּ החיים	*S. A. E. I. F. Viventium*

Poſt explicationem egregiam hujus exponit ultimas literas hoc modo: SIT ANIMA EJVS IN FASCICULO VIVENTIVM. Cætera quæ annotavit, videnda ſunt *pag.* 29. *in antiq. monument. Judæor.* Aliud prælaudatus Auctor nobis exhibet *pag.* 31.

. . . יוסף שנפטרה התקצא

לפ ויהי מכצעא

. . . *Joſephi, qua mortua eſt* 991.
Calc. Sit R. E. I. H. E. A.

Ubi iterum plura adjecit in annotationibus, aſſerens propter He ſignificari fœminam. Et ultimas literas ita reddit: SIT REQVIES EJVS IN HORTO EDEN AMEN. Plura Epitaphia in citato libello videri poſſunt. Unum adhuc addimus, quod *Noribergæ in aula paſtorali Sebaldina ad* dextrum latus in pariete conſpicitur teſte *Chriſtoph. Arnold. in annot. ad Val. Caton. Grammat. Dir. edit. Lugd. Bat.* 1652. *pag. m.* 93.

ער הגל הזה
בירת גוטלין
בת רשבישון
נקברת כ"ט
בטבט יוסב

H. E. *Teſtis eſt acervus iſte ſepulchri GVTLIN filia R. Simeonis, F.* ישון, *qua ſepulta eſt die* XXIX. *Decembris poſitus.* Ex his & aliis omnibus conſtat, quod Hebræi Epitaphiis ad ornatum Sepulchrorum uſi fuerint, à quibus & alii populi morem hunc hauſerint.

Digitized by Google

CAPUT V.

De Pyramidibus & Mauſoleis Hebræorum.

I. Hebræos quoque Pyramides ſepulcris ornatus gratia inædificaſſe teſtatur *Joſephus* xx. *Antiq.* 2. *f.* 689. & 6. *Bell. Jud.* XIII. *f.* 913. ubi Pyramidis mentionem facit, & refert, quod *Helena* Regina Adiabenorum talem tertio ab Hieroſolymis ſtadio exſtruxerit. Ita etiam de *Simone lib.* 1. *Maccab.* XIII. 27, 28. legimus, quod ad honorem patris, matris & fratrum ſuperbum exſtruxerit ſepulcrum, Pyramidibus ornatum. Verba textus hæc ſunt: Et ædificavit *Simon* ſuper Sepulcrum patris ſui & fratrum ſuorum ædificium altum viſu, lapide polito λιθῷ λευκῷ καὶ ἀνεξεσμένῳ (*Joſeph.* candido & polito marmore: ejus interpres *Gelenius*) retrò & ante. Et ſtatuit ſeptem pyramides, unam contra unam (i. e. ſingulas ſingulis adverſas, vel alteram è regione alterius) patri & matri & quatuor fratribus. Et his circumpoſuit columnas magnas & ſuper columnas arma ad memoriam æternam: & juxta arma naves ſculptas, quæ viderentur ab omnibus navigantibus mare. Hujus Sepulcri pulcra apud jam dictum *Joſephum* hiſtoriæ Scriptorem diligentiſſimum *lib.* III. *Antiquit. Judaic. c.* XI. deſcriptio eſt, ubi inter cætera ait, fuiſſe illud *è lapide albo & polito* uti dictum, habuiſſe porticus circumcirca & ςύλους μονολίθους columnas quæ ſingulæ uno tantum lapide conſtarent. Septem etiam Pyramides, quæ, inquit, ad hoc uſque tempus ſervantur, appellat ibidem μνημεῖον μέγιςον θαυμαςόν τε ἰδεῖν. Et multò poſt eum *S. Hieronymus libr. de* locis Hebr. Modin vicus juxta Dioſpolin, unde fuerunt *Machabæi*, quorum hodieque ibidem ſepulcra monſtrantur.

II. Meritò igitur dubitare quis poſſet, hoc lecto, an id factum eſſet ex ſuæ gentis ritu, an ex aliarum exemplo? Deinde quæri poſſet, cur naves inſculptæ ſepulcro? Nam de armis ſuſpenſis aut etiam inciſis, communis eſt ritus. Verùm ſi hæc rectè perpendamus, aſſerimus non repugnare genti Judaicæ hunc morem. Scimus enim quod *Daniel*, qui Princeps

ceps à Dario conſtitutus, Mauſoleum ſumptuoſiſſimum exſtruxerit, in quo *Perſarum*, *Medorum* & *Parthorum* Reges ſepulti, curaque ejus Hebræis Sacerdotibus data ſit: vid. *Joſeph. lib.* x. *c.* xiv. Quanquam trophæa apud Hebræos reperiantur, quemadmodum apud gentes. Teſtes ipſi apud Joſephum lib. xv. c. 10. nam cum *Herodes* theatrum, & in eo Cæſaris imagines & trophæa gentium, quas bellando ille devicerat, collocaſſet; Hebræis indignè ferentibus perſuadere conabatur nihil in ea re ineſſe piaculi. At illi putantes imagines eſſe armis obſitas, quas nunquam toleraſſent, uno ore clamabant, dicentes: *Licet omnia exiſtimemus tolerabilia, tamen hominum imagines, vel trophea, non eſſe patrium in civitatem admitti profitemur.* Sed hoc verum de ejuſmodi trophæis: nam de aliis, i. e. de hoſtium ſpoliis, vel ſuſpenſis in templo, vel etiam in Sepulcris, non item.

III. Rationem hujus Mauſolei Simonis expoſuit *Joſephus* loco paulo ante citato *lib.* iii. *c.* xxi. cujus verba integra recitamus: *Simon ingens Mauſoleum fabricans patri ſuo fratribuſque, ſepulturam ex albo & polito lapide conſtruxit, opus mirabile, conſpicuumque faciens, cujus & porticus undique columnis ſuſtentantibus ex uno lapide viſu mirabiles ſtatuit, inſuper & pyramides ſeptem parentibus, vel unicuique Germanorum ſingulas ſuperimpoſuit magnitudine vel decore lucentes, quæ hactenus ſervantur.* Conſentientem hic habemus Anglum *Thom. Fullerum in Piſgah-ſight of Paleſtin. lib.* 2. *cap.* 10. *fol. m.* 211. qui in hæc prorumpit verba: *where the ſeven ſepulchers of Maccabees (each a high Pyramid on a ſquare baſis, and all mounted on a ſteep hill) are a conſpicious ſea-mark to the Mariners many miles diſtant.* De columnis ſepulcralibus egimus *lib.* 2. Illud tamen obſervandum, quod columnæ hæ non fuerint nudæ, ſed ſignis aſperæ & rerum hiſtoriis veſtitæ, ut *Gyraldus* animadvertit: conf. *Menoch. lib.* iix. *de Rep. Hebr. cap.* iv. *quæſt.* vi. *Sepran. David. digr.* ii. *fol.* 510. *& ſeq.*

IV. Hunc ritum & alios populos obſervaſſe teſtantur Scriptores. De Ægyptiorum ſepulcris & illorum columnis refert *Diod. Sicul. lib.* ii. *cap.* ii. eo in loco fuiſſe columnarum ſepulcralium *contignationem ſculptam præſepibus variiſque picturis ornatam.* In Romanorum Sepulcris idem videre fuit? Hinc

ait.

Digitized by Google

ait *Georg. Fabricius de nova Roma cap.* XXI. *pag.* CXIV. In Sepulcris, quæ hinc inde per urbem in multis locis inveniuntur, varia rerum ſimulacra ante S. Coſmam & Damianum, in foro Romano & in S. Johanne Laterano in quo etiam nocentes objiciuntur beſtiis, ut in alio quodam ante S. Mariam in via lata. *Polydorus Vergilius lib.* V. *cap.* X. Adponi etiam, inquit, ſolebant militaria ſigna, tanquam laudis & virtutis tropæa: conf. *Don. Picinell. lumin. reflex. in lib. Machab.* fol. 256. Unde non dubitatur, quin etiam hoc obſervaverit *Simon*, uti ex textu allato ſatis conſtat, ubi expreſſe: Et ſuper columnas arma. Sepulcrum hoc paſſim erat conſpicuum imaginibus militarium armorum & navium, ut ſignificaret, interprete *Cornelio a Lapide*, eos tam mari, quam terra fuiſſe potentes & utrobique illuſtres obtinuiſſe victorias, etſi bellorum navalium ab eis geſtorum, nulla facta ſit mentio. Quod autem ſuper *Sepulcra* collocata ſint arma aliaque inſtrumenta Statui convenientia, demonſtrat *Virgil. lib.* VI. *Æneid.* loquens de Mileno:

At pius Æneas, ingenti mole Sepulcrum
Imponit, ſuaque arma viro.

De his actum fuit cap. 2. hujus libri, quare repetere noluimus.

V. Quod autem *naves* inſculptæ fuerint marmoribus Sepulchralibus teſtatur *Philoſtratus in vita Apollon. Thyanæi. Philippus II.* Rex *Hiſpaniarum*, *Bruxellis* celebrans exequias *Caroli V.* ſui patris, tametſi iſte nunquam fecerit navale prælium, nihilominus produxit navim, circum quam efformatæ erant variæ hiſtoriæ, nimirum Africa ab ipſius militibus capta, cum *Aphrodiſio deleto*, ex altera parte fugitivos Turcas cum Solymanno profligato: inde novo Orbe invento, & ex altera *Tuneto capto & reſtituto.* Videatur *Ludovicus Dulcis in ipſius vita.* Ita etiam *Stephani Johannis Stephanii notæ in lib.* 3. *hiſtor. Danic. Saxon. fol. m.* 91. hoc illuſtrant, ubi aſſeritur, Regios tumulos ad magnitudinem & figuram carinæ *maximæ navis* fabricatos fuiſſe. Imo legem *Frothonem* dediſſe hanc: *Centurionis vero vero vel Satrapæ corpus, rogo propria nave conſtructo funerandum eſſe. Dena autem gubernatorum corpora unius puppis igne conſumi*

præ-

præcepit: Ducem quempiam aut Regem interfectum proprio injectum navigio concremari. Conf. *fol.* 92.

VI. Quod igitur ad Naves pertinet: quas *Simon* juxta arma inſculpendas curavit, id primum dicimus, uſitatum fuiſſe navium ſpolia in trophæis aut templis ad æternitatem memoriæ collocari. *Virgil. lib.* III. *Georg.* de Trophæo Auguſti:

> *Atque hic undantem bello magnumque fluentem*
> *Nilum ac navali ſurgentes ære columnas.*

Ubi *Servius* ſcribit Auguſtum totius Ægypti victorem, ſuſtuliſſe de navali roſtra ærea, quibus conflatis, quatuor efficit columnas, quæ poſtea à *Domitiano* in Capitolio ſunt locatæ. Juvenal. *Satyr.* x. *v.* 133. *ſeq.*

> *Bellorum exuviæ truncis affixa trophæis,*
> *Lorica, & fracta de caſſide buccula pendens,*
> *Et curtum temone jugum, victaque triremis*
> *Apluſtre & ſummo triſtis captivus in arcu.*

Livius ab urbe condita *lib.* VIII. Naves, inquit, Antiatium Partim in navalia Romæ ſubductæ, partim incenſæ, roſtriſque earum ſuggeſtum in foro exſtructum adornari placuit: Roſtraque id templum appellatum. *Goropius* præterea *lib.* III. *Orig.* ſcribit, navium fragmenta à Cyrenæis in Hammonis templo dicata. Id verò ad noſtrum morem refert, qui navium ſpolia, quibus naufragium evaſimus, in templis ſuſpendimus.

VII. Quod ad *Sepulcra* ſpectat, hoc ſolùm reperimus apud *Virgilium lib.* VI. *Æneid. Impoſuit ſua arma viro, REMUMQUE TUBAMQUE.* Hoc autem ideò factum, quia in *Sepulchris* eas res incidi mos fuit, quibus ille inſignis habitus eſt, qui ibi ſitus. Itaque *naves* etiam inſculptas aſſerit *Philoſtratus* paulò antè citatus. Verùm quamobrem Simon parentum ſepulcro, ſive Mauſoleo naves inſculpſerit, non facile conſtat. Sunt autem qui putent, eo naves inſculptas, ut varios multiplicesque vitæ caſus, quos illi ſubierant maximè in bellis, ſignificarent. Illos navium ſimiles eſſe, qui in hoc vitæ ſalo variis fortunæ caſibus, quaſi tempeſtatibus conflictati in ſepulchrum tanquam in portum, poſt vitæ naufragium enataſſent. Quæ certè ſententia non humanis magis, quam ſacris literis probari & locupletari facile poteſt. Obſcurum enim

non eſt, humanam vitam in noſtris externiſque literis navis ſymbolum ſignificari, & ſeculum iſtud non pauciores, quam maris motus habere: mortem naufragium eſſe, in Sepulcro portum ineſſe. Ideò enim rectè *Andromacha* apud *Senecam in Troad. Act.* 3.

> *Fata ſi miſeros juvant*
> *Habes ſalutem: fata ſi vitam negant*
> *Habes ſepulcrum.*

Perinde ac dicat: Si vitæ naufragium feceris, non eſt cur animo ſuccumbas, cum Sepulchri habeas portum, quem inveharis, periculorum omnium ac tempeſtatum expertem. Arriſit B. *Hieronymo* Poëtæ ſententia, qui in vita S. *Malchi*: *Si juvat*, inquit, *miſeros Dominus, habemus ſalutem; ſi deſpicit peccatores, habemus ſepulcrum.* Sed unum audiamus *Gregorium*, qui *lib.* 6. *in Job. cap.* XVIII. inquit: Poteſt per Sepulchrum non ſolùm in hac vita noſtra contemplatio, ſed quies æternæ & intimæ retributionis intelligi, in quam tanto verius quieſcitur, quantò in nobis corruptionis vita perfectius necatur. Nos itaque cenſemus, quemadmodum arma ſive ſpolia ad æternitatem memoriæ columnis Simon impoſuit, ut edita bello facinora poſteris teſtarentur; ita etiam naves inciſas, ut maritimarum urbium ac gentium, quas prælus fuderant, ſymbolum præ ſe ferrent.

CAPUT VI.

De Synagogis defunctorum Sepulchris impoſitis.

I. Judæos in more habuiſſe Synagogas & Academias erigere apud SEPULCHRA laudatiſſimorum virorum ex Benjamine Tudelenſi & cippis Hebraicis, in Latinam linguam tranſlatis illuſtratiſque à doctiſſimo Hottingero, abundè liquet. In poſteriore hoc tractatu exempla adeò ſunt obvia, ut moleſtum ſit, ſingula deſcribere. Id unum referemus, quod *Sepulcra* quandoque fuerint exſtructa in ipſis Synagogarum atriis. Sic legitur in *Cippis pag. m.* 62. *edit. Heidelberg.* 1659. שם קבור ר׳ יוסי ז״ל בחצר המדרש *ibi ſepultus eſt R. Joſep. m. in Atrio Synagoga*

goga ſive *Academia*. Cum etiam celebratiſſimum ſit apud Benjaminem teſtimonium de Synagoga longe ampliſſima apud *Ezechielis* Sepulcrum exſtructa, non convenit, ut illud negligamus, maximè cum alii Auctores plures tam Judæi, quam Chriſtiani illius meminerint. Auctor *Cipporum Hebr. pag. m.* 74. *edit. Heidelb.* 1659. שם נהר חדקל שם קבור יחזקאל הנביא ע״ה וזה צורת הקבר והכיפה שעליו i. e. *ubi fluvius Chiddekel, ibi ſepultus Ezechiel Propheta p. m. Hæc verò figura eſt ſepulcri & fornicis ejus ſuper ipſo.*

II. Eandem quoque ſententiam tuetur *Magnus Daniel Omeiſius* Profeſſ. *Aldorff. celeber. cap.* III. *p. m.* 80. *in Schediaſm. de quatuor Paradiſi flumin. ann.* 1676. ex *Rabbi Uri*, qui ita: בארץ אשור חדקל שם קבור יחזקאל הנביא ע״ה i. e. *In terra Aſſyria ubi fluvius Chiddekel, ibi ſepultus eſt Propheta Ezechiel p. m.* Verùm Benjamin in Itinerario ſcribit ad Euphratem eſſe, verba ejus ex verſione *L'Empereur* hæc ſunt: *Hinc* (Napha) *tres paraſangæ numerantur ad beati Ezechielis Prophetæ Synagogam in ripa Euphratis: ubi regione Synagogæ ſexaginta turres ſunt & inter ſingulas eſt Synagoga. In illius atrio ſacrorum librorum theca eſt; & poſt Synagogam Ezechielis, filii Buzi, Sacerdotis ſepulchrum; cui magna pulcherrimique operis teſtudo impendet, quam conſtruxit Jechonias Judæorum Rex cum triginta quinque millibus Judæorum, qui eum ſequebantur, cum ab Evilmerodacho è carcere dimiſſus eſſet.* Alia quoque ſubjicit *Benjamin*, quæ *Hottingerus* annotavit *ad libr. de Cippis;* licet non tutum ſit, *Benjamini* in omnibus adhibere fidem; non tamen opinamur, omnia ficta ab ipſo, quæ de hoc Ezechielis tumulo narrat. Certum eſt, inquit *Huetius in demonſtrat. Evangel. Propoſ.* IV. *pag.* 396. quindecim circiter Francicis Leucis à Bagdado locum nunc quoque magnis conventibus celebrari, in quo ſepultum Ezechielem arbitrantur. Certum tamen eſt, quod Judæi undiquaque ad hujuſmodi tumulum tanto cum ardore precum cauſa confluant, colligere licet hinc, quod loca, quæ *Sepulchris Sanctorum virorum* proxima ſunt, pro ſanctis habeant. Id adeò exploratum eſt, ut undique confirmari poſſit.

III. Probant hoc Auctoris Cipporum Hebr. verba, cujus hiſtoria ſic incipit: אלה כפעי בני ישראל אשר ילכו מחיל אל חיל להשתטח על קברי הצדיקים ע״ה בבכי יבאו ובתחנונים להתפלל לבקש רחמי עליהם

עליהם ועל אחיהם שבגולה i. e. *Hæc ſunt itinera filiorum Iſrael, quæ fecerunt, qui eunt de virtute in virtutem, UT PROSTERNANT SE AD SEPULCHRA JUSTORUM, quorum in pace requies ſit. Accedunt autem eo cum lacrymis & deprecationibus, ut petant & exorent miſericordiam pro ſe & fratribus ſuis, qui in exilio.* Inſignis hiſtoriæ, quæ huc pertinet, compendium fecit ex Hebræo quodam Manuſcripto doctiſſ. *Hottingerus in præfat. libell. de Cippis* ſub finem. Accuſati erant Judæi apud Muhammedanos, quod ipſorum impietas diu expectatas pluvias prohiberet. Quare ad eas impetrandas à Deo per preces tridui ipſis conceditur ſpatium, ea ſub interminatione, ut, ſi eventus fallat, omnes certiſſimum mortis periculum ſubeant. Judæi duram hanc conditionem accipere coacti, primum quidem inter ſe ſtatuunt, ſi gratia divina ipſis neget ſuppetias, potius exacto triduo in mutuas ruere cædes, & paternis fraterniſque dextris cadere, quam morte ſua hoſtibus voluptatem & ludibrium dare. Hoc decreto facto, adeunt ציון זכריה הנביא monumentum Zachariæ Prophetæ להתפלל ולהתחנן *ad orandum* & *ſupplicandum* cum multiplici pompa proceſſionibuſque: Quibus ceremoniis adeò fertur placatum fuiſſe Numen, ut eo ipſo die pluvias petitas iis indulſerit. Hiſtoriæ veritatem heic non tàm curamus, quàm ceremonias, quæ in illa memorantur, non utique ineptè & abs re, ſed convenienter conſuetudinibus illius Gentis. Conſtat enim clare ex ipſis conſtitutionibus Gentis Judaicæ, quod *Jejunii ſtati* temporibus admodum affectaverint precari apud SEPULCHRETA, uti *Maim. Hilc. Taan. cap.* IV. §. XVII. teſtatur his verbis: *Septem his jejuniis omni loco, quo ea decernunt obſervanda, poſtquam preces fuderunt, egreditur univerſus populus ad SEPULCHRETA, ibique lacrymantur & ſupplicant.*

IV. Extra omnem dubitationis aleam ponimus, quod *Synagogæ* primitus apud SEPULCHRA præſtantium virorum erectæ fuerint, ad eorum memoriam eo commendandam poſteritati. Judæi enim, ſi ulli mortalium valde inclinarunt ad *τὸ οἰκοδομεῖν τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖν τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων ædificandum ſepulcra Prophetarum & exornandum monumenta Juſtorum.* Sic legimus in *Cippis Hebraicis pag. m.* 70. *edit. Heidelberg.* 1659. ipſos ſolitos fuiſſe honorare ſolenni quadam cele-

celebratione annua SEPULCHRUM MARDOCHÆI. Verba Latina à cl. Hottingero reddita ita ſonant: *Toto illo tractu congregantur Judæi die Purim eoque proficiſcuntur ad Sepulcrum ejus, cantica dicentes & encomia, cum tympanis & choris, lætantes & gaudentes, quod ibi factum eſt miraculum.* De SEPULCRO Eſtheræ Auctor *Cipporum pag. m.* 64. refert, quod Judæi ad id acceſſerint cum in hæc erumpit verba: Ibi Sepulcrum Eſtheræ Reginæ eſt, p. m. Diſtatque ſeſqui paraſangis Tzephato. In tota autem Suſane tempore Purim, quidam Judæi ad Sepulchrum ejus accedunt, ubi Megilla lecta edunt, bibunt, lætantur. Non quidem Auctor Cipporum aſſerit, quod apud binos hos tumulos ædificatæ fuerint Synagogæ; ſed id non neglexit annotare *Benjamin Tudelenſis*, inquiens: *Ante Synagogam unam ſepulti ſunt Mardochai* & *Eſther.*

V. Cur autem Judæi die Purim ſe congregarint ad hæc Sepulcra & orarint, videtur hæc ratio, quod noluerint, ut celebrium horum ſuæ gentis hominum memoria periret; verùm gravior & certior ratio hujus conſuetudinis inde petitur, quod cum tempore ea apud ipſos invaluerit opinio, quod animæ defunctorum circa illos tumulos, in quibus cadavera recondita ſunt, vagentur, quodque per earum interceſſionem auxilium à Deo facilius impetrare liceat. Sic legitur in *Sota Gem. ad cap.* VII. *in Excerpt. celeberr. Wagenſeilii* §. VI. *pag. m.* 715. Rabba ait, (doceri) Calebum ſubtraxiſſe ſe conſilio Exploratorum, iviſſeque & expandiſſe ſe ſuper ſepulcra Avorum, precatumque eſſe: Vos Avi intercedite pro me, ut à conſilio Exploratorum liberer. In eodem tractatu quæſitum refertur R. *Chama*, cur occultatum ſit Sepulchrum Moſis? Reſpondetur autem, ſciviſſe Deum, Iſraelitas deportandos eſſe in exilium, adeoque ipſis voluiſſe adimere occaſionem veniendi לקבורתו של משה ad Sepulcrum Moſis, atque ibidem cum lacrymis & ſupplicationibus hos fundendi gemitus pro ſua ſalute משה רבינו עמוד בתפלה בעדנו ô Moſe Magiſter noſter, quæſumus te, intercede pro nobis! Vide celeb. *Wagenſeil.* qui docte diſſerit. Quid aliud eſt hodie Pontificiorum Walfarthen, quam peregrinatio ad Sepulchra defunctorum Sanctorum? Ipſum enim vocabulum *Wal* mortuum ſignificat. Sic *Walhal* aut *Walhold* mortuorum ſedes, & *Walfart* peregrinatio ad Sepulcra

Digitized by Google

Sanctorum defunctorum, item *Walbrun* apud *Saxon. lib.* VII. *hiſtor. Dan.* cadaverum puteus, & *Walſtad* locus cæſorum dicitur. Hanc ut genuinam ſignificationem firmant verba *Snorronis Sturleſonii in vit. S. Olai pag.* 311. Ita etiam quidam Gentilium hanc ſententiam defenderunt, referente *Grotio ad cap.* VII. *Matth.* aſſerentes, quod animæ circa cadavera hæreant, quod *Porphyr. lib.* 2 *pag.* 89. de abſtinentia reſtringit ad animas improbas & eorum hominum, qui violenta morte perierunt. Quod quoque cenſet *Macrob. c.* XIII. *pag.* 53. *Comm. in Somn. Scipion.* Exitu coacto, ait, animam circa corpus magis magiſque vinciri, & revera ſic extortæ animæ diu circa corpus ejuſve ſepulturam vel locum pervagantur. Ita Judæi quoque fabulantur, quod anima duodecim menſes adſcendat & deſcendat, priuſquam ad gradum perfectum evehatur, quod refert *Olam Hanesbamoth*: *gradus* imperfectior intra duodecim menſes, poſt quos evehitur quis ad gradum quendam è gradibus futuri ſeculi, perfectionis nempe & gloriæ. Quo indicatur etiam Juſtorum animas haut facile ſtatim à rerum terrenarum, quibus aſſuetæ ſunt, ſtudio avelli: tempus purgationis & defæcationis duodecim menſes ſtatui. Conf. *Rambam C. Gamul. fol.* 103.

VI. Ut autem Hebræi hanc ſuam fabuloſam ſententiam de interceſſione Sanctorum probent, ridiculum quendam modum effingunt, in quo explicant, quomodo Spiritus defunctorum perveniant ad cognitionem harum precum. Hunc ex *Schalſcheleth Hakkabala* adduxit prælaudatus *Wagenſeilius*, cujus verſio hæc eſt: *Publicâ quadam calamitate ingruente, ſi populus recipiat ſe in locum SEPULCHRORUM, ibique precetur, tum excitata δύναμις θρεπτικὴ ſe ſe confert ad vim ſentientem, hæc verò abiens expergefacit mentem, atque ſic pro vivis apud Deum intercedunt.* Sane ridicule. Sed magis etiam ineptum eſt, quod ex *Abarbanel* recitat *Pocock. in not. Miſcell. ad port. Moſ. p.* 121. qui putat ad vivos gratiam divinam derivari per oſſa defunctorum. Plura loca citata reperiuntur apud doct. *Campeg. Vitring. de Struct. Synagog. cap.* 11. *pag.* 222.

VII. Cum ergo antiquitus creditum, quod animæ defunctorum circa eorum ſepulcra frequentes convolent, quamobrem Gentiles Templa ſua ſupra Heroum ſuorum dormitoria

ria condiderunt, quod fuſe probavit *Euſeb. Præparat. Evangel. lib.* 11. *cap.* VI. de quibus in ſequentibus. Jam autem de Synagogis nobis ſermo eſt, quæ juxta vel ſupra Sepulcra Doctorum ædificabantur etiam *honoris cauſa*. Huc facit teſtimonium ex *Bava Kama* à *Schickardo* & *Gejero* obſervatum. Verba textus (de Hiskia) honore ipſum affecerunt: innuunt cœtum Scholaiticum congregaſſe ad Sepulchrum ejus, h. e. ſtudioſos, ut diſcerent ibi Scripturam. - - - - Non autem ſuper ipſum ſepulcrum conſidebant, (ne pollucrentur addit *Schickardus*, quia nefas juxta cadaver ſacra tractare) ſed intervalla quatuor ulnarum inde remoti. Sic honorare ſoliti Judæi, ut poſteri tradunt, SEPULCHRUM Regis. Sive igitur hoc verum, ſive falſum, id tamen inde colligere licet, quod honoris cauſa Judæi ſæpe conventus Eccleſiaſticos vel Academicos apud Sepulcra præſtantium virorum inſtituerint. Aliàs vero & ipſe Maimonid. docet, licitum non eſſe apud SEPULCHRA legere, niſi ad quatuor cubitorum diſtantiam. His ita conſideratis ad ipſa templa progredimur, quibus ſæpe Sepulcra ornarunt.

CAPUT VII.

De Templis Sepulcris ſuperſtructis.

I. Templa & Sacella Sepulcris inædificaſſe Gentiles *lib.* 2. fuſe oſtendimus. Nunc etiam videbimus, an etiam Hebræi hoc fecerint? De Synagogis quidem patet; ſed de templis affirmare non licet, cum prohibitum fuerit varia ædificare templa. Poſterioribus autem temporibus templa quoque à Chriſtianis SEPULCHRIS inædificata fuiſſe referunt hiſtoriæ. Ut igitur alia ſilentio prætereamus Sepulcra, tantum Chriſti monumentum perluſtrabimus, quod variis templis fuit ornatum partim ignominiæ, partim gloriæ & honoris cauſa. *Seculo* enim *II.* poſt *Chriſt. N. circa annum* CXXIX. *& ſeqq.* cum *Ælius Adrianus* Imperator *Judæos Barcochaba* Duce tumultuantes compeſceret, & circa Veteris Hieroſolymæ locum *Æliam Capitolinam* ædificaret, non *Judæis* modò

ægre

ægre facturus, habitatione Novæ Urbis omninò iis interdicit & portæ *Suem* inſculpſit; ſed & exiſtimans, ſe fidem Chriſtianam loci injuria peremturum, in loco paſſionis SIMULACHRUM JOVIS conſecravit & *Bethlehem Adonidis* fano profanata eſt, ut quaſi radix & fundamentum Eccleſiæ tolleretur, ſi in iis locis idola colerentur, in quibus Chriſtus natus. Hoc confirmat *Hieronym. Epiſt.* XIII. *ad Paulin.* ita ſcribens: ***Ab Adriani temporibus uſque ad Imperium Conſtantini per annos circiter*** CLXXX. ***in loco reſurrectionis SIMULACRUM JOVIS, in crucis rupe STATUA EX MARMORE VENERIS à gentibus poſita colebatur.*** Conf. *Euſeb.* De *Jovis Capitolini* templo diverſum ſentire *Dionem*, *Xiphilinum* tradit D. Quenſted. de Spult. Vet. quem vide.

II. Ut igitur hæc pluribus teſtimoniis probemus, prodeat *Sozom. l.* 2. *c.* 1. cujus verba Latinè tradita recenſemus: ***Verum nec hujus ligni, nec hujus ſepulcri inventio in proclivi erat. Nam Gentiles qui olim Eccleſiam perſecuti fuerant, cum Chriſtianam Religionem, tunc primum naſcentem, omnibus modis atque artibus exſcindere laborarent, eum locum ingenti aggere obruerant, & in ſublime erexerant, cum antea eſſet profundior ſicuti nunc cernitur; cumque univerſum locum, tam Reſurrectionis, quàm Calvariæ, muro circumſepſiſſent, eum exornaverunt. Ac primo quidem ſolum lapide conſtraverunt, deinde Templum VENERIS extruxerant, & ſimulachrum conſtituerant, eo conſilio, ut qui Chriſtum illic adorarent, Venerem colere viderentur.*** Hæc *Sozom.* Paulin. Epiſt. XI. ad Severum: ***Nam Hadrianus Imperator, exiſtimans ſe fidem loci injuria perempturum, in loco paſſionis SIMULACRUM JOVIS conſecravit, & Bethlehem ADONIDIS fano eſt profanata, ut quaſi radix & fundamentum Eccleſiæ tolleretur, ſi in iis locis Idola colerentur, in quibus Chriſtus natus eſt ut pateretur, paſſus eſt ut reſurgeret, ſurrexit ut regnaret.*** Ubi quædam in his *Paulini* verbis deſiderantur. Nam non in loco paſſionis erectum TEMPLUM JOVIS, ſed in loco Reſurrectionis. In loco vero paſſionis fanum & ζώδιον VENERIS, ut patet ex loco *Sozom.* memorato. Ex quo nec ζώδιον *Veneris Euſebio*, loco ubi de *Veneris* agit imagine, nec ξόανον reſtituendum. Nam revera ζώδιον notat figuram, imaginem. Hinc ζωδιακὸν & apud *Epiphanium* ζώδια

figuræ

figuræ & imagines animalium, quæ ab Aſtronomis in balthco Solis repræſentari conſueverunt.

III. Sed locus *Euſebii* videtur aliter emendandus. Sic ſe habet difficilis ille locus de *Vita Conſtantini l.* III. *c.* XXV. Δεινὸν ὡς ἀληθῶς ταφεῶνα ψυχῶν κατασκευάζουσι, νεκρῶν εἰδώλων, σκότιον Ἀφροδίτης ἀκολάστῳ Δαίμονι μυχὸν οἰκοδομησάμενοι: *Nefandum revera & execrabile buſtum animarum conſtruxere & receſſum laſcivo Veneris Dæmoni ædificarunt, ſimulacriſque mortuis implevere.* Sic Chriſtophorſonus. *Valeſius* verò ſic Græca reddit: *Infauſtum prorſus animarum Sepulchrum, obſcuram mortuorum ſimulacrorum cavernam in honorem laſcivi Dæmonis quem Venerem vocant ædificantes.* Non prætermiſit diligentiſſimus *Valeſius* vocem σκότιον, quam *Chriſtophorſonus* omiſerat, & cujus loco ξόανον vel ζώδιον quidam legendum exiſtimant. Sed vox illa nullo modo loco movenda eſt, & ſic locum integrum legendum putaremus: Ταφεῶνα ψυχῶν κατασκευάζουσι νεκρῶν, εἰδωλεῖον, σκότιον Ἀφροδίτης ἀκολάστῳ Δαίμονι μυχὸν οἰκοδομησάμενοι: *buſtum animarum mortuarum conſtruxerunt, Idolium, tenebroſam ſpeluncam Veneris Dæmoni ædificantes.* Nimirum ζώδιον & εἰδωλεῖον Ἀφροδίτης erectum fuit in loco paſſionis, non verò ſepulturæ, ut voluit *Paulinus*, & ante illum *Euſebius* hoc in loco, quorum memoria liberari poteſt dicendo, illos voce paſſionis deceptos fuiſſe, & per locum paſſionis intellexiſſe locum ſepulturæ, cum proprie notet locum, ubi Crux erecta fuit, ubi revera vivens paſſus eſt Dominus noſter, & ubi *STATUA VENERIS* tandem fuit collocata, cum in loco Sepulcri erecta fuerit JOVIS ſtatua.

IV. Alexander Monachus de inventione Crucis ita literis prodit: Μαθόντες δὲ οὐκ παραδόσεως οἱ πιστοὶ τὸν τόπον τοῦ ἁγίου Γολγοθᾶ, κεχωσμένον ἔτι καὶ ἀφανῆ τυγχάνοντα, ἐρχόμενοι καθ' ἡμέραν σεβασμίως προσεκύνουν, ὅπερ θεωροῦντες οἱ εἰδωλολάτραι, τοῦ Διαβόλου ὑποβάλλοντος αὐτοῖς, ᾠκοδόμησαν ἐκεῖσε ναὸν τῷ ἀγάλματι τοῦ ἀκαθάρτου Δαίμονος Ἀφροδίτης. *Cæterum fideles cum ex traditione Majorum, locum Sacri montis Golgotha, qui jam obſcurus ac obrutus erat, didiciſſent, quotidiè ad illum accedentes religioſè adorabant. Quod Idololatræ conſpicati, Diabolo eos inſtigante, Ædem illic ſtatuæ impuriſſimæ Deæ Veneris dicatam conſtruxerunt.* Paria videre eſt apud Georgium Hamartolum

 in

in Chronico: cujus verba Latina ex Græco recenſemus: *At cum omnes de loco dubitarent, alioque aliud ex ſuſpicione proferente, civitatis Epiſcopus omnibus quieſcere juſſit, monuit ut precibus diligentius inſiſterent. Quo facto ſtatim divinitus demonſtratus eſt locus Epiſcopo, in quo impuræ Veneris Templum & Simulacrum poſitum erat. Tunc Regina Imperatoris auctoritate uſa, coacta in unum, artificum & operarum ingenti multitudine, mandavit ut ex imo fundamento, execrandum illud ædificium everteretur, ruderaque & terra inde effoſſa procul abjicerentur. Quo peracto apparuit divinum monumentum & locus Calvariæ.*

V. Ex iſta vero *Veneris* ſtatua in loco Calvariæ & paſſionis erecta, colligunt viri eruditione & doctrina præclari, montem *Calvariæ* vocatum VENERARIUM apud D. *Ambroſium* in *Pſalm.* XLVII. Verùm vix probabile eſt, quod à *Venere* mons *Venerarius* dictus; ſi ita eſſet, potius *Venereus* vocandus. Probabilius putamus Ambroſium arceſſere à *Venerari*; adeò ut VENERARIUM ſit locus, ubi Chriſtus ipſe cultus, & ubi fideles Deum venerari ſolebant. In loco crucifixionis igitur Statua Veneris collocata; in loco Sepulcri ſtatua Jovis. In utroque loco *Sacellum* ſeu *ædiculam* conditam crediderimus. Cum autem loca non longe à ſe invicem diſſita fuerint, vix credibile eſt, duo Superba & Regia Templa ibi fuiſſe conſtructa; ſed unicam ædem tantum, quæ ad utrumque Sacellum ſcil. Crucis & reſurrectionis videbatur pertinere. Cum etiam plures ædes erectas quidam memorent, hoc intelligendum de Sacellis & ædiculis Crucis & reſurrectionis. De quibus diverſis Sacellis *Eutychius* Patriarcha Alexandrin. in ſuis Originib. Edit. Pocockian. pag. 450.

وتقدم قسطنطين الي مقاريس اسقف بيت المقدس
ان يطلب موضع المقبرة والصليب ويبني الكنايس

In mandatis etiam dedit Conſtantinus Macario Epiſcopo Hieroſolymitano, ut Crucis loca perquireret, & Eccleſias ſtrueret.

VI. Sive itaque templum exſtructum à Conſtantino, ſive *Helena*, de qua *Eutychius* & *Gregor. Abulpharajus in dynaſtiis, dynaſt.* VII. *pag. m.* 135. nihilominus manet verum, quod Sepul-

pulcrum Chriſti templo fuerit ornatum ſequioribus temporibus. Vid. plur. diſſer. *Stephan. le Moyne in not. pag. m.* 432. Id quod etiam *Adrichom. in deſcriptione Terræ S. fol.* 242. confirmat his verbis: *Auratis coruſca laquearibus & aureis dives altaribus - - - - ornavit templum.* Hodie quoque Sepulcrum Chriſti, quod venditatur, contiguum adhuc habet templum, in quo aluntur Monachi ordinis Templariorum, hujus formam nobis exhibet **Dapperus in der Beſchreibung der Landſchaft Paleſtina** *fol. m.* 324.

VII. In primis Chriſtiani poſtmodum hoc obſervabant circa Sepulchra *Martyrum*, quibus templa adjungebant, quæ MARTYRIA appellabantur: vid. *Cornel. a Lapide Comment. in cap.* XI. *Eſa. fol.* 169. quæ originem traxerunt ab illo templo Sepulcro Chriſti ſuperſtructo, quod Martyrium crucis & martyrium reſurrectionis nominabatur, referente *Stephano le Moyne in not. pag. m.* 436. inquiente: Nam ante erectam iſtam Baſilicam non video, ædes in honorem Martyrum conſecratas, nomine Martyrii apud quemquam deſignari. Poſtea frequentiſſime vox Martyrii in iſtum ſenſum fuit uſurpata. Sic Anno CCCLXV. in Concil. Laodicent. Can. 9. Concil. Epheſ. Ann. CCCCXXXI. *Act.* I. ubi Eccleſiæ Sancta Martyria dicuntur, Concil. Chalcedon. Anno CCCCLI. C. VI. & VIII. aliaque ſatis teſtantur Templa Martyria dicta. Eleganter quoque illa Martyria deſcribuntur à B. D. Hildebrando Patrono meo poſt fata venerando in libell. de precib. veter. Chriſtian. cap. XXI. pag. m. XXIX. Plura qui de his legere deſiderat, evolvat celeb. *Johannis Faës animadverſ. ad Lyl. Gyrald. de vario ſepeliendi ritu pag.* 196. 197. 198. *ſeq.* qui fuſe de his egit: conf. *Stephan. le Moyne not. & obſervat. pag.* 438. Ex his itaque quæ diximus ſatis elucet, moris veterum fuiſſe Sepulchris templa inædificare, ut pietatem in defunctos Sanctos oſtenderent. Ne ergo Lectoribus ob prolixitatem nauſeam creemus, finem imponimus Ornamentis Sepulchralibus externis, & ad interna nos accingimus.

CAPUT VIII.

De Ornamentis Internis Sepulcrorum Hebræorum ſcil. Unctura.

I. Cadavere abluto afferebantur aromata & unguenta in condituram illius inſumpta. Hebræos quoque cadavera abluiſſe teſtatur Scriptura Act. cap. IX. 37. ubi *de Thabitha Joppenſi* legitur, quod poſt mortem lota fuerit. Factum autem eſt per dies illos, ut *Tabitha* ex infirmitate moreretur, quam cum laviſſent, poſuerunt in cœnaculo. Teſtimonio ſuo etiam probat cl. *Buxtorff. Synagog. Judaic. c.* XXXV. ut ſcil. puri & mundi ſint, cum peccatorum ratio reddenda. *Liber Minhagim cap. ult.* Man iſt das Meth (todte) metacher (ſauberend) dieweil er ſol die (rechenſchaft geben) vor dem Bore (ſchöpfer) das er ſol geſaubert ſeyn. Conf. huc Quenſted. de Sepultur. Veter. *Gejer. tract. de luctu Hebr. pag. m.* 52. *c.* V. Abluto cadavere ungebant, non autem eo modo quo Ægyptii, qui extractis viſceribus unguenta corpori indebant; ſed hi aromata exterius corpori applicabant. Vid. *Tr. noſt. de luctu Græc. cap.* VI. *pag. m.* 64. *edit. Marpurg.*

II. Ut igitur in hac mortuorum Hebræorum ordine procedamus, primo conſideramus materiam Unguenti, quæ duplex fuit, liquida & arida. Liquida fuit illa, qua mulier illa in unctura Salvatoris uſa fuit, & *unguentum nardinum* appellatur: de quo integr. *diſſert. habuit cl. Balthaſar Otto*, quæ evolvatur: confer. *Fr. Fortunat. Scacchi Myrothec. Sacro-profan. edit. Rom.* 1625. *part.* I. ubi plura. Nos tantum Uncturam Sepulcralem Judæis uſitatam in cadaveribus condiendis perluſtrabimus. Hanc nobis ſubminiſtrat Evangeliſta *Johannes cap.* XIX. *v.* 39. 40. *Venit autem Nicodemus - - - ferens miſturam myrrha & aloes libras quaſi centum.* Unguentum, quo ſanctiſſimum Chriſti corpus unxerunt, ſeu potius *aromata*, ex quorum miſtione unguentum unum conficiunt, Johannes præmemorato loco ad duas ſpecies *Myrrham* ſcil. & *Aloen* revocat. Ubi verò *Myrrha* & *Aloes* non ſeorſim accipiuntur: dicitur enim

enim *μίγμα σμύρνης ϰ̀ ἀλόης* h. e. *mixtura myrrhæ* & *aloes*, ut annotavit *Heinſius in Ariſtarcho ſacro cap.* xv. *fol.* 955. Adducit autem Johannes duas haſce ſpecies ut ſumtuoſiores & in hac mixtura dominantes præcipue, ut obſervat B. *Gerhard. Harm. Evangel. cap.* 205. *p.* 2065.

III. Ad unctūram Sepulchralem (1) Myrrham adhibitam fuiſſe aſſerit *Johannes*, quæ ab ipſo vocatur *μίγμα σμύρνης*. Cum autem multis in locis Arabiæ ac etiam alibi Myrrha gignatur, pro diverſitate regionis, diverſa etiam ſortitur nomina; quamobrem habetur *Myrrha Indica*, *Troglodytica*, *Caucalis* & *Ergaſima*, quarum omnium poſtremam ac deterrimam eſſe *Dioſcorid.* Scriptoreſque reliqui tradunt. Meminit etiam *Myrrhæ Bœotica Dioſcor. lib.* 1. *c.* 79. & *Achaica Columella*, quæ tamen improprie ſic appellabatur, (nunquam enim myrrha in Achaja creſcebat,) fortaſſe, quod ex *Achaja* tunc temporis afferretur. Alia etiam plura genera *Myrrhæ Plin.* & alii recenſuerunt, quæ genera huc non ſpectant. Nobis de illa tantum, quæ *σμύρνης* Græcis dicitur, hic ſermo eſt, quæ *Troglodytica* appellatur: vid. *Fr. Fortunat. Scacchi Myrothec. Sacr. profan. part.* 2. *cap.* VIII. *pag. m.* 83. cl. *Joh. Henric. Urſin. de hort. Aromat. edit. Norinb.* 1699. *pag.* 216. (2) Uſurpabatur *Aloë*, de qua fuſe egit *laudatus Urſinus in hort. Aromat. pag. m.* 197. 198. cujus verba transſcribere ſuperſedemus, cum Benevolis Lectoribus Auctorem ipſum evolvere conceſſum. Hæ duæ aromatum ſpecies ideò in conditura cadaverum adhibebantur ad repellendos vermes & putredinem amovendam à defunctorum corporibus.

IV. Viſa materia hujus unctu[illegible], meritò nunc quærimus, quale illud *μίγμα* fuerit, quod ad Sepulturam Domini attulit Nicodemus, & quo fine allatum fuerit? Ad quale reſpondemus, quod fuerit *μίγμα σμύρνης ϰ̀ ἀλόης*. De *Myrrha* conſtat res; de *Aloë* diſputat *Salmaſius*, non fuiſſe ſuccum illum Catharticum, ſed pulverem arboris aromaticæ. De utraque Aloë *Iſidorus*: de illa in herbis; *Aloë*, herba amariſſimi ſucci: de hac inter arbores; *Aloa* in India atque Arabia gignitur, arbor odoris ſuaviſſimi atque ſummi: denique lignum ipſius vice thymiamatum adoletur altaribus, unde & nomen traxiſſe videtur. Ridicule ſi ab olendo, agolendo. Ac communis In-

Digitized by Google

terpretum ſententia eſt, de ſucco herbæ hîc agi. Nonnus contra de aromatica accepit. Huic favet *Salmaſius;* ſed argumenta, quæ affert, non videntur rem conficere. Sola, inquit, unguenta & aromata ad unctionem & pollincturam cadaverum adhibita, nec ullum locum fuiſſe medicamini, qualis Aloë vulgaris & Medica. Atqui *Aetius*, quem adducit ipſe *lib.* 6. Νεκρῦ σμύρισιν his notat ſpeciebus conſtitiſſe: ALOE, MYRRHA, GUMMI, SARCOCOLLA, ACACIA, OPOBALSAMO. At Sarcocolla Acaciæ ſuccus, ipſumque gummi, medicamina ſunt, qualis *Aloë* vulgaris, ejuſdemque facultatis & uſus in Medicina: *exſiccatoria* quippe & *emplaſtica.* Cætera argumenta momenti minus habent. Alia atque alia unctui mortuorum aut pollinctui adhibita olim, ſive more Gentium, ſive pro copia, aut dignitate. Qua de re multa *Kirchmann. de funer. l.* I. *c.* VII. *&* VIII. & *Spondan. in S. Cœmiter. l.* I. *p.* III. *cap.* III.

V. In Judæa Ditiores & qui dignitate præſtabant, MYRRHA & ALOE mixtis condiebantur: nec μίγμα hoc parce adhibitum, ſed magnificè, ut corpora clarorum in eo quaſi natarent, aut tota obducerentur; quomodo apud Aſſyrios *melle perfundebantur*: apud *Perſas* cera circumliniebantur: apud Ægyptios Gypſo inducebantur. Sic *beatuli* apud *Romanos craſſis lutatis amomis*, obliti & inducti apud *Perſium Satyr.* 3. *lutati Satyricè* dixit. Et hoc putamus eſt, quod poſteriores Latini dixerint, *corpora aromatum conſtrictione ſolidata*: vid. *Spondan.*

- - - - quæ tumulis bene condita, ſaxa reſervant,
Aut Arabum ſolidans fulvis, odorque tenet.

Ut canit *Orientius*. Hoc clarius eluceſcit, ſi intellexerimus, quem in uſum allatum fuerit hoc μίγμα? Reſpondet autem *Johannes*, corpus Domini, curatores funeris ejus accepiſſe & ligaſſe cum aromatibus his ipſis *Myrrha* & *Aloe*, quæ & ipſa in aromatum cenſum refertur per catachreſin non uſitatam; quanquam & alia affuiſſe, neſcimus an negandum ſit?

VI. Non igitur ſimpliciter unxerunt aut obiter, ſed totum corpus, manus pedeſque unguento hoc ſpiſſiore circumlitum & obductum faſciis conſtrinxerunt. Hoc totum eſt περιςέλλειν, quod Latini dicunt pollingere: vide hæc apud *Walæum*

cx

ex *Caſaubon. ad Luc.* XXIII. 53. & aliis ad *Joh.* XIX. *cit. loc.* add. *Caſaubon.* in *Perſ. Satyr.* 3. Et hinc, putamus, apparet cur *Myrrha* addita fuerit aloë? non tantum, ut corpora à putredine tuerentur, ſed etiam ut ſpiſſamentum eſſet unguenti & glutinum quaſi, quo corpori adhæreſceret: qua de cauſa gummi quoque & Sarcocollæ fere duplum addi ſolebat cæteris aromatibus & unguentis. Unguenta itaque hæc vocabantur *ςύμματα*. vid. *Scacchii Myrothec. part.* 1. *pag. m.* 202. *edit. Rom.* Aliter enim Hebræi, aliter Ægyptii ungebantur. Ægyptii enim exemptis inteſtinis locum aromatibus replebant, uti *Herodot. Diodor. Sicul.* & ex iis *Gerard* von Mäkln *Cent.* 1. *Amœnit. hiſt. cap.* 50. referunt. An verò *Jacobus* Patriarcha hoc modo unctus, non expedimus. Credimus tamen Judæos hanc inciſionem religione quadam averſatos. Non igitur aſſenſum præbemus illis viris doctis, qui aſſerunt, uncturam hanc à *Joſepho* & *Nicodemo* factam, tumultuariam & rudem tantum fuiſſe, uti cl. *Chr. Faſelii diſſertatio* hoc confirmat de *unctura Chriſti ſepulcrali.* Cui adſtipulatur *Balduin. Walæ. in Joh. cap.* XIX. *pag. m.* 1001. Conſtat enim ex Maimon. cadavera Hebræorum non aliter condita fuiſſe, quod & ipſe *Johannes* approbat dicens factam eſſe hanc uncturam, ſicut mos fuerit Judæis funerare. Plura qui deſiderat, evolvat *Saubert. de Unctura Chriſti ſepulchrali.*

CAPUT IX.

De Veſtibus cadaverum Hebræorum Sepulchralibus regiis.

I. Poſt uncturam cadaver veſtibus induebatur. Neminem nudum terræ mandabant, quia credebant, aliquando ſe veſtitos reſurrecturos eſſe. Cum autem varii ſtatus vitæ humanæ reperiantur & Rex ſummum caput habeatur; merito quæritur, an Rex iiſdem veſtibus, uti plebejus terræ mandatus fuerit, nec ne? Priuſquam autem ad hujus quæſtionis deciſionem perveniamus, ratum eſſe duximus, ut ante oculos ponamus, quæ veſtes Regiæ fuerint? Has ſi perluſtramus, extra

Digitized by Google

tra omnem dubitationis aleam ponimus pulchras fuiſſe, uti *M.um. H. Mel. c.* 2. & ex eo cl. *Schickardus in ſuo* משפט המלך *pag. m.* 233. teſtatur, cujus hæc ſunt verba: Rex tondetur omni die & ornat ſeipſum, induiturque veſtibus pulchris & honorabilibus. Ex quibus elucet, ſplendidas & lautas veſtes fuiſſe: vid. *Tract. noſt. de Veſtibus Hebr. Bibl. de veſtitu regio*: conf. *Myrothec. Scachii edit. Rom. part.* 3. *pag. m.* 505. ſeq. Et probabile eſt purpuram, ſindonem, aliaque pretioſiſſima veſtimenta geſtaſſe Reges. Nec dubitatur, quin ſceptro & corona ornatus fuerit Hebræorum Rex more aliorum Regum, de quo ornamento cl. *Schickardus* pluribus egit.

II. Cum igitur Reges Hebræorum tam ſplendide ornati inceſſerint in vita, merito quæritur, an etiam cadavera eorum in Sepulcris his amicta fuerint? Et hîc tàm affirmantes, quàm negantes offendimus partes. Qui affirmant, exemplum *Herodis* in medium proferunt, de quo in hiſtoriis legatur, quod ſplendidiſſimis veſtibus indutus ſepultus fuerit. Audiamus iterum ſæpe laudatum *Schickardum pag. m.* 417. *ex Joſip.* ita loquentem: *Collocarunt igitur eum in lecto deaurato & lapidibus pretioſis referto, capiti peplum imponentes, itidem gemmis repletum, ſuper quo corona regia erat, & manu tenebat ſceptrum.* Qui negant, referunt, *nefas eſſe ſepelire involucris holoſericis, veſtibuſve deauratis vel acupictis, etiam Principem Iſrael*: conf. *Schick. pag. m.* 411. & B. *Gejer. Tr. de luctu Hebr. cap.* v. §. 10. *pag.* 56. 57.

III. Probabilior ergo ſententia, qua ſtatuitur & Regum cadavera *Sindone* involuta fuiſſe; quamvis *Menoch. lib.* VIII. *de Republ. Ebr. c.* v. *qu.* 3. conjicere velit, quod, antequam cadavera ad ſepulturam elata, ſuis veſtibus, quibus vivi mortui uſi, induti & exportati fuerint. Cum autem hæc conjectura nuda ſit, ipſe retineat hanc ſententiam, nec meretur ut calculum adjiciamus album. Quid enim hoc fuiſſet, corpori delibuto induere veſtem antiquam, mox exuere rurſus aliaque reponere linteamenta? Sindone ergo involvebant Judæi mortuos ſuos, quæ Sindones Sepulchrales Rabbinis dicuntur תכריכי המת involucra mortuorum, à radice כרך involvit, velavit, fiebantque ordinarie ex lino ſubtiliore. In eam ſententiam loquitur cl. *Buxtorff. Synagog. Judaic. cap.* XXXV. Albam deinde illi lineam tunicam induunt, & quidem vulgo eam,

eam, quam Expiationis die induere ſolitus erat, & ita in feretrum recondunt. Antiquiſſimæ enim hoc apud ipſos eſt conſuetudinis לקבור בבגדים לבנים in veſtimentis albis tumulo mortuos mandare; non pretioſis. Cum quoque Sindones ex varia materia fierent, uti celebr. *Braun. in lib.* 1. *de veſtitu Aaronis pag. m.* 112. 113. §. 102. 103. probavit, non dubitamus, quin alia & ſubtilior Regibus, alia & vilior cæteris adhibita fuerit. Interim tamen firmo ſtat talo & Reges Sindone involutos fuiſſe: confer. *Gyrald. de vario ſepeliendi ritu cap.* XXVIII. *pag. m.* 412. *edit. Helmſt.* & animadverſ. *Johannis Faës.* Videatur quoque *Balduin. Wala.* comment. in h. l. *Johannis*, qui ex *Maimonide* plura teſtimonia protulit, *pag. m.* 1001.

IV. Si igitur *Herodes* juxta morem & conſuetudinem Judæorum ſepultus & cadaver ex more illorum ornatum, merito quis dubitare poſſet de illis quæ paulo ante dicta ſunt, quod veſtibus Regiis terræ mandatus. Verùm ſi juxta morem Græcorum reconditus, non negamus, quippe apud illos etiam hæc conſuetudo viguit, ut mortuos veſtibus pretioſiſſimis ſepelirent, patet hoc ex *Euripide*, qui de *Alceſte* ita: cujus verba à Philipp. Melanchthon. Latinitati donata referimus *edit. Francof.* 1562. *pag.* 338.

Poſtquam ſenſit fatalem diem
Adeſſe, fluviali aqua candidum corpus
Lavit, & accipiens ex cedrinis arcis
Veſtem & ornamenta, decore induebatur.

Aſt Hebræorum more ſepultum fuiſſe Herodem, nullus dubitabit. Ergo Sindone involutum certo aſſerere licet. Verùm & hoc obſervandum, quod mos hic mortuos pretioſiſſimis involucris ſepeliendi apud Judæos viguerit, uſque ad tempora Gamalielis; quare Joſephi verba ſtare poſſunt. In hac autem veſtitura Judæi nimis curioſi erant, uti in *Minhagim* legitur: Man ſol ſehen daſs ihm (den todten) nichts von den תכריכין (ſterbkleide oder Leinwandten gezeuig/ in das Maul kompt es iſt ſonſte סכנה groſſe gefahr. Et ſuperſtitioſi Judæi & Chriſtiani credunt, peſtiferam luem inde originem & incrementum accipere: de quo vide *Lud. Dunte caſ. conſc. de morte quæſt.* 19 *p.* 1114. *Hondorf. theat. hiſt. prec.* 2. *p.* 147. Huc referendus *L. Chriſtiani Friderici Garmanni*

Tract. de miraculis mortuorum lib. I. *tit.* III. *de cadaveribus porcorum mandentium inſtar in cryptis ſonantibus, vulgò* ſchmertzende todt/ *pag. m.* 25. 26. *ſeqq. edit. Lipſ.* 1670. qui fuſe de his rebus egit.

V. Quod cadavera *Sindone* amicta ſeu involuta fuerint, patet quoque ex Sepultura Chriſti, quippe expreſſis verbis in Scriptura legimus *Joſephum* & *Nicodemum* corpus Chriſti involviſſe, ſed qua re, *Sindone* ſcil. linteo ſubtiliſſimo & pretioſiſſimo: vid. B. *Gejer. de luctu Hebraor. c.* V. *pag. m.* 59. *Tr. noſtr. de luctu Græcor. pag. m.* 69. 70. *edit. Marpurg.* cl. *Salmaſ.* apud *Thom. Bartholin. de latere Chriſt. apert. pag.* 377. *Balduin. Wala. in Joh. cap.* XIX. *pag. m.* 1001. Illud tamen hoc loco obſervandum putamus, quod *ſceptrum* & *corona* regia unà cum cadavere quoque recondita fuerint, prout ex *Joſepho* cl. *Schickardus* משפט המלך *pag.* 417. probavit. Cætera verò utenſilia igne conſumebantur: vid. *Schickard. pag. m.* 421. qui teſtimonia ex Maimonide hæc confirmantia c. l. recenſet. Addatur hic B. *Gejer. Tr. de luctu Hebr. cap.* VI. §. 7. *pag.* 110. 111. qui Benevolo Lectori, plura deſideranti, ſatisfaciet. Nos autem ad alia ornamenta & veſtimenta aliarum perſonarum progredimur.

CAPUT X.

De Rabbinorum ſeu Doctorum veſtibus Sepulcralibus & plebejorum.

I. Egregii aliquando ſumtus ſepeliendis Profeſſoribus & Doctoribus impendebantur, imò funera Rectorum more Regio tractabantur *Abodha Zara, cap.* I. *fol.* II. I. כשם ששורפין על המלכים כך שורפין הנשיאים ומה הם שורפין על המלכים מטתן וכל תשמישן ומעשה שמת רבן גמליאל הזקן ושרף עליו אונקלוס הגר שבעים מנה הצורי: i. e. *Uti comburunt propter Reges ita quoque comburunt propter Principes* (Rectores Academiarum.) *Et quid comburunt propter Reges? Lectum ipſorum & Utenſilia ipſorum. Exemplum eſt: cum abiiſſet Rabban Gamaliel Senex, combuſſit propter illum Onkeloſus Proſelytus ſeptuaginta minarum Tyriarum pretium.*

pretium. Siccine etiam in funere Jeſu, tanquam eminentiſſimi omnium Doctorum ingentem Myrrhæ & Aloes ſummam comburere decreverat *Nicodemus* Joh. XIX. 39. Tam honorifice Profeſſoribus juſta perſolvebantur; ut alia ſilentio involvamus, quæ ad nihil niſi augendum pompam atque ſumtus faciebant. Qui ritus etiam Chriſtianis olim uſitatus, in quem invehitur *Hieronymus de vit. S. Pauli primi Eremitæ* ad calcem; *Cur & mortuos veſtros auratis obvolvitis veſtibus? - - - - an cadavera divitum niſi in ſerico putreſcere nequeunt?* Conf. *Chryſoſtom. homil.* 84. *Quenſted. pag.* 95.

II. At R. *Gamaliel* meliora edoctus ſupervacaneum eſſe duxit, tanta cura corpus illud condire atque ornare, quod vermibus tandem in alimentum cederet, quaſi verò vermibus non ſaperet, aut ſalubre ſatis non eſſet cadaver, niſi gratis ſaporibus odoribus illitum gulæ ipſorum lenocinaretur; ideoque bona ſatis intentione R. Gamaliel: הוא צוה קודם מותו להוציאו לקבורה בכלי פשתן כי קודם זה הוציאו את המתים בכלי משי והיה הוצאת המת קשה לקרובין יותר ממיתתו: i. e. *juſſit ante obitum ſuum ut efferrent ipſum ad Sepulcrum cum veſtibus lineis, quia antea mortuos extulerant cum veſtimentis ſericis, atque hæc eductio mortui.* (Sic vertit *Vorſtius*, pro quo, ut ſenſus clarior evadat, celeberrim. Wagenſeil. ſubſtitui vult: *Atque hæc funerum impenſa*) *gravior fuit propinquis ejus, quàm ejus obitus.* Conf. cl. *Schickard. in* משפט המלך *cap.* VI. *Theor.* XIX. *pag. m.* 427. *edit. Lipſ.* Quam ob cauſam hoc familiares ejus tam male habuerit, non opus eſt Oedipo interprete; ſcil. doluerunt, quod, cum Doctor tantus eſſet, ſepeliendus tamen non niſi vulgari habitu indui vellet; antea enim modum exceſſerant Judæi in ornamentis funerum, at modum ſibi & illis præſcripſit idem Gamaliel, dicente *R. Saadia in Sepher Emunoth*: cujus verba ex verſione cl. *Urſini* ita recenſemus: *Hac doctrina apud populum vigente modum exceſſerunt in veſtibus illis, quibus mortui involvuntur, & exinde hoc malum conſequebatur, quod quicunque tenuioris ſortis fuerit, reliquerit mortuum & fugerit, uſque quo ordinaverit Rabbam Gamaliel, ut involverent cum duobus veſtimentis lineis albis, & omnis populus ejus exemplum ſecutus eſt.* Omnem itaque luxum ſapientes deteſtantur & ipſum cadaver viliſſime involvunt, uti ex *Moſ. Ægypt. Hal. Eſel cap.* IV. probat cl. *Schickardus de ju-*

re Regio, cap. VI. *Theor.* XIX. ubi ita: *Abradunt Pilos corporis, mox veſtiunt involucris candido filo lineo conſutis, neque pretioſis.* Laneæ enim veſtes nec in ſacris geſtantur nec cum mortuo ſepeliuntur: vid. celeb. *Braun. de veſtit. Sacerd. Hebr. part.* 1. *cap:* 9. *pag m.* 162.

III. *Samuelem* quidem Prophetam cum pallio ſepultum exiſtimat *Schindler. in Lexico ſuo Pentaglot. in voce* מעיל *ex* 1. *Samuel.* XXVIII. 14. *fol. m.* 1026. cui adſtipulatur R. *Abarbanel ad* 1. *Sam.* 2. 19. his verbis: ושנקבר בכותו מעוטף וזהו שאמרה הבעלת אוב מעיל *& quod* (pallium) *cum mortuus eſſet, eo circumvolutus ſepeliretur, & hoc eſt, quod dicit Pythia: amictus pallio.* Cum autem מעיל ſit pallium prolixum ad genua plerumque & infra Pontificis, uti teſtatur celeber. *Braun. lib. de veſtit. Aaron.* 2. *cap.* V. qui evolvatur, vix huic ſententiæ adſtipulamur, cum materia ejus fuerit plurimum lana, hyacinthina, quam male reddit *Lutherus* einen ſeydom rat, & Hebræis interdictum, ut ejuſmodi pallium cum mortuo ſepeliretur. Hinc facile concluſionem facere poſſumus, *Samuelem* cum מעיל non ſepultum fuiſſe. Sed unde probabunt *Schindlerus* & *Abarbanel*, *Samuelem* cum מעיל ſepultum? forſitan ex illo, quod apparuerit Pythoniſſæ in מעיל pallio? Plane argumentum eſt labile. Non enim ſequitur, *Samuel* apparuit Pythoniſſæ cum pallio ſeu מעיל, Ergò etiam cum illo ſepultus. Diabolus enim ſub *Samuele* perſonato apparuit in illis veſtibus, quas geſtare conſueverat *Samuel* in vita, ut inde *Saul* facile putaret, Samuelem ipſum eſſe, & illum eò facilius falleret. Non autem inde ſequitur, Saulem cum illo pallio terræ mandatum eſſe. Quod autem Samuel cum מעיל conditus non fuerit, probamus ex ſupra citato Hebræorum canone, quod mortuus cum laneis veſtibus non ſit ſepeliendus. Jam autem מעיל laneam veſtem fuiſſe conſtat. Ergo.

IV. Accedit etiam hoc, quod Pontifices Hebræorum cum veſtibus Pontificialibus ſepelire non conceſſum. Exemplo nobis eſt *Aaron* ſummus Sacerdos *Num.* XX. 26. ubi hæc extant verba: *Tolle Aaron & filium ejus cum eo, & duces eos in montem Hor. Cumque nudaveris patrem veſte ſua, indues ea Eleazarum filium ejus.* Ubi merito quæritur, quas veſtes Aaron exuerit, & quibus amictus fuerit *Eleazar*? Ad quam quæſtionem

nem reſpondemus veſtes Pontificiales fuiſſe, licet F. *Fortunat. Scaccho in Myrothec. Sacro-profano part.* 2. *cap.* LXXX. *pag. m.* 817. *edit. Rom.* 1627. Abulenſem alioſque erroris accuſet his verbis: In his decepti ſunt Abulenſis, & quotquot in ejus ſententiam ivere; exiſtimantes has veſtes, eaſdem omninò cum ſacris fuiſſe, quibus nimirum Pontifex in Sanctuario utebatur, quod arbitrari nefas eſt. Nam has tantum geſtabat, quando Dei Sanctuarium ingrediebatur, ut coram Domino miniſtraret & in officio miniſterii eſſet. Hinc concludit, quod veſtes illæ non fuerint Pontificiales, quibus Moſes *Aaron* ſpoliaverit & nudaverit. Licet igitur libenter cum aliis viris doctis fateamur, quod licitum non fuerit extra miniſterium in Sanctuario geſtare veſtes ſacras Pontificales, id quod fuſe & erudite demonſtravit *vir celeber. Braunius in elegantiſſ. libr. de veſtitu Sacerdot. Hebr. part.* 2. *cap.* XXVI. *pag. m.* 675. *ſeq.* §. 715 716. Nihilominus tamen in caſu neceſſitatis & ex mandato Dei licitum erat Sacerdotibus extra urbem geſtare. Legimus enim apud *Joſephum Antiquit. lib.* XI. *cap.* VIII. Pontificem Maximum *Simeonem Juſtum*, aut *Jaddum* cum reliquis Sacerdotibus cum veſtibus ſacris obviam iviſſe *Alexandro*. Confer. *Braun. cap.* XXVI. *pag. m.* 679. Addit *Mikotz. pracept. affirm. CLXXIII.* in neceſſitate & monitu & juſſu Dei.

V. Recte ergò ex mandato Dei veſtes Pontificiales Aaroni Moſes exuebat ex mandato Dei extra Sanctuarium & ob neceſſitatem, quia Aaron vivus jam mori debebat, quas aliàs geſtare non potuiſſet, ſi demum poſt mortem his ſpoliatus fuiſſet. Interim tamen vix credimus *Aaronem* nudum terræ poſt mortem mandatum eſſe, quia nullus apud Hebræos nudus ſepeliebatur, ſed ſindone vel linteo involutus; & ita Aaronem non nudum ſepultum fuiſſe aſſerimus. Similiter omnes vulgares mortui cum linteis involucris conditi ſunt, quod ex verbis Moſis Ægypt. paulo ante allatis patet, exceptis paucis, de quibus *Minhagim*: cujus verba referente *Gejero pag.* 62. *de luctu Hebr.* Wenn man findet einen entleibten / ſo thut man ihn zu Kefura / (grab) wie man ihn findet ohne tachrichin / (ſterb kleide) man láſſet ihn auch die ſchue an alſoo auch eine kindbetterin / oder der zu todt gefallen wáre. Miſſis itaque his ad ſpecialiora pedem movemus.

CAPUT XI.

De Faſciis Sepulcralibus.

I. Faſcia eſt linteum ad ligandum aptum, ut notant Auctores Lexicorum. Jam autem conſtat, quod apud Hebræos mortui ſeu cadavera faſciis involuta fuerint, de quibus jam acturi ſumus prolixius. Faſciæ hæ ſepulchrales vocabantur Ὀθόνια. vid. *Balduin. Wal. comment. in Johan. cap.* XIX. *pag. m.* 1000. & Κειρίαι. Quod ad primum attinet vocabulum ὀθόνη vel ὀθόνιον tunc varia ſignificat, quæ adducta legi poſſunt apud cl. *Suicerum* in *Theſauro ſuo Eccleſiaſt. part.* 2. *fol. m.* 454. ubi refert, quod *linteamen*, item omnia involucra notet. Item *Sindon*, *cingulum*, faſciola, tenue linteolum muliebre, & omne genus telæ tenue, quamvis non ſit lineum, & quæ alia ſunt, quæ vir doctiſſimus ex *Scriptis Eccleſiaſt. Patr.* collegit. Sunt etiam faſciæ Sepulchrales, quibus corpus unctum inſtar infantis conſtringebatur, cujus figuram nobis exhibet doctiſſ. *Gisbert. Cuperus in obſervat. lib.* 2. *pag. m.* 206. *edit. Traject. ad Rhen.* 1670. confer. D. *Quenſted. de Sepultur. pag. m.* 92. *edit. Witteberg.* 1660. & *Tr. noſtr. de luctu Græcor. cap.* VI. *pag. m.* 70. *edit. Marpurg.*

II. Alterum, quo faſciæ nominabantur nomine, vocabulum eſt Κειρίαι, uti legimus apud *Johann. cap.* XI. 44. quæ Græcis proprie vocantur faſciæ, ut notat *Nicol. Fuller. pag. m.* 166. Angli dicunt *bands or liſts of cloth to tye the hands and the feet withal.* Confer. *celeb. D. Quenſted. de Sepult. Vet. p. m.* 91. *edit. Witteb.* 1660. Tr. noſt. *de luctu Græcor. pag.* 70. *Balduin. Wal. ad Joh.* XI. *pag. m.* 929. Erant ergò Κειρίαι tæniæ, quibus mortui à capite ad pedes vinciebantur. Suidas dicit, quod Zonæ genus ex funibus fuerint, loro ſimile, quâ lectos vinciunt. Κειρίαι hîc ſunt cunabula vel incunabula, ſeu faſciæ, quibus colligantur infantes in cunis poſiti. Adducit poſtea *Suidas* locum ex *Ariſtophan. Avib. pag.* 400. v. 8. quem vide. In N. T. nempe *Joh.* XI. 44. Κειρίαι ſunt tæniæ ſeu vincula, quibus pollingebantur corpora mortuorum. Gloſſæ veteres: *Tænioſus* κι-

ριάτης pro κειριάτης, ut κίρω pro κείρω *tondeo*: & σιρὰ pro σειρά. Apud *Heſychium* eſt Κηρείαις, quod manifeſte mendoſum. *Pricæus* doctiſſimus ille Anglus legendum cenſet, Κειρίαις, & poſt Κηρείαις, vel quod ordini literarum magis conveniret, Κηρίαις retinendum videtur, ἀπὸ τῆς Κηρὸς i. e. *a morte*, quaſi dicas *mortales faſcias.* *Salmaſius* apud *Heſych.* legit: Κηρίαι, ἐπιθανάτια ἐντετυλιγμένα, quaſi velit dicere *quibus ii, qui fato functi ſunt, involvuntur.* Hanc vero lectionem nemo facile admiſerit: placet magis altera *Pricæi*, modò pro Κειρίαις legatur Κηρίαις. Κειρίαις δεδεμένος eſt feralibus amiculis adſtrictus atque obditus, ut loquitur *Apulejus lib.* x. Linea ſepulcrorum vincula dixit *Tertullianus.* *Nilus* apud *Photium Orat.* 1. *in Paſch. Cod. CCLXXVI. pag.* 1529. de infante adhuc in utero latente aſſerit: *Natura faſciis involutus, ſimilis eſt mortuo faſciis ſepulchralibus involuto, ligato.* Κειρίαι, quæ propriè mortuorum involucra erant, etiam pro incunabulis & faſciolis, quibus alligantur infantes, uſurparunt teſte *Moſchopulo.* Κειρίαι vulgato ſunt inſtitæ ut & Auguſtino. *Faſcia* quibus mortuus involvitur.

III. Cum itaque mos veterum Judæorum circa mortuos veſtiendos fuerit, ut faſciis illos circumligarent, operæ pretium eſſe duximus, paulo clarius illum tradere, cum fere omnes, qui de luctu Hebræorum ſcripſerint, de mortuorum veſtitu aut ſileant, aut obſcure loquantur, ut quid proferant haut intelligi queat. *Johannes Buxtorff. Synagog. Judaic. cap.* XXXV. *pag. m.* 431. ait: Albam illi (mortuo) lineam tunicam induunt, & quidem vulgò eam, quam expiationis die inducere ſolitus erat. Sed nemo non videt, ad recentiores mores reſpexiſſe *Buxtorffium*, quem ſibi ſcopum præfixerat, cum ederet librum. Optime autem veſtitus, quo corpus Chriſti in ſepultura contectum eſt, ex ipſis Evangeliſtarum verbis cognoſci poterit. Hæc verò paulo accuratius perpendentes deprehendimus, (uti etiam in Tract. noſtr. de luctu Græcor. annotavimus) Chriſtum non magno quodam linteo, ſed compluribus tantum faſciis fuiſſe involutum, quemadmodum hodie infantes involvuntur. Ita etiam ſenſit cl. *Salmaſius pag.* 377. Pro Sudario, inquit, quo caput ejus (Chriſti) involutum eſt, linteum late patens omnibus exhibent, cui forma corporis Chriſti impreſſa viſitur, quaſi mos tum fuerit, ut nunc

nunc fit, corpora mortuorum linteis lectualibus amplis involvere. Atqui ſolo Sudario caput involvi mortui ſolebat, totum corpus faſciis religabatur, ut nunc infantium corpora, qui in cunis ſunt. Κειρίας vocant Evangeliſtæ in *Lazaro*, quæ ſunt faſciæ. Τελαμῶνας Græci appellant. Nam Græci ut & Judæi faſciis corpora mortuorum involvebant, à pedibus uſque ad fauces, caput verò parvo linteo, quale eſt Sudarium vel muccinium, ut vocabant, operiebant. Ὀθόνια Johannes vocavit illas faſcias, quibus Chriſti corpus vinctum fuit, cap. XIX. v. 40. Ubi ὀθόνια numero plurali dicuntur de faſciis lineis ſeu linteis. Nam ὀθόνη unum eſt magnum linteum. Conf. *Tr. de luctu Græcorum.*

IV. Certè *Johannes*, ſepulturam Chriſti accuratè deſcribens, non mentionem facit lintei magni, ſed tantum faſciarum; cum cæteri id fecerint Evangeliſtæ, qui diſerte ſindonem nominant. Non ergo putandum acſi hæc Johannis opinio cæterorum deſtruat, ſed potius ſtabiliat. Dicimus ergo faſciarum vocem, non rem, omittere tres reliquos Evangeliſtas & ſindonem dixiſſe, quod inſtitas ſeu faſcias vocaverit Johannes. Sindon illa integra non fuit, ſed in faſcias diſcerpta, quibus Judæorum more corpora mortuorum circumligari ſolent. Obſervat *Artemidorus*, mortuos & infantes eodem planè modo faſciis involvi. At quis prius magno linteo infantem contegit, eundemque deinceps ligat faſciis? Evangeliſtæ Sindonem dicunt. An integra, an in faſcias diſrupta fuerit, non addunt. At *Johannes* addit. Conditionem ergo Sindonis diſcamus à *Johanne*. Quæ verò nunc pugna inter Evangeliſtas? Nonne ſindon in faſcias ſciſſa etiamnum ſindon eſt? Sindon certè commodiſſima eſt, cui faſciatim involvatur corpus. Num ſindon eſſe non poteſt, niſi quæ ampliſſima ſit? Adſcribimus igitur iterum verba *Salmaſii*, utut pluſcula, quia totum exhauriunt negotium.

V. Ita autem illa *pag.* 380. ſonant: *Quæ ὀθόνια Johanni*, ea reliquis Evangeliſtis σινδῶν. Sic enim *Lucas in Evangelio cap.* XXIII. de *Joſepho* decurione, qui corpus Jeſu è cruce ſublatum, ut petierat à Pilato, ſepulturæ tradidit, aſſerit, Sindoni involutum fuiſſe. Σινδόνα appellavit *Lucas* quæ dicuntur *ὀθόνια Johanni*, de eodem Joſepho ab Arimathæa, quem Jeſu cor-

corpus, ait, de cruce ſublatum accepiſſe & cum Nicodemo ὀθονίοις religaſſe cum aromatis, ut mos fuit Judæorum mortuos ἐνταφιάζειν i. e. ſepelire. Atqui Judæorum more conſtat, mortuos faſciis & vinculis involvi ſolitos, ut etiam apud Græcos. Hiſtoria Lazari reſuſcitati à Chriſto hoc non ignorare nos patitur, in qua Κειρίαι nominantur eidem Johanni, & à Sudario diverſæ ponuntur, quo facies ejus circumligata erat: Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο: Religatus pedes & manus inſtitis, & facies illius ſudario erat ligata. Cum dicit, pedes & manus ligatas inſtitis, ſive faſciis habuiſſe, de toto corpore intellexit. Nam in mortuis pollingendis manus demiſſas & ad latera junctas ſimul cum ipſo corpore & ad corpus ipſum colligabant. Ita ligatæ manus penè ad genua ipſa deſcendebant. Inde & crura & pedes ſimilibus faſciis ligari conſueverunt. Conſtat hîc planè ſibi Johannes in more Judæorum ſepeliendi tam in Chriſto, quàm in Lazaro. In Lazaro Κειρίας vocat, quibus totum corpus vinciebatur, in Chriſto ὀθόνια. In utroque utitur verbo δῆσαι. In Lazaro σουδάριον appellat, quo facies erat circumligata, id eſt, totum caput cum facie velatum. In Chriſto dicit, id σουδάριον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ fuiſſe. Quid igitur, cum hæc tàm clara ſunt, ſibi voluere reliqui Evangeliſtæ, qui σινδόνα vocant, qua Jeſu corpus pollinctum fuit? Sic enim & *Matthaus* de *Joſepho* ab *Arimathaa*, & ἐνετύλιξεν αὐτὸ ἐν σινδόνι καθαρᾷ. An faſciis ligatum corpus, deinde & ſindone grandi involvebatur. Hoc poſſet ita factum videri, niſi *Johannes* repugnaret, qui ſola ὀθόνια nominavit, nec σινδόνος meminit. At *Matthaus*, *Marcus* & *Lucas* σινδόνα appellant. Sane *Marcus* emtam à *Joſepho* Sindonem dicit, & ea involutum Jeſum; ubi ἐνειλίσσειν ſatis oſtendit, faſciatim corpus Chriſti involutum fuiſſe, ut & ἐντυλίξαι, quo reliqui utuntur Evangeliſtæ. Ergo apparet, emtum à *Joſepho* grande linteum tegmen, quod eſt ſindon, eamque in multas ſcidiſſe faſcias, quibus corpus Chriſti vinxit & convolvit. Has faſcias ὀθόνια & Κειρίας Johannes dixit. Idem certe mos Græcorum & Latinorum fuit.

VI. *Chiffletius* de linteis ſepulchralibus Chriſti quidem pag. 22. non negat, Chriſti corpus faſciis vinctum fuiſſe, ſed etiam

alia adhibita eſſe linteamina, quando ita citato loco ſcribit: *Quia addit Johannes ligaverunt linteis; meritò dubitari poteſt, num idipſum ſint inſtita, quod linteamina; & an in Chriſti funeratione præter inſtitas alia adhibita ſint linteamina, quod puto probabilius.* Ex his colligitur Chiffletium præter faſcias etiam linteum magnum ſtatuere, quo Chriſti cadaver circumdatum, ut plerumque à pictoribus pingitur, cujus ſchema quoque expreſſit *Anſelmus Solerius in lib. de pileo pag. m.* 303. *edit. Amſtel.* 1672. Sed quorſum opus erat magna ſindone, cum adfuerint faſciæ? Omnes enim fatentur, Chriſtum non tantum quoad manus vel pedes, ſed quoad totum corpus faſciis religatum eſſe, plane ut conſtringitur infans, idem dicunt de *Lazaro.* Atque, inquis, de *Lazaro* diſerte dicitur, vinctum fuiſſe illum quoad manus & pedes. Reſpondemus, infantes quoad omne corpus religati ſunt, & nihilominus *Plinio* dicuntur *jacere manibus pedibuſque devincti.* Credimus verò manuum pedumve factam eſſe mentionem, quod faſciæ, quibus totum corpus vinctum erat, in illis membris deſinerent, atque intricatius copularentur, unde & ab illis primordium forte capiendum fuit *Lazarum* ſoluturo. Addimus quod illis ſe membris omnium maximè ligatum ſenſerit, quippe quibus ad eundum ac commovendum præ cæteris erat opus. Potuiſſet certe quivis commodè ambulare, quamvis totum corpus faſciis religatum ſit, ſi modo liberæ ſint manus & pedes liberi.

VII. Ut autem res clarior evadat, contraria quoque teſtimonia in medium proferemus illorum, ſtatuentium, corpus Chriſti non tenuibus faſciis, ſed ſat grandibus involutum faſciis. *Chiffletius l. c. cap.* VII. ait: Duo mihi declaranda ſuſcepi; alterum inſtitas ſeu faſcias ſepulchrales in ſepultura Judaica non extremis duntaxat manibus & pedibus religatas fuiſſe, funiculorum inſtar, ſed totum cadaver, uno capite excepto, complecti ſolitas & circum illud convolvi, *pag.* 36. Quod faſciæ ſepulcrales ſive inſtitæ, toti corpori circumvolutæ ſint, planè ſicut faſciæ infanti in cunis jacenti circumduci ſolent, indicat *Herodotus in Euterpe: Mortuum* ubi abluerunt, totum corpus ejus in ſindone byſſina,

ſina, inciſis loris obligant. Hæc ille de Ægyptiis, ex quibus ritus ſuos hauſerunt Judæi: & ſignificat non obſcure *S. Johannes* ubi ait: Acceperunt ergo corpus Jeſu & ligaverunt illud linteis cum aromatibus, ſicut mos eſt Judæis ſepelire. Ecce non pedes tantum, aut manus, ſed corpus ligatum dicit; & quidem non anguſtis tæniis & quaſi funiculis, ſed linteis; nempe faſciis ſepulchralibus juſtæ latitudinis, ex linteis ſeu linea tela in oblongum recto filo abſciſſa. Quorſum ergo linteum magnum, cui demum ſuperducendæ faſciæ hoc modo:

VIII. Verùm vix calculum his addere poſſumus, ducti hac ratione: Si igitur corpus Chriſti magnæ Sindoni involutum, ſequi debuiſſet, quod etiam magna illa ſindon poſt reſurrectionem Chriſti in ſepulcro reperta fuiſſet. Aſt hæc non reperta, uti planè indicat *Johannes cap.* xx. 6. ubi hæc leguntur verba: *Venit igitur Simon Petrus ſequens ipſum & ingreſſus Sepulcrum videt* τὰ ὀθόνια *faſcias poſitas. Et ſudarium, quod erat ſuper caput ejus, non* μετὰ τῶν ὀθονίων *cum faſciis poſitum.* Ex his ſatis conſtat, nullam magnam ſindonem ibi fuiſſe, aliàs etiam *Johannes* hujus mentionem feciſſet. Manet ergo firmum, Chriſtum faſciis tantum Sepulcralibus involutum fuiſſe hoc modo: Quorſum autem hæ faſciæ pervenerint, ignoratur, quamvis Pontificii hoc vel illo loco eſſe propalent. Falſa hæc omnia, quæ proferunt & fidem haut merentur fabulæ. Plura qui deſiderat de Pontificiorum opinionibus, evolvat *diſſertat.* ſub præſid. *Maxim. Reverendi Abbat. Joh. Andr. Schmidii, Fautoris noſtri ſubmiſſe devenerandi.* prodiit *Helmſt.* 1698. His etiam huic capiti finem imponimus & ad reliqua ornamenta nos conferimus.

CAPUT XII.

De Sudario Chriſti ſepulchrali, & aliis rebus conſepultis.

I. Viſis faſciis Sepulchralibus ad *Sudarium* & res alias conſepultas progredimur, & quidem primo loco de Sudario agemus. *Sudarii* vox Latina quidem videtur; an autem

Digitized by Google

ſit, dubitamus. Nam *Syri* dicunt ܣܘܕܪܐ *Sudara* & in lingua Sapientum eſt סודר *Sudar*, quod uſurpant in vario ſenſu. Sæpe linteum operimentum notat, quo demortuorum capita tegebant veteres. Hoc ſenſu occurrit *Joh.* XI. 44. & XX. 7. Itaque fruſtra *Sopranis*, tractatu de re veſtiaria Judæorum *diſp.* 2. *c.* 1. §. 3. expoſtulat, Sudarium capitis tegminibus eſſe annumeratum à Sanctio in cap. XIX. Act. num. 5. Id enim ille de mortuorum capitibus verè pronunciavit. Non autem aſſerimus omne *Sudarium* fuiſſe ad uſum mortuorum. Cum enim vox ipſa *Sudarii*, uſum ejus ad tergendum ſudorem alioſque ſuperfluos humores naribus, oculis, ore effluentes præferat, nec is uſus in defunctis habeat locum; liquet, vocem *Sudarii* latius patere, quàm ut ad mortuos reſtringi poſſit. Sicque videmus Act. XIX. memorati *Pauli* viventis *Sudaria* ab ejus corpore delata, quibus mira edebantur. Videatur de hac voce pluribus diſſerens *Anſel. Solerius de pileo pag. m.* 346. 347. *Carol. du Freſne Gloſſar. ad Script. med. & infim. Latin. P.* III. *fol.* 1001.

II. Certum autem eſt, ejuſmodi *Sudarium* aliquando extitiſſe, quippe Evangeliſtæ expreſſis affirmant hoc verbis. Ubi autem perierit, aut quo ſit abreptum, planè neſcimus. Sudarium itaque omnibus mortuis apud Judæos uſitatum fuiſſe conſtat ex funere *Lazari*, *Joh.* XI. Et facies ejus *Sudario* erat ligata. Hujus figuram ita depinxit *Solerius pag.* 344. Hoc facies tegebatur defuncti ne ſi qua deformis conſpiciatur. Non magni pretii erat, quod ex illo Rabbinorum patet, de quo dicunt ipſi Hebræi: *Solent Sapientes adhibere Sudarium non plus denario conſtans, ut ne pudefaciant eum, cui* (tale pretium) *non ſuppetit. Tegunt vero demortui faciem, ut ne pudefiant pauperes, quorum vultus præ fame ſolet eſſe deformior.* Hoc Sudarium alias etiam πέπλον vocatur teſte *Syro* in *Luc.* XIX. qui per *linteum* reddit. In Targum pro כמפחת peplum & מכה velamen: vid. *Tr. noſtr. de luctu Græcor. pag. m.* 32. *edit. Marpurg.* Ita etiam in Chriſti ſepultura *Sudarium* adhibitum fuiſſe extra omnem dubitationis aleam ponimus. Confirmant hoc Evangeliſtæ, quippe hoc cum faſciis repertum in Sepulcro poſt reſurrectionem. Quorſum autem pervenerit Sudarium Chriſti varie diſquiritur à Pontificiis, quæ tamen omnia potius fabulæ & figmenta

menta ſunt, uti pluribus oſtendit diſſertatio ſub præſidio *maxime Reverendi Abbatis B. Joh. Andr. Schmidii* habita *Helmſtad.* 1698. *de Sudario Chriſti*, quæ legi meretur. Cum itaque actum agere nolimus, ad alia progredimur.

III. Quærimus igitur an Judæi etiam mortuis pecuniam addiderint uti alii populi? Sunt qui affirment & dicant, in Sepulcro Davidis magnam pecuniæ ſummam repertam fuiſſe: vid. *cap.* XIV. *lib.* 2. ubi fuſe actum de hac materia. Et licet cl. *Schickardus in* משפט המלך *cap.* III. *Theor.* XI. *p. m.* 210. *edit. Lipſ.* affirmare videatur Judæos quoque hanc conſuetudinem habuiſſe, ſuamque opinionem probare conetur ex Sepulchro Davidis; cui adſtipulantur *Menoch. lib.* VIII. *Reipubl. Ebr. c.* V. *quæſt.* IX. *& Villalpandus t.* 2. *lib.* V. *Diſput.* 4. *c.* LXI. *& Balthaſ. Bonifac. Rhodigin. hiſt. ludicr. lib.* XX. *c.* III. *pag.* 569. 570. *edit. Bruxell.* R. *Benjam. Tudel. in Itinerar. pag.* 46. attamen nos dicimus cum B. *Gejero* Judaicam ſpirare fabellam: vid. *pag.* 146. *de luct. Hebr.* B. *Carpzov. annot. ad Schickard. pag. m.* 210. *edit. Lipſ.*

IV. Porrò quæritur, an etiam *arma* apud Judæos ſimul recondita fuerint? Gentilium mores ſi perpendamus, certum eſſe aſſerimus, uti cap. XIV. lib. 2. §. 7. pluribus oſtendimus. De Judæis affirmare videtur Propheta *Ezechiel cap.* XXXII. 20. 27. *Non autem jacebunt - - - - ad infernum cum armis.* Ubi *Munſterus* annotat ex Hebræorum explicatione: Non jacebunt cum his, qui naturali exſpiraverunt morte, aut qui veluti ſtrenui milites cum ARMIS ſuis ſunt ſepulti. Cui adſtipulatur *Vatablus* in h. l. his verbis: Non morientur ut viri iſti ſtrenui ac nobiles, qui moriuntur morte ſua & efferuntur ad Sepulcrum unà cum *inſtrumentis ſuis bellicis & armis.* Idem affirmat *Grotius Comment. in h. l.* ita diſſerens: Victores non ſingula tantum habebant ſepulcra, ſed & in virtutis honorem cum armis ſuis ſepeliebantur, 1. *Maccab.* XIII. 29. Conſtat ergò ex his allatis teſtimoniis & Hebræos heroibus & fortibus arma addidiſſe.

V. Moris etiam Judæis fuit faſciis librorum legis, quæ vetuſtæ factæ, mortuos involvere. Teſtatur hoc *Maimonid. in tr. de legib. c.* X. ita ſcribens: Faſciæ librorum legis, quæ factæ ſunt vetuſtæ, involucra fiant mortuorum, & hæc eſt re-

poſitio earum. Verba ipſa citata legi poſſunt apud cl. *Schickard. in* משפט המלך *cap.* 11. *Theor.* v. *pag. m.* 126. Libros inveteratos vel profanatos includunt vaſi teſtaceo & ſepeliunt juxta ſtudioſum ſapientiæ. Et hæc ipſa eſt illorum remotio vel occultatio. E linteaminibus autem ſenio attritis faciunt involucra mortuo. Conf. *Vorſt. ad R. Maim. de fundament. legis pag. m.* 85. *edit. Amſtel.* 1638. *Et Arba Turim, part. II. c. CCLXXXII. fol.* LXVII. *col.* 4. Ne itaque nauſeam lectoribus excitemus, hîc ſubſiſtimus & ad Sepulcrorum myſticam & moralem Explicationem nos conferimus, ſit ergo

CAPUT XIII.

De Sepulcrorum morali explicatione.

I. Hactenus occupati ſumus ſat diu circa Sepulcra Hebræorum & ornamenta illorum tam externa, quam interna. Nunc ratio ſuadet, ut etiam moralitatem illorum perpendamus, præprimis Sepulcrum Chriſti & illius contenta in memoriam revocemus, quæ quaſi ideam nobis præſcribunt, quomodo per totum vitæ curriculum nos gerere debeamus. Si ergo Sepulcrum Domini noſtri Jeſu Chriſti in ſuccum & ſanguinem convertere velimus, conſideranda nobis ſunt TREDECIM, quæ omnia in Sacra Scriptura continentur, perpendentes, quod in illo (1) fuerit *Myrrha*, quæ Emblema eſt mortalitatis. Qua ſignificatur, quod juxta Apoſtolum *Col.* III. 5. mortificare debeamus omnia noſtra membra, voluptates, & omnes noſtras paſſiones. *Mortificate*, inquit, *membra veſtra quæ ſunt ſuper terram.* Ita quoque benè *Gregor. M. in Evangel. Hom.* x. *pag.* 351. *A. Tom.* 2. differit, quando ſic literis tradit: Per *Myrrham* carnis mortificatio figuratur. Et paulo poſt: *Myrrham* offerimus, ſi carnis vitia per abſtinentiam mortificamus. Qui igitur *Myrrham* ſepulchri Chriſti ſibi in memoriam revocaverit, & meditationibus perluſtraverit ſuis, non flocci habebit monitum Apoſtoli citatum, ſed omnem dabit operam, ut membra ſua mortificet.

II.

II. *Myrrha* hæc in Sepulcro Chriſti nobis anſam dat pluribus diſſerendi verbis de mortificatione, quæ tam neceſſaria, quam neceſſaria illa fuit in condiendis cadaveribus apud Judæos. Ergo mortificate membra qui ſepulchri Chriſti participes fieri deſideratis. Sciendum autem prius eſt, quid ſit mortificatio? Hanc Eccleſiæ Doctores ita deſcribunt, quod nihil aliud ſit, quam odium erga cupiditates pravas membrorum, quæ abnegandæ, ut ſint quaſi mortuæ, cujus mortalitatis emblema myrrha. S. Jacobus benè oſtendit, undenam appetitus & paſſiones noſtræ, quæ ſuam in nos tyrannidem exercent, ſuam trahant originem; dicit enim *cap.* IV. 1. Unde bella & lites in vobis? Nonne hinc ex concupiſcentiis veſtris? At ubinam hæ concupiſcentiæ reſident? vel per quid mortificantur? Reſpondet idem *Jacobus*: militant in membris veſtris. Neceſſarium igitur eſt hoc noſtrum corpus mortificare & ſubjugare, ut ſit obediens rationique ſubjiciatur. Mortificate ergo membra veſtra. *Cornelius à Lapide* in hæc Jacobi verba ſcribit ita: *licet paſſiones & concupiſcentiæ ſint in anima, & appetitu concupiſcibili vel iraſcibili, tamen quia hi appetitus ſedem habent, & quaſi caſtra ſua figunt in membris, per eaque ſe exſerunt, hinc pariter concupiſcentia in membris ſuam habent ſedem, ut ira in felle, libido in membris generationi deſtinatis, amor in jecore, &c. hinc ab Apoſtolo concupiſcentia vocatur lex membrorum.* Perfecta itaque mortificatio pluribus membris continetur, prout plura vincula ſunt, quibus ceu funiculis quibuſdam in hoc mundo irretimur, & in quæ affectus noſter inordinate fertur. Quemadmodum autem *Myrrha* in unctione omnibus corporis membris applicabatur, ita & *Mortificatio* in omnibus noſtris membris peragi debet.

III. Per *Myrrham* mortificationem indicari ex hoc etiam patet. *Myrrha* enim amara, ita etiam mortificatio membrorum amara videtur; interim ſuaviſſimos odores inſtar myrrhæ producit. *Laurentius Juſtinianus in libr. de interiori conflictu*, referente *Manſio* in *Bibliothec. moral. Tom. III. tract.* LI. *diſc.* 4. *fol. m.* 424. plurimos enumerat effectus, inquiens: *Cuſtoditur lex, pax ſervatur, nutritur concordia, ſufficiunt propria, nequaquam aliena diripiuntur, ſubeſt caro, ratio dominatur, diriguntur cæleſtia & fraternus amor augetur, ſi concupiſcentiæ defuerit languor*;

Digitized by Google

guor; ipſo autem vigente ac prævalente deordinantur omnia ſive corporalia, ſive ſpiritualia. Quamobrem omnis diſciplina Chriſtiana profeſſionis non in miraculis faciendis, non in futuro prædicendo, non in eloquio compoſito ſcripturarumque explanatione, ſed reſecandis concupiſcentiis commendatur. Cur autem *mortificatio myrrhæ* aſſimiletur, *Ghiſlerius* comm. in *Cantic.* IV. hanc reddit rationem: Quia nimirum amaritudine ſua, cui exſiccandi & adſtringendi vis inſita eſt, corpora à putredine ſervet illæſa; atque adeò ut hac in re majorem habeat vim cum aloe ſæpe jungi ſolet, quæ multo eſt amarior. Sic & in Evangelio Joh. XIX. 39. dicitur, Myrrha & Aloë conditum fuiſſe corpus Jeſu à Nicodemo, antequam ſepeliretur, quod is mos eſſet apud Judæos, ut mortuorum corpora à corruptione vindicarent. Porrò quod carnis mortificatio caſtigatione ipſa ſua, pœnæ amaritudine, & ſenſuum adſtrictione potentiſſimum ſit medicamentum, quo homines à peccatorum putredine vindicantur, eſt certum. Unde Apoſtolus 1. *Cor.* IX. dicebat: Caſtigo corpus meum & in ſervitutem redigo, ne reprobus efficiar.

IV. Cujus ergò membra mortificatione amara ceu myrrha mortificata ſunt, ille abnegat ſeipſum, amorem proprium, qui nocet ipſi, odit ſeipſum, ſeu animam ſuam, hoc eſt, explicante div. Gregor. hom. 37. in Evangel. non ejus carnalibus deſideriis acquieſcit, appetitum frangit, voluptatibus reluctatur. Vid. *Laurent. Beyerling. promptuar. Moral. pag. m.* 382. 383. *ſeqq. Joſeph. Speranz. ſcript. ſelect. punct.* CXII. *pag. m.* 337. Abnegat ſenſus, i. e. ſenſibus indebita negat. Per ſenſus enim ceu portas omnia mala irrumpunt. In his portis olim judicium juſque dicebat ratio ſuumque fixum tribunal habebat: Oculus non videbat, niſi quod erat neceſſe; illicita, vana, curioſa non videbat: auris non audiebat. Nunc autem hæ portæ patent & omnibus malis obnoxiæ ſunt. Mortificatis his ſenſibus, viſus abnegatur, ne periculum inde accidat. Pangit fœdus cum oculis, ne intueantur, quod intueri non liceat. Abnegat, guſtum, odoratum, tactum, auditum, imò voluntatem & judicium proprium, ut quaſi mortuus videatur. Novit enim veram mortificationem ſequi illuminationem, ac deinde unionem divinam. Bene itaque quidam diſſerit ita ſcri-

Digitized by Google

ſcribens: *Plane marcidus languor noſter nos impedit, quem ſi aſſumpto virili animo ſtrenue evinceremus, nobiſque à cunctis rebus caducis emori, & Deo amœnam in animabus noſtris habitationem præparare ſtuderemus, non poſſemus tandem non adipiſci maxima, non poſſemus non habere ac ſentire Deum in nobis.*

V. Per *Myrrham* mortificationem intelligi oſtendit locus *Cant.* v. 1. *Meſſui Myrrham primam cum aromatibus meis.* Quid aliud per hoc innuere voluit, quam quod myrrha ſit Symbolum mortificationis, in qua anima ſe exercere debet, ut ei accepta fiat; unde prædicta verba D. Gregor. Magn. explicans, inquit: *Myrrham* dilectus cum aromatibus metit, quando Chriſtus mortificatione vitæ ad perfectionem perducta, electum ab hac vita ſuccidens, ad cœleſte horreum cum ſancta opinione inducit. Obſervandum autem eſt, ſponſum aromata meſſuiſſe, poſtquam Myrrham inde collegerat; prius enim dicit *meſſui myrrham primam*, & poſtea aromatum mentionem facit, ad denotandum, quod virtutes ſuum in mortificatione principium, progreſſum & perfectionem habeant. Cum enim mortificata fuerit carnalitas & propria voluntas, tunc fluunt virtutum aromata. Hinc benè *Bernhard. Serm.* xxx. *in Cantic. Tu quoque ſi propriam deſeras voluntatem, ſi corporis voluptatibus perfectè renuncies, ſi carnem tuam crucifigas cum vitiis & concupiſcentiis, ut & mortifices membra tua, quæ ſunt ſuper terram, probabis te Pauli imitatorem.*

VI. Per Myrrham mortificationem Deo gratiſſimam ſignificari indicat illud *Eccleſ.* xxiv. 20. *quaſi Myrrha electa dedi ſuavitatem odoris.* Tametſi certum ſit omnes univerſim virtutes Deo gratas eſſe, attamen hæc mortificationis virtus gratiam Dei præ cunctis aliis conciliat. Myrrha autem mortificationem præfigurat, quæ electa dicitur, quia inter omnes alios odores is, quem *Myrrha* ſpargit, fragrantiam amabilem habet. Id quod mortificationi aptiſſimè congruit. Ille enim, qui, abnegatis omnibus mundanis, ad Deum accedit, & omnia, quæ inordinata ſunt in ſe mori patitur, coram Deo benè olet. Abnegatio enim ac reſignatio propriæ voluntatis Deo gratiſſima eſt. Acceptius obſequium homo præſtat Deo, quando à vano & non neceſſario viſu, auditu, olfactu, guſtu vel tactu diſcrete abſtinet, voluntatem ſuam in hujuſmo-

di rebus pure propter Deum mortificans, quam ſi mortuos ad vitam temporariam revocaret. Ex hac unctura Chriſti *myrrha* facta *Zeno ſerm. de jejun.* ad mortalitatem nos deducit, dicens: Oſtenditur ergò per hoc, quia ungere Chriſtum, eſt ſepulturam ejus præparare, Sepulturam verò Jeſu præparat ſecundum Apoſtolum, qui mortificat membra ſua, quæ ſunt ſuper terram. Et qui jam non ſecundum carnem ambulat, & qui actibus Spiritus Sancti carnis facta mortificat. Et ut plenius dicam, cui mundus crucifixus eſt & ipſe mundo. Hos ita *Bloſius* referente *Manſio* ita deſcribit: Sunt certe nonnulli adhuc in carne poſiti, qui dum omnia viſibilia faſtidiunt, mentem in cœleſtia attollunt, nihilque aliud optant aut ſtudent, quam ſeſe ſponſo ſuo per intimos cordis affectus adjungere, in eoque ſolo delectari ac paſci, ſpretis omnibus rebus mundi, ſequemetipſis neglectis atque mactatis in corde, in carne, in actu & habitu, in omni denique opere & verbo, ſolo divino amore accenſi, veluti virgula fumi ex aromatibus Myrrhæ & thuris à deſerto in cœlum adſcendunt, odorem ſanctitatis & bonæ famæ ſubtilitatemque mentis & recte judicii olentes.

VII. In Sepulchro Chriſti (II.) reperitur *Aloë* quæ amara, & *amaritudinem pœnitentiæ* indicat & contritionem, quæ inſtar ſalis ad condiendas noſtras transgreſſiones eſſe debeat. *Aloë* autem eſt ſuccus amarus naturam pœnitentiæ indicans. Peccata enim amariſſime ſunt deploranda, uti pluribus oſtendit Angl. *Gr. Williams fol. m.* 190. 191. In Sepulcro Chriſti erant (III.) lineæ albæ veſtes, quibus ſignificatur, quod animæ & corpora noſtra pura inſtar albarum veſtium eſſe debeant. Album enim puritatis, fidei, caſtimoniæ & ejus generis aliarum virtutum nota. Hinc decorus color Deo, uti etiam *Cicero 2. de legib.* aſſerit: vid. *Martin. de Roa Singul. lib.* VI. *pag. m.* 528. & *part. 2. cap.* I. ubi plura. (IV.) reperiebatur in illo *Sudarium*, quô facies Chriſti tegebatur, quô indicatur, quod facies noſtras obtegere debeamus humilitate, ne cum Phariſæo illo ſuperbo, bona opera noſtra extollamus. Deus enim reſiſtit ſuperbis, ſed humilibus dat gratiam. Facies noſtras Sudario tegere debemus, ut veram, non ſimulatam humilitatem exerceamus, quia dejectio corporis & exaltatio cordis, abo-

Digitized by Google

abominatio eſt apud Deum. Nihil enim externa humilitas juvat, quando cor adhuc ſuperbit; ſed interna cordis humilitas multum commodi affert, quando noſtras miſerias agnoſcimus & propriam dignitatem abnegamus. Laudabilior eſt animus, cui nota eſt infirmitas propria, quàm qui, ea non reſpecta, mœnia mundi, vias ſyderum, fundamenta terrarum & faſtigia cœlorum ſcrutatur. Recte & bene Anglus *Gr. Williams fol. m.* 110. hoc explicat, ita ſcribens: *If we would be humble, we muſt denie all the good that is in our ſelfes: and then, ſicut ſpecies aromaticæ, cum in pulverem rediguntur, vehementer redolent: ita hominis bona, cum per humilitatem fuerint comminuta, Deo ſunt gratiora.* Confer. *fol.* 443. ubi plura de hac virtute.

VIII. Sepulchrum ipſum (v.) quod attinet, illud exciſum erat in lapide firmo, quo denotatur, quod fides noſtra fundata & inædificata eſſe debeat Chriſto, petra firmiſſima, ne tempore tentationum decidamus & inſtar arcus fracti dilabamur. Firma & immobilis ut petra fides noſtra eſſe debet, aliàs eſt tantum temporaria, uti Chriſtus ipſe oſtendit in Parabola *Matth.* XIII. 20. 21. quam ſæpe laudatus Anglus *Gr. Williams* in libr. *the beſt Religion edit. Londin.* 1636. *fol. m.* 279. pluribus exponit his verbis: *The temporary faith is a beliefe in Chriſt, and a truſt in the mercy of God for a ſeaſon, as our Saviour sheweth in the parable of the ſower, where he tells us that he, which reciveth the ſeed into ſtony places, is he that heareth the word - - - yet hath not root in himſelf, but dureth for a while, and when tribulation or perſecution ariſeth, &c. he fall away. But the juſtifying faith is a moſt firme perpetuall appropriation of the love and mercy of God.* Conſtat hinc fidem noſtram immobilem eſſe debere, quam nec Diabolus, mundus & adverſitates nunquam labefacere poſſunt.

IX. Obſervandum porrò venit, quod (VI.) ingens lapis ad os Sepulcri advolutus fuerit, quo ſignificatur, quod propoſitum & reſolutio noſtra in cultu & miniſterio Dei ſimilis ingenti lapidi eſſe debeat, ad oſtium animæ voluto, ne aliquid cor noſtrum ingrediatur, quod pias cogitationes diſturbet. Cor noſtrum recte cum oſtio comparatur, per quod ingreſſus & egreſſus fit; hinc primus & præcipuus locus, quem

intrare conantur inimici; quare danda eſt opera ut vigilemus & os cordis lapide ingente muniamus, ne Diabolus pravis cogitationibus ſe ingerat, & cubiculum omnipotentis Regis occupet. (VII.) conſiderandum, quod lapis ſigillo Pontificis obſignatus fuerit, quo indicatur, quod mens & anima noſtra gratia Chriſti ſit obſignanda quod optimum ſigillum Pontificis. (VIII.) quod monumentum novum in quo nemo reconditus fuerat, quo notatur, quod peccatum in cordibus noſtris habitare non permittamus, antequam corpus Chriſti in illis recondamus. Cor noſtrum itaque peccatis non inquinandum, ſi habitaculum vel receptaculum corporis Chriſti eſſe debeat. (IX.) Vigiliæ illi addebantur ad cuſtodiendum, ne quis corpus Chriſti furto auferet. Quo ſignificatur, quod nocte dieque vigilare debeamus, vel ut Sapiens *Proverb.* IV. 23. dicit, quod omni cuſtodia cuſtodire corda noſtra debeamus, ne malitioſi diſcipuli Diaboli gratiam Dei à nobis furto auferant. Diaboli malitioſi diſcipuli ſunt pravæ ſuggeſtiones, quæ omnem impendunt operam, ut corda noſtra rapiant. Omni itaque cuſtodia cor cuſtodiendum, ne ejuſmodi ſuggeſtiones immittantur. Nam *when Satan*, ſcribit doct. *Gr. Williams fol. m.* 588. *by his wiked ſuggeſtions hath emiſed the ſeed of ſinne into our hearts like a father, then our corrupt fleſh, by wiked thoughts and imaginations receiveth ſinn as a mother. - - - Look not only to thy hands, and to thy feet, to thy words, and to thy works, but eſpecially above all things, look to the thoughts and inward affections of thy heart.* Vid. fol. 589. ubi plura de hac re leguntur.

X. Nec ſilentio eſt prætereundum quod (X.) Sepulcrum Chriſti in horto amœniſſimo floribus pulcherrimis ornato, ut diſcamus, quod corda noſtra & mentes noſtræ inſtar horti eſſe debeant, floribus omnis generis & fructibus bonarum virtutum prædíti. Sit ibi roſa rubicunda patientiæ, lilium album innocentiæ, &c. Ut anima noſtra dicere poſſit *Cantic.* IV. Veniat dilectus meus in hortum &c. Succedet (XI.) quod in monte *Calvariæ* Chriſtus paſſus, ut ſemper memores ſimus paſſionis Chriſti; quia mors Chriſti unicum illud, quod animas noſtras liberat ab omnibus peccatis, uti Auguſtin. aſſerit, & ante ipſum Apoſtolus Johannes inquiens: Sanguis Chriſti emun-

Digitized by Google

èmundat nos ab omni peccato. Tanta vis crucis Chriſti, ut ſi ante oculos ponatur *in the minds of the faithfull* ſcribit *Williams fol. m.* 867. *ſo that they did intentively behold the death of Chriſt, no concupiſcence, no luſt, no envy, no fury could overcome them; but preſently upon the conſideration of Chriſt his ſufferings, the whole hoſte of the fleſh and of ſinne would flie away ſaith* Oroſius: *and* S. Bernhard. ſerm. 62. *Quid tam efficax ad curanda conſcientiæ vulnera, nec non ad purgandam mentis aciem, quam Chriſti vulnerum meditatio.* Accedit (XII.) quod prope Hieroſolyma fuerit, hoc eſt, viſionem pacis, ut doceamur, quod cum omnibus hominibus pacem habere debeamus in his terris, & deſideremus cum Principe pacis eſſe in cœlis. (XIII.) quod Joſephi Sepulcrum fuerit, cujus nomen ſignificat augmentationem; qua re docemur, ut etiam proficiamus gratia & creſcamus, uti eleganter hoc explicat Anglus ſæpe laudatus *Gr. Williams fol. m.* 315. cujus verba hîc adſcribere non pigebit: *That we*, inquit, *ſchould increaſe in grace and grow, not as ſower ale in ſummer, worſe and worſe; but as good wine well kept, better and better, from one vertue unto another, untill our ſoules be filled with all goodneſſe: this is to bury the body of Chriſt in Joſephs tombe, when his graces are ſowed in a fruitfull heart, that brings increaſe of ſome thirty, of ſome ſixtie, and of ſome a hundred fold.* Faxit etiam Deus, ut etiam hæc quæ diximus benè perpendantur & mentibus noſtris imprimantur, ut diſcamus, Sepulcra noſtra media eſſe, quorum ſubſidio ad pietatem & vitam ſanctam deducamur. Deo itaque ſit laus & gloria in Secula Seculorum AMEN.

F I N I S.

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE III NAPOLI

CATALOGUS
QUORUNDAM LIBRORUM,

Quos

HENRICUS TEERING,

Vel ipſe typis mandavit, vel quorum major ipſi copia ſuppetit.

Ackerſloot over den eerſten Brief Pauli aan de Corinthen in 4. onder de pars.
Boerhave Oratio de Uſu ratiocinii mechanici in Medicina, in 4.
Conſtitutiones R. Moſis F. Maimonis de Primitivis cum notis Crameri, in 4.
Crenii Theſaurus Philologicus & Hiſtoricus, 2 vol. in 8.
- - - Animadverſiones Philologicæ & Hiſtoricæ 14. vol. in 8.
- - - Muſæum Philologicum & Hiſtoricum, 2. vol. in 8.
- - - Faſces Exercitationum Philologico - Hiſtoricarum, 5. vol. in 8.
- - - De Philologia, ſtudiis liberalis doctrinæ, informatione & educatione litteraria, in 4.
- - - De eruditione comparanda, in 4.
Cunæus de Republica Hebræorum cum notis J. Nicolai, in 4.
Freibergeri Clavis Chronologiæ Sacræ, in 8.
Goris Medicina contempta, in 4.
Gronovii (Jacobi) Oratio in obitum Wilhelmi III. in folio.
- - - de tempore Batavorum immigrationis in hanc inſulam, in 4.
- - - Allocutio ad Dominum Jacobum Baronem de Waſſenaar de duobus in Duyvenvoordenſe prætorium receptis lapidibus, in 4.
De Haas (Laur. Lammoraldus) redenen van overgang uit het Pauſdom tot de gereformeerde kerk in 8.
Helvici (Chriſtophori) Elenchi Judaici, &c. in 8.
Hermanni (Pauli) lapis Lydius materiæ medicæ, in 8.

Lydii

Lydii (Hermanni) ſyntagma de re militari, & de jure jurando cum Not. Salom. van Til, in 4.
Marckii (Johannis) Oratio de Chriſtianiſmi propagati admirandis, in 4.
Nicolai (Joh.) tractatus de Siglis Veterum, in 4.
- - - De Sepulchris Hebræorum cum figuris in 4.
- - - Diſquiſitio de Moſe Alpha dicto, in 12.
De Pape (Abrahami) obſervationes ad conſilia JCtorum Batavicorum, 2. vol. in 12.
Perizonii (Jacobi) Juſtitia & neceſſitas belli publica oratione expoſitæ, in 4.
- - - Curtius vindicatus, in 8.
Pierce (Th.) primitiva regula reformationis contra novitates Romæ, in 8.
Soermans (Martini) regiſter van de Profeſſoren der Academie van Leyden en Utregt / in 8.
Theophilus de Urinis Gr. Lat. cum notis Th. Guidotii, in 8.
Triglandii (Jac.) laudatio Funebris Guilhelmi III. in fol.
- - - Diſſertatio de origine & cauſis rituum Moſaicorum, in 4.
Voet (Joh.) Elementa Juris, in 4.
de Volder (Burcheri) diſputationes de rerum Naturalium principiis, de Aëris gravitate, contra Atheos, contra Huetii cenſuram Philoſophiæ Carteſianæ, in 8.
Voſſii Grammatica Latino-Belgica, in 8.
van Yſſel Eccleſiæ Novi Teſt. fata ſecundum ſeriem ſeptem Periodorum ex Pſalm CX. in 8.

Digitized by Google

A01 1675733

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google